

// **Ion Creangă** //

≡ **Revistă de limbă, literatură și artă populară** ≡

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. IV (1912)

VASLUI, 2006

„Ion Creangă”

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

vol. IV (anul 1912)

**CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI**

„Ion Creangă”

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. IV (anul 1912)

Ediție inițiată și coordonată de
RODICA POP

VASLUI – 2006

Casa Editorială *Demiurg*
(acreditată de CNCSIS, Nr. 1142/30.06.2003,
reacreditată în 2006)

✉ Șoseaua Păcurari nr. 68, bl. 550, sc. B, et. 4, ap. 16,
700547 - Iași, România

☎ 0232/25.70.33; 0745/37.81.50; 0727/840.275
E-mail: iionita@mail.dntis.ro; ceddemiurg@yahoo.fr

Consilier editorial: dr. Alexandrina Ioniță

Director Marketing: Irina Ioniță (☎ 0740/08.20.05).
Editura răspunde la comenzi în limita tirajului disponibil.

Vol. IV:

ISBN (10):	973-7603-72-9
ISBN (13):	978-973-7603-72-2

Anul V.—No. 1.

Ianuarie, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Româncă din Muscel

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

BĂRLAD

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 bani

În străinătate . . . 50 »

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 5 lei

În străinătate . . . 6 »

TIPOGRAFIA SI LEGATORIA DE CARTI C. D. LUPASCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie Fărânești-Covurlui At. C. Blendea [Vladimir-Gorj], G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (P. Olt), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar-nik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Valcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțisor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Chilia-Veche-Tulcea], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfilu [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna-Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Ardeleani-Bacău], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tușescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

*Pentru condițiunile de înscrieri noi să se ceară deslușiri la
Redacție sau Administrație*

CUPRINSUL:

- T. Pamfile — Invățați și diletanți.
Al. Vasiliu. — Gheorghilas, (cântec bătrânesc).
Ecaterina Clime, I. Măculau. — Povești.
Gh. Fira, Petru Gh. Savin. — Vrăji și farmece.
D. Furtună, C. Afanasie, C. Rădulescu-Codin, Pr. I. D. Mihailu. — Povestiri și legende.
C. N. Mateescu, N. Păsculescu, I. N. Popescu, N. I. Dumitrașcu, C. M. Popescu. — De-ale
copiilor.
A. Gorovei și M. Lupescu. — Botanica populară.
Pr. T. Bălășel, N. V. Hăntescu, I. Preutescu, Al. Morariu, Al. Moisei. — Vorbe adânci.
C. Daniilăscu, I. N. Popescu, Pr. I. C. Beldie, I. Ciobanu, T. Ivan, G. C. Arteni, Zahai Grigoriu.
C. Georgescu-Munteanu, C. M. Popescu, Il. Onciul. — Căntece.
I. I. Ciuncanu. — O samă de cuvinte.
N. I. Munteanu, M. Tănăsescu, V. G. Beldie, Șt. St. Tușescu. — Glume, jâții, țaclale.
P. M. Lupescu. — CRONICA.
Poșta Redacției și Administrației. Bibliografie.
Ilustrațiune: Româncă din Mus el.

A apărut:

TUDOR PAMFILE

Culegere de
COLINDE, CÂNTECE de STEA,
VICLEINE, SORCOAVE și
PLUGUȘOARE

No. 734-735 din
«Biblioteca pentru toți»
— Prețul 60 bani —

SĂRBĂTORILE DE VARA
LA ROMÂNI

Studiu etnografic.

Ediția Academiei române

— Prețul 2 lei —

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bărlad, str. Promoroacele

ABOAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei

În străinătate . 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

ÎNSEMNAȚII

Intrând cu acest no. în anul al cincilea, această Revistă nu mai poate avea nici o teamă de ziua de mâni; e statornică, prin urmare, atât ca apariție cât și ca scop, după cum întemeetorii ei au și socotit în ziua pornitului.

51.—Româncă din Muscel

cotit această lipsă de la niște îndatoriri ușoare și ca o încredere ce ne-o hărăzesc atâția tovarăși ai noștri, în conducerea acestei reviste. De aceea, am hotărât desființarea societății. Cine va avea de cerut și alte lămuriri se va îndrepta către Administrație.

O trimitem cu acest prilej și la alte persoane cari n'au avut o în anii trecuți, și le rugăm să o primească în căminul lor cu toată dragostea. Credem că Revista „Ion Creangă” răsplătește cu prisosință micul abonament de 5 lei. Iar cine socotește că n'o poate primi, să scrie pe acest număr că n'o dorește și să ne-o trimită îndărăt. Supărare nu poate fi!

Ne rugăm apoi pentru plata abonamentului și pentru răspândirea acestei Reviste cât mai mult între cei ce n'o socotesc de prisos.

— A doua adunare generală a membrilor societății „Ion Creangă” nu s'a putut ține din lipsă de membri. Mulțămind călduros celor ce și au adus aminte de noi cu acest prilej, trebuie să dăm dreptate multora pe cari i-au oprit pe la depărtările și mijloacele. Ca dușmani ai tuturor formelor goale și sulemenite, am so-

Redacția și Administrația revistei «Ion Creangă»

ÎNVAȚAȚI ȘI DILETANTI

— Dr. G. Pascu : Despre cimilituri —

Și văzând Dumnezeu că a greșit pământul mai mare decât cerul, a trimis pe albină ca să ispitească pe ariciu și să vadă ce-i de făcut. (*Legendă populară*)

S'au împlinit doi ani de când vestiam pe cetitorii revistei «Ion Creangă» despre apariția *Părții I* a unei teze de doctorat a d-lui G. Pascu și ziceam că avem de-a face cu «o lucrare ne mai pomenit de migăloasă și tot așa, de o conștiinciozitate ne mai pomenită» (*I. Cr.* II. 307).

Răsfoind această lucrare, m'am încredințat că deși pe pragul doctoratului, d. Pascu, ca ori și care muritor este supus greșelilor, cu toate că nu poate suferi pe cei ce greșesc, cât de puțin. Și totuși, nu poți face altceva, față de aceste greșeli, decât să le arăți d-lui Pascu, cu toate că d-sa, fiind în locul tău, n'ar avea îndestule pietre să te strivească.

D. Pascu folosisese în cercetarea d-sale și colecția mea de *Cimilituri românești* (București 1909), despre cuprinsul căreia, firește, trebuie să-mi dau seama mai bine ca d. Pascu. M'am uitat să văd; cu ce-am putut folosi d-lui Pascu și-am văzut,—și-am văzut că pe alccuri, d. Pascu a înțeles greșit, că are scăpări și schiopătări cari trebuiesc arătate și mi-am zis atunci: «ca atare, aș avea mulțișoare de spus, (căci de ce n'ar avea și alții?), *de ajutat*, se înțelege». Și am arătat acele lipsuri de la adevăr, mărginindu-mă numai la împrumuturile făcute de autor din pomenita mea colecție și alte lucrări ale mele pe tărâmul literaturii populare. Am înșirat o listă mărișoară, cu privire la care d. Pascu a tăcut. De ce a tăcut? De bună seamă fiindcă noi și ale noastre, abia suntem vrednici de disprețul d-sale. Și de la dispreț până la cinstea unui răspuns, apoi, mai va, bădică!

Astăzi, d. Pascu jertfindu-și scumpul d-sale extrafonetism, scoate, cu ajutorul Academiei Române și *Partea II* a studiului d-sale, căreia îi urmează ca *Anexă* o colecție de cimilituri, dintre cari 61 (șaizeci și una) sunt fructul ostanelilor d-sale, sunt culese personal.

Deci, și cu privire la această parte cu anexă, mă voi mulțami, după vechiul meu fel de a lucra, să înșamăn să arăt d-lui doctor, în filologie de astă dată, G. Pascu, unele scăderi ale științei și firei d-sale, cu nădejde că la o a doua edițiune, d-sa va ține seamă de dănsule: vor fi

greșeli de condeiu,—cu leac ; vor fi greșeli de înțelegere—, cu leac ; vor fi greșeli de inimă, vai—, tot cu leac ?

Voiu trece peste nesfârșitele clasificări ale cimiliturilor (atât de multe și mărunte, încât la urmă, după cetire, ți se pare că d. Pascu a găsit atâtea clase, câte cimilituri se află) și mă voiu opri mai cu seamă aproape de sfârșit unde d-sa sub titlul : *Culegerea și publicarea cimiliturilor*, vorbește despre colecția d-lui A. Gorovei și a mea, și dă cu acest prilej, *în opt puncte*, reguli nestrămutate cu privire la culegerea și publicarea lor.

Dar mai întâi o întrebare care s'ar părea pornită dintr'o răutate : mă rog, cum vor fi primite cele opt sfaturi ale d-lui Pascu, de un muncitor al unui ogor nețărnut, când d-sa trudindu-se *ani încheiași* abia ne aduce 61 de boabe ? Te cuprinde parcă un fel de neîncredere și întorci urechea. Dar, totuși :

La punctul întâi, d. Pascu zice : «Prima condiție pe care trebuie s'o îndeplinească un culegător este aceea de a nu aborda literatura populară cu idei preconcepțute»—, firește că așa este. «În producerea și denumirea literaturii sale, nu-i e permis a interpreta lucrurile altfel decât le interpretează poporul» (p. 195).

Așa este. Nu pot eu, culegător, să zic de pildă că *gâcitoarea* e *descântec* și *povestea* e *chiuitură*. Dar, în copilăria mea, d-le Pascu, mi-aduc aminte că eu și cu alții, am urât în seara de Ajunul lui sf. Vasile și în loc de a spune la fereastră *plugușorul*, am recitat, ca niște *școlari* ce eram,—*Movila lui Burcel*. De aici urmează că astăzi am dreptul să scriu că *poporul folosește câte odată și baladele ca plugușoare* ? Când prin urmare, afară de un caz, despre al cărui rost îmi dau astăzi seamă, n'am mai aflat altul, pot spune acest lucru ? Și dacă cutare mătușă șireată îmi ieia astăzi gologanul pentru un *descântec de bube dulci*, urmează că mâni să-i mai dau altul tot pentru același descântec, numai fiindcă dânsa în lipsă de un alt descântec, mi-l spune tot pe cel de eri, incredințându-mă însă că-i de *durere de inimă* ? Nu ! Un culegător priceput vede despre ce-i vorba.

Dar când în loc de descânțece și balade, ai de-aface cu gâcitori, lucrul e încă mai greu.

Dracii de băeți, diavolii de flăcăi și fete, știu că o gâcitoare trebuie să fie grea de deslegat și la nevoie, o scot din pământ, din iarbă verde și ți-o dau, lucru ce nu se întâmplă cu nici un alt gen de literatură populară. Urmează de aici că tu, culegător, s'o etichetezi numai de cât sub motiv că așa ți-a dat-o *poporul* ? Care *popor* ? Un potlogar, un șiret, un avan de-o clipă, un născocitor interesat e tot una cu *poporul* ? Nu, domnuie Pascu. În denumire trebuie să te amesteci și să zici când vezi inarfa care ți se dă : «Asta-i brașoavă de a ta ; ține ți-o pentru

tine și spânzură-ți-o de nas; mie spune-mi de cele ce se spun în lume și nu mi le ticlui ca să-ți iasă numărul!» Nefăcând astfel, te păcălești, cum te-ai păcălit d-ta, d-le Pascu, și-ai cules, adică ai primit de bune aceste năzbâtii cari ți s'au spus și pe care le ai în Anexă;

«**Cercelul**=*Cinel cinel*: în fundul oalei fasola doarme», gâcitoare stâlcită din «**Clopotul**=*Cercelul doamnei pe fundul oalei*, cum ți-a trimis-o altul;

«**Coasa**=*foasa, foasa prin răzor, mare mătărăngă-a scos*», gâcitoare stâlcită din «**Păpușoiul**=*foasa, foasa prin răgoj (răgoz) mare mătărăngă-a scos*» cum ți-a trimis-o altul;

«**Foaia de țigară**=*Cinel-cinel* (D. Pascu aude în două feluri: *cinel cinel* și *cinel-cinel* !): am două gheme de mătăsă, le-am trimis la 'mpărăteasă să-mi înceapă-o-începătură», care n'are nici un înțeles și, nu se poate ca o gâcitoare să nu aibă înțeles. Aici l-am putea întreba pe d. Pascu: cum a auzit: «...la 'mpărăteasă...» cum scrie, ori «...la-împărăteasă...»? și «...să-mi înceapă-o-începătură...» cum scrie, ori «...să-mi'nceap' o'ncepătură...?»

Zadarnic scrie: «**Furnicele**=*Pe un deal înrotat fierbe-o oală cu pasat*» căci dacă pune pe cel ce i-a spus-o să i-o tâlmăcească, ar fi aflat că nu-i vorba de furnici ci de furnicar sau moșiroiu de furnici;

«**Luna**=*cinel-cinel*: la cap ghioagă, la c.r ghioagă, la mijloc fiu-fiu-fiu», nu se poate primi. Poate să fie vorba de «*furnică*: de cap bâc, de c.r bândăc și de mijloc fiu-fiu-fiu» dar de lună nici chip;

«**Oul**=*Cinel-cinel*: ce pui în cui și nu stă?» este o zicătoare stâlcită din «Ce nu poți să pui, să stee în cuiu?» căci oul nu se poate pune în cuiu și prin urmare, despre ședere, nici vorbă nu poate fi;

«**Puntea**=*Cinel-cinel*: Penele'n pădure și luntrea pe apă» e o stâlcitură din «**Luntrea**=am o găină cu penele'n pădure și ea pe baltă».

«**Somnul**=*Cinel-cinel*: amur ca fierea, dulce ca mierea» e o înșălăciune. Găcitarea este a nucei (vezi p. 22 sub Nuc.)

«**Sufietul**=*Cinel-cinel*: am o nuia lungă și la vârf încorjoietă», — o născocire fără înțeles.

«**Vaca când i-a făta**=*Cinel-cinel*: ce trece pe apă și nu se udă?» e pentru vițelul în pânțele vacii; el trece prin apă și nu se udă.

Și în sfârșit:

«**Zmeii din povești**= A venit la noi nouă oameni proaspeți oaspeți și și-au legat coii de coame, de cozi, de cuiele podului», care este și rămâne o frământare de limbă, oricât va căuta d. Pascu s'o facă gâcitoare

În afară de aceste așa botezate gâcitori, pe cari oricine le recunoaște că-s false ori stâlcite, d. Pascu mai are în Anexă încă pe atâtea bune și altele indecente. La aceste din urmă nu m'am putut opri.

D. Pascu ne va spune că a cules din popor. N'a cules, ci a strâns,

bun și rău și se înțelege, *a strânge* e mai ușor.

Dar dacă spun că d. Pascu a cules greșit, nu însemnează că colecția mea e sfântă. Nu vor fi însă atât de multe greșeli ca la d. Pascu.

Și greșelele mele, ale unui diletant, *care am lucrat înainte de d. Pascu* vor cântări mult mai ușor ca ale sale, ale unui învățat cu toată pregătirea !

(Urmează)

Tudor Pamfile

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

81.—Gheorghilaș.

Am zis verde arțaraș
 Ș'alei vere Gheorghilaș,
 Trupu-i mândru și gingaș,
 Frumos ca ș'un năsturaș.
 —Măi crâșmar;
 Măi făgădar,
 Să-mi dai vin nemăsurat
 Să-ți dau bani nenumărați.
 Să-mi dai vinul cu vadră
 Să-ți plătesc cu chivără.
 Crâșmarașu' cam șiret,
 El, din gur'așa zicea :
 —Ș'alei vere Gheorghilaș
 Cinci antale vin ți'am dat,
 Toate mi le-ai deșertat,
 Nici un ban că nu mi-ai dat.
 Gheorghilaș se supără
 La crâșmar se repeziă,
 Și o palmă că-i dădea,
 Și din gur'așa-i zicea :
 —Ț'aș mai trage cu stânga,
 Da-ți rămâne nevasta,
 Pe brațele altuia,
 Sărutându-i gurița
 Dezbrăcându-i polcuța.
 Crâșmărița-așa zicea :
 —Ș'alei vere Gheorghilaș,

Văd bine, te-ai imbatat,
 Ș'amuș te văd și legat,
 Ca pe-un mare blăstămat.
 Gheorghilaș așa-i zicea :
 —Soră dragă crâșmăriță,
 la să-mi ții tu ușa bine,
 Ca să-mi ieu flinta la mână,
 Și să ies în cel cerdac...
 Cu șapte sute mă bat.
 În cerdac el că ieșiă,
 Șapte sute numara
 Și din gur'așa zicea :
 —Măi băeți, măi poterași,
 Voi pe cine căutați ?
 Drumul vi l-ați prăpădit,
 Sau zilele v'ați urît ?
 Nici unu nu-i mulțâmia ¹ ;
 Dar un fecioraș de craiu,
 Acela că-i mulțâmia,
 Că cu puștile dădea,
 Gheorghilaș ce mai făcea ?
 El din gur'așa zicea :
 —Măi băeți, măi poterași
 Voi pe aici ce-mi căutați ?
 Voi cu puștile nu-mi dați,
 Straiele mi le stricați,
 Gloanțele vă prăpădiți

¹ Nu-i da răspuns.

Și nimic nu folosiți.
 Gheorghilaș ce mai făcea ?
 Pe vânăta 'ncăleca,
 Și la plaiu mi se urca,
 La stâna moșu-su da,
 Și de-odată-l întreba :
 —Moș Stănilă, barbă rară,
 Eu ți-s nepotul de vară.
 Să-mi cați ceva de mâncare,
 Parale de cheltueală.
 —Ș'alei vere Gheorghilaș
 Trupu-i mândru și gingaș,
 Frumos ca ș'un năsturaș,
 La inimă om vrăjmaș.

De mâncare ți-oiu cata,
 De parale mi-i ierta...
 Multe fete-am măritat
 Și nepoate-am logodit
 Banii toți i-am cheltuit.
 Aveam cinci sute de lei,
 Știeam bine că-s a tăi.

Auzit în sara de Marți 15 Februarie 1911,
 de la lăutarul Ghiță Vișan diu comuna Stol-
 niceni-Ghițescu Jud. Suceava. El l'a învățat
 de la un neam mai bătrân al lui, numit Vu-
 sile Ibriianu.

Al. Vasiliu

Învățător, Tătăruși-Suceava

P O V E Ș T I

41.—Spuma de mare

A fost o femeie și un bărbat. În una din zile femeia prinde tovarăș cum s'ar zice. Femeia se vâită că ea e bolnavă. Bărbatu-so se ducea la muncă. Când venia acasă, femeia lui era tot bolnavă; zicea că nu poate să facă mâncare. Vine bărbatu-so și o întreabă : «măi femeie ! tu tot bolnavă ești ? Nu ai întrebat prin femei să vezi ce boală ai ? » «Am întrebat bărbate. Boala mea e cam grea Mi-a spus o femeie, ca să iei o tivdă în spinare, să-mi aduci spumă de mare». «Ei ! ce-i mai lesne măi femeie ! asta-i boală cu leac». Bărbatul iea o tivdă și se duce la spumă de mare. El s'a dus. La femeie, sara, a venit amorizatul. A făcut plăcinte, a pus în sobă un purcel fript, a cumpărat vin și a început să chefuească. Bărbatul femeiei bolnave, a ajuns în cale pe un om cu carul. Bărbatul mergea repede iar omul cu căruța l-a întrebat : «Unde te duci măi bade ? » «Mă duc la spumă de mare cu tivda în spinare că mi-i nevasta bolnavă tare». «Măi bade sui-te în căruță și haide acasă să-i fac eu un leac nevastei tale». Așa a și făcut. Când a ajuns la marginea satului, omul îl întreabă : «Unde ți-e casa bade ? » «Iaca la casa cea cu lumină. A murit nevasta mea ! » S'a dus și a ajuns acasă. Când a ajuns acasă, ce să vadă ? Jocuri, cântece, și mâncare pe masă. Omul îi zice : «măi bădică, vără-te în sac». Și vâri pe bărbatul femeii în sac și i-a lăsat bortă la ochi. Când ei jucau, iacă și omul face ho-ho-ho la cai. Ese femeia din casa, cu amorezatul.—«Cine-i ? cine-i.» «Ia eu un biet om de pe drum

degerat și plouat» Femeia :—«n'avem loc, n'avem loc,» iar amorizatul :
—«lasă, măi femeie, lasă măcar după ușă» «Mai am și un sac; măcar
după ușă să-l pun». Și au intrat. Femeia a început a cânta, a juca, iar
drumețul ședea parcă era plouat. «Măi prietene! ia cântă și tu un cân-
tec!»—«Dar cum să cânt când sunt plouat și năcăjit! — «Da cântă cum
a fi».—«Voi cânta și eu un cântec :

— Bărbătelul meu,
Eu îl trimiseiu
La spumă de mare,
Cu tivda 'n spinare

Numele să-i vie,
Trupul să-i rămăe,
Deslega-oiu sacul
Vedea-veți pe dracul^u.

—«Un tăciune și-un cărbune, taci Române nu spune».

--Măi Române ia desleagă sacul, să vedem ce ai tu în sac ? Unde a
deslegat omul cela sacul și eșind bărbatu-so afară, a luat o ghioagă și
i-a bătut i-a dat afară și s'a pus de a mâncat toate bucatele.

Auzită de la bunica mea Simina Caraman, Oancea-Covurlui.

Ecaterina Clime.

42.—Frumoși ca soarele și ca luna...

Cică era un împărat și o împărăteasă, buni și milostivi de nu s'a mai
pomenit, dar în toată viața lor n'au avut decât doi copii: un băet și o
fată. Da' cică băetul era frumos și luminos ca soarele, iar fata frumoa-
să și gânditoare ca luna... Bucurie pe împarat și împărăteasă, de nu mai
știeau pe ce lume-s.

Și iacă într'o bună zi, cum se întâmplă odată orișicui, vine vremea
feciorului să se 'nsoare. Iarăși bucurie !

Făr' decât, vorba ceea : «Sărace bine, mult rău aștepti ! »

Pornit-a feciorul în lume să-și caute soție. Cutrierat-a el pământul în
lung și 'n lat, ani de-a rândul. Văzut-a toate fetele de împărat de pe
lume : unele, mândrețe de domnițe sprintene că abia atingeau pământul
și te temeai, parcă, să nu-ți sboare de subt ochi și să se înalțe ca ro-
za de pe flori când dă soarele : altele, niște hâzării de să tai poala și
să fugi. Văzut a și fete din norod, unele mai frumoase decât toate dom-
nițele la un loc. Degeaba ! Că dacă era frumos ca soarele, el căuta să
eie de soție o fată frumoasă ca luna. Și dacă a umblat el toată lumea
și n'a găsit ce căuta, a venit acasă la al-de tată-său și a prins a plân-
ge și a se tânguî.

—Dacă 'n toată lumea nu mai este o fată ca luna, făr'decât numai
soră-mea, apoi se vede treaba, ori că Dumnezeu vrea să ne pedeșească
să ne pierdem neamul, ori cât trebuie să ieau de nevastă pe soră-mea !»

Când au auzit de una ca asta, bătrânii au prins a se scărmana de

cap și a-și ascunde fața de rușine, iar fata s'a închis într'o cămară din fundul curților împărătești și s'a așternut și ea pe plâns.

Spusu-i-a, printre lacrimi, împaratul, ce păcat mare face cineva chiar numai gândindu-se c'ar putea să se eie frate cu soră; vorbitu-i-a de frumusețea atâtor domnițe, fiice de-ale împăraților pe cari-i cunoaștea El nu, și nu, că le-a văzut pe toate, că nu-i nici una pe lume de potriva lui și, ce să mai spun, *bărănia* într'una că are să eie pe soră-sa. Credea el că-i șagă, da împăratul și împărăteasa s'au îmbolnăvit, și'n scurtă vreme au și murit de scârbă și de rușine. După ce i-au petrecut la groapă, fata împăratului s'a zăvorât în cămara ei, de unde n'a mai eșit, iar feciorul a rămas singur pe lume.

Și plângea domnița în cămara ei, și zicea: «Cum se poate să se însoare frate cu soră!» Și a plâns înaintea și s'a rugat să crăpe pământul, să intre ea, că n'a mai văzut să eie frate pe soră. Și a crăpat pământul și a intrat până la genunchi. Și a plâns înaintea și s'a rugat să crăpe pământul mai tare și s'o înghiță, că n'a mai auzit să se eie frate cu soră. Și a crăpat pământul și -- când s'a pomenit ea, intrase pe cea lume. Și a mers, a mers și nu întâlnia țipenie de om pe meleagurile celea. Mergea, zi și noapte, prin locuri sălbatece cum nu sunt pe lumea asta, prin întunecimi de prăpăstii și codri. Și în întuneric n'avea altă lumină decât lumina de lună dela dânsa singură. Că ea era, vezi, frumoasă și luminoasă ca luna și împrejurul ei avea totdeauna, așa, o roată de lumină....

Intr'un târziu, cum se rătăcise printr'o pădure, flămândă și 'nsetată, și nu mai știea încotr'o s'apuce, zărește printre copaci o căsuță mică, da mică de te minunai cum mai poate sta om într'însa. Da, fetei i s'a mai încălzit inima. Și cum se apropia, numai iacă iese o bătrână mititică și încârjoiată de ziceai: om îi, ori ce-i. Și a prins a striga c'un glăsușor subțire și străin, ca de pe cea lume:

—Dacă ești om bun, apropie-te; dacă nu, departe de chiliuța mea, că am un câne rău de te pune jos și te face mii fărâme!

—Om bun, mătușică! a răspuns fata, și s'a apropiat cu încetul.

Baba a primit-o bine și i-a spus că ea-i Sfânta Luni. Și s'a bucurat fata și a prins a i se jelui de câte a pățit și ce-a vrut să facă frate-său.

—Ai făcut voia lui Dumnezeu, fată hăi, că te-ai împotrivit faptelor rele și de aceia Dumnezeu te-a îndreptat la mine și tot el are să te lumineze și de aici înainte încotr'o s'apuci, ce să faci, și are să te ajute în primejdie.

Așa i-a grăit Sfânta Luni. Și după ce a ospătat-o și a lăsat-o să se hodiească, i-a dat, când să pornească, o periuță de celea de șters stra-

iele, veche și ponosită, zicând că odată și odată poate i-a prinde bine. Și pe urmă i-a arătat pe ce drum s'apuce.

Și a mers, a mers fata împăratului, și când nu mai putea de osteneală a ajuns la sfânta Miercuri și i-a spus ce a pățit, și Sfânta Miercuri a mângâiat-o și i-a dat o *cutie* (piatră) de celea de ascuțit, roasă și mititică. A mers înaintea și a ajuns la Sfânta Vineri și i-a spus ce a păți și Sfânta Vineri i-a dat un ou, ce fel de ou a fi fost, că era mai mic de cât unul de găină.

A mers înainte fata, a mers și a ajuns într'un codru întunecos și ne-mai umblat de picior de om, și unde iarăși n'avea altă lumină de cât lumina dela dânsa singură. Și când mai să-și piardă nădejdea de a mai vedea chip de om și mai să leșine de foame și de osteneală, numai iacă zărește departe o lumină slabă de tot ca de lună. Și de ce mergea, de ce lumina ceea se cernea tot mai multă printre copaci. Și apropiindu-se, iacă vede o fată iutocmai ca și dânsa: frumoasă și luminoasă ca luna. Și fata ceea culegea flori p'în pădure pe acolo și cânta. Da cânta așa de jalnic, de nu știeai: cântă, ori plânge. Și din toate felurile de flori câte erau pe acolo, că erau tare multe, ea culegea numai lăcrămioare. Și s'apropie astălantă de dânsa. Ceea a țipat de spaimă și de bucurie când a dat cu ochii de ea și a cuprins o 'n brațe.

— De când m'au furat lighioanele uricioase și m'au adus pe iastălantă lume, eu n'am mai văzut om pământean! »

Și i-a istorisit cum un *Zmău* de ceia s'a prefăcut într'un flăcău frumos ca soarele și a amăgit-o de a furat o de la al de tată-său, în ciuda tuturor feciorilor de împărat cari se băteau și se omorau dela dânsa; că a pus-o el, chipurile, stăpână pe toate lighioanele și limbele spurcate de aici, da' ce folos, că se simțește străină și chinuită, și nu poate scăpa dela Zmei și singură nici n'ar fi nimerit drumul să iasă pe lumea pământească. Astălantă i-a spus că are un frate ca soarele și nu-și găsește o soție ca luna și i-a povestit ce-a mai pățit și pe unde-a umblat.

(urmează)

I. Neculau

VRAJI ȘI FARMECE

40.—Mut mai mut (*Pentru a face cuiva rău*).

Tu mut, mai mut,
leși din vatra focului,
Din fundu' pământului,

Cu 99 dă proști,
Cu 99 dă ologi,
Cu 99 dă muți.

Proștii să-l prostească,
 Ologii să-l ologească,
 Mușii să-l muștească,
 Să nu mai aibă
 Gură căscată,
 Limbă ardicată

Se înfinge cuțitul în vatra focului și dând cu pumnii unul într'altul,
 descântă ca mai sus.

De la mama, Maria I. Fira, din Zlătărei-Vâlcea.

'Naintea cutăruia
 Cu răutate.
 Că gura i-am încleștat-o,
 Limba i-am legat-o,
 Capu' cu mințile,
 Inima cu gândurile.

Gh. Fira

41.—De dragoste

O pornit 44 de boeri
 Să vâneze codri și munți
 Și n'o vânat codri și munți,
 Ci o vânat 44 de epe cu mânji.
 Capetele le-o tăet,
 Inimile le-o luat,
 În iastă sare le-o băgat.
 O pornit 44 de boeri,
 Să vâneze codri și munți,
 Dar n'o vânat codri și munți,
 Ci o vânat 44 de vaci cu viței.
 Capetele le-o tăet,
 Inimile le-o luat,
 În iastă sare le-o băgat.
 S'o sculat 44 de boeri,
 Să vâneze codri și munți,
 Dar n'o vânat codri și munți,
 Ci o vânat 44 de oi cu miei,
 Capetele le-o tăet,
 Inimile le-o luat,
 În iastă sare le-o băgat.
 S'o sculat 44 de boeri,

Se descântă în sare, în foc și cu săcerea. Sarea se poartă de cel ce
 i s'a făcut.

De la băta Ioana Mocanu, din Zvorâște-Jorăști, Covurlui.

Să vâneze codri și munți,
 Dar n'o vânat codri și munți
 Ci o vânat 44 scroafe cu porcei,
 Capetele le-o tăet,
 Inimile le-o luat,
 În iastă sare le-o băgat.
 S'o sculat 44 de boeri,
 Să vâneze codri și munți.
 Dar n'o vânat codri și munți,
 Ci o vânat 44 de cățele cu căței,
 Capetele le-o tăiat,
 Inimile le-o luat,
 În iastă s'are le-o băgat.
 S'o sculat 44 de boeri,
 Să vâneze codri și munți.
 Dar n'o vânat codri și munți,
 Ci o vânat 44 de cloști cu pui,
 Capetele le-o tăet,
 Inimile le-o luat,
 În iastă sare le-o băgat,
 Cu fluerul am fluerat,
 Dragostele le-am adunat.

Petru Gh. Savin

POVESTIRI ȘI LEGENDE

179.---De-ale strigoilor

Zice fiecare despre strigoi, cum îl așunge capul și mintea. Așa, unul spune una, altul alta și îndată se arată și chipul strigoiului: e un mort înviat care iese în puterea nopții, și are coadă și făptură de om ca de-ai noștri, întocmai cum fusese în lume, înainte de moartea cea blăstămată și pierde când cântă cocoșii sau găinele și atâta tot deocamdată.

În felul acesta se spune cum era un viu într'un sat și avea o fată care se dăduse'n dragoste cu un flăcău. Flăcăul însă a murit și fie că l-a ajuns un păcat mare de-al lui, fie mai degrabă, că a trebuit să se îplinească un blestem strămoșesc, s'a făcut strigoi !

Fata n'a mai știut nimic de el până când, într'o seară, părinții ei nu erau acasă și rămânând ea singură-singurică, stinse lumânarea și se culcă.

Strigoiul intră ori în casă necurată ori în casă pustie. Dar casa aceea unde dormia fata era curată. Și în astfel de case strigoiul intră câte odată, dar numai când nu-i nimeni în casă, altfel el strigă afară la fereastră și are glasul și vorba întocmai ca și în viață. Deci prinse a striga la fereastră :

--- Fată proastă, strigă flăcăul.

Și apucând-o de mână, așa desbrăcată cum se află, a dus-o departe, departe în țințirim, la mormântul său care acum era deschis.

--- Intră înăuntru ! îi zise fetei.

--- Ba nu bădiță, intră d-ta înainte, că eu mă tem.

El a intrat în mormânt și de-abea s'a mai auzit când a strigat iarăși către fată :

--- Haide mai repede !

--- Mai stăi mă bădiță să-mi caut mărgelile, că le-am scăpat pe aceea. Și a fugit fata, și a fugit înapoi, așa că până să simțească strigoiul că ea-i furase mințile, ajunse la o casă cu lumina lăsată 'n jos și cu un mort întins pe laiță. Pe mort îl chema Avram. Fata ne mai știind de frică pe ce lume-i, s'a ascuns pe cuptor și s'a culcat, după ce trase zăvorul la ușă pe dinăuntru. N'a trecut multă zăbavă și strigoiul a ajuns-o din urmă, că așa-i treaba strigoilor când se vor lega de capul cuiva, îl caută și-l necăjesc pretutindeni și strașnic se mai sbuciumă după sufletul lui, ca să-l facă și pe el strigoi vândut necuratu-lui. Deci prinse a bate la fereastră strigând :

— Avrame, Avrame, deschide ușa, Avrame !

Avram cel mort voi să se scoale, căci era și el strigoi. Și numai atunci o găină zice cocoșului :

— Cântă că o prăpădește pe biata copilă !

— Nu ! Cântă tu, zise cocoșul, că nu-i rândul meu.

Atunci a cântat găina și Avram cel din casă s'a risipit de n'a ajuns să mai deschidă ușa și nu s'a ales nimic dintr'ânsul precum nu s'a ales nimic nici din flăcăul cel ce era strigoi, afară. Copila a scăpat căci era bună la Dumnezeu și de suflete de acestea nu se lipește nici odată sufletul necurat al strigoiului.

Jud. Botoșani

Dumitru Furtună

180.--De ce face albina miere.

Când Dumnezeu a făcut lumea, a făcut mai întâi cerul și apoi pământul. Însă când și-a pus în gând cel Atotputernic să facă pământul, iată că vine ariciul și-l roagă ca să-l lase și pe dînsul ca să-i ajute. Dumnezeu, bun ca totdeauna, îl primi și începu să desfășoare de pe un ghem atâta ață cât era țarcul cerului și apoi dădu ghemul ariciului.

Cel de sus tot clădia pământul, însă ariciul când vedea că se apropie de dînsul, mai desfășura puțină ață de pe ghem. Tocmai la urmă când isprăvi Dumnezeu, văzu că pământul e mai mare decât cerul și că ariciul i-a făcut pozna.

Când dă să caute pe arici, ariciul nicăeri. Se mai sucește Dumnezeu, se mai învârteste doar o putea face pământul mai mic ca cerul, dar nu putu. Atunci îi veni în gând să trimeată pe albină la arici, să-l întrebe ce să facă, ca să poată micșora pământul.

Albina, credinc oasă lui Dumnezeu, se duse la arici, care ședea ascuns într'o tufă și-l întrebă; dar ariciul îi răspunse foarte mândru că știe dar nu vrea să spue. Șiret a fost ariciul dar mai șireată fu acum albina. Ea sbură și se ascunse într'o floare din apropierea ariciului, unde stătu nemișcată.

Indată ce plecă albina, ariciul își zise în sine-și :

— Hei ! Cum nu se pricepe Dumnezeu la una ca asta ! Să iea pământul în mâni și să-l strângă și așa o să facă munți, văi, dealuri... În chipul acesta îl va micșora.

Cum aude albina una ca asta, sboară din floare și o tulește spre Dumnezeu ca să-i spuie cele ce auzise.

Când o vede ariciul, se mânie foc și zise :

— Ei, d'apoi aicea mi-ai fost hoț ? Mânca-ți-ar ce nu se mânâncă,

cin' te-a trimes ! Şi de-atunci albina face miere, în loc de altăceva

Auzilă din Dolj

C. Atanasiu

181.—Dumnezeu ştie !

Demult, demult, ci-că a plecat un om la Piteşti să-şi cumpere bioli. Şi s'a întâlnit cu doi popi.

—Unde te duci, creştine ?

—La Piteşti, să-mi iau doi bioli. Da sfinţia-Voastră ?

—Tot acolo, să ne-'mbrăcăm. Că erau cam *goldâneţi*.

Şi au plecat câte trei tot înainte, *domăind*, ba de una, ba de alta.

Acu, prin câmpul Piteştilor, i-a apucat noaptea şi fiind vreme bună, s'au culcat în poiană, alături de drum, câte trei în rând : popii cu spinarea înspre Crivăţ şi Românul dincolo de ei.

Aşa. Da peste noapte începe nene, Crivăţ *cu spic* de i-a fost tăind în spate.

Ala care-l bătea mai rău vântul în spate, zise Românului :

—Mă creştine, vezi licuriciul ăla de foc, colo ?

—Il văd.

—Du-te de ia niţel ca să-l facem şi noi că mi-e frig.

—Apoi mie nu mi-e frig că sunt îmbrăcat, zise Românul, că abia se *îmboldorise* acolo. «Cui e frig să se ducă».

Dacă vede aşa, se duce un popă. Colo, aproape de malul Argeşului era un foc mare şi un unchiaş pe lângă el.

—Bună seara.

—Buna seara. Da ce e, popo ?

—Nu ştiu tăiculiţă ce e; că mâine nu e ziua de azi. Am plecat pe bine şi uite acum ne prăpădim.

—Ştii tu bine că mâine n-o să mai fie ca azi ?

—Ştiu.

—Ştii ?

—Ştiu.

L-a întrebat până a treia oară şi când a zis şi atunci «ştiu» uncheaşul care nu era altul decât Domnu' Hristos, odată s'a supărat, a făcut cu mâna spre el şi a grăit :

—Biol :

Şi s'a făcut odată popa biol; iar uncheaşul l-a luat şi l-a legat alături d'un porumbar.

Acu, acolo în câmp, popa celălalt şi cu Românul aşteptau să le mai vie tovarăşii şi dacă văd că întârzie, se duce şi popa ăla.

—Bună seara.

—Bună seara. Ce vânt te aduce pe aici părinte ?

—Uite, caut p'un tovarăş al meu. Nu l-ai văzut ?

—Nu. Da ce avea pe-aici ?

—Apoi, uite tăiculiţă ! Ce vreme fu azi şi ce rea o să fie mâine.

—Ştii tu bine ? întrebă ucheaşul.

—Ştiu.

—Ştii ? până a treia oară şi când ţine şi el într-una că ştie, odată strigă unchiaşul şi âstuaia

—Biol.

Și-l legă lângă celalt biol.

Acu vine la foc Românul că a văzut că nu mai sosesc ăi popi.

—Bună seara.

—Ce, creștine?

—Uite, am plecat cu doi preoți la Pitești.

—De ce?

—Păi, de vremea asta?

—Știi ce vreme e asta?

—Nu știu; Dumnezeu știe.

—Nu știi?

—Nu știu. Dumnezeu știe! «Ș'a răspuns așa omu' până de trei ori.

—Măi, omule, zice atunci Domnul Christos p'ăi doi preoți nu i-am văzut da tu, de ce te duci la Pitești.

—Să-mi cumpăr doi bioli.

—Așa? la uite: biolii ăia îți plac?

Se uită, dar îl prinde mirarea de ce vede; biolii erau mari, frumoși și grași; să torni apă pe ei, să nu se lipească!

—Im plac—zice Românul—da am eu bani să-i iau?

—Câți bani ai la tine?

—Trei sute de galbeni.

—Uite. Ți-i las cu prețul ăsta. Da să te slujești cu ei trei ani. Să-i hrănești că mănâncă ce li-i da, și cât li-i da și în căruță să pui cât îi vrea. Apoi la trei ani, să-i duci la târg să-i vinzi tot în prețul ăsta. Da să nu-i ții mai mult nici o zi. Ai înțeles?

—Înțeles.

I-a luat și a venit cu ei acasă, de s'a slujit trei ani, așa cum îl povățuise uncheașul. Apoi, când mai erau vr'o două zile până să se împlinească trei ani, a plecat cu ei la târg. Acolo, un boer mare, mare:

—Vinzi biolii ăștia, mă?

—Li vânz, domnișorule.

—Cât?

—Trei sute de galbeni.

I-a dat galbenii și-a poruncit slugilor, că avea două după el:

—Luați bioli ăștia, mă!

A mers cu ei acasă și i-a băgat la grajd.

—Să vedeți de ei, că voi n'aveți stare să plătiți biolii ăia.

Așa au fost de frumoși!

Pe urmă, slugile i-au umplut ieslea de fân și s'au culcat la ușă, ca nu cumva să vie cine va peste noapte să-i fure.

Așa. Da, când se scoală dimineată să le mai dea fân, găsește în loc de bioli, știți ce?

Doi popi. Dă fuga de spune boierului:

—Boerule, nu sunt nici bioli, nici vaci în grajd. Sunt doi popi.

—Mă, ăia a furat biolii.

Ii cheamă:

—Spuneți: ce-ați făcut biolii?

—Nu Domnule! Noi am fost bioli. Am fost greșit înaintea lui Dumnezeu și ne-a pedepsit.

Și au spus cum s'a întâmplat.

—Bine, bine! Da până una alta, dați-mi banii.

—Ții dăm, Domnișorule, cum nu—Du-te tu, mă, acasă, zice unul din ei către cellalt de iea de la tine o sută cinci zeci de galbeni și de la mine o sută cinci zeci, că eu rămâi aci zălog.

S'a dus ăla într'un suflet acasă și i-a adus banii. Pe urmă le-a dat drumul și s'au dus acasă la preotese.

—Unde ați fost atâta vreme?

Au povestit tot din fir până 'n ață și pe urmă au adăugat:

—«D'aia e bine ca omul să nu zică nici odată că știe el bine un lucru; ci să zică:

—«Nu știu. Dumnezeu, știe!»

Auzite de la moș Toma Chelu de 72 ani din Priboeni-Muscel.

C. Rădulescu-Codin

182.—Ariciul și iarba fiarelor

Dumneavoastră ați auzit de iarba fiarelor sau iarba hiarelor, cum îi mai zice?

Dacă n'ați auzit, apoi nite ce am auzit eu despre ea:

Unii spun că iarba fiarelor e neagră și subțire la fir și crește pe câmp pe unde crește și cealaltă iarbă, doar atât că dacă în vara asta a crescut — de pildă — în poiana dumitale, iarna se pierde și la primăvară nu mai răsare tot aci, ci hăt departe, peste trei ape curgătoare și tocmăi peste 9 ani mai răsare tot în locul ăla. Alții spun că iarba fiarelor e roșie la fir iar alții spun că e și roșie și neagră, adică e de două feluri, dară neagră e cea mai bună. Vasile Albu din comuna Adâncata îmi spunea că; «într'adevăr e iarba fiarelor».

«Eu, — povestea el — m'am încredințat despre asta în vara când aveam islaz de cai la «Rovină». Noaptea băgam caii în fiară — ne era teamă de hoți — și seara noi cu mâinile noastre încuiam fiarele bine și până dimineața, din 20-30 de cai băgați în fiare mai găsim 5-6 cu fiarele. Ceilalți le pierdiau ne poiană.

«Vezi că iarba fiarelor are putere să descue orice lacăt, orice broască, orice zăvor și încuietori. Numai ceva-ceva să o apropii de lacăt și tac... lacătul sare cât colo. Și—bag de seamă—pe islazul de la Rovine, anul ăla era vre-un fir de iarba fiarelor și când se apropia calul de ea îi săria fiarele de la picioare cât colo. Altfel ce să fi fost?

Dumneavoastră ați auzit că se găsește hoț care pătrunde prin toate încuietorile și deschide orice ușă? Să fie ușa zăvorită cu 9 zăvoare și încuiată cu șapte lacăte și un hoț de ăia ți-o deschide doar cu deștul (degetul) ăl mic! Sunt hoți cari răsbese și în *culele* cu bani.

Ba pe unii, cică, să-i legi cu șapte lanțuri și să-i încui în temnița cea mai grozavă și tot scapă. Cum n'or scăpa dacă au iarba fiarelor?

„He, apoi dacă ar fi așa, toți hoții ar căuta iarba fiarelor, o să ziceți dumneavoastră. Ar căuta-o zic și eu, dar ar găsi-o? Gândiți că iarba fiarelor se găsește așa cu una cu două? Mai întâi că n'o găsești pe ori unde și al doilea nici n-o cunoști! He! Mai rar om cine cunoaște iarba fiarelor! Eu știu cum poți găsi iarba fiarelor, dar până acum n'am căutat-o și n'am găsit-o. Și tare aș fi vrut să găsesc, nu ca să fac cine știe ce hoții sau spargeri — ferește-mă Doamne — dar ia așa doar s'o văd și să mă dumiresc de puterea ei. Dar vezi că până la iarba fiarelor trebuie mai întâi pui de ariciu, vii. Dar stați să vă spun eu pe șart cum — zice că — poți dobândi iarba fiarelor.

«Uite dacă vrei să găsești iarba fiarelor, (mă învătă pe mine Li-xandru lui Nea Matei din com. Măgurele ju l. Prahova) «caută un cuib (culeuș) de ariciu cu pui vii și după ce-l găsești, faci p'acolea pe aproape de cuib, un cotețior mic, îngrădit cu nuele și învelit bine de tot. Puii cotețului o ușcioară prinsă în balamale și la ușă pui verigă cu lacăt bun sau broască de încuiat. Iai apoi puii de ariciu îi bagi în coteț și îi încui acolo! Puii n'au pe unde eși de cât pe ușă dar ușa e încuiată. Când vine ariciul—muma puilor—la cuib și nu găsește puii începe a-i căuta și nu se astămpără până nu dă de coteț. Dar cum să scoată puii dacă sunt încuiați? Lesne de tot! Știe el ariciul — sireacul — ceva pe lume. Doar nu degeaba e el pe lume, de când a urzit Dumnezeu pământul.

El cunoaște iarba fiarelor și știe unde s'o găsească. Se duce în grabă, ia un fir, două, în gură și vine la coteț. Dar—uitasom să vă spun că de jur împrejurul cotețului și mai ales la ușa lui pământul trebuie să fie netezit și măturat bine, bine.

Cum se aproprie ariciul cu botul de ușa cotețului, ușa se descurie singură, iar ariciul scuipă iarba (fiarelor) își ia puil și fuge cu ei.

Atunci te duci și Dumneata lângă coteț sau la ușa cotețului găsești iarba lepădată de ariciu și o iei. Cu ea, cică, poți să intri unde-i pofti. Ba unii cică își crestează puțin un deget, bună oară degetul al mic pune iarba fiarelor în crestatură și apoi coasă crestătura la loc. De aci încolo nuțmai trebuie cheie. Să fie broasca cât de tare și lacătul cât de îndrăcit el doar aproprie degetul și hait l-a și descuiat».

Eu astea le am auzit despre iarba fiarelor. Dacă d-voastră mai știți și altele apoi fiți buni și spuneți ca să mai știu și eu.

Cărbunești-Dolj

Pr. Ioan D. Mih

DE-ALE COPIILOR

183.-- *Umili,*
Domili,
Doi.
Cancior,
Vancior,
Gheba măi,
Pif, paf ! (Rucăr)

**184. — Din jocul «d'a
 băbuța la biserică»**

— *Un' te duci, băbuță ?*
 — *La bisericuță.*
 — *Mă ieai și pe mine ?*
 — *Te iau, d'ei sta bine.*
 — *Da' pe ce stai ?*
 — *Pe două ace.*
Fă-te 'ncoace !

În timpul acesta copii scuipe, iar băbuța se ia după ei și pe care-l prinde, acela se face băbuță. (Rucăr)

185.-- *Ocna, ocna,*
Sicna, si.
Chesti, boli,
Na, costi,
Țangăr,
Mangăr,
Na cafto,
Te ia tobelengher,
Buf ! (C. de Argeș)

186.— *Suzen, fruze,*
Demi cruze,
Parfume de suzenflai.
Vine gazda
La mizone,
Anghel vechi,
Buchet de flori ! (C. de Argeș)

**187. — Din jocul «d'a
 mija»**

Ana, mija, patca,
Ție porumbatca,
Cuțitele dranului,
Sabia curcanului,
Limbrici,
Costorici,
După valea lui Pripici,
Ție, bob ! (Costești-Argeș)

**188. — Din jocul «d'a
 petrieica»**

Ponda richi, -
Ponda pi,
Tapi, tapi, rujen.
Ponda richi,
Ponda pi,
Tapi, tapi, grum ! (Costești-Argeș)

**189.—Din jocul «d'a
 găli».**

Găli una,
Găli două,
Găli trei,
Găli patru, și a...
Găli zece,
Coarne de berbece
Ș'un pahar de apă rere.
 (Costești Argeș)

G. N. Mateescu

190.— *Oaie, oaie, oacănă,*
Șade jos și dapănă
Și se roagă rogului
Și se 'nchină cucuiui :
 — *Cucule, Măria Ta,*
Dă-mi un cal porumbac,

*Să mă duc pân' la Novac,
C'am auzit,
Că soru-mea a făcut :
Trei feți,
Logofeți :
Unu-a murit,
Altu-a pierit,
Altu-'n munte s'a suit
Cu măciuc' a asvârlit,
Sângele l-a podidit ;
Curgea sânge roșior,
Ca pâzderea din fuior !*

(Orlea-Romanați) **N. Păsculescu**

191.—*Am o tiugă tiutuhupătă,
Ho, ho, hop curcubătă.*

192.—*Pusei pila pe poliță,
Pila pușcă de pe poliță.*

193.—*Trecui bista'n pintenoage,
Mâncai pâine 'ntinsă 'n bistă.*

194.—*I-a nevoie a destiftirigi,
Destiftirigeaua tivgii,
Din tiugele tiftirigelor.*

195.—*Trecui puntea Danii,
Pupai pita Stanii.*

Toate aceste să se zică cât se poate de repede și pe nerăsuflete.

Culese la 4 Septembrie 1911 cu prilejul manevrelor corpului V, în bivuaș, lângă satul Celebichioi din jud. Con-

200.—*De-ajumita.*—Acest joc poate fi jucat și de băeți și de fete, iar numărul poate să varieze ; în tot cazul trebuie să fie mai mulți de doi. Se alege unul din ei prin tragere la sorți sau chiar care vrea și acesta *ajoame* adică și-acopere ochii cu mâinile și șade undeva, într'un loc oarecare, însă așa ca să nu vadă pe ceilalți, cari se ascund și apoi strigă : gata ! Cel care *ajoame*, când aude așa, pornește înspre locul unde i s'a părut că a auzit strigătul. Jucătorii ceilalți trebuie să fugă și să vină la locul unde a șezut cel care a ajumit și aci să scuipe. Dacă însă vreunul din ei n'a putut ajunge ca să scuipe, și e prins de cel ce a ajumit, rămâne să *ajoamă* în locul aceluia.

stanța, dela plutonierul Anghelache Gârceavă (de loc din com. Piuș Pietrii jud. Ialomița) din regimentul Matei Basarab No. 85, Cernavodă.

196.—*Păsărică, sură, pură,
Trecui vara sură, pură,
C'un mănunchiu de sură'n gură;
Sai sură pe butură,
C'un mănunchiu de sură'n gură.*

197.—*Pe câmpul lui tălălingă,
Trece-un om cu pila lungă,
Hop să bage pila 'n pungă.*

199.—*Napi ts doi de-un bănuș.*

Culese la 28 Mai 1911 de la d-soara Marioara Florescu Androvicianu învățătoare în Ștefănești-Vâlcea.

Ion N. Popescu

199.—*Gușdăilă-Văjăilă,
Na o mână de făină,
De'ngroasă urzicile,—
Să se mire mătușile !
Din Obislav-Vâlcea*

200.—*Ion Galaon,
Strange căinii lui Zaton ;
li adapă,
li înțapă
Și-i mănâncă fripți cu ceapă.*

Boureni-Dolj

Vezi no. 59

N.I. Dumitrașcu

Și așa se continuă jocul înainte.

202 — Copiii, pentru ca să întărească curcanul și să-l facă să bolborosească, țin în mână un ciucure roșu sau un șir de mărgele roșii și se învârtesc împrejurul lui, zicând de mai multe ori :

*Sic, sic,
Că ți-om luat mărgelele;
Ale tele mai urite,
Ale mele mai frumoase,
Sic, sic.*

Culese din com. Fântână-Banului Dolj,

C. M. Popescu.

BOTANICA POPULARA

38.—Bostanul

Bostanul numit încă *dovleac* și *dovlete*, e bine cunoscut și mult întrebuințat de Români, și nu numai că constituie o hrană căutată pentru animale, dar și omul îl mănâncă.

În popor se cunosc două feluri de bostani : *românești* sau *porcești*, cultivați pentru hrana animalelor, și *albi* sau *turcești* cari copti în cup-tor sau ferți în lapte dulce, sânt o mâncare mult căutată, mai cu samă de copii.

Și bostanul porcesc îl mănâncă poporul, și are un gust dulce și zămos.

Amestecat cu făină, se face *malaiul dospit*.

Bostanii cruzi se murează cu crastaveți, pentru iarnă. Pentru mâncare se mai întrebuințează și umplut cu carne.

Când sunt mai măricei dar tot cruzi, bostanii se mărunțesc bine, se amestecă cu *nacreală* (zăr de vacă ori de oae) și se face un fel de mâncare numită *bostănei dreși*, foarte gustoasă și sănătoasă.

Floarea bostanului fiind foarte galbănă, se zice adeseori, în popor, despre un om bolnăvicios și galbăn la față că e *roș ca floarea bostanului*.

Sâmburii de bostan se mănâncă sau cruzi, sau prăjiți și sarați.

Din ei se scoate un oloiu foarte gustos, cu care fac un comerț întins mai cu seamă Lipovenii care trăesc prin părțile de sul ale Moldovei.

Sâmburii de bostan sunt hrana favorită a pițigoiului.

În medicina populară *bostanul* se întrebuințează ca leac în contra gâl-

celor. Pentru aceasta gălcele se leagă cu bostan turcesc de cel alb. Bostanul acesta îl frige mai întâi în foc, și apoi luând ciolane de om mort adunate anume spre acest scop, și pisându-le până ce se face din ele făină, presură bostanul fript cu sămânță de aceasta și zice : «Cum moare omul și nu mai învie, așa se moară răul, adică *găleii*, și să nu mai învie, cum nu mai învie mortul». După aceasta leagă gălcele. (Marian, *Descăntece*, 126).

Pentru a vindeca *rastui* la copii se coc mațe de bostan și se înfășoară cu ele pânțele, când sunt călduțe încă.

În județul Suceava, mațele de bostan ros, amestecate cu găinaț de găscă și prăjite cu untură de porc răncedă, se pun la *trântituri*, un fel de buboae ce se fac la tălpile celor care umblă desculți.

În județul Teleorman, mațele bostanului, amestecate cu oțet, sunt cel mai bun leac în contra durerii de cap. (Apărătorul Sănătății, an. II, No. 22, p. 25).

Vrejul bostanului turcesc, cules în ziua Crucii, e bun de pus în scăldători pentru cei slabi și bolnăvicioși.

39.—Bulbucii

Pe câmpuri, prin poene, pe aproape de izvoare, la locuri așezate cresc prin iarbă buruenile numite *bulbuci*. Înfloresc prin Maiu, au floarea galbenă frumoasă, cu un miros plăcut, și cu frunza lată

Un buchet de bulbuci cu alte flori de câmp e tot ce poate fi mai frumos. Munteanul din județul Suceava cântă bulbucii zicând.

Frunzuleana trei bulbuci
Ce tot bați drumul pe-aii ?

A. Gorovei și M. Lupescu.

VORBE ADÂNCI

«Cuvinte procopsite la cei cu minte»

573¹ «Pământul până ce nu-l [frământă] o(a)le nu poate să-l facă; și copilul nepedepsit rămâne neprocopsit.

574. «La orice te pricepi, întâi te închină, apoi să 'ncepi.

575. «Când să trudește săracu și Dumnezeu îi umple sacu, iar cine în lene se târește și Dumnezeu îl părăsește.

576. «Mai bine să muncești să ai și la un sărac să dai; că, când dai la cei neavuți, pe Dumnezeu împrumuți.

577. «De faci astăzi cuiva bine, mâne dela altu îți vine.

578. «Ochii săracului sunt în mâinele bogatului.

¹ Numerotația de la „Cuvinte procopsite la cei cu minte” este dată, firește de redacție. În manuscris, Cuvintele urmează nenumerate.

579. «Vara cine ș(i) câștigă, iarna nu se încălrigă.
 580. «Ca sarea la fiertură, dar nu peste măsură.
 581. «Celui cu meserii multe și casa lui e fără curte.
 582. «Omul care sărbători desface, n'are ce să îmbrace.
 583. «De nebun și de muerea rea tot înțeleptul fuge de ea.
 584. «Tot învățăm cât trăim și neînvățați murim.
 585. «Că trăind omul tot aude când și când ce nu-i dă lui în gând.
 586. «Cuvântul e ca gândul, nu se ajunge nici cu ogarul nici cu ar-măsarul; de multe ori limba taie mai mult decât sabia.
 587. «Limba oase n'are și oase roade, de aceea pune frâu la gură și lacăt la inimă, căci gardul are ca și zidul urechi: că vorba rea se duce ca glonțul, nici o căruță cu patru cai n'o mai ajunge.
 588. «Ce se naște la întuneric trebuie să se vadă la lumină vre-o dată; așa dar și boul are limbă mare dar nu poate vorbi, de aceea taci dar să ți fie casa casă și masa masă și glumele să-ți fie ca sarea în bucate, ca să nu-ți zică cineva: ai avea vorbe bune dar sunt nesărate.
 589. «Nu e meșteșug a găti mâncarea, ci bucatele de a potrivi cu sa-rea; că limba îndulcește, limba amărăște, ca și gura: cu ea suflă ca să răcești, tot cu ea suflă să încălzești.
 590. «Cu gura blestemi și pe alții, tot cu gura te rogi și la Dumne-zeu; vorba dulce mult aduce.
 591. «Ar fi lesne a judeca pe altul, dar nu poți împărți un pai la doi boi; iar vorba aspră prăpădește capul.
 592. «Dar fiecare se leagă unde-l doare.
 593. «Vorba din gură ți-a eșit, mai bine să fi tușit.
 594. «Când vrei să vorbești din gură, la gât să ai lacăt și măsură.
 595. «Că noi râdem de unu-doi, iar patruzeci râd de noi;
 596. «Judecata este olo[a]gă, că-i lipsește din cap o do[a]gă.
 597. «Om destul de mare, și minte nici de copil n'are; știe numai la vorbe să'ndruga, paică ¹ tot la țâță suge.
 598. «Dar tot trebuie să învățăm cât trăim, că nu putem zice: acum știu toate.

*

Aceste proverbe le-am copiat de pe un manuscris din 1845, scris de Trașcă Miclec, învățătorul satului Bogdănești, jud. Vâlcea și le redau întocmai. Ele se găsesc și în **POVEȘTEA VORBII** lui Anton Pann, date pentru prima dată la lumină în 1847.

Preotul Teodor Bălășel

¹ *Faiă*=par'că, din *parecă* prin înmuierea lui *re* în *i*. Se aude mai ales prin părțile de sus ale jud. Vâlcea.

- 599.—Sutele mărită slutele și miile urgiile.
 600.—Dumnezeu îi mare, dar și dracu-i tare.
 601.—Cine dă cu mânele, aleargă cu picioarele.
 602.—Cine plânge pe calic, să-i poarte traista.
 603.—Dacă nu plouă, măcar picură; că picătura găurește piatra și picătură cu picătură face lacul mare.
 604.—Frica păzește bostănăria, că bătea e ruptă din raiu.
 605.—Să te duci unde a înfărcat Dracu' copii și unde și-a dus țiganul iapa cea albă!
 606.—Femeia ți-l judecă pe Dracu' și ți-l mai scoate și dator.
 607.—Uneori și toamna înflorește liliacul.

Hânțești-Dorohoi

N. V. Hânțescu

- 608.—Cănele care latră tare, nu mușcă, iar cel ce tace, mușcă de rupe. (Cel ce se laudă din gură nu face atâta treabă ca cel ce tace).
 609.—Cu răbdarea îi frigi pielea. (Dacă rabzi, ajungi la bun sfârșit, făcându-le ciudă la toți).
 610.—Vai săracu' omul prost, bun odor la cas' a fost.
 611.—Toate-s bune celor buni.
 612.—Vașul bun primește și rele și bune.
 613.—Omului bun îi mănâncă câinii din traistă.
 614.—Năravul din născare, lecuire n'are.
 615.—Cum-i capul și căciula.
 616.—Cum-i sfântul și tămâia.
 617.—Te ții ca scaiul de oaie și ca râia de capră.
 618.—Ești prost și'n ziua de Paști=adică foarte prost.

Jnd. Bacău

Ion Preutescu

- 619.—Răde hârbul de ciob și pe el nu se vede că-i zob (hârb).
 620.—Răde varza de baltă.
 621.—Răde dracul de porumbel și nu se vede pe el.
 622.—Cum ți-i buna ziua, așa și mulțămita.
 623.—Cinste dai, cinste ai.
 624.—Cum e hârbul, și capacul, și petecul ți-i cum ți-e sacul.
 625.—Din față te linge și din dos te frige.
 626.—În față miere și 'n dos fiere.
 627.—Văruit pe necârpit, bine-mi pare c'am sfârșit.
 628.—Cu răbdarea treci marea, iar cu râul nici pâraul.
 629.—Laudă-mă gură, că nime nu se'ndură.

Bucovina

Alex. Morariu

630.—Ai s'ajungi drăguș la căuș—ai să mai ajungi la ajutorul meu

631.—Nu-s la chilim' lui—nu-s la dispoziția, la discreția lui.

632.—Are mâncăriciu la limbă—ii limbut, are gust de vorbă.

633.—Ia, ușa Panaite ! leși afară !

634.—Să nu-ți iea foc spinarea—să nu mânânci bătae, să nu te pot scoate.

635.—Are, poate să mânânce cu lingura—are avere multă. li bogat.

636.—Dacă mai miști, mai piști. Cât de cât, să'ncepi câte ceva, că tot strângi.

Nemțisor-Neamț

Al. Molse

C A N T E C E

963.—*Foaie verde tiriplitic,
Trece Ioana pe colnic,
Răsucind la borangic,
Cu ochii la ibomnic
Și pe fus n'are nimic.
Răsuțește de trei zile
Și pe fus n'a pus trei fire.
Foaie verde și-o lalea,
Trecu Ioana pe colea.
M'atinse cu mâneca.*

—*Pădure mare ca vara,
Lasă-mă la umbra ta.
—Nu te las la umbra mea,
Că mi-e Ioana tinerea,
Și-mi faci păcate cu ea,
De 'ngâlbinește frunza
Și se usucă iarba,
Nu cântă cucii în ea.
Foaie verde și-o cicoare
Și se mută 'n altă țară,
Și cântă de se omoară.*

De la Tache Ilescu, Ciunci-Ghiz-
dăvești Romanai.

C. Danillescu.

964.—La jocul boereasca:
Una ori două,

*Trei ori patru,
Cinci ori șase,
Șapte ori opt,
Nouă ori zece,
Dă-i că merge.*

965. - La sâtele:
*Sâta-i, sâta-i, sâtele,
La Mărin berbecele.*

966. La sârbă:
*A pierdut sârba zăvelca,
Ș'o cată sârbu, cu leuca.
A pierdut sârbu' cojocu',
Și-! cată sârbu, cu focu',
Ca să-i găsească cojocu'.*

Voicești-Vâlcea **I. N. Popescu**

967.—*Foileană frunză'n frunză
Mă mușcăși, țafo, de buză.
M'ai mușcat dar nu prea-prea,
Te temeai că m'a durea.*

968.—*Rău îi pare lui Țugui,
Că-i în joc nevasta lui.
Nu știu de ce i-ar părea,
Joc pe-a lui dar las pe-a mea.*
Pr. I. C. Beldie

969. *Tropa, tropa pe podele,
La oula cu ruminele ;
Cine nu s'a rumeni,
Nici o ciapă n'a plăti.*

970.—*Lelea-i mică c'o furnică
Și iubește de pârlește,
De-aceia nu poate crește.*

971.—*De la noi a treia casă,
Este-o nevastă frumoasă
Și bărbatu-i nătărău,
Aude și vede rău.
Și cămara-i spartă'n fund,
Acolo trăsesc mai mult,*

Jud. Tutova

I. Ciobanu

972.—*Foaie verde peliniță,
Ridică-te neguriță,
De pe deal, de pe culmiță,
De pe pana stuhului,
Să văd coama murgului
Și chica voinicului.
Că-l cunosc pe fluerat,
Că-i voinicul fermecat
Și e încă ne'nsurat.
Și-l cunosc pe cojocel
Că-i voinicul tinerel
Și i-i dorul măricel
Mă duc mamă după el.
—Dragul mamei nu te duce,
Că ca mâni în pumni ăi plânge.
—De mi-i da, de nu mi-i da,
Pe fereastră m'a fura,
La lună ne-om cununa,
La soare ne-om judeca,
C'ășa-i mamă voia ta.*

Tarnauca-Dorohoi

Teodor Ivan

973.—*Ș'am zis verde și iar verde,
De mi-ți crede, nu mi-ți crede
Sunt sătul și prea sătul,
De cazarmă și de tun.
Și mi-i dor de-o plugărie,
De-o verdeață ș'o câmpie,
De niște lungi sărbători,
Impodobite cu flori.
Am ajuns la sărbători,
La Paști, la Florii,
La clacă, la șezători,
La cules la vii.
Marițica cea frumoasă,
Ibovnica mea,
Imi sărea tot înainte,
Ca o turturea.
Hopai, țupai, țupai, țupai,
Mereu voi cânta.
Hopai, țupai, țupai, țupai,
Mereu voi juca,
Cu cosița fără samă,
Sprinceana trasă cu pană¹*

De la P. Ciortescu, Idrici-Fălciu.

G. C. Arteni

974.—*Frunză verde de cicoare,
Toată lumea doarme, doarme,
Numai io'n brațele tale.
Lumea doarme că i-e silă,
Nouă de somn nu ni-e milă;
Lumea doarme în tăcere,
Da de la noi somnul pierе.
—Marițică puică fa,
Dor mi-i fi făcut ceva.
—Ba nu ți-am făcut nimic,
Dar mi-i vorba cu lipici,
Și răpui ori ce voinici;*

¹ Il dăm ca pildă de înfrăurire a literaturii originale. Vezi Șoldan Viteazul de V. Alexandri.

*Și mi-i vorba cu iubire
Și te răpui și pe tine.*

Humulești-Neamț.

Zahai Grigoriu

975.—*Foaie verde sălcioară,
Cântă cucul sus pe moară.
Petrișor trage să moară.
C-a umblat pe drumuri multe,
De la Dunăre la munte,
Cu cărduri de cai furați
Și cu cai necumpărați.
Și-a lăsat pe mulți în piele
Și vatra făr' de surcele.
Dar în cale s'a 'ntâlnit,
Cu Iancu cel îndârjit,
Comandant de poteri mari
Și nepot de generali.
El cu Iancu s'a luptat,
Dar viața și a mâncat.
Căci Dumnezeu pedepsește
Pe cine 'n lume hoștește.
Și nu-l lasă să trăiască,
Viața să și-o 'nveselească*

Giutura-Dolj

C. Georgescu-Munteanu

976.—*Frunzuliță de bujor,
M'ajunse, puică, d'un dor :
De Dumitru și de Ion;
De Dumitru mor, plesnesc,
Și cu Ion să mă 'ntâlnesc,
Două vorbe să-i vorbesc,
Și una să i-o șoptesc.*

De la Niculița I. Popescu, Goru-
nești-Vâlcea.

977.—*Când eram copil de-o
lună,*

*Mă ridicam într'o mână,
Scoteam fagul din trupină,
M'așezam la rădăcină,
Spălam arme de rugină,
Cu untură de găină;
Mă făcui de șase luni,
Furam ceapă din grădini
Și custuri de la vecini;
Mă făcui și de an an,
M'aruncau și la cârlan ¹*

De la Lina Balan, Gorunești-Vâlcea

C. M. Popescu

978.—*Foaie verde de dudău,
Să ferească Dumnezeu
Pe om bun și pe om rău,
N'ajungă ce-am ajuns eu.
Mândră mândruțu mea.
Încearcă tu ce-i putea
Și mă scoate de-acolea.
Vinde-ți mândră, fustele,
Vinde-ți și mărgelile,
Și-mi descue ferele.
Că ferele ruginesc.
Și viața mi-o topesc.
Nu știu noroc n'am avut.
Ori lu rău timp m'am nascut,
Ori maica m'a blestemat,
Să trăiesc tot cu bănat,
Si în lanțuri ferecat.*

De la C. Ursache, Frătăuți-Bucovina.

II. Onciul

¹ În Oltenia *ârlan* se înțelege calul când e în vârstă de un an. În Muntenia știu că i se zice *noaten*, iar mielului de un an îi zic ei *ârlan*, pe când celui din Oltenia *noaten*. În acest cântec prin *ârlan* trebuie să se înțeleagă, după cum am spus mai sus, calul la vârsta de un an.

O SAMĂ DE CUVINTE

1544—1555

Ghiordan sau *ghiosdan*, după cum se zice prin satele din Oltenia și Muntenia, este o țasătură de mărgelile frumoase, alese culori după culori, care ne dau o înfățișare plăcută, de a ne interesa că cine le lucrează și cine le poartă când le vedem.

Are lățimea de două degete, unu, jumătate de deget și lățimea după câte e grosimea gâtului dacă o poartă vre-o fată; iar dacă o poartă flăcăii la pălărie, este făcută, așa fel încât nu se cunoaște unde este înădit șirul de mărgelile.

Cunosc prin satele Topești, Tismana, Procuia, Gureni, Borșteni, Runc, Bumbesti, Turcinești, Polovragi (Gorj) că mai toate fetele poartă la gât *ghiosdane*. Cele mai bogate poartă ruble (cinci lei) și galbeni (napoleoni). Cele mai multe fete și le lucrează ele, iar pe unele locuri pe unde nu știu să le facă le cumpără făcute de la brașoveni (marchidani) sau de la oamenii pușcăriași care se duc cu ele la bălciuri.

Flăcăii poartă de obicei la pălării câte o pană două, de pân (fulg de pân) și niște colțuri făcute de pae de grâu. Prin unele sate pune câte o mărgelă la colțurile din afară.

Se mai poartă și cordele tricolore culorile țării noastre și la spate, sau la oparte face să se lase niște ciucuri de linișoară. În satele mai la luncă a cam pierit obiceiul de a purta *ghiosdane*; rar pe aici, pe colea.

Prin județul Romanați și altele, se mai zice și *mărgean*, pe unde se poartă mai mult de fete.

De asemenea tot prin satele de la munte femeile mai poartă pe cap niște *barici*, basmale roșii cu diferite flori sau fes care este pusă tocmai în *rasa* frunții. Și se lasă ca de un deget și jumătate afară și partea cealaltă se acopere cu cârpă sau *propoadă* care se înfășură odată sau de două ori după gât și se prinde cu niște ace (*spilce*) în care sunt niște *găinuși* mici; și-si mai împodobesc capul cu niște flori false care le cumpără de la bălcu, și se numesc *tremurici*, pentru că la joc când joacă, tremură, că-l pune câte un flăcău să cânte lăutaru'.

Lelița cu tremurici,
Nu-ți stă bine n' opinci
Mai bine cu busuioac,
Să 'nvărtim hora pe loc.

Femeile mai țin o datină strămoșească: vara când este căldură la muncă nu mai petrec cârpa, pe sub gât ci o îndoaie la spate, iar fetele nu se mai împodoresc ci-si fac codițe amestecate cu panglici trico-

lore, roșu, albastru și altele, care le place, astfel că le lasă să atârne pe spate. Asta-i toată frumuseța unei fete.

Se mai poartă și *conciul* (*conciul*), o bucată de tinichea cu găuri pe ea care o pune în creștetul capului și strânge tot părul sub el, și-l prinde cu ace.

Conciul prelungește fața. Se mai zice de oameni bătrâni căci conciul e dator să-l poarte numai femeile de oameni mai săraci și fes sau barici, cei mai bogați cărora le convine să se poarte cum vor.

Conciul îl găsim și în cântece :

Mămăligă cu fasui,
Pune-i lele, conciu'n cui.

Când e mama cu copilul la vre-o petrecere îi dă și micului să bea și-i zice mama

Bui, mamă, bui;

iar tată-su răspunde :

Bui, tată, bui
Să-i punem conciu'n cui.

Prin județele Teleorman, Vlașca și Ilfov fetele poartă alte goiordane, mai rari și mai mari. Pe aici nu se zice ghiordan, ci se zice *mârgean* sau *cunună de mârgele*.

Prin satele Roșu, Domnești, Chiajna, Bolintin, Stoenști Florești (Ilfov) poartă și flăcări la pălării.

Flăcări mai pun și fluturi pe cordeaua de la pălărie. De obicei ghiordanele flăcărilor le lucrează mai mult fetele, de aceea pe aici sunt mai frumoase și mai mari pentru că fetele se întrec care mai de care să-și împodobească dragii lor flăcăi care le învârtesc la horă.

Ion I. Ciuncanu.

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

189.—Femeia face din barbat, pe dracu'

Acu cica era într'un sat o pereche de gospodari. Da erau ca doi porumbei, nevoe mare ! Trăiră ei o bucată de vreme nesupărați și necertați dar când își amestecă ucigă-l toaca coada, apoi ese altfel.

De la o vreme începu, țârcovincul satului, să-i *aște* calea femeii și cum mai totdeauna « e poale lungi și minte scurtă » ușor o învingi. Bărbatul bagă de samă de la o vreme că femeia lui s'a schimbat dar nu

știa cum să dreagă socotelile. Însă femeia de la o samă, se făcuse prea evlavioasă.

În toate sările rămânea în urma Românului, și se închina măi tată, și făcea la mătânii de gândea că-i sfântă nu altă ceva. Bietul barbat văzând că face acelaș lucru în toate sările, îi tot spunea: «Da ce ți-măi femei, ai să te călugărești ori ești nebună», dar femeia tăcea și una știa, și când credea ea, că a adormit *nătimala* de bărbat. o sbughia afară și stătea cu cine-i drag.

Azi așa, mâni așa, barbatul siracul, nici prin cap nu-i trecea de ce se închină așa, până ce se hotărî să se pue la pândă. A doua sară, se prefăcu că doarme, și când veni femeia să-l asculte să vadă dacă doarme, el de colo, sfor, sfor, ca unul ce doarme dus. Femeia cum eși afară, bărbatul «treanc» pune zăvorul, și-o lăsă afară. După ce văzu că nu e de glumit cu bărbatul și cu toate scheunăturele ei, că-i cutare, că a eșit să aducă apă, se gândi, să-i facă de sperietură lui bărbatu-său și zise: «Să știi bine, de nu-mi dai drumul, ai să-ți dai samă de mine că eu am să mă înec», căci nu mai putea de frig, că de, era iarnă.

Se duse la fântâna care era la un colț de casă, luă un petroi și «zup!» și începu a geme ca și cum s'ar fi înecat și se dete din dosul casei. Bărbatu-so și sări din pat speriat că i s'a înecat femeia și căutând-o o bucată, ba cu lumânare, ba mai știu eu cum, se întoarse și vru să intre în casă. Când colo, ușa închisă. Bătu la fereastră da femeia de colo:

— Care e acolo, ce vrei, să-ți moae bărbatul meu spinarea? la scoal bărbate.

Iar ibovnicul de colo:

— Care nu-și vede de drum? mă, că te îndrept eu acum știi colea gros!

Bietul Român se freacă la ochi și crezând că poate a greșit-o, se duse la margina satului și începu a număra casele, căci știa că a lui e a zecea, bună oară. Când ajunse la număr și bătu, acelaș răspuns. Măi ce să fie? Se mai duse pe lângă casă, vedea bine, sâsăiacu, lu'i poarta lui, dar să intre, pace. «Dacă, poate am am greșit-o, să mă duc la naș popa să-mi arăte el casa».

Popa când îl văzu în halul ista, s'a înbrăcat numai în alb, îi dete o șubă și pentru că-i clănțania dinții în gură de frig, îl luă și în spate și-l duse acasă. Bătu la ușă:

— Ia scoală, fino, și dă drumul că iată finul nu nemerește casa!

— Ce spui, naș părinte, finu-to îi în casă. Vezi nă-i fi luat în spate pe ucigă-l toaca.

Popa se îngrozi și numai ce făcu «zupa» lui finu-so și mi-l trânti în

omăt! Dacă văzu bietul Român că așa i-a fost, se duse și el în poeată și se culcă lângă un bou. Despre ziua pe când se plimba prin curte, vede vătăjeii satului că vin și mi-l umflă ducându-l la dubă.

Ce se întâmplase, se făcu o prădăciune și el era bănuț că nu poate fi altul de cât el hoțul, că doar numai el umblă prin curte la asemenea vreme. Însă venind femeia, mărturisi totul și-i dete drumul. Acu bietul om nu știa cine fusese barbat în casa lui o noapte cât el dormise în poiată.

Se duse el Duminică la biserică dis de dimineață și stătea într'un colț să vadă cine o mai veni. Nu trecu mult și iată pe nevasta lui, cu un smoc de lumânări, cu tămâe, untdelemn și altele. Pe la mijlocul slujbei vede pe unul cu niște lumânări mari și cu o mulțime de daruri, cu o mulțime de prinoase, și cum intră în biserică făcea la cruci și se ruga smerit de tot.

Ce se gândi omul nostru, «De oare ce nevasta mea cea sfântă mă dă de sminteală și ista e ca și dânsa». Și când eși din biserică puse mâna pe el și-i trase o călcătură. Nimerise chiar pe țarcovnicul vinovat.

Spusă de tată, 1910.

N. I. Munteanu.

190.—Ceasul bulgăresc.

Cică odată ar fi găsit mai mulți bulgari un ceas pe drum. Cu multă băgare de seamă s'au plecat jos să-l vadă și nici unul — văzându-l că se mișcă — n'au avut tăria să se apropie cu mâna de el.

În sfârșit, a trebuit să vie un altul, care să spulbere groaza din sâ-nurile celor fricoși și care să deie sfatul că trebuie ucis cu ghioaga.

Și ceasul a trebuit să sufere martirul.

191.—Iepure bulgăresc.

Altă dată, Bulgarii, văzând că nu le pică în mână nici un iepure de câmp, viu, s'au hotărât să facă o poteră că doar-doar o căptuși pe vre-unul. Și au și prins unul. L-au luat și i-au găsit locul într'o coștereață, iar în ușa coșteretei a pus o roată de căruță. Și pentru ca iepurele să nu se strecoare prin roată și s'o șterpelească afară, a astupat butea roții, iar schițele le-au lăsat cum se gădesc.

Și numai așa a putut bietul iepure să-și mai vadă rudele și colinele.

Auzite de la Ilie Olaru. Bârlad

M. Tănăsescu.

192.—Cismele țiganului.

Un țigan săria un gard. Era desculț și avea cismele subsioară. Nu știu cum se repezi țiganul, că numai iată că-și sparge piciorul într'un par.

— Aoleu, zise țiganul scărpinându-se în cap, nu-mi spârgeam eu cismele, dacă eram încălțat cu ele ?

De la mama mea. Zoița Beldie Gohor-Tecuciu

V. G. Beldie

192. Mocanul la grijit

Un mocan ducându-se la biserică ca să se grijească, se luase și o cățea după el.

Popa, vrând ca să-l păcălească, în loc de grijanie i-a dat o lingură de hrean, spuindu-i ca să ție gura închisă, să răsufle numai pe nas.

Atunci toată tăria hreanului a eșit numai pe nas. Și mocanul supărat a început a spune popii :

— Of părințele, să nu dai și cățelei grijanie din asta căci 'dracu' a luat-o.

De la Grigorie A. Răcăreanu din Velești-Dolj

Șt. St. Tutescu

C R O N I C A

Revista pentru istorie, arheologie și filologie, vol. XII, partea I, cuprinde ca parte la ceretarea d-lui I. Popescu Băjenariu, asupra *Schitului Bălteni*, un întreg capitol, al III-lea referitor la *Tradiția întemeierii schitului din Bălteni* și care ne spune Legenda Mănăstirii Radului Vodă din Bălteni, Jaful Tatarilor, Visul lui Radu Vodă, Lupta cu Tătarii, Gorgănelele, Ridicarea Mănăstirii Bălteni, Ridicarea Mănăstirii Snagov, Ridicarea Mănăstirii Bălteni de Hristea Vodă, Comoara lui Hristea Vodă, Frații lui, Legenda broaștelor, Călcarea schitului de Iancu Jianu și Reîntemeierea satului Bălteni.

* În No. 2 al gazetei naționaliste-democrate, „Unirea” din Iași, cetim următoarele: „In numărul ultim am revistei «Ion Creangă» găsim un foarte interesant articol : „Bujdeuca lui moș Ion Creangă”, datorit d lui M. Lupescu, care vorbește de casa pă-răsită a neîntrecutului povestitor popular care se găsește pe coasta Țicăului din orașul nostru.

„Voind a începe o acțiune serioasă pentru păstrarea căsuței în care a trăit cel mai mare povestitor al neamului nostru, rugăm cu insistență pe acei cari se interesează de opera lui, a se întruni în ziua de *Duminică, 22 Ianuarie, ora 3 p. m. la «Casa Românească de cetire a Ligei», din curtea Bisericei Bărboi, pentru constituirea unui comitet de acțiune».*

* „Biblioteca pentru toți” publică un volum intitulat **Dicționar de proverbe și zicături** (No. 718-8), întocmit de d. I. A. Candrea, în mare parte, rezumând după cum spune și autorul, cele 9 mari volume ale d-lui I. A. Zanne. Avem prin urmare la îndemână o colecție micșorată unde „proverbele și zicăturile” se leagă de *cel mai însemnat cuvânt* dintr'insele, iar aceste cuvinte toate, sunt așezate pe alfabet.

Dacă marea colecție Zanne ar fi fost întocmită astfel, folosul imediat ce ni l-ar fi adus ar fi fost mare. Greul era căutarea în volume, unde lucrul era întreg: toate formele găsite de «proverbe» fiind însoțite de multe lămuriri.

Și d. Candrea dă lămuriri pentru unele, însă tocmai la urmă, cea ce împiedică într-una câtva cercetarea căci în dorința de a ști adevăratul înțeles al unui « proverb » cauți la sfârșit, unde firește, poate să fie sau nu acea lămurire. Mai bine era să se facă în paranteze chiar în corpul cărții.

Nu ne împăcăm însă cu altceva. Colecția Zanne se intitulează mare „Proverbele Românilor” iar mic cu «Proverbe, zicători, povățuiri, cuvinte adevărate, asemănări, idiotisme și cimilituri» (aceste din urmă, pentru care se hotărâse un vol. deoparte, au fost lăsate afară). Prin urmare, o mare neînțelegere căci ori sunt proverbe *toate*, ori unele sunt proverbe, altele zicători, altele povățuiri etc. Din toate felurile acestea, d. Candrea păstrează numai pe cele două, două cuvinte: *proverb*, vorbă străină și încetățenită ușor și *sinonima* lui *zicătoare*. Deci nu trebuia «*Proverbe și zicători*» ci *Proverbe sau zicători*; acestea numai dacă toate șirurile ce încep cu literă mare, sunt proverbe, adică zicători.

Firește, că nu-s. Iată vorba *fier*, căreia i se dau liniile :

Parcă ești de unde se taie fieru.

Sănătos ca fierul.

A umbla cu opinci de fier.

unde nu găsim *nici un proverb* Ce înseamnă linia întâi ? Ce, a treia ? Și ce bine iar fi stat la acest cuvânt adevăratul proverb

Bate fierul cât e cald,

pe care toată lumea îl știe și îl întrebuințează.

O astfel de colecție trebuia să cuprindă numai acele linii cari alcătuiesc *înțelepciunea* unui popor, rămânând cele lalte în rândul figurilor de limbă cari alcătuiesc *bogăția* ei. Și cred că între una și alta este o deosebire mărișoară.

* *Prietenul nostru*, revistă populară din Muscel, cuprinde multe culegeri. Un canteț interesant cules tot de d. Codin, îl cetim în *Vremea nouă*.

P.

* În Folticeni, cercul „*Deșteptarea sătenilor*”, scoate de două ori pe lună o foaie „*Vestitorul satelor*”, care în „*Cuvânt de Doamne ajută*” arată ținta ce o are. Foaia aceasta e pe înțelesul țărănimii și pentru ea, dându-i atât cât îi trebuie. Din cuprinsul numărului prim se poate vedea că conducătorii acestei foi, cu adevărat țărănească și eficientă (abonamentul fiind de 2 lei pe an) nu au alta în vedere decât luminarea celor din mijlocul cărora au ieșit

Casele de cetire, învățătorii, preoții și gospodarii luminați, sunt datori s'o aibă pe mesele lor, răspândind o între locuitori.

Această foaie umple un mare gol, de mult simțit și va trage o adâncă brazdă binefăcătoare în țărănimia noastră. Ți se umple sufletul de bucurie când o cercetezi și vezi că-i plină numai de sfaturi temeinice, gospodărești și de grijă pentru viitorul țaranului.

În ea nu-s pornografii și vești de senzație și mincinoase, ci numai cât îi trebuie gospodarului. „*Vestitorul satelor*” e ca o pâine caldă pentru sufletul însetat de lumină al țărănimii noastre, care trebuie ferită de otrăvurile târgurilor. Dumnezeu să le ajute conducătorilor ei ca s'o vadă cetindu-se și în cele mai sărăcicioase colibe.

M. Lupescu

Poșta Redacției

C. Atan.—Primit.—*II. Onc.* Primit frumosul și multul dv. material. Acum răbdare să-l vedeți publicat. Totuși mai așteptăm cât de mult.

Gh. Cîiaș.—Și noi am face întocmai cum spuneți, dacă n'ar fi toată lumea asta cu «capricii». Deci. la rând. Și-i bine și așa. Un lucru: De unde cunoașteți dv. revista aceasta?

C. M. Popescu.—Primit materialul și se va publica nu în „prețioasa mea revistă” ci în «scumpa noastră revistă „Ion Creangă”.

Șt. Par. Culegerea de descânțece și vrăji s'a primit. Este foarte frumoasă. Dacă vrei ne poți trimite și cântecele. Toate se vor publica în revistă cu încetul.

N'am putut ceti iscălitura d-lui ce ne-a trimis material din Râul Alb Dâmbovița.

N. Brad.—În no. viitor

Poșta administrației

S'au primit abon. de la d. Sava Atanasiu, prof. univ. București, 5 lei, pe anul IV, d. Gh. Paladi, Banca-Tutova 5 lei, a. V, d-na E. Pangrati, București, 5 lei, an. V-lea, Păr. Diacon C. Bobulescu 1 lei, a. IV, d. N. Cartoian, București 5 lei, a. IV; Păr. G. Ghioldum, cotiz. 3 lei, d. G. N. Munteanu, prof. Galați 5 lei abon. IV; d. I. Bogdan, Prof. univ. București, 10 lei abon.; d. T. G. Rotaru, 10 lei abon. D-l Dr. I. Urban Jarnik 2 lei cotizație, d. N. I. Munteanu 5 lei cotizație.

Cărți primite la redacție

✱.—*Calendarul „Neamului Românesc” pe anul 1912*, Tip. „Neamul Românesc” Văleni de Munte, 1911, 148 p. 1 leu,

G. N. Munteanu-Bârlad: Costache Negri, viața și vrednicia sa, (No. 700 din „Biblioteca pentru toți”) București, libr. Leon Alcalay, f. a. 1 5 p. 30 b.

Spir Popescu. Din povestirile unui vânător de lupi (No. 707 din „Biblioteca pentru toți”) București, libr. Leon Alcalay f. a. 91 p. 30 b.

I. Aureliu Candrea: Dicționar de proverbe și zicători (No. 713 din „Biblioteca pentru toți”) București f. a. 293 p. 1 leu 80 b.

G. N. Munteanu-Bârlad: Excursiuni în munții Neamului la Mănăstiri și Domeniile Coroanei Bicaz și Borca, Galați, Tip. „Buciumul Român”, 1911, 39 p. 50 b.

✱.—*Statutele casei de sfat și citire din Brăhășești-Tecuciu.*, Văleni-de-Munte, 1912, 11 p.

Reviste noi primite în urmă

Unirea, foaie naționalistă-democrată, Iași, apare Duminică, sub îngrijirea d-lor C. N. Irim și A. Cuzin, Red. și Adm. în str. Gh. Mârzeson No. 10. Abon. anual 5 lei; în străinătate 8 lei; Numărul 5 bani.

«*Răsaritul*» gazeta intereselor generale Bârlad. Redacția în Bârlad, str. Promo-roace; Adm. în str. Stefan cel Mare No. 97. Abon. anual 3 lei; un no. 5 b.

O B O L U L

intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „ION CREANGA” pentru strângerea fondului :

===== Bustul lui Ion Creangă în Bârlad =====

Din suma adunată până la 31 Dec. 1911, 898 lei 60 b. se scade :
4 l. 85 plicuri, 15 l. 75, apeluri, 17 l. 60 mărci, 5.80 plata suplimentului din Revistă și 8.15 cheltueli diferite, rămâne neto 846 lei 45 bani.
Se adaogă 24 lei 80 b. dobânzi la 600 lei depuși pe 4 luni, total neto depus spre fructificare la 1 Ian. 1911 871.25

D. Corneliu Droc, Bârlad 5.---

Total 876.25

Numai câteva exemplare au rămas din :

CALENDARUL

REVISTEI

ION CREANGA

===== Pe 1912 =====

Felurite articole literare, folcloristice și de altfel. Numeroase ilustrațiuni. Hârtie velină. Prețul 1 leu 50 bani. Se trimite franco după primirea acestei sume prin mandat sau mărci poștale. A se cere de la T. Pamfile, Bârlad, str. Promoroace

RASARITUL

este gazeta intereselor generale. Apare săptămânal.
Abonamentul 3 lei pe an. Administrația în Bârlad,
strada Ștefan cel Mare, 97.

Cumpărați-vă colecțiile revistei „Ion Creangă” pe anii trecuți

===== An. I, 3 lei =====

===== An. II, 6 lei =====

===== An. III, 6 lei =====

===== An. IV, 6 lei =====

D-sale D-lui

Artur Gossai
Faltces

CARTI FOLOSITO

Prin Redacția și Administrația revistei „b”
următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I. — — —
„Ion Creangă” An. II. — — —
„Ion Creangă” An. III. — — —
„Ion Creangă” An. IV. — — —

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” pe 1911 — 0,10
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1,25
„ ” „ ” 1912 — 1,50

T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte p. tineretul dela sate — 1,25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — 0,20
„ ” Jocuri de copii I — 1,40
„ ” „ ” II — 1,60
„ ” „ ” III — 1,50
„ ” Cimitiruri românești — 1,00
„ ” Industria casnică la români — 10,00
„ ” Sfârșitul lumii — 0,40
„ ” Sărătoriale de vară la români — 2,00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă — 0,15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor — 0,25
St. St. Iușescu și P. Davilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2,00
„ ” Colinde din popor — 0,30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 2,50
Petru G. Savin: Clăcășește — 0,40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece — 0,30

== Se trimite franco numai după achitarea deplină ==

Au apărut din Biblioteca revistei „Ion Creangă”:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARȘIZUL LUMEI După credințele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAȘEȘTE Glume, jâții, taclale și poloșăni din popor

Prețul numărului 40 bani

Se trimite după primirea costului prin mandat sau mărci postale

Biblioteca Revistei Ion Creanga neaflându-se în librării, se va cere pe adresa
Tudor Pamfile Bârlad, str. Promoroace.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
 APARE ODATĂ PE LUNĂ

Gh. Fira : Ia, vezi neică..

REDACTIA :

T. Pămfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

B Â R L A D

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 bani
 În străinătate . . . 50

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 5 lei
 În străinătate . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI C. D. LUPĂȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie Fărânești-Covurlui At. C. Blendea [Vladimir-Gorji], G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (P. Olt), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar-nik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Chilia-Veche-Tulcea], I. Neculau [Coropceeni-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Ardeani-Bacău], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

*Pentru condițiunile de înscrieri noi să se ceară deslușiri la
Redacție sau Administrație*

CUPRINSUL:

- T. Pamfile. — Invățați și diletanți.
Al. Vasiliu. — Bocet.
I. Neculau. — Frumoși ca soarele și ca luna (poveste).
V. G. Beldie. — Urație.
M. Lupescu, N. I. Dumitrașcu, Al. Moisei, M. Tănăsescu. — Povestiri și legende.
I. Preutescu, I. I. Nadă, D. Furtună, T. I. Cruceanu, N. V. Hănțescu, C. Atanasie, V. Moisiu. — Datine și credințe.
P. S. Chirice, Maria I. Mircea, N. V. Hănțescu, I. N. Popescu, P. Danilescu. — Boale la oameni, leacuri și descânțece.
I. I. Ciuncanu, Gh. Fira, C. M. Popescu, C. Georgescu-Munteanu, C. Daniilescu, Zahei Grigoriu, Al. Morariu, I. Ciobanu, C. Rădulescu-Codin, Pr. I. C. Beldie, D. Mihalache, G. Poboran, N. I. Dumitrașcu, Maria I. Mircea, Petru Gh. Savin. — Cântece.
D. Furtună, N. I. Munteanu, C. Atanasie, Șt. St. Tuțescu, N. Bradea, Al. Roșianu. — Glume, jătii, taclale.
Il. Onciu, V. Moisiu, P. Cârstea. — O samă de cuvinte.
C. N. Mateescu, Ecaterina Clime. — Găcitori.
P. — CRONICA.
Poșta Redacției și Administrației. Bibliografia.
Ilustrațiune: la, vezi neică!... (melodie populară).

A apărut:

TUDOR PAMFILE

BOLI ȘI LEACURI

Culegere din Țepu-Tecuci

— Ediția Academiei Române —

PREȚUL 1 LEU

SĂRBĂTORILE DE VARA
LA ROMÂNI

Studiu etnografic.

Ediția Academiei române

— Prețul 2 lei —

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. PAMFILE

Bârlad, str. Promoroacele

ABOAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 5 lei

În străinătate . 6 „

ADMINISTRAȚIA :

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

INSEMNAȚII

În seara de 21 Ianuar d. *T. Pamfile* a ținut la „Casa Națională” o conferință cu subiectul. „*Minunea biruștelor lui Ștefan cel Mare*” în folosul *Secțiunii Ligei Culturale din Bârlad*. Din suma încasată cinstitul comitet al Ligei a căruia 32 lei pentru „Chipul lui Ion Creangă în Bârlad”. Drept aceia i se aduce călduroase mulțumiri

— Redactorul acestei reviste, mulțamește d-lui I. I. Ciuncanu pentru un vechiu piept de iie și un ghiordan de mărgelă ce i-a trimis pentru muzeul său.

— Rugăm pe cinstiții noștri abonați să ne trimită micul cost al abonamentului pe anul V, stăruind ca această revistă să o cunoască și alții din preajma dumnealor.

ÎNVAȚAȚI ȘI DILETANȚI

Dr. G. Pascu : Despre cimilituri (urmare)

Tot la punctul I.

Domnul Pascu, criticând părerea d-lui Gorovei care susține că orice *cimilitură* e o *găcitoare*, însă nu orice *găcitoare* e o *cimilitură*, se acată și de mine și mă strivește. Într'adevăr, în fruntea micii mele colecțiuni din 1908 am scris :

«Începând ca și d-l Gorovei, trebuie să stabilesc, că după cercetare personală prin părțile Moldovei de jos și ale Munteniei de răsărit, vorba *cimilitură* nu poate fi conținută în vorba *găcitoare* de oarece prin aceste locuri vorba *cimilitură* nu se cunoaște. Dacă însă prin părțile unde se întrebuintează, vorba *cimilitură* are un înțeles mai restrâns, atunci e-nunțul dat de d. Gorovei e just».

D. Pascu, reproduce acest pasaj și-l însoțește de aceste vorbe : «Întreg acest pasaj este de o incoerență supărătoare». De ce ? Fiindcă chiar dacă vorba *cimilitură* ar lipsi, «aceasta n'ar putea proba cu nici un preț că între *cimilitură* și *ghicitoare* ar fi vre-o deosebire de înțeles, — faptul n'ar putea fi interpretat altfel de cât ca două cuvinte dialectale cari exprimă același lucru, ca și *bostan-dovleac*, *harbuz-lubenită*».

Dar d. Pascu n'a înțeles sau n'a vrut să înțeleagă scrisul meu, scris

„*Ion Creangă*” — V. 2

*82

de om, firește,—neînvățat.

Am zis : «Începând ca și d-l Gorovei», fiindcă și d. Gorovei a început introducerea la colecția d-sale cu discuția legăturii dintre *cimilitură* și *găcitoare*, lucru care l-am făcut și eu.

Dar când ieau de la altul planul unei teme, însemnează că-i ieau și încheierile ? Nu. Să vedem : Am zis : «...trebuie să stabilesc...» și nu puteam zice așa dacă mi s'ar fi părut mie că lucrul îl stabilise și d. Gorovei. Vra să zică de aici se vede că eu socotesc altfel, *ce voi fi socotind*, ca d-l Gorovei. Și că socotesc altfel, e că zic îndată : «după cercetare personală prin părțile Moldovei de jos și ale Munteniei de răsărit vorba *cimilitură* nu poate fi conținută în vorba *găcitoare*». Vezi d-le Pascu ; spun hotărît, după capul meu, că d-l Gorovei n'are dreptate cel puțin pentru aceste părți. De ce n'are dreptate ? De ce în România *șoparla* și *crocodilul* nu-i același lucru ? Fiindcă, întâi de toate *crocodilul* nu există. Și ziceam mai departe, iarăși ca un om neînvățat : «Dacă însă prin părțile unde se întrebuințează, vorba *cimilitură* are un înțeles mai restrâns, atunci enunțul d-lui Gorovei e just». Adecă. Dacă undeva vorba *cimilitură* spune mai puțin ca vorba *găcitoare*, d. Gorovei are dreptate. Deci încă odată : pentru părțile ce le cunosc spun că d-l Gorovei n'are dreptate și prin aceasta d-l Pascu e de aceeași părere cu mine ; pentru celelalte părți, *nu știu*, căci nu stă frumos să spui minciuni și să dărâmi un lucru în locul căruia n'ai ce pune.

Ei dar d-l Pascu nu vrea să 'nțeleagă și strigă : «D-l Pamfile — în 1908 —reiea totuș teoria d-lui Gorovei». Una vorbim și bașca ne'nțelegem !

D-l Pascu află însă că și în Moldova de jos se cunoaște vorba *cimilitură*. Are dreptate. Faptul mi l-au confirmat la cererea mea Păr. I. C. Beldie și d. P. G. Savin, Jorăști-Covurlui.

Cu privire la acest punct, d-l Pascu a făcut ca țiganul care desfăcându-și sumanul și punându-l pe un spine, a năpăstuit acest arbust de păcatul hoției și-a început să-l bată cu ciomagul, până i-a curs petecele din.. sumanul d-sale.

Îndată după aceasta d-l Pascu îmi găsește o altă vină : «Un pas mai departe și d-l Pamfile se ridică chiar în cenzor al poporului. Astfel, despre *cimilitura* „Unuma, dunuma, zaia, paia, chicura, hurduc, burduc, sacalie, pic, poc“ care înseamnă pușca și care... provine dintr'o formulă în jocurile de copii, d-sa spune că „nu poate să însemneze pușca după cum crede poporul sau vrea să fie crezut. Acest recitativ este un sort sau un formuleț din jocurile copilărești“. Tot așa despre alte două *cimilituri* cari provin din cântece : „nu pot reprezenta cu nici un chip ceia ce poporul vrea că reprezintă“,—parcă producerile populare ar trebui să

treacă mai întâi pe subt ascuțișul criticei și esteticei d-lui Pamfile ! Dar, pentru Dumnezeu ! dacă „poporul crede“ mai poate încăpea discuție ? (p. 196.7)».

Întâi, d. Dr. Pascu reeditează un adevăr asupra căruia în deobște nu trebuie să se discute : *producerile populare* (numai cele populare și nu cele fabricate la moment) sunt cum sunt și trebuie să aibă un temeiu. Dreptate deplină. Al doilea, găsind în socotința mea nedreaptă o crimă, își îngăduie o aruncătură de condeiu care nu stă frumos într-o lucrare așa de pozitivă și de rece. Pe aceasta din urmă o lăsăm la o parte și revenim la întâia socotință.

Am spus în *Introducere* la colecția mea (p. 7-8) că recitativul citat mai sus nu poate să însemneze pușca «după cum crede poporul sau vrea să fie crezut» fiindcă n'am găsit nici o legătură între *pușcă* și între spusa sau înțelesul recitativului. Dar legătura o găsește cel puțin d-l Pascu când zice (p. 178) : «Glonțul iese brusc din pușcă ca și copilul din roata sorșilor», cu o logică trasă de păr cu amândouă mânele : «roată» de cele mai multe ori nu se face fiindcă cel ce sorțește sorșul ar amăgi învârtindu-se către fiecare copil spre a-i arunca silaba sau cuvântul din sorț ; dimpotrivă : băieții stau cel mult «în potcoavă» în fața celui ce rostește sorșul. Apoi, de ce să iasă *brusc* ? «Brusc și vesel că a scăpat de belea ?» Adesea ori însă sorșul este întrebuințat pentru a hotărî cuiva un rol nedorit, și deci cel ce iese din potcoavă se dă în lături chiar foarte...încet. Ce legătură mai rămâne deci între acest recitativ și *pușcă* ?

Am mai arătat apoi că nu pot primi ca gâcitoare a *stivelor* sau *râs-boiului* următorul cântec :

Două mere,
Două pere,
Două fuse de aur.
Ferice de cel graur:
S'a dus la punte,
Să astupe o bute.

S'a dus la racu'
Nici pentru mine,
Nici pentru tine,
Numai pentru popa racu'
Că dă zațe rațe de aramă
Și-o năframă,

pentru aceeași pricină : între înțelesul acestui cântec—care va fi—și între război, nu văd nici o apropiere. De altfel, acest cântec-gâcitoare nici d. Dr. Pascu nu-l numără între cântecele-găcitori și se mulțumește să-l lase de-o parte după ce îmi aruncă mie ponosul. Despre cellalt cântec («tot așa despre alte două cimilituri cari provin din cântece») cu toate că-l arată, nu înseamnă încă logică, ci zice : iată cântecul iată cimilitura.

Ca să nu uit, arăt aici că d. Dr. Pascu, atunci când pomeneste despre sorși, înșiră vre-o câteva (p. 177). Între acestea este și unul din colecția mea de *Jocuri* I, p. 43. Eu scriu însă : «...Odâr, Còdâr, Mòdâr

(Mondâr), Sfârrr !» Iar d-l Dr. Pascu, cel fără de greșeală, transcrie : «Odâr, Codâr, Modâr, Sfârrr !» ceea ce eu am naivitatea să cred pe deoparte că nu-i tot una, iar pe de alta, că nu șade bine tocmai într-o carte ca a d-sale. O altă greșală de transcripție o face d-l Dr. Pascu pe pag. 180 când pune o liniuță înaintea vorbei *Dubasul*. Dar, ce are a face ! La alții să nu fie ! D-l Dr. Pascu are atâta putere ca să se lege și să se deslege singur de păcate.

Povestea cu cimiliturile din sorți copilărești o scaldă de altfel nu numai în cazul *a* (pușca) ci și în celelalte (*b-d*) iar sistemul este comun și la alte capitole : «Cimilituri provenite din frământări de limbă» (pag. 174-6) și «Cimilituri provenite din cântece». Prin urmare toată târia capitolului XIV se razimă pe un fir de năsip.

Pricina ? O mică greșală a d-lui Dr. Pascu. D-sa scrie *reproducând* : «Iar ca să încurce pe băetani [la șezători], ca să-și răsbune pe răsul lor cea mai ageră dintre fete, *caută să închipuie atunci* vre-o cimilitură dar nu reușește totdeauna...» (Partea I p. 5). Vra să zică la o adică, se pot scoate *cimilituri și din piatră seacă* (capitol pe care d. Dr. Pascu nu l-a studiat, ce-i dreptul). Culegătorul le culege greșit, d-l Dr. Pascu le studiază de-a mai mare dragul și când colo ce-aveam : o cimilitură care a fost *închipuită atunci*, care nici, până atunci, nici de atunci încoace n'a mai fost și nu va mai fi. D-l Dr. Pascu poate să zică : «dacă poporul crede». Un cunoscător al lucrurilor reale are de datorie încă să întrebe și să adauge : «care popor ? *Eu*, nu cred».

Mai mult. Tot d-l Pascu scrie, iarăși *reproducând* : «Trebuie să știi dinainte că, unul e omul care vorbește cu tine, surtucar pribeag și necunoscut și altul e acela care stă la sfat cu semenii lui de-acasă. Așa fiind, una va fi cumpăna aceia în care el își va cântări vorba lui de aur, pe care și-o vinde străinului ce umblă după cimilituri și culegeri de tot felul și alta, cu totul deosebită va fi aceia în care el își pune a-rama tare în luptă cu tovarășii săi nebiruiți» (P. I p. 4). Iarăși deci : la nevoie, cimilitura oricum și din orice, numai să fie, ca d. Dr. Pascu să se trudească o viață, amărându-se poate pe sine și sigur, amărând și pe alții.

Cu aceste probe, cred că-i foarte ușor să se vadă că dreptatea este a mea.

(Urmează)

Tudor Pamfile

B O C E T E

4.—La un fecior însurat (bocit de mama lui)

Scoală, scoală, dragu' mamei,
De când te-ai dus de la mine,
N'o rămas inimă 'n mine.
O lecuță ce-o rămas,
Tot de dorul tău s'o ars.
Dragul mamei, dragul mamei,
Când aș ști, când ai veni
Eu, cararea ți-aș plivi

Și de iarbă

Și de nalbă,

Doar îi veni mai degrabă.
Vină macar pân' la prag,
De vezi, dragu' meu ce fac.
Că eu fac așa de bine,
De n'o ramas inimă 'n mine.
O lecuță ce-o rămas,
Tot de doru' vost s'o ars.
Dar cum de v'ați îndurat
De pe mine m'ați lasat ?
Faceți mână de la mână
Trimețeți și după mine,
Doară mult nu-ți zăbovi
Și după mine-ți veni.
Că m'am hrănit de trăit
Că doru' vost m'o gătit.
Dragul mamei Neculai,
Casa ta-i pe mucegai
Și ocolu' grajd de cai,
Ce mi-i bună casa mare,
Și cuiele făr' de arme ?
Dragul mamei Neculai,
Căsuța ți ai pustiit,
Băeții i-ai sărăcit,
Nevasta ți-ai văduvit,

Tu te-ai pus la putrezit.
Nu-ș' pământul țalînește,
Ori trupul tău putrezește,
La tine nu trag nedejde.
Văd dragul mamei prea bine,
Că n'ai să mai vii la mine;
Că te o prinsu pământu'
Și eu șed cu uritu'
Când gândesc dragă la tine,
Imi sacă inima'n mine.
Când îți vădu căsuța.
Mi se rupe inima,
Când îți văd băeții tăi,
Făr' de mamă, făr' de tată,
Și cu inima stricată.
Zice mamă, la bătrâni
Și tată la cei străini.
A lui tat'o putrezit,
Și la ei n'o mai venit,
A lui tată putrezește,
Eu nu am nici o nedejde.
Nici n'o știut ei de milă,
Că șed în casă străină.
Ei, de-ar face cât de bine,
Nu au milă de la nime,
C'a lor milă nu mai vine.

Auzit de la Ilinca lui Toader Mi-
haiu Buchilă de 65 ani din Tătărăși-
Succava, în ziua de Sâmbătă 29 Au-
gust 1909. Așa bocca mama ei, pe un
fecior Neculai, în vremea pe când
Ilinca era copilă.

Al. Vasiliu

P O V E S T I

42.—Frumoși ca soarele și ca luna... (Urmare)

— Merg eu să-i fiu nevastă, că tot nu se găsia pe lume un bărbat de potriva mea ; numai de-am avea chip să scăpăm de-aici și să putem ieși pe draga lume !

Și era acolo o pustie de casă, în pădure, și s'a dus fata ceea și a scos mâncare și după ce-au mâncat, i-a zis iștialante :

— Tu, drăguliță, să nu intri în casă, că este acolo un motan, care se hrănește numai cu lapte și, n'are altă treabă, făr' de cât când vine vremea mâncării, prinde a mieuna și a urla de se strâng la mâncare toate lighioanele și limbele cele spurcate și de te-or găsi aici, te mânăncă ; da' să mergi să-ți arăt eu unde să te-ascunzi.

Și a suit-o în podul casei aceleia, a rădicat o covată mare, dintr'un colț, și i-a făcut chip de s'a așezat acolo sub covată. Și a venit vremea mâncării și când a prins a mieuna motanul, s'au strâns acasă toate lighioanele. Și le-a mirosit a om pământean și au prins a căuta : au răscolit toată casa, da' n'au dat de fata ceea. Și după ce au mâncat, s'au dus iar pe pustii în treaba lor. Atunci stăpâna limbilor s'a dus și a scos de sub covată pe fata de împărat. După aceea s'au apucat ele și au fiert un ciau mare de lapte și s'au dus binișor de l'au turnat clocotit pe motan, care dormia jos în mijlocul casei. Pe urmă au luat-o la fugă.

Motanul, de tare ce-i plăcea laptele, n'a simțit, de odată, că se arde. Și fetele fugiau, fugiau înnainte.

A venit vremea mâncării și motanul n'a mai mieunat să cheme lighioanele. A venit amiaza și motanul n'a mai mieunat. A venit și sara și motanul tot n'a mai mieunat. Și fetele fugiau, fugiau înnainte.

Când au venit lighioanele acasă, rupte'n coș de foame, au găsit motanul mort și fata nicăeri. Acuma și-au adus aminte că fusese cineva străin acolo. Și au pornit lighioanele și zmeii ca vântul pe urma fetelor. Și fetele fugiau înnainte.

— Mă frige, soră, la spinare, cum m'ar arde cu foc !, a zis de la o vreme stăpâna limbilor.

— Și pe mine, soră ! a răspuns fata de împărat, și a svârilit înapoi peria cea mică și veche ce-o avea de la Sfânta Luni. Atunci ce să vezi dumneata ? S'a făcut în urma lor o pădure mare și deasă de n'aveai pe unde să vâri un deget. Lighioanele s'au apucat de ros la copaci și au ros, au ros până și-au făcut drum de-au trecut. În vremea asta fe-

tele fugiau, fugiau înainte și se depărtaseră, hăt, cine știe unde.

—Iar mă frige, soră, la spinare și mă arde!, a țipat din nou una din ele.

—Și pe mine! a răspuns cealaltă. Și au svârlit cutia ceea roasă pe care-o avea fata împăratului de la Sfânta-Miercuri.

Și să vezi minune! S'a făcut în urma lor un munte de piatră până în naltul cerului. Lighioanele s'au apucat de ros la stâncă din muntele cela ca să-și facă loc să treacă. Și pân' au ros de-au trecut, fetele iar s'au mai depărtat.

Pe urmă a prins din nou a răčni stăpâna limbilor:

—Văleu, soră, iar mă arde și mă frige!

—D'apoi pe mine! a răspuns fata împăratului și a svârlit oul cela pe care-l avea de la Sfânta-Vineri. Și atunci s'a tăcut în urma lor o mare de apă, întinsă de n'o puteai cuprinde cu ochii. Și lighioanele s'au apucat de băut la apă, ca să sece marea și să poată trece. Și au băut atâta apărie, de te minunai unde mai încape 'ntrînsele! Au tot băut, până când... au crăpat. Și s'au răsipit la pământ și au perit cu toatele.

Și fetele nu mai puteau de bucurie când au văzut! Mulțămind lui Dumnezeu, au prins a merge mai în voie, că de-acu nu le mai fugărea nime. Las' că nici nu mai puteau de osteneală, că de mult ce umblase, se sgârbiase pe tot trupul și straietele li se rupseseră de nu se mai țineau pe dânsese.

Și au mai mers o bucat p'în pustietățile celea și numai iaca dau de o chilioară, unde trăia sfânta Duminică. S'au jeluie ele de câte-au pățit și pe unde-au umblat. Și sfânta le-a primit bucuroasă, le-a ospătat și le-a lăsat să se hodinească. Și la plecare le-a dat straie frumoase de s'au îmbrăcat. Și au mers mai departe.

Pe urmă s'au rugat lui Dumnezeu să crăpe pământul. Și atâta s'au rugat și au plâns, că a crăpat pământul și ele au intrat iar pe astă-lantă lume. Și au mers înainte către palatul unde rămăsese fratele cel frumos ca soarele. Da' pe drum s'au slătuie și cu jurământ s'au legat, să nu-i spuie care din ele-i soră-sa și care-i fata cea străină, ca să vadă: a cunoaște el?

Când au ajuns, curțile împărătești erau pustii de parcă nime nu mai trăiau într'insele. Și după multă căutare, au dat de dânsul într'o câmară dosită. Când le-a văzut el întâi, nici nu putea grăi. Sămăna că se sălbătăcise. Și plângea. Pe urmă și-a venit în fire și s'a priceput el că soră-sa i-a găsit o fată frumoasă ca luna și i-a adus-o ca să-i fie nevastă. S'a uitat lung la dânsese și n'a mai zis fără de cât atâta:

—Care-i soția mea?

Ele au rădicat din umere.

S'au ciorovăit o buca' de vreme și pe urmă i-au hotărît ele că-s jurate să nu-i spuie pân' ce n'a cunoaște el singur. Fecioru 'mpăratului a prins iar a se uita lung, când la una, când la cealaltă. Da' ce crezi dumneata că era chip să le deosebiască ? Sămănau cum n'ai mai văzut de când ești. Ba, ce spun eu ? Erau tot una, bucățică ruptă.

Și dac'a văzut el că nu-i lucru de șagă, a lăsat fetele în plata Domnului să se așeze în palat și el s'a închis iar în camara unde stătuse și s'a pus pe gânduri. Cât a fi stat și ce-a fi gândit nu știu. Știu că după un timp s'a dus la un supus al lui care-i era megieș, a pus de a tăiat o oaie și a strâns tot sângele într'un burduf. Și burduful cela și l-a legat la brâu, sub strai, ca'n chip de pungă. Și a mai luat cu dânsul și un cuțit. Pe urmă s'a dus la curte. Și a găsit fetele în odaia cea mai mare și mai frumoasă. Și a mai întrebat odată :

—Care-i soția mea ?

Ele-au tăcut, că nu-și puteau călca jurământul. Atunci fecioru 'mpăratului, nici una, nici două, scoate cuțitul și-și dă, chipurile, în pân-tece. A'nceput a țâșni sângele și el s'a lăsat jos sbătându-se și gemând; s'a întins și — gata : părea că-i mort ca toți morții. Fetele au început să țipe. Și fata cea străină îl bocea la cap și soră-sa la picioare. Și atunci el numai sare și prinde pe cea de la cap și zice :

—Stăi, că tu ești soția mea !

Pe urmă au făcut nuntă mare 'mpărătească, mândră cum nu s'a mai pomenit, de s'a veselit toată lumea și a mers vestea peste veacuri până'n zilele noastre. Că vezi, n'au mai fost pân' atunci, da' nici de-atunci încoace, mire și mireasă frumoși ca soarele și ca luna...

Da' sora feciorului de 'mpărat a rămas, săraca, nemăritată, că nu s'a mai găsit și pentru dânsa—frumoasă ca luna—un holtei frumos ca soarele. Atâta, că pentru bunătatea ei Dumnezeu i-a dat să rămâe tot așa de tânără și negrăbace la măritat, pân' s'a putea să se mărite, dac'ar fi aceea chiar și peste mii de mii de ani. Și așa că ea așteaptă și acu un mire iar dacă este vre-unul frumos și luminos ca soarele, apoi să se ducă s'o eie... că eu, păcatele mele, nu mă mai ispitesc.

Mi-a comunicat-o eleva Șipoteanu D. Ecaterina din clasa V-a primară de la Corojeni-Vaslui.

I. Neculau

URATII

28.—Inchinarea paharului

Foarte vă mulțumesc de acest pahar cu vin Dumneavoastră cinstiți părinți, Ce de Dumnezeu sun- teți orânduiviți. Și dumneta, domnule mire, Și dumneta, cucoană mireasă, Dumnezeu să vă în- vrednicească, Pe loc, Cu noroc, In viață Cu dulceață. Să vă dăruiască Dum- nezeu cu cele două daruri : Înțelepciunea lui Solo- mon, Tăria lui Samson, Frumusețea lui Iosif, Blândețea lui David, Bogăția lui Irod, Vitejia lui Alexandru Machedon, Cu toiagul lui Aron, Ce-a odrăslit, Ne răsădit, De 12 ani uscat, Și a înflorit neudat. Și Dumnezeu să vă mai dăruiască Stimă împărătească, Toiag părintesc,	Și să trăiți, Să-l stăpâniți Și pe părinți să nu-i uitați. Așa să vă veseliți, Căci la astă veselie, Toți frații avem dato- rie. Și eu închin acest pa- har cu vin, Ca să vă meargă tot în plin. Și iată că închin dumneavoastră Celor bătrâni ca pă- rinți, Celor tineri ca frați, Din toate părțile adu- nați, Să trăiți cu toții Până la ceasul morții. Fraților, să trăiți Să vă văd înfloriți, De mâncare și de vin Și de țuică de pelin, Să trăești și tu podea Să bea și gurița mea. Și tu grindă, Să duci voie bună'n tindă. Și tu pânțecă nu te îmbuiba, Că nu se știe ce se poate întâmpla, Că n'ai băut un pahar sau două,	Ci de opt ori câte nouă, Și fac șaptezeci și două Și tot nu te'ndestulezi Când vin în pahar vezi Și să vă mai dăruiască Dumnezeu, Cirezi de boi și vaci, Să dați și la cei să- raci. Turme de oi, Să dați la cei cu ne- voi. Coșare cu popușoi, Ca să primim și noi. Și printre cirezile de vacii Să fie una ciută Ca să nu-i pară dom- nului mire, cucoanei mireasă slută. Tot așa și printre boi Să fie unul cu cornul rupt, Ca să nu-i pară cu- coanei mirese, dom- nului mire slut, Ci totdeauna plăcut. Să vă mai dăruiască Dumnezeu Cârduri de paseri de tot felul Să aibă domnul mire cu ce se lua, Și fetele din sat a le uita.
---	--	--

Și să aveți și cârduri	un pahar plin	cate,
de curci,	Și să zică toți amin.	Mai bine să bem a-
Ca dumneata cucoană	Cine n-o zice amin,	cest păhar cu vin
mireasă,	Să-l văd înfipt într'un	Să fim oameni pe de-
De alte răle să nu te	spin	plin,
apuci.	Și să zică și el amin.	Și cuvântul să-l sfâr-
Dar deocamdată	Vorbele lungi și înde-	șim,
S'aveți buți cu vin,	lungate,	Strigând cu toți, amin.
Să bea nuntașii câte	Sunt numai niște pă-	

Aceste cuvinte se spun la masa cea mare când fți vine rândul la paharul cu vin.

De la Iancu Adam Crânganu

Gohor-Tecuci

V. Gh. Beldie.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

183.—Povestea cocoarelor și a scaiului

Cică era odată un flăcău, care de mic copil s'a apucat slugă la oi. El nuștia de *făgădău*¹, de biserică, de pitreanie, horă ș. a. căci crescuse la oi, pe coama munților, între brazi, pe dealuri și numai cu oițele își petrecuse copilăria. Ajunsese acum mare și avea și el în turma stăpânului oițele lui.

Intr'o primăvară o oaie îi făta o mieuță *pestriță*, *ochișă*. Flăcăului toate oile îi erau dragi, dar mereu se juca cu mieuța cea ochesică și încetul cu încetul o învăța meșteșugul de a duce oile la pășunat și în *porneală*² ba chiuia, asmuția dulăii la lupi, cu un cuvânt făcea toate treburile de cioban; se vede că era năsdărană. Flăcăul avea toată încrederea în mieuță, iar el sta la târlă cu *crudele*³. Și când mieuțele ajungeau cârlane, le dădea în seama mieuței și el își căuta de alte trebi.

Auzise el de la unia și de la alții că în sat, în lume, îi bine și-i frumos, mai ales în zile de sărbătoare. Îl înghieu flăcăii să vie și el să vadă satu' și lumea, hora cu fetele și cu neveste tinere și mândre, dar se tot codia, c'asa-i omul: îi greu până s'apucă de-o treabă. Pe la niște Paști se hotări să se ducă să vadă și el satul cu oamenii și hora. Când văzu el cum petrec oamenii în sat, cum se duc la biserică, la horă, la făgădău, ș.a. a început a se minuna de ceia ce vedea. Dă, săracul, trăise

¹ Făgădău=crâșmă.

² În porneală se duc oile cam pe la 2-3 dim. de pasc.

³ Crudele sau mieuțele și miei cruzi, tineri.

numai la *târlă*¹ cu oile, în munți și departe de lume! S'a uitat și el ca un străin la toate, se minună și către seară a pornit spre târlă la oițele lui. O muere se luă după flăcău și îl ajunse, începând vorba cu el. *Donda, donda*, ajunseră la stână. Când sosiră ei la târlă, Ocheșica aducea oile la strungă. Flăcăul duse muerea în stână, o acopere c'o glugă și se duse în strungă să-și mulgă oile.

— Ocheșică, dă oile în strungă, zise flăcăul oaei.

— De-ți-le mândra de sub glugă.

Și se ieau la sfadă; flăcăul văzând că ocheșica-i tare de *clanță*² îi arde o palmă.

Ocheșica ese din strungă și pe ici ți-i drumul, la deal, pe plai. Celelalte oi se ieau după ea, una câte una în rând. Fuga flăcăul după ele să le întoarcă, dar nu le mai putea găsi, că întunecase. Dimineață se scoală în zori de ziuă și pleacă după ei. Merge, merge și iar merge până la prânzul cel mare. Iaca dă de un izvor. Se spală pe ochi, se închină, gustă din el și pornește mai departe. La amiază ajunge într'un vârf de munte de unde se vedea în toate părțile. Nu departe iar găsi un izvor de apă. Bău din el și se lăsă într'o rălă să se odihnească, uitându-se în sus spre cerul cel albastru. Și cum sta așa, numai ce-aude gura Ochișicăi pe sus: bee! bee! cu celelalte oi în șir după ea, cum plecase din strungă, învârtindu-se mereu. Când și-a văzut el turma pe sus, începu a se vâicăra de huiău vâile și chemându-le cu lacrimi; Ochișică coboară-te jos! Ocheșică vin la mine și nu mă sărăci! Ocheșică nu mă lăsa! Ocheșică iartă-mă! Degeaba însă, Ea, cât se vâicăra ciobanul, s'a tot învârtit cu celelalte surori, s'a plecat spre răsărit.

S'a început bietul cioban a se vâicăra și mai tare și a se blăstăma fel și chip și rugă pe Dumnezeu ca să-i trimită moartea și din el să iasă o buruiană care să n'o poată mânca oaea, dar să se acațe în lăna ei.

De scârbă muri. Tovarășii lui l-a căutat, l-a găsit și l-a îngropat. Lucrurile și banii lui îi luară ei. Muerea pieri din stână. Peste câțiva ani cei ce l-au cunoscut și au trăit cu ei, au venit cu un preot să-i facă rânduiala creștinească. Pe mormântul lui găsi un *scai mare*. Rupând buruiana se apucară să-l desgroape. Rădăcina scaiului o găsiră pornită din inima ciobanului. Și de atunci scaiul se acață mai tare de lăna oilor și se crede că cocoarele-s făcute din oi.

Culeasă de la Ioana lui G. Bărgăoanu din com. Bogdănești-Suceava

M. Lupescu.

¹ Târlă—adăpostul oilor contra vânturilor și zăpezilor.

² Clanță, în loc de *clonț*, *clonțoi*, rău de gură.

184.—Ciobanul, ciuma, holera și moartea

A fost un cioban ce-și avea stâna lâng' o pădure.

Intr'o noapte, la adăpostul unui arbore din această pădure, se întâlneau : ciuma, holera și moartea. Și și-au zis ele în de ele să se ducă la cioban să-i dea trei oi pentru mâncat. Și s'a dus întâi ciuma și a cerut :

— Măi ciobane, tu, dă-ne trei oi din cele mai bune ca să mâncăm, dacă vrei s'o duci bine cu toate oile.

Și ciobanul a zis :

— Cine ești tu ?

— Eu ? Eu sunt ciuma...

— Dacă ești ciuma nu-ți dau nici una ! Haid, du-te !

Și a plecat ciuma rușinată... Și s'a tot dus !

Apoi s'a dus holera și a cerut și ea tot trei oi.

Ciobanul a întrebat-o :

— Cine ești tu de-mi cei trei oi ?

— Eu sunt holera !

— Dacă ești holera, du-te pe unde ai venit !

Și a plecat *duluță* și holera rușinată.

S'a dus și moartea. Ciobanul a întrebat-o : Că cine este ? Iar ea i-a răspuns :

— Eu sunt moartea.

— Dacă ești moartea, alege-ți oile cele mai grase și ia-le !

Moartea și-a ales trei oi și când să plece, ciobanul :

— Pe mine mă iei ?

— Te iau !

— Atunci haideți.

Au luat oile în spinare și au plecat. Ba ici, ba colea, pân' au ajuns într'o pădure mare și deasă. Acolo, ciobanul a zărit o lumină și a întrebat pe moarte :

— Ce lumină este aia de colo ?

Și moartea i-a răspuns :

— Acolo șed eu.

Și-au mers până acolo. Când vede ciobanul o casă așa de mare și cum mai era și de sticlă și când a mai intrat și înăuntru de a văzut numai făclii aprinse : altele mari de tot, altele mai mici și altele tot mai mici, altele de-abia se zăresc, a întrebat-o :

— Ce sunt atâtea făclii aprinse ?

Ea i-a spus :

— Tot omul are câte o făclie din alea, aprinse, cât trăiește și arde

asa până se isprăvește și atunci, odată cu isprăvirea ei moare și omul.

Așa, ciobanul vede o făclie ce se isprăvea și întrebă pe moarte:

-- Da' făclia asta care se isprăvi acum, a cui este ?

Și moartea îl iea și-l duce de se *zăuind* pe-o potecă :

— Ei, ce vezi ?

— Ce să văd, văd o babă că vine, vine încoa' !

-- Ei, a ei fu lumânarea care se isprăvi.

Atunci ciobanul zise morței :

--- Dacă ești bună, arată-mi și făclia mea, să văd și eu, cât mai trăiesc...

L a luat moartea de mână și-a ocolit cu el de trei ori toate făcliile pân' a dat și de-a lui.

— Ei, asta e făclia ta ciobane !

Când a văzut o ciobanul — că-i era de trei stânjini — n'a mai vrut să mai ție socoteală de nimic. A luat oile în spinare și-a plecat cu ele înapoi...

— Să ne vedem sănătoși moarte !

Și s'a tot dus...

Și de atunci cică omul este mai hoț ca ori ce ; și tot de-atunci nu mai are credință, de când a înșelat moartea ! ¹

Mi-a povestit-o Șt. St. Badea, din comuna Catane-Dolj

Nic. I. Dumitrașcu

185.—Solomonarul și balaurul

Cică, odată, un om, din pricină că sărăcise, își lăsă casa plină de copii și plecă prin lume. Aici, umblă el, cât umblă și într'un târziu, găsi de lucru, în pădure, la un bogătaş.

Acu, când să intre el în pădure, unde avea să lucreze, fără să vrea, dă într'o mlaștină. Mlaștina se prăbușește și omul se cufundă în fundul pământului. Acolo, dă peste un balaur mare. Da, balaurul acela, după ce se svârcoli de vre-o câteva ori, întrebă pe omul drumeț :

— Măi omule, spune-mi drept, cine te-a îndreptat pe *meleagurile* aeste de-mi turburi liniștea ? Omul n'avu ce să răspundă. Balaurul, fără să-i facă rău omului, îl lăsă să steie cu dânsul mai multe zile. Numai că, omul cât a stat acolo, a stat nebăut și nemâncat.

Balaurul a n'țeles că-i nevinovat omul și i-a dat drumul. Dar la plecare i-a zis :

¹ Confruntă cu cea scrisă de d. M. Lupescu, în „*Viața Litterară*” anul I No. 2. și Todor Pamfile, *Graiul vremurilor*, p. 3

— Eu îți dau drumul, și-ți mai dau și tot felul de bogății din câte am eu ; ți-oi da aur, ți-oi da pietre scumpe, ți-oi da diamante ca să le vinzi și să ai cu ce trăi tu și cu copiii tăi. Un lucru : să nu cumva un' te-i duce, să spui din ce parte vii și ce-ai văzut aici, că moartea ta, îi tot din mâinile mele.

Omul, chelos că a scăpat cu viață și cu lucruri scumpe, ieși în lume, la lumina zilei, apoi se întoarse acasă.

Într-o bună zi, se duce cu lucrurile ce le căpătase de la balaur, să le vândă într'un târg. Cum se'ntâmplă, că tot în acel târg venise ș'un *solomonar*. Și cum îl văzu pe om cu aur, cu pietre scumpe, cu diamante, cunoscă că aceste lucruri scumpe nu-s de pe pământ.

Îndată îi porunci omului să-l ducă și pe dânsul la locul de unde lua-se acele pietre scumpe, că de nu, va fi vai și amar de capul lui.

Bietul om, nu mai avu încotro cărnii. Da' îl trecea fiorii când și-a ducea aminte că n'a ținut socoteală de sfatul balaurului.

Și cum spun, omul luă pe solomonar și-l duse până la mlaștina din pădure, arătând locul de unde luase petrele scumpe.

Solomonarul, când se văzu aici, începu să descante. De-asupra mlaștenii începu să forfotiască. Balaurul ieși deasupra și când se svârcolește odată, lovește cu coada pe om, de pică mort.

Solomonarul s'aruncă iute pe balaur și sbură cu el la cer. De atunci se zice că, prin nouri sunt balauri ; iar pe dâșii stau solomonari cari-i duc unde vreau ei Solomonarii și cu balaurii fierb piatra. Și unde vreau s'o ducă, acolo bate și strică tot ce găsește.

De la Maranda Busuioc

Nemțisor-Vânători, Neamț.

Al. Moisei.

186.—Datoria moldovanului și a jădanului către țigan

Cică atunci când s'au dus la Dumnezeu, moldovanul cu țiganul și cu jădanul împreună, țiganul văzând niște mure, s'a zăbovit cu dânsule, iar moldovanul și cu jădanul au ajuns la Dumnezeu. În urmă vine și țiganul.

— Da' tu unde ai fost ? l-a întrebat Dumnezeu.

— Am zăbovit la niște mure.

— Ca mura să fii.

— Da' mie ce-mi dai Doamne ? a întrebat țiganul.

— Ce să-ți dau ? Să ai și tu la moldovan trei zile și la jădan trei zile. Și pentru că n'ai venit la vreme, de la ei să te hrănești cu traista.

Și așa cică țiganul de atunci cerșește și în tot anul moldovanul îi

plătește cele trei zile cu cele ce-l dăruiește. Iar jidanul de câte ori va vedea țigan și a fi la masă pe scaun, trebuie să se scoale înaintea lui.

De la meșterul nostru vizitîu Ion Onel în drumul spre Bujoru, 10 August 1911, cu prietenul avocat N. G. Popa. Lucrul nu l-am crezut, dar l-am văzut.

Petru G. Savin.

187.—Dumnezeu pîcîlit de sfîntul Gheorghe

Cică sf. Gheorghe ar fi fost și el ca toți oamenii, la un război mare. Și înainte de a intra în foc, ca bun credincios ce era, face o rugă. ciune către Dumnezeu și făgăduiește că de va scăpa teafăr, își va vinde calul și cu banii calului va cumpăra lumînări pentru sf. biserică.

Dă Dumnezeu de se mîntuie bătălia, scapă sf. Gheorghe teafăr și se întoarce la vatră. Pune el calul la grajd și-și aduce aminte de făgăduiala care nu-i cam venia la socoteală. Cum să-i deie mîna să cumpere lumînări cu toate paralele calului ?

Tot chitind cum să scape din încurcătură și să nu supere nici pe Dumnezeu, îi trîsnește una prin minte și să vezi ce-a făcut. Ia un cucoș și calul și se duce la târg. Vin mușterii cari mai de cari, unii pentru cucoș, alții pentru cal dar nu putea să cumpere, fiindcă sf. Gheorghe nu vindea cucoșul fără cal, dar nici calul fără cucoș. Iar cînd întrebau de preț le spunea că calul costă un franc iar cocoșul 200 de franci.

În sfîrșit s'a găsit unul căruia să-i facă nevoie de amîndouă suielele și să deie pe cucoș 200 de franci și pe cal un franc și să scape și pe sf. Gheorghe de încurcătură.

Și iaca așa sf. Gheorghe a vîndut calul cu un franc, iaca așa a putut să se ție de cuvînt și iaca așa a pîcîlit pe Dumnezeu, care s'a minunat de iscusința lui.

De la Ilie Olaru, str. Gărei Bîrlad.

M. Tănăsescu

DATINE ȘI CREDINȚE

901.—Cînd strici un cuib de rîndunică, ea vine de-ți mușcă vaca de țate.

902.—Cînd *zădărești* nevăstuica, ea vine de-ți mușcă vaca de pulpă. Atunci poți s'o vindeci descîntînd-o și spălînd-o cu o piele de nevăstuică.

903.—Când pui cureaua sub cap, visezi numai de cât.

904.—Când pui cartea sub cap, nu uiți ceia ce ai învățat.

905.—Când mânânci de-asupra cărței, îți mânânci mintea.

906.—Când cetești să nu împrumuți cartea altuia, că-ți mânânci min-tea.

907.—Când se aprinde peteala miresei la cununie, tinerii vor trăi puțin.

908.—Când strici un cuib de cocostârc, el vine și-ți dă foc la casă.

909.—Când mânânci cu lingura din oală sau mânânci cir (terciu) din ceaun, te vorbesc de rău oamenii.

910.—Dacă tună în ziua de sf. Ilie, toate poamele vor fi viermă-noase.

911.—Dacă nu duci poame la biserică în ziua de sf. Ilie, copacii nu mai rodesc anul viitor.

912.—Când bate vântul zile de-arândul, se zice că s'a spânzurat cineva.

Auzite de la moșneagul Haralambie Florescu Bălțătești.

Ioan Preutescu

913.—Când mâța sgârie pe rogojină, se zice că are să vie pește proaspăt în sat.

914.—Ca să nu te doară mijlocul la secere, să nu mânânci ouă ro-sii în zina întâia de Paști.

915.—Când îți curge sânge din nas, ca să stea, să înozi trei fire de păr în creștetul capului.

916.—Să nu verși sare pe jos că pe cealaltă lume o strângi cu o-chii.

917.—Ca să nu te mânânce puricii, la 1 Martie, să înfingi un cuțit în mijlocul pragului și să zici de trei ori cuvintele: «Marte'n casă, pu-ricii afară»,

918.—Să nu intri în vie cele nouă Joi după Paști, că-ți taie gândacii vița.

Rădești-Tutova

I. I. Nadă

919.—Când e givorniță și cumpănă mare, să pui într-o ceașcă bu-suioc; lumânare să n'aprinzi—afară de cea de la Paști—câci *Neprielni-cul* (Diavolul) te pândeste și-ți vine oaspet nepoftit în casă.

920.—Dacă un om mort e îngropat în cămeșă de-a altuia și nu din comăndu lui, se zice că-i cu pielea goală pe cea lume.

921.—Când pică sf. Gheorghe în zi de sec, nu-i mană nici la albine

nici la oi.

922.—Dacă ucizi o broască, zice că-ți va muri cineva din casă.

923.—Când cați în bobi (40 de toți) zici:

Bine știți,
Bine găciți,
Cum ați știut a crește ș'a răsări,
Așa să știți a-mi găci.

924.—Când se'ntâmplă vre-un vânt mare, se zice că și-a făcut cineva seamă.

925.—Când rămân scânteii pe fundul ceaunului, în afară, se crede că va fi ploaie.

926.—După ce vrăjitoarea descântă de *ursul*, ca să moară cineva, iea și taie capul la o broască; astă broască trebuie să fie încunjurată de alte broscuțe mici.

927.—Cine n'are copii, strânge Dracului avere.

Mănăstireni-Botoșani.

Dumitru Furtună.

928.—Copilul se scapă în pat, când se joacă cu focul.

929.—Ca să nu se mai scape în pat, se bate cu mătura aprinsă.

930.—Dacă rupi o ăruiană numită mătăgună, surzești.

931.—Când ai o gaură în picior, pentru că te-ai înțepat, pui murdărie (ceară) din ureche și se trece.

932.—Când se alege unt din smântână, se descântă: Untul mie, zara ție, untul mie, zara ție. Atunci se alege degrabă.

933.—Când trece rândunica pe sub vacă, laptele e roș.

934.—Când trece mîța (pisica) pe sub mort, când merge la biserică, acel mort se face strigoi.

935.—Când trec cocoarele, se pune un cușit cu vârful în pământ și le oprești în loc.

936.—Dacă împuști cârma cocoarelor, de cade jos, toate celelalte cad.

937.—Dacă pui toporul în pământ când vine ploaie cu piatră, atunci ploaia se abate

Țuțcani-Covurlui.

T. I. Cruceanu.

938.—Când fumul vine îndărăt pe hogeac și când sar puricii, va ploua numai de cât.

939.—Când cântă cucuveaua pe casă sau pe vre-un copac din grădină, va muri cineva din casă.

940.—Când stînd în casă, seara, ți se pare că te strigă cineva afară, să nu ieși să vezi cine-i, nici să nu răspunzi până ce nu te va striga de trei ori, căci te va întâmpina Sarsailă și-ți va lua o mână sau un picior.

941.—Dacă bate vântul câteva zile în şir, în apropiere s'a spânzurat sau s'a înecat vre-un om.

942.—Dacă înspre apus, după asfinţitul soarelui se arată o geană roşie, e semn că a doua zi va fi vreme frumoasă.

943.—În ziua de Bobotează care fată alunecă pe gheaţă şi cade jos, în timpul sfinţirii apelor, se va mărita în acel an.

944.—Când prăpădeşti vr'un lucru însemnat din casă, să întorci toate lucrurile pe dos, căci îl vei găsi îndată.

945.—Când pierzi vr'un lucru de mică însemnătate, să zici «Tatăl nostru» şi scuipând în palma stângă, să faci semnul crucei de-asupra cu muchea mânei drepte şi lovind, în care parte va sări mai mult stupitul din palmă, într'acolo e lucrul pierdut.

Hânţeşti-Dorohoi.

N. V. Hânţescu.

946.—În ajunul Bobotezei fetele fură busuioc din căldăruşă şi-l pun noaptea sub căpătâi ca să-şi vadă logodnicul.

947.—La sf. Toader se *încură* caii şi fetele se spală de dimineaţă cu iarbă mare, ca să le crească părul zicând: «Sfinte Toadere, dă coadele cailor în capul fetelor».

948.—Dacă cumva se întâmplă de-i secetă vara, atunci să se ducă trei fete şi să fure trei linguri nouă, de la trei femei îngreunate şi să le puie apoi într'o fântână, în timpul nopţii, c'apoi va ploua îndată.

949.—În zilele așa numite «*parle*» să nu se lucreze de loc, c'apoi e rău de foc.

950.—În ziua tăerii capului sf. Ioan, să nu se taie pepeni verzi, c'apoi e rău de friguri.

951.—Când stai culcat jos, să nu laşi să te păşească nimeni, c'apoi va veni asupra ta o primejdie.

Din Truşeşti-Botoşani.

C. Atanasiu.

952.—*Gândul cânelui.*—Cănele iarna se strânge covrig şi se gândeşte într'una: «De ar veni vara, hotărît am să-mi fac casă; n'am nevoie să mi-o fac mare; ia uită-te ce mic is eu». Vara însă, îşi schimbă gândurile şi socotelile şi zice: «Ce să mai muncesc eu atâta! Trebuie să muncesc mult, căci imi trebuie casă mare de tot».

953.—După ce se scoate mortul din casă, să închizi uşa tinzei, căci în scurt, mai moare cineva.

954.—Mortul aproape de cimitir se lasă greu de tot.

Jud. Botoşani.

V. Moisiu.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

139.—Descântec pentru turnarea cositorului

O plecat nouăzeci și nouă de tați
Cu nouăzeci și nouă de frați.

Cu nouăzeci și nouă de voinici
înarmați,

Cu topoarele ascuțite,

Cu săbiile gătite,

Cu cuțitele ascuțite,

Cu puștile încărcate,

La pădurea mare.

Cu topoarele s'o taie,

Cu cuțitele s'o hăcuie.

Cu puștile s'o împuște,

Cu caii s'o calce,

Să caute ceasul cel rău,

Din trupul (cutăruia).

S'o dus

Și cu topoarele a taiat-o.

Cu cuțitele a hăcuit-o,

Cu caii au călcat-o,

Cu puștile au împușcat-o.

Munții s'au cutremurat,

Pietrile s'au despicat,

Apele s'au turburat;

Și ceasul cel rău nu l-a găsit,

Întoarceți-vă înapoi la (cutare),

Și căutați ceasul cel rău.

În cap, sub cap,

În ochi, sub ochi,

În urechi, sub urechi,

În gură, sub gură.

În gât, sub gât,

În limbă, sub limbă,

În piept, sub piept,

În spate, sub spate,

În inimă, sub inimă,

În rărunchi, sub rărunchi,

În plămâni, sub plămâni,

În șele, sub șele.

În picioare, sub picioare,

În genunchi, sub genunchi,

În călcâie, sub călcâie,

În unghii, sub unghii.

Și-o găsit ceasul cel rău;

Cu topoarele l-au tăiat,

Cu cuțitele l-au hăcuit,

Cu săbiile l-au dărâmat,

Cu puștile l-au împușcat,

Cu caii l-au călcat.

Și n'o rămas,

Cât firul cel de mac,

În patru despicat.

Să nu rămâe nici de leac

Și să rămâe (cutare)

Curat și luminat,

Ca maică-sa ce l-a făcut,

Ca Dumnezeu ce l-a lăsat.

Se descântă mai întâi apă într'un vas. Apoi se descântă costorul în timp ce el se topește la foc într'un vas de lut. După aceasta se așează cel bolnav așa fel încât partea trupului care e bolnavă să fie în sus (de-asupra). Apoi se pune de-asupra vasul cu apă și în urmă se toarnă cositorul rece. Dacă cositorul răcindu-se iea forme frumoase, sunt speranțe că bolnavul se va însănătoși; dacă formele vor fi urite și neregulate, atunci se repetă și descântecul de mai multe ori.

Această operație se face de trei ori, zicându-se și descântecul de câte trei ori la fiecare operație,

Auzit de la bunica mea. Comănești-Bacău.

S. P. Chiricel.

De gălei

140.—9 întoarceți-vă înapoi

8 „ „
7 „ „
6 „ „
5 „ „
4 „ „
3 „ „
2 „ „
1 „ „

Gâlcă, motâlcă, mare ca un bou,
mică ca un ou, pân' mai apoi să
nu se afle nici una de leac, ca
firul de mac.

141.—Pe cea gărlă repede,

Veni o lespede.

Cu totul albastră,

Cu puii albaștri,

Cu pliscul de fier,

Cum ajunseră, cum se risipiră,

Cum ajunseră, cum se sdobiră,

Așa să se risipească,

Să se sdrobeasca gălcile cutăruia.

Acu-i lună și cu stele

Acu-s gălcile...

Mâne nu-i nici lună, nici stele,

Nici gălcile cutăruia..

Costești-Tutova

Maria I. Mircea.

142.—De beșica neagră

Beșică neagră,

Beșică roșă,

Beșică verde,

Beșică albastră,

Beșică beșicată,

Beșică de nouăzeci și nouă de

feluri

Și nouăzeci și nouă de chipuri,

leși de la (N), din fața obrazului,

Din urechi,

Din ochi,

Din toate mădulările.

Și a făcut Maica Domnului masă
mare

Și a chemat toate beșicile,

Toate bubele,

Numai beșica cea neagră n'a

chemat-o.

Să peri,

Să rămâie (N) curat

Și luminat,

Ca de la Maica Domnului lăsat.

De la mine descântecul,

Și de la Maica Domnului leacul.

Se ia petica cu care a șters ouăle în Sâmbăta Paștelor, se aprinde și se afumă cu ea părțile unde s'a făcut bășica zicând de trei ori acest descântec.

Dela V. T. Vasiliu, Mogoșești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

143.—De bubă

Bubă cu dălac,

Bubă cu izdat,

Bubă văcească,

Bubă câinească,

Bubă turungie,
 Bubă cafenie,
 Bubă albă,
 Bubă neagră,
 Buba bubelor,
 Sora ciumelor,
 leși din capul lui cutare,
 leși din unghiile deștelor,
 leși din tăpile picioarelor;
 leși din inimă,
 leși pe carne,
 După carne, ieși pe piele.

După piele să ieși pe pământ,
 Acolo să-mi vecuești
 Ș'acolo să putrezești,
 Pe cutare să-l părăsești,
 Să rămâie curat,
 Luminat,
 Ca argintul scuturat.
 Leac să fie de la mâna mea,
 Mai vârtos de la Maica Precista,
 Mai vârtos
 De la Hristos.

Cules de la soldatul toboșar Fădescu Gheorghe comp. I. regimentul Matei Basarab No. 85 din Cernavodă.

Ioan N. Popescu.

144.--De holeră. --Cuptorul afumat.

Acest cuptor se face într'un mal, în sat sau afară din sat. Se sapă în mal aproape de fața pământului, așa ca coșut pe care trebuie să iasă fumul, să fie tot atât de larg, cât și gura pe unde se bagă focul.

Gura și coșul trebuie făcute cam tot de-o potrivă de largi. Se bagă foc în cuptor și se arde până se afumă bine. Apoi după ce se răcește se curăță de cenușă. Toată lumea din sat vine apoi pe mal la cuptor și pe rând trece prin el. Intră toți pe gura cuptorului și iese pe coșul lui. Holera nu se mai lipește de acela care a trecut prin acest cuptor.

Auzit de la I. Dobrescu, învățător la Padea-Dolj.

P. Danilescu.

C Â N T E C E

979 --*Frunză verde murele,
 Bate vânt vârfurile,
 Pe mină mă bat gândurile,
 Tot bătând drumurile,
 Să întâlnesc fetițele,
 Să le ieau brăcirile,
 Să-mi incing costițele.
 Să le ieau inelele,*

*Să-mi încarc degetele.
 Batistele cu mărgelă,
 La colțuri cu floricele,
 Să le prind la 'ncingătoare,
 Să le strâng la subțioară,
 Toată vara pe sub soare.*

Vâlcele din Topești Gorj.

I. I. Ciuncanu.

52. — Gh. Fira : Ia, vezi neică..

980.—*Foaie verde mărăcine,
Ia vezi, neică, pen-
tru tine
Mi-aș da inima din
mine
Și chimirașul cu rile,
Numai ca să fiu cu
tine.
Foaie verde lemn
tipos,
Vino puică pe din-
dos,
C'am o poartă de
rogoz,
Cum pui mâna, cade
jos,
Uplete locul de
miros.*

Ștefănești-Vâlcea

Gh. Fira

981.—*Foaie verde trei smicele,
Când sunt mere mititele,
Stau bine pe rămurile;
Așa și noi fetele,
Când suntem mai mititele.
Suntem dragi părinților,
Și-urite străinilor.
Da' dacă ne mai mărim,
Părinții ne urgisesc,
Și străinii ne'ndrăgesc.*

982.—*Oftează, mândră, oftează,
Oftează și lăcrămează,
Toată lumea să te crează
C'ai fost neicăi amurează.*

De la Lina Balan, Gorunești-Vâlcea.

C. M. Popescu.

983.—*Frunzuliță trei spanace,
Tu te duci, neică, sărace,
Eu cu dorul ce m'oi face?
— Verde foaie mărăcine,
Tu faci, puiculiță, bine,
Că rămâi în sat la tine
Și mai sunt voinici ca mine.
— Fie voinici ca iarba
De nu-i neica, tot geaba.
Și sunt voinicei ca brazii,
Treacă și de brazi în sus,
Dacă nu-i cine s'a dus!*

984.—*Foaie frunză trei smicele
De când te-ai dus bătețele;
N'am mai pus la gât mărgelile,
Nici la coade panglicele...*

985.—*Frunzuliță matostat,
Spune, puic'adevărat,
Câți voinici te-au sărutat ?
—Nu știu, nu i-am numărat,
Că n'uu fost toți dintr'un sat.
Unu-i nalt și sprincenat,
Odată m'a sărutat,
Limba'n gură mi-am mușcat,
Buzele mi-a bășicat,
La inimă m'a secăt.*

Ciutura-Dolj.

C. Georgescu-Munteanu

986.—*Când oi zice trei migdale
Trecui ș'asară calare,
Pe la poarta dumitale,
Cu cămașa albă floare,
Largă'n poale, strâmtă'n șale,
Croită pe țâțășoare.
Când trecui pe la porțiță,
'Ți-văzui botul la o țâță,
Dar de ți-o vedeam pe toată,
Mă găsi ai țapăn la poartă.
Și de-ți vedeam sânul tot,
Mă găsi ai la portă mort.*

987.—*Foaie verde trei costrei,
leși Marișo, din bordei,
C'a 'nflorit salcâmii tăi,
Zace neicuța sub ei !*

988.—*Foaie verde trei migdale,
Trece neicuța calare.
Fire-al năibilor de cal
Cum trântiși pe neica 'n deal
Nu mi-l trântiși mai la vale
Să-l vadă puica cum moare,
Să vie cu lumânare
Și cu spirt de cinci parale,
Ca să-l tragă pe picioare,*

Neicuța, să mi se scoale !

Jud. Romanați

C. Daniilescu

989.—*Foaie verde trei agude,
S'a suit Gheorghe la munte.
Peste munte s'a uitat,
Din ochi negri-a lăcramat,
Și tată-său l-a 'ntrebat :
—Ce ești, Gheorghe, supărat ?
—Ce mă 'ntrebi, tătucă bun,
Ce mă 'ntrebi ca pe-un strein,
Parcă nu-s al tău copil.
De trei zile n'am mâncat,
Nici cămeșă n'am spălat,
Tot în calea puice'am stat
Și din urma ei n'am dat ;
Aud văile vuind
Și codrii bolborosind.
Și huiesc, bolborosesc,
Și eu la puica gândesc.*

Humulești-Neamț

Z. Grigoriu.

990.—*Trei gutui, trei ulămăi
Puiul țatei cui rămăi ?
Puiul țatei pui !*

*Trei gutui, trei mere verzi,
Ochi albaștri rămâneți...*

*Cine te-a mai desmierda,
Cine te-a mai săruta ?*

*Dar te-oi săruta prin gând;
Câte-odată când și când.*

*Eu plec, mândro. spre Vaslui,
Să 'mbrac haina statului.*

*Eu plec, mândro, spre Galați,
Acolo suntem chemați.*

O mie și doi soldați,

1) Refren după fiecare două versuri.

*Toți frumoși ca niște brazi.
Nu fii mândră supărată,
Că și-a mea mândră-a ramas
Cu coatele pe pârlaz
Și cu lacrimi pe obraz.*

De la Ana Greciuc din Mitocul-Drăgo-
mirnei, Bucovina.

Al. Morariu

991.—*La Șerțești-i satul lung,
Nici nu-i brânză, nici nu-i unt,
Nici mămăligă pe fund,*

992. *Te cunoști, lele, pe frunte,
C'ai pus ruminele multe.
Nu știu cum dracu' le-ai pus,
Că pe nas nu ți-a ajuns,
Că ți-a rămas nasul gol,
Ca o muche de topor.*

993.—*Frunză verde lapte acru,
Lasă babele la dracu',
C'asa joacă babele,
Ca mățu cu labele.*

Cotoroia-Tutova.

I. Ciobanu

994.—*Frunză verde de dudău.
Sărac norocelu' meu
L-au băut boii'n pârâu
L-au hăut și l-or mai bea.
Săracă inima mea,
Mult e jalnică și rea
Și nu știe nimenea,
Numai eu și Dumnezeu
Și mai știe-un soț al meu,
Care trage ea și eu.*

995.—*Cântă cucu 'n par de vie,
Eu gândeam că-mi cântă mie,*

*Dar le cântă la voinici,
La car' se duc de pe-aici,
Unde sunt zilele mici,
Că pe-aicea s'au mărit
Și oamenii s'au răit.
Cântă puiul cucului
Pe turnul Sibiului.
Și-așa-mi cântă de frumos,
De-a ieșit Sibiu' tot
Să vază ce cuc a fost.
El s'a mutat pe cazarmă
Și le cântă la catane,
Că iar se face bataie...*

Ardeal (Țara Oltului)

C. Rădulescu-Codin

996.—*Iaca soacra soacrelor,
Bunica bunicelor!
Aoleu ceoarsă bătrână
Cine, drac', la joc te mână,
Cu papuci de popușoi
Să-i prăpădești printe noi;
Cu papuci de crastaveși,
Fugi că te-arunc de păreși!*

997.—*La casa cu șapte fete
Cu fântâna sub părete
Cănele moare de sete.*

998.—*Vai de mine multe știu,
Mă mier unde le mai țiiu!
Ia le țin într'o poiată,
Invălite cu-o lopată
Și ie scot doar când și când,
Când îmi vine mândra 'n gând.*

Auzită într'o. horă mare în care ju-
cam Moldoveni, Munteni, Ardeleni și
Bucovineni, la Văleni, în ziua de 24
Iulie 1908.

Pr. I. C. Beldie

999.—*Fruuză verde iasomie
Cine, dracul mi-a zis mie
Să ieau fată cu moșie,
Să-mi poruncească ea mie?
Mai bine s'o ieau săracă
Ce i-oiu zice eu, să facă,
Când i-oiu da palma să tacă !
Haide-așa !*

1000.—*Foicică d'avrămească
Fetița care-i frumoasă,
Nu-i păcat s'o bagi în casă
S'o pui cu tine la masă
Nu-i așa ?
Iar fata care-i urită
Nu-i păcat s'o dai p'o răpă
Că nici câinii n'o mândăncă
Chiar așa !*

Goleștii-Badei, Muscel.

D. Mihalache

1001.—*Foae verde mărăciune,
Mărăcine cu gheorghine,
Inverzește codre bine.
Că ca mâine intru 'ntine,
Cu doispre'ce după mine,
Toți călări și armați bine.
S'auz dulma dulmuiaș,
Apa'n vale șuruind,
Negustori la bălci trecând :
Negustori bucureșteni,
Trec la bălci la Răureni,
Să-și desfacă mărfile,
Să-și scoată capetele,
Și să bea dobânzile.*

G. Poboran

1002.—*Când ai zice bob urez,
Ești mândruță de mă vezi
Până sânt grânele verzi;*

*Că dacă s'or secera
Piră ordin și mă ia
Și tu rămâi tot așa
De-i plânge și-i tot ofta !
Foae verde bob areu
Roagă-te lui Dumnezeu
Să fie pe gândul meu,
Să fie l'o pace în țară
Să-ți trimet carte poștală
Ca să vin la primăvară ;
Să-ți pui într'un colțisor,
Mândruță, ca de odor :
O foiță de bujor
Să-mi plângi mândruță cu dor !*

Din Obislaș-Vâlcea

N. I. Dumitrașcu

Confruntă No. 1:6

1003.—*Foae verde de-alămdie,
Mă suii în deal la vie,
Să mă uit în Slobozie
Văzui casele pustie,
Numai una-i cu lumină
Și-acea-i în țelărie (sic) ¹⁾
Șade-un logofăt și scrie,
Și-mi faci scrisoare mie,
Să mă iee de sofie.*

Jud. Tutova

Maria I. Mircea

1004.—*Frunză verde foae lată,
Maică inimă de peatră,
Mai vino la mine-odată
De-mi vezi traiul ce-l trăesc,
De vezi cum mă chinuesc,
Cu traiul melităresc !
De-ași ști maică c'ai veni,
Și drumul ți-ași petruți
Și cu var și cu nisip*

1) De sigur: cămălărie.

*Să vii maică mai curând;
Și cu peatră de cea lată*

Să vii măicuță îndată !

Auzit de la un soldat în tren Bârlad-Iași.

Petru Gh. Savin

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

194.—Prostie omenească.

Pe vremea, când lumea nu era așa de cuminte și mintoasă ca amu, rar zăriai câte un sărac de ici, pe colea. Da'-i vorba, că de când crește iarbă pe pământ, calici și proști tot sînt; așa, pe vremea ceia, venise un calic cu cerutul la un om. Și se vede că cel calic trebuie să dea, oameni buni, tot peste cel prost, căci calicul și cu prostul pun veșnic în plug, cum au mai pus atunci când s'apucaseră să 'mbrăzdeze cu doi tîntari fața coptiorului și mîta s'a pus, biată, de pricină !..

Va să zică, omul cel calic se ruga la poarta unui gospodar, să-l miluiască. Da gospodarul avea o fată, să nu-i zic proastă, ci meșteră meștera meșterelor în astă eftenă meserie. Zice :

— Ia du-te fa, tu, de-i dă *saraimanului* celuia un pumn de făină !

Copila se duce; se 'ntinde în ungherul casei și *acuprinzînd* cu amîndouă mînele, *popu'*, care sprijinea *bagdadia*, dă să iee un pumn da făină, *anumit* ca să-l ducă saraimanului. Da' *popu'* între mînele ei !

Cînd să se ducă—mai stăi oleacă ! IIât încoace, hăt încolo, pârț încolo, iar pârț încoace—degeaba ! Se mai întoarnea, se mai *zghiciulează*—nu-i chip ! Că nu se pricepea biata fată, cum se iasă ea cu pumnul de făină și cu pop cu tot... Strigă, răcneste...

Vine tată-su. Se uită și el; se *'nfărnează* și el de una ca asta, că nici el, sârmanu, nu se pricepea cum să scoată fata mînele cu făină și cu pop cu tot. Prinde a striga ș'a se vîicăra și el :

— Săriți, oameni buni, iaca ce pacate !.. Ș'asa a tot strigat pîn' au venit toți megieșii. Da' și ei nu știau nici *bea* din partea asta, că, precum nu se pricepeau nimic, așa nu le era nimic... Chiu, vai, răcnet, baijocuri, *cabaz* ! Până ce s'a găsit unul, vezi Doamne, mai ajuns oleacă de cap, ș'a zis :

— Măi, ia dați-vă unul c'un harapnic și croiți-i fetei vre-o 2-3 *pășurele* *moi pe la giuglee*, să vedem n'a putea scapa de *popu'* casei !

Așa au făcut. Și fata, cînd a cunoscut arsura biciului, a dat drumul făinei din pumn în țuhal, înapoi, ș'a scăpat de pop; s'a dus apoi

mai pe de-o parte ș'a luat, ca lumea, alt pumn de fâină. Da ce folos, c'amu calicu'-i blastamase și se dusesese!...

De la C. Bordeiu, Bozieni-Dorohoiu,

Dumitru Furtună.

195.— Doftorul și Zodieul.

Acu cică un doftor, și unul ce cetește soarta oamenilor de pe stele, umblau prin sate să vadă cam ce *modrig* (purtări) au țăranii noștri.

Umblând ei ba pe colo, ba pe dincolo, poposiră la gospodăria unuia, ce avea o ceată de copii. Omul îi poftiră să mâie, în casă cum a da Dumnezeu, că de, era vreme de toamnă târzie, și poate se schimbă. Deci ciocii nu primiră cu nici un chip, zicând că știu ei mai bine, că a cetit în stele și au bună nădejde că nu va fi vreme rea.

— Așa o fi cucoane, daștiu din bătrâni că de e cloșca de-amează, să te gătești de iarnă». Ț'ai găsit; învățaților le venia să râdă.

— Ba zău cuconașilor, eu văzui azi pe bălaia că ducea în *gogeriu* (coteț) cu gura pae, și e semn de ninsoare.

— Hei, ce prostii spuneți voi; în loc să ziceți că n'ați îngrijit să puneți așternut vitelor, și fiindu-le frig se îngrijesc ele, voi ați scornit-o că porcul e prevestitorul vremii, de unde asta!

— Bine ați vedea, măria voastră; și le așternu afară. Peste noapte ce să vezi? Unde a început a sufla moș crivăț, iar surtucarii noștri, băteau la ferești să le dea drmul. Li se făcură loc, dar știu că n'au ațipit de loc, căci au văzut că prooroceala lor au rămas pe jos, față de semnele vechi, bătrânești.

Spusă de bunica Liza, 1908

N. I. Munteanu.

196.— Țiganul staroste.

Se zice că odată îi veni în gând unui băietan să se însoare și îl rugă pe tatu-so să-i caute o fată bună, așa ca după dânsul. Da tatu-so, săracul, era bătrân și neputincios și nu-i putea căuta. De aceia chiamă el un român și un țigan, pe cari îi cunoștea și-i trimise ca pețitori la o fată, ce o știa c'ar fi potrivită pentru fecioru-so.

Ei porniră și din vorbă în vorbă, ajunseră la casa gospodarului cu mare bucurie și fură poștiți în casă.

După cât-va timp veni în casă și fata și atunci pețitorii spuseră scopul, pentru care venise.

Românul caută să laude pe mire și le spunea celor de casă, că băietanul e om cu stare, și că are doi cai.

— Ba patru, îl întrerupse țiganul, care voia să-l laude și mai tare.

— Mai are apoi și doi boi, zise românul,

— Ba patru, zise iarăși țiganul.

— Dar nu prea vede de un ochiu, adaugă românul mai încet, ca să nu prea bage de seamă ceilalți.

— Ba chiar nu vede de amândoi, strigă țiganul supărat, că tovarășul său scurtează mereu averea mirelui.

Din Covurlui.

C. Atanasiu.

197.—Turcul și Românul la vânătoare.

Turcul și Rumânul a plecat la vânătoare.

I-a dat Rumânul disagii în spinare cu jîmbra și caracatița. Rumânul a luat mămăliga goală.

Pierzându-se unul de altul, Rumânului i-a venit foame. A mâncat caracatița și jîmbra Turcului.

A pus apoi de frică mămăliga în disagi și o broască.

Când s'a întâlnit a zis Turcul:

— Adu, ghiaure, disagii.

I-a dat disagii Turcului și băgând mîna în disagi a apucat întâi broasca și punând-o în gură broasca a cârcăit.

Turcul auzind cârcăitul broaștei a zis:

— Echi chi mochichi
Ghel melgheni
Cirpara verinisim.

— Cîntă tu cîntă, cîntă, că eu am să te mînînc, că 40 de bani am dat pe tine.

După ce a văzut că broasca e vie, că n'a putut să muște din ea, a lepădat-o jos că era tare— nu putea să rupă și a întrebat pe Rumân (ghiaur);

— De ce caracatița e vie și jîmbra moale?

Rumânul a răspuns că de căldură caracatița a înviat și jîmbra s'a muiat (s'a stricat)

De la Simion Petrovicescu din Craiova

Șt. St. Tuțescu

198.—Na-vă învierea, lua-v-'ar dracu'.

Într'un sat să ducea un preot, făcut de curînd, care fusese diacon, la altă biserică.

Nesțiind regula la slujba învierii, caută la Tipic unde găsește scris: «Preotul se 'mbracă cu toate odăjdiile, apoi aprinde lumânarea, iasă în mijlocul bisericii și zice: Veniți de primiți lumina lui Hristos».

Apoi să îmbracă cu vre-o zece rînduri de haine—toate câte le avea biserica— iea lumânarea aprinsă în mîna și dă să iasă din altar, dar

pace! Ușile fiind strâmte și el îmbrăcat cu tot ce a găsit în biserică, n'a fost chip.

După ce se opinti, când scapă dintre uși ajunge jos în mijlocul bisericeii zicând :

— Na-vă, învierea, lua-v'ar dracul să vă ea !

Auzită de la bunicul meu, Pr. Anton Bradea. Corod-Tecuci.

Cărpăcești-Tutova.

N. Bradea

199. — Țiganul și iapa.

Un țigan furase o iapă și prinzându-l, l-au dus la zapciu. Acesta l-a întrebat :

— Cum ai făcut țigane de ai furat iapa ?

— Apoi să vezi cocoane : M'am suit într'un carpen, să mănânc car-pene și iapa a venit să se scarpene, atunci carpenul s'a mișcat și eu pe iapa am picat. Eu îi dedeam călcăe să să stea și ea mai tare fugea ; eu o trăgeam la Ruman pe poartă și ea cu mine spre Giurgiu—moar-tă—căci iapa era giurgiuveancă de neamul ei.

— Ei și ce-ai făcut, mă tu acolo cu ea ?

— Ei ce să fac ? Ceaca paca, am vândut iapa.

— Dar banilor ce le-ai făcut ?

— I-am băut pe toți, că mi-era frică de hoți, că hoți ai dracului ca acolo, n'am mai văzut.

Auzită de la Ghiță Culiță.

Râul-Alb. Dâmbovița.

Al. Rloșianu

O SAMA DE CUVINTE

1556—1582

Garniți==1. coifă, 2. o măsură cam $2\frac{1}{2}$ kgr.

Grindari==1 la podul casei înlăuntru, bârna pe care sunt așezate po-delele (în alte părți==*drăgari*)—2. la podurile de lemn, peste ape.

Scoică==la casă, grajd și șură (*studolă*) ultima bârnă din clădire, care e încă așezată drept pe perete.

Crâng==1. cărarea după ce se pierde în pădure, 2. la moară, roata de pe fus, care mănătă de grindei, poartă piatra.

Jug==o măsură de pământ, cam o jumătate ialce.

Hlioapă==gură (în înțeles rău). «Ține-ți hlioapa!» identic cu «Ține-ți botu'!»

Flăncă—gură rea.

Frătăuții vechi, Bucovina

I. Onciul

Buft (sb.)=stomacul vitelor, al omului, toate măruntaele, coșul. «li ta-re 'n buft».

Buftios=umflat la față, supărat, sătul cobză, lacom : «Buftule, nu tei saturi!».

Buftan=nesăturat, neîmplut : «Ce buftan ești!»

Buftalău (adj. și sb.)=care-i umflat de mâncare, nesățios: «Aista-buftalău».

Bufteală (sb) umflare la față, îngrășare (rar: supărare).

Buști (a se) a se umfla de mâncare, a se îngrășa, a se supăra: «Te-ai buftit»; a se umple până 'n gât de mâncare.

Baftă (sb.)=chef, aceia ce-i place mâncare, băutură favorită : «La-să-l în bafta lui».

Baftan=e unul ce nu se mai saturează (de mâncare, avere).

Bascacara (a se)=ași sluți trupul, ori fața; a se arăta lumii cum (și unde) n'ar trebui; a striga urit provocând râsul; a se sui unde nu trebuie și unde nu-i șede. «Ce te-ai bascacarat așa? iea-ți seama!».

Băscăcăreală (sb.)=sensurile de mai sus. «Asta-i băscăcăreală, nu strigare».

Jud. Botoșani.

V. Moisiu

A libovi=a petrece, a libovî, a petrecut, s'a veselit.

Libov=petrecere; *are libov*, are petrecere.

Șuhărie=răceală nșoară, mai ales când cineva are guturai.

Nimaș=imaș, loc pentru pescătoare.

Loc în mutare, loc în devălmășie, un loc de pescătoare în comun, obștesc.

Bucovina.

P. Cârstean.

G Â C I T O R I

258.—*Cântarul.*

Tele-telerei,

Opin-opintei

Și gherbela gogoșa.

259.—*Jirul, porcii și lupul.*

Picurușul picură,

Trepădușul trepădă,

Hurdubalea

Scoboară valea.

260.—*Melcul.*

P'o vâlcelușe cotită,

Merge o vrabie sobonită.

261.—*Gâsca*.
 Tătiană-eană,
 Strigă ziua pe poiană.
 262.—*Răţoiul şi raţa*.
 Titirişcoi-frişcoi
 Să suie pe tirişca-frişca ;
 Da' titirişca frişca
 Nu să suie pe titirişcoi-frişcoi.
 263.—*Roata căruţii*.
 Cinci colite,
 Zece 'nfipte
 Şi una d'a curmeziş.

263.—*Oaia*.
 Patru resteie
 Duc un car de paie.
 263.—*Proţapul şi boii*.
 Merge un mort printre doi vii.

264.—*Plosca*.
 Am o pasăre roşioară,
 Pela guşe gălbioară;

Şi mai are puţin glas
 Şi nu mă 'ndur să i-l las.

265.—*Dovleacul*.
 Am un bou
 Şi-l păste funiea.

266.—*Undiţa*.
 Am o babă oarbă
 Prinde caii speriaţi.

267.—*Spada şi pânza*.
 Am o babă oarbă,
 Care încheagă apele.

Adunate din jud. Muscel şi Argeş.

C. N. Mateescu.

268.—*Iapa şi mânzul*.
 Stropa, stropa, pe cărare
 Slatauzul după dânsul.

Oancea-Covurlui.

Ecaterina Clime.

C R O N I C A

Şezătoarea, vol. XII, coala 6-7 caprinde: *Cântece*, „*Verşuri*” la morţi şi *Tra-diţii şi legende*.

* În **Calendarul Ligii Culturale pe 1912**, ceva despre *Cântecele ţărânului român din părţile Bistriţei* (Ardeal) de-un anonim,—crâmpie de cântece legate de anumite socotinţe.

* **Din vâl şi vâlcele** este titlul unui mănunchiu de *Glume, legende, snoave şi poveşti* scrise de d. *Şt. St. Tuţescu* şi publicat în No. 701 al „Bibliotecii pentru toţi”. Sunt bucăţi amestecate, cea ce atrage unele neajunsuri ; sunt multe bucăţi frumoase şi interesante, dar sunt şi de acele ce puteau lipsi, mai ales când d. Tuţescu ştiu că avea de unde să aleagă ; sunt bucăţi scrise într'o limbă frumoasă dar sunt şi altele pe cari autorul a vroit să le îmbrace cu graiul popular,—se pare că chiar moldovenesc—încercare ce nu răuşeşte pe deplin. În deobşte, culegerea îţi lasă impresia c'a fost scrisă şi întocmită în pripă. Se înţelege, că toate aceste lipsuri nu pot cumpăni cellalt taler al cântarului, unde stă greutatea preţului folcloric şi practic.

* O „Societate de cultură”, „Ion Creangă” se află în Lipova-Dolj.

* Ne-au venit prea târziu amănuntele inimoasei petreceri de la seminarul „Veniamin” din Iaşi, din 21 Dec. a. tr. S'a jucat *Vicleimul* (colecţ. Teodorescu) şi *Capra*, s'a ros-

tit un plugușor și s'au cetit culegeri din „Clăcășește”. Păr. Mitropolit a îndemnat pe viitorii preoți să se strădănuiască pentru păstrarea datinelor noastre.

P.

* Primim și-i facem cu plăcere loc următorului Apel .

In ziua de 30 Martie a. c. se va sărbători cu cea mai mare solemnitate al 70-lea an de la înființarea școalei primare de băeți No. 1 „Al. I. Cuza” din Fălticeni ai cărei întemeietori au fost marii patrioți Gh. Asaki și Neofit Scriban.

Serbarea va fi prezidată de către d. C. C. Arion, ministrul cultelor și instrucțiunii. In acest scop, toți foștii elevi ai școalei sunt rugați :

a) Să nu lipsească de la serbare ;

b) Să înainteze în scris comitetului organizator amintirile ce vor fi având din școală și aceasta cât mai neîntârziat, arătându-și adresele și ocupațiunea ;

c) Vor mai binevoi să ne comunice dacă doresc să iea parte la masa absolvenților sau la banchetul ce se va da în seara aceleiași zile ;

d) Programul serbării se va publica la timp și se va înainta oricui ne va comunica adresa.

Președinte V. GRIGORESCU, Econom Stavrofor, fost dascăl vremelnic a lui I. Creangă.

Membrii comitetului organizator : Pr. I. Savel și Ion Stino, institutori pensionari ; A. Spiridonescu, directorul gimnaziului, E. G. Dimitrovici, directoarea școalei de fete, S. Ionescu, directorul școalei de băeți.

Maestrul serbării, Diacon L. Băncilă.

Poșta redacției

Domnilor : C. Andr., Calendarul vi s'a trimis la 28 Ian.—M. I. Mircea, primit banii în socoteala calendarului pe 1913; bucată am s'o păstrez; am primit și materialul din urmă ; mulțămiri și pentru prezent și pentru făgăduință.—Sav. Am primit socoteala de la librărie și te-am scăzut cu 70 ex. bibl.; nu s'a putut da în cronică în întreținere; care îți adresa ?.—N. V. H. Trimis la 29 1 ex. Cimitituri, 1 ex. Sărbătorile de vară, 1 ex. Colinde și 4 ex. Povestiri,—Șt. Tuș. Aștept răspuns. — D. Urz. Grămești-Dorohoi: V'am scris; nici o condiție, se trimete materialul și el se publică cu încetul.

Poșta administrației

Domnilor : N. Dăescu, R. Sarat, primit.—M. I. Mircea primit 2,50 abon. pe jum an V.—I. Dăscălescu, primit 5 l.—Dr. Ioan Urban Jarnik, primit 1 leu, cea din urmă rămasă din cotizație.—D-na Voinescu, Bârlad, primit jum. abon. an. V.—Păr. G. Popescu Oteșani-Vâlcea, primit 5 lei.—C. Andreescu, inst. Iași, primit abon. an. V.—Liviu Marian prof, Suceava, primit 6 lei.—V. Cr. Vasiliu Ploști primit abon. an. V.—H. Bolomey, primit 5 lei.—D-na Smaranda Ioan, primit abon. an. V. Tuturora, călduroase mulțămiri.

Cărți primite la redacție

Șt. St. Tușescu: *Din văi și văcele*, glume, legende, snoave și povești (No. 701 din „Biblioteca pentru toți”), București, f. a, 104 p. 30 b.

A. Vlăduț: *La gura sobei*, București, 1912, Edit. A. Baer, 294 p. 2 lei 50.

Al. Cazaban: *Oameni cum se cade*, nuvele și schițe, (No. 709 din „Biblioteca pentru toți”), Librăria Leon Alcalay, București, 1911, 96 p. 30 b.

L. Dăuș: *Satana*, (No. 732-3 din „Biblioteca pentru toți”) București, f. a., Librăria Leon Alcalay, 1913 p. 60 b.)

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „ION CREANGA” pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma din urmă . . . 876.25

O parte din încasările făcute la *Secțiunea Ligei Culturale din Bârlad*, în ziua de 21 Ian. 1912, când Tudor Pamfile a ținut o conferință despre «*Minunea biruințelor lui Ștefan cel Mare*» . . . 32.--

Total . . . 908.25

Numai câteva exemplare au rămas din :

CALENDARUL

REVISTEI

ION CREANGA

Pe 1912

Felurite articole literare, folcloristice și de altfel. Numeroase ilustrațiuni. Hârtie velină. Prețul 1 leu 50 bani. Se trimite franco după primirea acestei sume prin mandat sau mărci poștale. A se cere de la T. Pamfile, Bârlad, str. Promoroace

RASARITUL

este gazeta intereselor generale. Apare săptămânal. Abonamentul 3 le pe an. Administrația în Bârlad, strada Ștefan cel Mare, 97.

Cumpărați-vă colecțiile revistei «Ion Creangă» pe anii trecuți

An. I, 3 lei

An. II, 6 lei

An. III, 6 lei

An. IV, 6 lei

D-sale D-lui

Artur Gosses
Falticeni

CARTI FOLOSITO

Prin Redacția și Administrația revistei următoarele lucrări:

Ion Creangă	An. I.	—	—	—
Ion Creangă	An. II.	—	—	—
Ion Creangă	An. III.	—	—	—
Ion Creangă	An. IV.	—	—	—

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	pe 1911	0.10
Calendarul revistei „Ion Creangă”	pe 1911	1.25
„	„	1.50
„	„	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte p. tineretului de la sate	—	0.20
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	1.40
„	„	1.60
„	„	1.50
„	„	1.00
„	„	10.00
„	„	0.40
„	„	2.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătăasă	—	0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	—	0.25
Șt. St. Iușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	2.00
„	„	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	—	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	—	0.30

== Se trimite franco numai după achitarea deplină ==

Au apărut din Biblioteca revistei „Ion Creangă”:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARȘIZUL LUMEI După credințele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAȘEȘTE Glume, jâtit, taclale și poloșani din popor

Prețul numărului 40 bani

== Se trimite după primirea costului prin mandat sau mărci postale ==

Biblioteca Revistei Ion Creangă neaflându-se în librării, se va cere pe adresa Tudor Pamfile Bârlad, str. Promoroace.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

NUMĂR INCHINAT «ȘEZĂTOREI» LA IMPLINIREA VRĂSTEI DE DOUĂZECI DE ANI

1892—1912

Artur Gorovei

REDACTIA :

T. Pămfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară 40 bani

În străinătate . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei

În străinătate . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI C. D. LUPĂȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui] At. C. Blendea [Vladimir-Gorj]
G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Bucur.), D. I. Fărcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Fur-
tună [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu [Găinești-Suceava], Dr. I. Urban lar-
niș (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova],
C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț]
L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Bălănești-Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui]
A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu [Crasna-Gorj], C. Patriche [Zorleni-Tutova], T.
Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Prisecani-Iasi] P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu
[Dobromir-Constanța], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman]
L. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Su-
ceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad] St. Capșa [București]

*Pentru condițiunile de înscrieri noi. să se ceară deslușiri la
Redacție sau Administrație*

CUPRINSUL:

- T. Pamfile.—Artur Gorovei.—«Șezătoarea».
S. Teodorescu-Kirileanu.—Un învățător între învățători.
M. Lupescu.—Douăzeci de ani de la întemeierea revistei «Șezătoarea».
Al. Vasiliu.—Despre «Șezătoarea» și directorul ei, d-l Artur Gorovei.
L. Mrejeriu.—Amintiri despre «Șezătoarea».
G. T. Kirileanu.—Menirea revistelor de prin județe.
M. Bradea, Pr. Florea A. Drăghici.—Colinde.
A. Gorovei și M. Lupescu.—Botanica populară.
N. I. Dumitrașcu, I. Preutescu.—Cântece de stea.
I. I. Ciuncanu.—Povestiri și ledende.
C. N. Mateescu, Al. Morariu, Al. Moisei, I. N. Popescu, Petru Gb. Savin, Maria I. Mircea, Șt.
St. Tuțescu, C. M. Popescu, C. Atanasiu, C. Daniilescu, C. Rădulescu-Codin, C. Patriche, N. V. Hân-
tescu.—Cântece.
D. Furtună, M. I. Munteanu, V. Moisiu, I. I. Madă.—O samă de cuvinte,
P.,—CRONICA.
Poșta Administrației. Bibliografie.
Ilustrațiune: Artur Gorovei, M. Lupescu

A apărut:

TUDOR PAMFILE

BOLI ȘI LEACURI

Culegere din Țepu-Tecuci

— Ediția Academiei Române —

PREȚUL 1 LEU

**SERBĂTORILE DE VARA
LA ROMANI**

Studiu etnografic.

Ediția Academiei române

— Prețul 2 lei —

A se cere de la autor în Bârlad.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. PAMFILE

Bărlad, str. Promoroacele

ABOAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei

În străinătate . 6 „

ADMINISTRAȚIA :

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

Artur Gorovei

LA ÎNDEPLINIREA CELOR DOUĂZECI DE ANI DE
VIAȚĂ AI REVISTEI „ȘEZĂTOAREA”, CU RE-
CUNOȘTINȚĂ NEÎNCHINĂM CELOR CE AU SĂR-
QUIT ÎMPREJURULEI. SEMN ARĂTAT DE DRA-
GOSTE PICASCĂ E SCRISUL CE URMEAZĂ.

«ION CREANGĂ»

Literatura populară. —Indrumări și culegeri

ARTUR GOROVEI.—«ȘEZĂTOAREA»

Sunt împrejurări când nu poți spune despre un om,—se înțelege, atunci când trebuie și ai ce,—prea multe, fiindcă toate acele «multe» sunt atât de strâns legate între dânsule, atât de încrucișate și de amestecate, încât e greu să le desfaci pe câte una, să le scuturi frumos și să le pui la rând după o socoteală. Să ne închipuim un gospodar în brațele căruia svâcnește prisosul de putere, în sufletul căruia fierbe dorul de a sfărâma unele piedici și de a-și netezi cararea spre «mai departe». O țelină veche, prea veche, temută,—da; un gospodar cu scaun, harnic și priceput, prin urmare, o sfarmă și-și ajunge ținta.

Ii poți lăuda numai gândul? Te mărginești numai la pilda lui? Nu! În față ai un *om*!

Iată-l, prin urmare: îl cheamă *Artur Gorovei* care-i aceiaș de acum douăzeci de ani, un om ce umblă din casă 'n casă, din șezătoare 'n șezătoare, ostenindu-se la lucrul altuia, fără plată bănească, *indemnând*, arătând și ne dorind altceva, decât să vadă că se face spor pe urma sa.

Mi-l închipui pe d-l Gorovei tânăr, *detreabă* de-acasă, și *poet*. — poet însemnează o fire care veșnic caută să așeze lumea 'n adevăratele ei calapoade.

Fara noastră și neamul nostru! Neamul cu toate ale lui! Câte pot frământa sufletul unui poet și al unui judecător în munții Sucevei! Calapoadele tuturor celor nepotrivite! Dreptatea împărțită de Gorovei judecătorul, dar mai ales cea aflaia în cântecul ce singur potolește, povestea care leagănă și adoarme, credința care 'ntărește și revarsă nădejdea!..

Iată, de unde cred eu-că pornește acea nemăsurată dragoste a d-lui Gorovei pentru izbucnirile sufletești ale neamului nostru.

«Fără îndoială, avem una din cele mai frumoase literaturi populare», sunt cele dintâi cuvinte, din cel dintâi număr al revistei «*Șezătoarea*», lucru «fără îndoială» adevărat, fiindcă «frumosul» d-lui Gorovei nu cheamă la sine de cât pe cei ce au nădejdea în *deplina înțelegere* a frumosului însuși.

Dar de bună seamă că nu numai această cinstire față de însușirile noastre naționale a pornit «*Șezătoarea*». Nu. Tovarășul d lui Gorovei, d-l M. Lupescu, scria acum douăzeci de ani într'al doilea articol al întâiului număr din «*Șezătoarea*»: «Mari servicii am aduce învățaților cu munca noastră și mult bine generațiilor viitoare, cari nu vor avea fericirea de a putea culege ceia ce noi găsim astăzi, căci produsele literare populare se pierd...».

Feciorul de țăran din Spătăreștii Sucevei își dăduse seamă tot ca și d-l Gorovei despre cumplita navală a înnoirii și a vremurilor de prefacere purtate pe aripele mândriei seci, de care nici un neam nu poate să se ferească pe de-a'ntregul.

În Școala normală din Iași avusese tovarăși din toate părțile și prin urmare putuse să afle ce se petrecea pe acolo pe unde nu-s dealuri și munți ca să apere; *reva din ceia ce era, se ducea* și ca să poată păstra viitorimei macar moaștele «sfințitelor țării», d. Lupescu strângea și publica în *Contimporanul* și *Lumina pentru toți*, ca să rămâe acolo și să se găsească.

Iată prin urmare întâi doi tovarăși buni cari se pot înțelege și cari pot chema și pe alții în ogorul năzuințelor lor.

Și atâta chiar, e lucru mare. Norocul i-a adunat și i-a legat, norocul i-a pus pe toți în acel ținut de munte al Moldovei, unde Românii au unele însușiri cari nu se găsesc pretutindeni cu prisosință, un ținut cu mulți cugetători și multe suflete largi, cari, când au dinainte gândul curat al unei isbânde, nu dau banului un preț mai mare decât cel pe care-l are.

«*Șezătoarea*» pornește în Martie 1892 cu «Director: Artur Gorovei; Membri fondatori: N. Vasiliu, inv. în Crucea-Broșteni, C. Pavilescu, inv. Mădeiu; T. Daniilescu, inv. Farcașa; M. Lupescu, inv. Broșteni»; începutul vol. II se amână în Iunie 1893; al III începe tocmai în Septembrie 1894; al IV apare în 1896 și 1897, trimestrial, în câte 400 exemplare din cari «nu s'au încasat macar 10 abonamente». Aceasta se datorește de sigur și apariției neregulate. Ministerul instrucției ajută «*Șezătoarea*» cu 1000 lei; vol. V apare în 1899; vol. VI iese deodată, în întregime și poartă data lui 1901; vol. VII purcede la Martie 1902 și d-l Gorovei spune în fruntea lui că are mult material și puține mijloace; membrii întemeetori cotizează cu un leu pe lună,—de sigur cele 32 persoane «cari au susținut revista în acest an»; vol. VIII iese în Iulie 1902 cu data de 1 Martie; «Cauza întârzierii e lesne de înțeles»; vol. IX apare la Mart 1904; vol. X iese tocmai în Octombrie 1907, în coale, cu ajutorul d-lui Haret; vol. XI în 1910; vol. XII nu-i încă încheiat.

Iată un drum lung și greu, căci pe un pământ defundat, mergi a-nevoie, și deci trebuesc opriri dese și odihnă lungă. Și d-l Gorovei când singur, când cu sprijin, nu s'a abătut nici odată din cale.

În acești douăzeci de ani de trudă, câte cuvinte indemnătoare n'au plecat din Folticeni către toți cei ce se nevoiesc cu adunarea producțiilor populare!

Și ce-am mai putea cere acestui om? Lăsând la o parte chiar lu-

crarea sa cu privire la *Cimiliturile Românilor*, editate de Academia Română în 1898, «Şezătoarea» singură îi este de-ajuns ca ştiinţa românească să-i păstreze veşnică recunoştinţă.

De la d. Gorovei avem un spor şi tot de la d-sa a pornit dragostea nebună — însumi mărturisesc pentru dânsa, — care-a coltopit pe atâţi bătrâni şi tineri de la ţară.

«*Ion Creangă*» este un fruct al acestei îndrăgostiri şi cu smerenie se pleacă astăzi înaintea celui mai sânguitor al ei părinte sufletească, Artur Gorovei.

Bârlad, 1 Martie, 1912.

Tudor Pamfile

Un învăţător între învăţători.

Unul dintre întemeietorii revistei folcloristice «Şezătoarea», de pe valea Bistriţei, a fost moş Mihai Lupescu, care în tinereţea sa de şi părea din modă nouă, însă 'n adâncul sufletului său ţărănesc, licăria tainică vlagă şi dragostea pentru tot ce are Românul pastrat mai cu sfinţenie: cântecele şi credinţele sale.

Din sufletul său nu a ţâşnit beţia de idei de pe acele vremuri, ci a fost dovedit de puterea cruţării cântecelor şi datinilor noastre, una din comorile cu care ne mândrim ca naţie.

Hotărîrea această îl rădică pe moş Lupescu de-asupra tuturor celor ce-şi căutau mângâieri sufleteşti în alte deşertăciuni sufleteşti şi lumeşti. Şi cu atât mai mult s'a 'nalţat, cu cât necontenit a fost agonisitor şi jertfitor sânguincios, pe vatra strămoşească, a cultului sufleteşti a poporului nostru, care pe zi ce trece, îşi perde flacăra curată a sufletului său, prin înrăurirea păcătoasă a literaturii de mahala şi a jargoanelor gazetăreşti.

Am fost elevul moşului Lupescu, care avea obiceiul să ne dea ocupaţie pe-acasă, culegeri de cântece populare, strigături, cimilituri, poveşti şi altele. Ne da hârtie anume, ne povăţuia cum să culegem şi să scriem.

Mi-aduc aminte c'odată ne'ndatorase să culegem numirile de ierburi şi flori.

Avea şi puterea autorităţii asupra băeţilor, dar pe mine mă'mpingea ceva stăruitor, la 'ndeplinirea datoriei, de care nu-mi dădeam samă.

Băteam capul bunică-mea, argatei, femeilor care lucrau cu ziua, în gospodărie şi chiar ş'acelor ce veniau în treacăt pe la noi.

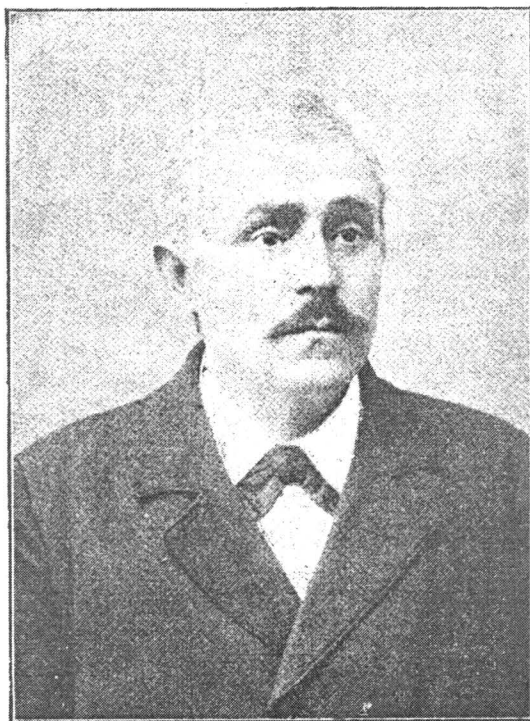
— Ce-i mai chiscue şi profesorului, de a buruenilor băbeşti! Asta era tânguirea multora, din cari-i iscodiam.

Nu mă dădeam învins; mă țineam morțiș și isbutiam.

O femeie boghitoare, trăgea lâna'n pieptănuși; eu sedeam ghemuit lângă laița din coliba de vară și mângăliam mereu pe caețel, fel de fel de burueni și flori.

I-am dat caețelul lui moș Lupescu, a văzut că-i mai bogat, a scris «bine» pe dânsul și mi-a adus laude, cu care nu mă prea răsățam, ca simplu școlar.

Clipa aceea mi-i amintire copilărească dulce, fiindcă dulce mi-au căzut cătătura și zâmbetul lui moș Lupescu, peste umiliința mea; acele

Mihai Lupescu

vorbe picurau ca o binecuvântare părintească.

Poate c'atunci s'a răvărsat și Dumnezeu harul său, ca să fiu numărat în răbușul culegătorilor de folclor.

Ne mai lua câte-odată moș Lupescu, la plivit straturi; atunci punea câte pe unul de spunea povești,

A căzut pacostea și asupra mea.

Cum eram blaznic și rușinos, cu greu m'a hotărît moș Lupescu, să-i însăilez povestea «Tei-leganat», pe care a și tipărit-o în «Șezătoarea».

Fiindcă aceasta nu era o lecție, nici nu ne aflăm în părății clasei, vinea ca un fel de șezătoare, și cum nu-s din fire îndrăgneaș, știu că m'am fâstâcit odată și în loc de «frați de cruce» am zis: «cruce de frați», lucru care-a stârnit un hohot între copii, și asta mi-a pus stavilă gurei.

Cu mai multă greutate, de-abia i-am pus capac, povestei.

— Să mi-o scrii, povestea asta, că-i mândră, mi-a spus moș Lupescu. Porunca aceasta m'a măgulit atât de mult, încât mi-a ușurat tot năduful, care mi-l vozește'n suflet răsul clasanilor.

Și astăzi păstrez cu multă evlavie, caetele acelea, ca pe niște documente prețioase.

Norocul m'a dus în școala secundară și 'nceputurile mele de cetanii literare, au fost poveștile, în dorul celor de-acasă, fiind-că de mic posodic, am fost leganat în farmecul poveștilor și din câte ceteam, mereu mi se părea că nu găsesc povești cu-atâta broboadă de închipuiri, ca cele auzite în sâtișorul meu; pînă ce-am dat peste Creangă și Ispirescu, care m'au desfătat cu 'ndestulare,

În vacanții, tot am cules din satucul meu folclor, și pe la 17 ani, mi-a încolțit în suflet strașnica cutezantă să dau la iveală, câte ceva.

Ș'am bătut întâi și'ntâi, la revista întemeiată de moș Lupescu, și mi s'au deschis foile acestei umile și abia cunoscutei reviste; dar pentru mine, cele de'ntâi articole publicate, parcă au fost scrise în cartea lumiei, din cer.

Când mi-au mai venit din partea d-lui Gorovei, v'o câteva rânduri de 'ndemn și încurajare, aceasta m'a 'nalțat foarte mult în adâncul sufletului meu.

Și când prin bunăvoința D-lui Gorovei, mi-am putut complecta colecția anului I, cu cele de'ntâi 2-3 numere, care erau de-o raritate, acestea au fost, pentru mine, ca un premiu academic.

În urmă și moș Lupescu, mi-a trimes un ravaș, de blagoslovenie, care m'a atins în coardele cele mai simțitoare.

«Șezătoărea» mi-a deschis calea culegerilor folcloristice, care-i una din mângăerile mele suiletești.

Moș Lupescu a pus condeiul la mulți în mână, dar cătorva ni-a sădit și sămânța dragostei pentru comoriile sufletești ale poporului nostru. Socot c'aceasta va fi o rasplată, pentru moș Lupescu, și să dea Dumnezeu să se prefacă, în mândrie, de folos obștesc.

S. Teodorescu-Kirileanu

Două zeci de ani de la întemeierea revistei «Șezătoarea»

— Amintiri —

La 1 Martie acum, s'au împlinit 20 de ani de la întemeierea revistei de folclor «Șezătoarea», care apare și astăzi în Folticeni, sub direcția d-lui Artur Gorovei.

Până la apariția acestei reviste, literatura populară se tipăria prin diferite alte publicații sau în colecții anumite cum au fost cea de cântece populare a neuitatului Vasile Alexandri, a lui G. D. Teodorescu, a d-lor Jarnik-Bârseanu, Bibicescu, Elena Sevastos ș. a. și cele de povești a lui Creangă, Ispirescu, Fundescu, Stăncescu, N. D. Popescu ș. a.

La Crăciunul anului 1892, acum 20 de ani trecuți, d-l A. Gorovei era judecător în Broșteni, de pe mândra vale a Bistriții, din jud. Suceava. Ne cunoșteam din gimnaziu, de când ca elevi colaboram la ziarul său «*Tânțarul*» pe care-l centigrafia singur în ceasurile slobode și al cărui abonament se plătea «în natură», în hârtie, peniți, creioane, ș. a. și cărădea *fet de fel de informații*; ne cunoșteam de la tribunalul clasei noastre al cărui președinte era și al cărui arhivă era condusă de mine, ca grefier; ne cunoșteam asemenea de pe la jocurile și planurile ce croiam pentru viitor. Și despărțiți ca băeți ni-am revăzut ca oameni, dumnealui judecător, iar eu învățător în Broșteni-Suceava, sat frumos, centrul muntelui, unde fusese învățător, la școala lui Baloș, vestitul *Neculai Nanu*, la care a învățat carte și a cânta frumos *Ion Creangă*; și legarăm din nou vechea prietenie de când eram copii și pe care cred că de acum înainte numai pământul ne o va desface.

Am ciorobotit multe în serile acelea ale Crăciunului, de prin copilărie arătându-i un număr din «*Tânțarul*» și 2 dosare de ale Tribunalului nostru, ce le mai am încă, am vorbit multe de amintirile de prin școli, din viață, despre nevoile noastre și ale țarei, despre rostul nostru de luminători ai poporului și în siarsit de literatură, în care prietenul Gorovei, ca și în multe alte privinți, avea întâetatea ca cel ce avea o cultură mai generală, universitară.

Literatura populară cu frumusețile ei, --podoabă neperitoare a neamului nostru,—ne-a preocupat însă mai mult ca toate. Fiecare aveam în sufletul nostru un dor mare și o pornire neînvinsă de a scapa macar parte din această avere de peire, cu atât mai mult cu cât spoiala de civilizație de azi înnoară cugetul și firea curată a țăranului, iar bătrânii, cumiți păstrători ai frumoaselor noastre comori, duceau cu ei în bezna pământului tot ce-i frumos, tot ce-i curat, tot ce-i românesc și tot ce-i

sfânt. Și nu știu dacă în acele clipe de îngrijorare, în entuziasmul nostru tânăr și inflăcarat, nu vor fi fost și ochi umezi.

Par'că-l văd și acum - după 20 de ani—pe prietenul Gorovei, înaintea sobei din sărăcăcioasa mea casă din Broșteni, stând îngândurat și plănuiind împreună cu mine, cu Daniilescu, învățător în Farcașa, cu Vasiliu din Crucea și cu Pavelescu din Mădei, asupra chipului cum am scoate o revistă, în care se publicăm literatură populară din ținuturile locuite de Români și să scăpăm de peire comorile noastre, o revistă mică la început, dar care să se mărească cu vremea și să fie citită de toată suflarea românească. Și după ce vom culege totul tot,—ce planuri strașnice!—să strângem la un loc și literatura populară răzlețită prin jurnale și reviste, ca învățatul, filosoful, cercetorul comorilor noastre, să aibă la îndemână tot ce-i trebuie într-o singură carte. La ea,—la revista noastră,—să chemăm să publice și să adune literatura populară toată suflarea românească, care-și dă seama de frumusețea graiului nostru, dar mai ales pe învățători și preoți, singurii cari cunosc bătrânii cronicari ai satelor și pe poeții ascunși ai poporului și să scoatem macar — vai ce planuri—40, 50 de volume mari cu povești, poezii populare, gâcitori superstiții, bocete, datinji, medicină populară, bucătărie populară ș. a.

Și ne spunea cu mare însuflețire fostul președinte de tribunal din gimnaziu și în acea sară președintele curatei și neprihănitei noastre intruniri, cum culegătorii de până atunci nu strânsese de cât foarte puțin din marea carte a literaturii populare, mai mult cântece și prea puține povești, iar cealaltă știință a poporului—despre judecăți, pământ, creștere, învoeli, nevoi, așăzăminte, credință ș. a. se pierde și ea și o acopere negrul pământ, odată cu trecerea dintru această viață a moșnegilor și babelor închegătoare de apă de prin sate.

Era atâta dragoste și devotament pentru cea ce puneam la cale, în cât fără nici o condiție ne-am învoit să scoatem o revistă de literatură populară.

S'a sorocit ca ea să iasă la 1 Martie 1892.

Botezul i-a fost făcut îndată, naș fiindu-i prietenul Artur Gorovei.

Greul, ca în toate prilejurile acestea, era să-i asigurăm apariția, căci material de publicat aveam fiecare adunat. Pare că ceva nevăzut ne îndemnase pe toți a strânge produse populare.

Se găsiră îndată și mijloacele bănești, căci unde-i voința, pedicele se înving. Ni-am obligat cu toții să cotizăm lunar până ce revista va putea trăi din abonamente, câte 12 lei pe lună, sumă mare pentru niște pungi goale, care nu vedeau strălucirea banului în ele de cât din salarii și numai odată pe lună. Dar se dădea cu voe bună și din convingere.

Cu strângerea banilor de la tovarășii învățători m'am obligat eu ; cu

strângerea de material publicat ni-am prins toți ; iar cu supravegherea tipăritului și ca director al revistei fu însărcinat prietenul Gorovei, ca cel ce știa cum se tipăresc revistele.

Și cu acea sfântă dragoste că facem o faptă bună, ni-am pus pe lucru.

Norocul ne zimbea. În Broșteni n'aveam tipografie, așa că ni se isca o mare greutate cu trimisul materialului la tipografie, cu corectura și cu expediția, căci pe atunci oficiul Broșteni de abia expedia scrisori și mandate prin vătăjei călări, nu cu deligența. Prietenul Gorovei fu mutat prin Februar în Fălticeni, așa ca la 1 Martie 1912 «Șezătoarea» apare cu câteva vorbe spuse de Artur Gorovei, cu un apel către învățători scris de mine, din care se vedea rostul revistei și chemarea învățătorimei ce a aduna comorile populare și cu materiale folcloriste.

A spune și a scrie bucuria ce am simțit când am văzut primul număr din «Șezătoarea», nu se poate. Știu atât că am sărutat acel număr de câteva ori, de se mira și nevasta mea de mine, întrebându-mă răzând că ce-am pățit ?

Gândul mi se împlinise, visul îl vedeam cu ochii și piedicele se învinsese. La ceea ce va mai fi, nu ne gândiam.

Și a muncit prietenul Gorovei muncă de rob, jertfindu-și clipele slăbode «Șezătoarei», fără nici o plată, alegând, prescriind, cercetând, sfădindu-se cu tipograful și cu necenicii lui, niște băeți, cari nici nu puteau ceti bine și adesa era tahui de cap de muncă, de ciudă și de necaz.

Odată eram la conferinți în Fălticeni.

Iată-l pe directorul «Șezătoarei» eșind de la judecătorie, ștergându-se pe frunte de sudoare. Mă vede și vine spre mine.

—Măi Lupule, îmi zise zimbând, de te găsiam asară undeva, îți dam câțiva punini ! Bine, bre omule, nu poți tu scri fonenic: *ă* din *a* și *i* nu mai din *i* ? Mă omori măi, cu atâtea greșeli !

Și avea dreptate bietul om ; noi învățătorii aveam ordin de la minister să scrim cu ortografia Academiei de pe acele vremuri, cu 3 feluri de *ă*, cu trei feluri de *i*, cu *é* cu *ó*, ș. a. Cine nu scria academic, i se înapoia rapoartele cu aspre observații. Deci și noi aveam dreptate, căci când te deprinzi într'un fel, ori cât te-ai sili să nu greșești, tot faci câte o greșală, fără să vrei.

Și acestea ar fi fost cum ar fi fost; treceau. Dar lipsa de bani, neplata abonamentelor, amenințarea tipografului că nu ne mai scoate revista și că ne dă în judecată, ne puneau crucile. Eu mă duceam la Broșteni, nu știam de acestea ; prietenul Gorovei însă era pus în buza tunului, mai ales că nici poziția lui socială nu-i îngăduiau datorii. Câte necazuri a suferit d-sa de pe urmele «Șezătoarei», nu ni li-ar putea spune pe larg, de cât numai d-lui.

În câțiva ani ni-a venit în ajutor Ministerul școalelor și Casa Regală, în acele vremuri răsuflam mai în tihnă. Când însă se făceau schimbări pe la ministere, o duceam greu și noi.

Și a trăit și trăește această revistă până azi cum a putut, nu cum a vrut. În ea se află adunată o mare parte din bogăția cântecelor, poveștilor, datinelor și a altor mărgăritare populare.

Cele 40, 50 de volume de literatură populară nu s'au putut aduna, nu din lipsă de material, ci din pricina mijloacelor bănești, cari singure hotărăsc adese viața publicațiunilor de orice fel.

Pilotul credincios «Șezătoarei» a rămas numai Gorovei, care de 20 de ani adună comorile populare. Îl încă în putere de a o conduce înainte, și nu-i dorim de cât sanatate și putere.

Zorleni, 1 Martie 1912

M. Lupescu

Despre „Șezătoarea“ și directorul ei, d. Artur Gorovei.

În una din scrisorile dintre Ioan Ghica și Vasile Alexandri, văd următoarea zicere: «Omul la tinerețe trăește cu speranțe și la bătrânețe trăește cu suveniri.»

Și dreptate aveau acești doi oameni, să zică că trăesc cu suveniri căci când au început a-și scrie unul altuia erau trecuți de câte 60 de ani. Lăudau ei vremea de față; dar nu puteau da uitării întâmplări și fapte petrecute în anii lor de tinereță.

Acum când «Șezătoarea» împlinește 20 de ani de la naștere, pare că fără voe te duci cu gândul înapoi, să vezi de unde a pornit, cum a pornit, cum a mers, ce rost a avut acest organ de publicitate, și cine mai mult i-a pastrat numele?

În rândurile cări urmează, după puțință se va aminti de aceste, lăsând ca mai cu temei să vorbească moș Lupescu, unul dintre vechii întemeietori ai revistei.

Eu, vorbind de această revistă și de directorul ei, voi spune că «trăesc cu suveniri». Și iacă de ce:

Eram elev în clasa a doua a Școlii normale de învățători din Iași, când «Șezătoarea» a văzut lumina zilei. Ca băiețandru de 16 ani, și mai cu seamă pe vremea aceea, nu-i prea înțelegeam rostul; ajungând prin clasa IV și a V am început a pricepe într-o măsură că are o soco-teală și că se trudește să scape de pieire frumoasele alcătuiri ale minții poporului. Judecata aceasta mi-a întărit-o d. profesor Gh. Ghibă-

nescu, când în ceasurile de Istoria literaturii ne vorbea despre ce-i folclorul și de cât folos este culegerea științii poporului și studierea felurilor lui obiceiuri.

Vedeam că în «Șezătoarea» se publică printre altele, și cântece culese din deosebite părți ale țării, și ziceam prin toamna anului 1894 :

— Măi, din multe părți se publică material folcloric în revista de la Folticeni, numai din Tătăruși văd că nu. Ia să m'apuc de lucru.

Și cu socotința că la vremea vremii am să-mi văd munca tipărită, m'am sfătuit cu v'o câți-va tovarăși de clasă, — între cari era și prietenul Ciocârlan de la Putna — ca după vacanța Crăciunului să aducem câte un mănunchiu de cântece, pe care să le strângem în volum și să le dăm la tipar, la Șaraga, căruia pe acea vreme îi mergea plugul bine. Toți am cules câte ceva; dar de publicat în volum, n'am mai putut publica, fiind că era puținel material. A ramas cum se zice, treaba baltă. Nădejdea însă n'am prăpădit-o. De cum am intrat în serviciu în satul meu, la 1 Octombrie 1895, m'am apucat de cântece mai cu samă, căci pe ele mai degrabă le puteam scrie. Și într'un an de zile am strâns material hăt multșor, pe care l-aș fi dat la «Șezătoarea», dar nu știam cum să-i scriu lui d. Gorovei; nu-l cunoșteam, și așa din buna dimineața nu mă puteam duce singurel în casa d-sale.

Prilejul mi s'a ivit pe vremea conferințelor generale din August 1896, când tovarășul meu I. Teodorescu de la Broșteni, mi-a spus că chiar îi sorocită o sară când mai mulți dintre întemeietorii și colaboratorii «Șezătorei», se vor strânge la d. Gorovei, la un ceas de prietenească sfătuire și la un ceas de mai multă voie bună.

În sara de 23 August 1896 m'au dus pe la gazda lui moș Lupescu, (care pe atunci era cum îi omul mai în putere) și împreună cu tovarășul I. Teodoreccu, moș Lupescu, I. Daniilescu și N. Vasiliu — azi dus dintre noi, — ne-am pornit în grup la casa d-lui *director* care pe atunci era în strada Boian. Bag samă că d-sa avea știre că și eu am să fiu printre oaspeții d-sale, căci cum a dat cu ochiul de mine, iacă ce a glăsuț : «Apoi mi-a vorbit d. Teodorescu de d-ta, și mă bucur că mai vine un flăcău tânăr la «Șezătoare».

Și mi-a spus că ori-ce material voiu avea strâns, să i-i trimet d-sale, că i-a face loc în revistă. Și iacă cum am cunoscul pe d. Gorovei, și iacă cum am ajuns ca în No. 4 a. IV al «Șezătorei» să văd publicate câteva din satul meu.

Nu-s petrecute de când lumea, cele scrise aici; dare pare că mi-i un feliu de jăle când le povestesc, pentru că de ele sunt legate amintiri din plăcuții ani ai fragedei tinereți. Și cunoștința făcută cu d. Gorovei, — pentru mine care număr 36 de primăveri în stare de singurătate, — a fost

de mare folos moral, căci m'a scos din rândul tinerilor cari se lăudau cu mergerea la baluri și cu cunoștința multor fetișoare, și m'a dat în rândul celor cari trăesc nu numai cu zburdăciunea și pânea trupească, ci și cu pânea sufletului.

Bucuria că-s cunoscut de d. Gorovei și că-s primit între colaboratorii singurei reviste de folclor de pe vremea aceea, m'a făcut să judec și atunci și mai pe urmă, *că dacă în lume n'am avut noroc pe-un feliu de lucru, apoi voi avea pe alt feliu de lucru mulțumire* sufletească de a mă deprinde batăr în mică măsură cu scrisul și cu scoaterea de la pieire a mărgăritarelor de mult preț, răsipite pe întinderea pământului românesc și mai ales a celor din satul meu de naștere, Tătărușii Sucevei.

Nu puteam vorbi de odată despre «Șezătoarea», fără să nu pomenesc mai întâiu legătura ce am avut și am cu această revistă.

Astăzi când ea împlinește 20 de ani de viață, stau și mă gândesc și mă judec că dacă a ajuns până acum, apoi în cea mai mare parte se datorește directorului ei. Că a fost și este de folos această revistă, și că a adus folos în tot ceea ce privește știința poporului, dovedește întrebuințarea ei de către oameni cu mare nume în țara noastră, începând cu întâiul alcătuitor și pornitor al dicționarului Academiei, «Magnum etymologicum».

Să se mai citească și unele note din «Șezătătore», unde d. Gorovei scrie că revista noastră din județul Suceava a fost introdusă de d. Weigand, în Seminarul său, drept carte de citire. Apoi să se vadă că printre abonații ei de pe vremuri se numără cei mai de frunte cărturari ai neamului.

Despre chipul cum a fost primită chiar de la ieșirea ei în lume, este de ajuns să se citească articolul d-lui Delavrancea, publicat în foia «Voinței Naționale» din 5 Aprilie 1892.

Ș'apoi de-acolea n'oiu fi eu acela care să aduc laude «Șezătoarei», căci lucrul se vede hăt de departe... și meritul revistei și a cârmuito-rului ei, alte «capete» cu mai mult rost în țara asta l-au aratat.

* * *

Au fost timpuri, când «Șezătoarea» mergea înflorind, mergea minunat de bine: însă, după cum scrie d. Gorovei, în prefețele deosebiților ani, prea puțin ar fi trăit numai cu abonamentele.

Au fost ani—cum celim—când nu s'au încasat nici macar 10 abonamente. I-a mai purtat de grijă pe vremuri și Casa M. S. Regelui; iar acum îi mai poartă,—dar nu știu bine—și Onor. Minister al învățaturii.

Eu socot că și de aceea revista a mers și merge greu, pentru că-i o

revistă specială, o revistă care publică material ce nu interesează pe fiecare. Producțiile minții poporului nu găsesc așa de mulți cititori, de cât doară printre prea iubitorii de știința poporului și printre oamenii cari caută să-i studieze și să-i cunoască literatura, arta și obiceiurile.

În mai multe rânduri se părea că «Sezătoarea» s'a trăit traiul. Mulți se gândeau că de acum ea a închinat steagul. Însă cel ce nu i-a pus crucile, a fost directorul ei, care ca un moșneag bătrân nu se îndura să se despartă de ea, ca cum nu s'ar îndura un bun părinte să se despartă de fiul său iubit.

Ajutată pe vremuri, de învățători, revista a dat mai bune semne de viață. Iată ce scrie însuși d. Gorovei în No. 1, din 1 Martie 1902: «Contribuind fiecare din noi cu cât ne iartă puterile, și trebuie să spunem și de astă dată că fără sprijinul învățătorilor sătești, «Sezătoarea» s'ar fi trăit traiul. Când va fi să fie, și se va aprecia comoara ce o dezgropăm și o dăm la lumină, să se știe că tot cei mici și saraci au jertfit pentru dânsa».

Dar să vin la vorba mea: Să se cetească precuvântările d-lui Gorovei la începutul deosebiților ani, și se va vedea bine, că pe lângă alții, d-sa era cel mai cu durere pentru revistă.

* * *

Ș'apoi mai vine și altfelu de a grăi: Mulți dintre cei ce au publicat material în «Sezătoarea» l-au avut pe d. Gorovei un dascăl înțelept și un bun sfătuitor asupra chipului cum trebuie să se culeagă tot ceea ce privește folclorul. Și datorită sfatului d-sale, mulți dintre vechii colaboratori ai «Sezătoarei» au prins o adevărată dragoste pentru știința poporului au cules material mult, au făcut—o samă—și studii, pe cari le-au dat publicității. În ce mă privește, mărturisesc cu inimă curată că puținul ce am cules și publicat, îl datoresc mai mult sfaturilor și îndemnurilor luminate ale d-lui Gorovei.

Acum foarte se cuvinia ca revistă folclorică mai tânără, și cei de la revista folclorică mai tânără să se arăte cu cuvinte de urare înaintea celui care a îngrijit ca acest izvor să nu sece ori să nu-și schimbe cursul.

La *sezătoare*, Ion Creangă din Humulești a învățat acele minunate povești pe care cu neîntrecut meșteșug le-a pus pe hârtie. La *sezătoare*, Ion Creangă din Humulești a prins dragoste de frumuseța literaturii poporului. De la *sezătoare*, s'a adaptat el cu iubirea pentru tot ce-i al poporului.

De la «Sezătoarea» au pornit cu dor de muncă cei ce au pus teme-

lia lui «*Ion Creangă*» din Bârlad. Și după cum oamenii cari în tinereța lor au apucat a cunoaște maiștri în povestirea și cunoașterea mărgăritarelor poporului, vin macar la mari răstâmpuri de vreme și se pleacă cu drag înaintea lor, apoi foarte cu bună cuviință este că cei de la «*Ion Creangă*» s'au adus aminte de moșneagul și dascălul din Folticeni.

Foarte cu bună cuviință este să-și aducă aminte, că moșneagul și dascălul cu drag i-a primit la «*Șezătoare*», măcar că n'au fost de odată maiștri ai povestitului și ai scrisului.

Eu gândesc că aceasta va fi cea mai mare răsplată pentru acest om, acum când va vedea că tinerii de ală dată nu l-au dat uitării.

Domnule Gorovei! După cum perii albi—mestecenii se zice pe țărănește—s'au înmulțit pe capul d-voastre, facă Dumnezeu ca și anii vieții să vi se înmulțască, spre a duce «*Șezătoarea*» mai departe, așa cum plănuiați în toamna anului 1911. Să aveți parte de viață lină și pașnică, spre folosul, «*Șezătoarei*» și al folclorului, și spre a ajunge bucuria celor două mlădițe ale d-v. care sunt și vă vor fi mângâierea bătrânețelor.

Tătăruși, 1 Martie, 1912.

Alexandru Vasiliu

AMINTIRI DESPRE «ȘEZĂTOAREA»

Par'că a fost ieri... S'au scurs totuși 20 de ani de-atunci!

Eram în clasa IV primară la renumitul dascăl din Broștenii-Sucevei, d-l M. Lupescu, vrednicul urmaș a lui Nanu, la care a învățat marele zugrăvitor al sufletului țăranului moldovean de la munte: Ion Creangă.

Pe vremea aceia, pe la Crăciunul anului 1892, s'a ținut stat la «*Moș Lupescu*» despre nevoia de a se întemeia o revistă care să adune comorile de gândire, de simțire și de limbă ale țăranului, care își arată sufletul lui, vesel ori trist, în alcătuirii poetici atât de adânci și atât de meșteșugite. Și sufletul țăranului cu greu se desvălește. Nu-și spune el păsul oricui, cu una cu două:

Inima mea multe are,
Dar le ține de 'ntâmplare¹

Dorul, bucuria, nădejdea, durerea și le varsă 'n cântec, ori într'o vorbă înțeleaptă scurtă și cuprinzătoare:

Așa-i la noi la Moldova:
Să-ți iei traista și cu fuga:
De nu-i apuca s'o iei,
Șă știi că de foame piei!¹

¹ Auzit de la d. Gavril Pantelimonescu, Poiana-Teiului, Neamț.

Ori :

Lemnul strâmb și omul prost,
Amândoi pe-un plai au fost.
Lemnul strâmb îl trag la mine,
El la dracul prin pădure.
Omul prost cum li'nvăța,
El zice că nu-i așa.¹

Și :

Dintr'un copaci,
Câte lucruri faci !

Ce adâncime de gândire și de simțire se cuprinde în câteva rânduri ! Cu câtă finețe și cu câtă ironie se zugrăvește o stare sufletească ! Câtă experiență s'a desfășurat la baza acestor versuri !

E drept, e foarte drept, că oricine vrea să cunoască sufletul țăranului nostru din anumit timp, să statornicească treapta de dezvoltare a gândirei, a simțirei, a cunoștințelor sale, precum și mersul evolutiv al limbei, va trebui să cerceteze comorile populare. Aici se vede țăranul așa cum este : curat și nefățarnic. Și câte datini străvechi nu se descopăr în aceste comori, câte legături cu trecutul îndepărtat nu se pot afla !

Iată de ce muncitorii cari adună aceste comori, contribuie, într-o foarte mare măsură, la alcătuirea unei adevărate istorii a culturii și a limbei poporului român, a cărui majoritate și putere o formează țărânimea și pentru aceasta ea nu se poate nesocoti.

Iată dar ce faptă bună puneau la cale, la școala din Broșteni d-nii Artur Gorovei și Moș Lupescu !

Cu concursul d-lui T. Daniilescu, învățător în Farcășa și a răposatului N. Vasiliu învățător la Borca și apoi și cu a altor învățători frunțași și oameni de bine, revista a apărut.

Am și acum înaintea ochilor sufletului cel dintâi număr cari me-a căzut în mână : cu cuperta albastră, cu titlul tipărit cu litere mari, înflorate, rari și lungărețe și cu numele directorului : d-l Artur Gorovei și a întemeietorilor, în fruntea cărora era numele dascălului meu : d-l M. Lupescu. «Tipografia Saidman», incheia cuperta.

Pe vremea aceia nu pricepeam eu ce-i o revistă de folclor. Nu mă mir de loc însă, când văd astăzi oameni maturi, cu pretenții de cultură cari, după atâta vreme și după atâtea discuții luminătoare, nu s'au învrednicit încă să priceapă mai mult, de cât pricepeam eu pe vremea aceia, rostul unei atare reviste ! Cu multă amărăciune am auzit spunându-se că e puțin lucru și fără nici o importanță să aduni și să tipărești tot felul de prostii, cari răspândesc superstiția și mențin starea

¹ De la d. Gr. V. Ilie, Largu-Neamț.

de întineric și de înapoiere la sate. Dacă acești oameni s'ar fi ostenit să pătrundă rostul unor publicații de acest fel, cum și cui se adresează ele, le-ar fi fost rușine să arunce asemenea vorbe nechibzuite, cari arată până la evidență superficialitatea ce-i stăpânește.

E mai lesne, pentru cei mai mulți, să batjocurească o faptă bună, de cât să se ostenească s'o priceapă. Această din urmă lucrare presupune putere de pătrundere, judecată, cunoștinți anume, pe când cea dintâi dovedește contrariul. Și apoi cei ce au făcut ceva, cei ce muncesc, știu să prețuiască și munca altora. Cei ce iubesc poporul și-l înțeleg, prețuiesc comorile lui. Oricum, e știut lucru: e mai ușor a bârbi decât a munci.

Pe vremea aceea nu pricepeam—după cum am spus—rostul unei reviste de folclor. Găsim într'însa însă, lucruri cari se înrudeau cu sufletul meu: povești, cântece, cimilituri și ceia ce mă atrăgea era și fondul, dar, mai ales forma; limba care o auziam vorbindu-se în casă, atât de diferită de limba păsărească a cărților de școală.

Și dacă cercul cunoștințelor mele era destul de îngust, ca să nu pot pătrunde adevăratul scop al unei publicații de acest fel, era pentru mine o cheazăsie numele dascălului meu—cel mai mare om pe care-l cunoșteam—că această «carte» e un bun lucru și de folos.

Ce-am putut vedea atunci cu bunul simț, am văzut mai târziu cu înțelegere, cu judecata, cu experiența.

Imi aduc aminte, cu drag, de vremea când am început a aduna cântece, legende populare, descântece, povești, vorbe înțelepte și alte comori de acest soi! Câte n'am aflat, cât de mult m'am apropiat de adevăratul suflet al poporului, și câte lucruri prețioase n'am descoperit cu acest prilej, lucruri cari altfel mi-ar fi rămas de-apururi străine!

Câmpul acesta de lucru e atât de bogat și atât de frumos, dar nu-l poți prețui până nu intri într'însul și până nu lucrezi! Pofta vine mândrind, iar dragostea de culegerea comorilor populare, vine culegând. Trăim în mijlocul poporului, cei mai mulți, dar nu ne ostenim să pătrundem în sufletul lui, nu-l cunoaștem și de aceea nu-l prețuim nici pe el, nici comorile lui. Fie-care sat are particularitățile lui, credințele lui, legendele lui, cântecele și poveștile lui, vorbele lui înțelepte, ghicitorile și frământările lui, de limbă în care stau ascunse atâtea taine. E păcat să nu le răscolim, e păcat să nu pătrundem în ele, când se cere puțină bunăvoință și osteneală! Rămânem streini de partea cea mai frumoasă și mai curată a sufletului țaranului. Și dacă pentru sufletul nostru, pentru o apropiere sufletească între noi și țăraniile noastre, e de trebuință această muncă, apoi dată în vileag, ea poate folosi tuturor cerțărilor sufletului țărănesc și limbii noastre, acum și în viitor.

Ce plăcut și înălțător este să stai la vorbă cu un moșneag sfătos și să ascuți atâtea povestiri frumoase din trecutul lui și al neamului, în cari se pot descoperi lucruri de care te minunează! Cum înțelege el lumea, rostul lucrurilor și al vremii, cum a fost și cum este și câte altele, trecute prin prisma minții lui, cu puterea lui de înțelegere și de judecată, aduse după sufletul lui, sunt atâtea lucruri care inereesează din multe puncte de vedere.

Și când ne gândim că lumea e în veșnică prefacere și cu fie-care bătrân se duc atâtra comori, nu-i păcat să stăm nepăsători? Colegii învățători au un mare rol și aici. Să nu zăbovim, să nu ne lenim.

Era de la 1900, cel dintâiu din anii mei de învățătorat, când au apărut în «Șezătoarea» culegerile mele începătoare.

Am avut o nespusă bucurie când le-am văzut tipărite. Mă găsim încă sub puterea celor dintâi fiori de autori, deși autorul era poporul și de și mai publicasem ici-colo câte ceva. Bucuria mea se putea îndreptăți: era o muncă care vedea lumina zilei; era mulțămirea pe care o dă un timp folosit; era și ceva din sufletul meu acolo și o înrudire apropiată cu el: de bună seamă că am cules, la început, aceia ce răspundea și unor cerinți ale sufletului meu tânăr; era în sfârșit, și o încurajare; izbutisem în munca pe care o săvârșisem și deci puteam năzui mai departe.

Am mai cules ce-am putut și am dat, în câțiva ani de a rândul, la «Șezătoarea», de care mă leagă cele dintâi începuturi de acest fel.

Și când răsfoesc, astăzi, prețioasele colecții ale «Șezătorii», adevărat tesaur de gândire, de simțire și de limbă populară, mă văd cum eram în vremea aceia plin de tinereță, de simțire, de visuri, și par'că trăesc din nou acele vremuri sfinte, care nu s'or mai întoarce.

Și ce culegeam eu deadreptul și ce aflam în «Șezătoarea», îmi arăta tot mai lămurit drumul către sufletul țaranului, pe care-l pătrundeam din ce în ce mai bine.

Mă gândesc cu multă duioșie la serile târzii, în care culegem de la moș Toader Mustea din Crucea (Suceava), vorbe cu tâlc, povestiri despre «Vasile cel Mare», care și-a împlântat baltagul într'un teiu din vârful uriașii stânci: «Piatra Teiului» (Călugăreni-Neamț), ori despre «Pânteia Viteazului», care cânta așa de mândru și de puternic din fluerul de doage, că se auzia de pe vârful Pietrosului tocmai în Cojoci, unde flăcări învârtiau cu strașnică fiertură jocuri ca acelea.

În calea gândului răscolitor al trecutului de tinerețe aprinsă îmi stau și cântecele pline de foc ale babei Vârvara Harțapuc, care știa să zică după aleanul omului, de par'că-ți lua cu căușul de la inimă; și ale loanei Cojocarului; și șăgile lui Pintilie Parpucea din Lunga, care te'n-

curca din trei vorbe, de nu mai puteai zice nici pește; și meșteșugitele strigături în joc ale lui Nastasă Vasile Alexandru; și orațiunile pișcătoare de la nuntă ale lui Dumitru Botezatu. De dragul acestora cununam în fiecare iarnă de mai multe ori: Românul nu se deschide decât atunci când are prilej potrivit și trebuie să folosești prilejul acesta.

Multe din clipele prinse în astfel de împrejurări stau martore în bogatele colecții ale «Șezătorii».

Vremurile acelea mândre s'au dus. Moș Toader Mustea și-a dat obștescul sfârșit de mai bine de tre ani. Ce mi-a povestit el, se poate citi în «Șezătoarea». De nu le scriam, le ducea cu el în mormânt. Câte nu s'au prefăcut de atunci și câte nu s'or mai preface!

Aceiași dragoste pentru comorile populare, care se pierd, a îndemnat pe «Moș Lupescu», pe d-l Tudor Pamfile și pe subscrisul să punem temelie și revistei «Ion Creangă».

Și acum, datori suntem să ne îndreptăm gândul și simțirea recunoscătoare spre vrednicul și harnicul director al „Șezătorii“, d-l Artur Gorovei și spre întemeietorii și colaboratorii ei dintr'un început, în fruntea cărora stă cu cinste «Moș Lupescu» neîntrecutul îndrăgostit de sufletul țaranului și de comorile sale.

Să trăiască!

Piatra Teiului, Călugăreni-Neamț, 12 Februarie 1912

L. Mrejeriu

MENIREA REVISTELOR DE PRIN JUDEȚE

Eminescu, făcând o dare de seamă pe la 1877 despre o revistă ce apărea în orașul Piatra („Colecatorul literar pentru ambele sexe“) și publica fel de fel de traduceri de senzație, își dădea astfel părerea despre adevărata chemare a unor asemenea reviste:

„Dar la dreptul vorbind, la Piatra, într'un ținut muntos plin de legende, de proverbe, locuțiuni, apoi de localități istorice, „Colecatorul“ nu găsește ce să culeagă? Un muntean de baștină, născut asemenea în ținutul Neamțului e Ion Creangă. Citit-au vre-o dată colecatorii pe Dănilă Prepeleac, pe Soacra cu trei nurori și altele, ca să vadă, care ar trebui să fie izvoarele din care să se inspire și cum vorbesc și se mișcă ținutașii din Neamț?

Foi literare în provincie ar putea să facă un serviciu nemăsurat literaturii și lexiconului român, Limba de rând a ziarelor politice amenință a îneca, ca buruiana rea, holda limbii vii a poporului. Afară de aceea, cu propășirea realizmului modern, se șterg legende și povești, proverbe și locuțiuni adevărate nestimate ale gândirii poporului românesc. Dacă acele foi ne-ar da icoana locului prin culegerea „exactă“ a formelor caracteristice ale gândirii poporului, ele ar fi neprețuite. Dar traduceri din fran-

țuzește sau din nemțește a unor produse nesănătoase ? Cui folosesc ? Ele întăresc numai ideea falsă, că poporul în două mii de ani n'a avut nici limbă, nici cugetare și că aceste două trebuiesc plăsmuite în mod meșteșugit de către o anume academie".¹

Trebue să fim recunoscători d-lui A. Gorovei, care împreună cu ini-moșii săi tovarăși au adus la îndeplinire aceste sănătoase îndrumări ale marelui Eminescu, într'un ținut vecin cu Neamțul, prin înființarea Revistei „Șezătoarea” din Folticeni.

Materialul adunat și tipărit în curgerea celor din urmă douăzeci de ani prin silințele cu totul desinteresate ale unor oameni săraci, învă-luiți cu grelele îndatoriri ale slujbei de învățător sau preot, a fost întrebuințat cu mare tolos de specialiști în filologie și lexicografie ca Hasdeu, A. Philippide, O. Densușianu, S. Pușcariu, Candrea, Weigand Damé, Tiktin ș. a. Și în acest chip munca binevoitoare a unor dile-tanți era consfințită și de specialiștii—deși poate acești „diletanți” s'ar fi așteptat din partea specialiștilor și la altfel de încredere : îndrumări pentru o muncă mai pricepută, colaborare de bună pilduire, ajutoare materiale pentru o publicare mai îngrijită etc.

Dacă asemenea ajutoare și îndrumări s'ar arăta pe viitor, atunci ca-drul „Șezătorii” și al revistei mai tinere din Bârlad, „Ion Creangă” s'ar putea lărgi prin adunare de material privitor la locuința, la portul, la ocupațiile și uneltele țărănești, dându-se fotografii și desenhuri lămu-ritoare. Căci noua viață economică, în vârtejul căreia am intrat, va în-lătura mai curând de cât credem, toate urmele ce mai sânt din vechea noastră viață economică.

Din tot sufletul urăm d-lui Gorovei să ducă înainte vechea lui Re-vistă, singurul semn de viață culturală din nordul Moldovei.

G. T. Kirileanu

COLINDE

25.—Dinaintea istor curți,
Sunt doi meri nanți, minunați,
De tulpină depărtăți,
De vârfuri împreunați.
La tulpina merilor,

Este un pat mândru încheiat
Cu scânduri dalbe de brad,
Cu stâlpii strujiți de fag.
Iar în pat ce-i așternut ?
Covor verde de mătăasă,

¹ Vezi: M. Eminescu, *Serieri politice și literare*, vol. I, pag. 308 —după *Curierul de Iasi* din 5 Ian. 1877.

Peste cea, peste toate,
 Este o *velință* pestriță.
 Dar acolo cine-mi doarme?
 Doarme domnul istor curți,
 Cu-a lui doamnă dimpreună,
 Cu-ai lui dragi de coconași,
 Că-s frumoși și drăgălași,
 Parcă-s niște năsturași.
 Iar din spate și din piept,
 Luna și cu soarele.
 Mai sunt doi luceferei
 Pe amândoi umerei,
 Strălucesc ca soarele
 Să se vadă nopțile.
 Iară doamna se sculă
 Cu glas mare că strigă:
 —Scoală, doamne, fii dormit,
 Că ne-a nins, ne-a viforât.
 Dară domnul i-a răspuns:
 —Odicnește doamnă bine,
 Că n'a nins, n'a viforât,
 Vânt de vară ne-a bătut,
 Merii că s'au clătinat,
 Peste noi s'au scuturat.
 De mirosuri ne-au umplut,
 Ce-i mai mândru pe pământ.
 Să se-aleagă doi din noi,
 Să sară în cea grădină,
 Rup'-un fir și-un trandafir
 Și-o *stălbă* de bosuioc,
 Bșuiocul fetelor,
 Mirosul bătrânilor.
 Sfântul marele Vasile
 Și sfântul Botez ce vine,
 Să-l ajungeți cu mult bine,
 Cu dar și cu bucurie;
 Că cu dar v'a dăruit,
 Cu aur și cu argint,
 Cu pânea de pe pământ,
 Că-i dar de la Duhul sfânt,

Ce nu mai are sfârșit.
 La mulți ani cu sănătate,
 Că-i mai bună de cât toate.

Se cântă din gură și vioară în
 seara ajunului sf. Vasile.

Auzită de la Grigore Mitu, lăutar

Cărăpcești-Tutova

N. Bradea

26.—Bună vremea ceastă casă
 La cinstiți ca dumnevoastră.
 Astă noapte 'ntunecoasă,
 Noi umblăm să colindăm.
 Ne 'ntâlnim cu sf Petre.
 Sfântul Petre ca un sfânt,
 Dă o ploaie și cu vânt,
 Să ne culce la pământ.
 Dă un soare *ș'un răcoare*
 Să ne scoale pe picioare
 Mai umblăm, ce mai umblăm,
 Ne 'ntâlnim cu Dumnezeu.
 Dumnezeu îmbrăcățel,
 De la cap pân' lapicioare,
 Numai stele mărunțele.
 De-aici, de-aici nu m'aș duce,
 De glasul păsărilor,
 De mirosul florilor.
 Câte flori sunt pe pământ,
 Toate merg la jurământ.
 Numai floarea soarelui,
 Și cu spicul grâului,
 Și moțul porumbului,
 Lemnul Dumnezeului
 Și cu vița vinului,
 Șăd în poarta raiului
 Și judecă florile,
 Ce-au facut miroasele?
 Ele spun, sărmanile,
 Că le-a supt albinele.
 Albiniță, gură dulce,

D'aici, d'aici nu m'aş duce,
De mirosul florilor,

De glasul păsărilor.
jud. Teleorman **Pr. Fl. A. Drăghici**

BOTANICA POPULARĂ

40.—Bujorul.

Bujorul, așa de mult cunoscut, crește prin grădini. Se mai numește încă : *clonțul curcanului, moțul curcanului și nasul curcanului*.

Poporul cunoaște două feluri de bujori : unul ce să înmulțește din rădăcină, crește ca tufă, face frunzele cu piciorul lung și cu floarea roșie ori lila ca a trandafirului sau a gheorghinei ; acest soi de bujor nu se întrebuințează în medicina populară, și e cultivat numai pentru frumuseța florilor.

Un al doilea soi de bujor e acel ce să înmulțește din semințe, crește ca loboda, are floarea roșie lungăreață ca nasul curcanului, cu frunza lată ca a lobodei și cu sămânța neagră, micuță și strălucitoare.

Bujorul din urmă e de leac.

Când femeile au scurgere mare la period, beau zamă de bujor roșu fert în vin alb.

Același leac e bun și pentru femeile căroră li se închide periodul din boale, și nu din cauza sarcinei.

Burueana de leac se strânge în ziua Crucei.

Bujorul se pune și în leacurile ce le dau babele femeelor cari vor să-și aibă copii.

În scăldătoarea noului născut se pune o floare de bujor, pentru ca copilul—dacă e băet—să fie rumân și voinic ca bujorul.¹

Rumeneala obrazului fiind un semn de sanatate, poporului îi plac oamenii cu obraji rumeni, și de aceea i-a creat și comparația : *are în obraji doi bujori*.

Bujorul are și cimilitura :

Stejar verde
Vârful-i arde.²

Frunza bujorului se cântă în multe cântece populare.

Dese ori auzi :

Frunză verde de bujor
Plânge-nă, maică, cu dor,
Că și eu ți-am fost fecior.

¹ Marian, *Nașterea la Români*, 83.

² *Românul glumeț*, No. 207.

sau

Frunză verde doi bujori,
Aşa-mi vine une-ori
Să mă sui la munţi cu flori.

41.—Buretele de mare.

Buretele de mare-i cunoscut în popor numai pentru lec. Ei e bun pentru scăderea guşei. Iată cum se foloseşte buretele de mare la pentru cei guşaţi.

Se ia o lulea nouă; dacă nu se poate avea lulea, se ia un ciocălău de popusoi, se borteşte şi se face ca luleaua; i se pune *ciubuc* şi în lulea se pune buretele de mare în loc de tutun. Peste burete se pune un cărbune aprins. Guşatul trage fumul din lulea şi-l înghite.

După ce-a gătit de fumat, cenuşa ce rămâne în lulea se pune în rachiu bun, se tulbură bine şi apoi se bea de trei ori pe zi câte un păhăruţ. Faci aşa la trei sfârşituri de lumină (când e luna spre scădere) rămâi fără guşă.

42.—Burueene de tăetură.

Burueenele de tăetură zise şi *iarba talharului*, cresc în pădure şi au floare albă, iar frunză e ca şi la păpădie.

Când cineva se tae rău, ia frunză de burueană de tăetură, o păleşte în pară şi o pune la rană.

Burueana aceasta se poate usca şi pastra pentru iarnă, şi atunci pentru a o întrebuinţa, o moi mai întâi în apă caldută.

A. Gorovei şi M. Lupescu

CÂNTECE DE STEA.

11.—Omul cât trăeşte 'n lume
El cu toţi se are bine,
Nu ştie când moartea-i vine,
De ţi-l ia de lângă tine
Şi-l duce pe ceea lume,
La scaun de judecată
Unde n'am fost niciodată;
Sau la bine, sau la rău
Unde-i voia lui Dumnezeu!
Nu ştii viaţa omului!

E ca floarea câmpului:
Dimineaţa înfloreşte.
Peste zi se vestejeşte!
(Manuscris găsit. Probabil este Mehedintean).

Nic. I. Dumitraşcu

12.—Naşte omul pe pământ
Naşte gol şi plângând
Şi cât timp el veşeste,
Tot deşărtăciuni poţeste

În cinste, 'n slavă, 'n bogăție .
 Pururea dorind să fie,
 Care sunt amăgitoare
 Și sunt toate trecătoare.
 Toate deșertăciuni sunt,
 Câte se văd pe pământ
 Că precum gol și plângând
 Se naște omul pe pământ,
 Tot așa gol și plângând,
 Iată-l din lume eșind
 Numai acela-i fericit
 Care s'a învrednicit

De-a făcut tot bine'n lume,
 Biserici sfinte, noind,
 Moși¹ și bunătăți dând
 Și cele ce acestea face
 Lui Dumnezeu foarte-i place
 Și-i va da lui ca să-i fie
 Ceriul și Raiul moșie
 Întru nespusă dulceață
 Și'ntru fericita viață.

I. Preutescu

¹ Moși se numesc darurile ce se dau la moșii de vară și de iarnă.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

188.—Povestea Busuiocului.

A fost odată, ca nici-odată, cică în vremurile de de mult

De când era vulpea cu coada scurtă,
 Să trăiască cine ascultă:
 Și de când umbla Dumnezeu pe lume,
 Să trăiască cine spune.

A fost odată o babă și un unchiaș, și ei aveau fiecare câte o fată, căci se cumețiră tocmai la vreme de bătrânețe. Și pe fata unchiașului, avea mare ură scâlcita de babă, căci o puneă la treburile cele mai grele ale casei, iar pe fata ei o ținea pe perne de puf.

Într-o noapte de iarnă, pe când dormia fata moșului, baba se scoală și toarnă apă în foc și-l stânge.

Scoală fata și-i spune că din foc, din iarbă verde, să-i aducă foc de unde a ști. Biata fata se scoală și își face cruce de trei ori, și se întrebă: Doamne, unde mă îndrepti să găsesc o *licarie* de foc,—că afară ploua de surpa pământul. Se sui în vârfurile casei, se uită în toate părțile, și iată că vede la răsărit o flacăre mică într-o pădure.

Se dă jos și pleacă prin ploae până când iată că a ajuns la locul văzut.

Acolo era Dumnezeu și sfântul Petre; se încălziau.

— Ce cauți pe aici fetico? O întrebă Dumnezeu.

— Un tăciune de foc, dacă vrei să-mi dați! răspunse fata mai mult plângând și tremurând de-i clănțeniau dinții din gură

— Ei, ce zici, fetico, e bună ploaia asta care este acu? o întrebă Dumnezeu.

— E bună moșicile, e bună! Că cresc sămănăturile, cresc florile din grădină, trandafirii și altele care le mirosim și le punem noi la ureche, ca să fim frumoase; dar uite că noi oamenii sântem răi de facem tot felul de păcate înaintea lui Dumnezeu, fie cu voe sau fără voe, ba încă nici nu ne mulțumim cu tot binele pe care ni-l dă că-l *dremuim*, și zicem tot felul de vorbe cârtitoare împotriva lui.

Dar eu în totdeauna mă închin și mă rog să-l fie Dumnezeu sfântul pe cel care ne dă ploaia, că mult este de bună, că altfel ne-am aprinde de sete și am arde de vii, că ar seca izvoarele la vară, dacă n'ar da Dumnezeu ploaia acuș!

Dumnezeu îi zice să iea un tăciune, și pleacă, iar el o blagoslovește cu vorbele lui sfinte.

«Urma și busuiocul, urma și busuiocul»; a plecat fata veselă, că în urma ei se făceau numai poeni de busuioc; nu mai era nici frig, nici nimic care să-i aducă întristare pe inimă.

Cum ajunse acasă, baba se uită chiordiș în urma ei și nu mai putea de necaz.

Scoală fata ei și o trimite și pe ea ca să aducă foc, crezând că tot așa de frumos are să vie.

Tot ca și fata moșului, se sue în vârful casei, vede o flacăre la răsarit, se dă jos și pleacă.

Cum ajunse, o întrebă Dumnezeu, ce caută? Și tot ca și fata moșului spuse că un tăciune de foc. O întrebă Dumnezeu dacă e bună ploaia; ea începu a dremui de nu te apropiai de ea.

Așa de tare *dremuia* încât și focul s'a potolit deodată și a făcut fum atunci Dumnezeu a scuipat și a zis vorba asta: «ptiuu! ucigă-te crucea satano»; și iar s'a făcut flacăară mare de se încălziau. Pre semne că ucigă-l toaca trecuse pe acolo ca să scrie pe fata cea nă râvită la vorbe rele, în cartea lui. A luat ea foc și cum a făcut, a călcat în scuipatul lui Dumnezeu, și s'a făcut numai pălămizi în urma ei, iar Dumnezeu a blagoslovit-o cu vorbele lui; urma și tușitu, urma și tușitu.

Și a mers așa tot cu tușitul, și cu pălămizi în urma ei; i se bășicase picioarele de înțepăturile ghimpilor de pălămizi, până când s'a apropiat de casă. Când s'a uscat scuipatu, și atunci nu s'a mai făcut pălămizi, dar tușia mereu; și de ce credeți că tușia? Tușia numai de mirosul busuiocului, care-și trimetea mirosul lui cu rugăciunile fetei unchiașului să mulțumească lui Dumnezeu, Și de aceia, vezi, cresc pălămuzile aproape de pădure, prin livezi și locuri sterpe. Și ajunse fata acasă tot tușind la mă-sa; cum fu pe pragul ușei, baba se uită în urma ei dacă e busuioc.

Nimic; tusă cât vrea, căci fata babei nu era învățată cu rău, cu munca, pe ploae și pe ninsoare, nu știa să samene, nici să plivească flori și de aceia nu a putut să se facă în urmă flori.

Iar fata unchișului se mărită după un fecior de-al *regelui vânturilor* ce se cheamă *zefir*.

Și așa de tare îi iubia regele vânturilor, în cât pe toți frații lui i-a încuiat în cameră și nu le-a mai dat drumul în lume să pustiască.

Și astfel i-a lăsat regele pe amândoi pe lume, să guste fericirile cele frumoase, până când s'a întâlnit busuiocul peste tot pământul, și toți oamenii duceau laudă și mulțumire lui Dumnezeu, pentru frumusețea și mirosul florilor ce dă. Și s'or fi jucat ei mult timp cu frumusețile lumii, amândoi cu chip de om și de femeie până când copiii regelui au scăpat de la închisoare, și au început să prădeze lumea toată, gata să pue mâna și pe ei, dar atunci Dumnezeu l-a prefăcut pe el în *vânt căldice* așa încet să poată abia să miște frunza și florile cele frumoase, însă mirosul să-l sue în slava cerului să înveselească ceata îngerească care aduce laudă de mărire lui Dumnezeu. Iar pe ea a făcut-o în *chită* de busuioc și a pus-o în biserică.

Și de atunci trăesc amândoi pe lume; *zefirul*, cum vine primă-vara cu florile ei frumoase, vine în grădină și se joacă cu busuiocul, care își scutură floarea, și zefirul o iea și duce în sbor miros lui Dumnezeu, semn că sămănăturile și florile cer isvoarele sale să le ude și să crească.

❖

De atunci a rămas obiceiul ca să se ducă la biserică. Și zefirul duce miros lui Dumnezeu să dea ploae, iar după ploae soarele își întinde razele lui frumoase peste lume și zefirul cu calul lui cel mic se joacă cu florile înveselindu-ne.

Să le dea Dumnezeu sănătate și ani mulți, bătrânilor albi și încărunțați, acei ce prin poveștile lor și prin obiceiurile lor de a freca busuiocul uscat în mână, aruncă prin ea să facă miros plăcut iar fetele își pun busuioc la brâu și prin buzunare iar în lada ce o are ca de mireasă, are grijă ca printre frumoasele și prețioasele ei cămășuri cusute cu *arnigi*, lânăsoară, și oprege, și batiste, presară fire de busuioc ca să le dea un miros frumos, când or eși în zi de sărbătoare să joace învărtita, chindia, cu flăcăii satului cari, nici ei nu se lasă mai pe jos; le strigă, vorbele cari înveselesc inima fetelor:

Dragu-mi eu când mă învărt,
Că miroase-a flori de câmp;
Dragu-mi eu cu cine joc,
Că miroase-a busuioc.

Ține-i, Doamne, pe bătrâni între noi, să ne spună comorile din lumina neamului nostru, iar nouă celor tineri, dă-ne minte și răbdare, să putem să stăm cel puțin câte o seară să ascultăm.

Basme, glume și povești,
Sănătate celui ce citește.

Stoanești-Florești-Ilfov.

Ion I. Ciuncanu

C Â N T E C E

1005.—*Foaie verde ș'o sipică,*

—*Und' te duci, măi Ionică ?*

—*Peste Olt la ibovnică.*

—*Nu te duce, Ionică,*

Oltu-i mare,

Luntrea-i mică,

Și-o să te 'neci, Ionică !

—*Fie Oltu' cât de mare,*

Eu îl trec, că sunt calare;

Fie Oltu' cât de-adânc,

Eu îl trec, că sunt voinic;

Fie Oltu' răvărsat,

Eu îl trec că sunt bărbat.

1006.—*Frunză verde-a bobului,*

Sus pe malu' Oltului,

În cetina bradului,

La cârciuma Radului,

Beau voinicii codrului

Și cu Pătru logofătu'

Care mi-a intrat în codru.

N'a intrat de sărăcie,

Și-a intrat de vitejie,

Să ne scoată din robie.

1007.—*Foaie verde de trei mure,*

Pe sub deal, pe sub pădure,

Trece-o nevestică 'n lume.

Ea nu trece să mai vie,

Ci trece să se răpuie.

Oropsită de bărbat

Și de oamenii din sat,

Cu pruncul nebotezat,

De trei zile nescăldat.

—*Taci, pruncule, nu mai plânge,*

Că te-oi duce 'n deal la cruce

Și te-oi spăla 'n lapte dulce.

Fir'ar tat-o-afurisit,

Că el m'a nenorocit.

El e floare pe pământ

Și eu bătută de vânt.

1008.—*Foaie verde bob areu,*

Ileano, mijlocul tău,

Fă-mi-l lumânări de seu,

Să-l aprind unde dorm eu,

Să lumine peste mine,

Să-mi treacă de dor de tine,

—*Ileano, bărbatu' tău,*

Ologi-l-ar Dumnezeu.

—*De cât să mi-l ologească,*

Ochii în cap să-i plesnească,

Că olog, șade la foc

Și vede prin casă tot.

Vârleni-Vâlcea

C. N. Mateescu

1009.—*Fă-mă, Doamne, ce mă-i face,*

*Fă-mă, Doamne, rândunea,
Să şor. la mândruşa mea,
Să-i pot cere împrumut
În tot ceasul un sărut.
Că mi-i drag a săruta
Şi gurişa ei mi-i dragă,
N'aş da-o pe-o fată 'ntreagă !
Dar şi ochii amândoi
Plătesc opt perechi de boi !
Şi plătesc sprincenile,
Cât ceriul cu stelele !*

De la Ioana Ilieş, Sadova-Bucovina

Al. Morariu

1010.—*Şi-am zis foaie trei agude,
Stejărel cu frunza'n dungă ;
Frunza se leagănă 'n vânt,
Eu mă legân pe pământ.
Frunza se leagănă'n boare,
Eu mă legân pe picioare.*

1011.—*Şi-am zis foaie şi-o cicoare
Mi-a trimes puica scrisoare ;
Mi-a scris pe o rândunea,
Să mă duc până la ea.
Mi-a scris pe un pui de cuc
Şi mi-a spus ca să mă duc.*

De la N. al Mariei,
Nemţisor-Neamţ

Al. Molsei

1012.—*Fugi uritule din prag,
Să vie cine mi-i drag.
Cine-mi este mie drag,
Vine seara până'n prag
Şi mă'ntreabă de ce zac.
—Mai zaci mândră ori te scolă,
Ori mai dă-mi şi mie boală,
Să zăcem pe perioară
Amândoi la brăţioară.*

1013.—*Foaie verde mărăcine,*

*Drag mi-e să trădesc pe lume,
Cu calu' bălan su' mine ;
Calu' alb şi şaua verde,
Ține-l, Doamne, nu mi-l pierde,
Umblând noaptea după fete
Şi ziua după neveste.
Dragi imi sunt nevestele,
Dar mai dragi fetițele,
Că mă joc cu țafele,
Ca cu gutuițele,
C'alea fac dragostele.*

Culese Luni 22 August 1905 de la Ma-
rița lui Ioniță Morariu din Voicesti-Vâl-
cea.

I. N. Popescu

1014.—*Mă'nsurăi, luăi muere,
Mă bucurăi la avere,
La străchini şi la ulcele,
Străchinele s'au stricat
Şi-am rămas cu sluta 'n pat.
Când mănâncă, forfoteşte,
Când bea apă, gâlgăeşte,
Când vorbeşte, te stropeşte.
Are nişte dinţi în gură,
Ca parii la curătură,
De urit mă duc în lume
Şi uritul după mine.
Zi-i naşule să se ducă
Că deseară mă mănâncă ;
Fugi, urito, de pe vatră,
Că pui câinii de te lairă
Şi băeţii să te bată
Şi chem lumea să te vadă !*

1015.—*Leleo, bărbăţelul meu,
Ologi-l-ar Dumnezeu.
Lasă nu mi-l ologească,
Ochii din cup să-i pocnească
Că olog şade la foc
Şi prin casă vede tot.*

Vezi No. 1008.

1016.—*Frunză verde arțarăș,*
Am iubit un notăraș :
Hrana notărașului,
In vârful' condeiului.
Frunză verde de mărar,
Am iubit și un plugar;
Hrana plugarașului
Ghelșugu' hambarului !

Jorăști-Covurlui.

P. G. Savin

1017.—*Foie verde trei masline,*
Cine n'are dor pe lume,
Vie să-i dau de la mine,
Mori, puiule, mori,
Că eu am și-mi mai rămâne,
C'am un dor cât un isvor,
De le-ajunge tuturor
Mori, puiule, mori,
Și să-ți dau și duminică
Mori, puiule mori,
Ca să-l fii de desmierdare,
Mori, puiule mori.
Că eu sunt ca și o floare,
Ca soarele când răsare,
Mori, puiule, mori.

Dela M. Bădărău, Costești-Tutova,

Maria I. Mircea

1018.—*Foiliță matostat,*
Plecai Luni la secerat ;
N'apucai să ies din sat.
Mă pomenii cu mandat,
Că Ioana s'a maritat,
Și-a luat un blestemat,
De se culcă ne'nchinat,
Și mănâncă nespălat
Șezi la masă nerugat,
Foiliță trei foi verzi
Vin Ioană de mă vezi,
Până sunt grânele verzi,

Că dacă s'or secera,
Vine ordin și mă ia
Și mă duce'n Dobrogea.

De la Stan M. R. Iordache din Catane-Dolj.

Șt. St. Tuțescu

1019.—*Busuioace nu te i coace*
Nici sămânță n'ai mai face !
Că din sâmincioara ta,
S'a năstimit dragostea.
Și iar verde de trei cepe,
Dac'ai fi om te-ai pricepe,
Dragostea din ce se 'ncepe :
Din inele și din bete,
Va'a, din busuioc verde.

1020.—*Plângeți ochi și lacrimi,*

Că voi sunteți vinovați,
Că ce vedeți nu lăsați,
Și iubiți și bun și rău
Și româncă și țigancă,
Ce-o vrea Dumnezeu să-mi facă.

Spuse de mama, Gorunești-Vâlcea

G. M. Popescu

1021.—*O, sârmana turturică,*
Când rămâne singurică,
Nici nu bea, nici nu mănâncă,
Numai zboară prin câmpie.
Mai mult moartă decât gie.
Și tot zboară până cade
Și pe lemn verde nu șade.
Chiar de șade pe vre-o stâncă
Nici nu bea, nici nu mănâncă,
Numai cu ochii se uită.
Unde vede apă rece,
Ea o tulbură și trece.
Unde vede vânătorul,
Acolo o duce dorul,

Din Trusești-Botoșani

1022.--*Foaie verde foi ca tina,
Fusei aseară la Lina,
Cum se duce toată lumea.
Luai lacătu' cu gura
Și veriguța cu mâna
Și intrai în cos' la Lina
Dar Lina când mă vază,
Șapte scoarțe-mi așternu
Și cu cinci mă învăli.
Velința cu flori mărunte.
'Mi-iea bobocu' de la frunte.
Velința cu floricele,
Mă gădelă la picere...*

Culese de la Tache Iliescu din Ciuceni-Ghizdăvești-Romanați.

1023. -- *Foaie verde-a macului*
Asta-i lumea dracului :
Vită bună să nu ții,
Om frumos să nu mai fii;
Vită bană. se deoache,
Om frumos, îți faci păcate,

De la Gh. Luca, din Mândra, Fă-
găraș.

1024.-- Tot ți-am zis, mă duc,
mă duc,
Și mândra nu m'a crezut ;

*Dar de-acuma doar m'o crede,
Ca m'am dus, nu mă mai vede.
Și de-oi prinde-a mă mai duce,
Toate mândrele m'or plânge,
M'o plânge și mândra mea.
Care m'am iubit cu ea.*

1025.— Foaie verde și-o lalea
Maică, măicuțița mea,
Când erai cu mine grea,
Tare bine-ți mai părea.
C'un picior m'ai legănat
Și din gur' ai blăstemat'
Să umblu din sat în sat,
Ca un prunc nebotezat.
Frunzuliță, frunzulea,
Maică, măicuțița mea,
În ce apă m'ai scăldat,
Când eram încă 'nfășat ?
Tot în apa de la vale,
Să fin mândrelor cu jale ;
Tot în apa de la iaz,
Să trăiesc numa'n năcaz.

Din Stănucești

1026.—*Foaie verde foaie lată*
Mă sùii pe munți de piatră,
Să-mi vâz mamă, să-mi vâz
tată,
Nu-mi vâz mamă, nu-mi vâz
tată,
Numai munții plini de piatră.
De-i călca din piatră'n piatră,
Din streini n'ai face tată.
Mă suiu în deal cu flori,
Să-mi vâz frați, să-mi vâz su-
rori,
Nu-mi vâz frați, nu-mi vâz
surori,

*Numai dealuri și cu flori.
Bate vântul printre flori,
'Mi-vine dor de la surori.
Dac'ar bate mai fierbinte,
Și aș sta 'n loc, m'aș aprinde.
Dar cu-atâta am noroc,
Că umblu, nu stau în loc.
Bate vântul de pe piatră,
Imi vine dor de la tată.
Bate vântul printre brazi,
Imi vine dor de la frați,*

Antonești-Telcoriman

Marin Apostolescu

*1027.— Ia mai cântă cucule,
Mamă dragă,
Nu mai pot voinicule,
C'am cântat la Calafat,*

*Inimioara mi-o săcat,
Căci codrul se vestejește
Și frunza se 'ngâlbinește,
Sânziana de pe-aicea mă go-
nește...*

*Și-am cântat la Făgădău,
Numai pentru gustul tău.
Și-am cântat la Bălășica
Și m'a auzit nășica.
Și-am cântat la Severin,
Pe-o creangă de rozmarin.
De gustul lui nea Marin.
Și-am cântat la Ialomița
Și mi-a degerat gurița.*

Auzit de la Petru Chiriac Jud. Iași

N. V. Hânțescu

O SAMĂ DE CUVINTE

1583-1633

Harșcăit==stălcit, sgâriat.

Haloătă==gloată, mulțime.

Halamandra unt cu ou==mototol, toate la un loc, *balamij*-balmuș...

Hoha==Dă când Hoha, de când lumea, cine știe de când.

Huțau==un fel de strigoiu, din povești.

Hahăn==ciomag, *tajlău*.

Huchit==se zice despre popușoiul opărit, copt fără vreme.

Haluncă==dudău mare, *hălăciugă*, mai ales pe-o vale.

Hatie==ezătură : capăt de ogor pentru trecut.

Hamelnic, păzitor la *standoale*, hâmbarele boerești de pe câmp.

Haramgiu==apucător, hrăpareț.

Hulmuc==lucrul greu al câmpului. Parcă lucrează la hulmuc.

Hediece==pădurici; apoi și lemn, ba și resteu. Se zice 'n urătură :

Ș'am pus-o (pe babă) la *hediece*,

Căți ori trece, toți s'o 'nșiece

Și plugarii noștri doisprezece...

Și acelaș lucru se arată :

Și-am luat-o de-un *bezărân*,
Și-am legat-o la *răstean*,
Căți or trece ș. a.

Jud. Dorohoi-Fotoșani

Dumitru Furtună

Săferdeaua=(calcavura); ai să mânânci o săferdea, o ocară, injurătură, bătaie.

A mărășău=a așeza, a orândui.

Hărgae=hârdaie, asemenea *ciuveie* și *ciuvae*, blide și lucruri de bucătărie.

Alivantea=*honăreala*, hoinăreala. A plecat alivantea la drum, se zice la cel ce pleacă *lăinicia*, pe drumuri, fără căpătăiu.

Pătăramă, pătăranie=pățanie, întâmplare.

Bahalui, *bahahue*, se zice la o femeie prostănacă, gură cască și *hoarcă* asemenea.

Ratină=o bucată de lemn rotundă.

A storoni=a bate îndesat pe cineva.

A chițcăi=(de la chițcan) a țipa.

Râncăesc=buhăesc, sbiară, rag (vitele) plânge,

Hălmagă=babă, cloanță, (pop).

Aghipasă=petrecere, chef.

Hodrânguește,=zdrângănește, hodorogeste, vorbește în pustiu.

Zagă=titirez, chichirez, un mosor ce-l învârtesc copii.

Culese din Chilia Veche și Bursucani.

N. I. Munteanu

Buzalău=omul care are buza mare, buzat, cu o buză în jos, supărat. «Ce mai faci tu, măi buzalău», «Dați-i pace, c'acuş îi buzalău», (Sin. cu buzilă).

Borhăe (și sing.rar; borhău; câte odată *borhea*)=măruntae la vite, sau la om. «Taci, c'acuş îți dau borhăele afară».

Boinic se zice de unul care-i bătăuș, care bate pe toți fără alegere (pe care-i poate), fără frică: «Ce, tu ești boinic în casa asta? «Aista-i boinicul satului» Sb. *boiniceală*.

Bârâi=a mâna oile, a zice bâr la oi, «la bârăește oile celea». Sb. *bârâială*,

Jud. Dorohoi

V. Moisiu

Burila=Roțiță.

Givrea,=Batistă cusută cu arnici,

Irează—stărpitură, ființă anormală.

Lotru—mândru, lucos; se întrebuințează adesea în expresia «e îmbrăcat lotru».

Piedenis—rămășiță de la urzeala pânzei.

Pocnăjeni—epele de la războiul de țesut.

Pamnețe—batistă cu un ban în ea, care se pune în mână mortului.

Șteap—mărăcine ascuțit (l-a dat un șteap în picior).

Târhat—lucrurile ciobanilor, cari le incarcă pe măgari.

Șupaga, bucată de lemn cu care poți asvârli bine.

Măgureni-Prahova

I. I. Nadă

C R O N I C A

* Am fi dorit și ar fi fost potrivit cu d. *D. N. Ciotovi* să-și pună în fruntea minunatului său volum, **Calea Robilor**, o lămurire cu privire la izvorul subiectelor ce urmează.

* În „Neamul Românesc literar” No. 7, descrierea unui danț Bucovinean *Arcanul*.

P.

Poșta Administrației :

D. I. *Popescu-Carpen*, primit 2 lei în socoteala abon. pe V; și vi s'au trimis numerile —D. I. N. *Popescu*: În ziua de 22 c. vi s'a trimis 1 ex. „Boli și leacuri”. —D. D. *Urzică*, Gămești. Frumoasele dv. păreri ne-au bucurat și pe noi, iști mai vechi; îți dorim trăinicie în această sfântă credință. —D-na *Maier Pruncu*, Bărlad. Primit 5 lei abon. an. V. —D. D. D. *Davilescu*, No. 1 s'a trimis la vreme; cineva vi l-a furat: l-am mai trimis odată la 22 —D. V. *Lascarof*. Primit 5 lei abon. an. V. —D. *Sava Bărbătescu*, Plopi-Mehed. Primit 5 lei. —D. T. *Lițescu*. Preușești-Suceava; 5 lei. —D. S. *Manoliu*, Dolhești micu-Suc. 5 lei. —D. D. *Farcașanu*, Zorleni-Tutova 5 lei cotizație. —D. P. *Bujor*, Profesor universitar Iași, 5 lei abon. an. V. —D. *Locof. C. Ilescu*, Focșani, 5 lei abon. an. V. —D. S. *Pușcariu*, Profesor la Universitatea din Cernăuți 6 l. 50 b. —D. *Math. Friedwagner*, Profesor la Universitatea din Frankfurt, 27 lei abon. an. 1—V. —D. N. I. *Dumitrescu* București, cotizație 3 lei. —D. S. P. *Colibași*, Alumați-Ilof, 2 l. 50 b. abon. jum au. V.

Cărți primite la redacție :

— *Dr. Ioan Urban Jarnik*: **Vorbiri** rostite cu prilejul serbărilor jubiliare de 40 ani ale societății academice social-literare, „România Jună” din Viena, Brașov, 1912, Tip. A. Mureșianu, 16 p. cu un portret al autorului.

În memoriam, București, atelierile „Adevărul” 8 p. cu un portret al mamei autorului și:

— *Dr. Corneliu Șumuleanu*, **Despre Acidul Salicilic**, comunicare făcută a soc. de medici și naturaliști din Iași etc. Vălenii de munte, Tip. „Neamul românesc” 1912, 50 p.

O B O L U L

intemeietorilor. abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «ION
CREANGA» pentru strângerea fondului :

===== Bustul lui Ion Creangă în Bârlad =====

Suma adunată . . . 908,25

Numai câteva exemplare au rămas din :

CALENDARUL

REVISTEI

ION CREANGA

===== Pe 1912 =====

Felurite articole literare, folcloristice și de altfel. Numeroase
ilustrațiuni. Hârtie velină. Prețul 1 leu 50 bani. Se trimite
franco după primirea acestei sume prin mandat sau mărci
poștale. A se cere de la T. Pamfile, Bârlad, str. Promoroace

RASARITUL

este gazeta intereselor generale. Apare săptămânal.
Abonamentul 5 le pe an. Administrația în Bârlad,
strada Ștefan cel Mare, 97.

Cumpărați-vă colecțiile revistei «Ion Creangă» pe anii trecuți

===== An. I, 3 lei =====

===== An. II, 6 lei =====

===== An. III, 6 lei =====

===== An. IV, 6 lei =====

D-sale D-lui

Arthur Garovei
Fălăceni

POSITOARE

Prin Ro
următo
Ion
Io
r

ate editate de revista „Ion Creangă“ se pot dobândi

—	—	—	—	—	—	3.00
—	—	—	—	—	—	6.00
—	—	—	—	—	—	6.00
—	—	—	—	—	—	6.00
—	—	—	—	—	—	0.10
—	—	—	—	—	—	1.25
—	—	—	—	—	—	1.50
T. 1.	d. Lupescu și J. Crețeru:	Carte p. tineretul de la sate	—	—	—	1.20
T. Pa.	Povestire, pe scurt despre „Neamul Românesc“	—	—	—	—	0.20
„	Jocuri de copii I	—	—	—	—	1.40
„	„ „ „ II	—	—	—	—	1.60
„	„ „ „ III	—	—	—	—	1.50
„	Cimilituri românești	—	—	—	—	1.00
„	Industria casnică la Români	—	—	—	—	10.00
„	Sfârșitul lumii	—	—	—	—	0.40
„	Sărbătorile de vară la Români	—	—	—	—	2.00
„	Boli și leacuri	—	—	—	—	1.00
M. Lupescu:	Creșterea viermilor de mătase	—	—	—	—	0.10
D. Farcașanu și M. Lupescu:	Creșterea pomilor	—	—	—	—	0.20
Șt. St. Tușescu și P. Daulescu:	Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	2.00
„	Colinde din popor	—	—	—	—	0.30
Tim. Popovici:	Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin:	Clăcășește	—	—	—	—	0.40
I. I. Ciuncanu:	Doine și alte cântece	—	—	—	—	0.30

— Se trimite franco numai după achitarea deplină —

CATRE COLABORATORI

Revista „Ion Creangă“ publică tot soiul de literatură populară, strânsă de-adreptul din popor, și cu arătarea cel puțin a locului de unde este culeasă, dacă nu și persoana.

Manuscrisele să fie făcute—e de dorit—pe sferturi de coală și pe o singură parte a hârtiei.

Pe o foaie de hârtie să nu fie culegeri de mai multe categorii, de pildă: cântece cu gâcitori, colinde cu descântece ș. a.

Uu tărâm fără margini a rămas încă nestrăbătut și cu plăcere vom publica culegeri despre felurite industrii casnice, femești și bărbătești, locuințe și port, documente istorice de vechea limbă românească sau cari cuprind lucruri în legătură cu sufletul românesc. Preoții ne pot trimite folclor bisericesc, rugăciuni și practice cari nu-s în cărți și tipicuri. Măsurătoarea pământului n'o știm, măsurătoarea grânelor și a lichidelor asemenea. Cum se ibovnicesc flăcării și fetele noastre trebue știut. Ceva despre pedagogia țărănească nu-i un lucru de prisos. Munca câmpului nici n'o cunoaștem. Vâslitul pe ape. Traiul pădurarului. Și câte altele!

Scrisul scurt și cuprinzător.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

— Port din Dolj:
Radu Florea din Giubega

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

B Â R L A D

EXEMPLARUL :

In țară 40 bani
In străinătate 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară 5 lei
In străinătate 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI C. D. LUPĂȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui] At. C. Blendea [Vladimir-Gorj]
G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Bucur.), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Jarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova],
C. N. Mateescu [R.-Valcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț]
L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Bălințești-Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui]
A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna a Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Prisecani-Iași] P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman]
I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad] St. Capșa [București]

*Pentru condițiunile de înscrieri noi să se ceară deslușiri la
Redacție sau Administrație*

CUPRINSUL:

Dr. Ion Urban Jarnik.—Prinos de dragoste și altele.
N. I. Munteanu.—Plugușor.
T. Pamfile.—Învățați și diletanți.
C. N. Mateescu, Maria I. Mircea, C. M. Popescu, Il. Onciul, Al. Moisei.—De-ale copiilor.
M. Lupescu, G. Fira, N. I. Munteanu, S. P. Chiricel, V. B. Țirica.—Povestiri și legende.
George A. Cosmovici, C. Atanasie, D. Gr. Furtună, I. N. Popescu.—Vorbe adânci.
N. I. Dumitrașcu, V. Moisiu, P. S. Colibași, N. V. Hănțescu I. Preutescu.—Datine și credințe
Al. Vasiliu.—Bocete.
C. Rădulescu-Codin, Șt. St. Tuțescu, C. Patriche, C. Daniilescu, M. Tănăsescu, Petru Gb. Savin, I. I. Madă, Al. Morariu, C. Georgescu-Munteanu, D. Sameș, S. P. Chiricel, D. Urzică, I. Popescu-Carpen
I. I. Ciuncanu, T. Blizom, I. I. Preutescu, G. C. Arteni.—Cântece.
D. Furtună, Pr. M. Cărlănescu, N. I. Dumitrașcu, A. Moisei, A. Cioranu.—Glume, jâții, taciule.
I. N. Popescu, Il. Onciul.—O samă de cuvinte.
P. M. Lupescu, N. I. Dumitrașcu.—CRONICA.
Poșta Redacției, Administrației. Bibliografie.
Ilustrație: Port din Dolj

Tudor Pamfile

I. E. Torouțiu

■ CULEGERE DE ■
GHICITORI ROMÂNESTI

(Cimilituri)

No. 766 din „Biblioteca pentru toți”

30 bani

A FOST ODATA...

Povești și cîntece populare

Cluj, 1912

Se învarte gratuit

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. PAMFILE

Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei

În străinătate . 6 „

ADMIMINISTRAȚIA :

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

INSEMNĂRI

Cu toată plăcerea am primit ca membru întemeietor al acestei reviste cu începere de la No. 3 pe d. *St. Capsa* din București.

—Redactorul acestei reviste mulțamește cu recunoștință d-lui N. I. Dumitrașcu pentru dăruirea unui ghiordan de mărgele, pentru muzeul său.

PRINOS DE DRAGOSTE ȘI ALTELE

Numărul de Martie 1912 al revistei «Ion Creangă» fu pentru mine un izvor de mare desfătare sufletească și spun îndată de ce. Pasă-mi-te aici s'a sărbătorit aniversarul de 20 ani de când s'a dat la iveală cel dintâi număr al revistei «Șezătoarea» și într'aceiași vreme și iubileul de 20 ani al aceluia care avu fericita ideie să scoată o revistă menită numai și numai pentru folclorul român, lui Artur Gorovei. De știam ce se pregătește, mă rugam de redacțiunea lui «Ion Creangă» să bine-voiască a mă primi și pe mine în mijlocul aceluia cari cu o armonie rară, în numărul acesta slăvesc pe născocitorul ideiei atât de nimerite.

Unii ar putea să zică cum că, îngăduindu-mi-se una ca aceasta, intrarea mea în societatea domnilor Pamfile, Lupescu, Teodorescu-Kirileanu, Vasiliu și Mrejeriu ar fi asemenea rostului ce are Pilat în Crezul: căci nici n'am stat la leagănul revistei iubilare, nici n'am adunat și tipărit în ea material folcloric. Cu toate acestea fie-mi iertat că măcar așa zicând «post festum» să mă înfățișez și eu cu un articolăș.

Ceea ce în aceste manifestări de simpatie și de dragoste față cu d-l Gorovei făcu asupra mea impresiunea cea mai plăcută, a fost faptul că iată aici câțiva lucrători pe același ogor, cari s'au unit cu scopul să aducă prinos de recunoștință aceluia care cu 20 de ani mai înainte începu să lucreze, îndemnând într'aceiași vreme la lucru și pe alții. Ceea ce este și mai vrednic de laudă, este împrejurarea că dintre cei cari stau în jurul revistei «Ion Creangă» se găsesc și o seamă de tineri. Și cunoscut este că destul de des se întâmplă în lume că tinerii nesoc-

cotesc rezultatele muncii predecesorilor, amărîndu-le astfel bucuria cu care altfel ei s'ar uita la roadele muncii lor.

Mai cu seamă dacă este vorba de o specialitate care, cu părere de rău trebuie s'o spun, nu se bucură la o mare parte a societății de valoare meritată. Și să nu se gîndească c'asa ceva se întîmplă numai în România, căci și la alte neamuri sînt de-acei cărora nu le vine la socoteală să se vorbească cu vorbe de laudă despre dealde astea.

Acei cari nesocotesc adunarea și tipărirea materialelor din așa numitul folclor, se folosesc adese ori de motivul că vremea noastră, cu era descoperirilor mari pe toate terenele, când oamenii sboară aveau prin văzduh, când medicii, pe baza unor studii amănunțite, năzuesc ca fiecare boală să aibă și leacul, când din puține rămășițe ale vieții locuitorilor planetei noastre dinainte vremuri, învățații sînt în stare să ne povestească traiul oamenilor de acum cîteva mii de ani, că era noastră, am zis, se potrivește rău cu lumea închipuită din basme, cu leacurile băbești din medicina populară, cu închipuirea naivă și mărginită a noimei omenirii de pe globul nostru.

Intr'adevăr, chiar acei dintre noi cari au atins o vîrstă de 50-60 ani, sînt în stare să vadă deosebirea între modul de a judeca lucrurile de mai înainte și de acum. Să nu spun niște fraze generale; mă gîndesc la locul meu de naștere, Potștein din nord-estul Boemiei. Cîta deosebire în viața întreagă a concetățenilor mei, mai cu seamă după anul 1872 în care localitatea fu legată cu restul lumii prin drumul de fier! După ce din cauza concurenței fabricelor de postav și de pânză breasla țesătorilor care cu 50 ani mai înainte, numărase vre-o 100 inși, acuma a scăzut la 3-4!

O schimbare mai temeinică în tot modul de viață nu cred că s'ar putea găsi într'alt loc într'o vreme atît de scurtă. Să amintesc aici numai un lucru. La noi, în vremea copilăriei mele, mai în fiecare casă, să fi fost și din lemn, în care de obicei se găsea o odăie mai mare și una mai mică, era alcătuit un cuptor mare de pîne. Fiecare familie chiar de n'avea un crâmpiei de ogor care să fie al ei, închiria de la alții, fie comună, fie moșie grofească, sămănînd săcară sau grâu și cultivînd cartofi. Săcara sau grăul le ducea fiecare la moară. Și din făină făcea pîne gustoasă pe care o cocea în cuptorul propriu.

Cît de bine mi-aduc aminte de bunătatea de pogace pe cari le mîncam calde, să nu zic ferbinți, îndată ce s'au scos din cuptor! Mi se părea o bucatîcă, și mai bună, mai aleasă, nu poate s'o aibă nici împăratul.

Acuma, de s'ar pune cineva să colinde orașelul întreg, abia mai găsește vre-o 4-5 cuptoare, toate celelalte dărîmîndu-se de oarece nu erau de nici un folos. Un așa odor de cuptor am avut și noi acasă și am povestit în alt loc cum eu și cu fratele meu mai mare ne folosiam ca băeți de partea aceasta a odăiei, unde dădeam reprezentațiuni dramatice cu niște păpușe de lemn frumos înbrăcate.

În ce privește folclorul propriu zis, mi-aduc cel mai bine aminte de niște colinde de Crăciun. Aceste erau niște piese dramatice cu actori în viață. Și ce fel de actori! Fecioara Maria cea neprihănită cu bărbatul ei Iosif și cu micuțul Hristos (acela într'adevăr păpușă); erau de față

ciobanii: unul care, zăbind steaua vestitoare, dete de știre altuia care nu voia nici de cum să dea crezământ cuvintelor însuflețite ale aceluia care se căznea să-l deștepte din somn. Era îngerul însuși care cu glasul lui pătrunzător vestia lumii că s'a născut Mântuitorul. Era în sfârșit un curier căreia în piesă i se zicea pe nemțește, lucru curios într'o piesă cu totul boemă, «Laufer», ceia ce vrea să zică «alergător».

Și toate aceste persoane cântau pe niște melodii cari atunci din cale afară îmi plăceau, niște cântece simple cari mișcau pe ascultători cu toate că și ei le știau pe din afară. O asemenea colindă am ținut-o minte cât se poate de bine și într'o zi cu vre-o 40 de ani mai înainte, cetind în ziare că un tânăr teolog are de gând să dea la iveală astfel de produse ale musei populare boeme, am scris de pe memorie această bucată și spre bucuria mea o văzui tipărită. Dacă nu mă înșel, aceasta este cea dintâi lucrare de care este legat numele meu.

Apoi era umblarea cu vârguța frumos împodobită în Lunia de Paști a băeților și în Duminica cu două săptămâni înainte de Paști a fetelor; erau niște scene hazlii de carnaval, bunăoară umblarea cu ursul; erau felurite jocuri de copii și a. a. Și dacă mă întreabă acum cineva dacă s'a mai păstrat câte ceva din toate acestea, trebuie să răspund că mai toate au dispărut și că nu s'ar putea redeștepta chiar de s'ar pune cineva cu tot dinadinsul s'o pună la cale.

S'a schimbat nu numai viața ci și, cum se spune, toată mentalitatea generațiunilor de acum: Ceea ce de străbunii noștri se asculta cu evlavie, cei de acumă sau n'ar asculta-o de loc sau ascultând, ar lua în zeflema pe actori.

Lucrurile stând astfel, tocmai primejdia că aseinenă produse literare sunt ăsbândite să piară cu desăvârșire, ar trebui să fie un motiv puternic pentru ca, până mai e vreme, să se adune toate aceste documente, pentru studiul comparativ al psihologiei populare de pretutindeni. Poate în alte țări ori alte localități, împrejurările sunt mai prielnice pentru păstrarea literaturii populare, de cât aceasta fusese în locul meu de naștere, vād însă că și întemeetorii «Șezătorei» de acum 20 ani vorbesc de adunarea celor de-alde astea până mai e vreme, până nu pier cu totul.

Pentru mine însă de când mă lăsasem de planul îndrăzneț să alcătuesc o carte mare, mare, în care să se treacă toate motivele din toate colecțiunile tipărite ale produselor populare de ori unde ar fi venit, un alt interes a ieșit pe de-asupra: importanța ce acest soi de literatură o are pentru limba română literară.

Sânt cunoscute scăderile cari cu privire la felul de a scrie se găseșc cu duiumul la unii cari scriu românește. Din întrebuințarea de fel de fel de cuvinte străine, mai cu seamă franțuzești și latine ei n'o mai slăbesc, impestrițând astfiei limba în mod foarte neplăcut.

În acești 37 ani din urmă de când mă indeletnicesc cu studiul limbii române, am auzit destul de des niște străini cari aveau la îndemână vre-un ziar român, dându-și cu părerea că nu e tocmai greu ca cineva să învețe românește; aici iață un cuvânt cunoscut lor din limba franceză, acolo unul curat latin. Atunci eu în loc să mă fi căznit în

zadar să-i deslușesc ce deosebire mare este între limba aceasta meșteșugită, artificială și cea adevărată a poporului, le puneam înainte câte un text popular, fie în proză, fie în versuri și îndată își schimbaseră părerea.

Am vorbit despre deșteptarea sufletească ce mi-a venit din articolele autorilor citați mai sus. Să spun adevărul, o mare parte din bucuria ce am simțit-o, mi-a venit din limba curat românească în care le văd scrise. Eu într'adevăr nici odată n'am să mă procopsesc într'atât ca seriind românește să mă apropiu de măestria cu care-i văd mănuiind limba lor strămoșească, îmi pare rău, dară n'am ce să fac. Alta însă este să fac deosebire între felul cum se rostește poporul și între cel când scriitorii desprețuind bogăția nesleită a mijloacelor proprii, merg să le împrumute de la străini.

Să întrebe cei cari cerșesc de la Francezi, pe cei din urmă dacă și ei fac asemenea că nesocotind materialul limbistic moștenit de la strămoși, să caute a înlocui cuvintele străbune prin niște cuvinte luate dela fel de fel de neamuri străine, fie Nemiți, Englezi, Italiani ș. a.

Nu trebuie ca națiunile celelalte văzând asemenea apucături la Români, să fie aplecați de a se uita la ei ca la o națiune atât de întârziată cu privire la cultură, încât să nu-și fi plănuit încă unealta de căpetenie a cultului, limba literară? Și ce să spun despre nebagarea în seamă a împrejurării că între felul de vorbire al Românilor cari locuiesc în diferite părți, nu este o deosebire atât de mare ca să fie îndreptățit să se vorbească despre niște dialecte? Căci dacă într'adevăr lucrurile stau așa, ce însemnătate mare aceasta ar avea pentru limba literară română, dacă aceasta din urmă poate să fie aproape identică cu limba poporului.

În alte țări, bunăoară în Germania, în Franța, în Italia, copiii venind la școală, trebuie înainte de toate să se desbère de dialectele lor cari se deosebesc într'atât unul de altul, încât locuitorii din diferite ținute nu se înțeleg unii pe alții. Școlarii din aceste țări trebuie să învețe limba literară întocmai cum o învață străinii, pe când în țările locuite de Români, afară de dialectele macedo- și istro-român, ce înlesnire și ce folos pentru luminarea poporului!

Văd că condeiul mă ia pe dinainte și că articolul meu amenință să se întindă din cale afară.

De aceea mă grăbesc să ajung la sfârșit și ca să nu vorbesc niște banalități, pun stimaților cititori ai revistei întrebarea următoare luată din realitate.

Căți dintre Români cari în loc să se folosească de mijloacele cari le stau la dispoziție înlocuiesc cuvinte neaoșe românești prin niște neologisme de prisos, simt că în frasa următoare, nu nascocită de mine, ci tipărită într'o revistă română, se găsește ceva ce n'ar trebui să se găsească: «Nu se poate tăgădui că din tânărul acesta sârguitor poate să se realizeze odată un învățat de treabă». Nu transcriu fraza întocmai cum am aflat-o, ci făurez după calapodul ei o alta schimbând numai cuvintele dară cu același înțeles.

N'au oare Românii la îndămână niște cuvinte potrivite, de pildă «a se

face» «a deveni», dacă nu le vine să întrebuințeze popularul «a se alege», ca să trebuiască a se folosi aici de cuvântul «realiza»? Și să nu se gândească nime că eu aş vrea să gonesc cuvântul acesta peste tot din limbă, cu toate că și în alte sensuri s'ar găsi cuvinte neaș românești, bunăoară «a împlini», «a pune în lucrare», «a se învedera» ș. a. Dacă însă îmi spune cineva că e tot una să te folosești în propozițiunea citată de neologismul «realiza» în locul vre-unuia din celelalte cuvinte românești, apoi să mi se ierte dacă îmi vine în minte călătoria lui Ioan Maiorescu în Istria. Auzind d-sa de mai multe ori întrebuințându-se un cuvânt slav croat, în locul unui latin moștenit de la strămoși cari se auzia cel puțin pe alocuri dacă nu era cunoscut chiar acelora cari se foloseau de neologismul slav, iată ce i se răspundea: «Steso!» (din italianul «stesso» va să zică «același».)

Acest «steso» auzit în asemenea împrejurări, trebuie să fi sunat în urechile lui Maiorescu ca glasul unei cobe rău vestitoare, că simțul pentru limba moștenită era pe cale să se piarză, sau cum zic Românii atât de frumos «era pe ducă».

Lucru foarte întristător ar fi dacă și cu privire la limba literară română s'ar întinde ca pecingenea părerea că tot una este să se întrebuințeze un cuvânt fie chiar de obârșie străină, care însă de mult s'a împământenit sau un neologism luat de curând din vre-o limbă din cele moderne ori din cele vechi.

Și fiindcă Gorovei cu atâtea jertfe și cu atâtea râvnă a îngrijit să pună la îndemână tuturor niște comori nesleite ale graiului poporan, cari sânt de cea mai mare însemnătate pentru străinii cari doresc să învețe românește, de aceia eu care mă socotesc de numărul acestor din urmă, am îndrăznit să mă alătur acelora cari în numărul din luna lui Martie al revistei «Ion Creangă» i-au adus prinosul lor de recunoștință și considerațiune.

Dr. Ion Urban Jarnik

PLUGUȘOR

10.—*Aho, aho, țogofete!
Cum ți-i habaru', băete?
— Foarte bine, măi stăpâne,
C'am ajuns sf. Vasile
Și cu plugul ne-am luat,
Pe la curțile astea înalte, luminate
Cu aur suflate,
Pe temelii de piatră așezate.
Am venit să-ți spunem povestea,
Cum dumnealui a eșit iur'o gră-
dină părăsită
Ca să facă o leacă de cercătură la
arătură,*

*Și plugul i s'a stricat,
La feciorul galiorul a strigat,
Și feciorul galiorul s'a înfățișat
Cu ciocanul în mână, cu pila 'n
gură,
Cu ciocanul ciocănia,
Brazdă mai lungă făcea.
Ia mai trageți măi.
Și-a arat Miercurile, piepturile,
Joile, vâile, Vinerile grădinele.
La luna, la săptămâna,
Când aminte și-a adus,*

De grâul ce l-a fost pus,
 La vizitiu a strigat,
 Un cal negru a înșelat,
 Jos la scară l-a legat,
 Cum e bun de 'ncălicat,
 Pușca 'n mână a luat,
 Și pe cal a 'ncălecat.
 Ia mai mânași...
 Și porni în plimbare și vânare,
 Să vadă cât e grâul de mare.
 Grâul, de departe 'ngâlbinia
 Iar de aproape înverzia,
 Față de copil făcea.
 Era în painu ca trestia,
 În pai ca vrabia,
 În grăunte ca mazărea.
 El s'a plecat de călare
 Ș'a luat trei spicușoare,
 Și a venit acasă de le-a pus pe
 masă.

Ia mai ziceți mări.
 — Mări nevastă, mări femeie,
 Grâul nostru o să peie,
 Grâul nostru e mândru și frumos
 Ca fața lui Hristos.
 Dar femeia ce spunea?
 — Nu te teme, omule,
 Că în târg pe la Hârlău
 Este mult jer și oșel.
 El încăleacă și călare
 A plecat la târg cu soare.
 A făcut pe strada mică
 Și n'a mai găsit nimică,
 Trageți roata mări.
 Și făcu pe strada mare,
 Găsi mărfuri de vânzare.

Ș'a luat 19 ocă de fier și 19 de
 oșel,
 Și s'a dus acasă la Stan Țiganul,
 buzduganul,
 Care bate bine cu ciocanul,
 Cu dinții rânjiți, cu ochii sgdîți,
 Cu ochii de stecălă, cu dinții de
 greblă,
 Când te uitali la dânsul, te bușnuia
 răsul.
 Ș'a făcut el niște săcerele,
 Cu mănuchiul de floricele,
 Cu dinții de viorele,
 Ca să tragă bine nepoțelile cu ele.
 Ia mai mânași mări!
 Iar dumnealui se mira,
 Că cine va secera.
 Ș'a aflat niște feticele,
 Cu inele în degețele și ochișele,
 Ca să tragă grâu cu ele.
 Dar fetele sburdau și râdeau
 Și nimica nu făceau.
 S'a aflat o babă cârnă.
 Cu biciul de lână.
 Ea cu dreapta secera
 Și cu stînga că legu,
 Cu spinarea clăi făcea.
 Zi de vară pând'n seară,
 Li stăteau poloagele ca stielele
 Și clăele ca nuelele.
 Așa o să fie și la dumnevoastră.
 Aho !

Spusă de Gavrilă Șușnescu, Bălințești
 jud. Covurlui.

N. I. Munteanu

INVĂȚAȚI ȘI DILETANȚI

Dr. G. Pascu: Despre cimilituri (urmare) ¹

Dar d. Pascu n'a isprăvit cu mine, D-sa suferă de o pornire împotriva mea, căci zice :

«Am insistat asupra „ideilor“ d-lui Pamfile (ar mai fi încă multe de spus !) fiindcă în definitiv „ideile“ sale sunt ideile curente cari călăuzesc pe amatorii noștri de folclor în culegerea literaturii populare și cari au o influență funestă prin faptul că, consecvenți lor, autorii refuză a culege din popor o parte din producerile sale, din studiul căreia cine știe ce concluzii interesante s'ar putea trage».

Vra să zică, după ce d. Pascu a insistat — am arătat cum — se oprește plin de milă și mă cruță căci are multe de spus. De ce nu le spune ? Fuge cineva de lumină ? Nu recunosc eu greșalele mele *când sunt* ? Că ideile noastre le vor fi având și alții, se prea poate, dar când n'a auzit d. Pascu îndemnând pe cineva să *nu* culeagă cutare gen de literatură populară, ori am scris vre-o dată așa ceva ? Nu. În revista aceasta am publicat de toate, numai față de pornografiile m'am oprit, pentr'un cuvânt lesne de înțeles, cu toate că d. dr. Hurmuzescu din Iași și d-na Zoe G. Tutoveanu din Bârlad și mulți alții m'au invinuit tocmai că nu mă feresc de pornografiile. Am o colecție mare de acest material și dacă d. Pascu mi-ar fi oaspe, i-aș putea-o pune la dispoziție; ori să plătească d-sa tiparul și-l voi tipări tot într'un singur exemplar dăruindu-i-l d-sale și pe acela.

Vra să zică acestea sunt spusele d-lui Pascu cu privire la legăturile dintre culegător și materialul cules; aceasta nu-i *critica* d-lui Pascu față de mine ci *ocara* sa și acesta este răspunsul meu.

La punctul 2 d. Pascu spune că culegătorul nu trebuie să schimbe nimic din enunțul și deslegarea cimiliturii. Eu am adăugat : să insiste unde vede stâlcirile și nepotrivirile și dacă nu capătă ceia ce trebuie să capete, să lepede, să nu culeagă. Am văzut mai sus, cum d. Pascu nefăcând astfel, a cules prăpăstiile pomenite. Și mă mir cu atât mai mult, cu cât uite-l pe d. Pascu ocărind pe d-nii Candrea, Densușianu și Speranță tocmai pentru că greșesc la fel cu d-sa : În „Graiul nostru“ .I, 535, cimilitura „Urlă lupul la hotară și s'aude'n ceia țară“ culeasă din jud. Botoșani, este tradusă prin *Ciuperca*, ceea ce este absolut imposibil. În toată Moldova cimilitura aceasta înseamnă *clopotul*, ori *tunetul*, ori *pușca*».

La punctul 3 d. Pascu spune că nu trebuie să se transcrie gâcitorile

¹. V. p. 36

de cât într'un fonetism relativ, cerut de rimă (*hotară* ca să rimeze cu țară «și pe *lupu* fără *l* (*lupul*), de oarece articolul masculin nu-l pronunță nimeni». Sfatul, se înțelege, e pentru alții. D-sa are dreptul să culeagă și să scrie: «Cinel cinel: în *fundul* oalei, fasola doarme» (p. 7); «In pădure m'am dus,... *vițelul* în țarină» (p. 8), «...tot *câmpul* aleargă» (p. 10); (cuvântul porcospin de pe pag. 13 rândul 19); «...*culcușul*» (p. 13) ș. a. m. d.

La punctul 4 d. Pascu spune că sub fiecare cimilitură trebuie însemnat județul, satul și persoana, ca mijloc de control și de orientare. Dar vrâsta la ce-ar fi până pe-acolo bună? Ori cum însă, sfaturi pentru alții. D. Pascu n'arată decât județul și satul. Ei, dar hatârul ce se cuvine d-lui Pascu, nu se cade ori cum.

La punctul 5, d. Pascu ne sfătuiește să culegem *toate* cimiliturile câte le întâlnim, fără a ne interesa dacă ele au mai fost sau nu culese. Foarte bine. Dar eu care le-am cules pe toate ce-am făcut cu ele dacă Academia în 1908 mi-a poruncit să le șterg pe cele ce-s în Gorovei? Și cu oarecare cuvânt. Ce-i folosește d-lui Pascu *colecția mea inedită care din pricina mărimei nu poate fi editată*? Pentru studiul d-sale present, a trebuit să se roage și la Fundația Carol ca să-i tipărească partea I și la Academie de parteall! Atunci de ce d-le Pascu, dai sfaturi cari nu se pot asculta și cari, chiar de-ar fi ascultate, nu pot oferi nici un folos?

Că, să nu lăsăm de-o parte cimiliturile pornografice pe motiv că Românul se naște și moare cu limba plină de porcării, să mă ierte. Eu n'am văzut șezători unde să fie obișnuită pornografia. Și mă mir cum Academia a îngăduit niște lucruri așa de groase, când altora le suprimă numai ușoarele nuanțări pornografice.

Și la acest punct, face vârf la claie cu acest ponos steriotip: «Dintr'un naționalism rău înțeles, culegătorii evită...» culegeri de găcitori țigănești... Cine-i aceta, domnule Pascu? Ori vă închipuiți, și-i trageți la cap.

La punctul 6 ne sfătuiește că cimiliturile trebuiesc așezate alfabetic după subiectul dictat de vestiful popor. Prin urmare vor trebui rubricile: «*bostanul, bostanii, bostanul care crește pe gard*». Dar dacă unul pentru «*bostanul care crește pe gard*» îmi spune «*bostanii cari cresc pe gard*», «*bostanul care s'a ridicat pe gard*», «*bostanul de pe gard*», «*bostanul agățut pe gardul de nuele*», «*bostanul prins între ostrețe*», «*bostanul întins pe gard*». Trebuie pentru fiecare un titlu deosebit?

La punctul 7 d. Pascu ne sfătuiește să arătăm cele două sau mai multe cimilituri între care sunt asemănări de formă. Sfat altora. D-sa nu face însă, cu toate că fiindu-i colecțiunea mică, i-ar fi venit foarte ușor.

Și în sfârșit, la punctul 8 d. Pascu spune că orice colecție trebuie să se încheie cu un glosar, cu indicația paginei și la nevoie chiar cu citații din text, fără a-și înșira ticălosul de amator, părerile sale, care de drept se cuvin numai învățaților. Aici iarăși d. Pascu mă ucide. Eu am trecut în glosar cuvintele *sac*, *bac*, cu cari încep o gâcitoare, ca interjecții, tocmai pentru a mă feri de conjecturi. Ei, dar aici d. Pascu zice că de ce mă fereșc, nu știu că *sac* e *sac* și *bac* vine de la *mac* prin schimbarea lui *b* din *m* și că *sac bac* = *sac cu mac*?

Nu, d-le Pascu. Cred că *bac* vine de la *mac* însă în cimilitura mea, *sac* și *bac* îmi par niște interjecții și așa le socotesc. Când zic «*cea bou!*» *cea* e interjecție, cu toate că este prescurtat din *ceală* care înlocuiește pe «*la dreapta*».

Glosarul trebuie să cuprindă *toate* cuvintele. Ei, d. Pascu mă prinde și aici. N'am trecut în glosar vorba *nue* din gâcitoarea vârtejului care este astfel tipărită la mine :

«Michiduță cu tichie,

Aruncă'n nori pân' la nue (?)»:

n'am trecut în glosar pe *viernănare* iar în loc de *zovonit* se vede trecut în glosar *zăvonit*, adică *imbrăcat cu zăvon*, *inzăvonit*. D. Pascu se face că nu vede unde este greșala.

Din 925 de cuvinte trecute în glosar, două au rămas afară! Ba stăi: plus o greșală din text pe care și orbii o pot vedea. Dar nu! D. Pascu nu iartă. D. Pascu nu iartă fiindcă d-sa nu greșește de loc, absolut de loc. Ei, așa de-o probă, de-o poită, ce-are a face! Și la urma urmei, d-sa are dreptul; alții să nu greșească.

(Urmează)

Tudor Pamfile

DE-ALE COPILOR

203.—Din jocul «D'a ascunsele»

Ala,
Bala,
Portocala,
Ieși fetiță, la portiță,
Că te-așteaptă Talion,
Talion, fecior de domn,
Cu tichie de frânghie,
Cu haine de ciocârlie,
Cu căruța Radului;

Cu caii împăratului,
Cu biciu' cumnatului,
În mijlocu' satului,
Clanț, blanț,
Dorobanț,
Cioc, boc,
Treci la loc! Costești-Argeș.

204.—Din jocul «d'a căprița»

Unimiti, datina,
Datina cu sadina,

Înțo,
Pînțo,
Dorovăț,
Sai, coteț! Dejești-Olt.

205.—*Din jocul «d'a căprița»*

—Epuraș golaș,
De unde te lași?
—De la moara Vâlcului,
Văzui fata turcului,
Cu cercei de ghiociei,
Cu salbă de nouă lei,
Cu papuci de coji de nuci,
Hai! Dejești-Olt.

206.—*Vorbele ce se zic la jocurile
«ogoiul» și «feul»*

—Und'te-ai dus, nea Nițule?
—La moară la răjniță,
—Ce-văzut, nea Nițule?
—Puișori de iepure.
—Cum făcea, nea Nițule?
—Tiri, tiri, bocnița,
Critenda măgarnița,
Enti,
Penti,
Turcaza,
Rapiti,
Papiti,
Doamna mea.
Es,
Pes,
Sperlas,
Tuf! Curtea de Argeș.

207.—*Versuri din jocul «d'a uliul»*

—Uliu, uliu, malili,
Ale cui sânt malili?
—Ale măcelarului,
—Cei dai malili?

Un miel,
Ș'un purcel
Și pe (cutare) de-un picior,

C. de Argeș. **C. N. Mateescu**

208.—Ala, mala, portocala,
Eși fetiță la portiță
Că te-așteaptă domnul Ghiță,
Cu caii împăratului,
Cu trăsura satului.
Çu biciul cumnatului,
Dorobanț, clanț.

209.—S'a dus lancu la vânat,
Și el singur s'a 'mpușcat.
Veniți frați, veniți surori,
De vedeți pe lancu mort;
lancu stă întins pe masă
Ca o floare de mireasă.

210.—Vite, vite,
Porumbel,
După casa lui vivel.
Vivelul face cu ochiu,
Garagața cu mustața,
Vrabia cu sabia.
Dă biciu,
Costurici,
Bob aici.

Auzite de la Doroftei C., Râpa El. și
Trofin C. cleve în cl. I Costești-Tutova

Maria I. Mircea

211.—Culcă-mi-te mititel
Și te scoală măricel
Și te du cu oile,
Pe câmpu' cu florile
Și te du cu vacile
Pe câmpu' cu fragile.

212.—Stan,
Ban,
Baicu,
Boumir,
Costea,
Cârstea
Cu
Ivan.

213.—Doi pui sgârciogăței,
Vai sgârciogăței de ei!
E unu' mai mititel,
Și mai sgârciogățel nițel,

214.—Am o purcea
sură,
pură.
Cu doisprezece purcei
suri,
puri,
Toți sug : puf,

Fug în tufă.

Din Gorunești-Vâlcea

C. M. Popescu

215.—Unuma (1)
Dunuma, (2)
Zalia (3)
Palia (4)
Tricura (5)
Cucura (6)
Sanduc (7)
Manduc (8)
Taraboc (9)
Poc (10)

Când se joacă copii „de-a'mpăratu'” unul se pune la mijloc iar ceilalți se pun roată, sau „colac” după cum zic ei, în jurul celui din mijloc; apoi începe numărarea lor cu cuvintele de mai sus. Cel de al zecelea (Poc) trece de-o parte și e soldat simplu. Astfel urmează numărarea până ce rămâne numai unul singur, care apoi e împărat.

Bucovina.

II. Onciul

216.—*De-a ba'anu'* (joc la câmp). La acest joc, copiii se pun în rând, despărțiți unul de altul cam de doi pași. Își aleg două pozitii : ori în picioare, ori într'un genunchiu și un picior, ca'n poziția vânătorului, ori a soldatului din genunchi. Fiecare din acești copii, ce voesc să joace, trebuie să aibă un băț, baston de lemn scurt și gros. Mai mult de jumătate de metru. (Atârnă după vrâsta copiilor). Indiferent din care capăt, se'ncepe a da cu bețele, ca să meargă din cap în cap de-a tumba. După ce au dat, toți se scoală și se uită din picioare, stând pe loc, să-și recunoască fiecare bățul. Cine are bățul în urmă, acela se duce de le aduce pe toate. În acelaș mod jocul urmează până ce copiii ostenesc.

217.—*Ținta* (joc la câmp).—Mai mulți copii, se pun șirag, așezându-se unul de altul, la depărtare de 4-5 pași. Înaintea lor, la o depărtare aleasă după înțelegerea jucătorilor, se așează un băț, înfinându-l puternic în pământ.

Fiecare jucător are în mână câte un baston. Și iarăși, după înțelegere, își aleg una din două pozitii : ori din picioare, ori din genunchi, poziția vânătorului. Ori din ce capăt, însă pe rând, începe jocul.

Fiecare jucător, cu bățul său, svârle în bățul așezat înaintea șiragului. Toți cei ce n'au pălit cu bățul lor ținta, bățul dinainte, sunt siliiți de cei ce au pălit, să se ducă s'aducă toate bețele. Jocul la fel, urmează.

Din Nemțișor-Neamț

A. Moisei

POVESTIRI SI LEGENDE

189.—Fetele lui Adam.

Amu, cică Adam, pe lângă cei trei feciori, o avut ș'o fată. Ș'o venit la dânsa, cum vin la noi țaranii pețitori, ca s'o mărite. Da pețitorii iștia erau oameni din soi bun. Ș'o venit la fata lui Adam trei rândur de pețitori, că era om cu dare de mână, cu pământ mult, nu ca amu Pe-atunci nu era lume așa multă și ră cum îi azi.

Și nu știu ce-o gândit Adam, că s'o apucat de-o logodit fata cu toți flăcăii ce-o cercat-o de-a pețit.

Iacă peste 2 săptămâni vine pețitorul cel întâi să iee mireasa. Ș'o făcut nuntă mândră cu lăutari și cu masă mare, așa cum se cade la noi gospodarii. Și ie flăcăul femeea și zestrea și pornește în satu' lui.

Peste alte 2 săptămâni vine al 2-a pețitor să-și iee mireasa. Ce să acă Adam că măritase fata? Se sfătuște el cu femeea, prinde o cățea, o blagoslovește, o face fată tot așa de frumoasă și voinică ca a lui, o înzestrează și-o mărită ca pe fata lui adevărată cu flăcăul ist-de-aldoilra. Flăcăul ie fata, și zestrea și cu voce bună și veselie că-i gospodar se duce în satul lui și se pune pe treabă.

După alte 2 săptămâni vine și al 3-a fecior să-și iee mireasa. Adam căută o purcică tânără, o blagoslovește, o face fata ce sămăna aidoma cu a lui ș'o mărită ca și pe fata lui adevărată.

Hât într'un târziu îl pălește pe Adam dor de fată și după ce se sfătuște cu baba, pornește s'o vadă.—El nu știa anume în sat îi dusă, că bărbatu, pe-atunci nu-și bătea joc de femeie ca azi!

Pe-atunci erau rânduele bătrânești și cum se cade, era lumea cu rușine, nu ca amu fără de obraz și fără rușine.

Și s'o tot dus Adam până ce-o nimerit la fata ce din cățea. Ce se vezi când o ajuns el la casa ei? Casa nemăturată, ferestrele sparte, băeții zgârieți și slabi, prin casă numai gropi, pe afară numai gunoi și dudău, iar barbatu' nu mai știa ce să-i facă, că ea hojma era prin sat

ca o cătea de purta minciunile și de se sfădia cu altele, cum bat câni unii la alții prin gard. S'o mirat Adam de ce-o văzut și-o zis: «Asta nu-i trup din trupul meu și sânge din sângele meu; asta trebuie să fie fată din cătea»; și s'o căutat omul de drum.

După câte-va zile ajunge la gospodăria fetei făcută din scroafă. Doamne ferește, ce să mai vază! Era pe la prânzul cel mare și ea nu se sculase. Priu ogradă numai rătăcâni (borte), prispele risipite, casa neli-pită, gunoi în toate părțile și ea mârșavă și *cotozită* de-ți era greu să te uiți la ea. Copii nelăuți și soioși... și ce-o văzut Adam, nu i-o mai dat gustul să mai vadă. «Asta-i fata din scroafă, zice el în gândul lui, că numai la porci vezi așa mazăcie»; Și s'o căutat de drum.

Peste două zile ajunge la fata lui adevărată. Aici casa ei era ca o cutiuță de curată; prin casă lipit și vărut, zestrea în rânduială, copii curați și lăuți, pe-afară era cum îi *iafta* de curat, vacele mulse, grădina cum îi o floare, ograda măturată, că doară era fată de gospodar. Și i se umplu lui Adam inima de bucurie, și-o dis: «Ce-i din om, tot a om trage; vița de vie, tot învie, iar cea de urzică tot se usucă...!»

Și de-atunci a rămas așa:

Femeea harnică, cuminte și care trage a gospodărie se trage din om.

Femeea *ulițarnică*, ră de gură cu barbatu' și care bate din gură ca o cătea și poartă minciunile, se trage din haită: iar,

Femeea mârșavă, leneșă, care doarme târziu și nu îngrijește de gospodărie se trage din scroafă.

Spusă de Ioana lui Gavril Bârgăoanu de 90 ani din Bogdănești—Suceava.

M. Lupescu

190. — Ariciul

Dumnezeu a chemat pe ariciu și i-a zis:

—Pe tine, arice, am să te pui să urzești pământul.

—Cum, pentru ce Doamne? Cum să urzesc eu, așa de mic, un pământ așa de mare, cu văi, cu dealuri, cu munți, cu ape!

— Ce-ți pasă; ți-ajut eu...

—Așa da, Doamne, mai merge...

Acu, de bucurie ariciul, ca semn de răsplată către Dumnezeu că i-a dat o însărcinare așa de mare, a luat o *târnă* cu ouă și a plecat la Dumnezeu să i-o dea ca dar.

Când ajunse acolo în palat și când văzu pe Dumnezeu așa de bătrân, cu părul și cu barba ca coelia, stând pe jâlțu-i împărătesc, zdup și se împiedică de pragul ușei.

Și lui Dumnezeu îi scăpară vorbele :

— Tiu-u-u, potaie, te *împuțiși* tocmai aici !.

Și ariciul, de rușine, plecă capul, privind la picioare.

Și de atunci, cică, este ariciul asfel adică se sgârcește numai de cât ce vede un om și are năravul de a se împuși.

De la Mitrică Tuțu, din Boureni-Dolj la 6 Iunie 1910. Comunicată de d. N. I. Dumitrașcu.

Zlatărei-Vâlcea

Gh. Fira

191. – Portul Moldovanului

Acu cică la sfatul care l-au făcut Austriecii cu Turcii la răpirea Bucovinei noastre, au adus și un boer neaoș Român ca să asculte și el ce vor hotări ei.

Însă boerii aceia străini erau îmbrăcați tot în scumpete, unul și unul care mai de care cu haine strânse de parcă nu le dăduse mâna să-și facă mai largi.

Stând ei colo și așteptând pe boerul Moldovean, credeau că va fi de tagma lor. Când colo ce să vezi ? Întră unul ce nu i se vedea fața, *înșubuit* numai în lup și vulpe.

Când intră el colo, boerii și săriră de pe scaune speriați oare cum de așa om năimală (grozav). Însă Moldovanul nostru începu a se desbraca ca și cum n'ar vedea.

Un boer mai îndrăzneț îl întrebă, în ce limbă nu știu :

— Mă rog, dumneta ești boer de la Moldova ?

— Da, zice al nostru.

— Mă rog, să am ertare, departe-i țara voastră ?

— Nu prea departe.

Și-l tot întreba privindu-i mișcările. Dar al nostru avea și el *caifetul* lui. Avea giubea, fermenea, ilic, toate blănite. Când au văzut că-i nu-mai cu blăni, nu l-a mai răbdât știința și-a intrabat :

— Bre, la voi toți boerii umblă așa îmbrăcați ?

— Da, chiar așa, și mai bine.

— Dar cei săraci ? Și aștepta nerăbdător răspunsul.

— Ia așa ca dumneta !

— Ptiu, ce fel de oameni, începu să râdă toți, dar nu știau că toate hainele lor nu-ți foloseau cât o giubea moldovenească.

Spusă de tata, Balintești—Covurlui.

N. I. Munteanu

192. – Diavolul și îmbucătura

Cică odată un diavol obraznic se pripășise în casa unui om gospodar și cum se cade

Și de câte ori se punea omul să mânânce, trebuia să scape mai întâi odată sau de două ori jos și deabea a treia oară ducea îmbucătura la gură. Se gândia și se resgândia bietul om, că ce să fie asta. În toate se pricepea de minune. Treburile gospodăriei le înroția cu multă dibăcie, căci doar era omul cel mai cu scaun la cap, din întregul sat.

Dar îmbucăturile ce le scăpa mereu, îi amărau zilele. „Cine știe ce semn o fi și ăsta” își zicea el îngândurat.

Și cum se chinuia el cu gândurile numai ce aude, că diavolii s'au aprins cu multă ură împotriva unuia dintre ei.

Ce se întâmplase ?

Diavolii se strâbeau înaintea tartarului cel bătrân pentru ca să-șidea fiecare socoteala isprăvilor ce au făcut.

Unul din ei, era gras, voinic și se arăta cu mai multă iscusință și agerime de cât toți ceilalți. Din această pricină, toți au prins ură pe el. L-au ispitit, l-au necăjit și nu s'au lăsat până ce n'au aflat unde se acioase el. Când colo, tocmai acest diavol era pricina pentru care, gospodarul nu-și putea stăpâni îmbucătura ca să o ducă până la gură. El îi fura mereu din lingură și din mână tot ce putea.

De atunci toți diavolii au deprins acest nărav și de aceea oamenii scapă mereu îmbucătura tocmai de lângă gură.

Dar Dumnezeu nu vede acest lucru ca bun; nu primește această faptă care isvorăște din îndrăzneala diavolului. Prin acest lucru diavolul voește să fie mai tare de cât Dumnezeu.

Și pentru noi oamenii e păcat ca să lăsăm a fi supărat Dumnezeu chiar prin nebăgarea de seamă a noastră. Iar pentru ca să nu fie pe placul diavolului, oamenii ridică totdeauna ceea ce scapă jos.

De aceea e păcat să lași jos când scapi ceva de mâncare.

De la Maranda I. Baci, Comănești-Bacău.

S. P. Chiricel

193.—Păharul morții.

Acu cică era odată într'un sat un bogătaș care avea moșie și de câte ori se afla la munca câmpului între oameni și auzia vorbă despre moarte, el săria țănoș de colo, și spunea la lume:

—Eu, măi oameni buni, nu știu eu de ce vă prostiți așa de rău și vă temeți așa de tare de moarte! De ar fi s'o întâlnesc eu în carne și oase, rău ași mai stâlci-o!

Cum se brodi o treabă că nu mult după spusa lui, într'o bună zi

pe când se plimba moșierul prin lanul lui de grâu, iacă se întâlnește cu o femeie care tot rătăcea din grâu păluindu-l la pământ.

Boerul când o văzu, prinde a zberca la dânsa să iasă din grâu că o stâlcește în bătae! Iar femeia îi zice :

—Am auzit că vrei să mă cunoști de aceia am venit.

—Dar cine ești tu, obrasnico, de-mi vorbești așa?

—Eu sunt moartea în carne și oase, așa cum doriai să mă întânești.

—Tu ești moartea? Ei bine, stăi să-ți arăt eu ție că-ți prea bați joc de oamenii cei fricoși.

—Când vru boerul să-i dea una, moartea numai cât s'a oțărît la dansul și îndată a și venit de-a rostogolul boerul și-a căzut mort la pământ!

După moartea boerului moșia a rămas fără stăpân căci el nu avea nici un soi de neamuri, din care pricină și boerul a putrezit acolo unde a murit ne-având cine să se intereseze de dânsul.

Mai apoi după o îndelungată vreme, pe când Isus Hristos și cu Sf. Petru umbla pe pământ, și având drumul pe acea moșie, s'au oprit în locul unde murise bogătașul despre care ni-i vorba, și-l întreaba pe Sf. Petru:

— Știi tu, Petre, cine zace mort în locul acesta?

— Tu știi Doamne, răspunde Sf. Petru.

— Aici, zice Isus, îi mort stăpânul moșiei aceștia, și pe care ași vroi să-l aduc la viață.

— Chiar bine ai face Doamne să-l învii, căci e păcat de așa moșie să stea părăginită!

Atunci Isus îl strigă pe nume; și a și eșit mortul în carne și oase în fața Mântuitorului, care i-a spus că l-a chemat ca să mai trăiască pe fața pământului pentru a-și mai vedea de moșie.

— Mulțumescu-ți Doamne, de bunătatea ce arăți pentru mine zice moșierul cunoscând cu cine are de-aface, darrogu-te lasă-mă să-mi urmez odihna aici unde mă aflu pentru că tare mă îngrozesc când gândesc că va trebui să mai beau încă odată paharul morții! Sunt treizeci de ani de când m'am mutat din lumea pământească și credeți-mă că nici acuma n'a eșit amărăciunea din oasele mele. Așa de amar fuse paharul ce l-am înghițit la moartea mea.

Auziți de la Preotul Sava Alexiu, de la Biserica Sf. Mina.—Bârlad.

Vasile B. Țirica

VORBE ADÂNCI

599.—*Nănășica* ta, se zice unui copil neastâmpărat, arătându-i varga! Nănășica 'n cuiu, nănășica pe grindă!

600.—Nebunul (înțeleptul) făgăduiește și prostul trage nădejde, se zice de cel lesne crezător.

601.—Negru pe alb, adică sigur, fiind scris.

[55.—Port din Dolj:

Radu Florca din Giubega

nuntă fără minciună ai mai văzut? ad. totdeauna, se spune câte ceva, într-o întâmplare oarecare; se isvodește ceva.

609.—Capra face, oaea trage, ad. suferă cel nevinovat.

610.—Nu pune mâna unde nu-ți fierbe oala; ad. nu te amesteca unde nu-i treaba ta!

611.—Piele goală bagă'n oală, se zice copilului desbrăcat de cămașă (demerdându-l).

612.—li dă în obraz, ad. îi reproșează.

613.—N'are obraz, ad. nu recunoaște.

602.—A înghițit la noduri, ad. n'a primit nimica, neștiind ce să se mai facă de supărare; a răbdat mult.

603.—Cată nod în papură, ad. îi caută pricină, fără vină.

604.—A intrat nora 'n blide ad. treaba merge rău, din repeliune, stricând și scăpând pe jos.

605.—Un car de minte ș'un dram de noroc ad. minte multă și noroc cât de puțin că e bine.

606.—Se prinde ca nuca'n perete, ad. nu se potrivește ceia ce spui cu realitatea.

607.—Nuntă fără minciună și babă frumoasă nu se poate ad. între multe multe vorbe, se mai scapă și câte o minciună.

608.—Moarte fără pricină și

¹ Din greșală nu s'a subliniat expresiunile și ^ expresiuni cuvintele, cari de altfel se văd urmând alfabetic.

614.—Obrazul subțire cu cheituială se ține, se zice de o persoană căreia-i place să cheltuiască mai mult de cât are.

615.—Are obraz de scoarță, ad. n'are rușine de oameni.

616.—E gros de obraz, ad. e îndrăzneț până la obrăznicie, fără rușine.

617. Rar de pas și gros de obraz, ad. e și leneș și obraznic, calitatea tuturor răilor din ziua de azi.

618.—Își face obraz, ad. vrea să se arăte bun și 'ndatoritor.

619.—la dat peste obraz, ad. l-a bănuț rușinându-l, l-a făcut de o-cară.

620.—A scăpat cu obraz curat, ad. a eșit bine și fără plată: s'a purtat frumos.

Târgul Neamțul

George A. Cosmovici

621.—În ochi cu gura te unge și în dos cu ac te'mpunge, se spune despre unul, care pe față te vorbește de bine, iar pe dindos te pune grește în tot felul.

622.—Cârțița umblă pe sub pământ, însă urma ei rămâne de-asupra pământului, se zice despre un om, care fiind vinovat de multe fapte rele, caută să le ascundă de ochii oamenilor, dar faptele lui îl dau de gol.

623.—El într'un fel o ursia și altfel ieși la vopsea. Adică el urmărirea altceva, de cât ceia la care ajunsese.

Din Trusești-Botoșani

C. Atanasiu

624.—Mânâncă bre, numai să nu te mânânce !

625.—Ți se parc că spune adevărul, da' el șede dracul grecește într'ânsul și-ți toarnă cogeamite minciună.

626.—Mă culc seara cu soare și mă scol de-aprânzul mare:

627.—Potrivește din gâtlan, câtă brânză, cât *chitan*.

628.—De nu-i bea, nu-i mai mânca, de tot mai că te-i usca.

629.—Cum îi și lumea asta: îl vede că se duce seara și vine dimineața din casa lor și zice că mâne la dânsii !.

630.—Mâi, mâi, mâi: parcă v'ați șters amândoi de-un prosop ! — se zice când doi se sfădesc de dimineață.

631.—Băietul crește ca din piatră, da' fata ca din floarea baligei.

632 — Apoi dă, dragul meu, paralele-s cu ciubote roșii — adică-s cam scumpe.

Mănăstireni-Botoșani

D. Gr. Furtună

633.—l-a intrat pe sub piele=i-a aflat toate voile.

633.—Și-a vândut și cenușa din vatră, se zice unui bețiv care a sărăcit cu totul.

634.—A-și jumuli și părul din cap=a dat peste ei vre-o nenorocire.

635.—Imi băgași un șarpe rece 'n sân=trecură fiori reci de spaimă prin mine, mă speriași.

636.—Parcă ești cu ghiața 'n sân=de frică.

637.—Nici cu spatele nu știu despre ce-mi spui=a nu ști de loc.

638.—Nu-mi mai aprind paie 'n cap.

639.—Fără splină=o persoană sau un animal care fuge repede.

640.—I s'au dus ochii în fundul capului=de rău (câinos la inimă ce este)

641.—I se văd vinele gâtului=nu mai are mult de trăit.

642.—Gâtul i-e ca baera de tobă=așa de slab ce este.

643.—I s'a sburlit părul=de frică.

644.—I s'a făcut părul măciucă 'n cap de frică și spaimă.

645.—Se uită pe sub gene=se uită crunt, cu gând rău asupra cuiva.

646.—Nu te am la inimă=nu-mi ești omul căruia să-i spui adevărul.

Voicești-Vâlcea

I. N. Popescu

DATINE ȘI CREDINȚE

955.—Când urzești, nu e bine să treacă câine, pisică, etc. peste fire, că e rău de moarte.

956.—Omul după ce a murit, îi stă, zice, sufletul în casă trei zile. După aceea s'apucă de colindă toate câile pe unde a fost trupul și apoi se duce la Rai sau la Iad. Celui ce a umblat mult pe pământ, i se zice de oameni, cărora le-a povestit pe unde a fost: «Lili, băiete, ce-o să-ți mai alege sufletul până ți-o face drumul ce l-ai călcat».

957.—Găsesc nemerit să spun aici, că hoții ca să nu fie prinși când fură, se prepară de-o mână de copil mort în pânțele odată cu mamăsa. O desgropă, o taie, scoate copilul, îi taie o mână, apoi dau pământul la loc ca să nu se cunoască. Cu acea mână ocolesc de trei ori casa unde vor să spargă, fiindcă atunci, cei dinăuntru, cad într'un somn adânc și ei fură în voie.

958.—Nu e bine să dai «bună ziua» când treci pe lângă un mort, când îl duc oamenii la groapă.

959.—Când a murit cineva în casă, nu e bine să măture trei zile.

960.—Când cineva moare cu ochii deschiși, nu e bine, căci tot mai moare din acea casă.

961.—Mai înainte vreme se puneă pe mort un fir de mătăsă.

Din Boureni-Doljiu

N. I. Dumitrașcu

962.—Lumânarea de la botez și cea de la cununie luminează calea sufletului la eșirea lui din trup. Celalt drum ți-l luminează lumânările se ți le-ai dat tu de pomană, ori cari ți se dau de cei de după tine.

963.—De sfântul Toader să semeni ceapa că crește mare. Fetele să se leie în acea zi înainte de răsăritul soarelui, zicând: «Toadere, sân-Toadere, ie cosița iepelor, fă cosiță fetelor» etc.

964.—Toate lucrurile sunt începute de Dumnezeu și sfârșite de dracul; sunt însă și unele începute de dracul și isprăvite de Dumnezeu.

965.—În Sâmbăta lui Lazăr să se deie răcături (piftie) de pomană, pentru că Lazăr a murit de dor de răcături.

966.—Sfântul Toader ține pe dracul de păr.

967.—Vrai să faci rău cuiva, să se aleagă din dușmanul tău, cum nu ce alege de colbul din drum? plătește-i slujbele, postește post negru zilele săptămânei înapoi și apoi să vezi.

968.—La mort când intri în casă, nu zici buna ziua sau altceva, pentru că mortu-i mai mare și nu-ți poate răspunde.

969.—*Mâneci* să dai la toate cele ce se încrunță de sânge la tine la facere (femeie) pentru că pe ceia lume umbli după ceia ce te-a moșit cu șervet și cu apă.

970.—*Soartea* vacii s'o îngropi la un izvor, ori s'o dai pe o apă mergătoare (cu ciocălăi) după ce a trecut-o de trei ori prin butucul unei roți, ca să nu i se poată lua mana vacii.

Jud Botoșani

V. Moisiu

971.—Când urlă focul, te vorbește cineva de rău; deci să arunci cu sare în foc, că-i dai cu sare în ochi celui ce te vorbește de rău.

972.—Când îți țiue urechea, iarăși te vorbește cineva: dacă țiue cea dreaptă: de bine și cea stângă: de rău.

973.—Când sughiți, iarăși, te vorbește cineva și să ceri cuiva de lângă tine, un număr, și ce literă din alfabet cade la numărul acela, e litera numelui celui care te vorbește.

974.—După ce ai omorât un șarpe, să nu-l ridici pe băț în sus, căci are să'nceapă vijelie.

975.—Când plouă într'una, e semn că s'a înecat cineva.

976.—Dacă ucizi o broască, are să plouă.

Jud. Ilfov

P. S. Colibași

- 977.—Când cântă *broatecul* e semn de ploaie.
- 978.—Când e zăbușală mare, când te culci și nu poți dormi, când te mânâncă nasul, e semn de ploaie.
- 979.—Dacă pornindu-te la drum ți-a eșit cu plinul înainte, atunci să știi că-ți va merge treaba 'n plin.
- 980.—Pentru ca să-ți meargă bine când ți-a eșit un popă înainte, după ce a trecut, s'arunci în urma lui un mănunchiu de paie sau de fân din căruță; iar dacă mergi pe jos, îi destul să-i arunci un pai, zicând: «Iaca-ți dau paie».
- 981.—Când mânânci și-ți cade bucățica de la gură, atunci are să vină cineva flămând.
- 982.—Când sughiți, te pomeneste un cunoscut. Dacă ai sughițat greu, apoi acela te înjură sau te vorbește de rău; iar dacă ai sughițat ușor, apoi te vorbește de bine.
- 983.—Dacă mânânci coajă de pe ceaun, e semn de sărăcie.
- 984.—După ce a asfințit soarele, nu-i bine să dai gunoiul afară, ci să-l lași pe a doua zi.
- 985.—Să nu mături prin casă seara, că-i a sărăcie.
- 986.—Marția, Miercurea, Vinerea și Duminica, nu-i bine să-ți tai unghiile.

Jud. Dorohoi

N. V. Hânțescu

- 987.—Când moare cineva, cei ai casei umblă cu capul gol.
- 988.—Pomul celui mort trebuie să-l ducă nașul lui. Pe drum se dă la flecare câte 5-10 bani plata vămilor.
- 989.—Dacă duci vaca la buhai în zi de sec, va făta vițică; dacă o duci în zi de fruct, vițel.
- 990.—Când te 'ntinzi noaptea, crești.
- 991.—Femeile poartă verigă în deget pentru ca blestemele ce le zic să nu se prindă de om.
- 992.—Când înveți un descântec pe unul mai mare, să ții o lespede sub brâu, c'atunci nu pierzi leacul.
- 993.—În ziua de Paști băeții toacă ca să se facă cânepa.
- 994.—Dacă-ți strică cineva oul la Paști trebuie să i-l dai căci pe cea lume îl mânânci cu păcură.
- 995.—Dacă'n Ianuarie e frig, va fi cald în Iulie.
- 996.—Dacă coși în ziua de sfântul Vasile, ai noroc mare. Dacă ești băiat, te'nsori; dacă ești fată te măriți.
- 997.—Cascatul trece din om în om.

Bălățești-Neamț

I. Preutescu

B O C E T E

5.--*La o mamă*

Scoală, mămucută, scoală,
 Și ieși mămucuț' afară,
 Și te razimă de *chetoare*
 Te roagă la sfântul Soare,
 Să ție ziua mai mare,
 Că azi îi zi de despărțanie.
 De la toate nemurelele,
 De la frați, de la surorele.
 Scoală, mămucută, scoală.
 Că te duci pe ceea lume,
 Unde-i satul făr' de nume

Și cararea făr' de urme.
 Roagă-te cui te-i ruga,
 Roagă-te la săpători,
 Să facă casa de flori
 Și ușița de mătasă,
 Să mai vii la noi pe-acasă.

Auzit în scara de Miercuri 24 Fe-
 bruarie 1910 de la baba Ioana Toa-
 der I. Alexa Bârleanu de 69 ani din
 Tătăruși-Suceava.

Al. Vasiliu

C Â N T E C E

1028.--*Lasă-mă, măicuță'n*
pace,

Să iubesc pe cine-mi place,
Că pe cine-ți place ție,
Aceea nu-mi place mie.
Nu-mi lega, măicuță, calea,
Cu cine nu-mi este voia.
Că tu-i bănuie vre-o dată,
Când te-i pomeni lăsată.
Că dragostea-i lucru mare.

1029.--*Mândruliță de pe plai,*
Ce guriță dulce ai !
Spune-mi dai ori n'o mai dai ?
Ori tu ai gândul de rai ?

1030.--*Mă dusei asar' la fete,*
Dumnezeu sfântul mă ierte
Pentru că le sărutai
Poate că m'oi duce'n rai...

Da'n rai știu că nu m'oi duce
Că mi-a plăcut gură dulce.

1031.--*Maico, din copii tăi,*
Ne-ai ales pe noi, pe doi
Și-ai umplut lumea cu noi,
Dar să fi făcut mai mulți,
Ne-ai fi 'ndreptat peste munți.

Auzite de la G. Luca din comuna
 Mândra, ținutul Făgărași.

C. Rădulescu-Codin

1032.--*Ochii mei rămân și*
plâng.
Plângeți ochi și lăcrămați,
Că voi sunteți vinovați,
Ce iubiți cu greu uitați.
De cu seară până'n zori,
Trupul meu varsă sudori.

*De cu seară până'n cină,
Trupul meu n'are odină,
Când văd la puica lumină.
Stinge, puică, lumina,
Să-mi răcoresc inima.
Când mă uit la casa ta,
Mi s'aprinde inima
Și când văd pereții tăi,
Lăcrămează ochii mei.*

1033.—*Am avut un pui pe
lume*

*Și n'am știut cum se ține
Dar acu' de l'aș avea,
Tare bine l-aș păstra.*

De la Stoian Petre din Catane Dolj

Șt. St. Tuțescu

1034 —*Hai năcaz, năcaz,
năcaz,
De mic copilaș te-am tras.
Acuma m'am făcut mare,
Năcazu-i tot în spinare.*

1035.—*Foaie verde ș'un aclaz
Eu de mândra nu mă las.
Eu pe mândra oiu lăsa,
Când mi-o suna scândura
Și popa cadelnița.*

1036.—*Foaie verde foi de nuc
Tot am zis mă duc, mă duc,
Să strâng fetele buluc
Și cu toatele mă plâng.*

Auzită din Stănuești Tutova

C. Patriche

1037.—*Foaie verde de molotru
Se ceariă cucu' cu corbu'
Care să rămâie 'n codru.*

*Cucu' mi-are pana verde
Intră 'n codru nu se vede.
Corbu' are pene negre
Intră'n codru și se vede.
Cântă cucu p'o trupină,
Corbu vine și-l îngână.
— Fugi, corbe, nu mă'ngâna,
Că nu sânt din legea ta.
Tu ești pasăre spurcată,
Mânânci carne nejunghiată
Și bei apă dintr'o baltă.
Eu sunt pasăre curată,
Mânânc carne de-a'njunghiată
Și beau apă strecurată,
De la trei fântâni de piatră.*

De la lăutari în Ciuciei Romanuți

C. Daniilescu

1038.—*Frunză verde foaie lată
Vreau să mă căpătuesc
Și nici una nu găsesc.
Am umblat la mahala
Să-mi găsesc și eu una.
Am găsit-o sârmana,
Da' ea n'are ce mănca
Și-i c'un ochiu cam arcana.
Am să caut o bătrână
Să-mi caute 'n boscoroade
Să mă facă ca să iau
O fetică cum știu eu.
Pe femeia cea frumoasă,
Nu-i păcat s'o ții în casă.
Pe femeia cea urâtă,
Nu-i păcat s'o dai în râpă.
Pe femeia cea buzată,
Nu-i pacat s'o dai în apă.
Frumoasă mândra să-mi fie,
Că eu banii îi prăpădesc,
Da' cu mândr' am se tăresc.
De la Vasile Mereuță căt. Rădăești
Tutova.*

M. Tănăsescu

1039.—*Frunză verde undelemn,
Ce fel de dragoste-avem,
Numai din ochi ne vedem,
C'altă putere n'avem
Vai drăguță dragi ne-avem,
Ne-am lua și nu putem,
Ne-am lăsa dar nu mai vrem,
Cuci te bine sămănăm
Și la ochi și la sprincene,
Ca doi porumbei la pene.
Și la mers și la umblat
Și la dulce sărutat.*

Jorăști-Covurlui **P. G. Savin**

1040.—*Foaie verde iarbă moale,
Mă 'ntâlnii cu puica 'n cale
Dar parc'am fost fermecat,
Că cu ea mâna n'am dat.
Mândro, știi tu, ori nu știi,
Când eram noi doi copii,
Și 'ncepeam dragostea 'ntâi ?
Mândro, dragostele noastre,
Au rămas pustii pe coaste.
Am fost Vinrei pe la ele,
Răsărise vinețele,
Vinețele, flori albastre,
Răsărite tot pe coaste.
Vinețele, bujorei,
Să ne luăm amândoi.*

1041.—*Foaie verde de sulfînă,
Bate vântul iarba-mi scoală,
Dorul mândrei mă omoară.
Bate vântul iarba 'nspică,
Dorul mândrei mă usucă.
De-o fi mândro, ca să fie,
Trimete-mi trei bețe-alun,
Ca să viu să te cunun.
Că trei ani mi-ai fost mândruță*

Și-acuma să-mi fii finuță.

Auzit de la niște flăcăi Rădești-Tutova.

I. I. Nadă

1042.—*Măi, măi,
Vai de lin, vai de pelin,
Vai de omul cel străin...*

Măi, măi,

*Că pelinu-i tot pelin,
Și străinu-i tot străin...*

Măi, măi.

*Frunză verde măr domnesc,
Patima ce-o pățimesc,
Ard în foc și n'o simțesc.*

Măi, măi,

*Da' de traiul vieței mele
Plâng pietrele 'n vădurele.*

Măi, măi,

*Frunză verde de dudău,
De jalea traiului meu,
Plâng și pietrele 'n pârău,*

Măi, măi.

*Și-astă vară n'a fost vară,
Fără numai foc și pară...*

Măi, măi.

*Mândra mea, de când te știu,
Nici nu-s mort și nici nu-s viu,
Nici cu morții în mormânt,
Nici cu viii pe pământ.*

De la Iona Ilieș Sadova-Bucovina

Al. Morariu

1043.—*Frunzuță verde de drob (?)
Fost-am fost să te întreb :
Cum ai trecut Crișu-Negru ?
---Da' eu bine l-am trecut,
Tot prin apă până'n brău,
Ținând pe murgu de frâu ;
L-am trecut, mândruță, bine,
Că mi-a fost dor după tine,*

1044.—*Măi bădiță că-mi ești drag
Spun și frunzele de fag.
—Și eu spun că te iubesc,
Și spun frunzele de vâsc.*

1045.—*Frunzuță verde de sus,
Ne-am iubit mândră 'n ascuns,
Cine ne-a văzut ne-a spus,
Și ne-a spus pe amândoi.
N'ar avea folos de boi
Nici de turma cea de oi,
Nici de ochi, de amândoi.*

De la Alexandru Bran de pe Crișul
Negru-Ardeal.

C. Georgescu Munteanu

1046.—*Foaie verde trei scafeți,
Are mama trei băfeți,
Câte trei sunt scriși la sorți.*

Na dorule na,

Na dorule na.¹

*Unul este sanitar,
Face-armata prin spital.
Unul este calaraș,
Face-armata tocmai 'n Iași.
Unul este 'n roșiori,
Face-armata la Târșior.
Vinde mamă, ce-ai avea
Și mă scapă de belea.*

*—De la sorți și de la moarte,
Nu te poate mama scoate.*

*--Vindeți, mamă, testinelu'
Mă scapă de colonelu'.*

*Și mai tae perișorul,
Perișorul negrișor,
Să mi-l pui la maior su' picior.*

Auzită de la Petre Trifu din Ale-
xandria-Teleorman.

D. Sameș

¹ Refren după fiecare pereche de
versuri.

1047.—*Foaie verde peliniță,
Ești afară la porțiță
De dă-ni și mie guriță,
Căci gurița de la tine,
Mă oftică vai de mine.*

1048.—*Fa Marișo, ochii tăi,
Moare neica după ei.
Fă-te de ei vânzător
Și neica cumpărător.*

Usca de sus Romanai

S. P. Chiricel

1049.—*Și-am zis verde ș'un dudău
Pe drumul care merg eu,
Nu-i fântână nici pârâu,
Nici apă ca să beau eu,
Să potolesc dorul meu.*

1050.—*Foaie verde sălcioară,
Dorul de la inimioară,
Nu mi-l potolește-o țară,
Numai puica într'o seară.*

1051.—*Foaie verde trei masline,
Strânge fa puicuță bine,
Să iasă focul din mine.
Frunză verde trei spanace,
Strânge puică nu te face,
Că de nu, eu nu-ți dau pace*

Auzit de la Ioan Morariu, Pângă-
rați Neamț.

D. Urzică

1052.—*Chiticică busuioc.
Ține-ți mânăoasă'n loc,
Ține-o 'n loc și bate-o 'n loc,
Bătae făr' de noroc.*

1053.—*Când am zice de-o lălea,
Dați-i drumul pe stânga.*

1054.—*Când am zice măr mustos,
Să'ntoarcem hora pe dos,
Și-am mai zice siminoc,
S'o ținem o țără'n loc
Și să-i facem de-un soroc.*

1055.—*Frunză verde de-o lalea,
Să-i dăm drumul pe dreapta.*

1056.—*Când am zice foi trifoi,
Și la stânga câte doi.*

1057.—*Și-am mai zice siminoc,
Să jacem hora la loc,
Să-i mai tragem un soroc.
Ține-l 'n loc și bate-o 'n loc,
Bătaie fără' de soroc.*

1058.—*Când am zice matostat,
Jucați-o mai regulat
Că mă mării și vă bat.*

De la horă, la jocul „mânioasa” din Carpen-Dolj.

I. Popescu-Carpen

1059.—*Foaie verde de-o negară
Dragă mi-e noaptea de vară,
Că dorm mândrele pe-afară,
Astrucate la picioare
La piept cu țafele goale,
De ce nu m'ai trăsniț Doamne.*

1060.—*Foaie verde și-o alună
la-ți fetiță ziua bună,
De la tată, de la mamă,
De la frați, de la surori,
De la fetele cu flori.*

1061.—*Și iar verde de trei flori,
Dare-ar Dumnezeu să mor,
După Pașt'n sărbători.
Când e câmpul plin de flori*

*Și de fluturi sbuiători,
Când fetițele-mi dau flori
Și nevestele-ochișori.*

I. I. Cluncanu

1062.—*Frunză verde ș'un lipan
Tată am și mamă n'am
Și-s copilă de haram.
Tată am și mamă nu-i
Și-s copilă a nămarui.
Tată am și nu mă vede
Mama stă sub iarba verde.
Eși, măicuță, de sub lut,
C'ai șezut destul de mult.
Încă nu-i fi putrezit
Tata'și cată de iubit.
la ieși ca să-ți povestesc
Cu streinii cum trăesc.
Străină sunt ca și-un cuc,
N'am milă unde mă duc
Măcar încotro mă duc,
Bat la mine ca la lup.
Nu mai am nimic iubit,
Numai câmpul inverzit.
N'am nici frați, n'am: nici surori,
Numai câmpul cel cu flori.
Dacă florile or trece,
Rămân iar stânsă și rece.
Eși măicuță din mormânt,
Să mă vezi la cine sunt.
Ziua, noaptea, tot muncesc,
N'am cui să mă jeluesc.
Ziua, noaptea-s tot desculță
Tu nu vezi, dragă măicuță.
Dar mă rog lui Dumnezeu,
Să'mplinească gândul meu.
Să vii măicuță la mine,
Sa mă strângi la sân la tine
Și-amândouă să mergem,
Cetre cerul ce-l vedem.*

*In grădina cea'nflorită
Ce-i de Dumnezeu gătită.*

Vatra Dornei

Teofil Bizom

1063.—*Uiu iu pe Dealu' Mare
Că mireasa n'are poale
Și i-a face mirile
Când a tunde cănele.*

1064.—*Mână mări că n'are hoi
Nici catrință dinapoi,
Mână mări ca n'are vite
Nici catrință dinainte.*

Auzite de la Ioan Ghervescu Bu-
hoci Bacău.

I. I. Preutescu

1065.—*Leleo, bărbățelul tău,
Ologr-l-ar Dumnezeu.
— Lasă-l să nu-l ologearca*

*Ochii din cap să-i plesneasca.
Căci olog șade la foc
Și vede prin casă lot.
Leagă-l c'un curmei de gât
Si-l du Vinerea la târg,
De Țo da un leu și opt,
Să-l dai cu curmei cu tot
Să-l dai într'un ban de lut
Sa te mântui de urât.
Să ei țărna de la mormânt,
Și sa-i pui în așternut,
Se se scoale surd și mut.
La picioare ițele,
Sa iea dracul mințele.
Și la cap câte-un dovleac
Sa nu-i mai dea peste leac.*

Auzite de la Nicu și Pericle Cior-
tescu din Idrici Fălciu.

G. C. Arteni

GLUME, JITII, TACLALÉ

200.— Ar fi fost mai bine !

Erau odată doi oameni : un moșneag și un flăcău. Văzând moșneagul că-i greu de trăit, zice celuiilalt :

— Măi știi una ?

— Dacă mi-i spune !

— În lume e așa de greu de trăit, că munca cere osteneală mare, nu bocluc. Haidem mai bine în tovărășie la cerut de pomană ! Că zici ?

— Haidem ! Moșneagul își leagă strâns vâna la picior și schiopâlc, schiopâlc ! mergea din sat în sat și cerea milă împreună cu tovarășul său cel tânăr.

Au umblat ei cât au umblat, dar câștig se vede că nu era cine știe ce—încât și-a luat de seamă de la o vreme flăcăul că mai bine ar folosi el la muncă. Și a mai dat D-zeu că un preot se pusese pe lângă dânsul să-l tocmească—a intrat deci slugă și, muncind cinstit, avea acum cu mult mai mult folos. Vorba cea : « Tocmește-te tu la mine că și

eu m'oiu tocmi la popă, că el mai bună leafă dă!» Moșneagul rămăsese tot cerșetor. Umbla mereu prin lume cu meșteșugul acesta. Odată și odată numerește iar pe la preotul din satul acela. Iese flăcăul, fostul lui tovarăș, să-i deie o strachină de făină. Bietul flăcău a prins a râde. Dar moșneagul:

—Mă mai cunoști, bre?

—Cum nu!

—Hi! Zi ai intrat slugă!

—Slugă, dar pe cinste moșule!

—Și o duci bine la preot?

—Cât se poate, nu, dar măcar mai potrivit.

—Vezi tu, măi flăcău, dacă n'ai avut minte!

—Cum?

—Ar fi fost cu mult mai bine să mă fi ascultat și să fi umblat cu mine. Uite, ce lucru de desagi noi-nouți am eu acuma!

—Ei, și?

—Ei, și dacă mă ascultai tu pe mine iaca pe cei vechi, ție aveam să ți-i dau!

Și moșneagul a dat rapide biciu calului.

Din Vlăsinești-Dorohoiu.

Dumitru Furtună

201.—Sfatul cu limbă de moarte al țiganului

Era odată un țigan și avea trei danci. Intr'o zi se îmbolnăvește de moarte și văzând că slăbește, cheamă băeții împrejurul lui și le zice;

—Dragii mei băeți, eu îs slab și am să mor, iaca cu limbă de moarte vă las două sfaturi, că altă avere n'am: «Să mâncați totdeauna bucate bune și să purtați tot ciubote nouă».

Dancii ascultară, dar cel mai mic a început a râde.

—Da bine, tetico, de unde să mâncăm bucate bune și să purtăm ciubote nouă, dacă n'avem?

—Dragii tatei, să mânânci totdeauna când ești flămând, și bucatele cât de rele are să-ți se pară bune, și ciubotele cât de vechi, dacă li-i curăți și le-i unge, ai să le porți ca și de cele nouă.

Și zicând aceste cuvinte țiganul și-a dat duhul.

Auzită de la Aglaia P. Mitocaru.

Bogdănești-Suceava.

Pr. M. Cărlănescu

202.—O păcăleală¹

O haimana, ca să-și bată joc de lume, s'apucă să scoată un felinar

¹ Pentru care Redacția cere iertare. S'a tipărit numai pentru d. Dr. G. Pascu

din pământ. În sfârșit începe să tragă de el în sus. să-l hâlțae, să-l sucească, de-aș, ce să scoată el paru' din pământ.

—Drumeții încep să se strângă împrejurul lui, vorbind între ei ;

—E nebun saracu', l-a luat de mic.

—Lăsați-l c'o fi!

Dar el ;

—Nu, că trebuie să iese, nu se poate să nu iese... Și tot hâlția în toate părțile.

—Nu, că trebuie să iese, nu se poate frate..

...S'aunde o pâraitură și'n același timp și-o mirositură...

—Ei, vedeți, nu vă spusei eu că trebuie să iese.

Lumea văzând și auzind cele petrecute, începură să scuipe, mișcându-și mustățile și nasul.

Apoi au plecat înjurând.

Auzită în Boureni Doljiu,

Nic. I. Dumitrașcu

203.—Rusul câptușit.

Rusul cum o da, cum o'nturna, că 'ntotdeauna umbla ghergheteag. Un Rumân, care-l cunoștea, să nu tacă ? ca să-l încerce îl întreabă :

—Măi Rusule, de ce umbli tu tot-deauna terfelegos, și, ești așa de gol ?

Rusul răspunse ;

→Nu gol ! câptușit pe dinuntru !

De la moșu Ioniță Gânju.

Nemțișor-Neamț.

A. Moisei

204.—Snoavă

O femeie ședea la capul barbatului ce era gata să moară și plângând îl întreba ;

—Dragă barbate, dacă o fi gata să mori, să-mi lași și mie o povață!

—Îți las nevastă : după moartea mea, tu să te măriți și să iei un barbat de 40 de ani ca și mine.

Ea răspunse :

—Bine barbate, dar n'ar. fi mai bine să iau doi de câte 20 ani, că fac tot 40 ? Bietul om, când auzi așa, îi și eși sufletul. Ea a început să plângă și să jelească și având un mânzat (vițel măricel) ca să-l tae, jelindu-se zicea : «Am să taiu mânzatul și să-l fac jumătate pomană și jumătate nuntă, nuntă.

Auzită de la Ghiță Culiță.

Râul Alb, Dâmbovița

A. Cioranu ¹

¹ Să se citească tot așa și la pag. 61 în loc de Rioșanu

O SAMA DE CUVINTE

1634—1644

Pe la noi, fetele mai cu seamă și unele femei bune de prieteni, drăgăstoase, poartă la gât «*lefti*» sing. *left* sau «ghirdane de mărgеле» cum li se zioe pe unele locuri.

Leftul acesta e făcut de obicei dintr'o bucată de catifea lată de 2—4 c. m. cusută foarte frumos cu flori diferite și colorate, și apoi umplute florile și cu mărgеле iar de diferise culori. La capete are două băieri, sing. baieră, de ață cu care se încheie. Unii zic că moda asta cu «leftul» a venit de dincolo de la ungureni (Românii transilvăneni).

Ștefănești Vâlcea

I N. Popescu

A liopăi—a grăi fleacuri,

Creancă-fleancă—nici țărancă nici doamnă. Se zics despre unele țărance, ce se cred mai presus și se îmbracă în strae nemțești. «li o treancă fleancă» identic cu «Nici căne, nici ogar».

Haugăș, hogăș, chiușcă, și jidovină = trei bărne așezate într'un șanț din vârful muntelui și până în vale, pe care se slobod butucii.

Căilaș și *căillac*—butuc scurt cam de un metru.

Șpan pl. șpani—un fel de *lodve* făcute din căilași și din care se face dranița (șindrila).

Bucovina

II. Onciul

C R O N I C A

* **Convorbirile literare** pe Februar publică în frunte o fărâamă dintr'o conferință ținută la Cassa Școalelor de învățatul francez, d. *E. de Martonne* despre *Viața păstorească în Carpații români*. După câte tim, d. De Martonne a fost poftit de d. ministru al școalelor, ca să știm și noi Românii, — cei ce știm frantuzește — cum trăiesc în mijlocul codrilor, specia de frați a celor ce nu știu frantuzește, numită *ciobani* sau *mocani*.

Așa s'a făcut și în trecut, așa se face și așa se va face. Și-i o mare rușine aceasta, o rușine atât de mare, că ar trebui să crăpe unele obrazuri.

* În **Neamul Românesc Literar** No. 10 se reproduce după „*Românul*” câteva amintiri ale d-lui *H. Petra-Pelrescu*, cari se leagă de dragul prieten al Românilor, bătrânul profesor boem Dr. Ion Urban Jarnik, despre care și cititorii noștri știu câte ceva.

* Reproducem după «Universul» :

„O știre deosebit de îmbucurătoare pentru Românii bucovineni a fost desigur numirea d-lui *Ilie Torouțiu*, un român bucovinean, pe semestrul de vară 1912 ca lector pentru limba română, la Universitatea din Frankfurt a. M. din Germania, catedră de curând creată în urma intervenției d-lui profesor universitar *Friedwagner*, un cunoscut filo-român care se bucură de mari simpatii în cercurile românești din localitate, încă de pe timpul când d sa s'a distins la Universitatea din Cernăuți.

„Cu această ocazie, trebuie să menționăm, că grație d-lui *prof. Friedwagner* în Germania s'a creat un nou focar de lumină de unde se va răspândi mai departe cultura și știința română, pentru care lucru merită toată lauda și recunoștința tuturor românilor“.

D. Torouțiu este harnicul colaborator al nostru din anii dintâi și care — nu ne dăm seama cum — ne-a dăruit uitărei.

* Am primit, și nu știu de la cine, mănunchiul său de *Povești și cântece populare* intitulat *A fost odată...* scos cu ajutorul unui anonim la Cluj; cuprinde de 163 fețe povestiri și jătii și apoi 16) de cântece bucovinene cari au ca încheiere această arătare: «Multe din cântecele de față le-am publicat întâi în frumoasa revistă din Bârlad, „Ion Creangă“. Li mulțămim d-lui I. Torouțiu și pentru una și pentru alta,

P.

* In **Românul** din *America—5103 Detroit avec N. W. — Cleveland, Ohio*, sub direcția d-lui *Nicolae Barbul*, român ardelean, în colaborare cu alți distinși tovarăși ai săi, pe lângă diferite articole de fond, de știință, literatură, vești comerciale și diferite informații și publicații din America și din țara lor iubită — Ardealul — se publică și literatură populară. rezervându se mărgăritarelor noastre populare coloane întregi. Iată una din ele, publicată în *Românul* de la 10 Martie a. c.

*Frunză verde peliniță,
Ridică-te neguriță,
De pe deal, de pe culmiță,
De pe pana stuhului,
Să văd coama murgului
Și chica voinicului.
Că-l cunosc de fluerat
Că i voinicul fermecat
Și e încă ne'nsurat.
Și-l cunosc pe cojocel
Că-i voinicul tinerel*

*Și i-e dorul măricel
Mă duc maică după el.
— Dragul mamei nu te duce
Că ca mâni în pumni ai
plânge.
— De mă-ida, de nu mă-ida
Pe fereastră m'a fura
La lună ne-om cununa,
La soare ne-om judeca
C'asa-i mamă voia ta !*

Cum or fi sunând de cu jale asemenea doine pe culmele Americii care înghite acolo și frați de-ai noștri ce duc în sufletele lor comoara neprețuită a podoabelor noastre populare !

M. Lupescu

* In No. 1 anul I pe Martie c., a revistei chëferiste *Lupta*, **Un răvaș** scris neaoș românește, datorit penei ilustrului profesor din Praga : Domnul *Dr. Iou Urban Jarnik*
E vorba de neajunsurile, ca să zic așa, și foloasele aduse de drumul de fier, omninerii în genere, localităților precum și fiecărui om în parte.

Un exemplu din oraşelul său natal *Potstein*: de unde acum 50—60 ani, mai în fiecare casă se afla câte un războiu, de ţesut—la domnia sa acasă erau 2—acum de abia dacă se vor găsi 2—3 în tot oraşelul!

Arată înfrumuseţările aduse oraşului—în timp de 40 de ani—datorită domniei-sale şi care dacă n'ar fi fost calea de fier, nu s'ar fi putut realiza.

Indeamnă, dând o pildă din Boemia, ca şi cheferiştii Români să se unească cu toţi ca să-şi atingă dorinţele, cu privire la îmbunătăţirea stărei materiale, cari de altfel, în raport cu munca ce o depun, sunt cei mai de jos funcţionari plătiţi.

Se dă portretul şi iscălitura autorului.

N. I. Dumitraşcu

Posta Redactiei

D. C. N. *Mat. R. V.* V'am trimis câte un ex. „Boli şi leacuri“ şi „Jocuri“ III. — D. N. I. *Dumitraşcu, Bucureşti*, Ți-am trimis „Boli şi leacuri“ şi Ț'am scris. — D. S. P. *Colibaşi Afumaţi-Ilfov* Primit. — D: *St. St. Tufescu* Primit. — D. S. P. *Chiricel* Primit. — *Păr. Fl. A. Drăghici*. — Primit. — D. *Gh. Ursache* Primit. — D. *G. A. Cosmovici Tg. Neamţ* Primit; trimis calendarul. — D. *A. Moisei* Primit bogata culegere. — D. C. *Atanasiu* Primit. D. S. P. *Chiricel* Iarăşi am primit. — D. *D. Sameş Alexandria*. Primit. — D. C. *Georgescu Munteanu Slatina*, — S'au primit toate — D. *Gr. Furtună* Mulţămiri, am primit. — D. *Alex. Morariu* Primit. Voiu căuta să fac clişeu pentru mblăciu. Oul să vorbească răspicat şi găina care nu l-a asculta s'o tai. Aştept.

Poşta administraţiei

D. M. *Rădulescu*, Bogdana prin R. de Vede, primit 5 lei abon. pe an. 5. — D. *Lt. Bl. Saint-Georges*, primit 2.50 abon. jum. an. 5 — D. V. B. *Țirica*, Bărlad, primit abon. an. V. — D. V. *Nicolescu*, gara Iveşti, trimiteţi abonamentul şi însemnaţi pe cotorul mandatului de la ce No. să vă trimetiu revista.

Cărţi primite la redacţie:

N. *Dunăreanu*: *În negura vieţii*, Bucureşti; Libr. nouă, I. a. (No. 25 din Biblioteca „Lumina“). 128 p. 30 b.

Mariu *Teodorianu-Carada*: *Maica Sofia*, Bucureşti, Libr. Alcalay, I. a. No. 749 din „Biblioteca pentru toţi“.

Reviste noi primite în urmă:

Revista muzicală bisericească «Ioan Cucuzel» a societăţii cântăreţilor din România. Redacţia şi Administraţia în Bucureşti, Calea Moşilor No. 237, Abonamentul anual 6 lei.

O B O L U L

intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «ION
CREANGA» pentru strângerea fondului :

===== **Bustul lui Ion Creangă în Bârlad** =====

Suma adunată și depusă pentru fructificare . . . 908,25

Numai câteva exemplare au rămas din :

CALENDARUL

REVISTEI

ION CREANGA

===== **Pe 1912** =====

===== *A se cere de la T. Pamfile, Bârlad, str. Promoroace* =====

Gratis

Poate primi ori și cine această revistă pe un an întreg. Mai
mult chiar: **GRATIS** poate ori și cine să dobândească colec-
țiile anilor din urmă. Cine va pofti, să scrie la administrație :
M. LUPESCU Zorleni-Tutova, alăturând o carte postală pentru răspuns.

Pentru d-nii învățători și institutori !

A apărut în „Biblioteca pentru toți” No. 768-69

PESTALOZZI ȘI EDUCATIA ELEMENTARA

important studiu asupra operei pedagogice a lui A. Pestalozzi
de G. Compayré și tradus de d. *T. Popovici*, institutor Orfeli-
natul agricol «Ferdinand». E de absolută necesitate tuturor mem-
brilor corpului didactic primar mai cu seamă la examenul de
definitivat și înaintare pe loc.

Se procură de la orice librărie cu preț de 60 bani.

D-sale D-lui

Artur Garovei
Fălăceni

PRELUSITOARE

Prin Ro
următo

la revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi

„Ion Creangă“	—	—	—	—	—	3.00
„Ion Creangă“	—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă“	—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă“	—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă“	—	—	—	—	—	0.10
„Ion Creangă“	—	—	—	—	—	1.25
„Ion Creangă“	—	—	—	—	—	1.50
T. Lupescu și J. Crețeru: Carte p. tineretul de la sate	—	—	—	—	—	1.20
T. Pașcu: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	—	—	—	—	—	0.20
„ „ „ „ „ I	—	—	—	—	—	1.40
„ „ „ „ „ II	—	—	—	—	—	1.60
„ „ „ „ „ III	—	—	—	—	—	1.50
„ „ „ „ „	—	—	—	—	—	1.00
„ „ „ „ „	—	—	—	—	—	10.00
„ „ „ „ „	—	—	—	—	—	0.40
„ „ „ „ „	—	—	—	—	—	2.00
„ „ „ „ „	—	—	—	—	—	1.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătase	—	—	—	—	—	0.10
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	—	—	—	—	—	0.20
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	—	2.00
„ „ „ „ „	—	—	—	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	—	—	—	—	—	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	—	—	—	—	—	0.30

== Se trimit franco numai după achitarea deplină ==

CATRE COLABORATORI

Revista „Ion Creangă“ publică tot soiul de literatură populară, strânsă de-adreptul din popor, și cu arătarea cel puțin a locului de unde este culeasă, dacă nu și persoana.

Manuscriptele să fie făcute—e de dorit—pe sferturi de coală și pe o singură parte a hârtiei.

Pe o foaie de hârtie să nu fie culegeri de mai multe categorii, de pildă! cântece cu găcitori, colinde cu descântece ș. a.

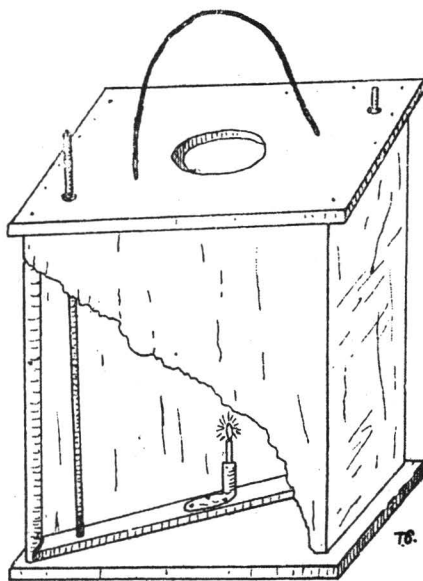
Uu tărâm fără margini a rămas încă nestrăbătut și cu plăcere vom publica culegeri despre felurite industrii casnice, femești și bărbătești, locuințe și port, documente istorice de vechea limbă românească sau cari cuprind lucruri în legătură cu sufletul românesc. Preoții ne pot trimite folclor bisericesc, rugăciuni și practice cari nu-s în cărți și tipicuri. Măsurătoarea pământului n'o știm, măsurătoarea grânelor și a lichidelor asemenea. Cum se ibovnicesc flăcăii și fetele noastre trebuie știut. Ceva despre pedagogia țărănească nu-i un lucru de prisos. Munca câmpului nici n'o cunoaștem. Vâslitul pe ape. Traiul pădurarului. Și câte altele!

Scrisul scurt și cuprinzător.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Un vechiu fanar de mână

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

B Â R L A D

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 bani

În străinătate . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 5 lei

În străinătate . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI C. D. LUPĂȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui] At. C. Blendea [Vladimir-Gorj] G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Bucur.), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu [Găinești-Suceava], Dr. I. Urban Iar-niș (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Valcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț] L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Bălnestii Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui] A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Prisecani-Iasi] P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman] L. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad] St. Capșa [București]

*Pentru condițiunile de înscrieri noi. să se ceară deslușiri la
Redacție sau Administrație*

CUPRINSUL:

Dr. Ion Urban Jarnik.—Vorbire rostită cu prilejul serbărilor jubiliare de 40 ani ale societății academice social-literare «România Jună» din Viena la sedința festivă din ziua de 1 Ianuar 1912 st. v.

T. Pamfile —Invățați și diletanți.

Pr. Florea -A. Drăghici.—Oancea, cântec bătrânesc.

I. I. Ciuncanu.—Mintea și norocul, poveste.

C. N. Mateescu, N. V. Hănțescu Șt. St. Tuțescu —Găcitori.

George A. Cosmovici, S. P. Chiriceș, C. Atanasiu Al. Morariu, I. N. Popescu. — Vorbe adânci

T. Pamfile.—Un vechiu felinar de mână.

Al. Morariu.—Terminologia împlăciului.

M. Lupescu, N. I. Dumitrașcu, G. C. Arteni, N. I. Munteanu, P. S. Colibași.—Datine și credințe

A. Gorovei și M. Lupescu.—Botanica populară.

I. Preutescu, Al. Moisei, Il. Onciul.—O samă de cuvinte.

D. Gr. Furtună, Petru Gh. Savin, I. Preutescu, A. Moisei.—Vrăji și farmece.

C. Gheorgescu-Munteanu, I. N. Popescu G. Răcoasa S. Manole, N. Gravr, D. Urzică, Maria I. Mircea. Căntece.

Al. Teodoru, C. V. Ișaișu.—Glume, jâții, taclale

P., N. I. D.—CRONICA.

Poșta Redacției, Administrației. Bibliografie.

Ilustrațiune: Fănar de mână, împlăciu.

Tudor Pamfile

**CULEGERE DE
GHICITORI ROMÂNESTI**
(Cimilituri)

No. 766 din „Biblioteca pentru toți”

30 bani

A. M. Nour

DESCÂNTECE ȘI VRAJI

— din popor —

No. 11 «Bibliot. folcloristică»

30 bani

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 5 lei

În străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

În ziua de 16 Maiu se împlinește o sută de ani de când o parte din trupul Moldovei, pământul de peste Prut al Basarabiei, a trecut samavolnicește sub stăpânirea rusă.

Să ne supunem vremurilor cari zdrobesc și ridică brațele, dar sufletul să ni-l ținem pururi treaz, căci nimic nu ni-l poate atinge. Să-l avem și să-l încălzim, gata de a asculta alte vremuri cari vor putea ridica și scobori brațele !

V O R B I R E

rostită cu prilejul serbărilor iubilare de 40 ani ale societății academice social-literare „România Jună“ din Viena, la ședința festivă din ziua de 1 Ianuarie 1912 st. v.

Onorată adunare,

Doamnelor și Domnilor!

M'am întrebat adese-ori pe mine însumi, de unde vine că limba română într'atât am îndrăgit-o, încât începând odată s'o studiez, nu m'am mai dat înapoi aflând în studiul ei o plăcere din ce în ce mai mare.

Era farmecul nespus ce avea și mai are pentru mine graiul curat al poporului însuși. Și în graiul acesta lucrul care stârnia interesul meu, era măestria, cu care poporul a știut să contopească elementele străine primite dela alte neamuri—și erau multe de acele—cu cari în decursul veacurilor a venit în atingere, să le contopească cu cuvintele din limba sa strămoșească, limba mumă latină.

„Ion Creangă“ — V, 5.

88.

Acei dintre învățații români de odinioară, cari nu vedeau cu ochi buni amestecul acesta, nu și-au dat cu socoteala c'alta este, dacă cineva de dragul unei teorii anticipate introduce cuvintele străine fie chiar și latine în limba română, și alta, dacă cuvintele aceste au intrat în ea pe cale naturală.

Ce rătăcire a minții și ce păcat, că un Laurian și Maxim în loc să fi primit în dicționarul lor român o sumedenie de cuvinte curat latine, surghiunind într'aceeași vreme multe cuvinte de obârșie străină, cari de mult își căpătaseră dreptul de cetățenie, în așa numitul glosar; ce păcat, zic, că râvna cea mare, de care au dat dovezi netăgăduite, ei n'au întrebuințat-o ca să ne deie o icoană credincioasă a limbei curat poporane de pretutindeni unde răsună graiul românesc !

Dacă nizuințele lor cu privire la alcătuirea limbei române literare ar fi isbutit, atunci din graiul mlădios, tare și armonios al poporului s'ar fi ales un fel de volapük sau un esperanto, o limbă făurită în mod artificial pe un calapod oarecare și nu o ființă vie, organică, capabilă de o desvoltare din ce în ce mai desăvârșită.

Limba română cea adevărată, luând întocmai cum a făcut-o vestitul poet dramatic francez Molière, binele său unde-l găsia, a devenit printr'o adaptare dibace a elementelor străine la cele băstinașe o unealtă minunată pentru oameni geniali, prin care să-și spuie simțimintele, obținând niște nuanțe de sens câte-odată și mai fine decât aceasta are loc în unele limbi din cele mari, cu literaturi bogate.

De aceea eu cu umilință mă închin geniului limbei române și al poporului, care se pricepe de minune să îmbrace în ea niște produse de toată frumuseța ale minții sale agere și înțelepte. Doresc din inimă să se găsească mulți din aceia, cari să se priceapă a se folosi de unealta aceasta neîntrecută, ferindu-se cât se poate de mult de cuvinte sau locuțiuni nouă străine, fie franceze, latine ori maghiare. Și dacă nu ajunge pretutindeni limba literară de astăzi, nu este oare câmpul vast al graiului poporan, din care scriitorii români pot să ieie ca din averea lor proprie în loc să cerșească la străini ?

Vorbind astfel în contra împestritării stricăcioase a limbei române prin fel de fel de neologisme, mă găsesc Doamnelor, și Domnilor, într-o societate din cele mai alese. Pasă-mi-te viteazul Rege al României, Carol însuși a pornit o luptă crâncenă în contra acestui balaur care emenință să înghiță pe fecioara nevinovată, limba curat poporană. Fie ca nizuințele aceste nobile ale augustului luptător să fie încoronate cu laurul unei isbânde strălucite asemenea celei, pe care cu 35 ani mai înainte a câștigat-o pe câmpul de luptă.

«România Jună» însă doresc să devie și în privința aceasta focar al unei direcții sănătoase în cultivarea limbei strămoșești, a unei limbi fără schimonositudini, nepetecite cu sdrențe străine, a unei limbi, care pășește falnic prin lume în pitorescul port național al său.

Lozinca tuturor Românilor cu iubire de neam, privind lucrul acesta de o însemnătate afară din cale mare, să devie cele trei cuvinte bine cunoscute : «Prin noi înși-ne!»

Dr. Ioan Urban Iarnik,

Profesor la Universitatea din Praga

INVĂȚATI ȘI DILETANȚI

Dr. G. Pascu: Despre cîmilituri (sfârșit)

Am arătat în această revistă (An. II p. 307-8) când a apărut întâia parte din lucrarea d-lui Pascu, greșelele ce le a făcut cu privire la cercetarea și *transcrierea* citațiilor din lucrările mele și spuneam că față de cele scrise de d-l Pascu fiecare are o datorie : să cerceteze și se controleze (firește, fiindcă d. Pascu nu le poate ști dumnezeeste pe toate). Nu pot să știu dacă cineva m'a ascultat cu toate că d. Pascu socotește că mulți se uită în ochii mei. N'am văzut însă nimic. În treacăt îi mai pot arăta și următoarele greșeli din partea I :

P. 101 : «Coasa pusă în copac e ca o găină care strigă cotcodac». Nu. Coasa, în copac, când o bate vântul, produce un sunet care seamănă cu cotcodăcitul găinei ;

p. 114. *Țurloiu* nu-i ce vrea d. Pascu ci picior, fluierul piciorului mai ales, osul.

p. 116. *Blorcoti*—a se ridica ușor în sus, cu sgomot ușor. Nu, ci a neliniști prin vorbă multă, prin *fliorcadeală*, prin *boscorodeală*.

p. 129. *Boț* (cu privire la *soare*) nu-i umflătură, ci *gogoloș* ; umflătură e atunci când e în trup : «am un boț la inimă».

p. 131. *Bubușlie*, nu-i «umflătură, bubuliță» ci ceva rotund ; pepenelui. mic i se zice *băbășlie* și *băbășcuță*.

p. 131. *Buha* nu-i taur, ci *bufniță* sau *boghiu*. Bufnița-și face cuiburile prin hornuri și de aceia : rage buha din cenușă...

p. 139. *Chiseluța* nu se face numai din perje ci mai ales din vișine.

p. 143. *Ciuciuleț* ca să vină de la *ciucesc*, trebuie să se abată pe la a *ciuciuli*,

p. 146. *Cosiriște* nu-i «instrument pe care se ascute coasa» ci locul cosit, *cositura*.

p. 147. *Coștireafă* nu-i coteț de porci, ci *mai ales de găini* și numai la unii gospodari, porcii dorm jos, sub leasă, iar găinele sus = *cote-neafă*.

p. 161. *Gâța* nu-i baieră ci *coadă*, *cosită* de păr în capul femeiei.

p. 167. *Hudumac* nu-i ce vrea d-l Pascu, ci *huidum*, *huidumac*, *gobli-zan*, *goblete*.

p. 170. *Imfierat* nu înseamnă «de fier» ci însemnat cu fier înroșit, *ma-triculat*.

p. 177. *Mălacul* nu-i ce vrea d. Pascu, ci puiul de bivol.

p. 187. *Pătărngă*, nu-i ce vrea d. Pascu, ci prăștină, prăjină, *pătă-chie*.

p. 190. *Pleaftura* țiganului nu-i periută ci un mic *pănătuș*.

p. 192. *Potlogul* nu-i o petică stricată ci o bucată de *piele* veche.

p. 193. *Priscornicul* e mai ales de piatră,

p. 202. A *spârcui* înseamnă a *incolți* (despre lup și câne) o vită, adică a o ucide prin mușcăături; a *spârcui*, adică a ieși cu scaunul câte puțin și cu multe scremete.

p. 202. *Ochi sticliți*, nu-s ochi strălucitori, ci cei pironiți de uimire, de prostie.

p. 203. *Strânsură* nu-i «ceia ce ai strâns, adunat», ci numai *nutrețul* e strânsură.

p. 204. *Sucala* nu-i suveică.

p. 204. *Sulacul* e numai al calului, cu toate că Damé spune că-i și al boului. Aceia se chiamă *vână*.

p. 204. «*Sumuze*» le vine de la *a sumuța*.

p. 207. *Stergura* e stergarul, cârpă cu care se șterge omul pe ochi, pe față și deci, cu dânsa nu se mătură.

p. 207. *Sușara* «este — zice *poporul* d-lui Pascu, un deavol de băet — o vorbă țigănească». Nu! E sușa-ra, soșea rea; sau soșara = și o sea rea!

209.—*Tăvălucul* nu-i simplu: drug cilindric, ci butuc și se folosește numai la agricultură. (Vorba celuia care a auzit în Franța și pe birjari vorbind franțuzește :) Asta o știe orice țăran, d-le Pascu!

Și în sfârșit

p. 218. *Vâna*, nu-i harag.

Veți zice: peste 20 de greșeli în atâta prăpăd de fețe. Ba nu: întâi acestea-s numai acele pe cari le știu eu; alții vor mai găsi și altele

și chiar de-ar fi numai atâtea, pentru pretențiile d-lui Pascu sunt neînchipuit de multe.

După ce mă dă gata pe mine, d. Pascu trece biruitoare peste drum și-l ucide pe d. Gorovei,—cum, nu m'amestec și Dumnezeu îi ajută să 'ncheie : «Am insistat așa de mult asupra defectelor pe cari le prezintă colecțiile d-lor Gorovei și Pamfile, fiindcă în folcloristica noastră bântuie diletantismul cel mai enervant» (p. 204) vorbe pe cari le mai aflăm și la pag. 56.

Da, domnule Dr. Pascu și domnilor doctori ale vremurilor noi ! În folcloristica noastră bântuie diletantismul cei mai enervant !!!

È o dragoste, domnilor învățați, pentru tot ce se leagă de firea poporului nostru, de viața acestui popor în toate vremurile și în toate târmurile. È o dragoste care nu cunoaște odihna dumneavoastră dulce, programele dumneavoastră înguste și răsplata dumneavoastră îmbelșugată; o dragoste pe care nu dumneavoastră ați aprins-o și pe care nu dumneavoastră veți putea-o stânge. È un îndemn care arată sporurile de cari dv. sau vă îngroziți,—doctorii mincinoși,—sau pe cari le furați dingrămadă fără a lăsa în loc plata care trebuie.

La noi la țară, domnule Pascu, primăvara când baba meșteră scoate din pământ buruiana de leac, pune în locul ei o bucată de pâine, hrană acestui pământ căruia i se ia o plantă. Și dumneavoastră, nu ! Ne credeți datori să vă muncim și atât, și când brațele noastre vă par deșarte, vă înfuriați, vă *enervați*.

Noi proștii strigăm : *e rău !* Între diletanți și învățați la noi nu-i puntea dintre arhitect și inginer, dintre dascăl și ucenic, dintre părinte și fiu sufletesc. Nu-i nimic și dacă este ceva, apoi aceia se cheamă, cu iertare : *mânie* și *ochi răi*.

Nu vedeți că bătrânii cari v'au hărăzit titlurile sunt altfel de oameni ? De ce nu-i urmați ? Pricina e aceeași. Vă este rușine și alături de dânsii !

Veniți alături de noi, la greu, la sfat și la bucurie. Făgăduim că vom asculta și ne vom supune... unii altora.

Tudor Pamfile

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

32.—Oancea

Foaie verde foi de nalbă,
 Ce gâlceavă 'n cea dumbravă?
 Ce război în sat la noi?
 Dar războiul cine-l face?
 Să vezi Oancea cu Vlaicu,
 Cu Vlaicu, pârclabul'
 Cea 'nalt subțirelu'.
 Mult mi-e 'nalt și subțirel,
 Poartă căciulă de *jdrel*,¹
 Par'că mi-e tras prin inel,
 Moare Neaga după el.
 Foaie verde flori domnești,
 Oancea, chiriaș domnesc,
 Duce buți la București
 Și peceți împărătești.
 Verde, verde d'asomie,
 Pleacă Oancea cu chirie
 Cu trei flori la pălărie:
 Una verde și-a lămâie
 Și-alta-mi este prăzule
 Și-alta mi-e portocalie,
 Bate vântul, mi-o adie,
 Mi-aduce mirosul mie.
 Bine-ar fi să nu mai vie
 Din ceastă călătorie.
 Și-am zis verde flori domnești,
 Când pleacă la București,
 Foaie verde de susai,
 La car cu 12 cai.
 Foaie verde ș'un lipan
 Și cârlani² de câte-un an
 Cari se țin după car.
 Iar Oancea când mi-ș pleca,
 Cu Neguța că-mi vorbia,
 Ziua bună că-și lua.

Și-am zis verde de-avrameasă,
 —Rămâi Neago sănătoasă,
 Ca o garofă frumoasă
 Și să m'aștepți pe la coasă.
 Curva Neaga că-i zicea,
 Din guriță-l mângâia,
 Da la inimă-l frigea.
 Foaie verde de-abanos,
 —Umblă, Oanceo sănătos,
 Ca un trandafir frumos,
 Că nu mi-ai fost de folos.
 Și Oancea că mi-ș pleca.
 Curva Neaga ce-mi făcea?
 Intr'o odaie intra,
 Frumușel se primenia,
 Lua iie dintr'o mie
 Și rochița din cutie
 Și brâu lat din Țarigrad,
 Cotu' cinci galbeni luat,
 De la cel ovrei bogat,
 De Oancea e cumpărat.
 Lua 'n picioare papucei,
 Verzi ca frunzuța de tei,
 Să-i șază bine cu ei.
 Foaie verde ca nalba,
 La lădiță căuta
 Și lua vre-o trei parale,
 Pleca după vrăjitoare.
 Foaie verde ca nalba,
 Dar unde mi se ducea?
 Dosul la moașă-sa da.
 Cu «buna ziua» că-i da
 Și moașă-sa-i mulțumia.
 Și din gură că-i zicea:
 —Foaie verde bob năut,

¹Jder. ²Noateni.

Ce vânt mare te-a bătut
Pe la mine de-ai venit ?
Că eu de când te-am moșit,
La mine n'ai mai venit.
Și Neguța c'auzia
Și din gură că-i zicea :
— Bre moșică, dumneta;
Nu știi tu ceva, cumva,
Să faci lui Oancea să bea ?
Foaie verde bob năut,
Că grozav mi l-am urit,
Pe Vlaicu l-am îndrăgit,
Moșică m'am prăpădit.
Și moașă-sa c'auzia
Și din gură că-i zicea :
— Sictir ! curvă, d'acilea,
Să n'auză cineva,
Să mă bagi în vre-o belea.
Ce vorbă fuse asta ?
La ce-ți omori soția ?
Să-ți văduvești căscioara,
Casa și băătăura
Prin prejur ce-oi mai avea.
Că vezi, casă ca la tine,
Nu se află la domnie
Nici la dalba 'mpărăție.
Foaie verde flori domnești
Oancea mi-e chiriaș domnesc
Duce buți la București
Și peceti împărătești
Cum cap n'ai să mai trăești,
Vlaicu-mi este pârălab,
Băgat de oameni în sat
Cu câinii în goană luat
Și n'are parte de-un pat.
Foaie verde ca nalba,
Și Neguța c'auzia
Și din gură că-i zicea :
— Taci moașă, nu zice-așa,
Nu-mi mai răni inima.

Nu știi tu ceva cumva
Să-i faci lui Oancea să bea ?
Și moașă-sa c'auzia
Și din gură că-i zicea :
— Neago, nepotica mea,
Dacă 'ți este vorba așa,
Du-te colea 'n Valca rea,
La Gherghina țiganca,
Ceia curva și oața
Ceia fermecătoarea,
Care fermecă lumea.
Și Neguța c'auzia.
Așa bine că-i părea.
Dosu la Gherghina da,
Cu „bună ziua“ că-i da
Și Gherghina c'auzia,
Și Neguța-i mulțumea.
Atunci Neaga că-i zicea :
— Gherghino, surata mea,
Nu știi tu ceva cumva,
Să-i faci lui Oancea să bea ?
Foaie verde bob năut,
Că grozav mi l-am urit,
Pe Vlaicu l'am îndrăgit,
Gherghino, m'am prăpădit.
Și Gherghina c'auzia
Și din gură că-i zicea :
Neago, surățica mea,
Ce vorbă fuse asta,
La ce-ți omori soția ?
Și-ți văduvești căscioara.
Să răză mahalaua,
Să n'auză cineva,
Că mă bagi în vre-o belea.
Iar Neguța c'auzea.
— Gherghino, surata mea,
Nu-mi mai răni inima
Nu știi tu, ceva cumva,
Să-i faci lui Oancea să bea ?
Iar Gherghina c'auzea

Și din gură că zicea :
 —Neago, surățica mea,
 Dacă-ți este vorb'ășa,
 Ca să-ți omori pe Oancea,
 Sui în deal la băcănie,
 La logofătu' Ilie
 Și ia-mi săricică de-o para
 Și otravă de alta,
 Să-i fac lui Oancea să bea
 Să te curăț de belea.
 Atunci Neaga c'auzea,
 Ce fel bine că-i părea ?
 Suia 'n deal la băcănie,
 La logofătu' Ilie.
 Lua săricică d'o păra
 Și otravă de alta,
 O para că-i rămânea,
 Și p'aia pe vin c'o da.
 La pahar că le-așeza
 Ele de se plămădia,
 La Gherghina se'ntorcea.
 Când la Gherghina venia,
 Păharu 'n mână i-l da
 Și Gherghina că-l lua
 Și-l lua și-l descânta.
 Foaie verde salbă moale
 Și descânta 'n gura mare.
 Femeie fermecătoare,

De fierbe oala la soare.
 Să vie Oancea mai tare.
 Paharu' că-l descânta,
 'N mâna Neguți că-l da.
 Atunci Neaga ce mi făcea ?
 Păharu' că mi-l lua
 Și-acasă că se 'ntorcea,
Deștiu chie că-l făcea,
 La lădiță descuia.
 Acolo pahar puneă,
 Tot afară că-mi eșia,
 Pe coșare se urca
 În drumul mare se uita.
 Foaie verde salbă moale
 Cât era ziua de mare,
 Ședea Neaga pe coșare
 Și se uită'n drumul mare,
 Să vie Oancea mai tare.
 Foaie verde ca nalba
 O pulbere că vedea
 Și din gură că zicea :
 „De-ar fi pulbere de vânt,
 S'ar așterne pe pământ.
 Dar e pulbere de drum,
 Că vine făcută *ghinul*¹
 (Urmează)

Pr. Florea A. Drăghici.

POVEȘTI

43.—Mintea și norocul

A fost odată ca nici odată, de când era norocul ispravnicul și mintea slugă la el.

Într'o poeniță din vârful Carpaților, își păștea turma de oi un flăcăiandru ciobănaș ca de vre-o douăzeci de ani. Povestea ne spune că odată când a vrut să puie capul jos pe un mușuroi să se odihneacă, a dat de o ușiță mică care se deschidea.

¹ Ghem, cocoloș, grămăditură.

Acolo era o *culă* împărătească (visterie de-ale lui Traian¹ în care erau tot felul de bogății, cununi de aur, argint și alte scumpătăți.

Bagă el mâna și luă câte bogății putu și își împodobi oile lui, punându-le la gât ca clopote și la urechi în loc de cercei. Dete un chiot cânilor, să aibă grijă să nu vie vre-un lup și se așază la umbra unui gorun și începu a zice din fluier de-ți era mai mare dragul să asculți la el cum cânta.

Tocmai în timpul acela iată că trece pe acolo un negustor dintr'un oraș îndepărtat. Cum vede el oile ciobanului cu bogățiile cele mai scumpe din lume, dete să intre în vorbă de târg cu el.

— Ia, nu-mi vinzi mie oile, bace ciobănaș, că ți-oi da cât ai cere.

— Da n'am oi de vânzare jupâne. Ce, vrei să sărăcesc? Nu știi că «banul e ochiul dracului» e rotund și se rostogolește ca o roată în lumea largă; a nevoie se câștigă și lesne se cheltuește.

Văzând negustorul că nu-l *desbaeră* pe cioban de a-i vinde turma, se făcu că înlunde masă mare, la care chemă și pe cioban să mănânce împreună.

Ciobanul nu voia, însă după multe rugăminți ale negustorului, se așază și el la masă și începu să mănânce împreună.

Dar negustorului îi rămăsese gândul numai la oile cele frumoase; nu-i era atâta de oi ci mai mult de *scumpătățile* de la gât, că aia era o avere de împărat dar ciobanul nu știa el de una ca asta.

Negustorul iar îl întrebă:

— Ai bace, ce zici, nu mi le vinzi mie?

— Pre legea mea jupâne, de când sunt copil de zece ani mă trudesc, mă trudesc cu turma asta ca s'o fac mare, ca să am cu ce să trăesc, și acuș auzi să vând! Se poate una ca asta? Să știi câte erni, câte ploii și cât fum m'a bătut pe mine lângă turma asta, te vei închina. Poți să-ți vezi de drum jupâne că n'am oi de vânzare; dar dacă ai și dum-neta vre-una două, ad-o în turma mea să ți-o păzesc eu și peste cinci sau zece ani ai să ai o turmă mai mare ca a mea.

Văzând negustorul, că nici acuș nu-i merge să intre în vorbă de târg cu el, se gândi la alt plan de hoție.

Scoase din desagi o ploscă de rachiu și-i dădu ciobanului să bea.

Bău ciobanul odată, bău a două oară, până când își dete turma pe apă *chioară*, botezată de mâna ghiavolului.

Bucuria hoțului de negustor care-l văzu pe cioban beat, amețit, care în viața lui nu gustase din apa ghiavolului care duce la sărăcie!

¹ Mai în toate satele din Oltenia, mai ales la munte, se vorbește de asemenea visterii sau cuile împărătești—comori.

A băut ciobanu' și a treia oară, până când a uitat și de turmă și de lupi și de tot, și s'a culcat.

În timpul ăsta negustorul își încarcă dăsiile cu toate scumpeturile de la gâtul oilor și plecă lăsând pe cioban dormind dus.

Mergând negustorul așa, iată că-l ajunge și pe el osteneala căci și-a priponit calul de-o tufă și s'a culcat.

Însă în somn a visat că a venit la el, sau că i s'a arătat îngerul în vis, căci a venit la el un voinic frumos și călare pe un cal negru și i-a spus :

— Mă, nu este norocul tău, ci este al ciobanului ăluia; du averile îndărăt, că de unde tu, praful și *paragicul* se alege de casa ta.

Voinicul pe semne că era norocul ciobanului, iar calul era îngerul lui, căci de aia se zice când visezi cal, cică atunci ți se arată îngerul tău în vis și e bine.

Se sculă el și plecă iar pe drumul venit, după arătările din vis, căci era și el o leacă evlavios și credea și în lucrurile astea bătrânești, adică în vise, în vorbele despre arătările timpului, despre Miază noapte care șade la ușă noaptea ca să nu plece copii sau flăcăii prin sat și în Dumnezeu; cum se zice, era și el credincios, evlavios, cu toate că făcuse un păcat de furase norocul ăluia fiind că era mîntea la mijloc, că el știa ce să facă cu aurul și argintul, dar ciobanul cel fără mîntie și cu noroc nu știa.

Și vedeți aicea a venit și s'a întâlnit mîntea și cu norocul, fiecare cu câte un om, s'au luat la ceartă căci care să fie mai mare din ei, până în cele din urmă s'au împăcat și au zis ca să fie deopotrivă unul cu altul, adică un om să aibă și mîntie dar să aibă și o leacă de noroc că așa este : azi oamenii cuminți nu pot trăi singuri ci la un loc cu cei norocoși, cari nici ei nu pot să trăiască, fiind că nu știu cum să se folosească de noroc.

Și a mers negustorul multă cale căci acuză i se părea mai lungă calea ca întâi căci știa că nu-i norocul lui ci al ciobanului care, dacă numai nu i-a lua *șalele* pe *boată* când s'a întâlni, ca să-i dea iar avuțile lui. Cum a ajuns, l-a găsit tot dormind.

— Scoal' măi bace, ce dormi atât de mult?

— Iaca mă odihniu și eu o leacă, că tare rău eram ostent.

— Ascultă bace: De unde ai luat bogățiile astea, că mie mi-a spus un om că le-ai găsit și e norocul tău.

— Așa e, jupâne. De unde le-am luat este o împărăție mare.

Și îi spuse ciobanul toată *tărășenia* cu *cula* împărătească; și merșeră și încărcară tot ce avură la ei, saci, desagi, trăiste, glugi și se învoi

negustorul cu ciobanul să meargă la el acasă cu turmă cu tot, căci tot n'avea el copii. Și așa că pe cioban l-a luat ca pe un copil al lui de suflet. Luară oile și averile împărătești și plecară acasă cu mare veselie.

Cum ajunsese în orașul său, negustorul se puse cu spălături, cu haino boerești îl îmbracă pe cioban cu fel de fel, ba încă îi aduse și învățător acasă să-l învețe tot felul de limbi; așa că într-o lună de zile nu mai ziceai că e cioban, ci fecior de craiu sau de domn.

Dar cu tot gătitul și cu tot învățatul lui cum era băiatul îmbrăcat așa frumos, tot își da câte odată în petec că eșia prin curte și ce-i venia în mână, o băță sau câte un lemn, îl lua în umăr și striga câinii lui dulăi ca la stână :

Ui noa câinii mei,
Prinde-ți lupii cei mișei !

Singur lui i se părea că e pe altă lume; dor ce mai păstra din viața lui ciobănească era visul.

El în totdeauna visa că e la stână cu turma și cu dulăii lui cari se luptau cu lupii cei mișei.

Când se deștepta, se uita împrejurul lui și vedea că nu mai este cu turma lui, da vre-o câteva lacrimi și se întreba : «Doamne unde m'ai dus pe mine, de ce m'ai despărțit pe mine de turma mea, de dulăii mei.

Și așa i-a fost viața ciobanului până când s'a deprins cu traiul boeresc. Când văzu negustorul că băiatul s'a făcut mare și mai cu minte, adică s'a dat pe brazda celor de la oraș, s'a hotărît ca să-l însoare.

Tocmai în vremea aceea domnia peste țară un împărat care avea o fată de măritat. Și împăratul aista dedese hârtie în toată țara că

Cine vede acul în vârful Parângului,
Ieă fata împăratului¹

Hai, de unde până unde, negustorul se duce cu băiatul lui înpeșit la împărat.

Cum ajunseră la împărat, îi primi cu mare veselie și chemă și pe fetică-sa să vadă și venitul acesta de băiat că era frumos.

Ea, ce-i drept îi plăcu, dec, coala frumos ca un făt frumos; dar nu-i plăcea împăratului că nu era cel puțin fiu de domn dacă nu de împărat.

— Bine, zice negustorul, nu e fiu de domn cum cere mărița ta; dar

¹ Zicală de îndemn pentru tineri, ca să fie vrednici și detreabă.

îi dau avere la fel cu un fiu de domn și alta, băiatul meu vede acul în vârful Parângului. Căci după hârtia ce ați dat-o prin țară că ori și ce voinic cu bună stare poate să iea fata măriei tale și că

Cine vede vârful Parângului,
Iea fata împăratului.

Ei băiatul meu e în stare. A văzut el mai multe în vârful Parângului, nu așa!

— Bine, v'o dau, să vedem.

Ii chemă împăratul pe amândoi, pe fetică-sa și pe ginere și îi băgă într-o cameră să vadă dacă se plac. Dete poruncă și stinse toate lumânările noaptea, întunec mare în toate părțile, muzicele să nu mai cânte, nimic să nu se mai audă. Văzând ginerile așa, se miră foarte mult și își zise: «aici e aici cu acul în vârful Parângului».

Dimineața când s'a dus împăratul să vadă dacă se place unul pe altul, a găsit-o pe ea proptită de perete, supărată și bosumflată de nu te apropiai de ea.

— Da cine te-a pus tată să-mi aduci pe ăsta aici că mi-a tras două palme de mi s'au făcut stele verzi înaintea ochilor.

Auzind împăratul așa, dete poruncă la oamenii lui să-l aducă la judecată și să-i taie capul. Atunci deodată eși și norocul și tot din capul ciobanului si strigă după minte care nu era așa departe ci pe drum, venia să se întâlnească cu norocul.

Cum se întâlniră se luară iar la sfadă, «ba eu să fiu mai mare, ba eu mai mare, ba eu să fiu», până în cele din urmă rămase mintea stăpână în capul ciobanului.

Se scutură ciobanul odată de frică și zise împăratului :

— Prea mărite împărate, ascultă-mi vorbele mele cu bunătațe. Cum să nu-i trag eu fetei palme pe câtă vreme eu n'am știut că e fata măriei tale că n'am avut nici lumină, nici cântec, nici nimic; eu știu după toată cuminenția mea că nuntă fără răs și moarte fără plâns nu s'a mai pomenit și după cum nici vorba măriei tale

Că cine vede acul în vârful Parângului
Iea fata împăratului

nu este adevărată, tot așa și fata n'are să iea pe altul de cât pe mine.

Auzind împăratul așa, chemă pe fiică-sa și i-o dete de soție și pe el îl făcu mare împărat în locul lui iar pe tată-su îl făcu ghegeneral în oaste și mulțami și el minței care nu l-a lăsat numai în mâna norocului, că mintea e mai bură de cât toate, dar fie și pe lângă un car de minte tot mai trebuie și un dram de noroc.

Trăiră în pace și belșug de toate iar pe mine mă puseră cioban la oi
în locul lui de mă trudesă cu jigăniile astea de lupi cari vin și-mi ieau
câte o oaie chiar ziua amiază.

Dar și eu am niște dulăi cari, când îi chem odată

Ui nea câinii mei,
Prindeți lupii cei mișei,

îmi vin cu lupul în ghiară, îi jupoi și le iau pielea

Și o fac cojoacă de spinare
Celui ce-mi dă ascultare.

Oltenia

Ion I. Ciuncanu

GĂCITORI

269.—*Picioarele, trupul, capul,*
părul, păduchii.

Pe butoi un dovleac,
Pe dovleac pădure
Și 'n pădure pasc porcii.

270.—*Fasolea.*

Albă e, picioare nu e,
Pe copaci în sus se sue.

271.—*Lacrime.*

Ce apă este fără nisip?

272.—*De frică.*

De ce nu știe Dumnezeu?

273.—*Dibla, cobza.*

Găinușe ciușe,
Cu minciuni supt gușe.

274.—*Scroafa cu porci.*

Am o butie mare
Care tot se sparge;
Și când este la soare,
Se adună o gramadă de buticele.

275.—*Scântea.*

Uiche-o, nu ie!

276.—*Cartea.*

Rădăcină de cătină,
Puțini voinici o răsfire.

277.—*Dovlegii, pepenii.*

Ingrop surcele,
Ies sforicele
Și adun bolovani.

278.—*Cocoșul.*

Din piatră albă proroc răsare,
Pe oameni deșteaptă
Și'n rouă îi botează.

279.—*Răsboiul de țesut.*

Murgu' calcă 'n vie
Viea să 'ncovie;
Murgu' înoată,
Dunărea îngheață.

280.—*Cismarul, scaunul, cănele*
și pantoful.

Două picioare șade pe trei picioare
Și lucrează la un picior;
Vine patru picioare, ieă piciorul și
fuge.

Două picioare iea trei picioare și
asvârle după patru picioare.
Patru picioare lasă pe un picior.

281.—*Porcul.*

Patru înfipte,
Două ciușdite,
O îboldeală
Și-o sâcăială.

282.—*Aluna.*

Memurică memură,
Șade'n vârî și tremură.

283.—*Măgarul.*

În fundul coșarului,
Stă deșteptul satului.

284.—*Popa în altar.*

Într'un fund de groapă,
Stă zgrițor și cască.

285.—*Buzatul.*

Cine fluera în biserică ?

286.—*Mălaiul în țest.*

Cidir* poalele
Și gab* moalele.

Jud. Argeș și Mușcel.

C. N. Mateescu.

287.—*Fereastrăl*

Nici jos, nici sus,
Numa'n vreme pus.

288.—*Ușa.*

Hăț la deal și la vale
Hăț spre vremea ței de seară.

289.—*Purcei scurmând.*

M'am suit în scai,
Ca să văd de cai,
Dar n'am văzut cai,
Ci oastea lui Mihai,
Tot umblând ca vântul
Și răscolind pământul.

290.—*Fereastră, patul și ușa.*

Am trei fete :

Una-mi zice că se face ziuă,
Alta nu,
Iar a treia, că-i tot una,

291.—*Fumul.*

Cine s'urcă'n pod fără scară,
Fără mâni, fără picioare ?

292.—*Soba în timpul ernoii.*

Ce mut stă în casă și toți dau
mâna cu el ?

Hânțești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu.

293.—*Soarele.*

Am doi bulgărei de unt
Toate văile le ung.¹

294.—*Cănepa.*

Șelup*,
Buleș
Face capu' ca șteneapu.

295.—*Ce e ?*

O gab* erat*,
O tocs* moale
Și-i cură apă din cioc ?²

296.—*Fosolea.*

Alfmu*-mi-se
Gâmfă-mi-se
Barbaricu ălaocs*-mi-se.

297 — Alfmu*-mi-se

Gâmfă-mi-se
Gandariu ălaocs*-mi-se.³

298.—*Ghemul.*

Ce șade 'n cui ?⁴

299.—*Focul.*

Ce nu trece drumul ?⁵

* Cuvânt inversat de Redacție. ¹ Spuse de Mitrana N. Trăscăilă ² de Marița N. Turleanu, ³ de Rada I. Turleanu, ⁴ de Șt. C. Alexandru, Balota Dolj și ⁵ de Const. Lăbănescu din Intorsura Dolj.

300.—*Epurele.*

Doi denenei,
Opt opintenei,
Blenderei mustață.

301.—*Dinții.*

O grădiniță.
Plină de viță¹

302. *Pisica.*

Luai pe nodoroasa
Și lovii pe flocoasa.²

303. *Limba.*

Am un fus de pește
Pân' nu puchinește
Nu se deslipește¹

304.—*Pătulul.*

Patru frați cu o căciulă în cap³

305.—*Usturoiul,*

25 de frați
Intr'o cămașă îmbrăcați²

306.—9 frați într'o cămașă îm-
brăcați.

307.—*Imprumutul (mălaiul).*

D'ici până la voi
Numai căpățâni de oi⁴

308.—*Soba.*

Am o fată frumoasă :

Intru 'n casă-i dau palme¹
Es afară-i dau palme.

309.—*Scrisoarea.*

Am o găină pestriță
Șade pe poliță²

310.—*Cașul.*

M-a trimes Doamna de sus la
ce de jos,
Să-i dau carne de mieluş
Făr' de neam de osciorel.

311.—*Barza.*

Ce pasere n'are limbă?²

312.—*Fluerul.*

În pădure născui
În pădure crescui
Acasă dacă m'aduseră
Să le tot cânt mă puseră.

313.—*Caprăintortor (pasăre).*

O pasăre pisticioară
Cu limba ca de pilișoară.³

314.—*Spata.*

Ce bate mistra 'n ghiață ?⁴

Șt. St. Tuțescu

VORBE ADÂNCI

647—705

I-a pus ochinca (opinca) 'n nas, ad l-a întrecut; l-a lasat în urmă de tot; a scos-o mai bine, la capăt; a eșit fruntea; l-a luat înainte.

N'am închis macar ochii, toată noaptea, ad. într'una, am vegheat; n'am dormit nicidecum.

Te prinde de ochi, ad. neagă,

O perde din ochiu, ad. îi e foarte dragă.

A pus **ochiul** pe ea, ad. caută s'o capete; s'o dobândească; o iubește o dorește.

C'un **ochiu** la slănină și c'unul la făină, se zice încrucișăților.

N'are **ochi**, să-l vadă, ad. nu-l poate suferi; îi e foarte urît.

Până nu vezi cu **ochii**, să nu crezi ad. să nu te iei după vorbe numai!

Deschide **ochii** în patru (patru-zeci), ad. iea seama foarte bine!

N'ai deschis **ochii**, deschide punga, se zice celui care n'a luat sama și trebuie să plătească mai mult.

Are **ochi** de vultur, ad. vede și pricepe de departe, mult.

Ochiul rău rele vede, se zice celui care numai în rău caută să vadă pe oricine (persecutorilor).

E cu patru **ochi**, se zice unei persoane care știe carte.

În țara orbilor, cel c'un **ochiu** îi imparat, ad. unde-s toți proști, domnește și cel mai puțin deștept.

Ochiu de țînger și inimă de drac, se zice unei persoane frumoasă, dar răutăcioasă.

Îi face **ochi** dulci, ad. se prefacă că-l iubește.

Te 'nșală din **ochi**, ad. e foarte prefăcut (șiret) de nu te poți păzi.

Ochii văd, inimă cere, dar n'am nici o putere, se zice de o persoană ce iubește, dar n'are parte de iubirea sa.

Orbii nimeresc Suceava, se zice persoanei care se tot teme că n'are să nimerască și tot întreabă.

A dat **ortul** popii, ad. a murit.

Cine poate **oase** roade, cine nu nici carne moale, se zice persoanei care e la putere și toate și le aduce la îndeplinire!

Te fac cu **ouă** și cu oțet, se zice amenințând cu aspră pedeapsă, pe protivnici.

Par'că are **ouă** 'n poale, ad. merge foarte încet,

Se poartă ca c'un **ou** roș, ad. îl caută cu îngrijire.

N'am dormit nici cât ai coace un **ou** de țîgan, ad. n'am dormit nici de fel.

Sănătos cum îi **oul**, ad. foarte sănătos.

Găind, care tot cărcăe, dimineața n'are **ou**, ad. cine tot se laudă nu produce nimica.

Târgul Neamțului.

George A. Cosmovici

Cănele nu fuge de îmbucătură, ci de zburătură.

la eșit lupu 'nainte; se zice unui om când îi merge bine.

A întâlnit popa'n drum; se zice cuiva, când nu a reușit la ceva.

Își cată locul, ca miera la cuibul.

Măsoară de cinci ori și taie odată.

Fudulia-i bucate gata.

È ușor a alunga pe cel ce fuge și a prinde pe cel ce stă pe loc.

Diavolul, și are o zi pe an; dar omul?!

Ia, ca omul, când își dă pomul.

Ca să nu te 'neci trebuie să dai din mâni.

S. P. Chiricel,

Vulturul de aripi smuls, nu poate sbura în sus; ad. acel căruia i se iea puterea, nu mai poate face nimic.

Barbă lungă până'n burtă și minte cu coadă scurtă; se spune despre unul bătrân, dar prost.

Din orice fel de lemn nu se face fluer; ad. nu orișicine poate face o treabă bună.

Apă limpede până ce nu vei vedea, pe cea tulbure n'o lepăda; ad. până ce nu vei căpăta ceva mai bun, nu lepăda ceia ce ai în mână.

Lipitoarea până nu cade, nu zice: «ajunge»; i se spune unuia, care nu se satură, pân 'ce nu vede că nu mai poate.

Din Trușești-Botoșani.

G. Atanasiu

Mai răruț, mai drăguț.

Frica-i din raiu și e bine când o ai.

Ca mâne-i și balan aici=ca mâne vine și iarna.

Are stupit la furcă=are gust să întindă sfaturi; are gust de vorbărie.

Nu-i vorbă, mi-a tras el un pui de învârtită când eram mic; dar și când *am prins la pene*; cu dobândă i-am întors-o.

Pătrăuți pe Suceava.

Alex. Morariu

Cu stema 'n frunte=învățat, știe multe, se zice în batjocură cuiva, care ce crede mai cu cap ca alții.

Trăiește ca banul=adică foarte bine, mulțumit, se crede mai cu cap ca alții.

Nu mai apucă, nu mai vede ouă roșii=moare în curând, nu mai ajunge Paștile.

Ți-a scăpat vrabia din mână=ai pierdut, ți-a scăpat norocul.

Cum e calul și căpăstrul=cum e omul și îmbrăcămintea.

A nimerit ca găina oarbă 'n boabe=a dat peste noroc, trai bun și toate din belșug, pe neașteptate, fără să se gândească.

Tentea și cu Bentea=s'au întâlnit doi proști.

„Ion Creangă” V.—5

*89

N'a stricat Dumnezeu două case, ci numai una—se zice de doi tineri căsătoriți cam nătăfleți.

Nu mai cântă cocoșul meu pe gardul lui.

I-a cântat cocoșu'n față—a avut noroc mare, i-a mers bine toate.

Scăpă vulpea—ți-a scăpat norocul, ai pierdut.

Prostul ți-o face tocmai când ți-e lumea mai dragă.

Voicești-Vâlcea.

I. N. Popescu

UN VECHIU FANAR DE MÂNĂ

Un vechiu fanar de mână am aflat la d. I. N. Dinescu fost negustor iar acum măcelar în Vălenii-de-Munte, Prahova. Este paralelipipedic și în întregime de lemn. Cele două baze sunt de scânduri, legate prin patru bețe mai groase de cât degetul. Fețele laterale sunt acoperite cu *țiple de vacă*, burduri de beșică de bou. Înăuntru lumânarea stă într'un degetar de fier care are o ureche prin care se prinde cu un cuiu de o stinghie ce alunecă în diagonal pe cele două lemne perpendiculare. Pentru a pune, aprinde și stinge lumânarea, se trage în sus de unul din cele două bețe cari sunt înfipite în stinghiuța cu lumânarea, până ce lumânarea ajunge de iese printr'o gaură a fundului de de-asupra.

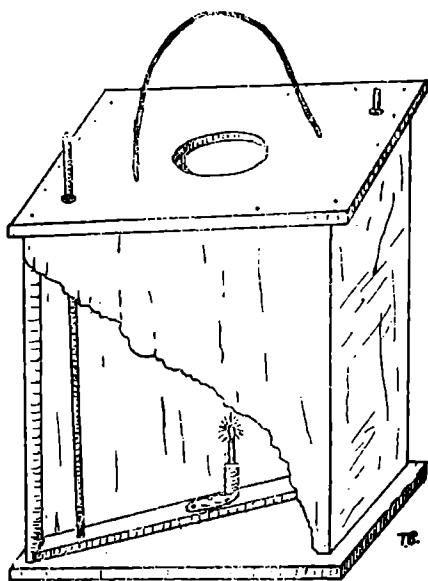

Fig. 56

După ce s'a aprins, se scoboară iar jos și lumânarea arde, cum se vede în fig. 56.

Felinarul se poartă de un mâner sau cheotoare de sârmă.

Tudor Pamfilie

Terminologia îmblăciului

1. *Dârjeaua*, coada de care se poartă (se ține) îmblăciul.
2. *Hadaragul* care joacă (îmblățește) pe aria de orice fel de holdă

(grâu, săcară, orz, ovăs) de păstăioase (fasole, mazere, linte, bob) și, mai rar pe porumb (popușoi). De obicei porumbul se *bate* pe *leasă* cu *hadaragul* (un par lung, un *șarampoi*) (vezi «Ion Creangă» 1910 No. 10, unde se zice «mai de mult se băteau (păpușoi) cu umblăciul»; a-

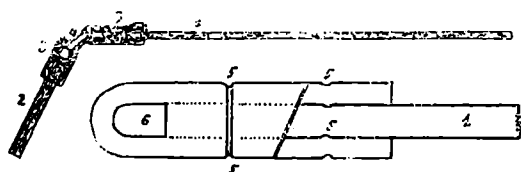

Fig. 57. — Îmbălăciul

cest «mai de mult» e spus de sigur cu privire la starea de lucruri din Moldova latifundiilor, unde batoza a luat și slujba îmbălăciului; în Bucovina îmbălăciul lucră înainte.

Bine înțeles lemnul din care îți faci o *dârjea* și mai ales un *hadarag* trebuie să fie lemn *sănătos, vartos* (de carpăn, fag, alun ș. a. m.) Dârjeaua e cam de două ori mai lungă, de cât hadaragul, pe când hadaragul cam de două ori mai gros ca dârjeaua; că lui doară îi pică partea mai grea, a îmbălătitului.

3—3. *Oglejele, oglaghițele* sau *oglaghiile*, (singularul: *ogleajă, oglaghiță oglaghiie*), curele de piele de vită legate cu curelușe sau cu ață tare pe *toartele* (crestăturile; singular: *toartă*) (5) capetelor *hadaragului* și *dârjelei* așa fel, încât ambele *ogleje slohod* la capete câte o *ureche* (6), prin cari apoi ca o veriguță se *petrece*.

4. *Chiuzul*, o curelușă de piele tare, — și-i gata îmbălăciul, legătura între hadarag și dârjea făcută fiind. Se îmbălățește *în doi, în trei, în patru* ș. a. m. d., când lucră 2, 3, 4 ș. a. m. d. îmbălătitori. Ropotul îmbălătului *în patru* trece drept cel mai frumos.

Pătrăuți pe Suceava

Al. Morariu

DATINE ȘI CREDINȚE

998.—Unde ascundeau mai de mult cărăușii banii

Mărfurile, hăt de mult, înainte de trenuri, se duceau la târguri de cărăuși cu carele cu boi ori cu cai.

Cărăușii adese treceau prin păduri și codri, cari pe acele vremuri erau pline de hoți. Cetele de talhari întâlneau pe cărăuși și-i pradau de tot ce aveau la ei. Unde să pue ei banii ce-i aveau la ei? «Nevoia învață pe cărăuș».

Ei făceau ori în inima carului, ori la dricul de dinapoi cu sfredelul

mare ori cu *ghinul* (o daltă) o bortă, puneau banii în borta, aceia iar deasupra puneau un dop ce se baga cu greu, ca să nu sară; ungeau locul acela cu baligă cum se ung, carele ca să nu crape, mai asvârliau pe dric cu colb ca să pară că n'a umblat nimene acolo și scăpau cu paralele. Și când hoții dădeau peste ei și-i scotociau în sân, în pungă și prin curea, nu găseau de cât câți-va lei la ei.

Vremuri grele, și cu toate acestea frumoase privite prin prizma amintirelor.

Auzită de la D-l H. Popa din Zorleni-Tutova care a văzut făcând așa pe tatăl său Caramfil Popa.

M. Lupescu

999.—La nuntă. (La socru mare și mic). Petrecherile la nuntă țin de Sâmbătă dimineață și până Luni seara.

Duminică, se plimbă cu căruțele; apoi se cunună *tinerii*. După ce-au venit de la biserică, se adună flăcăi și fete mari pentru horă; mai târziu și mai bătrâni.

După câțva timp, pe la orele 1 după amiază, iese ginerile cu mireasa din casă cu nașul, nașa și cumnatul de mână care ține bradul, intră în horă și lăutarii încep să cânte *hora miresei*, care o joacă. În timpul jocului se trag puști.

Înainte de a pleca să se plimbe cu căruțele, nașa iea o pâine pe care o frânge de-asupra tinerilor și apoi o aruncă în toate părțile. Toată lumea dă navălă să apuce din această *pâine de la mireasă*, pe care o poartă la ei, zicând că are să se uite lumea la ei, cum se uită după mireasă.

Duminică seara, unul dintre mesenii cei înai buni de gură, începe să facă câte una mai deochiată: ba pune pe vr'un țigan mai mic dintre lăutari să joace *ariciul* și ceilalți rîd; sau, dacă sînt afară, prinde vre-un câne și începe să-l joace ursul, iar după aceia îi leagă o tinichea de coadă și-i dă drumul ș. a.

Luni dimineață se duce mirieasa la fântână cu cumnatul de mână cu bradul; aci se adună băeți și fete, mireasa se duce și rupe bradul și împarte la toți flăcăii și fetele.

Miercuri se duc la cuscii.

După cele comunicate de D-l Ioan V. Mitre, învățător Cleanov-Mehedinți și de fel din com. Boureni-Dolju.

N. I. Dumitrașcu

1000.—Când mîța rade cu ghiarele vr'un lemn, are să vie cu pește.

- 1001.—Să nu calci unde s'a tăvălit un cal, că faci bătăturei.
 1002.—Când arde fundul ceaunului, e semn de ploae.
 1003.—Când aduci apă de la fântână să nu bei tu întâi, că-ți bei puterea.
 1004.—Când se pripășește la casa omului câne străin, e semn bun.
 1005.—Când cântă cocoși decuseară, are se shimbe timpul a doua-zi.
 1006.—Ca să nu-ți asude mânele, în ziua de Paști când te scoli, să pui mâna întâi pe piatră.
 1007.—Când se varsă chiper în casă, e semn rău, batae.
 1008.—Când șobolanii fac multe moșunoe pe câmp, înseamnă că iarna va fi grea.

Idrici-Fălciu.

Gh. C. Arteni

- 1009.—Să nu coși haina când ești îmbrăcat cu ea, ci să ții ceva în gură, căci altfel îți coși mintea și norocul.
 1010.—Când tună întâiu să-ți faci cruce cu ceva tare (o bucată de fier) sau dacă n'ai altă-ceva, cu portofelul, căci așa vei fi de tare.
 1011.—Când pleci la drum dimineața, să guști ceva căci altfel te spurcă pupăza și-ți amirosă gura tot anul.
 1012.—În ziua de *tândala* (la mijlocul postului mare) să numără ouăle și mieii și nu se lucrează.
 1013.—În noaptea spre Crăciun, Anul nou și sf. Paști nu se doarme. Atunci se deschide cerul și se împart noroacele și numai cei buni la Dumnezeu văd și aud.
 1014.—Să nu numeri pe cei din casă, căci până la anul vei număra cu unul mai puțin.

Culese din Balintești-Bursucani, Covurlui.

N. I. Munteanu

- 1015.—Câte berze vezi întâi, atâtea ani mai trăiești.
 1016.—Când auzi cucul întâi, sau pupăza și ești nemâncat, o să-ți pută gura tot anul. (vezi no. 1011)
 1017.—Când tună întâi, să te bați cu aur, sau argint în frunte, că o să ai noroc și câștig. (vezi no. 1010)
 1018.—Când fulgeră întâi, să ei îndată gunoae de jos și șă le pui în apă ca să te lai cu ele, să scapi de fulgerături (pecingeni 'n cap).
 1019.—Copilul nou născut, să-l înfeși în camașa lui tată-su ca să-l iubească mult.
 1020.—Din măneca cămășii lui tat-său, să faci o cămeșuță cu care

se 'nbracă primul copil, apoi s'o păstrezi și să îmbraci și pe cei ce vor mai veni ca să se iubească frații între ei.

1021.—Copilul să nu fie înfășat în izmene, căci va fi motolog.

Jud. Ilfov

S. P. Colibași

URĂȚII

29.—Inger, îngerelul meu,
Roagă-te lui Dumnezeu,
Pentru sufletelul meu
Și în zi și în noapte,
Până'n ceasul cel de moarte.
Cruce 'n casă,
Cruce 'n masă,
Ingerii 'mprejur de casă,
Dumnezeu cu noi la masă,

Auzită de la elevul Ilie Mărtin din
Bucerdea grânoasă, lângă Blaj unde s'a
născut Ion Maiorescu

30.—Inger, îngerelu' meu,
Ce mi te-a dat Dumnezeu,
Totdeauna fii cu mine,
De mă'nvață să fac bine.
Doamne îngerii tăi,
Fie păzitorii mei.

Auzită de la elevul Ion Ordean din
Romas, lângă Orăștie.

31.—Inger, îngerelu' meu,
Roagă-te lui Dumnezeu.
Pentru sufletelul meu.
Și de zi și de noapte
Până'n ceasu' cel de moarte.

Auzită de la elevul Manoilă Ciufu-
dean din Veza.

32.—Inger, îngerelu' meu,
Roagă-te lui Dumnezeu
Pentru sufletelul meu.
Eu is mic,
Tu mă fă mare,
Eu is slab, tu mă fă tare,
În *tât* locu' mă 'nsoțește
Și de rele mă ferește.

Auzită de la elevul Augustin Giurgiu
din Iara de jos

Traian German

Profesor la liceul din Brașov

BOTANICA POPULARĂ

43.—Crăpusnicul

Crăpusnicul sau crăpușnicii, zis *căpușnic* în Bucovina, numit încă și *crăstăval*, este o plantă ce crește și pe la bălți și pe la pădure. Crăpusnicul de pădure are frunza mare; se amestecă cu alte buruene și se pune în lăuturi când se lau fetele mari ca să le crească părul.

Crăpusnicul de baltă se pune în scaldători. Cu el, fierț, e bun să te speli pe mâni, pe față, pe picioare, când ele se jupesc.

Crăpusnicul ca scaldătoare e bun pentru omul ce zace mult. Când se face scaldătoare omului ce boalește de multă vreme, iată ce se face. Te duci la păduri și culegi întâi 9, apoi 7, 5, 3 și 1 fir. Înainte de-a culege firile faci în locul de unde culegi, 3 mătânii și pui în locul de unde iei firul o leacă de sare și pâne și zici : «Buruiană frumoasă și mare crapusnicule, eu te dăruiesc cu pâne și cu sare și cu trei metanii; tu să dăruiești pe N. cu sănătate».

De unde ai cules firul ori o grupă de 3, 5, 7 și 9, nu mai poți culege. Trebuie să te duci în alt loc, să faci aceeași rânduială la fiecare grupă. Cel ce se duce să fie îmbrăcat în haine curate și să fii curat, (adică ferit de legături trupești).

Culese firile, le duci acasă, le pui la fierț în oale noi și faci scaldătura.

Nici când te duci la luat burueana, nici când vii acasă, e bine să nu te întâlnești și să nu vorbești cu nimene.

Femeile cari nu fac copii, se scaldă într'o apă în care au fost fierț mai multe buruene între cari și crăpusnic.

44.— Costreiul

Costreiu, costrele, plantă cunoscută cu acest nume în Muntenia unde o și întâlnim în cântece :

Ș'am zis verde de *costrei*
Ba am tindă și bordei,
Să găzduiesc doi și trei
Bordeiul cu pari de tei
Mi-e teamă ca să nu picie
Cu porumbul nesăpat.¹

sau
. . . e dus badea la coasă,
Să-mi rosească fân cu rouă,
Frânge-i-s'ar coasa'n două
Să vie la alta nouă :
Să-mi rosească fân, *costrele*.²

45.— Crăița

Crăița, o întâlnim în cântece din Muntenia :

Foaie verde ș'o *crăiță*
Am avut d'o puiculiță,
Puiculiță bălăioară,
Cu cosița gălbioară,
Dar dușmanii mi-o luară³

sau
Foaie verde ș'o *crăiță*
Ibovnica lui Năiță
S'a făcut călugăriță.⁴

A. Gorovei și M. Lupescu

¹ *Șezătoarea I*, 113. ² G. D. Teodorescu, *Poesii pop.* 321. ³ *Ibidem*, 319. ⁴ *Ibidem* 288

O SAMA DE CUVINTE

1645—1675

Băbălău—un om lung și prost.*Peciu*—decretul de numire al preoților, dascalilor.*Mușluesc*—apuc și de asta și deaceia (îmi trec vremea).*Sămuraslă*—frunzele de usturoi ce ies primăvara.*A se țuicări*—a se îmbăta.*Jneamăt*—neregulă. (Toate trântite la un loc).*Moacă*—1. băț și 2. femeie proastă.*Botă*—1. băț și 2. un fel de vas de lemn în care băeții aduc slatină.*Dudău*—locul viran pe care cresc spini, boji.*Bălțatești*—Neamț.

I. Preutescu

Hoe—gol, deșert.*Lașpaniță*—o bucată mare din ceva mai mult de mâncare.*Șprehui*—a murdări.*Saracuscă*—plata de 1 leu ce se dă ca sărindar preotului.*Hrujbă*—se zice unui cotlon subțeran.*Ghilosi*—a înălbi—*a lipzui*—a spăla curat.*A fantoși*—a face mofturi.*Mătrăși*—ai face răvaș de drum.*Codină*—se zic știuleților răi; babe, știulete cu puține babe.*Bădărău*—un fel de mâncare: mămăligă prăjită în untură.*Cotolac*—cotlon, cotitură.*Gogonos*—gog, om ce pricepe cu gren.*A bărăni*—a insista.*A cărăbăni*—a lovi succesiv.*Lișniță*—sărăcăcioasă.*Jud.* Neamț.

Al. Moisei

Ujină—seara, când se aproprie soarele de sfîntit d. e. Stă soarele la ujină (vorbă ciobănească).*Cute*—1. piatră de ascuțit coasa—2. un fel de tabac, făcut din frunze netăiate, pentru lulea.*Talchig*—1. la stative (resboiu)—2. la scaunoaie (un scaun unde se lucrează (netezește) dranița)—3. piciorul până la glezne.*Ciocan*—1. instrument la gospodării—2. Un pahar de rachiu d. e. «Măi, da am tras vr'o trei ciocane de rachiu»—3. Un lemn pe-o coadă lungă pentru sfărmatul bulgărilor după grăpat.

A *năsădi*—al trânti pe cineva cu mânele puternic de pământ d. e.
«L-o năsădit!».

Feluri de batai: L-o bătut cum îi măru.—L-o bătut de l-o ologit.—L-o bătut de l-o ars.—L-o chiparat.—l-o tras o leșie cu sopon.—l-o dat de cheltuială. l-o muiat ciolanele.—l-o numărat coastele.—L-o botezat.—L-o bătut de l-o prăpădit.—L-o mâncat din bătae.—L-o rupt din batae.—L-o bătut de l-o făcut una cu pământul.

Frătăuții-vechi Bucovina.

Ilarie Onciul

VRĂJI ȘI FARMECE

42.—De dragoste

M'am sinecat, m'am mânecat
Sâmbătă dimineață m'am sculat
Înainte zorilor,
Înainte cântătorilor,
Înainte fetei frumoase
Înainte nevestei grase
Cafele 'n mâni am luat
La fântân' am alergat.
Și mi-au eșit zânele, vecinile,
Cumătrile, sătencile, prietenile.
În cale mi-au eșit
Înainte mi-au venit,
Din urmă mi-au luat,
Și ură mi-au aruncat.
Ș'am prins a plânge ș'a mă vai-
căra
Ș'am prins a striga
Pân' m'a văzut Maica Precista.
Maica Precista de mâna dreaptă
m'a luat
Și m'a dus pe cărarea lui Adam
La fântâna lui Iordan.
Degrabă m'a dus
Pe lespede de argint m'a pus,
Apă limpede a scos,
Și m'a spalat,

M'a liberat,
M'a curățit,
M'a sfințit,
De ură,
De pă ră
De strigare,
De cascade,
De uritul cel mare.
Cu papuci de-argint m'a 'ncălțat
Cu cămeșă de dragoste m'a îm-
brăcat
Cu brâu de *ibuste* m'a 'ncins,
Ochi de șoim în cap mi-a pus.
Soarele 'n față mi-a scris.
Cine 'ntre ochi s'a uita,
Pe loc s'a fermeca
Ca de vin s'a îmbăta,
Ca cu mir s'a mirui
Ca de soare s'a încălzi.
Și cum îi argintul ales din tot
ferul
Și cum îi păunul ales din toată
paserea
Și cum îi busuiocul ales din toate
buruienile
Așa să fiu și eu aleas din toate
fetele !...

Numai Sâmbăta, Joia și Marțea se poate descânta așa de trei ori, în apă, în care pui o părăluță de argint și busuioc; cu apa asta te speli dimineața când vezi că iese soarele.

De la mătușa Marghioala Furtună,
Mănăstireni-Botoșani.

D. Gr. Furtună

43.—Rasai soare frățioare
C'ai 44 răzișoare;
Dar nu răsari
Nici pe curți împărătești
Nici pe biserici domnești
Ci pe fața mea,
Pe haina mea.
Din 44 de răzișoare
40 țineți-le
Patru dă-mi-le
Cu una să mă încing,
Cu una să mă înbrac,
Cu una de dragoste să-mi fac,

Pe una la (cutare) s'o trimet
Să-l plesnească
Să-l trăsnească
La mine să-l pornească,
Până nu s'a uita la mine
Până n'a vorbi cu mine
Până n'a râde cu mine,
Să se trudiască cum s'a trudit
Maică-sa ce l-a născut,
Cu răul pe spate
Cu țâțele lasate
Cu sudori de moarte.

De la bătă 'Ioana Mocanu, cot. Zărnești-Covurlui.

Petru Gh. Savin

44.—Tu foc, foculeț
Eu te învelesc
Tu te desvelești
Desvălește-te partea mea
Cinstea mea
Cu cuvinte bune
Cu pahare pline
Cu mesele 'ntinse
Cu flăclii aprinse
Eu cu cine-oi grăi
La inimă s'a lipi
C'am pus mâna 'n cap
Și am luat păr de tap
Și din trup păr de lup
Din călcăie păr de câne
45.—Rasai soare frățioare
Dar nu răsari pe oameni
Nici pe sate,
Ci răsai pe cuvântul meu

Pe dragostea mea.
Cum îi el de luminos, sfătos
Așa să fiu eu înaintea lumii
Cum nu poate popa
Intra în leturghie
Fără foc fără tămâie,
Cum nu poate face popa apă
Fără busuioc și fără apă,
Așa să nu poată, atâta lume
Atâta mulțime, atâta norod,
Fără vorba mea, fără cuvântul
meu
Cu cine oi grăi,
La inimă s'a lipi
Cine 'n urmă mi-a călca
Tot în față s'a uita;
Cine mi-a fi trecător
Tot mi-a fi abătător,
La cuvântul meu

La cîntea mea.

46.—O stea, gostea, 2 stele gos-
tele (până la 9)

Eu mă culc, mă odihnesc,

Voi veți porni :

La împărat cum împărăteasă,

La primar cu primăriță,

Se vrăjește 'n apă ne 'ncepută, spălându-se ferestrele cu busuioc.

Valea Seacă-Neamț .

La vătav cu vătăviță,

La sătean

La poporan,

La mire cu mireasă,

Dragostele, ogostele în apa asta
îți las.

Care s'a spăla, s'a curăți, s'a
lumina

Ioan Preutescu.

45.—Pentru descoperirea vrăjmașului.

Pe la miezul nopții, când dorm toate juvinile, să face în cuptor un foc ca de mălaiu.

Cel cu paguba se desbracă în pielea goală. Iea într'o mână sămânță de in ori cânepă și'n cealaltă păsat ori grâu, iar în gură apă. După ce te 'nvârtești în fugă împrejurul casei de trei ori, fără să te resuflă cu apa în gură, intri în casă și arunci apa pe foc și semințele din amândouă mâinile și zici : După cum se prăpădește apa, se topește sămânța și după cum sfârie apa și se sting cărbunii. așa să se descopere și să se stingă inima într'acel ce mi-a pus mâna (pe lucrul luat).

Aceste se fac de trei ori în trei seri una după alta.

Socea Căntești-Neamț

A. Moisei.

C Â N T E C E

1066.—Cîntă puiul cîi de cuc,
Pe crenguța cea de nuc,
En mă duc, mândră, mă duc.
Pe crenguța cea de vie,
Cîntă cucul a pustie
Eu mă duc în cătănie,
Că mi-a venit mândră carte,
Să mă duc pe drum departe,
Unde relele mi-s parte.
Mândra mea, ce me-ai fost dragă,
Tânără ca și o fragă,
Vin de dă-mi o gurișoară

Să-mi fie calea ușoară.

De la Nicolae Roșu Arad (Ardeal).

1067.—Mândro, mândrulița mea,
Ne-am fost dragi și ne-am urât,
Cine ne-o fi despărțit,
Fie-i moartea din cuțit.
De o fi dintru'o fată,
Fie-i moartea agățată;
De o fi dintr'un fecior,
Fie-i moartea din topor;
De o fi dintre părinți,
N'aibă pace în mormîni.

Ardeal

C. Georgescu-Munteanu

1068.—*Vine rața de la baltă,
Cu codița retezată;
S'a suit în foișor,
Și-a ouat un oușor.*

1069.—*Frunzuliță d'usunie,
Om cu nevasta sbanghie,
Deseară să mi-o dai mie,
Să fie pomană ție,
Ție și copiilor,
Sărindar părinților.*

1070.—*Lele, lele și iar lele,
Fire-a naibilor de lele,
Cu ducerea ta la lemne,
Mă lăsași fără muere.
Nici muere, nici tutun,
... sărăcia 'n ...*

1071.—*Ioana mea frumoasă nu e,
Dar cu vorba te mângâie.*

1072.—*Lelea cu ghețele nalte
Și cu oala după lapte;
Mai bine cu iminei
Și cu lapte'n putinei.*

Bechet-Romanași

I. N. Popescu

1073.—*Foaie verde trei masline,
Măi bădiță, măi Vasile,
Arde inimioara 'n mine.
— Taci, dragă nu mai ofta,
Neica pe tine te iea,
Neica, când s'o libera.
Să fac un copil cu tine,
Să-l botez la mânăstire
Să-i pui numele Vasile.
Când ți-a fi mai dor de mine,
Să-mi strigi copilul pe nume:
— Vin la mama, măi Vasile,*

*Că tat-tu s'a dus în lume.
Când aș ști c'ar mai veni.
Cărărușa i-ași plivi
Și de iarbă și de nalbă,
Ca să vie mai ddgrabă.*

1074.—*Și-am zis verde foaie lată
Să fii maică blăstemată,
De ce m'ai făcut o fată
Să jiu de soacră muștrată
Și de socru cercetată.
Și de bărbat alungată.*

Auzită de la Floarea S. Dobrin din Răcoasa-Putna

G. Răcoasa

1075.—*Foaie verde de-alunică,
Und' te duci tu Ionică?
— Peste Prut la ibovnică!
— Apa-i mare, lantrea-i mică,
Și te 'neci tu Ionică.
— Și dacă m'oi ineca,
Să nu-mi văd ibovnica,
Pe brațele altuia,
Sărutându-i gurița
Descheindu-i rochița.*

1076.—*Foaie verde trei masline,
Auleu frate peline,
Amară-i frunza pe tine,
Ca și inimioara'n mine.
Amaru-i diudăul tău,
Ca și suflăteul meu.
Când era ca să peirec,
Veni ordin ca să plec,
Ca să plec în calarași,
Regimentul 7 lași.
De-ar da Dumnezeu un vânt,
Să dea gardul la pământ,
Să rămâie numai parii,
Să se'nțepe generalii.*

*Generalii, căpitanii
Și la urmă toți dușmanii.
Dușmanii, dușmancele,
Care strică casele.*

De la sold. Cananău Vasile din reg.
12 Cantemir

S. Manole

1077.—*Foaie verde stejărel,
Bădița cu cojocel,
Tare-i nalt și subțirel,
Par'că-i tras printr'un inel,
Dă-mă, maică, după el.
— Măiculiță eu te-aș da,
Dar mi-e frică de ceva
Mi-e teamă că te-o lăsa.
Căci dragostea de ciocoi,
E ca zeama d'usturoi.
Și dragostea de țigan,
E ca zeama de cloncan.
Iar dragostea de țaran
Aur și mărgăritar.*

1078.—*Nevasta care-i frumoasă,
Nu-i păcat să se iubească
Și cu dânsul și cu altul
Să nu priceapă bărbatul.
Iar nevasta cea urâtă
Nu-i păcat s'o dai de răpă
Face mămăliga crudă
De nici câinii n'o mănâncă.*

Jud. Putna

N. St. Graur

1079.—*Foaie verde trei lalele
La Cireșe 'n gura mare
Vine puica cu mâncare*

*Cu mâncare și cu vin,
S'o sărut s'o pui la tren
S'o plătesc o gară, două,
Și să i cumpăr rochie nouă,
Roche albastră, vișinie,
Cum îi place ei și mie.*

1080.—*Ș'am zis verde de trei nuci
Tot mă duci, puile duci,
Pân' s'o face apa cruci
Înapoi cum mă aduci?
— Numa 'n fustă și 'n papuci.
Foaie verde măr mănșcat,
Spune-mi drag' adevarat,
Pentru ce m'ai depărtat?
-- Sa vezi, puica, prin streini
Cum e viața cu venin
Ca vara desculț prin spini.*

De la Ioan Morariu. Pângărați-Neamț

D. Urzică

1081.—*Trei gutui, trei alămâi,
Geaba puică mă mângâi.
Cu gutui, cu alămâi,
Că ca mâni ai să rămâi
Cu capul pe căpătâi,
Neica țafei mări.
Căpătâiul plin de pene
Neica țafei mări.
Trupușorul plin de jele
Neica țafei mări.*

De la M. Bădărău

Costești Tutova

Maria I. Mircea

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

205.—Popa pîcîlit

Se povesteşte că unui popă i s'au furat doi boi. Toţi oamenii din sat se temeau de mînia lui Dumnezeu. Se aşteptau din zi în zi la pedeapsă.

Trecuse multă vreme şi într-o Duminică din postul Paştelui, veni un om să se mărturisească la preot.

— Ştii părinte, că şi boii slinţiei tale tot eu i-am furat !

— Cum se poate taică ? se miră sfinţia sa şi îşi schimbă culoarea în roşu.

— Da părinte. Eu i-am furat.

— Nu e nimic fiule. Dumnezeu iartă greşalele noastre. Însă cum poate Dumnezeu îşi va arunca mînia asupra întregului sat, pentru că ai păcătuit atât de greu, ar fi bine să mărturiseşti greşala înaintea poporului în Duminica Floriilor. Eu te iert ! Te va ierta şi Dumnezeu şi oamenii.

Se gândi omul în sinea sa : «aşa o fi»; începu a-l muştra cugetul.

Preotul slab de fire spune preotesei că a dat de urma boilor cari i s'au furat acum doi ani.

Preoteasa bucuroasă, încredinţează secretul la o prietenă mai apropiată şi aceea la rîndul ei iar la prietenă, aşa că din prietenă în prietenă, a ajuns la urechile mărturisitorului planul popei de a-l prinde cu mărturia că în adevăr el este hoţul.

Românul nostru însă nu se gîndeşte mult la felul de a scăpa de satura şi spune popei că de oarece biserica nu ţioe de partea de jos, nu se poate mărturisi de cât la biserica ce le serveşte lor,

Popa vede suceala, dar îşi dă cu gîndul că poate nu vrea să ştie şi cei din partea din sus păcatul lui, însă lui îi era destul să ştie numai cei de jos, ca să-l dea pe mîna judeţului.

În Duminica Floriilor, popa face slujba la cealaltă biserică, fiindcă nu era popă acolo.

Omul nostru —ca păcătos— stătea lângă icoana Precistei rugându-se de ertare.

Preotul urmăria pe omul cu pricina. Îl vedea şi îşi freca mînile de bucurie că poate să scape de păgubise.

Aproape nici n'a mai făcut slujba de ispravă, şi cum termină, iese în uşile împărăteşti şi spune către popor :

— Oameni buni, să ascultați la acest om rob a lui Dumnezeu și păcătoș al meu că tot ce zice adevăr este.

Toți se uitau se vadă cine le vorbește.

Românul de lângă icoana Precistei fiindcă era în dreapta preotului, răspunde :

— Da, așa este : e un adevăr. Toți copiii din sat, cari-s cu părul roș, sunt făcuți de sfinția sa.

Oamenii au rămas trăsniți, întrebându-se cari au copii cu părul roș.

A uitat poda să spuie că nu este asta, că altceva este și ce anume, dar era prea târziu.

Auzită de la Ioniță Tudor fost cantonier pe bulevardul din Plocești,

Alex. Teodoru

206.—Pe un hoț îl spânzură porcul furat

Se zice că un țigan dornic de carne proaspătă de purcel, a intrat în tr'un coteț și a înjunghiat un porc, apoi l-a legat cu niște crengi ca să ducă porcul în spate, pe care l-a dat peste piepul lui.

Cum mergea gâfâind i se pare că aude pași în urma lui. O iea la fugă și dă să treacă peste un gard. Țiganul a sărit gardul, dar porcul a rămas de partea cealaltă.

Cum purcelul era greu, iar țiganul se tot smuncia, crengile i-a apucat gâtul și l-a sugrumat.

Dimineata stăpânul și-a găsit porcul furat înjunghiat gata, iar de partea cealaltă a gardului și un țigan mort.

Auzită de la G. Bujoreanu Botoșani

C. V. Ioanițiu

C R O D I C A

* Ne-a venit un mănunchiaș cu **Descăntece și vrăji** din popor, culese din apusul Munteniei, credincios, făcut : descântecul întâi și „partea practică” în urmă lămuririle se cuprind în No. 11 al „Bibliotecei folclorice” și se datoresc d-lui A. M. Nour, culegător neștiut până acuin.

P.

* De la un răstimp încoace, în mai fiecare număr din „*Neamul Românesc pentru popor*” **Cântece populare bucovinense**, culese de M. Baci.

N. I. D.

* Redactorul acestei reviste mulțumește cu recunoștință d-șoarei Maria I. Mircea, învățătoare în Costești Tutova pentru cele 17 căpețele de horboțică trimise pentru muzeul seu.

* Tot recunoscători suntem și celei ce ne-a arătat greșelile strecurate în No. trecut: fața 99, rândul 5. în loc de *căreia*, trebuie *căruia*; 100 5 pentru *deșteptarea*, trebuie *desfătarea*; 100 20 pentru *plănuir*, trebuie *plăsmuir*; 101 12 pentru *Steso*, trebuie *steso*; 124 3 pentru *numerește*, trebuie *nimerește*. Greșelele aceste se datoresc nouă, tiparului și manuscriselor și deci fiecare din această treime trebuie să îndrepte.

Posta Redacției

D-lor *N. V. Hănțescu*, *N. I. Munteanu*, *P. G. Savin*, scris; *N. I. Munt.* Am primit răspunsul. Bine ar fi, dacă... toți ar face ceia-ce la o întâmplare făgăduesc. Se vor publica în revistă; *I. V. Nestor*, scris: *Gh. Fira*, ce ai făcut la 13? Revista n'am primit-o. Ce sărbătoare e Barvura și Lavă? *A. M. Nour*, *T. Măgurele*. Cărțile celele s'au primit.

Poșta Administrației

Domnii : *A. Tenea*, pl. cotiz. 14 lei; *II. Onciul*, Bucovina, pl. abon. jum. an: *V. P. Herescu*, Găinești-Suceava. pl. cotiz. 6 lei; *N. I. Dumitrașcu*, București, plat. cotiz. 3 lei, *N. Droc Barcianu*, plat. abon. an. *V. H. Bolomei*, Idem, *I. C. Spiridon*, elev clasa VI, șc. Normală Iași, idem, *A. Morariu*, Pătrăuți-Bucovina, idem.

Cărți primite la redacție:

N. Iorga: *Măndăstirea Neamțului*, viața călugărească și muncă pentru cultură, Vălenii-de-munte. 1912, Tip. „Neamul românesc”, 92 p. 60 bani.

N. Iorga: *Rolul tradiției în creșterea femeilor la Români*, conferință ținută la Congresul din 1911 al „Soc. ortodoxe naționale a femeilor române”. Vălenii-de-munte 1912. Tip. Neamul românesc 76 p. 60 bani.

* *Cum poți deveni hipnotizator.—Arta fascinării*. București, Lib. Leon Alcalay. f. a. (No. 745-6 din „Biblioteca pentru toți”), 180 p. 60 bani.

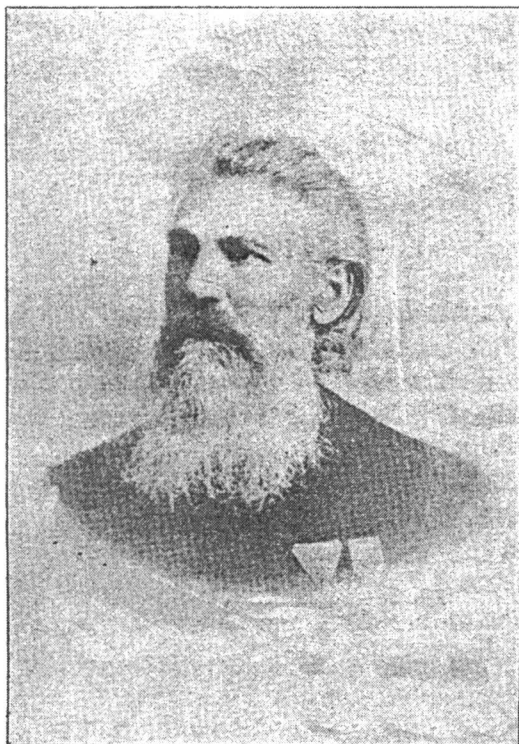
Maxim Gorki:—*Omorul și Leonid Andreev—Prapastia* (No. 26 din Biblioteca „Lumina”) București, Lib. Nouă, f. a. 142 p. 30 b.

* *Statutele cercului cultural „Gh. Lazăr” din Nemoiu-Vâlcea*, București 1912 Tip. D. C. Ionescu, 8 p.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sim. Fl. Marian

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni-(Tutova)

BĂRLAD

EXEMPLARU :

În țară 40 bani

În străinătate 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI C. D. LUPĂȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fântânești-Covurlui), St. Capșa (București), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (București), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar-niț (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Valcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), N. I. Munteanu (Bălințești-Covurlui), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), A. Negoescu (Bârlad), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche (Zorleni-Tutova), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), N. Stoleriu (Baia-Suceava), A. Teneza (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zota (Dorna-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad)

Pentru condițiunile de înscrieri noi. să se ceară deslușiri la Redacție sau Administrație numai până la sfârșitul acestui an

CUPRINSUL:

T. Pamfile.—Sim. Fl. Marian.

Pr. Florea A. Drăghici.—Oancea, cântec bătrânesc.

C. N. Mateescu.—Spicuiuri folclorice din scrieri mai vechi.

D. Gr. Furtună, T. Bizom, Petru Gh. Savin, II. Onciul.—Povestiri și legende.

A. M. Nour, I. N. Popescu, S. P. Chiricel, N. I. Dumitrașcu, C. Atanasiu N. V. Hânțescu, M. Avostolescu, A. Moisei, D. Mihalache.—Boli la oameni, leacuri și descântece.

M. Lupescu, I. N. Popescu, N. I. Dumitrașcu, G. C. Arteni, P. Marinică.—Datine și credințe, I. N. Popescu.—Urații.

I. Preutescu, N. I. Munteanu, Al. Moisei.—O samă de cuvinte.

C. N. Mateescu, Al. Moisei, Șt. Popescu.—De-ale copillor.

Al. Vasiliu.—Bocete.

Al. Teodoru, Șt. St. Tuțescu, N. V. Hânțescu.—Glume, jâții, taclale

S. P. Colibași, Maria I. Mircea, Al. Morariu, V. Sdrenghea, C. Daniilescu, S. Manole, D. Sameș, C. V. Ioanițu, I. I. Ciuncanu, C. Georgescu-Munteanu.—Cântece.

P., N. I. Dumitrașcu, T. Popovici.—CRONICA.

Poșta Redacției, Administrației, Bibliografie.

Ilustrațiune: Sim. Fl. Marian.—Cântec.

A. M. Nour

DESCÂNTECE și VRAJI

— din popor —

No. 11 «Bibliot. folcloristică»

30 bani

Dumitru Furtună

Izvodiri din bătrâni

Povești din poporul satelor

Tip. Soc. «Neam. Românesc»

Lei 1.25

Se află și la Red. noastră

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 5 lei

În străinătate . . . 6 „

ADMIMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

INSEMĂRI

Peste puțin se va pune în lucru **CALENDARUL** acestei reviste pe anul ce vine. Ne rugăm dar stăruitor ca persoanele ce vor să iea parte la alcătuirea și tipărirea lui, să trimeată la redacție, cu toată graba, manuscriptele și fotografiile; de aici se răspunde la toate întrebările.

* Redactorul mulțamește frumos d-lui C. N. Mateescu din R.-Vâlcea, pentru un ghiordan de mărgele trimis pentru muzeul său.

Literatura populară.—Culegeri și îndrumări

SIM. FL. MARIAN

Au trecut cinci ani de la moartea Părintelui Simion Fl. Marian, fost profesor în Suceava Bucovinei și Membru al Academiei Române de la 1881. Întregul fir al vieții sale îl avem depănat de fiul său, Liviu,¹ profesor în aceeași Suceavă, cu toate că l-am fi dorit să ni-l depene alții și tot de acolo.

A fost fecior de țăran, a dus-o greu prin școli luptând cu sărăcia și avântându-se,—într'un colț de pământ furat, unde de jur împrejur nu privesc de cât ochi iscoditori,—pe-aripele unui ideal de înviere națională.

Era membru în «Societatea literară a junimei studioase din Suceava» și va fi un păcat dacă cei ce pot nu vor da la iveală o parte din corespondența ținută cu acea societate însuflețită care poate a îndemnat la trudă pe mulți pe un ogor al nostru sau a înlesnit avânturile înăscute spre aceleași ținte. Este anul 1869 când îi apare la Botoșani culegerea sa de *Poezii poporare din Bucovina*.

¹ L. Marian: *Simion Florea Marian*, Schițe biografice, București, 1910.

A trecut pentru dobândirea diplomelor de studii în Transilvania, la Năsăud și Beiuș și apoi iar în Suceava, până în 1876 când fu hirotonit în preot. Până atunci publicase în două tomuri culegerea sa de *Poesii populare române* (1873, I Balade, cântece bătrânești; 1875, II Dbine).

Cuprinsul acestora nu poate fi luat ca document de graiu popular din pricina îndreptărilor pe cari Marian mărturisește că le-a făcut cântecelor, urmând de bună seamă felului de a înțelege rostul acestor cântece pe care-l avusese în vedere și Alexandri.

Atât Marian cât și Alexandri, unul mai puțin și altul mai mult, au căutat să arate că poporul român stăpânește în destul de bogate comori de artă firească, ale căror felurite cuprinsuri, pot aduce multe foloase într-o destoinică mână de prelucrare.

Au cules deci ca să arate *neîncredătorilor și rătăciților* mai întâi, soiul acela de producții cu formele proprii,—cântecele,—și cărora le-au *cores*, unele schiopături și le-au *adaos* unele lipsuri.

Alexandri nu ne-a arătat motivul lui, dar Marian trăia pe când critica înțepa pe marele premergător pentru *păcate* asemeni cu ale sale. Totuși a tăcut. Și a făcut bine.

Astăzi, a îndrepta, înseamnă a greși, căci astăzi cine vrea să afle frumosul, are de unde culege. Pe atunci însă nu avea. Și atât Alexandri cât și Marian, credem noi, au socotit că pot desăvârși un cântec nedesăvârșit încă, dar care, poate ar fi avut norocul unei prefaceri fericite *în popor, mai târziu*. Ei, *desăvârșiți înțelegători ai geniului popular*, au crezut că au acest drept și au făcut-o, înlocuind prin urmare înaintea de vreme, mai mult sau mai puțin cu isbândă, pe poetul popular care urma să dea una din înfățișările frumoase ale unui cântec.

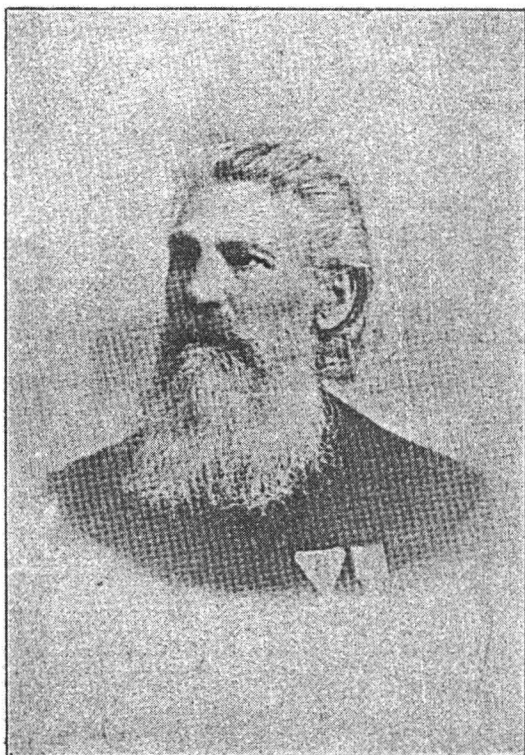
Și poate că tocmai frica de multa răutate omenească l-a făcut pe Marian să tacă asupra așestei chestiuni.

Chemarea sa în sânul Academiei Române (26 Martie 1881) îl găsia prin urmare cu aceste roade, la cari se mai adăogase și mănunchiul de *Tradițiuni populare române*, scos în Sibiu la 1878.

În discursul de primire vorbește despre *Cromatică* poporului român (apărută în 1882), subiect ales, credem, nu pentru a atrage atențiunea înaltului așezământ asupra etnografiei românești, aproape cu totul necunoscută și astăzi. Îl atrage mai mult chestiunea lexicografică: «O națiune, care dorește să aibă o limbă bogată și omogenă, ar trebui mai înainte de toate să adune și să scoată la lumină întreaga sa literatură populară și numai după ce va fi explorat-o și studiat-o pe aceasta din toate punctele de vedere și se va fi încredințat că cuvintele ce-i sunt de neapărată lipsă nu se află la fel în sânul poporului, să le împru-

mute de pe la alte națiuni, a căror limbă e mai avută în cuvinte și în termeni tehnici». Astfel începe *Ciomatica*.

Ca profesor are la îndemână atâția elevi cari îi strâng material cu privire în subiectul ce și l-a pus în lucru; călătorește apoi în lunile de vacanță și scrie lungi și apăsate răvașe către prietenii din țară cerând ajutor. *Prelucrează* mai în totdeauna legende, credințele și alte descrieri, glumele și celelalte știri, cercetează cu îndelungată răbdare tot ce se scrisese până atunci asupra subiectului și extracte aceste, le așează încet, bătrânește, în scheletul subiectului, având grija să sublinieze cuvintele rari și să dea în rânduri subliniare toate lămuririle ce le credea trebuincioase.

Sim. Fl. Marian

1 Sept. 1847—11 April 1907

Astfel sunt toate lucrările sale: *Ornitologia populară română* (2 tomuri, 1883, Cernăuți) care i-a adus un premiu academic, *Descăntece poporane române* (1886, Suceava), *Nunta* (1890), *Immormântarea* (1892) și *Moartea la Români* (1892), *Vrăji, farmece și desfaceri* și *Satire poporane române* (1893, București), *Tradiții poporane române* (1895, Buc.), *Sărbătorile la Români* (3 vol.: 1898, 1899, 1901, Buc.) *Răsplata*, povești, (1897, Suceava), *Poezii populare despre Avram Iancu* (1900, Suceava), *Insectele* (1903, Buc.) și *Legendele Maicei Domnului* (1904 Buc.).

În anii din urmă se îndeletnicia cu o întinsă cercetare cu privire la *Botanică* iar din materialul ce l-a avut strâns, prin fiul său, a apărut *Hore și chiuituri din Bucovina* (1910, Buc.)

În afară de acestea răposatul academician s'a îndeletnicit și cu istoria, pe tărâmul căreia ne-a lăsat câteva monografii; chestiunile culturale locale au găsit de asemeni un sprijin în acest Român inimos.

Nu vom afla pretutindeni în scrisul lui Marian poezia, vraja care să ne lege cu temei de *marele subiect* pe care pornește să ni-l zugrăvească dar icoana lui ne rămâne în minte *dacă* o dorim noi; nu ne-a lăsat o tradiție, un îndemn, o poruncă tainică de a stărui pe drumul fericit croit de dânsul, căci între Marian cel mare și culegătorii cei mărunți, pe cât credem, n'au fost alte legături în afară de cele ale interesului cinstit,—dar ne-a lăsat, *pentru cei ce caută să vadă*, icoana unui priceput, stăruitor, bogat și norocos muncitor.

Căci sunt două feluri de foloase cari se pot dobândi : unele îndată și prin tine și altele mai târziu și prin alții. Poate că îndeletnicirile răposatului nu-i îngăduiau să aștepte, ori, văzuse neishânda altora, și deci n'a pregetat să-și piardă vremea cu încercări de acestea.

Urmașilor săi, ne rugăm ca să dea la iveală, cum vor putea, și ceia ce a rămas necunoscut pe urma Părintelui Simion Florea Marian. Cu chipul acesta se va întregi monumentul pe care singur, și în chipul cel mai cuviincios, și l-a ridicat.

Tudor Pamfile

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

32.—Oancea (sfârșit)¹

Foaie verde ca nalba
Dar Oancea ce mi-și făcea ?
La o fântână-mi opria,
Căișorii dăshăma
Și apșoară că le da
Și la car că-i inhăma.
D'un ursar² că mi-și venia,
F'o 7 parale-i da,
D'un priboiaș³ cumpăra.
Ipingeaua c'o lua,
La umbră c'o așternea,
Chimeru' că-l dăscingea,

Dă galbini câ-l dășărta,
Pă topor că mi-i puneă,
Gălbiorii-i găuria :
D'o salbă Neagă-i făcea.
Și făcea d'o sălbuliță
Era Neaga drăguliță !
Atunci salba c'o lua
Și pă mână c'o puneă
Și pă cal că'ncălica.
Foaie verde d'asonie
Vine Oancea din chirie
Cu trei flori la pălărie,

¹ V. no. trecut p. 136.

² Țigan nomad fierar.

³ Instrument pentru găurit metale.

Una verde și-alămâie
 Ș'alta mi-este prăzuliie,
 Alta mi-e portocalie.
 Bate vîntu' și mi-adie,
 Mi-aduce mirosu' mie,
 Bine-ar fi să nu mai vie
 Din ceastă călătorie!
 Și Neguța că-l vedea
 Jos după coșari să da,
 Porțile că-i dăscuia
 Și Oancea că mi-și venia,
 Așa bine ce-i părea,
 Porți dăscuiate găs'a,
 Pă Neguța c'o chema,
 Sălbulita c'o lua,
 După gât că i-o punea,
 În gură c'o săruta.
 Curva Neaga ce-mi făcea?
 După gât că mi-l lua
 Jos după cal că mi-l da.
 Cu el în cas'că-mi intra,
 Frumoasă masă-i punea;
 Nici caii nu-i dăshama
 Ș'o bură dă plone da.
 Oancea afar' că-mi isa;
 Când la ștreanguri să ducea,
 Nu putea le dășlega:
 Ștreangurile să umfla.
 Atunci Oancea ce-mi făcea?
 Cuțât din teacă scotea
 Câte-un ștreang că le tăia,
 Pă spinare le-arunca.
 'N-cas' la Neaga că-mi intra
 Și la masă că-mi șădea.
 Când la masă că șădea,
 Mare semn i să făcea:
 Ochi-âl stîng i să bătea,
 Carnea pă el tremura.
 Și Neguța ce-mi făcea?
 La lădiță căuta,

Păhărelu' că-l scotea,
 'N-mâna lui Oancea că-l da:
 — Poftim, Oance, vin, dă bea,
 Vin roșu dîn mîna mea,
 Ori ai bea, ori n'ai mai bea,
 Dă la mînușita mea.
 Și Oancea că-mi auza
 Și din gură că-i zăcea:
 — Bre, Neguțo, dumneta,
 Ce vorbă fusă asta?
 Ș'am zâs verde bob năut,
 Eu am plecat cam dă mult
 N'ai fi pus gând d' omorit?
 Ș'am zâs verde mărăcine
 Să mă otrăvești pe mine?
 Curva Neaga c'auzia
 Și dîn gură că zăcea:
 — Bre, Oncio, dumneta,
 Eu zâc zău pre legea mea
 Dacă știu dă vorb'asta
 Care-o vorbești dumneta.
 Atunci Oancea c'auza,
 El frate, că să'ncredea
 Cu dreapta cruce-și făcea
 Nici noroc nu mai zăcea.
 Pahar la gură punea
 Tomna'n fund că-i răsufila.
 Cum paharu' că mi-l bea,
 Dă la masă că cădea.
 Vărsa Oancea și vărsa!
 Vărsa la sânge'nchegat
 Cu boșogi amestecat
 «Ah! Neguțo m'ai mîncat».
 Foaie verde mărăcine
 Varsă Oancea dintr'o rînă¹
 Ii cur' otrava pă gură.
 Ș'am zâs verde ca nalba
 Oancea din gură striga:
 — Bre, Neguțo, dumneta,
 Ia dă-mi un pahar dă apă,

¹ Culcat pe-o parte, pe-o coastă.

Să mă curăț d'astă greață.
 Curva Neaga-l auza
 Și din gură că zăcea:
 —Nu e, Oanceo, pic dă apă.
 Dă când, Oanceo, mi-ai plecat
 Fântânile mi-a secat
 N'a rămas, Oanceo, dă leac,
 Atunci Oancea că-i zăcea:
 —Mai dă-mi un pahar dă vin,
 Să mă curăț d'ăst venin.
 —Nu e, Oanceo, pic dă vin.
 Dă când, Oanceo, mi te-ai dus,
 Toate buțale s'au scurs,
 N'a rămas, Oanceo, să guști!
 Curva Neaga ce-mi făcea?
 Dacă vedea și vedea,
 Nici sufletu' nu-i ișa
 Cu piciorul mai călca,
 Suflețalu' dă-i ișa;
 Dă picere că-l lua,
 După buți că-l arunca,
 Sapa'n mână c'o lua,
 Dă f'o trei ori că mi-și da
 Pă Oancea dă-l învălia.
 Ștreanguri, hamuri că lua
 Pă Oancea că le-arunca.
 Frumușal să premenea¹
 Și la cai că să ducea.
 Căpestrile le tăia,
 Drumu' la cai că le da,
 „Duce-vă-ți, cai, v'arăniți”²
 Pă Oancea să-l pomeniți!
 Drumu' la Vlaicu-și lua.
 Așa bine că-i părea!
 Că dă Oancea să scăpa.
 Pă Vlaicu că-l îndrăgia.
 Când la Vlaicu să ducea
 După gârlici³ că striga:
 —Ai, Vlaicule, dumneta

Mi-am omorit pă Oancea
 Să te iau pă dumneta“
 Așa Vlaicu c'auza
 Bastonu 'n mână luă
 Pă Neaga că mi-l frângea
 Și din gur'o judeca:
 —„Sictir! curvă d'acolea
 T'ai omorit soțâia,
 T'ai văduvit căscioara,
 Care mâne ori poimâne
 Să mă omori și pă mine!“
 Și Neguța c'auza
 Și din gură că zăcea:
 —Ai, Vlaicule, dumneta,
 Nu-mi mai răni inima.
 Mi-am omorit pă Oancea
 Să te iau pă dumneta.“
 Și Vlaicu că-i mai zăcea:
 —Sictir! curva d'acilea
 Noi, dă iubit să ne fi iubit,
 Pă Oancea să nu-l fi omorit
 Că Oancea aducea ca o albină,
 Dă mă ținea și pă mine!
 Bastonu'n mână lua
 Și dă Neaga că-l frângea.
 Și din gur'o sictiria.
 Și Neguța c'auza
 Și din gură că zăcea:
 „Bine zăcea moșaca:
 Să nu-mi omor soția,
 Că-mi vădulesc căscioara.
 Nu i-am ascultat vorba“.
 Acasă că să ducea,
 Drept la Oancea că trăgea,
 Sapa 'n mână c'o lua
 Pă Oancea că-l dăzvălia,
 Și pe pat că mi-l scălda.
 Tot afară că-mi ișa,
 Și din gură că-mi țipa.

¹ Se îmbrăca cu veșminte noi și curate.

² Vă hrăniți.

³ Intrarea bordeilor făcute în pământ.

Și-mi țipa în gura mare,
Să nu să bage de seamă.
Și'n odaie că-mi intra,
Și d'un cuțat că-mi lua,
D'un cuțat, vezi, dă argint,
Ca să moară mai curând.
Și singură să tăia.

Făcea moarte, peste moarte,
Care'n lume nu să poate.

Preot Florea A. Drăghici

Scrisă după cobzarul Marin C-tin
Neblea, cunoscut mai bine *Minică*.
Principele Ferdinand.-Teleorman.

Spicuiți folclorice din scrieri mai vechi

*Întăia traducere din scrierile fabulistului sârb Dositei Obradovici o tipărește bănățeanul Dim. Țichindeal în 1802 la Buda și se cheamă : Sfarurile a înțelegerii cei sănătoase.*¹ *Intr'un loc din această scriere autorul dă câteva din obiceiurile păgânești ale vechilor Slavi, cari sunt intrate în obiceiurile și credințele Sârbilor creștini de astăzi. Această parte Țichindeal o înlătură în traducerea românească, puind în locu-i câteva din obiceiurile păgânătății latine cari s'au păstrat în poporul nostru. Este singura parte originală vârstă în traducere (pag. 34-37) și care prezentând un mic interes folcloric, o reproducem aici.*

C. N. Mateescu

. . . Auctorul cărții aceștia d. Dositei Obradovici, aduce aicea niște obiceiuri ale Sârbilor ; însă eu nu voi pun acelea, ci tocmai ale noastre, care stăpânesc până acuma între noi ; și din ceale multe numai oare câteva voi arăta. Căci au sosit acuma vremea, ca cu ochii cu care am văzut paiul în ochiul altora, tocma cu aceia să vedem ce putere au așa obiceiurile noastre, când înrădăcinează odată între oameni.

Romanii țineau serbătoarea *Lupercalia* pentru ca să nu le mănse lupii oile ; aceasta țin Românii până în ziua de astăzi Noemvrie 12, 13, 14, 15, 16, 17, serbătorile lupilor și nu îndrăznesc a tăia nimica cu foarfecele, ca să nu le mănse lupii oile. Tocmai dela Romanii cei dedemult, care Pebruarie în 22 aveau serbătoarea dumnezeiții *Fornicalia* sau *Fornicas*, adică cuptoriul s'au zis, care în alte jertve aprindeau grâu cu pae ne îmblătite în cinstea dumnezeiții, au luat, și până în ziua de astăzi îl țin, că la lăsatul de carne, adică în ziua de zăpostire a postului Paștilor, că eu țin minte că făceau feciorii foc seara și aprindeau hodaite făcute de pae ; însă aceasta s'au oprit dela stăpâniri pentru pricina fo-

¹ Vezi: Bianu, Hodoș, *Bibliografia românească veche. II*, 435-8

cului. Iar în 1 Maiu țineau Romanii serbătoarea *Umbracolarum*, adecă a umbrărilor și atuncea cu ramuri verzi șie făceau umbră înaintea căsilor și puneau frunzari; deci acest obicei se ține și acuma, că Românii în 1 Maiu pun *armindeni* înaintea căsilor.

Romanii țineau sărbătoare în cinstea lui *Joi dumnezeu*, *Sementinas ferias*, adecă serbătorile holdelor, ca grindina să nu le strice holdele. Acest obicei tare îl țin Românii aceștia de acuma, că Joile din Paști până la Rosalii foarte le păzesc și intru aceste zile nimica nu lucră, ca să nu le bată piatra holdele. În 24 Iunie Romanii țineau serbătoarea *Fortunei* adecă a norocului. Acest obicei țin Românii până în zioa de astăzi, că în 24 Iunie fac cununi de flori de *sunzuiane* și le aruncă pe case și zic că e norocos acela a căruia cunună nu cade de pre casă jos.—Romanii strigau în joc și cântau în viersuri; așa fac și Românii, că zic:

lacătă-mă,

Sărută-mă, mândro, ș. a.

Romanii duceau mireasa cu steag la casa mirelui și aceasta și acuma fac și Românii.

Așijderea Romanii puneau în mână la mort un ban, ca să poată plăti vama când va trece la câmpurile eliseești; iară pe mort îl petreceau rudele cu capul gol până la groapă și făceau ospățul morților. De atunci și până acuma țin și Românii obiceiul acesta. Macar de și sântem noi strănepoții Romanilor, precum se poate vedea din obiceiurile aceaste de acum, care le țin Românii, tot nu ar trebui să le ținem noi, că Moșii noștri multe reale pentru faptele lor au răbdar; nu e drept și noi să petrecem intru lucrurile lor, că de vom creade ca ei, vom fi idoli, iară nu creștini luminați.

Și iară din vremurile ceale dedemult s'au obișnuit Românii cu descântece și vrăji și până în zioa de astăzi le țin (însă prostimea). Așa cât, când se nasc, vrăjesc; când se botează, vrăjesc; când se însoară sau mărită, vrăjesc; când intră în biserică, când stă în biserică și când iese din biserică, tot vrăjesc; la serbători mari, vrăjesc; când se betesc, când mor, încă vrăjesc. Și pentru ca să poartă mearge sufletele lor la Dumnezeu, încă vrăjesc. Când cumpără, când vinde, când merg să fure, când merg la judecată, vrăjesc. Și toată întâmplarea și tot belșugul au a lor osibile descântece și farmece. Și pentru fieștecare descântec are vrăjitoarea oșebit dar, cinste și plată.

Când ar vrea omul să arge deosebi fieștecare descântătură, care mai bine ar fi fost nici să nu se fie mai auzit de dânsule, ce fac vrăjitoarele, ce cuvinte idolești și turcești întrebuințează în vrăjile și minciunile lor, și cum oamenii cei proști le țin și le cred ca pre niște leji firești și dumnezești, i-ar trebui adevărat multă hârtie și mult să vorbească...

POVESTIRI ȘI LEGENDE

194.—Primintele Solomon¹

De băet, așa cam până la 6-7 ani, primintele Solomon a stat acasă la părinți. Mai târziu s'a luat prin lume ș'a colindat-o roată 'mprejur, până ce—fiind deștept băetul!—a iscodit oglinzile și oamenii, cari, se înțelege nu mai auziseră de oglinzi până atunci, îl socoteau mare înțelept și mare vrăjitor. Ș'amu, se ieă el așa din sat în sat și arătând pretutindeni această ne mai văzută iscodire minunată, ajunge și 'n satul părinților săi. Și striga mereu, ca de obicei, și pe la poarta casei sale părintești :

—«Oglinzi frumoase și ne mai văzute, prin care te vezi!»

Impăratul, adică tată-său, nu era acasă. Da maică-sa, Impărăteasa, l-a strigat înăuntru să vadă și ea astă minunăție. Și când s'a uitat ea în oglindă și s'a văzut așa cum este, ce socoți ? Imdată a prins a ruga pe băet să-i vândă o oglindă și ei. Primintele Solomon însă nu și nu, că, zice :

—«Nici cu toată 'mpărăția voastră, înălțată Impărăteasă, nu-mi puteți cumpăra acest lucru scump. Eu îl port prin lume numai ca să știe și oamenii, ce minte am avut eu, de am făcut și oglinzile ; da' de cumpărat, nu te mai ispiti ! . . »

Auzind așa vorbe, Impărăteasa, care nu știa cine-i primintele Solomon, s'a apucat să caute pricină și clenciu de dragoste cu dânsul. Și, nici una, nici două, ba c'ășa, ba că'ncolo, se prinde să-i arăte fecioru-său fâțele, numai și numai să-i dăruiască și ei o oglindă... Ș'atunci, când și-a desgolit ea sânul, a lăcrămat primintele Solomon, ș'a zis :

—«Va să zică, fâțele din care am supt, trebuie să le văd eu ?»

Iar Impărăteasa, aducându-și aminte de feciorul ei cel dus prin lume, de-abia a mai putut zice :

—„Priminte Solomoane,
Tu ești băetul mamei ?”

—„Apoi, cam eu !”

a strigat primintele Solomon, suspinând și apoi zicând :

—«Mamă, mamă ! Să știi, că, de-mi va ajuta Dumnezeu, n'are să treacă mult, și eu am să-ți cântăresc mintea dumitale !»

Și s'a dus primintele Solomon cel frumos la chip ca îngerii, prin lume iarăși, spre a vedea toate, că numai așa a și putut să le știe pe toate. Da' după ce s'au rupt, de atâta amar de drum, și opincile cele

¹ Cumintele, înțeleptul Solomon.

de fer și cârja cea de oțel a sa, răzbătând iarăși pământul roată'mprejur, a ajuns iarăși la palaturile părinților săi. Amu împăratul dădea praznic mare. Primintele Solomon a intrat și el la masă. Când colo? Șădeau toți mesenii cu dinții la stele, căci împăratul le legase polonicile la mână, hât sus, lângă umăr, și ei bieții, *stârceau* acolo și de foame și de sete, măcar că mâncări și băuturi erau ca la praznic împărătesc, pe masă. Atunci primintele Solomon i a învățat așa :

— «Măi oameni buni ! Ce nu sânteți mai deschiși la capu 'vostru ? Dați, bre, unul la altul cu polonicile ! ».

Ș'asa au făcut oamenii până s'au săturat, nu s'au săturat, da' pe masa împăratului știu că nimic nu rămăsese... Împăratului, dă, bine nu-i părea, da' ce avea să mai facă ? Atâta doar, că tare ar fi vrut să primească slugă pe primintele Solomon, pe care ferit-a sfântul, nu-l cunoașteă că-i fecioru-său. Da' se vede că vremea venise, însă ceasul nu sosise ca primintele Solomon s'o facă și asta. De-aceia el s'a dus de la palaturi odată cu ceilalți oameni care venise la praznic. Oamenii s'au dus pe acasă, fiecare ; da' primintele Solomon, găsind un plug de aur de-al împăratului în niște *ciritei*,¹ s'a culcat lângă dânsul. Iaca vine și împăratul.

— «Ce faci tu, băețică, aici ? ».

— «M'am hodinit oleacă, Luminăția Voastră ! »

— «Ș'apoi tocmai lângă plugul ista de aur al meu ? »

— «Să trăiți să-l stăpâniți înălțate Impărate ! Da' eu v-ă spun că de-a ploua în luna lui Mai, într'adevăr, nici Dumnezeu nu-l poate prețalui plugul acesta ; de n'a ploua însă în luna lui Mai, să știți dela mine că nu face nici cât rufa asta de cămeșucă a mea ! »

Și, vrând nevrând, i-a dat dreptate primintelui Solomon, împăratul. Și iarăși vrând nevrând, a trebuit să intre ca slugă 'n ogradă primintele Solomon, la împărat. Întru una din zile împărăteasa-l vede jucându-se lângă prispă c'o pălânțioară, și zice :

— „Ce faci tu acolo, hăete ? ”

— „Ia, înălțată Impărăteasă, cântăresc și eu ceva“.

— „Ce cântărești ? ”

— „Poftim de vedeți :

iaca pe tâlgerașul acesta am pus, păcatele mele, trei grăuncioare ; iar în cellalt tâlgeraș al cântărașului am pus, nu vă fie cu supărare, mintea femeii . . .

— „Și cum ? Care trage mai tare ? ”

— „Dă, nu vă fie cu supărare,

¹ Porumbrei

văd că parcă mereu se cumpenesc hăt mai jos cele trei grăuncioare... Ba, de ce, de ce, nici nu vreau să se urnească de jos, bată-le cioarele!»

Atunci, nici nu mai încape vorbă, că împărăteasa și-a adus aminte de făgăduiala primintelui Solomon, c'are să'i cântărească mintea. Și de durere, smulgându-și pletele, a întrebat, biata femeie :

— „Priminte Solomoane,
Tu ești băetul mamei ?”
— „Apoi, cam eu !”

(Din Mănăstireni-Botoșani)

Dumitru Furtună

195.--Praznicul lui Osândilă cu tabacarii

Cică a făcut și Michiduță *Osândilă* o dată un praznic, sau mai bine să zicem o masă mare, ș'a chemat de toți tăbăcarii; adecă ar fi vrut el să vadă cam ce ispravă a făcut el cu tăbăcelul lui. Cum zicem a chemat pe toți cei ce beu tabac, tineri și bătrâni, fete și neveste, babe și moșnegi mai pe scurt pe toți cumătrii lui, așa că i-au umplut casa, mai că nici el bietul n'avea unde se învârti. După ce și-a ospătat *hramarii*, li-a dat la toți pipe. Da ce pipe ? La cei mai buni prieteni de un cot de lungi, la alții scurte și sucite, la cei mai tineri cârligate, la babe mai bocănate, mai pe scurt îți era mai mare dragul să te uiți. După ce și-au pus fiecare foc în pipă, unde n'a mai început a *știopci* și-a *cuhalui*, care mai de care, că doară cumătrul le-a dat tabac de cel bun, și în scurtă vreme i-au implut toată casa de *știopcit*. Lui Osindilă nu i-a venit triaba astă la socoteală, că dă, drac, drac da tot se ținea curat.

Tocmai când duhăniau hramarii mai bine, iacă vine fratele lui Osindilă, *Ștopu*. Când vede *balalăul* cela la frate-su, numai ce ș'a făcut cruce. A luat pe frate-su, pe Osândilă la vorbă, și i-a spus de ce a făcut praznicu, atunci Știopu o zis: «Stai frate că eu am altfel de tabac. Eu când oi da tabac ai să vezi ce bucurie am să-ți fac». Și se duce Știopu acasă la dânsul și aduce tabac măcinat. Și cum vine, le dă la hramari tabac de tras pe nas, și le arată cum să-l tragă, și care cum trăgea, strănuta; atunci împelițații n'au mai început a bate'n ș'a se tăvăli pe jos de râs; da la bieții hramari le sâria crierii din cap, așa strănutau. Și de atunci a rămas că cei ce beu tabac cu pipa is ai lui Osândilă și cei trag pe nas is ai Știopului.

De atunci n'o mai făcut dracii praznic să cheme pe prietenii lor la dâșii, da vin ei la prieteni, ori cum să zic mai bine :

N'a mai chemat dracu, oamenii la praznic, că vine el la oameni.

Scrisă după cum am auzit'o de la Gavril Mustea.

Dorna-Bucovina.

Teofil Bizom

196.—Bogații au sărăcit și-au flămânzit iar ce-i caută pe dânsul, nu se vor lipsi de tot binele.

Un împărat aude la biserică citind de vlădică : „Bogații au sărăcit”, și nevenindu-i la socoteală vorbele acestea, îi zise aspru :

—Părinte, șterge minciunile celea de acolo ?

După vre-o câte-va zile, împăratul îi veni gust să se scalde într'un lac din grădina sa. Zis și făcut. Un înger însă luându-și chipul, lui îi îmbracă hainele și intră în palat. Când esă împăratul din apă iea hainele dacă ai de unde.

Slujitorii cari i le păzise se dusesese, crezînd că îngerul era adevăratul împărat. Pe cine să apuce el acum !

Il zări vre-o doi ostași și-l luară la goană.

—Măi eu sunt împăratul vostru ?

—Ce, ești nebun, împăratul nostru e în palat.

—Cum măi, «împăratul e în palat» că doar eu-s.

Ostașii l-au luat drept nebun și l-au dat afară. Ori-cărui îi spunea. nu-l credea, mai ales că îngerul-împărat eșise să se plimbe cu toată curtea, cine era să-l creadă pe el.

Împăratul nu știa pe ce lume să se creadă !

Era vai de dânsul,—din împărat ajunse de n'avea ce mânca ; trăia din mila altora.

Din vorbă în vorbă aud slugile împăratului, că un nebun strigă în gura mare că el e împărat !

Și-i spune îngerului.

—Împărate iaca ce-i și cum ! Un nebun strigă în gura mare, cică el e împărat. Credem că ar trebui pedepsit pentru îndrăsneala lui.

—Aduce-ți-mi-l, fu răspunsul îngerului.

I l-au adus. Atunci îngerul îi zise :

—Acum crezi în minciunile bisericeii ? Bogații au putut sărăci ? Vezi numai minunile vă pot da înțeles,—celora ce voi nu vă osteniți a le înțelege. Pilda să-ți slujească și ție și altora ca tine, zise îngerul ; și eși, lăsându-l pe adevăratul împărat în locu-i.

Adoua-zi împăratul zisei Vlădicăi :

—Cum îs vorbele ce le citea-i când te-am oprit ?

Vlădicăi îi era teamă să le mai repete, temându-se de mânia împăratului.

În cele din urmă i le spuse : «Bogații au sărăcit și-au flămânzit iar cei ce-l caută pe dânsul nu se vor lipsi de tot binele».

—Să nu le mai citești, ci de acum să le cânti, fu răspunsul împăratului, ce puse în mirare pe toți.

Dintre toți însă singur împăratul înțelegea acum pe deplin înțelesul lor.¹

Sousă de tatăl meu.
Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin

197.--Cum trebuie să fie femeea

Un barbat urît ca mama pădurii, avea o femeie frumoasă ca din povești.

Satul în care locuiau ei, nu avea nici o fântână, ci numai omul cel urît avea o fântână în ograda lui, dar și aceea o ținea încuiată, așa că fiecare drumeț trebuia să intre în casă și să ceară apă. În casă îl așteaptă însă alt păcăt.

Barbatul cel urît îl întreba pe fiecare, care intra în casa lui: care e mai frumos: el ori nevasta lui. Fiecare spunea ce era adevărat, adecă că nevasta era mai frumoasă. Barbatul însă cu tot adevărul ce-l spunea fiecare, îl prindea, îi tăia capul și-l înțepa în șarampoii gardului ce-i înconjură curtea.

Într-o zi vine un drumeț și intrând în casă îl roagă pe stăpân să-i dea o gură de apă că moare de sete,

Barbatul i-a răspuns:

—De ce nu! Dar ca să capeți apă trebuie să-mi răspunzi la o întrebare ce ți-o pune-o. Să-mi spui care e mai frumos dintre noi doi: eu ori nevastă-mea?

Drumețul a priceput îndată rostul capurilor înțepate de afară și a căutat să scape cu răspunsul ce trebuia să-l dea de cursa urîtului.

Deci i-a răspuns drumețul șiret:

—Nevasta dumitale, nu numai că-i mai frumoasă, dar nevasta și trebuie să fie frumoasă ca să poată plăcea bărbatului, care o iea.

—Acesta e răspunsul ce l-am așteptat și acuma vină să ți dau apă, căci ești vrednic să trăiești, i-a răspuns barbatul cel urît.

De la George Onciul, Frătăuți-vechi, Bucovina.

Ilarie Onciul

¹ Vezi *Calendarul revistei „Ion Creangă”* pe 1912 p. 44 (N. R.)

BOALE LA OAMENI. LEACURI ȘI DESCANTECE

145.—*De junghiu.*

A plecat N. pe-o cale, pe-o carare
Și s'a 'ntâlnit cu spurcatu' n cale
— Spurcatule,

Veninatule,

Pe sub pământ ai venit,

Pe sub pământ să te duci.

Junghiu de sara,

Junghi din cântarea cocoșilor,

Junghi din revărsatul zorilor,

Junghi die raiul lui Cristos,

Junghi de la mamă,

Junghi de la tată,

Junghi de la surată,

Junghi de la cumnată,

Junghi de la vecină,

Junghi de la streină,

Junghi de la sf. Luni,

Junghi de la sf. Marți,

Junghi de la sf. Miercuri,

Junghi de la sf. Joi,

Junghi de la sf. Vineri,

Junghi de la sf. Sâmbătă,

Pe ele 15 crai le'ntâlniră,

Și la gât le tăiară,

Și'n pământ le băgară.

Eși junghi din trupul lui N.

Și-l lasă curat, luminat,

Cum Dumnezeu l-a lăsat.

Când cineva e bolnav de junghi,
aleargă la o babă, o pune de-l
trage (freționenză) bine, zicând
descântecul de mai sus de trei
ori, apoi gustă și miroase bine o-
țet.

De la baba Rada, Siliștea-Gumești.

A. M. Nour.

Spurcat, drac, necurat, veninat, ucigă-l-toacu.

146.—*De obrintit.*

Fugi obrintitură,

Fugi pocitură,

Peste-o vale mare, neagră,

Chiote un păcurari,

Mare, negru ;

Sbiară o oaie mare, neagră,

Cântă un cocoș mare, negru,

Latră un câne mare, negru

Tăcu cânele mare negru din lă-

trat,

Tăcu cocoș negru, mare din

cântat,

Tăcu oaia mare, neagră din

sbierait,

Tăcu păcurari negru, mare din

chiotit,

Să-ți treacă la bubă de obrintit.

Descântecul se zice de trei or,
și se descântă în unt alb proas-
păt și apoi se unge buba.

Cules dela Gheorghe Bădescu din
Genuneni jud. Vâlcea.

Ion N. Popescu.

147. *De cel perit.*

A făcut mama borș

Cu pește *hroș*, *poroș*

Și a pus în oală la foc,

Și-a fiert hroșii și poroșii.

Apoi a pus de mămăligă :

A pus lemne, hroșii, poroșii,

A aprins focul, hroșii, poroșii,

A pus pirostiele, hroșii, poroșii,

A căutat ceaunul, hroșii poroșii,

L-a pus pe pirostrei, hroșii, po-
roșii,

A pus în el apă, hroșii, poroșii,
Și a mai pus sare, hroșii, poroșii,
A fiert apa, hroșii, poroșii,
A pus făină în ceaun, hroșii, po-
roșii

Și-a făcut un melesteu. hroșii,
poroșii,

Au mestecat mămăliga, hroșii,
poroșii,

A pus-o pe masă, hroșii poroșii,
Și-a tăiat-o în patru, hroșii, po-
roși

Și-a chemat toate bubele,

Toate *hrămile* ¹

Și toate punoaiele.

Numai pe cel-perit

Nu l-a chemat.

El de cindă s'a uscat

Și-a crapat

Apoi mama l-a aflat

Și în iad l-a aruncat

Să fie cutăruia de leac.

Pisăm niște sămânța de cânepă peste care turnăm apă caldută și le amestecăm bine. Apoi le strecurăm pentru a putea îndepărta hoaspea. Apa strecurată o încălzim până aproape să fiarbă. În acest timp, apa fiind pusă în mișcare prin fierbere, observăm că se alege în ea fructul sămânței de cânepă, întocmai ca untul de lapte. Il luăm cu o lingură și-l strângem într'o strachină sau farfurie. În această stare fructul sămânței de cânepă poartă numele de *jolfă*. Ea se des-

cântă pentru «Cel-pierit» și apoi o mănâncă bolnavul.

S. P. Chiricel

148.—*De gălci.* (Amigdalite).

Gâlculiță frăguliță.

Nu vă 'ntindeți,

Nu cuprindeți,

Ci voi să uscați,

Ca roua de soare,

Ca spuma de mare,

Din gât de la (...*Cutare*)

150.—Un om mare,

Luă o secure în spinare.

Și plecă pe drumul cel mare,

Și găsi un copac mare.

Il tăia cu securea mare,

Și ieși un gușter mare

Și-apoi plecă la (...*Cutare*)

Pe grumaj la vale;

Unde gălci găsia,

În gură le lua.

Și le *morsăca*,

Și rădăcina le seca,

De îndărăt da.

Și (...*Cutare*) rămânea

Curat, luminat,

Cum maica Domnului l-a lăsat.

Nic. I. Dumitrascu

Din Boureni-Doljiu.

149.—*De surdumaș.*

Surdumaș de mâncare,

Surdumaș de culcare,

Din vârsatul zorilor,

Din cântatul cucușilor,

Surdumaș negru,

Surdumaș verde,

¹ Tot un fel de bube.

Surdumaş din deochetură...

Cine a deochiat

Ochii i-a crăpat;

Cine s'a mirat

Ochii i-a scăzut....

Să pieriți!

Să răspieriți,

În trupul lui cutare

Să nu mai fiți!

Din os, pe sub os,

Din piele, pe sub piele,

Din sgârciul nasului,

Din fața obrazului,

Din creierii capului...

Iar cutare să rămâie

Curat,

Luminat,

Ca steaua'n cer,

Ca roua'n câmp,

Cum maica Precista

L-a zimislit.

Acest descântec este hărăzit mai mult copiilor și se întrebuințează de obicei prin Oltenia. Înainte de a spune cuvintele de mai sus, cel care descântă, caută pe sub lemne, pe sub țeale, pe sub lăzi și prinde un surdumaş¹ viu nevătămat; iea și un pieptene ursăresc, cu care se peaptână copiii și pe când cineva ține copilul, el sfarmă surdumaşul în creștetul capului spunând cuvintele zise mai sus.

C. Atanasiu

151.—*De beșica rea.*

De beșica cea rea,

Infocată,

Îmbujorată,

De beșică neagră,

De beșică prin foame,

De beșică prin osteneală,

De beșică prin răceală,

De beșică prin întîmpinătură,

De beșică prin 99 de feluri,

Să piei,

Să răspei!

Cum pierе stupidul din cărare

Și roua de soare,

Să rămăе ca un fir de mare

În palmă frecat,

În 4 despicat.

Și în mare aruncat.

Descântecul de la baba

Și leacul de la Dumnezeu.

Se aprinde o bucată de petică de în și se afumă beșica de 9 ori, zicând descântecul de 9 ori.

De la Marghioala Șt. Ciobotaru
Mogoșești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu

152.—*De bube dulci.*

Bubă de izdat

Bubă de dălac

Nu vă umflați

Nu vă 'ngâmfați

Căci eu vă scoț,

Din sgârciul nasului,

Din fuța obrazului

Din măduva osului,

Să rămăе R... curat,

Ca argintul strecurat.

¹ Un fel de vierme galben-cafeniu, lunguieț, cu picioare multe și care se face la umezeală.

153.¹—Pentru junghiu.—Pentru junghiu is bune cepuri de brad, cari se ard. Cenuşa se amestecă cu apă ne 'ncepută şi se bea dimineţa.

154.—Iarba lui Tatin pentru vătămătură.—Iarba lui Tatin are rădăcina groasă şi frunzele late ca şi iarba cea mare, Pentru vătămătură nu mai are chip de bună. Frunzele se usucă; dar îi mai bine să se piseze rădăcina, să se amestece cu rachiu şi să steie aşa 2-3 zile în rachiu. Se scurge zama şi se bea. Şi numai de cât ți se iea, ca şi cum ți'ar lua cu mâna cineva.

De la moş Ioniţă Gângu, Nemţişor-Neamţ.

Al. Moisei

155.—Buba molcomişă, e atunci, când te frământă rău, dar nu te ține mult.

Dacă bolnavul nu e acoloa, i se descântă de bubă, în apă, cu cuţitul ori cu foarfecile, cari ca şi la altele, se înfig în pământ. Dacă însă bolnavul e acoloa, atunci i se descântă pe el, cu cuţitul, atingând cu vârful ici şi colea pe la inimă şi pe piept, ori i se descântă cu sare. Tot pentru a scăpa de bubă de la inimă, se iea şi burete de inimă, descântat, ori nedescântat. El e uscat, căci e adunat de cu vară, înfipt într'un beţişor şi pus la grinda podului, unde se usucă. Buretele se moaie în apă; apa se bea, iar buretele se mânâncă.

Alte leacuri ale bubei mai sunt următoarele două: *Cenuşă albă*, de aceea rămasă pe deasupra cărbunilor trecuţi (stinşi), bătută într'o lingură de apă. *Iarbă de puşcă*, bătută în rachiu sau în apă.

156.—De friguri. Se descântă în usturoi, cu acul, şi în tămâe. Cu tămâia se afumă, iar usturoiul îl pisează şi-l bea în apă. Se mai bea vin cu sare.

157.—De pecingini, e bună *rostopastea*, o balarie verde, cu perişori pe tulpină, cu flori crucifere, galbene şi dacă o rupi ese din tulpină şi frunze, un lapte galben. Cu acel lapte se unge pecinginea.

Din Goleştii-Badei, Muscel.

D. Mihalachi

DATINE ŞI CREDINŢE

1022.—De ce se pune bani în mâna mortului? Trei zile şi trei nopţi de-a rândul, cât stă mortul în groapă vine la el *Țincu, pământului* şi-l întreabă:

—Ce-ai venit peste mine? Mortul îi răspunde:

—Am să-ți plătesc.

¹ No. 152 este cules de la baba Șt. Voicu, Antonești-Teleorman, de M. Apostolescu.

Dar țincul pământului nu-l slăbește și trei zile și trei nopți tot îl ci-
hăște și-l strânge de nas. A treia zi el zice :

--Plătește-mi.

Și mortul, de are ban în mână, îi plătește; de nu, îi roade nasul de
merge omul slut la *judcata de apoi* și fără nas.

Nu mai noaptea îl întreabă cele de mai sus pe om, țincu' pământului.

1023.—În locul unde-a stat mortul pe pat ori pe masă se pune sare,
o lumanare, o felie de pâine și un pahar de vin, în trei zile de-a rân-
dul iar diuineafă se dau de pomană, căci vine sufletul mortului de
gustă din ele.

1024.—În cele trei zile după îngroparea mortului se grijește prin casă
și se văruește, că moartea când vine și iea sufletul omului, el se luptă
cu ea, și haina dacă vede că nu-l poate dovedi, îi taie capul cu coasa
de țășnește sângele pe pereți. Și de aceea se grijește casa și se cheamă
preotul să facă aghiazmă ca s'o sfințească că prin grijire și vărui se
acopăr stropii de sânge din casă, iar cu aghiazma se sfințește casa
ca din nou.

Zorleni-Tufova.

M. Lupescu

1025.—*Ziua Crucii*. (1 August) În această zi nu se lucrează, că e rău
de lovituri, de moarte; o țin femeile mai cu seamă.

Tot în această zi este și *Macoveiul stupilor*, când se retează, adică li
se taie din faguri, luându-li se mierea, mai lăsându-le și albinelor, ca
să aibă și ele ce mânca peste iarnă. Unii oameni cari au stupi mulți,
mai opresc miere, păstrând-o în borcânașe de pământ și pun din ea în
sticlele și ploștile cu rachiu, și amestecând-o bine, din cari beau la zile
mari și la pomeni.

1026.—*Obrejenia*. (6 August). În ziua aceasta --fiind în postul sf. Mării,
care e rupt din al păresimilor--e deslegare la pește și untdelemn, adică
se mănâncă în orice zi ar cădea. Se zice că pleacă berzele. Nu se lu-
crează nimic, fiind mare păcat.

Acum vre-o câțiva ani, un om s'a dus cu carul să iea din fânul ce l
avea peste Olt, în zăvoi. Nici n'a apucat să treacă Oltul dincolo, căci
i s'a fărâmat carul, ducându-se pe apă la vale, ne mai găsind decât o
roată, afară de proșap care l-au scos boii în not la mal.

1027.—*Sântămăria mare*. (15 August.) Sărbătoare mare, cu ținere. Se
fac praznice, pomeni la bisericile cari au hramul în această zi. Se face
bâlcu mare la Drăgășani. Se mănâncă struguri copti pentru întâia oară.

Copiii zic :

A trecut Sântămăria,
Să lepădăm pălăria.

1028.—*Ziua Crucii*. Tăierea capului sf. Ion Botezătorul (29 August). Se mănâncă post. Nu se taie nimic cu cuțitul, fiindcă e ziua tăierii capului sf. Ion, căci e păcat, ci numai se rupe cu mâna ceea ce ai de tăiat.

1029.—*Simion Stălpelnicul*. (1 Septembrie). I se zice astfel, fiindcă toată viața lui a șezut numai într'un stălp înalt. Se lucrează.

1030.—*Sântămăria mică*. (8 Septembrie). Sărbătoare mai mică ca Sântămăria mare, ținându-se însă, tot ca aceasta.

1031.—*Cărstovul, Ziua crucii*. Când se mănâncă post în orice zi ar cădea. Se poate începe la culesul viilor. Se face bălciu mare la Drăgășani, unde vin diferite comedii.

1032.—*Vinerea mare*. Nu se lucrează, fiind rău de boale. Incep a pleca ciobanii cu oile la vale.

1033. *Sfeți Dumitri*. Sărbătoare mare. Se încheie seria bălciurilor de peste an ce se face Drăgășani.

După cele auzite de la părinții mei Ioana și Nuc M. Popescu din comuna Voicestii, jud. Vâlcea.

Ion N. Popescu

1034.—*Ca să vezi dacă sânt sau nu ouăle fierte*. Scoate unul din vas și-l pune pe masă; ieai un pai lung ca de un lat de mână, subțirel; pune-l orizontal pe ou, astfel ca să se cântărească. Dacă paiul se învârtește singur pe ou, atunci ouăle sunt fierte; dacă stă pe loc, semn că nu sunt bine fierte.

Din Boureni-Dolju.

N. I. Dumitrașcu

1035.—Când se fac mulți scai, anul va fi bun.

1036.—Dacă iarna vor fi furtuni și zăpezi mari, vara va fi ploioasă.

1037.—Când cântă găina cucosește, prevestește răul la acea casă. De aceia se prinde și cu ea se măsoară casa din fund și până la pragul ușii; dacă îi cade coada la pragul ușii, i se taie coada, iar dacă-i cade capul, atunci găina se taie, însemnând astfel că răul prevestit acelei case, a căzut pe ea.

1038.—Dacă ieai țărână de unde se mănâncă câinii și presuri în casa unui om, atunci acolo se va isca sfadă și bătae.

1039.—Dacă la Crăciun sau la Boboteeză, îți intră întâi în casă barbat, vaca va fata vițel, iapa mînz. Iar dacă-ți va intra un țigau, vițelul sau mînzul va fi negru.

Din Idrici-Fălcu.

Gh. C. Arteni

1040.—În seara de Ignat visează porcii mărgelile roșii la gât,

1041.—Să nu te pieptini noaptea, că te mănâncă lupii.

1042.—Când plouă cu soare, se zice că sunt fete multe însărcinate.

1043.—Când cântă cucosul în prag se zice că vin musafiri.

1044.—Când cântă bufnița aproape de casă se zice că face a pustiu. Oamenii îi dau mămăligă cu sare să se ducă.

1045.—Când vezi cocostârc primăvara pe jos, și de va fi unul singur, se zice că toată vara te va dura picioarele și vei fi singur.

1046.—Când vezi miel negru primăvara, se zice că te mănâncă puricii,

1047.—Când vei vedea mînz mic primăvara și vei fi desculț și nemăncat se zice că-ți vor da ghimpi în picioare, și vei fi mîncăcios ca calul.

Tigănești-Tecuciu.

P. Marinică

URATII

33.—Colăcerie

Ce se rostește la mireasă, Duminică în ziua nunții, de unul din nuntășii (flăcăi) cu cari vine însoțit ginerele la mireasă, ca s'o iea. Cel care spune colăceriile, se numește *colăcer* și trebuie să fie călare, având în mână o ploscă cu vin dela ginere. Toți nuntășii primesc ca cinste din partea miresei—după ce se termină spusul colăceriilor—câte o batistă (bazma) de pânză cusută cu flori: însă colăcerului i se dă una mai frumoasă. Bazmalele se leagă de cel care le împarte, la capul calului, de frâu, de obicei în partea dreaptă:

—Bună dimineața

Cinstiți socri mari!

—Mulțumim d-voastră

Băieți militari.

Dar pentru ce mare treabă

Ați venit la noi cu așa mare grabă?

—Ce ne'ntrebați d-voastră

De grabnica venirea noastră?

Și oamenii ăștia,

Ce stau grămezi ca stupii,

Și să uită par'că văd lupii?

Ce-i astă tinerime

Și astă mulțime?

Și aste fete, urși văzură

De blejdesc ochii și cască gura?

Au n'au văzut oameni încă

Și au frică că le mănâncă?

Noi am umblat

Și altă dată pe aiurea

Ca și astă dată;

Și așa nu să mirară

Nici ce căutam nu ne întrebară.

Dar aici v'ați strâns grămadă,

De par'că căutați sfadă!

Or vreți dă frică și dă teamă

Să stăm și să dăm seamă?

Nu ne speriem noi dă lume

Că purtăm dă «voinici» nume;

Nici nu ne îngrozăște multu'

Că știm să vă dăm cuvântu'

Iar de voiți și vă place
 Să vă răspundem cu pace,
 Să ne lăsați cu 'ncetișoru'
 Să vorbim cu binișoru';
 Că or ce cu 'ngăduială,
 Se face cu rânduială;
 Iar repede când să cere,
 Nu se face cu plăcere!
 De aceia lăsați gluma
 S'ascultați la noi acumă:
 Tinăru 'mpăratu' nostru
 Și care va binele vostru,
 Într-o zi de dimineață
 Cu firea care-l resfață,
 La răvârsatu' dă soare
 Vrând să plece 'n vânătoare,
 S'a sculat, s'a gătit bine
 Și s'a 'narmat cum se cuvine
 Și luând buciumpul îndată
 Buciumă cu el odată
 Și strânsă ostaș mulțime
 Tot voinici dă călărim
 Și ageri de măiestrie
 Și buni de vânătorie,
 Să vâneză dealurile
 Și munții cu jghiaburile
 Pădurile
 Cu umbrele
 Și văile
 Cu luncile.
 Astfel umblă 'n ziua toată
 A ocolit locul roată
 Pân' la amiază îndăsară,
 Făr' să vâneze vreo fiară
 Și atât se dăsgustase
 Cât mai era să să lase
 Să nu mai gonească vântul
 Și să spulbere cuvântul;
 Dar parcă-i zicea nălucă
 Tot încă să se mai ducă.

Și așa peste un deal.
 Mai mergând o 'ncurătură de cal
 Cu pușca 'n mână
 A ajuns la o fântână.
 Și văzând urma dă fiară,
 Cu toți dăscălecară,
 Să se uite, să privească,
 Ce urmă e să ghicească.
 Unii au zis că-i de zină
 Aib'o 'mpăratu' de mână;
 Alți că-i de floare crăiasă,
 Aib'o 'mpăratu' mireasă,
 Deci cu câte cuvântară
 Pă 'mpăratu' ațâțară
 Și-l lăcură 'n gând să-i vie
 Să însemne ca să știe
 Din ce parte acea zână
 A venit pe la fântână.
 Și plecând pă urmă 'ndată
 Cu oștirea noastră toată,
 Venirăm pă urmă 'ndată
 La curțile d-voastră,
 Unde am zărit o floare
 Ca o stea străcitoare,
 Care de crescut, tot crește,
 De înflorat înflorește
 Dar de rodit, nu rodește
 Că pământut nu-i prieste.
 S'am venit cu târnăcoape de argint
 Să scoatem florica din pământ,
 S'o scoatem cu rădăcină,
 S'o sădim la împăratu 'n grădină
 Unde să crească,
 Să 'nflorească
 Și locul să-i priiască.
 Să nu credeți că suntem trimeși
 doară
 Să îndrugăm ca la moară
 Vorbe de ale satului
 Și de ale părcălabului;

Ci, cu zisa 'mpăratului
 Că uite, avem și fermanu' lui
 (Și arată plosca cu vin).
 Dă știți carte românească
 Puneți ca să vi-l cetească ;
 Iar de nu, ca de cărbune
 Vă feriți mâna a pune
 Chemați un popă să vie
 Dacă românește știe.
 Să nu vie unu cu barbă rară
 Să ne ție până 'n sară ;
 Or vreunul cu barbă deasă
 S'o citească neînțeleasă ;
 Or vreunul cu barbă lungă
 Trei zile să nu-i ajungă ;
 Ci unul care știe să sugă
 Ca să-l citească pă fugă .
 Că nu-i carte românească,
 Ci cum vedeți, o ploscă
 Cu vin de dealu' cel mare
 Când beți, căciula vă sare ;
 Iar nu e dă valea-lungă
 Să vă facă gura pungă.
 Acum dar, cu tot planul
 Scoateți și ne dați colacul.
 Ce-i al nostru, să se știe ;
 Prin mâini câte o *săgulie*

Or *gevrea* cu fir cusută
 Dă in subțire țăsută :
 Iar de nu, și de arnici fie
 Cum veți avea omenie ;
 Că noi primim dă toate
 Numai grăbiți a le scoate
 Ca să ne ștergem la gură
 Că-i udă de băutură,
 Iar astor fete venite
 Ca ciorile grămădite
 Ce vă stau cam pe la spate,
 Tot cu gurile căscate,
 Mai moiaț câte o cojiță 'n lapte
 Și dați-le să 'nghiță
 Să-și mai potolească jindul
 Pân'le-o veni și lor rândul.
 Munți înalți luminoși
 Bine v'am găsit sănătoși

Auzite de la D-l Mateiu Bornea de loc din comuna Slăvești jud. Vâlcea, agent sanitar al cercului Voicești-Ștefănești : scrisă în seara zilei de Joi 13 Ianuarie 1911 în localul secției de jandarmi din Voicești, casele lui Ilie Ciucă rotar, unde am fost înadins pentru a o culege.

Ion N. Popescu

O SAMĂ DE CUVINTE

1676—1714

Târânăfleuță—un târâie brâu; nici nu-i plouă, nici nu-i ninge.

Nitoflece—un om care nu-i bun de nimica.

A se da hârca—vorba de scrânciob. Când își fac vânt cu scaunul,

Bătugă—rânză, stomac.

Bălătești-Bacău.

Ioan Preutescu

Hudumacul—să iei hudumacul, să iei ciomagul, să pui mâna pe ciomag.

Ozorel—mai ozorel, se zice în batae de joc, la unul ce se gătește, crezând că-i mai frumos.

Bălințești-Covurlui,

N. I. Munteanu

Mrahniță—se zice gunoiului de animale uscat, și sfărmat, ca să sãmene cu făina de porumb.

Hartoiu (subst),—se zice unui drum la loc *costiș*. În timp de iarnă, dacă nu-i omăt, săniile se răstoarnă dacă merg pe acolo.

Helbet—gata peste tot. Încă-un popas, și-i helbet.

A îndurliga—a toarce, când gros, când subțire.

A îndupări—a hrăni bine și încetul cu încetul pentru a ghiftui.

Hlopiți—danci, copii, în batjocură.

Răscăbușuri subst. neutr.—*brahuri*, resturi de lemne,

Bolătău—un loc glodos.

Scurușenie—resturi de la crușală.

Ceacăr—spanchiu, *honchiu*, înercușat.

Drughineată—o prăjină scurtă ce se pune la fântână. De ea se leagă găleata cu cumpăna.

Cotumbă—cujbă, un lemn strâmb ce servește de pirostie oamenilor la lucru.

Tudină—râpă. Zvârle-l de tudină.

Coșmandră—bucătărie de vară.

Palincă—mămăligă moale, coaptă și mică.

Ciuheie—lucruri de pe lângă casă.

Moclică—grainadă. Am scarmanat-o moclică de lână.

Moglan—om de la țara care nu se poartă frumos în lumea aleasă.

Helbe—mâncare făcută din zoi și tărâțe ce se dă porcilor.

Plenchiță, flenchiță—o bucată de carne ce nu se poate mânca, *spârc*.

Zătorci—țâțe. Are câtă-mi-ți-i zătorcile; femei așa încă n'am văzut.

Borhaturi—mațe. Curăță borhaturile scroafiei.

Moloz, târnomat, gozmat, cotrobol—se zise la gunoiul ce se face când tăem lemne multe și la gunoiul ce iese din curățitul sobelor.

Holgoș—destul.

Motoșcă—o legătură cu ceva ce se ține ascunsă sub haină.

Nemțișor-Neamț.

Al. Moisei

DE-ALE COPIILOR

218.—Ili ilimanu,
—Ce ți-e bolovanu ?

—Ale cui sunt cheile
—Ale busuracilor.

---Ce cei vamă?

—Un cățel,

Un purcel,

Și pe (cutare) d'un picior !

219.—Mănușită frântă,

Cine mi te-a frânt?

Neagu,

Peagu,

Cu toiagu.

---Toiagu' unde este?

—L'a ars focu',

—Focu' unde este?

—L'a stins ploia.

—Ploaia unde este?

—A băut-o boii.

—Boi unde sunt?

---Pe valea cu escii,

Unde au mâncat lupii porcii.

220.—Oaie, oaie, oagănă,

Șade 'n prag și deapănă,

Și să 'nchină rugului,

Și să roagă cucului,

—Cucule, măria ta,

Dă-mi un cal porumbac,

Să mă duc la soru-mea,

C'am auzit c'a făcut

Trei feți logofeți :

Unu-a murit,

Unu-a a pierit,

Ș'unu 'n munte s'a suit,

Cu ciocanu'a bătut,

Muntele s'au sfărâmat.

Și nu s'a tulburat.

Curtea de Argeș. **C. N. Mateescu**

221.—Clasa întâi

Rupe coada la cățai.

Clasa doua

Strică ouă,

Clasa treia

Rupe hârtia,

Clasa patra

Linge vatra.

Clasa cincea

Bate mingea.

Clasa seasa

Linge masa.

Le ziceam, când eram ca școlarii mei.

222.—Uni, doni, trini, pani, cinga, ringa, stogi, logi, țup, țante, și'n cuțite, și'n topoare mohorite.

Auzită de la I. Udiță, elev cl. III Gim. Al. Donici, Fălticeni.

223.—Halalipa lipa,

Că-o mûrit Dumitra,

Pe-o scândură lată,

Cu mâna umilată,

Fetele-l bociau,

De mână-l trăgeau.

224.—Hu, țu, tui,

În cânățui,

Prinseiu lata,

Și-o bătuiau.

Nemțșor-Neamț.

Al. Moisei

225.—*Cum ne înnumăram la ascunsele.*

Una, două

Hai că plouă

Trei, patru

Hai la teatru,

Cinci, șase

Șpală vase,

Șapte, opt

Porumb copt,
Nouă, zece,
Un pahar de apă rece.

226.—Ce e azi,
Ce e mâne,
Ce e 'n ziua de Ispas
Să tăiem un câne gras,
Să luăm unturile,
Să ungem trăsurile,
Dorobanț, clanț,
Fetele cu lanț.

227.—Una mana și Drăgana

Doi, doi țiliboi,
Manhir hiricel,
Răsmăluș, căldăruș,
Tipan, iordan,
Tătă, mătă,
Găitan, top.

Șade Turcu pe-o sofa,
Și poștește la cafea;
Când să guste din caimac
Hupa-i, țupa-i și-un gândac.

Comunicată de Constanța Ș. Popescu
Cuza Vodă, Ialomița. **Șt. Popescu**

B O C E T E

6.—La un băet.

Dragul mamei călător,
Și 'nnapoi ne 'ntorcător.
Da' cu cini te-ai sfătuit,
Pe-aista drum te-ai pornit ?
Aista drum îi înșălător,
Innapoi ne 'ntorcător,
Și mămuca¹ l-o făcut,
Și 'nnapoi n'o mai venit.
Dragul mamei nu te duce,
Că 'nnapoi nu te-or aduce.
Dragul mamei nu te porni.
Că 'nnapoi nu-i mai veni.

Roagă-te la clopotari,
Să tragă clopotul tare,
Să s'audă răsunare,
La neamurile dumitale.
Un puiu zboară și se duce,
Unu rămâne și plânge.

Auzit în seara de Mercuri 24 Fe-
bruarie 1910, de la Ioana T. I. Alexa
BârlEANU de 60 ani din Tătârși-Succava.

Alex. Vasiliu

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

207.—Pățania unui popă.

Două hoți au aflat că la biserica unui sat, sunt mulți bani și s'au dus
să-i fure. Au spart încuietorea de la ușă și au intrat înăuntru. Unul

¹ Mama bocitoareii.

din ei cu mai puțină inimă și-a făcut drum acasă la popă să-i fure un berbec, ce-l ochise din altă zi. Cel din biserică strică lada și începe a scoate banii cu pumnii, la lumina unei lumânări ce-și aprinsese.

Dascalul bisericei, întâmplător, iese afară din casă și fără să și dea seamă, își face cruce când vede lumina în biserică. Ce să zică? se întrebă el, doar e destul de târziu!

Vine cât poate mai repede spre biserică. Trebuia să se urce pe niște scări făcute în pământ, fiindcă biserica era zidită pe o movilă înaltă.

Ajunge sus și ascultă la ușă:

—Asta e partea mea, asta e partea tovarășului meu,—și tot așa vorbia cel din lăuntru, împărțind cu pumnii, în două părți, banii mărunței din ladă.

După câteva clipe de ascultare, pleacă grăbit spre popă să-i spună minunea ce a văzut la biserică.

—Scoală, părințele, să-ți spun ceva, strigă lovind în *țipla* de la fe-reastră, aproape s'o spargă.

—Ce vrei, tată? Du-te acasă și te culcă dacă te-ai îmbătat; nu e frumos să scoli lumea din somn!

—Vino, zău, părințele, să vezi ce minune este la biserică.

—Stai, tată, că vin, răspuse popa; și-și puse rasa pe umere. lese pe ușă și se uită spre biserică. Era lumină. Preoteasa îl *cicălește* să nu se ducă.

—Hai părinte; ce vrei să care *necurații* oasele morților? Ș'apoi mai răstit: —Unde să mai iasă *poporânii* cu pomana și coliva la parastas?

—Nu pot taică să merg... mă doare un picior.

—Te duc eu în spate, părinte, numai să mergi.

—Nu se poate, zice preoteasa, și-l trage de mâneca rasei.

Dascalul îl *înșfacă* de mână și și-l toarnă în spinare. O tulește cu popa de-a fuga lăsând pe preteasă cu rasa în mână.

Popa se închină mereu și țipa la dascal să-l lase jos sau să-l ia bine în spate.

—Ține-te părinte bine. Gâfâind de oboseală sosește la poalele movilei.

—Nu poți merge pe jos părinte?

—Nu! taică! nu pot!

Il iea dascalul din nou în spinare și urcă treptele cu el.

Când să sosească sus, tocmai în momentul când să pună piciorul pe scara bisericei cade cu popa jos, unul peste altul.

În acelaș timp iese și hoțul în pragul ușei:

Intuneric *besnă*.

—Greu e mă? întreabă el când vede două mogâldețe gramadă.

Dascalul se ridică în sus cu popa în spate, și răspunde suflând puternic.

— Greu !

— Pune-l jos să-l belim.

Bietul popă atât i-a fost.., parcă nu era schiop de când lumea; și o *croește* din spinarea dascalului la vale : săria câte 2 trepte odată.

— L-ai scăpat mă ? întreabă hoțul râzând.

— L-am scăpat !

— După el și-l prinde !

Da' nici n'a mai așteptat dascalul porunca, că o rupsesse el de fugă îndată ce auzise vorbind el din ușă.

Popa mai amarnic fugea când auzia pașii dascalului.

Fugea unul de frica altuia.

După câteva clipe vine tovarășul cu berbecul în spate.

— L-ai prins mă ?

— Da !

— Unde ?

— La popa, unde era să-l prind.

Își iau traistele cu bani, plecând spre casă.

A doua zi tot satul știa că necuratul a luat oasele morților de la biserică, iar bietu' popă zăcea în pat de spaima ce trase.

Ioniță-Tudor, Plocești.

Alex. Teodoru

208.—Biserica Țiganului.

Ci-că Țiganii au făcut biserică de cărămidă pe care o avem noi astăzi.

Românii au făcut biserică de caș, se vede că aveau multe oi pe atunci, aveau pășune multă.

Țiganii cum au văzut biserică de caș la Români, au schimbat cu ei și văzând că biserică e bună, ș-au mâncat biserică.

De aia n'au ei biserică. Dacă ci-că, de când au schimbat, au mai rămas datori Românii șai-zeci de bani,

De-aia, ci-că, au și Țiganii drept la biserică Românilor, că le-au rămas Românii datori : șai-zeci bani—și pe aia îi cer ei, mai în totdeauna—cerșesc—și oamenii le dau : mălai, varză, murători ș. a.

De la Ruset Gheorghe, Țigan corturar din Catane-Dolj.

Șt. St. Tuțescu

209.—Adă lumânarea, dascăle

Intr'un an de Crăciun, nu'ncăpea lumea la biserică, așa de mulți oameni veniseră. Slujba se'ncepuse și mergea c'o deosebită solemnitate.

Venise timpul evangheliei de la liturghie, cea mai grea de citit, «Cartea neamului lui Isus Hristos». Preotul, se vede, că nu prea avea ochi, buni, cartea cu litere cirilice, picurată cu ceară...

În sfârșit, cu chiu cu vai, a dus-o preotul până la: «Iar după strămutarea în Babilon, Iechonias a născut pe Salathiel; iar Salathiel, a născut pe...pe...zoou...ro..»

Aici, văzând, că nu mai poate descurca, strigă mâniaș la dascăl:

—Adă lumânarea dascăle! Ce stai și te uiți? Care... mâni-sa s'a mai născut amu?!

De la dascalul Panaite, Hânțești-Dorhoi,

N. V. Hânțescu

CÂNTECE

1082.—Foaie verde salbă
moale,
Dela Grivița la vale,
Nu e pâne nu e sare
Numai sânge până'n
șale

Sângele Muscalului
Sângele voinicului
La chișița murgului;
Să vezi pe al păgânului
'Tinge coama murgului.

Jud Ilfov

S. P. Colibași

1083.—Foaie verde trei masline
Alele frate peline,
Amară-i frunza pe tine
Ca și inimioară'n mine;
Amaru-i dudăul tău
Ca și sufletețul meu.
Când mi-e drag să mă petrec,
Mi-a venit ordin să plec,
Și să plec la Calarași
Găsi-i-aș pârliti și arși,
Numai parii să rămâe,
Să se razeme dușmanii,

59. Cântec.

Și la urmă generalii,
Dușmanii, dușmancele
Cari strică casele;
Nu le stric' cu ghioagele
Ci le strică cu vorbele.
De la Ioana Trofin

1084.—Verde foaie de avrămeasă
Primii scrisoare de acasă,
Că nevasta-i sănătoasă,
Și copii o duc bine
Mereu întreabă de mine.
«Mamă, tata când mai vine».
Peste 2, 3 ani de zile,
Căci e dus la miliție.

Costești-Tutova

Maria Mircea

1085.—Toată lumea spune-aşa
Că nu-i bună dragostea
Dar nici nu-i lipsă să-mi spună,
Văd eu singur că nu-i bună.
De-ar fi bună dragostea
De drag nime n'ar zăcea,
Dară dragostea-i amară
Cum nu-i altă boală 'n țară :
Când la inimă se pune
O arde ca un cărbune,
Și o arde, și o frige,
Și nime n'o poate stinge.
Nu se stinge ea ușor
Nici cu apa din izvor,
Nici cu apa din fântână,
De-ai turna o săptămână,
De-ai turna să curgă vale,
Ea tot arde și mai tare.

1086.—N'aș cânta, n'aș hăuli
Eu pe loc aș nebuni
Cu cât cânt și hăulesc
Cu atât nu nebunesc.

Dela Ioana Ilieș, comuna Sadova, Bucovina.

Alexaudru Morariu

1087.—Săraca inima mea,
Tristă-i ca și plângerea.

1088.—Amară-i frunza de fag,
Mai amar dorul ce-l trag.
Amară-i frunza de nuc,
Mai amar dorul ce-l duc.

1089.—Săraca inima mea,
Iar o prins a mă durea :
Că m'a mai durut odată,
Nici acum nu-i vindecată.

1090.—Adere-ai lume cu foc,
Că'n tine n'avem noroc.
Ardere-ai lume cu pară.
Că'n tine n'avem ticneală.

Vecinătatea Sebeșului.

Vasile Sdrenghea

1091.—Foaie verde de susaiu
De tinerel mă 'nsurai
Multă dragoste stricaiu,
Nu stricaiu numai p'a mea
Și stricaiu p'a multora !
Foaie verde matostat
Da' e bine și 'nsurat
Că știu sara un' să trag :
La casa cu coșu' alb
Că m'așteaptă cin' mi-e drag
Că m'așteaptă nevasta
Cu masa pusă gata
Cu fiertură de găină
Și cu plosca de vin, plină.
Iea, băete, de mânâncă
Și-apoi du-te de te culcă !

1092.—Foaie verde a bobului
Voi voinicii codrului
Nu vă *dareți* somnului
La vremea câștigului,
Că somn mi-i *amegitori*
De capete puitori

Și vă țineți la strâmtori
Și vă țineți și la drum
C'o să treac' un Grec acum.
Dela Marin R. Saiog din Scundu-Vâlcea.

C. Daniilescu

1093.—Hai salcâm, salcâm, salcâm,
Cum îți pică frunza 'n drum ?
—Las' să-mi pice că-s bătrân.
—Salcâmaș, salcâm de luncă,
Iauzi cucul cum ne cântă ;
Megiaș [?] de lângă mine
Așa-mi voește de bine,
Să-mi vază casa pustie,
Pe copii în argăție,
Și femeia 'n curvărie.
—Cucule, nu-mi fi dușman,
Că nu mi-ai cântat de-un an.

El se suie sus pe o creangă
Să-l audă lunca 'ntreagă.

-- Megiaș de lângă mine
Așa-mi voește de bine
Să-mi vădă casa pustie
Precum că nu-mi place mie.

De la soldatul Cananău Vasile din Reg.
12 Cantemir. **Stefan Manole**

1094.— Foaie verde de peline
Amară-i e frunza 'n tine,
Ca și inimoara 'n mine
Când fusăi ca să-mi petrec
Veni ordin ca să plec,
Ordin de la călărași
Vedea-i-aș pârliti și arși,
Să rămâe numai parii
Să se 'nțepe generalii,
Generali și căpitani
Care nu scrie militari. (Vezi No. 1083)

1095.— Foaie verde trei granate
Aoleo! trenule frate
Nu ți-ar face Domnul parte,
De șurupurile toate
Și de șina de sub roate,
Că prea mă duseși departe,
Mă duseși la granița turcească
Să ții caii de căpestre,
Să-mi vie dor de la neveste,
Nevestele tinerele
Care am vecuit cu ele
În zilele mele.

De la Petre Trifu din Alexandria jud.
Telcorman.

D. Sameș

1096.— Foaie verde merișor,
Sus pe deal pe delișor
Merge-o fată c'un fecior.
Feciorul plânge cu jale,
Fata-i face o întrebare :

— Ce plângi frate așa de tare ?

Ori ți-i grea arma'n spinare ?

— Nu mi-i gre arma 'n spinare ;

Ci mi-i dor de maica tare.

De la Vasile Maxin. Dracsini-Botoșani.

C. Ioanițiu

1097.— Ungurene iubă-mă

Și de vrei sărută-mă ;

Ungurene brânză'n tioc

Adu-mi fața să ți-o joc.

Dacă n'oi juca-o bine,

Tune naiba'n ea și tine.

1098.— Frunză verde ș'o lălea

M'a făcut muma luna

Și mă iube toată lumea

De-i gureana fă-i cu geana

De-i Rumâna fă-i cu mână.

Ungurene, baciule,

Vin de-adapă vacile

Uiu iu și iubă-mă

Și de vrei sărută-mă

Hu țeă hu țeă caprele mele

Perdu-i mândra după ele

Fluerașu, prin tufiși

Și tu loane mi-l găsiși

I. I. Ciuncanu

1099.— Să fii lele cum te ții

N'ai băga câlț în budii,

Căci câlții se bagă 'n pânză

Și 'n budii se bagă brânză.

1100.— Tot a zis mândruța mea

Să nu mă las eu de ea,

Și acum a făcut bine

Și s'a lăsat ea de mine,

Și s'a ocupat de altu

Pân'acuma sunt vre-o patru.

Com. Ponor Munții Apaseni.

C. Georgescu Munteanu

C R O N I C A

Cetim în cârticica nouă a d-lui *N. Iorga*, **Rolul tradiției în creșterea femeilor la Români**, -- o aspră judecată a neorânduiei, a nepăsării, a lenei din zilele noastre față de trecutul bogat și cuminte, -- aceste șiruri pe care cu dreptate trebuie să le socotim ca cheia multora, la fețele 24 5:

«Veniau la biserică și bărbații dar mai ales femeile: pe bărbați îi furau și atunci atâtea ocupații în drumul către pâinea cea de toate zilele, care e de prea multe ori un erum de tot greu, dar nu e om adevărat acela care-și îndreaptă și soția către drumul pâinei de toate zilele. Nu e mândru bărbatul care nu poate găsi el pâine pentru toți ai lui. Odată această mândrie o aveau toți. Nu trimitea femeia la muncă nici cel din urmă țaran de pe brazdă. Și de aceia aveam alesele cusături țărănești, pentru că brasda o ducea numai brațul cel tare al bărbatului și nu se istoviau pe brazdă alesele și gingașele mâini ale femeii».

* D-l *M. Lupescu* a tipărit în câteva gazete și reviste o caldă rugămintă către toți cei sorociți să smulgă din pragul uitării tot ceea ce se leagă de viața sufletească a neamului românesc. Mai mult de cât oricând, neascultarea acestei rugăminți va fi mai puțin un păcat și mai mult o ticăloșie. Să stea fiecare și să cugete.

* Vol. XII din **Sezătoarea** se încheie cu *Descântec, Vrăji și farmece, Cantece*, și *Notițe bibliografice*.

P.

* În fața Familiei Princiare, a câtorva domni Miniștri, a diferitelor personaje înalte precum și a atâtor privitori, în ziua de 10 Mai, la București, în tradiționalul târg al Moșilor, a fost jucată legendara datină a noastră, *călușul*, constând din o mulțime de jocuri diferite, legate de această datină.

A plăcut mult jocul cu feluritele figuri executate cu tact și cu multă aprindere, așa cum știe țaranul român a-și lua avântul în astfel de producții ale sale, unde nu-și găsește nici odată pereche

N. I. Dumitrașcu.

* Un prieten al învățătorilor, excelentul maestru de muzică vocală și instrumentală d. *V. Buică*, a compus pentru cor un fermecător cântec, pe motive populare, aranjat pe 3 și 4 voci, *Cucule cu pene sure*, care a stârnit un adevărat entuziasm la conferențele generale din Tutova. După multe stăruințe pentru a-l pune la îndemâna membrilor corpului didactic. D-sa l-a dat „Asociației învățătorilor din Tutova” în folosul căreia se vinde pe micul preț de 30 bani.

Doritorii, trimițând costul prin mandat postal sau în timbre, se pot adresa d-lui T. Popovici, Zorleni-Tutova.

Indemnăm pe cititorii noștri și iubitorii de muzică aleasă, să și-l procure fiind foarte frumos și ușor de învățat cu școlarii.

După acest cor vor mai urma: *Latina gîntă, Arlelul, O noapte în Carpați. Primăvara*, toate artistic compuse și unul mai frumos ca celelalte.

T. Popovici.

Posta Redacției.

Domnilor: N. I. Dumitrașcu, București, Scris; trimis broșurica. -- *Irimia Dăscălescu* Valea Satului Vaslui; Scris, trimis „Carte pentru tineretul de la sate” și „Boli și lea-

curi⁴. Mulțămiri.—*N. I. D.* Pe scriitoarea aceea n'o cunosc. Povestirea a scăpat acest no. *D. Gr. I.* S'au primit cărțile și răvașul. Aștept ce-mi scrii.—*N. I. Munt.* Sunteți cu plata unde trebuie și dacă administrația v'a scris, a făcut-o ca să știți cât mai este de dat. Poate găsiți vre-o comoară și atunci merge treaba mai lesne! *G. Fira.* N'am primit nici un cântec. Cele două sărbători le aflasem în Șezătoarea, coala 11. *Manole.* Nu te ascult, căci mi-i teamă să-ți facă și Teodoru aceleași muștrări și ție. *C. Danilescu.* Primit. Păcat însă că veți mai aștepta rândul la clișee.

Poșta Administrației

Domnii: *G. G. Dimitriu*, Președ. Trib. Constanța, abon. an. V, *L. Stăcescu*, seminarist, 17 lei colecții vechi, *T. Raica*, abon. an. V, *D. Mihalache*, 8 lei cotiz. *C. Patriche* 5 lei cotiz. *V. Puiu*, Banca Națională, abon. an. 5, *O. Arbizani*, *G. Berheci*, abon. an. 5, *Șt. St. Tușescu* rest cotiz. 15,50, *D. Vasiliu-Buciu* 3 lei cotiz. *P. Pănoiu* Crasna-Gorj. 4 lei rest cotiz. *I. C. Popovici* Adm. dom. Coroanei Domnița R. Sarat abon. a. 5.

Cărți primite la Redacție

Congresul din Constanța al „Ligei Culturale” Rapoarte și informațiuni publicate de Comitetul central, 1912, Văleni de Munte, Tip. Neamul Românesc, 112 p.

N. Iorga: Basarabia noastră, scrisă după 100 de ani de la răpirea ei de către Ruși, Vălenii de Munte, 1912, tip. soc. Neamul Românesc, 178 p. 2 lei.

Liviu Marian: Printre stropi, Suceava, 1912, Institutul „Școala Română” 152 p. lei 1,50.

Matthias Friedwagner: Mihail Sadoveanu (Aus der Festschrift zum XV. Neu-philologentage) Frankfurt a. M. 1912 Tip. Gebr. Knauer, 22 p.

Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești din poporul satelor, Vălenii de Munte, 1912, Tip. soc. Neamul românesc 1912, 160 p. 1 leu 25.

Al. Cazaban: Tovarășul de drum (No. 27 din Biblioteca „Lumina” București, f. a. Librăria Nouă, 128 p. 30 b.

Ion Al. Brătescu-Voinești: Pe marginea cărților (cuvântare ținută în seara de 25 Sept. 1911 la congresul Asoc. române pentru înaintarea științelor) Buc., f. a. edit. Leon Alcalay, 32 p. 30 bani.

Silvestru Danilescu: Tratat de corespondență școlară oficială (pentru Bucovina) Vălenii de Munte 1912, Tip. soc. Neamul Românesc 72 p. 2 coroane.

D. Munteanu-Râmnic: Inventatori și tutemeetori de industrii No. 6 din Biblioteca școlii secundare, Vălenii de Munte, 1912 Tip. Neamul Românesc 48 p. 30 bani.

Virgil Arion: Pagini din timpul răscoalelor fărânești, cu o prefață de N. Iorga, Vălenii de Munte, 1912, tip. soc. Neamul românesc, 144 p. 1 leu.

Reviste noi primite în urmă

Chemarea, revistă culturală și politică, Director Eugeniu Revent, Apare lunar. Red. și adm. str. Justiției Bacău. Un număr 20 bani. Abonam. anual 3 lei

Ecoul scripturilor sfinte, organ al societății „Tribul evanghelist” Bârlad.

O B O L U L

*întemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei ION
CREANGA" pentru strângerea fondului :*

===== Bustul lui Ion Creangă în Bârlad =====

Suma adunată și depusă pentru fructificare . . . 908,25

De la d. P. Pănoiu, Crasna-Gorj 1.--

De la elevii din Crasna-Gorj prin d. P. Pănoiu 1.--

Total 910,25

Numai câteva exemplare au rămas din :

CALENDARUL

REVISTEI

ION CREANGA

===== Pe 1912 =====

Prețul 1 leu 50 b.

===== A se cere de la T. Pamfile, Bârlad, str. Promoroace =====

Gratis

Poate primi ori și cine această revistă pe un an întreg. Mai
mult chiar: GRATIS poate ori și cine să dobândească colec-
țiile anilor din urmă. Cine va pofti, să scrie la administrație :
M. LUPESCU Zoșeni-Tutova, alăturând o carte postală pentru răspuns.

RUGĂMINTE

===== pentru domnii colaboratori =====

*In no. 7 al acestei reviste care se pune sub tipar între 17 și
20 lunie, vom pune tot ce ne va sosi cu privire la sărbătorile po-
pulare (legende, credințe, datine) din lunile August, Septembrie
și Octombrie.*

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An I.	—	—	—	—	—	—	—	3.00
„Ion Creangă” An II.	—	—	—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An III.	—	—	—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An IV.	—	—	—	—	—	—	—	6.00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	—	—	—	0.10
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1911	—	—	—	—	—	—	—	1.25
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912	—	—	—	—	—	—	—	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	—	—	—	0.20
„ „ Jocuri de copii I	—	—	—	—	—	—	—	1.40
„ „ „ „ II	—	—	—	—	—	—	—	1.60
„ „ „ „ III	—	—	—	—	—	—	—	1.50
„ „ Cimitiruri românești	—	—	—	—	—	—	—	1.00
„ „ Industria casnică la Români	—	—	—	—	—	—	—	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Român	—	—	—	—	—	—	—	2.00
„ „ Boli și leacuri	—	—	—	—	—	—	—	1.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătase	—	—	—	—	—	—	—	0.10
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	—	—	—	—	—	—	—	0.20
Șt. St. Țuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	—	—	—	2.00
„ „ Colinde din popor	—	—	—	—	—	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	—	—	—	—	—	—	—	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	—	—	—	—	—	—	—	0.30
A. M. Nour: Descântece și vrăji	—	—	—	—	—	—	—	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, povești	—	—	—	—	—	—	—	1.25

= Se trimit franco numai după achitarea deplină =

CATRE COLABORATORI

Revista „Ion Creangă” publică tot soiul de literatură populară, strânsă de-adreptul din popor, și cu arătarea cel puțin a locului de unde este culeasă, dacă nu și persoana.

Manuscrisurile să fie făcute—e de dorit—pe sferturi de coală și pe o singură parte a hârtiei.

Pe o foaie de hârtie să nu fie culegeri de mai multe categorii, de pildă! cântece cu gâcitori, colinde cu descântece ș. a.

Un tărâm fără margini a rămas încă nestrăbătut și cu plăcere vom publica culegeri despre felurite industrii casnice, femeiești și bărbătești, locuințe și port, documente istorice de vechea limbă românească sau cari cuprind lucruri în legătură cu sufletul românesc. Preoții ne pot trimite folclor bisericesc, rugăciuni și practice cari nu-s în cărți și tipicuri. Măsurătoarea pământului n'o știm, măsurătoarea grânelor și a lichidelor asemenea. Cum se ibovnicesc flăcăii și fetele noastre trebuie știut. Ceva despre pedagogia țărănească nu-i un lucru de prisos. Munca câmpului nici n'o cunoaștem. Vâslitul pe ape. Traiul pădurarului. Și câte altele!

Scrisul scurt și cuprinzător.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Port din ținutul Neamțului

REDACȚIA :

T. Pămfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova)

B Â R L A D

EXEMPLARUL :

În țară 40 bani

În străinătate 50

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei

În străinătate 6

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI C. D. LUPĂȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fărâncuș-Covurlui], St. Capșa [București], G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (București), D. I. Farcășanu [Zorleni-Tutova], D. G. Furtună [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban lașcu (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R. Valcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Bălnțești-Covurlui], I. Neculau [Coropreni-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Pentru condițiunile de înscrieri noi, să se ceară deslușiri la Redacție sau Administrație numai până la sfârșitul acestui an

CUPRINSUL:

- M. Lupescu și T. Pamfile.—O rugăciune de la Erusalim.
Lt. A. Nicolaescu.—Cometa.
N. V. Hânțescu.—Miriună poveste.
Gb. Fira, V. Mitocariu, G. Poberanu, I. Preutescu, C. Atanasie S. P. Chiriceș.—Datine și credințe.
N. I. Dumitrașcu.—Cântece de stea.
D. Furtună, V. Moisiu, Al. Moisei, Petru Gh. Savin, I. N. Popescu, P. Marinică, A. M. Nour.—Vorbe adânci.
C. N. Mateescu, Ecaterina Clime, N. I. Munteanu, Marin Apostolescu, P. Marinică, M. Tănăsescu, Șt. St. Tuțescu.—Găcitori.
A. Gorovei și M. Lupescu, N. I. Dumitrașcu.—Botanica populară.
N. Șt. Graur, A. Cioranu, D. Mihalache, D. Samaș, Vasile Sdrangheș, D. Urzică.—Cântece.
Pr. Florea A. Drăghici.—O samă de cuvinte.
P. G. Savin, D. Furtună, Il. Onciul.—Glume, jâții, taclale.
Poșta Redacției, Administrației Bibliografie.
P., C. A.—CRONICA.
Ilustrațiune: Port din ținutul Neamțului.

A. M. Nour

DESCÂNTECE și VRAJI

— din popor —

No. 11 «Bibliot. folcloristică»

30 bani

Dumitru Furtună

Izvodiri din bătrâni

Povești din poporul satelor

Tip. Soc. «Neam. Românesc»

Lei 1.25

Se află și la Red. noastră

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 5 lei

În străinătate, 6 „

ADMIMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

60. Port din ținutul Neamțului

O RUGĂCIUNE DE LA ERUSALIM

I

Prin 1903, între școlarii Orfelinatului din Zorleni, am găsit cele scrise mai jos, răspândite pe o foaie de hârtie între ei, de nu știu cine, căci era jurat să nu spuie. Foaia am luat-o de la orfanul Brătescu, care a plâns după dânsa.

Iată cele scrise pe ea:

„Ion Creangă“ V. 7.

*92

«Episcopul din Erusalim ne trimete această sfântă rugăciune ce s'a auzit la serviciul slujbei, la mormântul Domnului Isus Hristos :

Rugăciune

Doamne Isuse Hristoase, fie ne rugăm: sfinte Dumnezeule, sfinte tare, sfinte fără de moarte, miluește-ne pe noi și pe poporul tău, de toate păcatele noastre, pentru prea curat trupul tău, acum și pururea și în vecii vecilor, amin !

În Erusalim a fost auzit glas grăind în vremea sfintei leturghii a Mântuitorului și-a fost trimisă la 9 persoane. Dacă cineva nu o va trimite la 9 persoane, îl va ajunge mare nenorocire.

În orașul Herșova unul care n'a voit s'o primească nici s'o trimeată mai departe, a ajuns în stare să-și omoare fiica. Așa dar vă rog ca în 3 zile s'o împărțiți la 9 persoane. Și după 9 zile vă va ajunge o mare bucurie, în numele Maicei Prea Curate și a sf. Duh, amin!.

Nimic de rău în cele de mai sus; însă m'a minunat chipul tainic cum s'a răspândit și împrejurarea că răspânditorul arunca blesteme, iar de la unia încasa și bani pentru iertarea păcatelor, prevestind zile grele.¹

M. Lupescu

II

În Țăpu meu, din tânutul Tecuciului, o astfel de rugăciune a venit din Dobrogea fiind trimasă de-un fecior al lui Tânase Gogă, dus acolo pentru pământ și pentru lărgime. E trimisă din satul Dautcia la 22 Mai 1905. Mi-a încăput în mână și am păstrat-o. Făcuse între oameni oarecare vânzoleală. În vara lui 1906 eram tocmai în Novacii Gorjului. Acolo am aflat că astfel de răvașe erau cunoscute de gospodari mai dinainte.

Iată cuprinsul celei pe care o am, se înțelege cu îndreptările ortografice.

Rugăciune

Episcopul de la Ierusalim ne trimete această rugăciune ce s'a auzit în văzduh la serviciul sfintei slujbe, la mormântul Domnului Isus Hristos. Rugăciune de la Ierusalim. Doamne Isuse Hristoase, ne rugăm. Sfinte Dumnezeule, sfinte tare, sfinte fără de moarte, miluește-ne pe noi și pe poporul tău ! Miluește-ne de toate păcatele noastre, pentru prea cinstit numele tău, acum și pururea și în vecii vecilor, amin ! Isuse Hristoase, fie ne rugăm. Sfinte Dumnezeule, sfinte tare, sfinte fără de moarte, miluește-ne pe noi de muncă, pentru prea cinstit numele tău. Și acum și pururea și în vecii vecilor amin. În Ierusalim s'a auzit un glas ascultător grăind în vremea sfintei

¹ Obiceiul de a arunca blăstămuri îl au și Evreii.

liturghii a Mântuitorului. Rugăciunea ne scoate din toate nevoile și neputințele. Și a trimis Episcopului ca el s'o dea la 9 prieteni. Cel ce nu va face pe aceasta, îl va ajunge mare nenorocire. Amin! În orașul Ierusalim a fost un neprimitor, adică, care nu a vrut să primească această rugăciune și s'o trimitea mai departe; uitând pe Dumnezeu, a venit în așa stare că în 3 zile a omorât pe fiica sa. Dar, vă rog, fără induioșare, în 3 zile să împărțiți la 9 prieteni și după 9 zile pe voi are să vă ajungă mare bucurie. Amin. În numele lui Isus Hristos și a Maicei Domnului, sfinte rugător tuturor. Amin.

Asemenea răvașe umblau și mai de mult și-i cu puțință să umble unde și astăzi. Se pomenește chiar că prin 1900 o doamnă de nume mare din Eparhia Hușilor primind o astfel de scrisoare, s'a îndreptat, — potrivit datinilor acelor vremuri îndepărtate! — către prea fericitul Silvestru, care i-a și răspuns printr'o frumoasă pastorală de mângâiere, al cărui început urmează :

«Primind scrisoarea voastră prin care ne puneți în cunoștință de scrisorile ce v'au sosit din străinătate și din țară, scrisori cari cuprind o rugăciune urmată de îndatoriri și amenințări, cari au pus oarecare neliniștire în sânul familiei voastre și al altora, am rămas cutotul mângâiați în sufletul Nostru. Și mângâierea Noastră este cu atât mai mare, cu cât amenințările de care e urmată rugăciunea și care v'a făcut neliniștire vouă și altora, se atribue unui Episcop și încă Episcopului de Viena: mai mult încă, asemenea amenințări constituiesc o mare blasfemie față de D. N. Is. Chr. către care e îndreptată rugăciunea, dând a înțelege că în numele lui se pot face și înșelătorii.

De aceia Nouă nici nu ne vine a crede că nascocitorul unor asemenea să fie Episcopatul de Viena. Un episcop creștin, — de ori și ce rit ar fi El, — nu poate lega fericirea sau nefericirea cuiva de îndeplinirea sau neîndeplinirea unei îndatoriri, de a ceti cutare sau cutare rugăciune în nouă zile de-arândul, a o transcrie de nouă ori și a o trimite la alte nouă persoane.

Numai un înșelător poate să zică că cel ce va face sau nu aceasta, va fi fericit sau nefericit; numai un înșelător poate săli prin surprinderi conștiința cuiva, știut fiind că așa ceva e în afară de orice spirit al învățăturei Domnului N. Is. Chr.

Dar în sfârșit, oricine ar fi autorul moral și material al unei asemenea înșelătorii, un lucru e pe deplin vădit : e vădit că acela e un dușman al sfintei noastre religiiuni creștine-ortodoxe de răsărit..., pe care noi Românii o ținem de veacuri, așa după cum hotărâtă a fost

de sfânta Biserică la cele șapte sinoade ecumenice...¹

După cum se vede, între pomenitul răvaș din 1900 și unele uneltiri apusene este o legătură, *Ierusalimul* din răvașele de mai târziu, poate foarte bine să fi înlocuit *Viena* neștiută unui împrăștiator de astfel de răvașe, cu toată buna credință de altfel. Bine ar fi acum, să putem căpăta știri și din alte părți cu privire la trecut și zilele de azi. Căci lupul tot mai dă pe unde-a mâncat odată oaia.

Tudor Pamfile

COMETA

Făcută, se vede cu prilejul „stelei cu coadă” din (luna), 1910

Contribuție la „Izvodirea cântecelor de țară”

S-a spovedit mama Veta,
Că prea rău spune gazeta;
A văzut pe cer cometa.
Nu știu ce o face planeta.
Nu fii, țară, înfricoșată
Și așa tare inspăimântată.
Ați văzut steaua cu coadă?
Nici aia nu e curată.
Pentru rezel ni s'arată.
Dar lumea este năroadă
Și e tare înfricoșată,
Că pământu' o să cadă
Și să murim toți odată.
Dar avem un mândru gânJ:
O să murim tot pe rând,
Căci Dumnezeu, ca un sfânt,
Are grijă de pământ,
Să nu fie *sudomit*.
Că această stea cu coadă,
Ni s'a arătat odată,
In sus era scăpătată,
Serbia era sculată,
Cu Nemția să se bată.
Și-a văzut că n'o să poată

Și s'a retras iute, 'ndată.
Dar Bu'garia-i sculată,
Macedonia înfocată,
Turcia umblă turbată.
Să vie Rusia toată,
România preparată,
Să mai sărim peste *balti*.²
Să-l mai luăm pe Turc odată
Dându-l ca'n Pievna grămadă.
Câte patru să se bată,
Pe Macedonean să-l scoată,
De sub Turc, lege spurcată.
Macedoneanul de mult plânge
Și cu lacrimi în ochi zice:
— Săriți frați, săriți voinice,
Turcia pe foc ne frige,
Vrea de vii să ne mânânce,
Din picioare ne distruge
Ne iea banii și se duce,
Copilașii noștri plânge.

Făcută de Radu Florea din Giu-
bega-Dolj al cărui chip l-am dat pe
fața N. 113, și comunicată de

Lt. A. Nicolaescu

¹ Pr. D. Lascar. *Studii asupra răului din biserică română*. Huși, 1911, p. 38-42.

² Peste Dunăre.

POVEȘTI

44.—Povestea lui Miriuță.

Ci-că, a fost odată în vremile de demult, hât de demult, pe când umblau urieșii pe pământ, un om, care ori cât muncea și ori câte făcea, nu se mai putea prinde, ca să fie și el odată în rând cu oamenii, ci tot calic rămânea. De la o vreme, văzând că îi merg toate tot deandoasele, ce îi veni lui în minte !.. Iși lăsă casă, și se porni în lume, strigând către ori-cine îl întâlnea : «am minte și n'am bani ! «am minte și n'am bani !» Tot mergând și strigând el așa prin lume, îl auzi un boer bogat care, minunat de aceste vorbe, porunci să-l cheme la dânsul, și-l întrebă mirat :

— Ce înseamnă, omule, vorbele acestea ce le spui : «am minte și n'am bani», «am minte și n'am bani?»

— Ce să însemne ? răspunse drumețul ; înseamnă, că minte am și n'am bani ; is sărac lipit pământului și, dacă n'am bani, mintea nu-mi folosește la nimic.

— Și unde te duci tu acum ?

— Mă duc și eu prin lume.

— Da' la ce ?

— Poate să găsesc niște bani.

— Și ce să faci cu dânsii ?

— Ce să fac ? Las' pe mine, că știu eu ce să fac, că doar de ce mai am minte !

— Iaca îți dau eu, zise boerul, un sac de bani, c'o legătură : dacă îi câștiga cu ei, n'ai să mai dai nimica îndărăt ; iar dacă vei pierde, atunci să-mi dai banii indoit. Te prinzi ?

— Se mai poate ? Cum să nu mă prind ? răspunse cel cu mintea.

— Vra să zică, ne-am înțeles ?

— Înțales ! răspunse drumețul, pornindu-se.

Mergând el așa pe drum cu sacul cel de bani, ajunse de la o vreme la o fântână, se puse jos și începu să se gândească feluri și chipuri, cum să facă, cum să dreagă, ca s'o poată scoate bine la capete. După câțva timp de gândire, își zise în sine : am să cumpăr niște paie ! Zis și făcut. Se duse la un boier și cumpără cu banii ce îi căpătase niște girezi de paie, apoi luă niște cărbuni aprinși și le dădu foc din toate părțile. Când văzu cu ochii că focul le-a cuprins de-a binele, se porni spre satul său. Dar unde să găsească el mulți oameni adunați, căci

avea nevoie de ei ? La crăsmă. Se duse într'acolo și își tocmi mai mulți oameni, spunându-le ca să meargă cu el la un drum lung și pe care trebuia să-l facă într'un an de zile ; jumătate de an să se ducă și jumătate de an să se întoarcă ; dar că, atât la dus cât și la întors, au să meargă tot cu încărcatul. Câțiva, cari se tocmiră calfe, îi făgăduiră, că va merge mai bine de jumătate de sat și aş' se porniră să vină cu gata. Cum se adunară toți cu carăle, le dete arvonă din banii ce îi mai rămase și se îndreptă cu ei spre girezile cele de paie prefăcute acum în cenușă. Cum ajunse, le porunci să încarce toată cenușă. Oamenii la aceste vorbe începură să râdă și să spună unul către altul, că i-a adus, să și bată joc de ei. El însă stăruia cu tot dinadinsul, spunându-le că nu glumește, și că să încarce cenușă. La urma toată, după multe trăgăneli, văzând că n'au ce face, au trebuit s'o încarce și să se țină de cuvânt, căci vorba ceea : făgăduela dată, e datorie curată.

Așa au și făcut. Au încărcat cenușă toată cât a fost, au acoperit'o cu țoluri, și s'au pornit la drum. În tabăra cea de cară însă, era și un însurățel de un an, care mergea la urma tuturor carelor. După ce au mers ei cât au mers, de la o bucată de cale, au ajuns la o apă curgătoare, mare de tot, și pe care trebuiau să o treacă pe un pod de piatră. Mare parte din cară apucară a trece podul, când cel de la urma taberei, ajungând și el abia la jumătatea podului, boii de odată se opriră. Dă în dreapta, dă în stânga : *Cea hara ! Ța hara !* ei, degeaba, că carul parcă era cusut de pod. Să strige la cei dinainte..., îi era rușine. Cum adică, el cu boi buni să nu poată duce un car de cenușă, mai ales pe loc bun ? Aceasta nu se putea. Când căută să vadă dacă nu cumva is împiedicate roțile de la car, și se gândia cum să facă ca să pornească mai de grabă pentru a nu rămânea de tabără, numai iată că aude o voce de sub pod, care îi spune :

- Nu scăpi de aici, până nu-mi dai ce ai mai scump !
- Ce să-ți dau ? răspunse el plin de frică.
- Ce ai mai scump la viață.
- Ți dau carul cu boi.
- Nu-mi trebuie.
- Ți dau ochii din cap.
- N'am nevoie de ochi.
- Ți dau sănătatea.
- N-umi trebuie nici sănătatea.
- Ți dau atunci nevasta pe care numai de un an o am.
- Nu-mi trebuie nici nevasta.
- Ei, atunci dacă nu-i nici nevasta, ți dau.

— Nu-ți ieau acuma ce ai mai scump, zise vocea, ci peste optsprezece ani am să viu să mi-l dai, ca să-mi servească trei ani și apoi ți-l vei lua înapoi.

— Bine, fie și așa, zise el, și la aceste cuvinte boii ca speriați, porniră. Dacă tabăra n'ar fi prins de veste de zăbava lui și dacă n'ar fi făcut un popas, cu greu ar fi putut-o ajunge. Când au împlinit tocmai jumătate de an de la plecare, au ajuns la un iaz mare, unde stăpânul mărfei le porunci ca să arunce toată cenușa în apă. Toți au făcut cum le-a spus. Pe când scrumul de cenușă se ridică ca un nor deasupra apei, se văzură venind pe sus trei rățe în zbor. De jumătate de an fugeau ele scăpate dintr'un castel al unor zmei, ce se afla într'o pădure frumoasă și, obosite de cald, cum văzură apa, se lăsară în jos din sbor și căzură pe apa care era acoperită de cenușă și, începură să innoate. Scufundară capetele de vre-o două ori în apă, bătură din aripi, ocăiră de trei ori, și o minune! o cântare de suire! Toată cenușa se prefăcu în clipa ochiului, în piatră scumpă, mare ca ouăle de rață. După aceasta rățele își luară din nou sborul, iar stăpânul cenușii plin de bucurie, porunci oamenilor să încarce carăle cu piatră scumpă, dar așa fel: ca un ou să nu rămână pe fundul iazului care secase și, într'un chiot și o strigare de veselie, porniră spre casă. Cum ajunse acasă, la un an încheiat de la plecare, plăti la oameni până la un ban după cum avuse în vorbă cu ei, și îi îmbogăți dându-le pe deasupra câte un ou de piatră scumpă, făcându-i ast-fel ca să nu mai aibă nevoie de muncit în toată viața lor. După ce se sfârși cu oamenii, luă un ou și se duse cu el întins la boerul care i-a dat sacul cu bani și fi arătă oul, zicându-i :

— Uite ce am făcut, dac'am avem minte și pe lângă ea și bani!

Boerul când văzu oul, numai incremeni. Ce vrei ?.. O bucată de piatră scumpă cât un ou de rață, îi avere, nu bucluc ! Îndată îl luă pe om și-l duse prin curte arătându-i toate acareturile și frumusețile, și luându-l cu binișorul, îi șopti la ureche, ținându-l de mână :

— Ți mai dau încă pe atâția bani pe cât ți-am dat, numai dă-mi mie oul acesta.

El însă, nu voi cu nici un preț să asculte nici rugăciunile celor dela curte, căci acum se strânse în jurul lui cucoana boerului, fetele și toți oamenii de ogradă, ca la o minune, ci spuse verde în fața boerului :

— Dacă nu te-ai fi tocmit cu mine când mi-ai dat banii, ți-aș da oul, dar acum nu ți-l dau, pentru că așa ne-a fost vorba : că dacă voi câștiga ceva cu ei, n'am să ți dau nimic îndărăt ; iar dacă voi pierde, să ți dau banii îndoiti. Boerul, pierzând ori ce nădejde, petrecu supărat pe cel închiaburit până la poarta curții și, când se despărți de el, zise :

— Tu aveai minte și n'aveai bani, iar eu am avut bani și n'am avut minte...

Cel ce se înavușise, bucuros că l-a păcălit pe boier, se duse acasă și luând câteva ouă se duse de le vându: iar cu banii luați de pe ele își *dură* niște curți ca acele în satul lui, mari de tot și frumoase, cum nu s'au mai văzut de la începutul lumii până atunci, și nici de atunci până astăzi nu s'au mai făcut așa clădiri mărețe și bogate. În acele curți își aduse el familia și toate neamurile sale, ca să se desfăteze în toate bunătațile pământului și în toate dulcelețurile, căci doar îi rămase atâtea care cu peatră scumpă încă neatinse!...

* * *

Insurățelul cel de un an, care mergea în urma taberei ce ducea ce-nușa prefăcută în urmă în peatră scumpă, și care fu oprit pe pod de Nichiduță, căruia îi giuruse că îi va da ce are mai scump la viață afară de nevastă, când ajunsese acasă își găsi nevasta în pat. Ce se întâmplase? În timpul lipsei lui, îi venise timpul ca să nască, și ea îi *tăpșise* un flăcăias de băeat ca acela, cu părul ca de aur și cu ochii negri ca murele. Nevasta nu-i era lehuză, căci născuse de vre-o două luni; dar se afla în pat din cauza prea multei umblături. De bucurie c'a aflat-o sănătoasă și că a găsit acasă doi în loc de unul, îi acoperi pieptul desgolit de mânuțele copilășului care liniștit cătând cu ochii în podele se juca la sânul maică-sa, și mulțămît își atinse buzele de fruntea aceleia ce se făcuse mamă, precum și de-a copilului nou născut. Când îl botezară, căci era nebotezat de oare ce nevasta îl așteptase pe dânsul, după dorința tatălui, preotul îi puse copilului numele de «*Miriuță*», nume auzit de el de multe ori în drumul lui cu tabăra vreme de un an și, pentru că-i suna și acuma la ureche și de oarece îi plăcea tare mult ca să nu-l mai uite nici odată, i-l puse copilului. Era întâiul lui copil și de aceea după cum doria și el și după cum era și placul femeii, făcură o cumătrie de îi merse vestea. O săptămână încheiată înu pitrecania și acei cari au luat parte la ea, n'o mai puteau uita. Băeatul crescu și se facu mare și frumos, de nu-i stătea altul dinpotrivă de prin împrejurimile acelea.

Anii treceau ușor de tot. Copil azi, mîne băeat, și iată-l flăcăias bun de scos la joc. Când mai erau câteva zile până să implinească opt-sprezece ani de când tată su fu *intrunchinat* pe pod, Miriuță supărat, începu să se pregătească ca de drum. Tată-su văzându-l supărat, îl întrebă:

— Ce ai, Miriuță, de stai așa mîhnit de parcă nu ți-ar fi toți boii acasă?

— Cum să nu fiu mîhnit, răspunse el, dacă mi se apropie duca?

— Ce ducă ?

— Vremea să mă duc de acasă.

— Ce vorbești, dragul tatei, unde să te duci ?

— Mă mai întreb unde ?

— Cum să nu te întreb, dacă nu te înțeleg ce-mi spui ?

— Ei așa !... Ai uitat, că m'ai giuruit dracilor acum optsprezece ani zicând pe podul cel de peste apă când duceai cenușă, că dai ce ai mai scump la viață afară de nevastă, numai să ți dea drumul și, atunci n'aveai altă ceva mai scump de cât pe mine, care eram zămislit în pânțele mamei și în momentul acela m'ai giuruit fără să știi pe mine, pe timp de trei ani.

La aceste cuvinte își aduse aminte tată-său de cele se petrecură acum optsprezece ani pe podul, unde ca din văzduh i se opriră carul cu boi, și începu a se bate cu pumnii peste cap de ceea ce făcuse fără ca să se gândească, și povesti și femeii întâmplarea, care auzind-o își smulgea părul, bocindu-se.

— Ori ce ați face de acuma, e de prisos, zise Miriuță, mângâindu-și părinții, cari în curând aveau să-și piardă ceea ce aveau mai scump. În ziua plecării, Miriuță își adună în casa părintească rudele din toate părțile și dădu o petrecere ca de despărțire, spunându-le printre altele și jătiea cu giuruirea sa. Petrecerea însă se schimbă în jălanie. Toți începură să bocească și să se caine, cu toate că Miriuță nu înceta de a-și mângâea părinții și neamurile, spunându-le să nu fie supărați, că el trage nădejde, că are să le învingă pe toate și că, cu ajutorul lui Dumnezeu, a Maicei Precista și a lui sfântu Sisoe, are să vină sănătos tot cum s'a duce. Ori ce ar fi spus el acum, nu mai putea să alunge tristețea de pe fețele lor. În curând se făcu însuși trist și schimbat la față, își luă «rămas bun» de la toți câți erau în casă și, înainte de a cânta cucoșii de miezul nopții, când se împliniră taman optsprezece ani de la giuruirea lui dracilor de către tată-su, Miriuță cu lacrimile în ochi, ca luat de un vârtej, își părăsi casa, nelăsând în urmă nimic alta decât vaet și bocet de părinți ce își perduseră draga odraslă ce o aveau ei mai scump pe lume și ca singură mângâiere. Când ajunse Miriuță asudat la podul și pe locul unde se afla tată-su acum optsprezece ani când îl giuruisese, doi draci cari îl așteptau să-l iea în primire, îl întrebă: Ai venit, Miriuță ?

— Am venit, răspunse el cam cu sfieală și căutând să se îmbărbăteze. La aceste cuvinte podul se desfăcu, și ei tustrei se duseră pe cealaltă lume... Cum ajunseră acolo, dracii îi spuseră lui Miriuță :

— De acum să știi, că trebuie să te ducem la mama *Giindra*, talpa

iadului, ca ea să-ți dea de lucru.

Era frumos Miriuță, frumos de tot, și dracilor cât is ei de draci, tot li se făcură o leacă de milă pentru dânsul, știind c'o să fie pierdut de mama Gindra și de aceea, ziseră către el :

— Miriuță ! la mama Gindra noi nu ne ducem, căci suntem pedepsiți de ea, că să șădem sub podul acela pe care am venit, nouă zeci și nouă de ani și să nu i vedem fața ei : noi însă, nu'ți putem folosi cu altă ceva decât doar cu arătarea drumului care duce la ea și să-ți dăm un sfat, pe care dacă îl vei ținea, îți va folosi : Ascultă : Mama Gindra, n'are gânduri bune asupra ta, pentru care lucru te-a și cerut încă din pântecete maică-ta. Ea vrea cu orice preț să te pieardă. Cum îi ajunge, ea o să te întrebe dac'ai venit ; tu să-i răspunzi că «da», însă să nu intri în odăea ei decât pe jumătate, adică, să te oprești în prag cu jumătate de trup înlăuntru și jumătate în afară, căci altfel, dacă-i intra înlăuntru, te face mici fărăme, te zugrumă.

Bine, așa am să fac, răspunse el și încurajându-se, porni în grabă prin sumedenia cea de draci câtă frunză și iarbă, tot ferind îndreapta și'n stângă pe-acei cari-i eșiau în cale și nimenea din ei nu îndrăznea să s'anine de el, căci îl cunoșteau că merge cu treabă la talpa iadului. Cum ajunse la mama Gindra și se opri în prag după cum îl învățară cei doi draci, ea furioasă se opri puțin de la împărțeala poruncilor și cu ochii de foc și scrâșnind odată din dinții ei negri, lungi și ascuțiți, întoarse capul înspre ușă și îl întrebă :

— Ai venit, Miriuță ?

— Am venit, mamă Gindră, răspunse el stând inlemnit.

— Du-te la bucătărie și cere de la bucătar să-ți dea un sfert de fasolă, care să-ți fie de hrană pe astăzi și deseră să-mi vii la poruncă. Spune-i bucătarului c'am poruncit eu. Ai înțeles Miriuță ?

(Urmează)

N. V. Hânțescu

DATINE ȘI CREDINTE

1046.—Obiceiurile la nuntă, Duminică, la mireasă, până o iea ginerile cu nupța. Mireasa în ziua de Duminică dimineată — după'n tineric, — se scoală, își face părul : (părul și-l împletește moată-moată, și apucând o suviță o trage, strângând pe celelalte, ca p'o funie ; dimineată îl desface și rămâne încârlăunțat), se îmbracă cu bagare de seamă cu rochia albă de mireasă, se încalță cu ghetetele ei, cele vechi.

cari le are (cele noi ile aduce ginerile). Toate acestea fiind sfârșite, se chiamă lăutarul. Acesta începe cu foc,—după cum îi e puterea,—cântecul «Copiliță cu părinți; Ce pripești de te măriți.

Mireasa se așează p'un scaun mic cu patru picioare, aproape de pat și uitându-se în oglindă își potrivește lămâița (se cumpără din târg. gata) în asistența a două sau trei fete, cu mumă și tată, care o potriveșc din ochi. Lăutarul cântă, nu se'ncurcă,—se pune'n unghii.— «Nu iei basmaua, dacă n'o faci să plângă (mireasa)» zice una din fete. De altfel, îi dă batista, dar aceasta, numai să amăgească pe lăutar și să-l invite, să-și puie toată inima în cântec.

Tot în acest timp, după punerea lămâiții, îi așează beteala, prinsă în creștetul capului, în dosul lămâiții și atârnată pe spate. Li înfig în păr frunză de mușcat verde, ori flori dacă sunt. Se mai presară peste păr, d'asupra frunții, beteală tăiată mărunț, ca să semene ca argintul, —să fie frumoasă— Lăutarii iese afar' iar mireasa își rânduie basmalele, pe capete.

Cei lalți se îngrijesc d'ale gurii pentru meseni. Mai de dimineață ori mai târziu după cum e ginerile de aproape sau departe, un flăcău cu mumă și tată buni, împreună cu mireasa, pleacă s'aducă apa. Vadră o iea p'un resteu. Peste vadră se pun basmaua de matasă a ginerului (cumpărată din târg) și basmaua cusută a alui d'aduce apa, cusută de fete. Flăcăul merge înainte, iar mireasa după el. La plecare, până la fântână, lăutarul cântă un marș.

Ajung la fântână iau basmalele după vadră, iar flăcăul scoate apă și umple vadră. Se iea vadră, se pune jos, și mireasa cu flăcăul apucă amândoi de *stebă* de busuic din vadră și stropesc odată la răsărit; apoi înmoaie și stropesc la scăpătat; așa stropesc la dial (M.N.) și la vale (M. Z.) Apoi mireasa varsă apa din vadră, aplecând-o cu piciorul, întâi la răsărit, la scăpătat, la dial și la vale. La a din urmă varsare, apa trebuie vărsată toată, așa ca să cază și creițarii ce sunt puși în cadă. Creițarii îi iea lăutarii. Flăcăul umple iarăș vadră și așezând basmalele, pleacă acasă, tot așa: el înainte, mireasa'n urmă. Se cântă marșul. La vre-o 20-30 pași, p'un loc mai *polejnic*, se pune vadră jos, iar flăcăul cu flăcăii care sunt și cu fetele învârtesc hora de trei ori. Iarăș pornesc, se opresc și fac iarăș hora; pornesc și mai fac odată hora în curte. În răstimpuri se cântă marșul.

După horă, un om d'ai casii întâmpină și întreabă:

—Vai ce-mi aduceți-m'?

—Apă de la Dumnezeu, zice unul.

—Păi, uite, eu v'aduc vin. Mă miram, să mă procopsesc; mai rău

mă sărăciți.

Se duce vadra în casă, se așează p'o masă așternută cu față de masă de pânză, se mai pune o pâine cu sare și cu argint înfipt, un pahar cu vin și plosca cu vin.

Se ia bradul și-l pun în vadra cu apă. Apoi, făcând *chiticele* de busuioc, le leagă la vârful bradului. Cea dintâiu care leagă este mireasa, apoi două fete cu părinți. Legătura se face cu arniciu roșu.

Lăutarul cântă :

Copiliță cu părinți
Ce pripești de te măriți...

Mireasa plânge, iar celelalte o consolează, că e aproape, că nu e singură și multe și de toate. Mireasa ia apoi plosca, și luând vin în gură stropește bradul și pe fete și băieți. La fel fac o fată și-un flăcău.

Ridicarea bradului. Se ia bradul de flăcăul care a adus apa, și ținându-l d'asupra ușii de la sobă, trec toți flăcăii și fetele pe sub el. Ieșind afar' se face hora,—se joacă bradul—. Apoi se leagă cu o funie în vârful prăjinei și ridicându se cu scările și prăjina, se leagă prăjina în picioare de stâlpul casei. Și aci, vine în ajutor mintea altor bătrâni. Zic unii mai șireți :

—Să batem un *piroi*, să o legăm cu sârmă, barim să aibă ce deslega.

După punerea mesei, mireasa intră'n casă ia sare pe genunchi, iar fetele ling sare, ca să se mărite mai repede.

La masă, în casă, e bine să șază cu căciula în cap.

Când vin mesenii cu plocioanele, soacra le iea și le ridică în sus, zicând :

—„Bine-ai venit săuătoasă“

Se ivesc nuntași venind cu nunta. Toți, flăcăi, fete, meseni, sar la porti de le'nchid să nu intre nimeni. Vine nunta. După multe *ciorcovele*, le deschid porțile, nuntașii și nunta intră în curte. Colăcerul, spune colăceriile; cel cu salba intră în casă și mințind mireasa de trei ori, i-o pune după gât. Flăcăul cu apa, își ia vadra, iasă afar' ca să siropească. Toți nuntașii fug dinaintea lui. El aruncă apă de trei ori mai pe picioarele cailor, mai pe nuntași, de-i face learcă. La a treia oară, asvârle toată apa și dă fuga cu ea s'o anine în stâlpul porții. Nuntașii se iau cu caii după el, iar acesta de teamă să nu dea peste el, dă cu restul peste botul cailor.

Se împart basmalele, iar nuntașii le leagă la căpăstrul calului. Se pune masa, și se așează în cap nașul, nașa și cu ginerile. Lăutarul ia pâinea, sarea și vinul, se duce la naș. Pâinea se frânge de ginere și mireasă împreună, și ia fiecare partea lui. Vinul din pahar îl pune în

ploscă. Lăutarul pleacă după bacșiș. Înainte pleacă mireasa cu sărutatul. Când vine mireasa întâi la masă fac schimburile, adică, mireasa iea de la ginere rubla, iar ieii îi dă basmaua cusută de ea. Intră în casă la iertăciuni. Ginerile îngenunche de piciorul drept, iar mireasa de amândoi genunchi. Părinții îi iartă. Colăcerul citește iertăciunile.

Se ieau de mână, nașul înainte, ginerile, mireasa și nașa. Când iasă în ușă, dacă mireasa are frați sau surori lunatice sau *zânatice*, îi bagă și pe unul și altul în fiare. Așa să ieau fiarele de la coș și se leagă și unul și altul de picioare, apoi zice mireasa :

—Mi-ești frate pân' la moarte să te scap de la moarte ?

—Ți-sânt frate pân' la moarte, dacă mă scapi de la moarte.

Apoi dacă are surori, zice:

—Mi-ești soră pân' la moarte să te scap de la moarte ?

—Ți-sânt soră pân' la moarte, dacă mă scapi de la moarte.

Se sue în trăsură, ginerile și mireasa în fund. Mireasa iea un pahar cu vin și-l varsă în cele patru părți; frânge pâinea și-o asvârie în patru părți. Toți se repăd să apuce azmă. Se mai frânge și o furcă de fân și se aruncă în dreapta.

Ginerile deschiotoră pe soacră-sa și-i bagă un argint în sân, iar ea îl leagă la gât cu basmaua cumparată din târg.

Mireasa sărută mâna părinților, se mai sărută cu rudele și cunoscutele.

Când nunta pleacă, mireasa zice :

—Să rămâneți sănătoși.

La plecare, lăutarul suit pe capra trăsorii, cântă un cântec de ducă, de-ți vine a plânge și mireasa plânge. Toalele se pun într'un car. Cu ele merge *pochinzăreasa*. Apoi nunta pleacă la biserică la cununie.

Din Ștefănești-Vâlcea.

Gh. Fira

1049. — Căsătoriile în Leea nouă, Vlașca. I. Luarea în căsătorie cu fuga. Băetul care voește a se căsători, vorbește la horă cu fata care voește a o lua în căsătorie, se ieau de mână amândoi și plec orl la o rudă a băietului, ori chiar la părinții băetului; aceasta se face când se înțeleg tinerii între ei și bine înțeles știu și părinții băietului, mai ales mama și se chiamă că au luat-o de la horă cu fuga.

Duminică sara au obiceiul de se fac astfel de căsătorii; adouă zi dimineață, Luni se duc părinții băetului sau o rudă cu plocon care constă într'o sticlă cu rachiu legată cu o panglică roșie (cordea) și o pâne

ca semn că mireasa (fii-sa) au fost cinstită, la tatăl fetei; dacă părinților fetei le-au plăcut băiatul, primește ploconul; dacă nu încep a-i ocări ba uneori se întâmplă și certe mari și chiar judecăți.

Dacă le-au plăcut băiatul, atunci ieau sticla din mâni și seara vine cu băutură și mâncare multă și chefuesc.

La săptămâna părinții băiatului se duc cu plocon și cu băeții la părinții fetei, ca să se împace ambii cuscri și iartă pe fată ce le-au făcut; unii părinți ai fetei mai trag fii-sei și câte o palmă că de ce a fugit. În sfârșit după ce se împacă, se pun pe chef, vin și pe la cârciumă și au voe tinerii să vie pe acasă și într-o altă Duminică vine de se toc-mesc (înțeleg) asupra zestrei ce-i dă fetei.

În primul rând ei socotesc ca zestre salba de la gât, un fel de bani mari (a 50-60 lei) bucata și pe urmă pământ dacă li să dă pământ; 1-2 pogoane se dă arat cu grâu; că dacă nu o li arat cu grâu, zice că n'au parte de bucate.

II. Luarea în căsătorie cu vorba sau cu plosca. Se duc părinții băetului, cu băetul la omul cu fata și intră în casă și dă solia la ce au venit; și când se duce la fată se duce și cu o ploscă cu vin și cu 1-2 oameni din rudele băiatului și spun la ce au venit. Părinții fetei spun: să vedem ce zice fata.

Pune plosca în mijlocul casei și dacă vrea fata să ia plosca de jos stau de vorbă ca s'o iea; dacă nu, pleacă cum au venit.

Și iată cum se face dacă fetei îi place băetul se pleacă fata, iea plosca și o dă părinților băetului, la a ei, și pe urmă la ceilalți străini și în urmă aduce băutură și tot ce trebuie.

Când pleacă părinții băetului ieau și pe fată; toate plocoanele ce se fac când fug, se face adona zi și la acestia cu vorbă, tot cu sticlă, cu panglică și în fine doar n'au ceartă.

Logodne și altfel de înțelegeri ca în Moldova, nu se pomeneste. Când iea fata cu vorbă, părinții fetei leagă pe ai băiatului cu niște ștergare la cap peste căciulă sau pălărie ca turcii, semn că au făcut cu fata și au luat-o acasă. Când vine mireasa acasă, părinții băiatului îi dărueste un ban mare de 50 lei sau unul de 25 lei *mănunde* și ea le sărută mâna.

V. Mitocariu

1050.—Iadeșul. Știm că acest nume de *iadeș* se dă unui os clavicular îndoit în forma de unghiu sau de V pe care îl au pasările și căruia Francezii îi zic *fourchette*.

Iusemnarea lui este; osul acela de la păsări, despre care vorbirăm

și cu cuvântul se mai aplică în următoarele împrejurări:

Când unei persoane îi cade în mână acest os, propune altei persoane să facă o prinsoare spre a se vedea care are mai multă ținare de minte.

Aceste persoane trag fiecare cu degetul de câte o parte a osului iadeș, și-l dau fiecare unul altuia osul rupt sau îl leapădă și au în vedere, ca ori de câte ori va primi ceva unul de la altul, să zică cuvântul «*știu*». Dacă unul uită a zice acest cuvânt, celalalt numai de cât îi strigă «iadeș» adică l-a prins că a uitat și se consideră bătut, adică că a pierdut prinsoarea sau rămășagul.

Origina astui cuvânt ar fi următarea; Când persoanele se prind și încep a trage de câte o parte a osului iadeș, își zic: «*i'a deici*: (iea d'nici).

Astfel s'a format *iadeșul*, nume ce se dă osului pomenit de la păsări și să întrebuițează și ca interjecțiune în urma rămășagului făcut între două persoane, când are înțelesul de: «iadeș» adică: te-am prins, te-am rămas, te-am bătut.

Slatina.

G. Poboran

1051.—Când te întâlnești dimineața cu un ȋigan mai înainte de a te fi întâlnit cu alt cineva, se zice că-ți merge bine în ziua aceea.

1052.—Când îți iese în plin, îți merge bine, iar când îți iese cu gol, îți merge rău.

1053.—Când vezi primăvara întâi fluture alb sau galben, vei fi bolnăvicios și galbăn toată vara, iar când vezi întâi fluture roș vei fi sănătos și plin de viață tot anul.

1054.—Dacă splina-i groasă când se taie porcii, iarna va fi mare.

1055.—Când plouă cu soare atuncea iese culbecii.

1056.—Culbecul bătrân se face balaur și se sue în nouri.

1057.—Cucul nu mai poate cânta fiind că mănâncă cireșe.

1058.—Când cântă cucuveaua pe casă, va muri cineva din casa aceea.

1059.—Când se duce cânele de la casă, va muri cineva din aceea.

1060.—Să nu mâninci cir (terci) de mămăligă, că faci păduchi.

Valea Seacă, Bălătești-Neamț.

Ioan Preutescu

1061.—In zilele numite „Martinii“ nu se lucrează, c'apoi îți mănâncă lupii vitele din staul.

1062.—A treia zi de „Răpoteni“ femeia are deslegare să-și bată bărbatul.

1063.—Dacă-ți dă boala în găini, atunci să verși pe jos, în poaiată, colivă făcută în ziua de sf. Haralamb, c'apoi ele mâncând-o, se vor tămădui.

1064.—În ziua de sf. Varvara se *imbălburează* copiii cu dulceață, ca să fie feriți de friguri.

1065.—Când curcubeul va fi mai mult roș, va fi mult vânt; când, este mai mult verde, va fi mult grâu; când e mult albastru, va fi multă secetă și moarte.

1066.—Când femeile se întâlnesc cu popa, aruncă jos ace cu gămăli ca să nu li se întâmple rău.

1067.—Dacă umbli cu un picior încălțat și cu unul desculț, atâția ani ai să rămâi văduv, câți pași ai făcut.

Din Trusești Botoșani.

C. Atanasiu

1068.—Dacă văruești casa când e nouă, se fac ploșnițe și cântă *gră-urușii*.

1069.—Dacă bei apă din colă, faci zabale (bube) la gură.

1070.—Când se joacă măgarii, se strică vremea.

1071.—De vei sămăna în straturi, ceapă și usturoi, în zi e de sec, le mănâncă viermii.

1072.—Nu-i bine să pui cartofii și fasole în zile de post, că fasolele nu vor fi dulci, iar cartofele se fac apoase.

1073.—Dacă pui strachina pe genunchi când mânânci din ea, vei suferi de picioare.

1074.—Banii ce-i capătă mireasa de la mire când logodesc, îi bine să-i poarte în ghetе până la nuntă; căci le va fi casa îndestuată cu de toate cele.

1075.—Când vine un om pe care gospodina casei îl crede dușman, după ce pleacă, aprinde trei chibrituri și le-aruncă în urma lui; pentru ca focul să se aleagă de el.

1076.—Nu e bine să fii în casă, căci rămâne pustie

1077.—Să nu lași coicie cu apă descozerite în timpul nopții, căci se scaldă necuratul în ele.

1078.—Când urlă mult cânele, va fi o nenorocire.

1079.—Nu-i bine să te uiți înapoi când mergi noaptea.

1080.—Când iei oaia de la foc, astupă-i urma cu cenușă, căci înăbuși traiul cel rău din casă.

S. P. Chiricel

CÂNTECE DE STEA

13.—Veniți toți cei din Adam
 Și cu fii lui Avram
 Să cântăm cu viers de moarte
 Ale lui Adam pacate;
 Să cântăm cu viers de jale
 Ale lui Adam greșale.
 Că Adam dac'a greșit,
 Domnul din Rai l-a gonit,
 Din raiul cel din Edem,
 Osândit cu greu blestem.
 Și din Rai, afară dat,
 De-al lui bine lepădat,
 A șezut jos într'un loc
 Plângând cu lacrimi de foc;

Raiul cu jale-l privea,
 Către el așa grăia :
 — O, raiule, lăcaș sfânt,
 Nu vezi în ce jale sânt ?
 Că sânt greu *urghisit*
 Și de la tine gonit.
 Amar, Evo, ce-mi făcuși ?
 Unde vom merge acuși ?
 Pre tine te ascultai
 Și dintr'acest pom mâncai,
 Că tu Evo, m'ai silit
 De-al meu bine m'am lipsit !

Din Băiești-Vâlcea.

N. I. Dumitrașcu

VORBE ADÂNCI

705.—Dacă nu poți întoarce lumea, întoarce-te după dânsa; că nu-i cum vrem, ci-i cum putem.

707.—Dacă nu-i ploaie, fie măcar piatră.

709.—Mintea fără de socoteală, e curată osteneală.

709.—Rana de pe trup se tămăduie, da' de pe inimă cam mai baiu.

710.—Prinde orbu' și i scoate ochii.

711.—Dai cu mâinile și alergi cu picioarele.

712.—Dac'a ploua, noi ne-om lăsa. Dac'a ninge și noi ne-om mai duce... vorbe în care se răsfârâge adesea duhul de supunere al țărănu'ui nostru.

713.—Decât c'un nebun la câștig, mai bine c'un înțelept la carat piatră.

714.—I-am dat din sufletu-mi și el m'a lăsat cu *limba bouului*, adică mi-a luat totul.

715.—Dreptul de auzul rău nu pierе nici o dată.

715.—Dintr'o căruță încărcată s'a ales o nimică uscată.

717.—Până ce se deschide punga bogatului, crapă inima săracului.

718.—N'o lua repede, că inult are să ție.

Dumitru Furtună

719.—*A-i crăpa cochitele*==a alerga de să-i crape copitele, ca și calului, a nu putea sta țe loc de neliuște, a arde de dor de alergare.

720.—*A scoate limba*==a dori mult, a alerga și a te osteni mult, a se osteni, de parcă i-ar eși sufletul: „Ai să scoți limba de-un cot și n'ai să mai ai ce ai avut.”

721.—*A avea mințe de domn*==a judeca bine, a prevedea înțelepțește, a face ceva și a eși bine de tot.

722.—*Mi-e milă de tine da' după mine mi se rupe inima* == fiecare ține tot mai mult la el decât la aproapele; căci e aproape sumanu, da' tot îi mai aproape cămeșa, sireaca!

723.—*A da smântână pe bșină*==A da folosul pe muncă nefo!ositoare când vinzi vaca—care-ți aduce lapte și smântână—și-ți cumperi un cal, care tot se jură (b.se): așa zice Mo!d. că se jură, că n'a mai face, ce-a făcut.)

Jud. Botoșani.

V. Moisiu

724.—Nu tot umbla cu ceacă-îmacăr. Nu umbla cu nimicuri.

725.—A se da de la curciu babei. A se da de-a tumba.

726.—Toată vorba își are șaru' ei. Toată vorba trebuie la locul ei spusă.

727.—Îi cu nasul de ceară. Se minie ușor.

728. Îi sa!ba dracului. Îi rău:

729. I s'o dus buhu' ca de popă tuns. I-o mers vestea de om rău.

730. O casă de copii și-o sută de datorii.

Din Nemțisor-Neamț.

A. Moisei

731.—Tu îl cerci de mazere și el îți dă bob întreg.

732.—De cât flămând și cu capul sănătos, mai bine sătul și cu capul legat.

733.—Se grăbește ca baba'n raiu și ca mireasa la pat.

734.—Omul spăsit, cărbune acoperit.

735.—Decât a rămânea în hârdău, mai bine să mi fie mie rău.

736.—Nici vara nu mi-i drag cu cojoc, dar nici iarna nu mi-i cald cu 2 sumane.

Petru G. Savin

737.—Ce-a intrat pe gură de lup, nu mai scoți == ce-ai apucat de-ai pierdut, ori de-ai dat la om rău ceva, să-ți iei nădejdea că nu mai vezi.

738.—Latră câinii ca la urs, se zice în batjocură despre o femeie care

nu spală rufele bine și cari întinzându-le să le usuce, sunt foarte urite la vedere.

739.—Nu umbla cu șoalda, se zice despre unul care ar vrea să te înșele.

740.—Prinde paserea din sbor, se zice despre omul șirăt, hrăpareț.

741.—Nu mai vrea bălana=nu mai e ce-a fost: s'a isprăvit.

742.—Omul vrednic scoate ceva și din piatră seacă.

743.—S'a suit scroafa'n copac se zice de unul care dintr'o stare joșnică a ajuns și el ceva și vrea să se fudulească, să se arăte trufaș, mândru.

744.—Un' te duci (ori încotro apuci) tot pui de pupăză aduci, se zice despre cineva care nu face nici o treabă la locul ei.

745.—Mai cauți degeaba acul în carul cu fân = nu te încerca a întreprinde ceva, căci nu reușești.

746.—Nici cât vârful acului = n'are nimic, e sărac lipit pământului.

Voicești-Vâlcea.

I. N. Popescu

747.—În casa cu două fete apă'n cofă nu se vede, iar în casa cea cu una, apă'n cofă totdeauna.

748.—Ești lup îmbrăcat în piele de oaie.

749.—Nu sperii lupul cu pielea oaiiei.

750.—Bate șaua, să se priceapă calul.

Țigănești-Tecuciu.

P. Marinică

751.—Porcul de e porc și tot i se roșește râțul când vede că nevas-tă-sa e scroafă.

752.—Râde om de om și dracul de toți,

753.—Mai bine o vrabie 'n mână de cât o mie pe gard.

754.—Înveți pe dracul să dea cu pușca.

Balaci-Teleorman.

A. M. Nour

GĂCITORI

315.—*Cântarul.*

Am un moș cu picioarele: horja-
horja,

Și cu ciocul moșmondoc,

316.—*Pieptenii de călți.*

Am doi uncheși și să trag de
bărbi amândoi.

317.—*Porcul.*

Turtă 'n nas,

Cârlig în coadă,

Butoi la mijloc,

Uită-te și te miră,

Gândește-te și ghicește.

318.—*Sămânța, vrejul și do-
vieacul.*

Din purcea fac mia,
Din mia, butuc,
De abia-l mai duc.

319.—*Dulapul.*
Pe valea lui Baibarac.
Se dă dracul peste cap.

320.—*Borcanul.*
Din pământ am eșit ca moș Adam,
Toți beau și mânâncă din trupul
meu
Și după ce mor, nici oasele nu-mi
îngroapă.

321.—*Fusolea.*
Albă sunt,
Frumoasă sunt;
Să am scară,
M'aș sui la Dumnezeu.

322.—Ghiară e, pisică nu e;
Verde e, și pe copaciu se sue.

323.—*Coșofana.*
De sunt albă, nu-s cucioană;
De sunt neagră, nu-s țigancă;
Coadă am, dar nu-s tigae.

324.—*Vinul.*
Nebunul satului,
La masa împaratului.

325.—*Peștii pe sub ghiață.*
Pe supt podu' lui Peneș-împărat,
Umblă caii lui Calafat.

326.—*Când e în frigare.*
Când nu fuge iepurele?

327.—*Porcul duce pe coșofană,*
iară coșofana nu duce pe porc.
Tuțu, muțu, duce pe tuța, muța,
Iar tuța muța, nu duce pe tuțu
muțu.

328.—*Porumbul.*
Cine naște înfășat?

329.—*C....*
Mușuroiul între călcăe,
Cine-o ghici a lui să fie.

330.—*B...na.*
Ce naște fără piele și moare și-
pând?

331.—*Casa și oamenii.*
Cloșca moartă, puii vii.

332.—*Coș, foc, cuptor, pâne.*
Tată înalt,
Ginere turbat,
Surioară oarbă,
Maică milostivă.

Jud. Argeș și Muscel.

C. N Mateescu

333.—*Pământuful cu lopata cu
care să mătură cărbunii în cuptor.*
Feligă,
Meligă,
Intră în biserică.
Inchină-se,
Roagă-se,
Iese afară, vaită-se,

334.—*Oglinda.*
În vârful de neua.
Este o păsărea,
Eu mă uit la ea,
Ea mă mângâia.

335.—*Corabia.*
Până înpănată,
Pe apă lăsată,
Mesteșugul omului,
Mila Domnului.

Oancen-Covurlui.

Ecaterina Clime

- 336.—*Cercul*.
 Ce-i rotund si n'are fund?
 337.—*Fasolea*.
 Intr'un vârf de nuea, o sâcăia.
 338.—*Pirostiile*.
 Am o cătălușă, cu trei țânci la
 țâță.

339.—*Luleana*. Am o bătăcoasă,
 îi bag în coadă cenușă.

340.—*Furnicile*.
 Intr'un vârf de plop retezat, fier-
 be o oală cu pasat.

Culese în Bălințești-Covurlui

N. I. Munteanu

- 341.—*Foaia de ceapă*.
 Sus copac, jos copac,
 La mijloc, loc de joc?
 342.—*Cușitul și degetele*.
 Eși, eși, Ivănuș,
 Că te-asteaptă cinci inși.

343.—*Suvelnița*.
 Șaica trece,
 Dunărea 'nghiață

344.—*Pepenele*.
 Domnu roșu
 Cartea verde.

345.—*Racul*.
 Ungur înarmat,
 Trece apa fără vad.

346.—*Acul*.
 Cu râțul râtește,
 Cu coada 'ngrădește.

347.—*Căciula*.
 Jumătate de dovleag,
 În vârf de ciopârtac.

348.—*Plosca*.
 Cocoș potcovit,

De nuntă gătit.

349.—*Ciutura fântănei*.
 Nițu lungu.
 Ii pică mucu.

350.—*Spicele de grâu*.
 Șapte mii de găurele
 Toate cu ochii la stele.

Antonești-Teleorman.

Marin Apostolescu

351.—*Luna*.
 Ce trece priu sat.
 Și câinii nu simte?

Auzită în Călmățui jud. Tecuci.

P. Marinică

352.—*Toaca de lemn*.
 În pădure născui
 În pădure crescui;
 Acasă m'aduseră
 Huel satului mă puseră.

353.—*Rășnița*.
 Turtă peste turtă,
 Fusul meu în mijlocul tău.

354.—*Ușa*.
 Cum vii la noi,
 Ți-o torn dinapoi.

355.—*Oglinda*.
 În față-mi stai,
 Și de pui mâna pe cucui
 Eu îndată mi te spui.

356.—*Cartea*
 Rădăcină, pătlăgină,
 Rari voinici o mai desghină.

Auzite de la Bogoș Vasile.

Bârlad. **M. Tănăsescu**

357.—*Limba de scoică.*
 Ghici ghicitoarea mea;
 Cine n'o ghici ghicitoarea,
 Să-ți mânânce atârânătonrea.

358. *C . . . l*
 Mușuroi într'un călcâi
 Cine-o ghici a lui să fie.

359.—*Biserica.*
 Pe-o vale cotită,
 E merla învâlită.

360.—*Ceața.*
 Puse ursu, brâncile,
 Și cuprinse luncile.

361.—*Lumea la biserică.*
 Duminică dimineață mă sculai,
 Cerbii urlă,

Ciutele se adună.

362.—*Coțofana.*
 O fată de ungur,
 Cu sulu' în c.r.

363.—*Cerga,*
 Beraiban pe mumă-ta.

364.—*Meliță.*
 Am doi uncheași,
 Se trag amândoi pe barbă,

365.—*Peptenul,*
 Pardos, pardos, mâna porcii du-
 pă dos.

Culese la o cleacă de lână.
 Catanele-Dolj. **Șt. St Tuțescu.**

BOTANICA POPULARĂ

46. — Cireșul

Cireșul e un copac foarte cunoscut. Fructele lui sunt unele amare și altele dulci, negre, roși ori albe; ele servesc țăranului în vremea verei drept hrană; la Românii din Istria se numesc *cerisne* (Maior)

O strachină cu cireșe, o mămăligă caldă și o cofiță de apă rece de izvor e tot ce poate avea mai bun săteanul în vremea verei, în postul *Sin-Ketrului*.

Ca să le aibă și pe iarnă, femeile harnice, după ce opăresc cireșele, le pun de se usucă la arșița soarelui. Iarna le coboară din pod, ca cum ar coborî strafide, le opăresc, le pun la foc, le fierbe și cu mămăligă prăjită, le mânâncă în posturi de le merge pomina.

Lemnul de cireș e bun de foc și de diferite lucruri. — Fructele cireșului sunt o hrană bună și pentru păsări și cucii. Una din paseri se numește chiar *Cireșar*, pentru că despoaie cireșele de carne și apoi mânâncă mezul din sâmburii lor. ¹Se crede că cucii cum mânâncă cireșe amare, nu mai pot cânta.

¹ Marian, *Ornitologie*, I, 416

Coaja de cireș amar e bună pentru femeile ce au multă scurgere.

De are multe, se jupește în sus, de are puține, se jupește în jos, se ferbe cu apă și se bea zama dimineața. (Bogdănești, Suceava).

În Banat este obiceiul ca în Sâmbăta Rusaliilor să se dea de pomană de sufletul morților, oale cu lapte și la mânășă oalele se leagă o chită de cireșe și de flori. (Marian, *Înmorm.* 388).

În superstițiile popoarelor slave și germanice cireșul era considerat ca un arbore sinistru.¹

Din cireșe negre, copii fac cerneală.

Cireșul e cântat în popor, de multe ori se aude :

Frunză verde **lemn cireș**

De s'ar face dealu' șes

Și pădurile ovăs

Să văd pui unde-a mers . . .

Sau :

Foaie verde trei **cireșe**

Sloișor de ghiață rece,

Earna vine vara trece . . .

Sau

— Foaie albă de **cireș**

Cum te duci tu și mă leși?

— Eu te las, draguță, bine

Că te las în sat la tine .

Niște ochi frumșoi, negri, poporul îi compară cu *cireșele*, într'o doină din Ardeal:

Mândro, doi ochi ca la tine,

Nu mai sunt în sat la mine,

Doi ochi ca la dumneata,

Zău că nu mai pot afla,

Așa negri, frumșei,

Ca **cireșele** 'n aloiu,

Care-s compe la răcoare,

De nu-s grăbite de soare².

Și forma diminutivului, încă e cântată de popor :

Foie verde **cireșel**,

Sub un vârf de pâltinel

Frumos doarme-un hrănicer

Cu pușcuța lângă el³

Anton Pann dă următoarea ghicitoare a *cireșului*.

Ce este întâi iubit

Și în urmă neprivit ?⁴

47. — Coadă șoarecului.

Coadă șoarecului crește prin fânețe, pe lângă cărări, drumuri și are frunza lungăreată, împărțită și alte nenumărate frunzișoare mici. Crește naltă; face hlujul grosuț și are floarea albă în forma de ciucur, mărunță. Floarea are forma unui buchet cu un miros plăcut.

Cu frunza tânără a acestei plante se nutresc curcile și găștile. Vitele o mănâncă cu plăcere.

¹ Gubernantis, *Mith. des plantes*, II, 57.

² Jarnik-Bârseanu, *Doine și Strig. din Ardeal*, 87.

³ Șezătoarea, II, 8.

⁴ Povestea Vorbei

Coadă șoarecului în vin e bună de *coleră*;¹ cald, scoate, rece oprește. E bună încă pisată, mustoasă sau de vrăi să fie și mai cu efect, adaugi apă; e bună pentru *păducei*, adică mustoșarea tălpilor, opăritura pielei.²

Coadă șoarecului e bună de leac pentru trânji. Se alege de la rădăcină și din lungimea tujleannului se taie două părți din spre vârf, iar partea despre coadă se leapădă. Partea cea bună se taie mărunțel, cu floare cu tot, se usucă la răcoare și se pune în săculețe. Când ești bolnav, iei cât încapă între degete, pui în apă, fierbi vre o cinci minute și bei ceaiul.

A. Gorovei și M. Lupescu

48.—Costreie.

Observ în articolul „*Botanica populară*” dintr'un no. trecut (nr. 5-1912), că *costreiu* sau *costreiele*, sunt o plantă cunoscută sub acest nume în Muntenia și unde se și întâlnește în cântece.

În nordul județului Dolj i se zice *costreiu*; însă mai totdeauna *costreie*.

În părțile dunărene însă, acestei plante, ce crește prin arături, mai ales laolaltă cu porumbul,—prin porumb,—care seamănă perfect cu el când e mică,—așa că de multe ori la prășit, începătorii o iau drept porumb, o prășesc, și firele de porumb le taie,—i se zice *bălur*.

Crește înaltă, subțire, frunzele lungi, tăioase, însă îi rămân înguste. La vârf se desparte în mai multe rămurele lungărețe, subțiri și la capete-i sunt semințele, ce sunt acoperite cu o ghioace roșie-închisă. Rădăcinile se întind foarte mult în pământ la o adâncime de câțiva centimetri, însă numai în laturi și sânt de culoare albă, prevăzute din loc în loc cu noduri roșcate. La întâia vedere după ce au fost jumulte din pământ, par a fi niște gândaci albi. Din noduri pleacă alte mici rădăcini. Pe lângă acestea însă, acolo unde iese la suprafață mai are și o mulțime de rădăcini-mustăți.

Se înmulțește foarte mult prin rădăcini și semințe.

Se caută în tot chipul a se stârpi, fiindcă înăbușă porumbul, de oarece crește foarte des și-i priește oriunde.

Ca verde, servă pe vite; iar ca uscat, pentru acoperit șirele de paie sau de pus împrejurul lor, etc.

În vorbire se aude: — «Mă duc să mai tai *bălur* de 'la de prin porumb, să mai aduc la vite.»

Iar în cântece :

Bălur, iarbă, spini, dudău.
Toate-s pe ogorul meu...
Troscoț, pîr,
Mohor și știr...

¹ *Familia*, an. XXIX p. 247.

² *Idem* p. 258

În partea deluroasă și muntoasă a județelor Gorj și Vâlcea, cu deosebire de lângă mănăstirea Polovragi (jud. Gorj,) am înțeles, că sub această denumire de *costreie*, se mai înțelege în general cositura verde, proaspătă, sau iarba aceia ce se taie sau ce se secără de prin porumb și se aduce cu brațul la vite pe lângă numele de *costreie*, numele plantei și nu e alta de cât tot *bălurul*, spus mai sus.

Se dă la vite numai proaspăt, --rar uscat--și tăiat numai atunci când e trebuincios la un moment dat; iar când mai este nevoie de el, se mai taie iarăși.

În vorbire, în Polovragi-Gorj, am auzit: «Du-te și taie un braț de *costreie* și adu-l la cai...» Adică ceva iarbă, iarbă tăiată, un braț de tăietură proaspătă

De altfel, în cântecul citat, se observă acum:

...Să-mi cosească fân, *costrele*...

În nordul județului Dolj se găsește în cântec astfel:

Frunzuliță de *costreiu*.
De trei ori primar fuscii...

În județele Vâlcea și Gorj:

Franză verd' de fân, *costreie*.

Acesta e înțelesul cuvântului *costreiu* sau *costreie* în Oltenia.

N. I. Dumitrașcu

C Â N T E C E

1101.--*Foaie verde sălcioară,
Aseară și-alaltă-seară
Mă plimbai p' o ulicioară
Să-mi vâd puicuța pe-afară.
Și o zării la porțiță,
Albă ca o libidiță
Grasă ca o păuniță.
Eu am răs și eu n'a răs
Foc la inimă mi-a pus.
De-i gândi la domnul meu,
Să-ți ajute Dumnezeu;
De-i gândi al altuia*

*Te'ntorci cu faș' la perete,
Să nu mai vezi iarbă verde.*

1102.--*Frunzuliță sălcioară
Dragă față Mărioară,
Ți-a venit o veste-aseară
C'amorezul tău se'usoară.
Însoar'-se cu Dumnezeu,
Că mie nu-mi pare rău,
Nici așa bine nu-mi pare
Dar la inimă mă doare,
De-o lua una frumoasă,*

*Dumnezeu să-i facă casă,
De o lua una urâtă,
Dumnezeu s'o dea de răpă:
De-o lua una ca mine,
Să-i dea Dumnezeu mult bine.*

Culose din com, Movilița-Putuș.

N. Șt. Graur

1103.—*Plimbă-mi se, plimbă,
Pe ulița strâmtă,
Strâmtă și boltită,
Pe jos pardosită
Cu var, cărămidă,
Plimbă-mi se, plimbă
Două nevestele,
Două tinerele,
D'amândouă surățele.*

—*Surată, surată,
De bine ce ne-avem
Ș'o să ne certăm.
—Surată, surată,
Ce să ne certăm
Prea bine ne-avem!
—Surată, surată,
Bărbățelul meu,
Doarme 'n patul tău.
—Surată, surată
Dacă ai barbat,
Țineți-l legat,
De furcă de pat,
Nu-i da drumu 'n sat...*

De la Ghiță Culică,
R. Alb-Dâmboviță.

A. Cioranu

1104.—*Când eram nemăritată
Eram fată răsfațată,
Casa...to-ot nemăturată!
Nu cuseam, nu țeseam pânză*

*Ci umblam cântând din frunză
Ține-o 'n loc!
Dar de când m'am măritat,
Pun războiul și țeș pânză
Svârlii dracului de frunză!*

*Hi nainte, hi!
Când eram și eu fecioară
Mâncam pâne de secară
Neagră ca pana de cioară
Și-o mâncam cântând p'afară
Dă-i pe loc!
Iar de când m'am măritat
Și mi-am luat
Ciocan pe cap,
Mânc pâine de grâu curat
Și-o mânânc tot cu oftat
Și cu plâns amestecat,
Și 'napoi!*

Goleștii Badii-Muscel.

D. Mihalache

1105.—*Foaie verde și-o mălură
Buna seara, mândră bună,
Asta-i seara după urmă
S'o petrecem împreună.*

1106.—*Bună seara și-așpleca,
Nu mă'ndur de dumneț;
Buna seara și m'aș duce
Nu mă'ndur de gură duice.*

1107.—*Foaie verde fir și-o nalbă
Nean-tău tot mereu mă'ntreabă,
De ce-am pus arma pe iarbă.
—Am pus-o ca să beu apă,
Apă hună din isvor,
Să-mi treacă de-al mândrei dor.*

1108.—*Ce-e 'n lume mai de
frunte!
—Bunul și omul cuminte!*

bâzâc d. p. *are bâzâc*, sau *i-a venit bâzâcu*, sau *i-a trecut bâzâcu*, se mânie și plânge.

boforogaș==se zice unui copil care nu stă la un loc și face stricăciuni într'una.

bosumflat=mânios, supărat și tăcut.

boscârță=faptă neserioasă.

borobotit=îmbulzit, grămădit.

bobotit=se zice în special, când se umflă țâța mamei în primele zile de naștere, din cauza nepuținței pruncului de a birui cu suptul prea marea cantitate de lapte. Prin extensiune se obișnuște și pentru a se denumi umflătura la o rană.

a brichiși=a batjocuri pudoarea unei fete sau a unei femei.

budrgană, budulană=voinică și prostănacă; greoaie la mișcări.

bundră=ori ce haină, mai învechită, și pe care o îmbraci din grabă.

a bușlui=a căuta pe ascuns și repede, spre a nu li văzut ca să furi.

buzumetic=prost, bleg.

beșliu=cel care se simte ceva. d. e. beșliu dă el! *iși făcu han dă casă, numai cât clipești din ochi!*

blabie, în expresiunea *pă blabie*=la rând și deslușit, s. e.: *ți le spune el pă blabie*.

boalcă=apă stătută în vas, expus soarelui. Prin extensiune se întrebuințează și pentru vinul stătut *trăzvit* și pentru ciorbă când e zeamă iungă să s'ajungă!

bozonetic (buzumetic)=prost, mărginit la minte d. e. un prost și un buzumetic. Să se știe că prost e calificativul dat celui lipsit de îndrăzneală, nu celui lipsit de inteligență.

boacă, în expresiune «tare'n boacă» sau «tare dă boacă»=neînțeleghător, neascultător.

boldoașe=măruntăe, pește de pânză sau de postav dar numai când sunt grămădite, fie în sân, fie în ladă).

baschiaulă împreunat în totdeauna cu verbul a lua; d. e. de ce mă ieși în baschiaulă=de ce mă iai peste picior, adică nu-mi dai atențiune spre a mă batjocuri.

babercă=porumbul, știuletele cu boabele lipsă, necrescut la rândul lui.

băldăvăit=trântit gramadă.

bălghiri, în expresiunea *și-a umplut bălghiri*=s'a săturat, s'a umplut până în gât (despre omul lacom).

bălmăjesc=spun verzi și uscate fără să ni se ia în seamă.

bărâtat=rânduit (fie de Dumnezeu, fie de satana, fie de ursitori fermecători. Se zice de pildă, despre un bețiv, «așa e el bărâtat să-și

bea și zdreanța de pe el».

băltăcâi=merg prin apă sau prin mocirlă apoasă.

bărcâi=caut cu atențiune lucruri pe care le cred ascunse, unde pot fi ascunse s. e. *Ce tot bărcâi prin ladă, fată.*

berent=ciomag mare, lung și greu s. e. *câtă berendu.*

Principele-Ferdinand, Teleorman.

Pr. Florea A. Drăghici

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

210. — Femeie îndărătnică

Se'nsurase bietul om și-și luase o nevestică de nu cred să mai fi avut păreche în lumea asta de hapsână, țăfnoasă și încăpăținată ce era. Și spunea bărbatu-său :

— Femeie hăi, astăzi să faci cutare lucru; ea îi răspundea:

— Ba n'am să fac. Ori îi zicea :

— Să coși cămeșa ceia. Ea iar :

— Ba n'am s'o cos.

Așa era la toate. Merge așa, o zi, două, nouă, un an, doi, trei, femeia făcea numai ce avea ea gust; ce zicea bărbatul, de loc.

Acu, nu știu cum se face că se duce românul ista la un iarmaroc (iaca cumu-i la Bârlad la sf. Ioan) și se întâlnește cu o mătușă de a lui. Din vorbă în vorbă se jăluște și de femeie, că așa de îndărătnică și de pe dos, nici că i-a mai dat ochii să vadă.

— Alei, draga mătușei, la să te învăț eu un leac și ai să vezi pe urmă, cum are să ți se dea femeia la brazdă. Să nu mai zici nici odată să facă ceva, ci să-i zici să nu facă ca să vezi pe urmă ce are să fie.

Omul îi mulțumi de sfat și se întoarse acasă. Din iarmaroc adusese și niște carne și cum ajunsese acasă puse carnea pe masă și zise femeii :

— Femeie hăi, să nu cumva să te apuci să frigi carnea ceia că pe urmă cu mine ai de-aface.

— Ba am să o frig,—zise femeia. Și cum zise și făcu. Omul bucuria lui! Acu îi zise iar :

— Femeie, iote pun coala cămeșa asta ruptă; să nu cumva să te împingă păcatul să o coși, că apoi...

— Ba, am s'o cos. Și cum zise și făcu.

Și iaca așa, omul ceala și cu femeea așa se bălăbănesc.

Dacă nu credeți, duceți-vă și-i vedeți.

Povestită de la mama, Jorăști-Covurlui.

P. G. Savin

211.—Musca și puricile

Am auzit într-o zi cum vorbea musca și cu puricile. Din una, din alta, au prins a se întreba de viața fiecăruia. Zice musca :

— Da de ce ești ghebos, măi frate purice ?

— Da' cum cioarele n'oiu fi ghebos, dacă toată noaptea ridic ca robul la butuci și la bolovani și-i duc peste oameni ca să le fac drum mare pe spinare... Și tu, muscă, ce ești așa cu ochii umflați ?

— Apoi cum boala nu mi s'or umfla ochii, dacă râd cât îi ziua de mare ? De multe ori mă țin cu mânele amândouă de pânțele și gândesc că dau inima din mine pe ochi de atâta râs.

— Și de ce râzi tu așa, muscă hăi ?

— Ia, mă pun pe ochi, pe frunte, pe nas, unde se gâdilă omul mai al naibei și când dă bietul om să mă plesnească, eu fug. Și așa, pându-se singur, omului îi iese ochii de durere și de ciudă, iar mie îi iese ochii de râs și de bucurie.

Mănăstireni-Botoșani.

D. Furtună

212.—Șiretenia țiganului.

Afară era un ger de crăpau lemnele și frig de-ți îngheța sufletul. Dar țiganul nu simte frigul, căci mai greu îl apasă frigul din pânțele. Jumătate gol, jumătate îmbrăcat în niște țoale toate borți, a eșit din bordei și a luat-o de-adreptul spre cumătru-său.

Până să ajungă la el, i-au înghețat ciolanele. Când a intrat în casa cumătrului, acesta tocmai atunci se întâmplase de se așezase la masă,

Românul s'a uitat lung la țigan și văzându-l înghețat și prăpădit ca vai de el, îl întreabă :

— Ești flămând, măi Ciurel ?

— Păi numai sătul n'oi fi.

— De vrei, măi țigane, să te las să te încălzești mai întâi, ori să te chem la masă.

— Alduească te ă! de sus, că sfinte cuvintele ți-au mai eșit din gură. Nici una, nici alta nu e rea, dar ce bine ar fi de mi-ai da o cărmoajă s'o roz ici la gura focului!

Auzită de la Ecaterina Onciul, Frătăuți-Bucovina.

II. Onciul

C R O N I C A

Ne vine cea mai de seamă contribuție din această jumătate de an cu privire la cunoașterea vechilor noastre frumuseți de graiu și închipuire, --mănușchiul de *Povești din poporul satelor*, botezat **Izvodiri din bătrâni** și datorit inimosului nostru tovarăș de muncă, teologului *D. Furtună*. Sunt 13 povești, dintre cari cele dintâi două s'au scos din cele două calendare ale noastre pe 1911 și 1912, Cetitorii acestei reviste le cunosc și prin urmare pot ști dinainte și prețul celorlalte.

Într'„Un cuvânt de bună întâlnire“ priceputul culegător ne lămurește rostul pe care-l au poveștile aducătoare de liniște în casa cu multe odrasle, și hrănitore de suflete în strânsurile tinerești; și ni se spune frumos și de *focul* care trebuie să ardă în acele înșirări de întâmplări minunate. Povestitorul bătrân „așa-i de sprinten în graiu și săltăreț în aducerea vorbeii la *ch-bie*, în cât parcă-ți vorbește un tânăr așezat, cuminte, cu frica lui Dumnezeu și cu înțelepciunea vea urilor pe buze. Vechi-i povestea dar vedeți cum poate întineri pe om!“

Trebuie bine priceput cuvântul de întâlnire, --cei ce nu vor putea să înțeleagă dintr'o dată, să stăruiască cu răbdare, --pentru că numai așa se poate înțelege acel graiu adesea necumpătat de aspru și necumpătat de dulce pe alocuri, acele întorsături parcă dinadins întocmite. Sunt toate vechi meșteșuguri de poveste pe cari până astăzi nu le-au putut prinde mulți dar cari se pot auzi acolo, pe lângă vatra țărănească a Moldovei de miază-noapte.

Dacă pe d. Furtună, cel de astăzi, va avea nenorocul să nu-l părăsească această dragoste pentru ale noastre, care cu nici un chip nu poate aduce îmbelșugări, înlesniri și înălțări lumești, va avea de sărguit încă până'n veacul veacului!

* Din Bistrița Ardealului ne vine acum **Calendarul nostru**. Bune și multe sfaturi gospodărești de creștere și chivirnisală și ici-colea câteva chipuri de porturi țărănești și vederi de sate românești.

* Din **Dicționarul limbii române**, au apărut: Tom. I, fascicula VIII, *Bine-Brâni* și Tom. II, Fascicula III, *Forostroi-Gazdă*.

* Un domn profesor universitar cere lămuriri asupra chestiunilor următoare:

1. Țăranii și în ziua de azi mănâncă de trei ori pe zi, adică *prânzișorul*, *prânzul cel mare* și *cina*?

2. La câte ceasuri din zi sau după răsăritul soarelui se ia fiecare din aceste trei mâncări?

3. Cari anume timpuri ale zilei se înțeleg în expresiuni ca: doarme *până la prânzișor*, se scoală *pe la prânzul cel mare*, *pe la prânz*, *pe-aprânz*? *La prânz* și *la prânzul cel mare* e tot una?

4. La câte ceasuri din zi sau după răsăritul soarelui se zice că soarele e *de-o suliiță de trei suliiți* ș. a. m. d.?

Răspunsurile ce ne vor sosi, se vor publica în no. viitor al revistei.

P.

* În ziua de 28 Mai a. c. un foarte mare număr de delegați veniți cu prilejul inaugurării statuei lui Cuza-Vodă din Iași și însoțiți de mulți studenți și de corul Seminarului „Veniamin“, au plecat într'un pios pelerinagiu la cimitirul Eternitatea, unde odihnește marele povestitor Creangă, pentru a depune coroane pe mormântul lui După

ce s'a oficiat serviciul religios al panahidei, a vorbit câteva vorbe săteanul D. Capră din satul Humulești spunând că gospodarii din sat l lui își aduc aminte cu drag de bădița Ion Creangă, ce n'a murit pentru ei, ci trăește și va trăi în veci în inimele lor.

Au mai vorbit și alții precumărind pe cel care a știut să dea trăinicie sufletului românesc.

C. A.

Poșta Redacției

C. Atanasiu. Primit cele 4 foi la 21 Mai. *Zdrenghea-Ardeal.* Adresa dv. am prăpădit-o și deci nu v'am putut da Administrației pentru a vi se trimete revista. *Gr. Must. Bec.* Toate frumoase! Trimete-mi și colinde. Cetește și ce se scrie pe copertele acestui număr. Cartea s'a trimis.

Teodoru și alții. Rândul nu v'a ajuns acum.

Poșta Administrației

S'a primit de la d. *T. Popovici*, Zorleni-Tutova 4 lei cotizații. *Elevii școlii din Ștefănești-Vâlcea*, abon. jum. an, V; d. *V. Chitic*, funcționar Bârlad, abon. an. V; d. *St. Manole*, București, abonament. an. V; d. *V. Diaconescu*, inst. Bârlad, abon. an. V și VI; d-ra *Sevastia S. Dimitriu*, abon. an. V, d. *Sotir Vrioni*, Bârlad abon. an. V, d-ra *Tereza Stratilescu*, Iași 5 lei, d. *D-r Berbeci*, Țibănești-Vaslui, 8 lei abon., d. *N. O. Popovici-Lupa*, 5 lei abon., d. *D. Evolceanu*, Buc. 5 lei abon. d. *Spiru C. Haret*, abon. an. V, d. *D-r H. Tiktin*, 6 lei abon. an. V, d. *I. Mitru*, Iași, 5 lei, d. *I. N. Nistor*, Stănești-Tutova, 5 lei, d. *I. NGhețu*, Bragadir-Teleorman, 2.40; d. *I. Teșaru*, Soveja-Putna, 2.50, jum. abon., *A. N. Rigani*, Ester-Constanța, 5 lei, d. *P. G. Ionescu*, Băgești-Suceava, 2.50 jum. abon., d. *D. G. Furtună*, 3.40 cotiz., d. *G. I. Donca*, Gara Ghibărțeni, abon. an. V, d-ra *Eva Arghir*, Bârlad, abon. an. V. *Păr. Econom I, Antonovici*; Bârlad 4 lei restul cotizației

Cărți primite la redacție

Pavel Tofan și Emil A. Chiffa. *Calendarul nostru pe anul 1912*, Bistrița, 1912 Tip. G. Mateiu, 118 p. ș. e. 60 file.

N. O. Dalloclin. *Odrasle de Dumbrăviță*, București 1912, Tip. „Vocea Poporului” 51 p. 2 lei.

Gustav le Bon: Pagini din Psihologia Educației trad. de Gh. Dascălu, No. 1 din Biblioteca pedagogică a revistei „Viimea nouă”, Vălenii-de-munte, 1912, tip. „Neamul românesc” 80 p. 80 bani.

Un membru al ligei: Activitatea „Ligei Culturale” a Românilor, Vălenii-de-munte 1912, Tip. „Neamul Românesc” 36 p. fără preț.

Administrația revistei „Ion Creangă se roagă pentru plata abonamentului. Adresa: M. Lupescu Zorleni-Tutova

O B O L U L

*intemeietorilor. abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei "ION
CREAGA" pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată și depusă pentru fructificare . . . 910,25

Gătre Colaboratori

În numerile viitoare se vor publica toate știrile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului** : legende, credințe și datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie :

„ Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăările, sf. Ioan de toamnă, Simion stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucii, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèele, Vine-
rea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarei Talharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zautenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Crăcian cu colinde, stele, luceferi, irozi, capre și toate celelalte ale lui.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

T. Pamfile — Călătoria Maicei Domnului la Iad.

I. N. Popescu. Drag. Popescu și M. Rădulescu. — Masa săteanului

S. P. Colibași. S. P. Chiricel. Al. Moisei. D. Furtună, C. Atanasu. — Vraji și farmece.

N. V. Hănțescu. — Miriută (poveste).

M. Lupescu, Pr. Florea A. Drăghici. Ion M. Vârlezeanu. C. Georgescu Munteanu, I. I. Nadă. — Datine și credințe.

I. I. Nadă. — Colind

N. I. Dumtrașcu, Teofil Bizom, I. I. Ciuncanu. — Povestiri și legende.

C. N. Mateescu. Maria I. Mircea, I. Preutescu. Petre Ugliș. — De-ale copiilor.

Al. Teodoru. S. Manolă. N. I. Dumitrașcu, N. I. Munteanu, Petru Gb. Savin. — Glume, jâții, taclale.

P. — CRONICA.

Poșta Redacției.

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni-(Tutova)

BĂRLAD

EXEMPLARU :

În țară 40 bani

În străinătate 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI C. D. LUPAȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie Fărânești-Covurlui, St. Capșa București, G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (București), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Ci. Fătuță (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iancu (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemișor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Bălințești-Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasu a Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Stoieriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tușescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

Pentru condițiunile de înscrieri noi. să se ceară deslușiri la Redacție sau Administrație numai până la sfârșitul acestui an

PETRE UGLIȘ (Delapecica)

I

II

© POESII ©
POPORANE

LUGOJ, 1909

50 fileri

Povești
din popor

LUGOJ, 1911

60 fileri

Amândouă volumurile, 1 coroană

Poșta administrației și Bibliografia în numărul viitor.

NE RUGĂM

PENTRU TRIMITEREA ABONAMENTELOR și a COTIZAȚIILOR

Administrația

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bărlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 5 lei

În străinătate . . . 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

INSEMNAȚII

Am dori să cunoaștem în toate amănuntele *Răscovăitul*, un fel de colindat al fetelor, ni se pare, care se întâlnește prin munții Muscelului. Ce ne va sosi, se va publica în numărul viitor.

Rugăm pe toți colaboratorii noștri să ne trimită în grabă material pentru *Calendarul revistei pe 1913*. Pe manuscrise se va însemna aceasta. Deslușirile le dă Redacția.

CĂLĂTORIA MAICEI DOMNULUI LA IAD

Fragment de pe la începutul veacului XIX

Manuscrisul meu miscelaneu, datat cel mai târziu 1838, se încheie cu următorul fragment din „Călătoria Maicei Domnului la Iad” fără nici un titlu.¹

«Cine sînt aceștia ci să muncesc până la brâu? Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt părinții cari au blestemat pe feciori și n’au căzut la ertăciune până ce au fost pe lume cu zile părinții lor; drept să muncesc și să vor munci în veci. Și iar întrebă Precista: Dar cei ci să muncesc până în piept în focul nestins? Arhanghelul Mihail zise: Carii pre nașii săi nu i-au cinstit, i-au blestemat și i-au urit, i-au bătut și curvie au făcut și pentru aceia ard în focul nestins. Și zise Precista: Dar cei ce sînt până la grumazi cine sînt? Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt care mănăncă carne de om, mănăncă munca saracilor și sudoarea altor oameni și părăște pe alt om fără de vină și nu va fi

¹ Compară-l cu textele publicate de Hasdeu în *Cuv. d. Bătr.* II p. 310—366. Vezi și Gaster, *Lit. pop. rom.* p. 362—366.

vinovat și va lua bucatele lui prădându-l pentru păra care au părat; pentru aceia mănâncă carne de om și arde sufletul lui în para focului care n'are sfârșit. Prea cinst[i]ta zisă: dar cei ce sînt până la creștet în viermii neadormiți? Arhanghelul Mihail zisă: aceștia sînt cari au jurat pe cruce nedrept împreună cu îngerii încă cu frică să închinau înaintea crucei și de frică s'au jurat; pentru aceia să muncesc așa. Intru alt loc iar văzu Precista oameni spânzurați de picioare și viermii îi mănca pre dănsii; și întrebă cine sînt aceștia și ce le iaste greșala lor. Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt cari au luat camătă pe banii lor. Și iar văzu Precista mueri multe spânzurate și eșă sărpi din gurile lor și le mănca pre dănsule; și întrebă Precista cine sînt aceștia și ce le iaste greșala lor. Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt cari au ascultat pe la fereștile oamenilor și au purtat minciuni și vorbe de la unul la altul de i-au învrăjbit. Pentru aceia se muncesc așa. Lăcrămă Precista zicând: Mai bine să nu sîi născut om pe lume. Arhanghelul Mihail zisă: Ce-ți pare rău, Doamna me, că încă n'am văzut munca ce mare până acum. Și zisă Precista către Arhanghelul Mihail: Să mergem să vedem unde să muncesc creștinii. Și mearse până la munca de gios și văzu Precesta norod mult în munca de foc; și suspină Precista zicând: Cine sînt aceștia și ce sînt păcatele acestora? Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt care nu sîi scoală Duminică dimineața să sîi ducă la biserică. Acelora li sîi cade să sîi muncească așa în veci. Iar zisă Precista: Dar care va fi bolnav și nu va putea merge la biserică, ce va face? Arhanghelul zise: Și casa de să va aprinde pe dănsul și nu va putea să iasă afară, ace'a să fie ertat căci D[u]mnezeu au dat șase zile întru o săptămână să lucreze omul iar a șaptea zi au dat-o D[u]mnezeu să nu lucreze ci să sîi roage lui D[u]mnezeu cel milos-tiv căci în șase zile au făcut D[u]mnezeu cerul și pămîntul iar a șaptea zi s'au odihnit. Iară ei dumineca dimineața și întru alte sărbători dorm și nu se scoală la biserică. Drept aceia ard în focul nestins. Și iar văzu Precista într'un loc scaune de foc și ședea pre ele bărbați mulți și mueri multe; și întrebă cine sînt aceștia și care sînt greșalele lor? Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt cari n'au cinstit pre preoți și nu s'au sculat înaintea lor viind de la biserică cînd au slușit sf[î]nta leturghie căci cînd vede omul și cunoaște că vine de la biserică, că din sf[î]nta leturghie și nu s'au sculat înaintea lor, atunci arde pămîntul de șapte coți sub dănsul; aceștia șad pe scaune de foc. Și iară, văzu Precista un copaciu de fier cu crăngile fără număr și într'acele crăngi era mueri multe și oameni mulți spânzurați și copaciul era sădit în mijlocul iadului; și întrebă Precista cine sînt aceștia? Arhan-

ghelul Mihail zisă : Aceştia sînt carii au jurat strămb, cari au hulit, cari au lăcut vrajbă şi au părăt pe alţii de rău şi fac vrajbă între fraţi şi care nu ascultă învăţătura lui Dumnezeu, nici pe preoţi, nici pe dascăli, cari spun în biserică, numai fac ci le iaste voia lor. Aceia să muncesc aşa. Iar văzu Precista un om spănzurat şi-i curgea sîngele din gura lui şi limba lui era legată de nu pute să suspine măcar; şi dacă văzu *Precesta*¹ zisă: D[oa]mne, miluiiaşte-mă Şi veni răîngerii de-i deslegară limba lui şi întrebă Precista cine este acesta şi ce este greşala lui? Arhanghelul Mihail zisă : Acesta ce-a fost ispravnic bisericii. Şi au zis: Cine este slujitoriu bisericii, din biserică să mănânce. Şi zise Precista: Cum ai crezut. Şi iar să legară limba lui. Şi zisă Arhanghelul Mihail: Vremea îţi este, D[oa]mna me, să mergem să vedem unde să muncesc preoţii cari nu sînt vrednici a fi preoţi. Şi văzu Precista în focul nestîns. Şi eşa loc din creştetul lor. Şi zisă Precista: Cine sînt aceştia şi ce le iaste greşala lor? Aceştia sînt cari slujesc scaunului D[o]mnului nostru Is. Hs şi făcînd sf[î]nta ieturghie lăra de frică şi poartă trupul lui Hs fără de frica şi cazu sfărămături din s[î]ntul trup şi atuncea arde pămîntul înprejurul lui. Pentru aceasta să se sparie toată mintea, să auză şi îngerii şi să să spăimînte:ă şi să să infricoşeze, pămîntul să se cutremure. Pentru aceasta să muncesc. Şi văzu Precista într'un loc un om unde-l mîncă pre el un zmau. Şi zice: Cine este acesta? Acesta este care nu citeşte scripturile şi nu le face pre cumui [=cum e] învăţătura lui D[eu]mnezeu şi cum grăeşte sf[î]nta evanghelie. Drept aceia să muncesc aşa. Şi iar zisă Precista către Arhanghelul Mihail: Să mergem să vedem unde să muncescu sf[î]nţii pre pămînt şi nu să poate întru alt chip ca să-şi mîntuiască sufletul de păcate. Şi merse Precista întru alt loc să vadă călugări şi călugăriţe zăcînd în smoală şi în foc nestîns şi în viermii cei neadormiţi şi întru întunericul cel nesfărşit; şi-i mîncă fără de răpaos. Şi întrebă Precesta: Cine sînt aceştia şi ce le iaste vina lor? Arhanghelul Mihail zisă : Aceştia sînt călugării şi călugăriţele cari s'au dat în curvie şi au făcut farmece şi vrajbe şi să părăsc unul pre altul şi să poartă pe voia trupului lor şi nu caută ca să-şi mîntuiască sufletul de păcate, numai să călugăreşte ca să să odihnească şi să să poarte mîndru şi neted; pentru aceia să muncesc aşa. Şi ntru alt loc iar văzu Precista mueri multe spănzurate şi pară de foc eşa din gurele lor. Şi întrebă Precista şi pentru aceştia cine sînt? Arhanghelul Mihail zisă : Acestea sînt preotesele preoţilor, că dacă le moare preotul ele să mărită după alt bărbat; pentru aceea să muncesc aşa. Deci mearse Precista şi văzu o boltă fierbinte ca marea turburată unde zăce mulţime multă de oameni şi de mueri păcătoase. Întrebă Precista: Cine

¹ Scris în locul vorbelor şterse: *Pre cînst[ita]*.

sînt aceştia. Arhanghelul Mihail zice; aceştia sînt curvari, minciunoşi, nemilostivi, hulitori, iubitori de bani şi măreţi, carii iubesc să se închine lor oamenii şi le pare că lumea nu are sfârşit şi să va duce, nici ascultă pe mişei, că de să jăluiesc la ei, numai caută lăţării şi îngroapă săraci şi-i împresoară şi le iau bucăţile neputincioşilor şi le pare că lumea sfârşit nu are; iar dacă moare această muncă îi este dobândă. Şi zisă Precesta: Vai de păcătoşii curvari, nemilostivi, mai bine să nu să fi născut în lume. Şi iar zise Precista: Mai este muncă fără de aceasta? Arhanghelul Mihail zisă: Şi încă n'ai văzut până acum unde să muncesc păcătoşii adică jidovii cari au muncit pe D[o]mnul Is Hs, Precesta zisă: Să mergem să vedem şi această muncă mare. Şi să dusă şi văzu în smoală şezând cu mare putoare şi turburare mergând în focul nestăns şi în viermii neadormiţi îi ard pre dănsii de limbile lor. Şi după ce mearsă Precesta acolo, nu să potoli mîncărimea lor ca ceara pre dănsii cumplit pedepsindu-să vărându-i şi scoţându-i din foc. Deci văzu Precista şi lăcrămă zicând: Cine sînt aceştia şi ce le iaste păcatele lor? Arhanghelul Mihail zisă: Aceştia sînt jidovii cari n'au crezut nici s'au botezat ci au răstignit pe D[o]mnul nostru Is Hs, şi alte limbi cari n'au crezut nici s'au botezat în sf[â]nta cruce şi care sau lepădat de D[o]mnul nostru Is Hs. Şi zisă Precesta: Vai de păcătoşii în munca nestănsă şi iar să vor munci căci iadul n'are sfârşit. Deci văzu Precista şi într'un alt loc o boltă de foc şi într'ansa zăcea mulţime multă de oameni Unii să vedea şi alţii să auzia. Şi întrebă Precista şi pentru aceştia. Iar Arhanghelul Mihail zisă: Aceştia au ucis oameni la drum; aceia ard în focul nestăns unde este plîngere, scrăsnirea dinţilor în veci.

Au stătut Precesta şi cu Arhanghelul Mihail şi cu toţi îngerii şi au înălţat molitvele lor la ceriu înaintea tatălui şi a fiului şi a sf[â]ntului duh şi au zis Precesta: D[ō]amne miluieşte păcătoşii că am văzut toate muncile unde să muncesc ei. Ci mă rog să nu să mai muncească că au greşit ţie numai să le arată (*sic*) mila ce mare a sf[i]nţiei tale. Şi să auză glas din ceriu zicînd aşa: Cum voiu milui că ei n'au miluit pre fraţii mei adecă pe cine au păzit poruncile mele nici n'au cinstit învăţătura mea şi n'au ascutlat scripturile mele nici sf[â]nta evanghelie. Acolo s'au agonisit ca să locuiască ei. Şi iar să rugă Precesta zicând. Miluieşte-i Doamne pentru rugăciunile maicei tale şi pentru ruga sf[â]ntului Ioann (*sic*) Botezătorul şi pentru ruga apostolilor tăi şi pentru ruga lui Moisi Proorocul şi pentru ruga îngerilor tăi şi pentru¹ ruga mucenicilor tăi cari s'au vărsat sîngele pentru numele tău. Şi veni glas din ceriu zicînd aşa: Pentru ruga maici mele şi pentru ruga celor ce au făcut voia me, dau răpaos din zina de Paşti până în ziua de Voscreşenie. Şi zisă:

¹ Repetat înc'o dată.

Precista: Auzit[i], slăvit[i] numele D[o]mnului milostivului că au ascultat ruga Maicii sale. Și iar veni glas din ceriu zicând: Luați pe mama me și o duceți în ceriu. Și luo ingerii pe Precista și o dusă în raiu. Și văzu răpaos mare și bucurie și lăudă Precista pe D[o]mnul milostivul. Și întrebă pe Arhanghelul Mihail zicând: Cine sint aceștia ce să bucură cu atâta bucurie și cu atâtea bunătăți? Arhanghelul Mihail zisă: Acestora le-au fost urite vrăjbele toate și poftele trupești și toate câte au fost nedrepte de-au urit. Drept aceia să bucură și să veselesc așa. *Aminn.* ^{Is} ^{Hs} _{Ni} _{Ka} >

Tudor Pamfile.

Masa Săteanului

I. Voicești-Vâlcea.— Omul cum se scoală dimineața, mai ales când are a se duce undeva, ori la muncă, cată să mănânce ceva, să iea ceva în gură, cam la repezeală, din fuga, ca să nu întârzie cu dusul; acestui fel de mâncare i se zice *fliuștiuc*¹. Intrebi pe cineva:

— Mâncași ceva azi dimineață?

— Ei, aci un *fliuștiuc*, înțelegându-se prin aceasta, că a mâncat puțin și din repezeală, fiindcă fără asta nu se poate, vorba din bătrâni:

«Mâncarea de dimineață e ca însurătoarea din tânăr».

Așa cam pe la ceasurile 9 (10 cel mai târziu), se mănâncă *de prânz*; la 9, când trece un tren pe la noi, — acum în timpul muncii, — se zice că *dămâncarea* să și fie în capul locului, căci dacă nu mănânci atunci de prânz, îți trece *toiul* foamei, așa că la urmă, degeaba mai mănânci cu vremea trecută, căci îți trece cheful.

Acelor femei cari întârziează cu demâncarea, li se zice că «ce-au pățit? ei! săracele, au dormit pe vatră, lângă țăst»!

Dacă la prânz te găsește cineva la masă, ori trece numai pe acolo pe aproape, îți dă «bun prânzul» căruia i se mulțumește de meseni «mulțumim d-tale», iar dacă sânt mai mulți trecători, «mulțumim d-voastră».

Pe la ceasurile 1, 2 cel mai târziu, se mănâncă *de nemiaz*; iar după scăpătatul soarelui e *cina*; se cinează pentru dedeseară.

Vremea, de dimineața, până la prânz, de la prânz până la nemiaz și de la nemiaz până seara, se numește *condă*; așa că ziua e împărțită în trei conace, în care timp, după cum văzurăm, sătenii noștri mănâncă de trei ori pe zi.

Aceasta însă numai dela Martie până la Octomvrie, restul anului mân-

¹ Nemțește: *Frühstück*, masa de deamează. N. Red.

cându-se numai de două ori pe zi, la prânz și seara, îndeosebi îliuștiucul de dimineață care e nelipsit, întocmai ca Martie din post.

Ion N. Popescu.

II. Jud. Teleorman și poate și cele vecine.—În zilele de muncă, țăranul mănâncă de trei ori pe zi: I mănâncă între orele 9 $\frac{1}{2}$ —10 și această cină, se numește *prânzul mic* sau *conacul I*. A doua oară, mănâncă între orele 2 $\frac{1}{2}$ —3, cam pe timpul, când soarele e la *chindie*, cum zice el. Cina aceasta, se numește *prânzul mare*, *conacul al II-lea* sau *nămiaza*.

În sfârșit, a treia oară mănâncă între orele 7 și 8 (seara) și aceasta, e ultinia mâncare, pe care el o numește *cină*.

E mai mare dragul, să privești, cum bărbații și femeile, se așează împrejurul unui șervet, pe care e așezată masa, la umbra unui snop de grâu sau la umbra carului și cum ospătează cu poftă. Glumele îi însoțesc peste tot. Chiar când masa e gata, ei sunt chemați prin glume:

«Cui e chica deasă,
Poftească la masă;
Cui e chica rară
Să poftească-afară!»

„Veniți de mâncați băă . .
„Cine vine mai târziu, îi atâră lingurile de gât“

Iar când cineva găsește o masă de felul acesta, este primit cu un «țeapănă e soacră-ta» binevoitor.

Unii, după masă sughiță și atunci,—după credința lor, zic că-i pomește cineva:

„Cine mă pomește,
Mânca-i-ar gurița pește“!

Iar cei ce aud răspund:

—„Cin' te'a pomeni de bine,
Mânca-i-ar gurița pâine;
Cin' te'a pomeni de rău,
Rău să vadă tot mereu“!

Felul acesta de mâncare, țăranul îl obișnuiește însă, numai în timpul muncii.

Cu totul altfel cinează, când nu are muncă, cum spre exemplu este iarna: atunci mănâncă numai de 2 ori pe zi: I mănâncă între orele 10—11 a. m. și a doua oară seara, între orele 6 și 7,—bun înțeles, că nu se ține de loc seamă, când între prânzuri «mai iea în gură» o bucată de pâine sau altceva.¹

Logdana-Teleorman

Drag. Popescu și M. Rădulescu.

¹ Numai acestea sunt răspunsurile pentru cari i e-au rugat în no. trecut cu privire la prânzurile Românului!! Vom urma și cu altele, de vor veni.

VRĂJI ȘI FARMECE

48.—Cum se face de plânsul copiilor

Inumeri pomii de-a'ndăratele, începând dela numărul zece și la care cade unul se zice : «Aci să se ducă plânsul de la copilul meu (cutare); iar el să doarmă, ca mielul și să se îngrășe ca purcelul» (zici de trei ori așa).

49.—Pui foc într'o strachină și mama, cu copilul în brațe, pășește peste el de trei ori, mutând strachina la fiecare pășitură și zici : «Oamenii ceartă-se și se gâlcevește,
Copilul doarme și se odihnește».

50.—Intr'o Sâmbătă de dimineață te uiți spre pădure și zici:

U, leoaico,
U, smeoico,
U, muma pădurii,
Miaza nopții,
Iea-ți plânsul și neodihna,
Și să dai somnul și liniștea (lui cutare),
Să doarmă ca mielul
Și să se îngrășe ca purcelul (De trei ori zici).

51.—Iei pâine și pui ochii pe pădure și zici de trei ori în trei părți aruncând cu pâine :

U, muma pădurii, miaza nopții, până astăseară a plâns băiatul meu de fata ta (sau altfel, după cum e copilul); acum să plângă fata ta de băiatul meu. Eu ți-arunc pâine, tu să dai somnul și liniștea, să doarmă ca mielul și să se îngrășe ca purcelul.

52.—Iei trei bețe: de alun, de arțar și de nuc, le bagi cu câte un cap în foc să se aprinză, apoi ieai pe rând câte unul și svârli cu el spre pădure zicând :

«Lemn de alun, să fugă plânsul nebun,
Lemn de arțar, să fugă ca un armăsar,
Lemn de nuc, să fugă plânsul năuc;
Iar cutare să doarme ca mielul
Și să se îngrășe ca purcelul».

Ca aceste descânțece să aibă leac, să le zici într'o Sâmbătă la o salcie *presădită* (adică sădită, nu crescută de la fire).

(Auzite dela moașa Priotensa și dela Baba Rada, servitoarea școlii din ?).

S. P. Colibași.

53.—De desfăcut de ursită prin fier.

De o fi ursită prin broască,
De o fi ursită prin șerpe,
De o fi ursită prin ciutură cu nouă pene,
De o fi ursită prin mestecăni cu vârful plecat,
De o fi ursită făcută de femeie cu bărbat,
De o fi ursită de vădană,
De o fi ursită de fată mare.

Eu nu fac, și desfac giunghiurile și săgețile (cutăruia);
Nu stâng fierele: stâng giunghiurile și săgețile (cutăruia),
Și le trimit în capul ursitei care le face.

Când se zic aceste din urmă două rânduri, punem într'un vas cu apă o potcoavă veche, o frigare și un fus de leacă înlierbântate în foc. Acest descântec se zice de nouă ori; dacă boala nu e gravă, atunci descântăm pe rând în trei zile de câte trei ori.

Auzit de la bunica mea. Comănești-Bacău

S. P. Chiricel.

De dragoste.

54.—Se ieau două lumânări de cununie de la doi însurați (oameni însurați de curând) și cari se cred că au fost amândoi curați (necunoscători în trebile lumești până 'n ziua după cununie). Cel ce voește să-și afle tovarășul de viață, ține aceste două lumânări în câte o mână. În timpul acesta se uită și'n lăutoarea făcută anume numai din nouă guri de apă.

Dacă fata se va mărita, atunci i se arată fața aceluia în lăutoare; dacă nu, nu se va arăta nimic.

Nemțșor jud. Neamț.

Al. Moisei.

55.—Răσαι soare,	Și peste statul meu,
Frățioare,	Și peste mersul meu
Nu peste cârduri de oi,	Și peste viersul meu
Nici peste cârduri de boi,	Cum îi soarele luminos și
Ci peste ochișorii mei,	frumos
Și peste statul meu	Așa să fiu și eu !...

De la mătușa M. Furtună, Mănăstireni Botoșani.

D. Furtună.

56.—De desfăcut.

Dacă ți se întâmplă cumva, de-ți vine vre-o năpaste pe

cap de la vre-un dușman, vre-o boală cum ar fi, apoi se întrebuințează următorul descântec ca să ți se desfacă :

„Ș'o purces...*cutare*...pe cale, pe cărare și l-o întâlnit faptu' și datu'. O faptule și datule! Cine mi-o făcut mie c'o mână, eu îmi desfac cu două; cine mi-o făcut mie cu două, eu îmi desfac cu trei» ș. a. m. d. până la :

«Cine mi-o făcut mie cu opt, eu îmi desfac cu nouă și cu ale mele mâni aniândouă. Iar tu faptule și datule, să te duci pe capul cui te-o trimes și să te duci din vad în vad pân'la al noulea vad și eșind pe uscat, să te grăbești la casa celui vinovat, la ferești să năzuești și 'n casa lui să te lățești. Da dacă cumva nu mi-o fi dat de nimenea, tu să te duci pe apă curgătoare și să tot fugi, cât îi putea de tare.»

Auzit de la V. Gheorghiu, Conțești-Suceava.

C. Atanasiu

POVEȘTI

44.—Povestea lui Miriuță (Urmare)

—Înfăles, mamă Gindră, răspunse el, plecând îngrozit de la fața drăcoacei celei mari. Miriuță se duse numai de cât la bucătărie, și ceru de la bucătar după cum i se poroncise, un sfert de fasolă, ca să mănânce. Bucătarul, un cornorat negru, de parcă era acoperit cu păcură, i-l dete numai decât și rânjind, adăogă :

—Nu știu zău Miriuță, dac'ai s'o poți scoate la capete cu mama Gindra, căci toți cari au fost aduși de pe ceea lume aici din porunca ei, pe toți i-a schingiuit și i-a omorît !

—Iudă, oi videa și eu, ce-a fi de făcut, zise el; dar mare-i Dumnezeu și puternic îi dracul ! Cred, c'am să ies bine !

—Nu te apuca !

—Nu m'apuc, zise el părăsind bucătăria cu sfertul de fasolă. Ce mai împărăție și pe lumea asta ! Bre ! bre ! bre ! își zicea el, stând pe prispa bucătăriei și mâncând cu frumusele din sfertul cel de fasolă. Nici c'a pătrunde aici să zici, batâr o rază din soarele cel roș ca jaratecul de pe ceea lume ! Nici n'aduce cât de cât măcar lumea asta cu cea de dincolo. Câtă lumină, câtă bucurie și câtă veselie este în lumea pământască ! Și aici cât întuneric, câte urlete, câte vaete, câtă amărăciune, și câtă scrâșnire de dinți ! Da' cum mai umbla în toate părțile drăcăriea asta multă ca năsipul mării ! Bre ! bre ! bre !

Acestea își zicea Miriuță către sine, când sta pe prispă la masă. Și se mira el mult acum când n'avea ce face, căci la început când venise, nici n'avusese batâr vreme, ca să se mai uite câte o leacă în dreapta și'n stânga în împărăția întunericului. Dracii, sgribuliți, răpânoși și smoliți treceau pe lângă el fie care la treaba lui și nu-i zicea macar un cuvânt de rău, căci știau că el îi Miriuță cel chemat de mama Gindra, talpa iadului, soția lui Scaraoțchi, capul cel mai mare al armatei cor-noraților, ci, numai se rânjiau la el când ajungeau prin dreptul lui, iar el, le răspundea tot gustând din fasolă, ca semn, că tare-i bună; și punând mâna cu degetul cel mare în dreptul nasului, îi strâmba de le era mai mare ciuda, că un om pământean își bate joc de ei chiar în împărăția lor. Dar sara se apropia și Miriuță trebuie să se ducă la poruncă. Dar cum să se ducă el, dacă era mort de foame? Căci c'un sfert de fasolă cât îi dăde sgărie-brânză cel de bucătar, n'avusese de pus nici pe un vârf de măsea și nici de cum să-și poată sătura cu el bårdăhanul. Ce avea însă să facă? Hm! Dacă îți vor mai da vre-o două zile numai câte o chișcătură de fasolă cum ți-au dat astăzi, apoi te-ai stâns Miriuță! Ai să mori de foame, își zicea el. Era aproape timpul plecării. Ridică de vre-o două ori din umere, își dăde curaua cu care era încins cu o gaură în urmă, și plecă. Cum ajunsese la locul hotărît ca să ia porunca, talpa iadului întorcându-se și străpungându-l o dată cu ochii ei de foc, îi zise răstită:

—Ai venit Miriuță?

—Am venit, mamă Gindră.

—Ai fost la bucătărie după cum ți-am spus, ca să-ți deie un sfert de fasolă?

—Am fost.

—L-ai mâncat?

—Mâncat.

—Te-ai săturat?

—Nu prea.

—Miriuță!

—Aud, mamă Gindră!

—Vezi tu munții ceia? îi zise ea arătându-i cu degetul.

—Da, îi văd.

—Uite bine, munți cei înalți și acoperiți de păduri ce n'au fost tăiate nici odată.

—Da cum să nu, îi văd pe toți, că doar nu-s chior!

—Ei, bine, dacă îi vezi, apoi să te duci, să tai toate pădurile și să le cari de acolo, să scoți toate cicatele și pietrele și să cari pământ

bun de sămănat, să ari tot șiragul de munți de la un capăt până la altul, să sameni grâu, să grăpi, să-l aștepti să se coacă, să-l seceri, să-l faci clăi, să-l duci la arie; apoi să-l trieri, să-l vânturi, să-l pui în saci, să-l duci la moară, să macini, să plămădești și mâne dimineată să mi aduci pâne caldă.—Ai înțeles?

—Am înțeles.

—Bagă de seamă ce ți-am spus! Mâne dimineată să am aici pâne caldă, că de nu, apoi te-ai sfințit!

—Bine! zise el plecând. Se duse întins la bucătărie, se așeză pe prispa cea de dindos, își puse capul în mâni și începu să se gândească feluri și chipuri...—Cum să tai tu un singur om,—își zicea el,—atâta amar de pădure, să ari, să sameni, să seceri, să treieri, să macini și să faci până mâne dimineată pâne caldă? Da' cu cine să lucrezi?! Da' de unde uneltele, când tu n'ai batâr nici un cuțit la tine? Nu-i chip! Astea-s lucruri peste puterea omenească! Nu-i nici un mijloc de scăpare... Te-ai dus, bietule Miriuță... te-ai dus! Mâne dimineată ți se stâng cendela... Și aceste zicând, începu să plângă. În acest timp, fata mamei Gindra, care, fiindcă făcuse multe pozne prin împărăția ei, de oarece era năzdrăvancă și avea mai multă putere decât mă-sa, stătea închisă de mă-sa într'un hambar înconjurat de un munte de fier și care avea două-spre-zece porți de fier lipite una de alta și cu două-spre-zece zăvoare de oțâl, aflându-se aproape de bucătărie. Ea știa, că mă-sa l-a adus pe Miriuță de pe cealaltă lume.—deși după dorința ei,—însă voia să-l pieardă și, pentru că se dușmănia cu ea de moarte, de aceea se hotărî, ca să-i facă mâni-sei în ciudă și să-l iea pe Miriuță de soț. Pentru aceasta, cum îl auzi pe Miriuță plângând, se dădu de trei ori de-a roata în hambar, se prefăcu îndată într'o musculiță și eși pe gaura cheilor, cari din întâmplare rămăseseră neastupate. Afară, se prefăcu într'o fată frumoasă și, apropiindu-se, Miriuță care plângea, îl întrebă:

—Ai venit, Miriuță?

—Am venit, răspunse el ridicând capul

—Da de ce plângi, Miriuță?

—Iaca ce-i, și iaca cum,—zise el;—și începu să-i spună toată patara nia cu mama Gindra. Sfârșind el, ea îi spuse hotărîtă:

—Miriuță! eu te scap de furia inamei Gindra, da' îi vra să trăești cu mine?

—Oi vra, drăguță! răspunse el.

—Mi-i lua de soție, Miriuță?

—Te-oi lua, drăguță!

—Ii ține la mine, Miriuță?

— Oi ținea, drăguță!

— Nu mi-i uita, Miriuță?

— Nu te-oi uita, drăguță.

— În toată viața ta?

— În toată viața mea.

— Ii ținea la mine, Miriuță?

— Oi ținea, drăguță.

— Și mi-i lua de soție, Miriuță?

— Te-oi lua, drăguță.

După ce făcu Miriuță acest jurământ, amândoi se prefăcura în câte o muscultță și intrară în hambar, întâi fata și după ea Miriuță. Acolo, departe de lumea pământească și feriți de sgomotul cornoraților, s'au drăgostit amândoi multă vreme; s'au sărutat, s'au ținut în brațe unul pe altul și s'au îmbrățșat ca doi copii depărtați de lume și urgisiți de soartă, unul de pe-o lume și altul de pe alta. Era frumoasă și fata, dar nici flăcăul cel pământean nu era mai pre jos, că doar nu degeaba să'ndrăgostise ea de el încă din pânțele maică-sei și spuse mâni-sei cu ori-ce preț să-l iea din numărul celor vii. De la o vreme însă, aducându-și aminte de făgăduiala dată lui Miriuță, cum că-l va scăpa de mâna mamei Gindra, bătut de trei ori din picior și la clipeală îi veniră dinainte o sumedenie de cornorați, cărora le poronci, ca să taie pădurile de pe munții cari îi arătase mama Gindra lui Miriuță, să samene grâu și să-i aducă înainte de a se face ziua în împărăția megieșă, pâne caldă, știind însă, că noaptea acolo ținea un an. Cum dădu porunca, dracii la număr câtă frunză și iarbă, împănară munții, și pe când mama Gindra dormia somnul greu, din ei, o parte tăea pădurile cu topoarele, alta ara, alta semăna și grăpa; alții umbiau cu foc în mână pe deasupra semănăturii ca să se coacă mai degrabă, iar unii așteptau ca să-l secere, să-l treere, să-l ducă la moară și să facă pâne. La timpul hotărit, numai ce se treziră cu doi draci înainte, cari le duseră pânea caldă și, făcând un semn de supunere înaintea lor, dispărură. Fata, dete pânea lui Miriuță, care prin puterea ei prefecând-se într'o muscă, iar pânea într'un fir de mac, eși pe gaura ușii; afară se făcu la loc om și firul de mac în pâne și se porni spre mama Gindra. Cum ajunse, ea-i întrebă:

— Ai venit, Miriuță?

— Am venit, mamă Gindră, răspunse el.

— Ai făcut ce ți-am poroncit eu?

— Am făcut, cum să nu fac.

— Și mi-ai adus pâne caldă?

—Adus—răspunse el mândru, asvârlindu-i-o.—Da-ți pare bine, mamă Gindră ?

—Da, așa-mi pare de bine, ca și cum mi-ai fi tras c'un rug de mure peste ochi. Căci se pricepuse ea, că cu puterea îiică-sei făcuse acestea și de aceea mănioasă și rânjind la el, îi zise :

—Du-te la bucătărie, și cere de la bucătar să-ți dea jumătate de fasolă, care să-ți fie de hrană pe astăzi, și diseară să-mi vii iar la poruncă. Spune-i bucătarului c'am poroncit eu. Ai înțales Miriuță ?

—Înțales, mamă Gindră, răspunse el plecând. Cum ajunsese, bucătarul îi dăte numai de cât ce-i ceru, iar el luând jumătatea cea de fasolă, eși afară, se puse pe prispă bucătăriei și, uitându-se mereu la dracii cari nu mai aveau astâmpăr, tot mușca câte o bucată din ea. Dar tot era puțin. Tot n'avea el cu ce să sature nici azi. Pentru dracii, cari treceau pe acolo, și vedeau că mama Gindra nu l-a putut încă pierde, era ca un ghimpe și de aceea, nu trecea un cornorat pe lângă dânsul, care să nu-i fluture din coarne. Nici lor nu le părea bine când îl vedeau că încă e în viață, dar nici el nu se bucura de dânsii când îi vedea. Tot gustând din fasolă și gândindu-se la cele ce-i vor mai veni în cap, sosi și timpul ca să plece la poruncă. Se duse. Cum ajunsese, mama Gindra aruncându-i o pereche de ochi, îl întrebă ciudată :

—Ai venit, Miriuță ?

—Am venit, mamă Gindră !

—Ai fost la bucătărie ca să-ți dea după cum ți-am spus o jumătate de fasolă ?

—Am fost !

—Mâncat. Te-ai săturat ?

—Puțin de tot !

—Miriuță !

—Aud, mamă Gindră ,

—Vezi tu apa cea mare care furioasă spintecă munții cei înalți ?

—Da o văd !

—Uite-te bine, unde-ți arăt eu !

—Da, mă uit. O văd.

—Ei, dac'o vezi, să te apuci să-mi faci peste ea până mâne dimineață, un pod de aur cu ostrețe înalte, frumoase; iar de o parte și de alta a lui să-mi faci câte o grădină cu copaci înalți și înfloriți, pe cari să cânte tot felul de pasări; coaja copacilor să fie ca aurul și floarea toată ca argintul; prin grădină să fie poteci, cari să ducă toate la un capăt și la altul al podului, unde să gălesc mâne când oi trece, câte-o

fântână cu apă limpede ca cristalul, și fiecare să aibă ghizdelele și cupele de aur cu care să pot bea apă.

--Ai înțales ?

--Am înțales !

--Bagă de seamă ce ți-am spus ! Măne dimineață să le gălesc făcute toate câte ți-am spus, că de nu, apoi te-ai sfințit !

--Bine, o să le fac,--zise el plecând.--Iar lucruri peste puterile ome-nești ! Auzi, cică să treacă numai decât pe pod de aur ! Da cum să ți-l faci ? De nu te va ajuta iar fata ei, te-ai dus din rândul viilor, Miriuță... te-ai dus... te-ai dus... Acestea își zicea el către sine mergând printre cornorați, cari văzându-l că vine cam întristat de la mama Gindra, bătea în pumni de bucurie. El însă își căta de drum. Cum sosi la bucătărie, se așează pe prispa de din dos și, căzând pe gânduri, de la o vreme începu să plângă. Auzindu-l fata mamei Gindra din închisoare, --tot schimbându-se ca și mai înainte,--eși afară, și apropiindu-se de Miriuță care stănu cu capul în mâni plângea, îl întrebă :

--Ai venit Miriuță ?

--Da, am venit,--răspunse el privind-o plin de încredere.

--Da, de ce plângi, Miriuță ?

La aceste cuvinte, el începu să-i spună toată însărcinarea pe care i-a dat-o. Ea îl asculta de felul cum vorbea el, și cum isprăvi, se dete chiar aproape de el, îl bătu cu mâna peste umăr și, privindu-l în ochi, îi zise cu glas dulce :

--Miriuță ! eu te scap de urgia mamei Gindra, da' îi vrea să trăești cu mine ?

--Oi vrea, drăguță !

--Mi-i lua de soție, Miriuță ?

--Te-oi lua, drăguță !

--Ii ținea la mine, Miriuță ?

--Oi ținea, drăguță !

--Nu mi-i uita, Miriuță ?

--Nu te-oi uita, drăguță !

--In toată viața ta ?

--In toată viața mea !

--Ii ținea la mine, Miriuță ?

--Oi ținea, drăguță !

--Și mi-i lua de soție, Miriuță ?

--Te-oi lua, drăguță !

În urma înnoirii legământului făcut de mai înainte, ei se prefăcură în câte-o musculiță, intrară în închisoarea cea de fier și schimbați fiind

iară, se dragostiră multă vreme, până când își aduse aminte de făgăduiala dată lui Miriuță. Bătu grăbită de trei ori din picior și, cam cât ai clipi din ochi, îi veniră dinainte numai de cât mulțime de nichiduți. Le poronci, ca în grabă să s'apuce să facă un pod de aur peste apa care i-o arătase mama Gindra lui Miriuță; la un capăt și la altul al podului sa fie câte o grădină înflorită, în care să cânte felurite pasări; coaja copacilor să fie ca aurul și floarea toată ca argintul; cărări în amănziș grădinele, care să ducă la capetele podului, unde să se afle câte-o fântână cu apa limpede ca cristalul și cu ghizdelele și cupele de aur. Cum a dat această poruncă, dracii la număr cât năsipul mării au și tăbărit la râul cel mare și s'apucară de lucru pe când mama Gindra, dormia somnul dus. Nimenea nu stătea degaba, fiecare își avea lucrul său deosebit și lucrând tot cu o iuțime de neînchipuit, făcură până la ziuă totul. Când veniră doi draci și-i aduse de veste fetei mamei Gindra, că este gata totul după porunca ei, Miriuță se prefăcu îndată prin puterea dragei sale într-o muscă, eși afară, se prefăcu iar în om, și se duse în grabă la mama Gindra, ca să i deie de știre. Cum ajunsese ea îl întrebă :

—Ai venit, Măriuță ?

—Am venit, mama Gindră, răspunse el.

—Făcut-ai ce ți-am poruncit eu ?

—Am făcut.

—Hai și mi-i arăta !

—Hai că merg.

Și se porniră, fără însă ca să meargă alătura. Ajungând, ea văzu toate gata după cum îi poruncise, și nu mai putea de necaz. Miriuță văzând-o încruntată, o întrebă :

—Da-ți pare incaltea bine, mamă Gindră, că ți-am făcut treabă ?

—Da cum să nu-mi pară ? Așa-mi pare de bine, ca și cum mi-ai fi trecut două ruguri de mure peste ochi.

Și plecară îndărăt. Sosind la locul ei, strigă încruntată către Miriuță :

—Du-te iar la bucătărie și spune bucătarului c'am poruncit eu să-ți dea trei sferturi de fasolă, care să-ți fie de hrană pe astăzi și diseară să-mi vii neîntârziat la poruncă ! Ai înțales Miriuță ?

—Înțales, mamă Gindră; și acestea zicând, plecă. Luându-și porția de trei sferturi de fasolă se așeză iar pe prispă la locul său și începu să guste din ele numai câte o chișcătură, ca să i se pară că mănâncă mai mult. Se deprinsese și el acum cu foamea, și hârca pentru că-i făcea treabă, trebuia vrând-nevrând să-i tot mărească porția.

Ce să mai nascocoască oure sgrimțoroaica de Gindră, ca să mă poată

pierde ? își zicea el. Cine știe ce i-a mai trăsni prin cap ! Dar ori ce o fi, tot mai am o leacă de nădejde în fiică-sa, că mă va scăpa și de acum înainte de urgia năprasnică. Tot stând așa și gândindu-se, sosi și vremea poruncei. Plecă îndată ce-i auzi pașii. Mama Gindra, pacostea cea mare a iadului, după ce stătu puțin la gânduri, îl întrebă furioasă :

—Mi-ai venit, Miriuță ?

—Venit, mamă Gindră !

—Fost-ai la bucătărie, ca să-ți dea după cum ți-am spus trei sferturi de fasclă ?

—Am fost.

—L-ai mâncat ?

—Mâncat.

—Te-ai săturat ?

—Puțin ...

—Miriuță !

—Aud mamă Gindră .

—De acuma să te duci și să-mi aduci până mâne dimineață epurele de pe cealaltă lume. Ai înțăles ?

—Înțăles.

—Bagă bine de seamă ce ți-am spus, Mâne dimineață, să-mi fii cu epurele aici, că de nu, apoi te-ai sfințit !...

—Bine, îți voi aduce, răspunse el, și plecă. Era supărat din cale-afară. Pe lângă acestea însă se mai făcuse ciudus, căci nu era destul că era întristat, dar încă îl mai strâmbau și draciil. (*urmează*)

N. V. Hânțescu.

DATINE ȘI CREDINȚE

1081.—Aflarea hoților cu cheia bisericei

La noi în Spătărești, amu 40 de ani în urmă, era preot al satului Părintele Vasile, om așazat și cu darul lui Dumnezeu. Mă uitam la el ca la mare lucru, și când trecea pe cararea de lângă casa noastră, de se ducea în sat după cele duhovnicești, de eram pe afară, mă repeziam și-i sărutam mâna, iar el mă blagoslovia mă neteza pe cap.

Mai tot satul îi zicea „nânașule” iar cucoanei preotese „nânașă”. Așa era obicei din bătrâni, în sat la noi, ca preotului, care cununa și boteza pe toți din sat, să i se zică „nașule”.

Și era buni și cu oameni și cu băeții părintele Vasile.

Slujia în toate Duminicile, în sărbătorile mari și sărbătorile. Era

plătit de proprietarul moșiei, răposatul Alecu Milu, om mic de stat, iute dar cu dragoste de țărâtime. Biserica, când slujia era plină de barbați, femei și copii. Și era regulă în biserică. Moșnegii ședea în strane în partea stângă a bisericii, gospodarii buni și stătuți, în frunte, după care veniau mijlocașii, gospodarii cei tineri, flăcăii, băetanii și apoi băeții. În partea dreaptă stătea boerul, cuconana, cuconașii, duducele, vichilul și alți surtucari. După barbați veniau femeile păstrând aceiași rândul. În partea dreapta la femei, stătea preoteasa, dascălițele și câteva gospodine mai de samă.

Boerul venia tare adese la biserică. El ședea lângă psaltul de la strana mare, și adese cânta cu el. Când slujba se făcea după gustul lui, dădea la *nașură* pe talger câte doi galbeni bacșiș preotului și dascalilor. Iar noi băeții când vedeam lucruri de-aste, ni se părea că vedem pe Dumnezeu.

Când venia boerul la biserică, era tare frumos.

Părintele Vasile par'că slujia mai mândru, iar psaltul de la strana mare, lângă care adesea țineam și eu «isonu'» cânta ca o privighitoare. Și boerul îl sorbia cu ochii.

Adese după slujbă părintele Vasile se desbraca peste oameni bolnavii și auziam că, cum se desbracă el peste om, se face sănătos. De multe ori călca pe șele între ușele împărătești când eșia cu darurile, pe uni, moșnegi ce se lungiau pe acolo, și le trecea durerea.

Iar cel mai de samă dar ce avea, era că descoperia pe hoți cu cheia bisericii. Venia lumea de prin satele împrejurase de-l ruga *să pue pe cutare cheia bisericii* că s'au furat boii, caii, vacile și altele. Și părintele Vasile cu darul ce avea de la Dumnezeu afla pe vinovat, fără să iee plată pentru o facere de bine.

În trei rânduri am fost de față la asemenea descoperiri. Și când făptuia aceasta, era o tăcere de se auzia musca și-o îngrijorare de te apăsa pe suflet. Par'că nici nu mă putea răsufla, când se cetia rugăciunea pentru aflarea adevărului.

Iată cum se urma :

Păgubașul venia la biserică jurat și se închina pe la toate icoanele, plătind preotului o leturghie. După aceea spunea preotului gândul lui; iar acesta, după ce-l făcea băgător de samă, ca să nu pue napaste pe nimene pe nedrept, îi da răspunsul.

După sfârșitul sf. leturghii, preotul îmbrăcat în odăjdii eșia în mijlocul bisericii și punea în *psaltire*, la caftizma a 16-a, cheea bisericii, o chee mare ca de un kilogram, o lega bine cu o cordică, ca să nu cadă și apoi el lua în mână o altă psaltire de cetia această caftizma. Cheea o ținea suspendată și fix de-o parte și de alta dascalii cu degetul ară-

tător. Când totul era gata, păgubașul făcea trei mătânii și sărutând cartea cu cheea, zicea : *pun cheeu pe...* Și preotul începea a ceti. De se întâmpla la ea cel pe care se punea cheea să fie vinovatul, cheea se învârtea de da să cadă jos. De nu era acela vinovățul cheea nu se învârtea. Însă în cele trei rânduri când am văzut acest lucru, vinovatul a fost pe cel care s'a învârtit cheea.

Unul din vinovați întâmplându-se să fie la biserică, cu mare frică și cutremur, cu căință și lacrimi în ochi, a venit de-a căzut la picioarele preotului spunând că el e vinovatul, să nu-l mai blesteme, și a cerut ertare de la toți. Iar părintele Vasile, cu fața senină că Dumnezeu îi asculta glasul, l-a ertat sfătuind pe vinovat să deie îndărăt îndoite paguba omului. Vestea a mers în toate satele impregiurașe despre aceasta.

Așa era credința și obiceiurile în satul meu amu 40 de ani. Cum or fi astăzi nu știu, dar cred, că după cum în mai toate părțile s'au stricat bunele așezări gospodărești, nici satul meu nu va fi fost scutit de stricăciune, mai ales că urmași lui Cuconu Alecu, proprietarul moșiei, nu s'au mai așezat în Spătărești, iar satul încapând pe mâna streinilor, toate se vor fi dus în mormânt după Părintele țărânilor din Spătărești.

Din Spătărești-Suceava

M. Lupescu.

1082.—Dacă cumva îți rămâne vre-un petec la croiala cămășilor, ismenelor, și nu mai poate fi întrebuințat la altă ceva, îl crestezi cu loarfecele, ca să nu găsească dracul petece și să-și poate face ismene.

1083.—Dumicatul îți cade câte-odată din mână, pentru că te isbește dracul peste mână, ca să fie al lui. Tu, ca să faci pe naiba să crape de necaz, iea-l de jos, suflă-l și mânâncă-l, dacă nu ți-e silă, iar dacă ești sâlnic, dă-l pisicilor să-l mânânce din mâna ta.

1084.—Odată a făcut Dumnezeu un foc mare. Ucigă-l toaca face pe necazul Doimnului și pășește peste foc, care a început d'atunci să facă fum. Din această cauză îi zici fumului vorbe rele—că e de la dracul ; iar focului nu ți e îngădui să-i zici—pentru că e de la Dumnezeu.

1085.—Când a voit sf, Ille să prăpădească toată drăcăria după fața pământului i-a scăpat numai unul, care se ascunsese într-o căpățină de cal mort.

Așa că, d'atunci căpățina de cal mort e cu naiba'n ea. Când e pusă în pârâu, drept călcătoare, te face s'aluneci în apă.

1086.—Să nu înjuri pe dracul cu injurătura obișnuită, ci să-l pome-nești în spinare, ca să simță durere și să moară de necaz. Cu injurătura obișnuită se bucură, fiind că i se îmulțește neamul.

1087.—Omul născut cu picioarele înainte, e rău de blestăm.

1088.—Copilul mort de apucat, nu e jelit.

1089.—Pruncului mort i se pune în sicriu, sub căpătâi, o străchioară de ceară, cât coaja de nucă și se umple cu lapte din țâțele pe care le-a supt.

1090.—Nu e bine să te întorci spre casă, pe aceiași cale, pe cari ai petrecut mortul la cimitir.

1091.—Când moare strigoiul este dres în modul următor; i se vâra pietricele în ochi, în urechi, în nas, în gura, sub unghii, ca să aibă ce roade; i se pune mei în poală, ca să zăboviască multe zile până să-l mânânce, și în sicriu, e înconjurat cu un rug de jur împrejur. (De altfel rugul se pune acum la toți morții). Când se duc ai casii la trei zile, ca să-l tîmâie, iau și nouă fuse, pe care le înfig în mormânt—ca să-l înțepe, când va cerca să iasă din mormânt—Mai iau și călți pe care îi presară pe mormânt și le dă foc de ard, ca să-l pârolească pe strigoi.

Când răposatul are frați sau surori *ziuateci* sau *lunateci*, adică născuți în aceiași zi sau aceiași lună, «se scot din fiare». Se așează coșciugui (tronul) cu mortul în el pe pragul casii cel mai din afară.

Într'un lanț de fier—de obicei verigile coșului—se leagă piciorul drept al mortului cu piciorul fratelui sau surorii sale, *ziuateci* sau *lunateci*, și se închid capetele lanțului cu un lacăt.

Altcineva, strein de-ai casii și de sex contrariu cu cel viu întreabă :

—Mi-ești frate (sau soră) până la moarte, ca să te scoț din fiare ?

—Îți- unt ! răspunse cel cu piciorul în lanț.

Așa se întreabă de trei ori și se răspunde de trei ori. După al treilea răspuns se deschide lacătul și cel scos din fiare rămâne în casă,

Li se dă apoi o furcuță de lemn, tăiată atunci din vre-un pom, ca s'o rupă. Peste prag, unul afară și altul năuntru despică furcuța, care este semnul înfrățirii lor până la moarte, neputându-se lua unul pe altul de bărbat și soție.

În urmă se ridică imediat răposatul și e pornit la biserică în cântecele preotului.

Scosul din fiare se obișnuște și la căsătorii, când ginerile sau mireasa sunt *ziuateci* sau *lunateci*, cu frații și surorile lor respective. Se urmează aceiași rânduială, pe pragul casii. Trebuie să spunem că în ambele cazuri cel scos din fiare stă în casă, neputând să urmeze la biserică, nici nunta, nici pe răposat.

Totuși pentru că e un ceremonial copilăros și plictisitor, când sînt în cauză prunci și de câte un an, în multe părți, se citește de preot deslegarea sau acacă sau la biserică. Una din două trebuie însă ca să se facă, de oare-ce moare cel care nu este scos din fiare.

Principelo-Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

1092.—De sf. Andrei, pentru aflarea norocului, se strâng mai multe

fete mari,—acuma mici—dar tot mari se zic,—la o casă a uneia, unde fac câte o turtă și un colac. Întâi trebuie să aducă apă cu gura de la fântână pentru facerea turtei. Pentru colac se întrebuițează apă adusă cu cofa, însă neînceptă.

Pentru turtă trebuie câte coji de nucă de apă, tot atâtea și de sare și de făină. (Căci ca măsurătoare servește conținutul unei jumătăți de nucă).

Se face turta cu mâna fiecăreia, se coace în vatră și se mănâncă.

Colacul se face din făină dospită. În mijlocul lui se pune câte un câțel de usturoi. Și se pune apoi într'un loc călduros, unde-l lasă timp de o săptămână.

Dacă rasare usturoiul în mijlocul colacului, apoi fata aceia are noroc; de nu, nu. În tot cazul tot fetele își mănâncă colacii, fiind că sunt norocul lor!

De vrei să nu te mănânce lupii, trebuie numai de cât să mănânci covașă și să-ți ungi ușorii ușilor cu usturoi.

Atunci umblă strigoii și stau pe la răspântenile drumurilor. Dacă vrei să capeți ce vrei și ești tare de fire, în noaptea asta e plească. Te duci la răspântiile drumurilor și pui un cazan cu apă, îi dai foc și când vezi că clocotește, pui în cazan o mătă neagră curat, fără nici o pată albă. (Măta neagră, sufletul dracilor). Clocotind măta în cazan, așa după ce s'a întunecat bine, încep a veni dracii să te roage să n'o mai fierbi. Dar tu să taci. Și să aștepti până va veni scaraoschi, cari vine tocmai la urmă.

El te va ruga ca și ceilalți să nu mai fierbi măta și-ți va făgădui tot ce vrei. Tu atunci îl lași să-și ia măta și vei primi în schimb ce ti va pofti inima!

Vârlezi-Covurlui,

Ioan N. Vârlezeanu.

1093. — La sfântul Andrei se obișnuște a se lua ramuri cu muguri și se pun în apă; de asemenea într'o farfurie se pune grâu (fără pământ); dacă înflorește ramura și răsare grâul, se zice că acela care l-a pus are noroc.

1094. — Dacă bei apă din urcior, faci *urcior* (bubă) la ochi.

1095. — Dacă te speli pe mâni din urcior o să miroase ulciorul urît.

1096. — Dacă te speli cu apă din gură, înseamnă lenevie.

1097. — În ziua de sfânta Barbora (4 Decembrie) se'nbărburează copii cu dulceță ori miere, la obraji, la nas, barbă și frunte, ca să fie feriți de vărsat (sau de bubat). Înainte de a se îmbărbura copii, să spală pe față cu apa cu care s'a spălat fața icoanei, și se zice că atunci va fi frumos ca icoana și ferit de toate boalele.

1098. — Când se întâlnește cineva cu un popă zice că-i merge rău și de aceia se ține cu mâna de testicule sau își face nod la batistă, cu

credință că va înlătura răul ce ți-se pregătește.

1139.--Când urăști pe cineva se obișnuiește de femeile noastre de a se asvârli cu o oală plină de cenușă, după ele ca să se aleagă «praful și pulherea de el», cum zic ele.

1140.--Nu-i bine să flueri în casă, că tragi a sărăcie.

1141.--Când a început cucul, nu mai miroase tămâioara.

1142.--Când urăști pe cineva e bine să arunci cenușă în curtea aceluia în trei săptămâni de-arândul, în fiecare lună.

1143.--Când îți cântă coțofana în fața casei, îți vin mosafiri.

1144.--Tot așa când sar scânteele din sobă cu sgomot: «vin rudele», auzi pe cineva din casă.

1145.--Când plouă prea mult și cu piatră e bine să'nfingi cuțitul în pământ ori sare în foc, sau să uite cineva cu ochii albaștrii pe cer.

Jud. Olt.

C. Georgescu-Munteanu

1146.--Sărbătoarei «Ovidenia» i se zice așa pentru că atunci s'o văzut Maica Domnului însărcinată.

În această zi se fac vârzări, se ung cu jolfă și se dau de pomană.

Se mai dau de pomană și lumânări aprinse, căci ard în veci.

1147.--La sf. Andreiu se face și se mânâncă covașă, ca să fie laptele vacilor smântânos.

Rădești-Tutova.

I. I. Nadă

COLIND

27.--*Sculați, sculați boeri mari,*

Că vă vin colindători

Noaptea pe la cântători.

Și nu vă vin nici c'un râu,

Ci venim cu Dumnezeu,

Dumnezeu e mititel,

Mititel și'nfășățel

Cu fașa de tiriolic,

Cu scufa de borangci

La icoane, trei cucoane:

Una face fedeleu,

Una face muc de său,

Alta scald' pe Dumnezeu.

În grădină, măr rotat

La tulpina mărului

Este-un pat de aur mare,

Da, pe pat ce-i așternut?

Buhur verde de la Prut,

Iar pe el cine-mi dormia?

Cuconița - și cuconașul.

S'o sculat cuconașul

Și o aprins fenărașul

Și mi-o dat gălbănașul;

S'o sculat cuconița

Și-o aprins o luminiță

Și mi-o dat o năfrămiță.

La ușori mănunchiu de flori,

Pe la ușe flori de ruje,

La ferești, mere domnești,

Sus prin tindă, flori de ghindă.

Pe podele, rândunele,

La icoane, busuioc

Da-v'ar Dumnezeu noroc.

Auzit de la d-l Gh. Stău normalist
Balinești-Covurlui; și el l-a auzit de
la o bunică a lui.

I. I. Nadă

POVESTIRI ȘI LEGENDE

198. Omul și Sf. Arhanghel.

În vremea de-demult, a plecat un om ca să se ducă la Rai și s'a tot dus trei ani de zile, și cât s'o fi dus, D-zeu știe,—până a ajuns între doi munți înalți spre Soare-răsare... Acolo i-a eșit înaintea un voinic, călare pe un cal alburui; l-a oprit și l-a întrebat:

—Unde te duci d-ta?

Și el i-a răspuns:

—Mă duc la Rai să-mi văd pe tata, pe muma și pe feciori.

—Binel,—i-a răspuns voinicul,—da'cât ai făcut pân'-aici?

El i-a răspuns:

—Trei ani de zile.

—Să mai faci încă trei ani de-acum înainte și la Rai tot nu ai să ajungi; dar dacă vrei să-l vezi, ia uită-te prin batista asta...

Omul a luat-o și a pus-o la ochi; și când s'a zăuitat,¹ a zărit un nor de lume; dar nu cunoștea pe nimenea!

Și l-a întrebat iar voinicul:

—Văzuși ceva?

—Văzui lume multă; dar nu cunoscu pe nimenea de-ai mei,

Și când l-a șters cu batista și i-a pus-o a doua oară la ochi, iar l-a întrebat:

—Vezi ceva acuma?

Și el i-a răspuns:

—Văd lume multă și premenită și nepremenită; dar tot nu văd pe nimenea de ai mei...

Și iar l-a șters cu batista și i-a pus-o la ochi, și când s'a zăuitat acu a văzut Raiul cu toate podoabele lui; a văzut copilași pân'la vârsta de șapte ani, toți de o potrivă, de treceai taierul pe deasupra lor și nu i atingeau; tot felul de lume... A văzut pe tată-său, pe muma-sa, pe feciorii lui, toți cu lumânări aprinse, în mâni...

Acum l-a întrebat iar voinicul acela:

—Ei, văzuși?

—Văzui!

—Văzuși tot ce-ți fu în dorință; acu fă bine și te du pe unde ai venit!

Și s'au despărțit.

Voinicul acela cu calul alburui a fost Sf. Arhanghel Gavriil.

A plecat omul îndăăț, și când s'ajungă acasă, Sf. Arhanghel i-a ie-

¹ A se zăuita; a se uita.

șit înainte și i-a luat zilele, --ca să nu spuie ce a văzut în Rai, și la alți oameni
(Mi-a povestit-o Șt. St. Badea din com. Catane-Doljiu).

Nic. I. Dumitrașcu.

199. Povestea calului.

Zice-că după ce a făcut D-zeu lumea cu toate vietățile și dobitoacele intrinsa, a făcut și pe om. Pe omu' cela după cum spune în cartel-l-ar fi chemat Adam și pe femeia lui Eva. Adam și Eva s'o trezit singuri singurci pe lume și nu știau ce să facă și ce să'nceapă. Mai cu samă femeea era capu' lucrului, nici îmbrăcați nu erau așa bine, da foamea le da cap. Cirezi de vaci păștiau prin poeni și dealuri, și care de care erau cu pulpa mai frumoasă, și de bune ce erau de lapte, se mulgeau singure și în urma lor rămânea părău de lapte. Văzând Adam și Eva că laptele e așa de bun și răcoros, au început a ținea pe lângă ei cânduri de vaci, au îmblânzit turme de oi, și din lâna lor s'au făcut strae.

După ce s'au văzut bogați, sătui și îmbrăcați, au început a nu se mai ruga lui D-zeu, că așa-i omu' de când lumea: după ce se'mbogătește, se'nbuiește și după ce se'nbuiește, uită că-i D-zeu în ceri. Așa au făcut Adam și Eva: după ce s'au văzut bogați au uitat de D-zeu. Dar D-zeu li-a arătat că fără voia lui nimica nu se poate. Au venit dihanțiile cele sălbătice și le-au sfâșiat toate turmele de vaci și de oi, și Adam și Eva au rămas iară saraci.

Pe o coastă păștea o herghelie de cai. Eva îi dă către Adam: «Adame uită te colo pe coastă: pasc niște dobitoace fără coarne; hai să vedem n'om putea prinde și să mulgem v'o una.» «Hai o zis Adam. Și s'au dus înspre cai pe coastă, dar cail unde nu au început a mai fugi; da drept cum ar da musca cănească», da o mârtoagă mai bătrână începe a rămânea înapoi. Atunci Eva fiind mai de aproape, pune mâna în coamă la mârtoagă și dă să'ncalece. Atunci un corb alb strigă dintr'o ramură de copac: «Stai femeie că nu ții rându tău să'ncaleci». Dar mârtoaga zice și ea. «Taci corbule nu crâncăni, că de cât mă-i mânca tu, mai bine să port pe om în spate.» Și când grăia calul cu corbul, Adam trage jos pe Eva, că nu apucă a încăleca cum se cade.

De atunci carnea de cal e spurcată pe de o parte, că a încălecat femea întâi pe el, și ca semn, calul are la picioarele dinainte niște cio-lane negre eșite afară. Dar nici un corb alb nu s'a mai văzut.

Dorna-Bucovina.

Teofil Bizom

200. Paserile și omul la judecata cea-de-apoi ¹

Cică omul când moare, are doi îngeri; unul rău și altul bun; cel rău

D. Ciuncanu începe povestirea ast-fel:

merge pe partea stângă, iar cel bun pe partea dreaptă. Și mai are fie-care câte o carte în care are scris fie-care faptele omului; cel bun scrie pe cele bune, cel rău scrie pe cele rele.

Iar dacă ajunge sufletul acolo în fața judecătorului lumii, cică vin și păsările martori; unele îl spune de bine iar altele de rău. Vine mai întâi rața salbatică.

—Doamne noi stăm pe lac la căminurile noastre; și omul vine și ne împușcă, Judecătorul răspunde:

—La ce nu te iai de-a-binelea cu el să intri între rățele domnestice ca să nu umbli ca perde—vară.—Vine al doilea prepelița, mierla, grangurul și câte altele cari spun tot rău despre om, la care judecătoru, le crede, pe unele nu, așa până se termină martorii de păsări care vrea să-l îngroape în pacate. După aceea vin și martori ca buni ai omului, care îi ridică aproape toate pacatele din care este îngropat. Vine întâi rândunica: «Doamne eu îmi fac cuibul în streșina casei lui, în acoperișul casei lui, chiar de asupra de unde își face el mâncarea ba de multe ori se întâmplă de copii mei aruncă gunoae în mâncarea, lui și tot nu-mi face nici un rău». Vine și al doilea barza: «Doamne ne închinăm cu plecăciune înaintea stăpânirii măriei tale, să-i ertați păcatele căci și eu îmi fac cuibul pe coșarele, pe casa lui, și tot nu-mi face nici un rău». Vine al treilea și cucul: «Doamne, eu, cel care sunt și am fost sluga¹ măriei tale vă rugăm să-i ertați pacatele, fiind-că nici mie nu-mi face nici un rău, ba încă cu multă dragoste ascultă și cântecul meu chiar atuncea când eu cânt pe casă, sau aproape de casa lui știind bine că-i prevesresc moartea,² vre-unui din casă. De aceea cerem ertarea păcatelor lui fiind-că nici de pui, nici de cuib nu se apropie». Și așa și alte păsări care vin și cer iertarea păcatelor sufletului omenesc care șade între îngerii cei doi și cari: unu caută să-l scape de păcate iar altul să-i mai dea.

Jud. Gorj.

Ion I. Ciurcanu

»Pe șoseaua județiană ce șerpuește pe partea stângă a Oltețului, aproape satul Mislea, ajunsei într-una din zile pe un biet moșneag, călător tot ca și mine.

—Sănătate bună moșule!—Mulțumim taică!—Da încotro?... La mănăstirea Polovragi moșule,—dacă ai fi bun să-mi spui;—e mult până acolo?

—Mai e taică,—o fugă de cal;—stai că și eu tot într'racolo merg.—Și din vorbă în vorbă ajunserăm la «Povestea despre viața și faptele sufletului când moare omul»

1 Sluga. Intraltă poveste voi arăta de ce cucul ăsta și a fost sluga Domnului.

2 Pe unele locuri se crede că cucul când o spurca pe vre-un om, semn că-i moare vre-o rudă; de asemenea când cântă pe casă sau aproape de casă se crede că are să moară cine-va din casă.

DE ALE COPIILOR

229.—La ariciu.

Arici, arici pogonici.

Du-te 'n moară

Și te 'nsoară,

Și ia fata lui Nicoară,

Cu tichie de frânghie,

Cu haine de ciocârlie,

Cu papuci de coji de nuci.

230.—La meu.

Mei, mei, păsărei,

Cin' s'o râde, să-l despoi.

(Copii sar în sus după fie-care vorbă și cine râde întâiu, e des-bracat de mintean.

231.—D'a rândunica.

M'a trimes rândunica,

Să-mi umpli scândurica

De nu mi-o-i umplea,

Să-ți rămâe mâna așa.

(Copilul se duce cerând ceva cu mâna sucită).

232.—Logofăt de la domnie,

Scrie, scrie pe hârtie,

Să citească nu mai știe

233.—Cine bate la portiță ?

Impăratu' Ioniță.

Cine bate la oblon ?

Impăratu' Solomon.

(Fragment din vorbele unui joc)

234.—În deal la mitropolie,

E un logofot de scrie,

Când scrie,

Te mângâe.

Când citește,

Te slăvește,

Stelele,

Condeile,

Luna.

Călimările.

235.—Bată-te sfântul de sas,

De ți-ar crește-o bubă 'n nas,

Și să crească, să nu coacă,

Cât o ciapă să se facă.

236.—La barză.

—Barză, barză

Ce-ai în cioc?

—Un boloboc.

—Dar în guse ?

—O căpușe ?

—Da'n picioare ?

—Râschitoare.

—Da' în pene ?

—Frigurile tele,

Mă duc cu ele.

237.—Rața și Rățoiul.

Rața : fac, fac,

fac, fac !

Rățoiul : taci, taci

că nu faci !

238.—Popa: Iordane, Iordane,

Șterge barda, Stane.

Dascălul: O ștersei și mă fripse

F..... bodaprostea ei.

O băgai în traistă,

Iacătă-o supt laviță.

Sfir... o luai,

Sfir... să duse,

F..... legea cui nu spuse.

239.—Neaga rea.

—Sui, Neagă, în teleagă,

Sui, Neagă, în teleagă!

—Nu vreau,...nu vreau, da...și dac!

M'oi sui un picior tot l-oi tari!

240.—Șade dracu' pe tăciuni;

Cu jidanu' de perciuni.

241.—Trece dracu' pe cărare

Cu jidanu' la spinare.

242.—Sarbu' bleotu,

Sparge podu.

243.—Sarba bleotina,

Sparge podina.

(Curtea de Argeș)

C. N. Mateescu

244. — La malul Siretului
 Şede fata grecului.
 Trece grecul mânios,
 Cu pistolul ruginos,
 Ca un câne burduhos,
 Dă-mi fată cheiţele
 Să descui lădiţele,
 Să văd porumbiţele !
 Vai de mine, nu's la mine,
 Ci-s la neica'n Bucureşti,
 Pe la curţile domneşti
 Un' se ouă raţele
 Ard'le focu maţele,
 Tu eşti floare.

245. — Uniele,
 Dodiele,
 Caraele,
 Caracaş,
 Tae popa epuraş.
 După moara Hâncului,
 Trece fata turcului,
 C'un cojoc de motoc,
 Dă'n deal
 Dă'n vale
 Tu eşti floare.

246. — Piţigae,
 Gae,
 Ce ai în tigae ?
 Untişor de oae.
 Cine ți l-a dat ?
 Popa din Buzeu
 Bată-l Dumnezeu.

Culese de la Doroftei C. Răpă El.
 şi Trofin C. eleva în cl. III.
 Costeşti-Tutova **Maria I. Mircea.**

247. — Iese dracul din părete
 Cu jidanul de ureche
 Iese dracul din tăciune
 Cu jidanul de perciune.

248. — Calamăr
 Calapăr
 Caladinte
 Dintelas
 Eşi afară
 Epuraşi,
 Căci mă tem
 De ce mă tem ?
 De-o păpuşă
 'N-căldăruşă,
 Tuşti la popa
 După uşă.

249. — Solomon, socodon,
 Câtă-i chila de sapon ?
 Trei lei şi-o para
 A lui Niţă-i pe a ta

250. — Echite, pechite
 Tuchete pe,
 Abel, fabel
 Duma-ne
 Es, nios
 Cotros.

251. — Fetele din Drăguşani
 Mânâncă vara strujăni
 Iarna mânâncă tărâţe
 Le curg ochii ca la mâţe.
 Din Valea sacă, Neamţ.

I Preutescu

252. — D'a şmura. ¹

Mai mulţi copii şi fete se strâng
 în jurul unui mai mare dintre ei,
 îşi pun toţi degetele arătătoare
 pe genunchile celui mai mare,
 iar el începe a zice următoarele,
 arătând la tot cuvântul alt deget:

Marcu-Stearcu
 Popa-piţârcu,
 Cănapăr-cănapăr
 Pişpilic,-paşte'n, câmp

¹ Se mai zice şi *d'a mja*. Iarna de frig, se joacă n casă; căutătoriul e legat la ochi cu o mărămă; astfel jocul se numeşte *d'a baba oarbă*.

Acel copil la al cărui deget s'a zis: «*paște'n câmp*» fuge și se ascunde; la urmă rămâne unul singur și acela e șmura-căutătorul. Pe acela pe care îl află mai întâi acela e șmura. Se mai folosesc următoarele formulete:

Eniga — dëniga, — ciucra, — de,
Tăvi, — tăvi, — nûminë
Igră — Strigă —
Ruptă — rigă
Ază — pază
Palcă — truf.

Pe puicuță, — pe mărgele,
Că-s mai multe — ghioccele,
Rocniș — bocniș,
Cimimoc — poc
Păn' la casa — lui Cimoc,
Zdrânță — rupe-te-ai — duce-te-ai

Pe puichiță — pe mărgele
Că-s mai multe ghioccele.
Ronghioș — Bonghioș
Chiviroc — chivipoc

Chivirana — bēbecana.

Una ramă — cătăramă
Trier — vrier
Cum te tai
Pòlomidă — pòlomai
Tùcton — Sedic

Una ramă — cătăramă
Vrămorea — prăporea
Cotcozie — văsălie
Cioncai — boncai
Sărărai — cum te tai
Polomidă — polomai
Tucton — Sedic.

Unu — doi
Còroboi
Còrobiță
Ribiță
Marcu
Știarcu
Ia ți — comănac
Și te du la dracu'
După lapte acru.

Petre Ugliș.

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

212.--Săracul și banii

Se povestește, că un om, foarte sărac, era de basni în sat de veselie lui.

Nu știa cum e supărarea și necazul.

Când venea acasă, până se gătia mămăliga cânta din fluer copiilor cari, jucau în jurul mesei.

Masa lor era adese ori «mămăliguța'n zeama ei.»

Intr'o zi, vine un boer prin sat ș'aude cheful acela mare: se uită și vede o strachină de terci pe masă, iar femeia cu tuciul cu mămăligă.

S'a mirat mult de voia bună a lor și după ce vorbește cu ei despre trai, pleacă lăsându-le o pungă de galbeni, cu înțelegerea să nu piardă din ei și să-i dea fără dobândă peste cinci ani.

S'au bucurat de-odată oamenii, dar nu știau nici să-i numere cel puțin, necum să-i înmulțească.

De-acum se întrebau în toate zilele cum să înceapă cu ei să nu-i piardă cumva.

Femeea mai îndrăzneată : «fă şa măi omule.»

— Să fac, măi femeie, dar daă pierdem banii ?

Şi tot gândind așa începu să e piardă veselie din casă. Noaptea se trezea din somn şi punea mâna sub căpătâi să pipăie, nu cumva i-a luat vre-un rău voitor ?

Trecu — să zic — vre-o trei-patru luni şi omul cu gândul numai la galbeni începu a da în prosteală.

Femeea într'o vreme spune lui : «să-mi dai mie câţiva galbeni să iau bumbac, să ţes pânză şi s'o vând.»

— Ce, eşti nebună femeie ? Vrei să rupă copiii firele şi să nu avem cu ce împlini ?

Mai zise de vre-o două ori bia a nevastă şi dacă văzu că nu o înţelege, îl lăsă în plata Domnului.

Omul se gândi : «femeia mea «tace şi face» da' i-o fac şi eu.

— Măi femeie, zise el într'o zi eu am să dau banii boerului înapoi; ce-mi trebuie mie atâta grijă ?

— Fă cum vrei, îi răspunse ea cam necăjită.

Pleacă omul spre boier. Cum oseşte acolo, fără ploc-neli şi bună ziua, zice boierului :

— Ia-ţi banii înapoi boerule, că de când mi-ai dat galbenii ăştia, parcă mi-ai dat foc în casă. Mă scol, cu gândul la ei; mă culc, cu gândul la ei, ba şi din somn mă scol că mi-i frică să nu mi-i ea careva de sub căpătâi. Nici n'am hodină, nici mâncare ca lumea; tot cu grijă să nu pierd banii !

Boerul rămâne uimit de felul lui, dar îi plăcu sufletul curat ce-l are omul. şi-i dete galbenii înapoi, fără să-i mai dea vre-o dată.

— Nu-i primesc ! banii d-tale sunt boală întreagă; mai bine sărac şi curat. Şi iese pe poartă grăbit.

Cum soseşte acasă spune femeii că a scăpat cu faţă curată de beleaua aceia de pungă şi începu din nou a cânta copiilor până se pregătea mâncarea.

De-acum iar era cu sufletul uşurat.

Alex. Teodoru.

213. Dascalul la mărturisit

Un dascal, merge de se mărturiseşte în săptămâna mare a Paştelui, ca să pară şi el mai uşor şi mai curat când va cânta, în ziua cea mare de sărbătoare, în strană.

Preotul îl sfătuiește ca să rămână în pridvor și să spuie ce are de spus, sau să răspundă la întrebările pe cari i le-o pune el, că așa făcând va spune cu mai mult curaj păcatele ce-i apasă pe suflet. Și așa și face. După ce spune dascalul ce-a avut de spus, preotul îl întreabă din biserică :

— Dascal, dascal, dar banii din cutia bisericei cine-i ia?

Nu răspunde nimic dascalul. Atunci preotul întreabă a doua oară mai tare :

— Dascăle, cine ia banii din cutia bisericei ? Atunci răspunde dascălul :

— Nu se aude părinte, spune mai tare.

— Banii din cutia bisericei, cine-i ia, dascal ?

— Nu se aude părinte, iar dacă vrei să te încredințezi și sfinția ta, treci în locul meu, în pridvor, și să intru eu în biserică și ai să vezi că nu se aude.

Dascalul trece în biserică și strigă destul de tare ca să audă preotul :

— Părinte, când eu mă duc la pădure, la nevasta mea ce cauți ?

Preotul nu răspunde nimic. Dascalul mai întreabă odată :

— Părinte, când mă duc la pădure, ce cauți la nevasta mea ? Atunci preotul răspunde :

— Ai dreptate taică, nu se aude nimic. Iar dascalul :

— Vezi părinte și pe mine nu mă crezi ? !

Unii oameni, cred că o fi fost cândva așa.

Auzită de la Ecaterina Dumitescu din București.

S. Manole.

214.—Glas !

«Am să vă cânt un cânticel de când eram eu mititel, mititel și mărunțel... : (și cântă c'o voce groasă)

Foaie verde ori ce-ar fi
Cătani-m'aș cătani,—
Frunză verde lobodă,
Fă cu mine, Leano, fă,

Și-altă verde ruptă'n cinci
Plin e codru de voinici,—
Și'ncă odată ..

Cuvintele ca cuvintele, ăma glas ca de vurs!.. «(isprăvește el cântând numai începutul mai multor cântece, care, de altfel, este cel dintâi printre cei cari cântă bine în sat.)

De la Dan M. Vică, Boureni-Dolj.

Intrebari

215.—De ce n'au țiganii popă ?

—Ei de ce... Fiindcă și-au mâncat biserica și n'o mai au !

— Ei, așa e, ai dreptate, dacă n'au biserică cum o să aibă popă !...

216.— De ce dau oamenii popii fuior la Bobotează ?

— Uite de ce : au credința că Dumnezeu va face plasă, din acea cânepă, și dând cu ea prin fundul iadului, o să-ia și pe ei ca să-i arunce în Rai !

Din Hălăngești-Dolj.

217.--Avere

Cică să nu râzi de muntenii ăștia. . Dacă a făcut și el cât a dus de două ori cu iapa și-odată Măria, nevastă sa, cică e treabă mare...

O fi suít el, cum o fi suít iapa pe coastă, ca să culeagă porumbul ; da' când să coboare a treia oară, că umpluse numai o ureche de disagi, (ceailaltă era goală), a pus o *buturoagă* ca să nu-i cadă disagii după iapă !

Din Obislav-Vâlcea.

N. I. Dumitrașcu

218. - Paștele lui popa Dovleac

Cică într'un sat oarecare, foarte depărtat de oraș, era un popă care apucase ceasloavele cele vechi de pe vremuri și făcea numărătoarea zilelor din an după răbuje sau după alte semne. Așa era de adevărat acest fel de călindar, că mai nici odată nu greșai sau din potrivă altul în sat nu era să-l îndrepte, astfel că greșeau toți, căci așa le spunea duhovnicul și cărturarul satului.

Acu, cică ar fi fost cam prin cășlegele de iarnă și venea postul mare. Popa avusese grijă ca cu 3 zile înainte de începerea postului, să și facă numărătoarea zilelor și găsi că erau cam 50 de zile de postit. Căută niște sămânțe prăjite de bostan, numără 50 și-și făcu socoteala așa. «Cu începerea postului mânânc în fiecare zi câte o sămânță și-mi fac numărătoarea semințelor mâncate, aflu cele sărbători; iar când s'a imputinat de tot, gata și paștele, bate la ușă ! » Așa, așa fu. Trece o zi, trec două, popa nu uită să mânânce pe fiecare zi câte o sămânță, fiind socoteală când mânca 6 și numai auziai : Balang ! balang, balang ! mâine e Duminică și veneau oamenii să asculte ruga întru Domnul.

Se înâmplă odată că popa venise cam chefliu de la finu-său dascal, căci se vede că trăsesese câte un apaus.

Cum veni acasă se desbracă de giubea și se lăsă puțin să se odihnească. Cum ațipi, cucoana preoteasa se repezi la giubea căci știa că părintele dumneaei avea obiceiul să-i aducă în buzunar ceva capete mai într'ales, sau vre-o năframă, iar acum părințelul uitând îndatorirea, luă singură în-

drăsneala ca să-și cate partea, Dădu într'un buzunar, nu era nimic; în cellalt ce să vadă, ca o mână de sămânțe. Preoteasa nu știa de meșteșugul popei și zicea în sinea ei: «Iaca, vezi, bietul părintele ca să facă economie pungei, tot pune în buzunar la seminte și se vede treaba că mai grojdește când umblă prin sat; de ce nu i-aș pune și eu un pumn din câte am, ca să aibă mai din belsug» și într'adevăr mai puse o mână în buzunarul ca o groapă de pâne a popei. Popa, după ce se sculă, își văzu de treabă fără să știe și să bănuiască ceva. Tot mânca câte o sămânță și-și vedea de treabă păzând regula Duminicilor și a slintelor sărbători, iar când trecea mai mult, mai achipăia buzunarul să vadă multe mai sunt. De venea vre-o babă sau nevastă să-l întrebe că mult mai este până în paști, el își căuta călindarul cu netezirea buzunarului: «He, nepoată, mai este, că doar unul e postul mare cel parcă capăt n'are!»

Ce-o mai fi trecut nu știu, că popei îi abătu să se ducă la târg având treabă. Când colo ce să vezi? Casele văruite, oamenii triști, fiecare îngrijea mai bine, cum putea să primească sfânta Înviere. Întrebă așa cu plan întâlnind pe un tânăr:

— 'Să avem ertare taică, nu așa că vi s'a părut cam lung postul din anul acesta?

— Cum să ni se pară părințele, am fost sănătoși și l-am petrecut. mâne ne-om bucura de învierea Domnului.

Era chiar în Sâmbăta paștelor. Popa nu-și credea vederei și auzului. Nici nu intră în târg și se întoarse, începând a da cu nemiluita în cal. În sfârșit bătu cât ce putu bietul dobitoc ținând tot o goană, ajunse noaptea acasă și cum ajunse, calul plesni dinaintea porții, iar popa alergă într'un suflet la clopote și începu să le tragă ca la paști. Dete pe urmă fuga acasă și zise:

— Scoală preoteasă că a dat paștele cu seminte de bostan peste noi. Căutând buzunarul îl rupse și-l svârli cu seminte cu tot cât colo.

Se duse la sf. biserică unde-și făcu rânduiala cuvenită, iar a doua zi spunând istoria către dascăli și aceștia dându-și cu părerea că a fost o faptă bună a cucoanei preotesei și că ea ar fi făcut ponosul, i-au zis de atunci popa Bostan,

Ți iaca așa se întâmplă cu semintele popei Dovleac.

Spusă de tata, Bursucani-Tutova

N. I. Munteanu.

219. Pentru chisălița de la cumătru

Mâncase țiganul «chisăliță» la cumătru său și vine acasă și-i zice țigăncei :

— Fă, să-mi faci... să mi faci, iaca — pacatul că uitase cum să zică - să-mi faci...

— Ce să-ți fac, mo ?

— Să-mi faci de ceia de care am mâncat la cumătru. Ail Da' țicanca prinde a râde și râde, iar țiganul înfuriat o ia la bătae și bate, bate, până ce-o omoară. Pune mâna pe ciocan și ca să se mai răcorească îi mai dă vre-o câteva ceatlăe, spărgându-i capul. Dar danciul înghemuit de frică îi zice :

-- Destul, mo teteo, că i-ai făcut capul chisăliță, săraca,— dar nu isprăvi bine vorba că țiganul îl și trăsni în numele tatălui.

— Știi și nu spuneai ! Na dar pacatosule și ție. Și iaca așa și-a ucis țiganul țiganca și danciul pentru chisălița de la cumătru.

Din Jorăști-Covurlui.

Petru G. Savin

C R O N I C A

Cu privire la articolul „O scrisoare de la Ierusalim” publicat în no trecut, d. G. Ursachi din Adjud ne scrie că în 1907 locuind în Galați a primit și d-sa o scrisoare cu acelaș cuprins ca și celelalte două, cu deosebire că nu se spune de auzirea ei la sfânta leturghii și că „In Africa” un om a primit și nu și-a dat osteneala a o scrie și să o împărtășcă la 9 case și Dumnezeu a omorît pe fiica sa.”

* Dela d. Petru Ugliș învățator ardelean, cunoscut și sub numele *Delpueciu*, am primit două mănunchiuri de literatură populară, **Poesii poporane** și **Povești din popor**. Acestea din urmă în număr de 14 se înfățișează într'un graiu frumos și curat,— fără înfloriturile pretențioase și stricătoare ale altora.

D. Ugliș, mai are și alte tipărituri precum și mult material nepublicat din care ne-a împărtășit și nouă ceva pentru „Ion Creangă”. Și am zice : iată un om detreabă, un învățator inimos, un suflet îndrăgostit pentru podoabele noastre sufletești. Și am sfârși cu aceste cuvinte, dacă d. Ugliș n'ar cădea într'o greșală ca și noi toți și anume dacă nu s'ar socoti în drept a firăsplătit pentru această dragoste. Ne scrie c'a tipărit cât a avut cu ce și *la streini*. „Nu vă mirați c'am tipărit la streini; ai noștri sunt largi la brațe, dar înguști la inimă.” Sunt prea scumpi. Și tot ei se supără că se tipărește la străini.

Ca și la noi, dragă domnule Ugliș! Intocmai ca și la noi! Cu aceste întocmiri totuși trebuie să facem ce vom putea, căci odată și odată anumite obaze trebuie să se înroșească.

* Cărticica de snoave a lui N. I. Dumitrașcu, **La nămiaz, la umhra carului**, se cetește cu mare plăcere. Sunt vorbe de duh, înțelesuri glumețe, scurte, viiole cu mici lămuriri asupra împrejurării în care se zice că s'au produs. Cine le'nțelege e bine; care le poate și prinde, e un mare meșter; și cine le poate și alege,—câci nu toate își pot avea rostul cultural,—e și un om de gust.

Posta Redacției :

D. Ursiciu : Am primit; mulțămiri călduroase, mă mir însă că tocmai acum ai descoperit fleacurile acelea, când ele se 'ntâlnesc pe toate cărările; scui pă ca de dracu' și treci înainte. I. I. Nadă, S. P. Colibaș, primit. C. Atanasiu : s'a publicat în Șezătoarea vol. VIII. N. I. Munteanu : Dacă tot umbli de colo până colo, n'am putut să-ți scriu.

O B O L U L

*intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «ION
CRREAGA» pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată și depusă pentru fructificare Lei 919.—

Către Colaboratori

În numerile viitoare se vor publica toate știrile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului**: legende, credințe și datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie și anume :

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucii, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèele, Vine-rea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zaceș-tenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și toate celelalte ale lui.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An I.	---	---	---	---	---	---	---	---	3,00
„Ion Creangă” An II.	---	---	---	---	---	---	---	---	6, 0
„Ion Creangă” An III.	---	---	---	---	---	---	---	---	6,0
„Ion Creangă” An IV.	---	---	---	---	---	---	---	---	6,00
Carti postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	---	---	---	---	---	---	---	---	0,10
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912	---	---	---	---	---	---	---	---	1,50
Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neanul Românesc”	---	---	---	---	---	---	---	---	0,20
„ Jocuri de copii I	---	---	---	---	---	---	---	---	1,40
„ „ „ II	---	---	---	---	---	---	---	---	1,6
„ „ „ III	---	---	---	---	---	---	---	---	1,50
„ Cimitiruri românești	---	---	---	---	---	---	---	---	1,00
„ Industria casnică la Români	---	---	---	---	---	---	---	---	0,00
„ Sărbătorile de vară la Român	---	---	---	---	---	---	---	---	2,00
„ Boli și leacuri	---	---	---	---	---	---	---	---	1, 0
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătase	---	---	---	---	---	---	---	---	0,10
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	---	---	---	---	---	---	---	---	0,20
St. St. Iușescu și P. Daulescu: Monogr. satului Catane-Dolj	---	---	---	---	---	---	---	---	2,00
„ Colinde din popor	---	---	---	---	---	---	---	---	0,30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	---	---	---	---	---	---	---	---	2,50
Petru G. Savin: Clăcărește	---	---	---	---	---	---	---	---	0,40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	---	---	---	---	---	---	---	---	0,3
A. M. Nour: Descântece și vrăji	---	---	---	---	---	---	---	---	0,3
Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, povești	---	---	---	---	---	---	---	---	1,25

== Se trimite franco numai după achitarea deplină ==

CATRE COLABORATORI

Revista „Ion Creangă” publică tot soiul de literatură populară, strânsă de-a dreptul din popor, și cu arătarea cel puțin a locului de unde este culeasă, dacă nu și persoana.

Manuscrisurile să fie făcute---e de dorit---pe sferturi de coală și pe o singură parte a hârtiei.

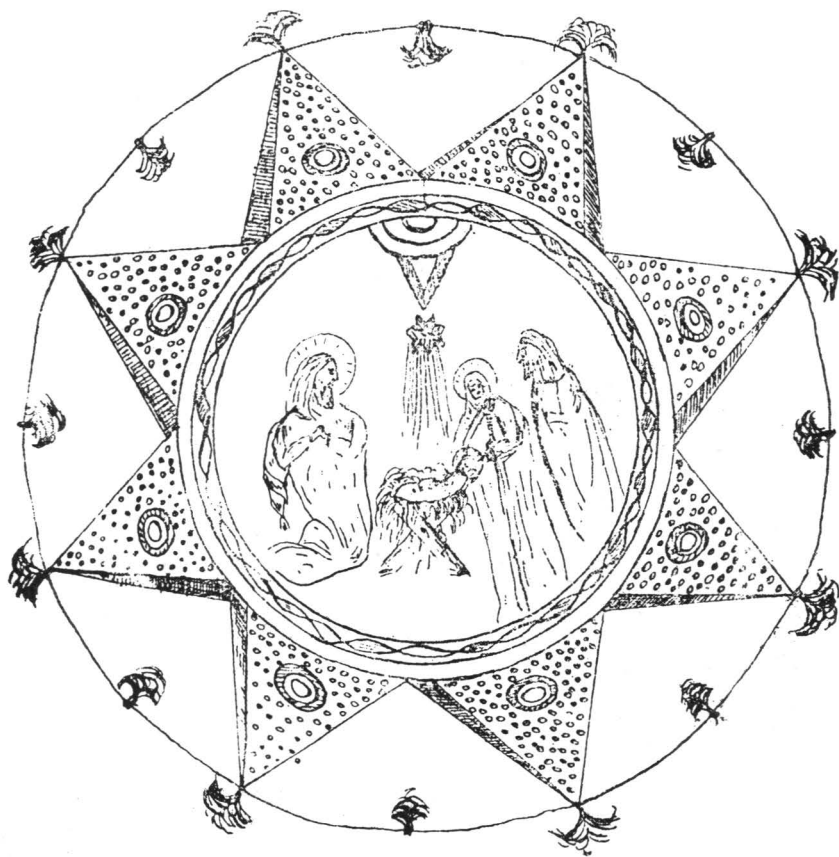
Pe o foaie de hârtie să nu fie culegeri de mai multe categorii, de pildă! cântece cu găcitori, colinde cu descântece ș. a.

Să nu se uite: viața ciobănească (creșterea oilor și industria laptelui, agricultura, documentele istorice pentru limba veche, manuscrisurile vechi, Medicina veterinară (vite, pasări), cerul cu toate duhurile sale, Văzduhul cu ploile, vânturile, nourii, Pământul, ș.a.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Stea

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară 40 bani

În străinătate 50 »

ABONAMENTUL ANUL :

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU,

<https://biblioteca-digitala.ro>

Întemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui], St. Capșa [București], G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (București), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], Dr. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarmă (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Valcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Bălințești-Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Pentru condițiunile de înscrieri noi, să se ceară deslușiri la Redacție sau Administrație numai până la sfârșitul acestui an

CUPRINSUL:

- T. Pamfile.—Spicuiuri din trecut.
G. Fira.—Steaua.
C. N. Mateescu.—Cântecul pustiei.
A. Moisei.—Plugușor.
N. V. Hăntescu.—Miriuță (poveste).
Pr. Florea A. Drăghici, P. Ugliș, G. I. Popescu.—Datine și Credințe.
N. I. Dumitrașcu, S. P. Chiriceș, T. Bizom, M. Apostolescu, D. Urzică. — Boli la oameni, leacuri și descânțece.
D. Furtună, G. Poboran, I. N. Popescu, N. I. Dumitrașcu, C. Afanasie, Ion N. Vârlezeanu, M. Lupescu.—Vorbe adânci.
M. Lupescu.—Boli la vite, leacuri și descânțece.
C. N. Mateescu, M. Adameșteanu.—Urații.
Lt. Al. Saint-Georges, N. I. Dumitrașcu, Petru Gh. Savin, Al. Morariu, G. Georgescu-Munteanu, Enache Ș. Buzatu, I. N. Popescu.—O samă de cuvinte.
Al. Teodoru, Șt. Tuțescu, Pr. M. Cărlănescu, Marin Rădulescu, C. Rădulescu-Codin, N. I. Munteanu. Glume, jâții, taclale.
G. I. Popescu, V. Mitocariu, C. N. Mateescu, C. Danelescu, Șt. Sărăcuțu, D. Șameș, Vasile I. Zdrenghea, Maria I. Mircea.—Cânțece.
P.—CRONICA.
Poșta Administrației, Bibliografie.
Ilustrațiune : Stea.

PETRE UGLIȘ (Delapecica)

I

© POESII ©
POPORANE

LUGOJ, 1909

50 fileri

II

Povești
din popor

LUGOJ, 1911

60 fileri

Amândouă volumurile, 1 coroană

ION CRENGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bărlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei

În străinătate . . . 6 „

ADMINISTRAȚIA :

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

INSEMNAȚII

Rugăm pe colaboratorii noștri să ne trimită *în grabă* material pentru **Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe anul 1913**. Pe manuscrite se va însemna aceasta.

-- Redactorul acestei reviste întâlnind pe valea Taslăului sărat pe un fost colaborator, l-a aflat descurajat ! Și l-ar fi descurajat Redacția printr'o scrisoare îndreptată unui P. în care scrisoare un frate de-al lui P. ar fi citit: „X e prea tânăr; să mai încerce!“ Întâi, scrisoarea nu există și al doilea, în culegeri de literatură populară despre *o încercare*, nu poate fi vorba. Această literatură, dacă poartă straiu de proză, e interesantă *mai ales* pentru cuprins, și care se poate da *mai ales* fără încercare. Și tocmai de niște povești era vorba acum trei ani, cu fostul nostru colaborator X.

SPICUURI DIN TRECUT

IX

Dintr'o carte nemțească : *«Dunărea, principele tuturor râurilor din Europa, adecă : arătare exactă a regatelor, principatelor, țărilor și orașelor situate la Dunăre, precum și o descriere scurtă,»* apărută în 1688 la Nürnberg :

«Aristocrației, numiți boiari, se poartă turcește, dar au căciuli ungurești și cai frumoși și haine de mătasă brodate cu aur.

Nevestele lor poartă legături înalte, rotunde și încinse cu pânză foarte subțire : femeile tinere împodobesc urechile, părul și pieptul lor cu diferite juvaeruri ciudate, lăngușoare, nasturi, aur și pietre scumpe și se servesc de inele.

Fetele bogate poartă asemenea juvaeruri și mâneci late. Fetele sărace se poartă ceva mai prost, dar în același fel, și poartă lanțuri de alamă și cositor și nasturi de diferite culori și mărgăritare de sticlă. Ele execută dansuri minunate.

„Ion Creangă“.—V. 9.

*96.

Dacă un Valah se înamorează de o fată, atunci el, ajutat de tovarăși, o fură de la tată și face apoi peste câteva zile și nunta. Dacă ea nu-i place în acest timp, atunci o trimete acasă la tată.

Ce privește religiunea lor, ea e compusă din mai multe opinii și seamănă totuși în ceremonii și obiceiuri cu cea romano-catolică. Ei au botezul, aprind lumânări și candelă, țin toi felul de vigelii și sărbători și peste an 3 posturi mari cari fac două treimi din an. Și aceste le țin foarte riguros și trăesc în acest timp numai cu pâine, usturoi, ceapă nuci și nu mânâncă nici brânză, nici ouă. Popii se sfințesc în Armenia; de aceea ei lasă să le crească părul și așează un bonet albastru și peste acesta o pălnie neagră lată, pe care o ridică înaintea oamenilor și o bat cu mâna spre piept: bonetul albastru însă nu-l înalță înaintea nimănui.

Leturghia și evanghelia le citesc în limba armenească pe care o numesc limbă sirică dar pe care numai popii o pot citi sau scrie, afară de aceia cari se află la curtea principelui. De aceea nici oamenii de rând nu se pot ruga, de unde proverbul că Tatăl nostru are sfârșitul său în dosul Brașovului. Ei lasă deci toate afacerile credinței și rugăciunile în grija popilor și țin toate ce aceștia le spun de lucruri sfinte. Popii au și neveste și copii și se hrănesc pe la sate ca toți ceilalți țărani din agricultură.

Valahii plâng pe morții lor foarte amarnic și-i duc la mormânt cu lumânări și prapuri zugrăviți și i înmormântează încă și cu alte nimicuri. Ei pun în mormânt ace, ață, petece de postav și pânză, un ban, precum și pâne și altele, ca morții să petreacă timpul în mormânt și să poată trăi.

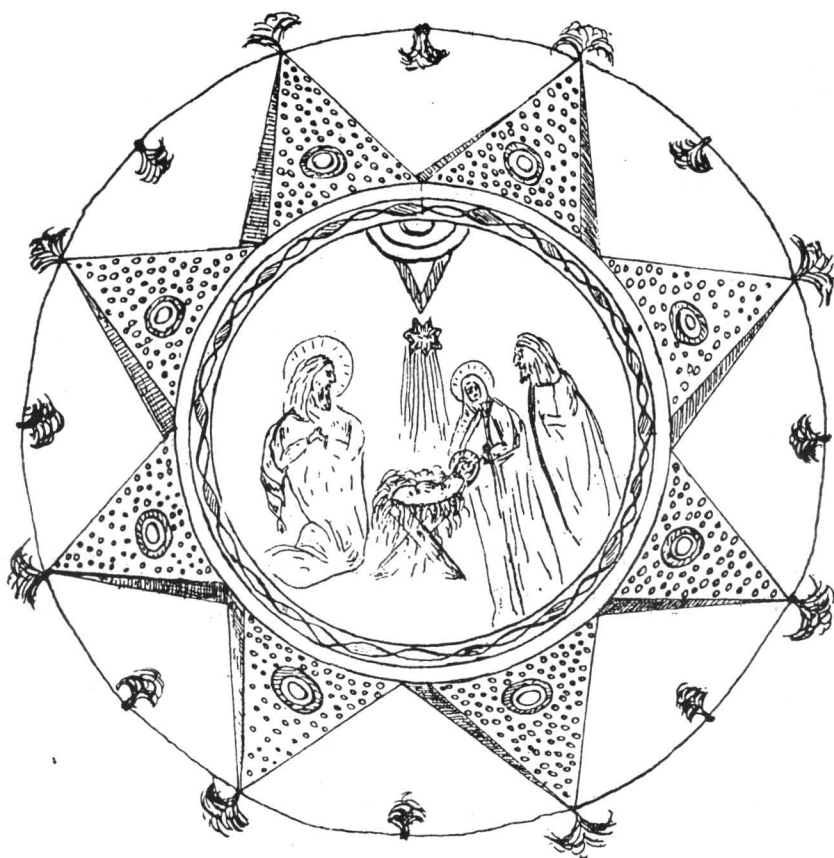
În fiecare Vineri ei aprind lumânări la mormintele morților lor pe o piatră, aduc diferite mâncări pe cari popii le ieau și le consumă pentru sufletele sărace. Ei jelesc morții lor jumătate de an cu capul descoperit și barbații și mai ales țărani nu-l acoperă nici în timpul ploaiei sau zăpezei. Înaintea satelor lor ei fac o cruce dublă ciudată...¹

Tudor Pamfile.

STEUA

Acest obicei, al ducerii cu steaua se practică la noi, în zilele sărbătorii «Nașterii Domnului» și chiar în zilele din săptămâna Crăciunului. Steaua e formată dintr'o

¹ Dionisie Olinescu, *O carte veche germană despre România în Rev. p. ist. arh. și filolog.* Vol. XII, Partea I, p. 154-5.

61. —Stea

văcălie (formă circulară) de ciur, pe care se fixează patru, șase, opt, etc. cornuri, de șifă sau carton. În vârful cornurilor sânt niște ciucuri de hârtie. Ciucuri de hârtie colorată mai sânt înșirafi și pe o sfoară, ce leagă vârfurile cornurilor. Tot corpul stelei e îmbrăcat în hârtie groasă, care se zugrăvește de câte un zugrav meșter. În față se află zugrăvită icoana Nașterii cu steaua și cerul de-asupra. Tot restul colorilor este o frumoasă combinație. În interiorul stelei, ce află un clopoțel mic; iar în dos are o coadă de care se apucă cu mâna. La stea se cântă mai mult cântece de slăvire. Steaua în timpul cântării se poartă cu fața la răsărit.

Id, Vâlcea.

Gh. Fira.

CÂNTECUL PUSTIEI

—Am fost fecior de împărat,
Și lumea am lăsat,
O, prea frumoasă pustie!

Și am venit către tine,
Primește-mă și pre mine,
O, prea frumoasă pustie!

*Ca pre pruncul a sa maică,
Când la față îl apleacă,*

*O, prea frumoasă pustie !
Pre la miez de miază noapte
Nu mă înfricoșa foarte,*

*O, prea frumoasă pustie !
Nu mă înfricoșa cu frică,
Că nu mă tem de nimica,*

*O, prea frumoasă pustie !
Nici cu a ta îngrozire,
Să nu mă faci a fugire.*

*O, prea frumoasă pustie !
Te-am iubit ca pre-o mistirie (sic)
Ce ești plină de avuție,*

*O, prea frumoasă pustie !
Te-am iubit ca pre o polată
Ce ești cu aur suflată,*

*O, prea frumoasă pustie !
Te-am iubit ca pre o grădină
Ce ești cu feliuri de flori plină,*

*O, prea frumoasă pustie !
Merge-voi prin dumbrăvioare,
Ca prin vii prea roditoare*

*O, prea frumoasă pustie !
Rămurile tale îți pleacă
Ca ruga să nu mă treacă,*

*O, prea frumoasă pustie !
Și le pleacă cât de jos,
Ca să dobândesc folos,*

O, prea frumoasă pustie !

*Și le pleacă cât de multe,
Ca ruga să mi să asculte,*

*O, prea frumoasă pustie !
Fi-voi sălbatec ca o huară
Lăsând lumea cea amară,*

*O, prea frumoasă pustie !
Ca sub a ta rădăcină,
Să scap fără de pricină,*

*O, prea frumoasă pustie !
Căci lumea am părăsit
Și la tine am venit,*

*O, prea frumoasă pustie !
Ca să urmez lui Hristos
Și să fie spre folos,*

*O, prea frumoasă pustie !
Care ne-au răscumpărat
Din strămoșescul păcat,*

*O, prea frumoasă pustie !
Și și-a vărsat sfântul sânge,
Când L-a răstignit pre cruce,*

*O, prea frumoasă pustie !
De acum până în vecie,
Mila Domnului să fie,*

O, prea frumoasă pustie !

Insemnare. Acest cântec al pustiei este scris în 1770; este prin urmare cea mai veche variantă care se cunoaște până acum.

C. N. Mateescu.

PLUGUȘOR

11.—Aho, ho, ho ! Buna sara,
buna sara, boeri mari!

De când sara o'nsărat,
Noi cu plugul ne-am luat,
Pe la case a ura,
Pe la case a colinda.
Și s'a apucat jupânul gazda,
De arat, într'o sfântă Joi,
Cu plugul cu 12 boi.

Boi bouleni,
In frunte țintăței,
In coadă cudălbei,
Mânați măi ! Hăi, hăi !

S'a dus jupânul gazda
La arat, la câmpul durat,
La mărul rotat.
Și-a arat în lungiș,
Și curmeziș.
Și-a sămănat :
Grâu de vară,
Cu năgară,
Să răsară
Până'n sară.
Grâu mărunt,
Cu arnăut,
A dat Domnul

De s'a făcut.
 S'a dus jupânul gazda
 La târg și-a cumpărat
 Seceri și secerale,
 Cu tăiuș cu zimțurile,
 Cu mănunchiu de viorele.
 Pentru fete tinerele
 Și neveste frumușele.
 Și a adus secerători :
 Bărbați și flăcăi,
 Fete și femei.
 Aleși cei mai voinicei.
 Toți secerau cum secerau
 Dar cum secera o babă cârnă,
 Cu secera 'n mâna stângă,
 Că'ndată și făcea :
 Din snopi clae,
 Din clae hodobae,
 Carele sosiau,
 Iute se'ncărcau,
 Roțile scârțiau,
 Osiile pocniau
 Și galbenii curgeau.
 Jupânul gazda,
 Vremea nu pierdea
 Galbeni în poala sumanului
strângea
 Și'n chilna carului îi ascundea.
 Iar câți îi rămănea,
 La argați îi dăruia.
 De-o ureche stânjinea,
 Ia îndemnați flăcăi!
 Hăi, hăi !
 Și unde se uita
 Jupânul gazda la secerători.
 Și vede o fată stând pe-o surcică
 Atunci o iea de *bezdrâu*,
 Și o aruncă drept în pârâu
 De strigă: miorc, bădică;
 Și alta pe-o cheotoare,
 De se *boidia* cu ochii la soare.
 Strigați flăcăi,

Hăi, hăi !
 Și unde a încărcat jupânul gazda
 Douăsprezece care mocănești
 La moară la Ivănești.
 Care încărcate cu povară,
 Ca s'ajungă până'n sară.
 Și, morarul meșter mare
 'Tu-i mama cui il are
 Se uită cam pe dos
 Și turnă grăunțele în coș.
 Trage apa iar la loc,
 Ca să curgă pe lăptoc.
 Iar moara când nu rășnește,
 Se mânie și-o strunește.
 Unde mi-o iea de șele
 De-o trăneste pe măsele
 Unde mi-o iea de lăptoc
 Să curgă făină în loc.
 Iar făina cea bălae,
 Curge iute în copac.
 Strigați măi !
 Hăi, hăi !
 Jupâneasa o cernea,
 Și'n colaci o prefăcea.
 Și făcea și colăcei
 Pentru băeți mai mitei.
 La cei cu gura căscată,
 Le rupea câte-o bucată.
 De urât, am mai ura,
 Că tot mai știm câte ceva,
 Dar ne temem că-om însera
 Și apoi nu suntem de ici, de
[coale,
 Ci de la *cuca muca*,
 Unde se face mămăliga cât nuca
 Și-o păzesc 12 cu măciuca.
 Suntem din niște munți întunecoși
 Mai rămâneți boeri sănătoși.
 Aho ! Cu bine și la mulți ani !

Auzită de la tata.
 Nemțisor-Neamț.

A. Moisei.

POVEȘTI

44.—Povestea lui Miriuță (urmare)¹

Să fi avut atunci o putere, i-ar fi nimicit pe toți. N'avea alta de făcut acum, decât să tacă și să inghită la noduri. Ajungând la bucătărie, se așeză în dosul ei pe prispă și căzând pe gânduri, de la o vreme podidindu-l lacrimile, începu să plângă. Auzindu-l fata mamei Gindra, eși afară în formă de muscă, se schimbă iar în fată, și apropiindu-se de Miriuță, îi zise cu voce blândă: — Ai venit Miriuță? — Da, am venit — răspunse el, încrezător în dragostea și în puterea ei. — De ce plângi Miriuță? — Cum n'oi plânge, dacă mama Gindra mi-a poruncit acum, ca să-i aduc până mâne dimineață, epurele cel de pe ceea lume. — Cam greu lucru Miriuță! căci din lumea asta trebuie să mergem pe o altă lume, care este dedesubtul aceștia, adică, la a treia lume de la lumea pământescă. Dar cu toate acestea, eu te voi scăpa și de această grea însărcinare dată de mama Gindra, da'i vrea să trăești cu mine Miriuță? — Oi vrea, drăguță! — Mi-i lua de soție, Miriuță? — Te-o lua drăguță! — Nu mi-i uita Miriuță? — Nu te-o uita drăguță! — În toată viața ta? — În toată viața mea! — Ii ținea la mine Miriuță? — Oi ținea drăguță! — Și mi-i lua de soție? — Te-o lua drăguță. După ce auzi aceste cuvinte din gura lui, îi zise: — Miriuță! să plecăm. Eu mă voi face o iapă năzdrăvancă cu șapte inimi de foc, iar tu să încaleci. Un lucru însă să știi: cu cât oi fugi mai tare, cu atât și tu să mă bați, ca să fug și mai tare, pentru că îi mare depărtare de aici până pe ceea lume, ș'apoi nu de alta, dar să nu ne apuce ziua; iar când mi-i vedea c'am stat de tot, să descaleci. Când voi porni să te ții bine de coama mea și să fii cu ochii închiși, căci am să merg așa de tare, încât am să stârnesc și vânturile și furtuna din somn. — Bine, — zise Miriuță și, la clipeală fata se prefăcu într'o iapă naltă, frumoasă, cu coama lungă și creafă; ochii îi scânteiau, iar din largile ei nări eșia foc. Bătu din picior odată, și Miriuță încălecând, închise ochii, și ea își luă zborul. De ce iapa fugia mai tare, de ce și el o întăria cu bătaia. Vânturile și furtuna se stârniră, și Miriuță se ținea bine să nu cadă. Numai vâjăituri pe la urechi, gemet de pământ și țipăt de pasări necunoscute auzi. În colo, nimic. De la o vreme simți că iapa stă. Sări numal de cât jos și, când deschise ochii și se uită la iapă, ea era numai o spumă, albă peste tot și găfăia așa de tare, încât dacă ar fi fost o fântână în fața ei, ar fi tras toată apa afară. După ce își mai veni în fire, îi zise iapa: — Miriuță! eu mă voi face o ca-

¹ v. no. trecut, p. 240

păucă, ca să mă duc s'aduc epurele cel de pe ceea lume pe gaura ce-o vezi dinapoia mea și'n care am călcat când am stat; iar tu, să te ații la gaură ca să-l prinzi când a eși. Ochii să-ți fie numai la ea veșnic, căci de te vei uita în altă parte, l-ai pierdut. Sfârșind aceste vorbe, iapa se prefăcu iute într'o capaucă naltă, care tușni pe gaură, iar Miriuță rămase singur uitându-se la intrare în cealaltă lume. De la o vreme, începându-l a-l durea ochii, voi să se mai uite și prin prejur, crezând, că epurele n'o să vină așa de curând. Dar abia își ridică ochii de la gaură, și-auzi deodată ca un șuerat. Așa de iute tușnise epurele pe gaură afară și acum fugea de-și scotea ochii. Na! destulă treabă! Prinde-l acum dacă-l poți! își zise Miriuță, încremenind. După aceasta la câțva timp, s'arătă și capauca de-asupra găurii, scăldată în sudoare și cu limba scoasă de-un cot. Văzându-l, că n'are nimica în mână, îi zise supărată: — Unde-i epurele Miriuță? Așa-i că l-ai scăpat? Nu mai sta mult la gânduri că nu-i timp, hai; fă-te în grabă un băețel cu picioarele și mirosul de ogar și fugi pe gaură, căci epurele trebuie să se fi vârat pe-o alta și să se fi dus iar pe ceea lume. Să fugi cât te-or ținea picioarele și de la un timp ai să găsești o casă mare; să intri înăuntru și să stupești pe horn de trei ori, și îndată o să înceapă a intra în casă mulțime de câni și la urmă unul gulerat; acela să știi, că-i epurele. Tu să te-ații la ușă și cum îl vei vedea că intră, să și pui mâna pe el; dar să bagi bine de seamă să nu-l scapi; și prinzându-l, să încaleci pe dânsul ținându-te de urechile lui, și să-i dai pînteni să fugă cât mai iute, căci îi timpul scurt. Să știi, că eu te aștept aici. Și acestea zicând, se atinse capauca cu botul de Miriuță și el schimbându-se într'un băețel, pieri pe gaură. Fugi cât fugi și când văzu o casă mare în cale-i, intră înăuntru, stupi de trei ori pe horn și îndată începură a intra la câni. Se puse de pândă la ușă și, cum îl zări pe cel gulerat că intră, puse mâna pe el, se aruncă de-asupra-i prinzându-l de urechi și, goană băete. Epurele știa singur drumul. Când îl vedea că tot contenește, îl isbia cu picioarele și într'o clipă ajunse de-asupra găurii. Cum zări pe capaucă, epurele s'opri plin de frică, iar Miriuță desălecând, căta să nu-l scape. — L-ai adus Miriuță? — Adus, răspunse el obosit. — Acuma Miriuță, eu iar mă schimb în iapă. Tu să încaleci iute, să iei epurele cu tine, dar să nu mai ții ochii închiși ca să nu-l scapi și, de ce mi-i vedea fugind mai tare, de ce să mă bați, ca să fug și mai amarnic, căci timpul e scurt; iar când îl vedea c'am stat de tot, să descaleci. După aceste cuvinte, capauca se și schimbă în iapă, dar mai mare decât cea dintâi; Miriuță se schimbă iar cum fuse mai înainte, se asvârli iute pe ea cu tot cu epure, și iapa își luă zborul. Acum însă fugia atât de tare, încât Miriuță nu mai vedea înainte decât o întunecime mare. Epurele mai icnia din când în când pe la să-

rituri, iar el dându-i câte-un ghiont îndesat, îl alina îndată. Deși sbura iapa, el tot o bătea cât ce putea. La o bucată de vreme s'auziră trei pocnituri mari și iapa se opri deodată sguduind pe Miriuță cu tot cu epure. Ce se întâmplase? Din pricina goanei celei mari, îi plesniră epei trei inimi. Noroc, c'au apucat a ajunge acasă. După aceste pocnituri, iapa scoase un gemet și un pârau de sânge începu să-i curgă pe nări. Miriuță descălecându-se, iapa îi zise: — Ia în grabă epurele și fugi la mama Gindra, căci s'apropie timpul, ș'apoi să nu ți se întâmple ceva. Dar bagă de seamă să nu intri înlăuntru și, când te va întreba dac'ai adus epurele, tu să i-l arunci din prag, căci el o să fugă îndărăt. Iar când ți-a spune, ca să i-l prinzi din nou, tu să i zici: — Odată m'au făcut mama, odată ți l-am prins și eu. De dânsa să nu te apropii, căci te zugrumă. Hai, fugi Miriuță! — zise ea schimbându-se în musculiță și ducându-se în închisoarea ei. Cum ajunse el la mama Gindra, ea îl întrebă uitându-se chiorăș la dânsul. — Ai venit Miriuță? — Venit mamă Gindră, — zise el. — Mi-ai adus epurele de pe ceea lume după cum ți-am poroncit? — Adus, mamă, Gindră, adus! și în acest timp îl zvârli în spre dânsa. Epurele, după ce făcu câteva otrocoale fugărit de mama Gindra, care umbla să-l prindă, *tușni* pe ușă afară, fără a fi oprit de Miriuță. — Ei, ce-ai făcut? — zise sgrimțoroaica încruntându-se. — Ce să fac? N'am făcut nimic — răspunse ei. — Să te duci acum și să-mi aduci epure'e din nou! Ai înțales? — Nu pot mamă Gindră. Odată m'o făcut mama, odată ți l-am prins și eu. La aceste cuvinte, hârca înghiți gălușca și-și mușca numai buzele de ciudă. N'avea ce să-i facă, căci el i-l prinsese odată și i-l adusese. Ce i-a poroncit, el a făcut întocmai. — Da'ți pare bine, mamă Gindră, că ți l-am prins? — Da așa-mi pare de bine, ca și cum mi-ai fi zvârlit cu o mână de cenușă între ochi; și după ce se gândi câțva timp, îi zise: — Du-te iar la bucatărie și spune bucătarului c'am poroncit eu să'ți dea o fasolă care să-ți fie de hrană pe astăzi și diseară să-mi vii iar la poruncă! Ai înțeles Miriuță? — Înțeles, mamă Gindră, răspunse el plecând. I se părea ciudat de tot bucătarului *prizărdt* că-l mai vede încă în viață pe Miriuță, căci el se aștepta. ca mama Gindra să-l omoare cât mai curând, dar cu toate acestea el nu-i putea face nimic. Ce cerea, trebuia să-i dea îndată. Miriuță luă fasola și se așeză pe prispă. Tot gustând din ea câte o chișcătură și uitându-se, ba încoace, ba încolo, trecu timpul pe nesimțite și veni ceasul poruncii de seară. Plecă numai de cât. Când îl simți c'a venit la poruncă, mama Gindra îl întrebă: — Ai venit Miriuță? — Venit mamă Gindră. — Fost-ai la bucatărie ca să-ți dea după cum ți-am poroncit o fasolă? — Am fost. — Ai mâncat-o? — Mâncat. — Te-ai săturat? — O leacă. — Miriuță! — Aud, mamă Gindră! — De-acuma să-mi faci tu altă treabă și anume: să te duci la

soră-mea, care locuiește în celălalt capăt de împărăție și să-mi aduci pieptenele ei de lăutoare ca să mă lau. — Ai înțales? — Înțales! — Bagă de seamă ce ți-am spus! Mâne dimineată, să-mi fii aici cu pieptenele, că de nu, apoi te-ai sfințit! — Bine, am să-l aduc, zise el pornindu-se. Tălpii iadului însă, nu-i era de pieptene ca să se leie, cum nu i-i mâții a linge sare,—vorba Românului,—pe cât îi era ca să-l foarfece soră-sa. Și el pricepu doar acest lucru. Pe lângă aceasta nu-i mai dădeau pace nici dracii când îl vedeau că vine gânditor de la poruncă, căci tot își inchipuiau că i s'apropie sfârșitul. Cum ajunsese în dosul bucătriei, se așază pe prispă și, de frica mamei Gindra,—pe de o parte—și pe de alta, de dorul celor de pe lumea cealaltă, îl pâlî un plâns jalnic. Fata mamei Gindra înduioșându-se la plânsul lui, eși din închiisoare în formă de muscă, se schimbă iar în fată și, oprindu-se dinaintea lui, îl întrebă: — Ai venit Miriuță? — Da, am venit, răspunse el uitându-se la ea, ca și cum i-ar fi cerut ajutor. — Da de ce plângi, Miriuță? — Cum n'oi plânge, dacă mama Gindra mi-a porocit acum, ca până mâne dimineată să-i aduc pieptenele de lăutoare de la soră-sa. — Eu te voi scăpa și de această însărcinare a mamei Gindra, da'i vrea să trăești cu mine Miriuță? — Oi vrea drăguță. — Mi-i lua de soție Miriuță? — Te-oî lua drăguță. — Ii ținea la mine Miriuță? — Oi ținea drăguță! — Nu mi-i uita Miriuță? — Nu te-oî uita drăguță! — În toată viața ta? — În toată viața mea! — Ii ținea la mine Miriuță? — Oi ținea drăguță? — Și mi-i lua de soție Miriuță? — Te-oî lua drăguță. Innoind astfel iar vechiul legământ, îi zisă: — Ascultă, Miriuță! Mamei Gindra nu i-i atât de pieptene, cât i-i ca să te facă bucăți soră sa și de aceea, uite te-așteaptă un cal năzdrăvan pe care ai să încaleci; și, suflând de trei ori spre hambarul ei veni calul și în urma lui o mătă și un șoarece; na-ți apoi mătă și șoarecele acesta. Mătă o să meargă înainte ca să-ți arăte drumul și tu cu calul și cu șoarecele să te ții de dânsa. Cum îi ajunge, ai s'o găsești pe soră-sa depănând în casă și, când i-i cere pieptenele de lăutoare, ea o să zică că-i în pod și o să te pună ca să depeni în locul ei, ca ea să se ducă să-l eie. Tu să știi însă, că pieptenele îi pe coardă și când ea s'a sui în pod ca să-și ascută dinții de o piatră de moară pentru a te pute *habucăți* și te va lăsa la depănat, tu să chemi în grabă șoarecele de-afară la depănat, mătă va rămânea pe prispă, și tu întinzând mâna pe coardă, iea pieptenele iute și fugi, căci ea-i bătrână și n'o mai ajută picioarele ca să se ia după tine când a vedea c'ai pierit cu pieptenele. Auzi Miriuță? Așa să faci! Hai porniți, și să mergeți iute, că timpul se strecoară ușor. Sfârșind acestea, se prefăcu în muscă ducându-se la locuința ei, iar Miriuță încălecând, porni. Mergea mătă, mergea și calul, dar nici șoarecele nu se lăsa. Când mătă mai rămânea în urmă ca-

să se mai răsuflă, calul o striga ca să-i arăte calea, căci pe această mătă mama Gindra o avea de la soră-sa, și de asta știa ea drumul. Cum ajunsese, lăsă calul în dosul casei ca să nu fie văzut, mătă și șoarecele rămaseră pe prispă, iar el se opri în prag. Cum îl zări, îl întrebă sfrijită și uriciumea lumii, care depăna: — Ai venit Miriuță? — Da, am venit, — răspunse el. — Da ce mai veste pe la soră-mea? — Bine! M'a trimis, ca să-i dai pieptenele de lăutoare, căci a făcut prea mulți în cap și vrea să se leie. — I-l voi da; dar vină tu și deapănă în locul meu, că eu mă sui în pod să ți-l aduc, căci nu-l am în casă. Hârca se sui în pod, iar el ferindu-se de ea, trecu la depănat. Când o văzu că s'a suit de-a binele în pod, chemă șoarecele la depănat, întinse mâua pe coardă, luă iute pieptenele, trecu apoi în tindă și, pe când hârca își ascuțea dinții, el îi luă binișor scara de la pod, făcu semn șoarecelui să iasă, iar el încălecând pe cal, care îl aștepta dinaintea ușii, pieri. Un gemet grozav s'auzi în urmă. Hârca căzuse pesemene din pod și-și desbinase vr'un picior. Miriuță dădu piteni calului, care mergea ca gândul, și într-o clipă ajunsese acasă. Fata mamei Gindra simțindu-le apropierea, eșise afară și văzându-l pe Miriuță care descălecuse de pe calul înspumat, îl întrebă; — Ai venit Miriuță? — Venit, răspunse el. — Ai adus pieptenele de lăutoare? — L-am adus. — Fugi și-l du degrabă mamei Gindra, că te-o fi așteptând să se leie, zise ea pierind ca musculiță. Miriuță fără să mai zăbovească, se șterse numai de sudoare, și porni. Cum ajunsese, mama Gindra îl și întrebă înfuriată că așteptatase câțva: — Ai venit Miriuță? — Venit, mamă Gindră? — Mi-ai adus pieptenele de lăutoare de la soră-mea, după cum ți-am spus? — Adus, zise el aruncându-i-l. Ce făcea ea când ai ajuns? Ce să facă? Depăna. — A voit să ți-l dea? — De la început nu cam vroea și cu vai nevoie ce-am putut-o îndupleca să mi-l deie. — Da îți pare bine, mamă Gindră, că ți l-am adus? — Da, așa-mi pare de bine, ca și cum mi-ai zvârlit cu o mână de sare între ochi. Era turbată sfrijită, și-ar fi voit să-l facă pulbere, dar nu putea, căci tot ce îi poruncise, i făcuse. — Dar pentru că mi-ai făcut treabă, — zise ea prefăcută — du-te la bucătărie și spune bucătarului c'am poruncit eu să-ți dea o fasolă ș'un sfert, care să-ți fie de hrană pe astăzi și diseară să-mi vii iar la poruncă! — Ai înțales? — Înțales, zise el plecând. Deși îl strâmbau dracii și-acum care'n cotro, — când mergea, — el însă nici nu se mai uita la dânsli, ci-și căuta de drum. Sosind la bucătărie, luă de la bucătar o fasolă ș'un sfert, mănăcă tot și trecând dindos la locul lui, îl cuprinse gândurile fără voce. Mult am eu oare să mă chinuesc aici? își zise, și începu să plângă și să blastăme ceasul nașterii, dorindu-și mai bine moartea decât o așa viață. Dar în loc de moarte s'apropiă de el iubita lui, fata mamei Gindra, și-l întrebă îngrijată: — De ce

plângi Miriuță? — He... hei...! zise el oftând, cum să nu plâng, dacă văd că nu-mi mai dă drumul de aici mama Gindra? A fost vorba să slujesc trei ani, căci pe trei ani m'a giuruit și tata și, acuma văd, că am slujit patru ani aici și calc încă pe-al cincilea, căci acolo o noapte ține cât un an de-al nostru. — Dar dacă te-ai lua eu de aicea — zise fata — și am fugi amândoi de mânia mamei Gindra pe lumea cealaltă pământescă, pe lumea veseliei și a frumuseței, pe al căruia cer strălucește soarele, luna și stelele, în lumea aceea unde iubirea înflorește ca un trandafir, și unde inimele s'apropie una de alta cu atâta putere? Ce-ai zice tu Mirință? — Ce să zic? răspunse el invoioșându-se. N'as mai putea de bucurie! — Hai, atunci să fugim, Miriuță! — Hai! — Te-ai scăpa de mânia mamei Gindra și aș fugi bucuroasă cu tine pe lumea cea pământescă, dar acolo îi vrea să trăești ca mine, Miriuță? — Oi vrea drăguță! — Mi-i lua de soție, Miriuță? — Te-oi lua drăguță: — Nu mi-i uita Miriuță? — Nu te-oi uita, drăguță! — În toată viața ta? — În toată viața mea! — Li ținea la mine Miriuță? — Oi ținea drăguță! — Și mi-i lua de soție Miriuță? — Te-oi lua drăguță.

(Urmează)

N. V. Hănțescu.

DATINE SI CREDINȚE

1108. — În seara Bobotezei. 5-6 Ianuarie, se mătură coșul de funingene și se păstrează funingenea până la 9 Martie, când sunt cei 40 de mucenici. În această zi de dimineață, se presară funingenea prin vie. Cum stă atârnată funingenea de coș, tot așa vor sta atârnați strugurii de viță.

Tot în ziua de 9 Martie se pune — în locul, unde se desface tulpina pomilor — cocă din cea care a rămas la facerea *bradoșilor* (Bradoșii numiți și mucenici, sunt colacii cari se fac și se împart în ziua de 9 Martie. Se fac în forma lui 8, se înțeapă cu o țevă — care i scoate brobonați — și când sunt scoși din cuptor sunt mânjiți cu miere sau cu sos de zahăr, dacă nu se găsește miere.) Coca se pune tot pentru îmbelșugarea roadelor.

1109. — Dacă faci Vineri la *igliță* să înțepi de trei ori în pământ cu iglița. Când vor întreba sărbătorile dacă ai lucrat în ziua lor și ce a nume lucru, Vinerea le va răspunde că ai înțepat în pământ.

1110. — La 1 Februarie te duci la vie cu plosca plină de vin și cu inima bună. Tai 2-3 coarde de viță și versi pe tu'pina viței puțin vin. Vii apoi acasă și-i tragi un chei strașnic. Se chiamă, c'ai făcut *zărezanul*, pentru îmbelșugarea rodului viței.

III.—Este o buruiană numită *răstoglină*. Crește prin păduri pe la rădăcina tufelor. O culeg două femei, cari pleacă de acasă împreună. La marginea pădurei se despart și se desbracă în pielea goală în locuri deosebite, fără să se vadă una pe alta. Așa desbrăcate pleacă după răstoglină și dacă întâmplarea le întâlnește când găsesc rostoglină se bat cu tot dinadinsul, bătaie neprefăcută. Se sgârie până le dă sângele și-și jumulesc păr din cap până rămâne una invinsă. Fug apoi și se îmbracă degrabă, fără să scoată o vorbă și pleacă acasă. Dacă cumva nemerește fiecare la toatele celelalte se îmbracă cu ele și nu le schimbă de cât când au pus răstoglină la *păstru* bun.

Ea se ține legată într'o batistă sau într'un *gogoloi* de său.

De ce atâta nebulie și amar până să culegi buruiana aceasta ?

Pentru că numai cu o bucățică de rostoglină aruncată în casa sau în curtea cuiva poți face iad din traiul cel mai tihnit și din înțelegera cea mai desăvârșită, balamucul cel mai drăcesc. Se și zice celor ce trăiesc rău în casă că «li s'a aruncat răstoglină.»

III2. Ghiocile ouă or să nu se puie pe foc, ci să se arunce la gunoi, ca să nu se coacă ouăle în găini și să curme ouatul.

III3. Când sunt vitele noaptea pe câmp, la pășune, femeia pune la cățul la verigi (lanțul atârnat de lemnele coșului pentru ca să se prindă caldarea.) Inchizând lacătul, închizi gura lupilor.

III4.—Când pleacă omul la sămănat, nu se dă gunoiul afară.

III5.—Să nu pomenști luna nouă în casă că ți se sparg străchi-nele.

III6.—În dimineața mânecătorii (când se pun crăci verzi pe la uși) se scoală fata de mult și umblă cu toate obiectele de treabă din casă, inchipuind că lucrează cu ele. Astfel se face că toarce cu furca, că mătură cu mălura, că țese cu războiul, etc. Făcând așa, tot anul se va îndemna la treabă și-i va fi dragă munca.

III7.—În ziua de Ignat femeile nu lucrează lucru femesc ca să nu ic-nească ca porcul.

III8.—În ziua de sf. Toader nu se spală că e rău de cai, iar în noaptea lui nu eși afară, ca să nu te isbească calul, pe care umblă sfântul în noaptea aceia.

III9.—În Sâmbăta brânzii (a lui Lazăr care a căzut din copaci) nu lucrezi la veșmintele bărbătești, de oarece vor cădea din pom când se vor urca la vre-o treabă.

Principele-Ferdinand. Teleorman.

Pr. Florea A. Drăghici.

III20.—Femeia însărcinată când merge la mort, să se lege la un deget cu ceva roșu, ca nou-născutul să nu fie galben ca mortul, ci roș.

1121.—Pe dinaintea femeii însărcinate nu e bine să treci, căci naște cu greu și ai păcat.

1122.—Femeea însărcinată când merge după apă să stoarcă bine olurile, să nu fie apă în ele, căci de va fi nou-născutul de parte bărbătească îi vor fi testiculele neegale.

1123.—De cumva vine vre-un oaspe la lăuză și vrea să vadă nou-născutul, trebuie să-l cinstească, căci și cei «trei crai» numai pentru daruri au putut vedea pe Isus.

1124.—Din mânele lăuzei nu e bine să iea nimeni pe noul născut, ci ea îl pune pe pat ori alt undeva și de acolo să-l iea cine vrea, căci la din contră, îi iea laptele.

1125.—Când mama nou-născutului nu are lapte și știe că vre-o nevastă care a venit la ea a luat copilul din mâinile ei, o cheamă la ea, îi pune nevestei apă în mâni, iar lăuza bând apă din pumnii ei, zice : «Dacă tu (d-ta) mi-ai luat laptele meu, al meu să vină la mine, iar al tău să rămână la tine.»

1126.—Când nou-născutul e la botez, dacă e prunc — tata, ori dacă e fată — mama lucră ceva iute, ca nou-născutul să fie sprinten.

1127.—Când nou-născutul e la botez i se scot scuticele afară, ca să nu fie siliți a le usca mai târziu tot în casă.

1128.—Peste scutice să nu sfințească (apună) soarele.

1129.—Când scaldă mama nou-născutul, după ce l-a scaldat se udă cu puțină apă mama amândoi genunchii și zice : să fie drept(ă) și harnic(ă) apoi iea puțină apă (tot din scăldătoare) și pune în sân atât ei cât și nou-născutului ca să aibă somn bun.

1130.—Apa în care s'a scăldat nou-născutul să nu se arunce ori-unde ci se sapă o gropșoară lângă vre-o poartă a gardului sau lângă alt lemn uscat, ca puterea noului născut să nu meargă la lemn.

1131.—Scalda să nu se arunce din troacă (covată) ci să se scurgă încet, ca și somnul noului născut să fie lin.

1132. Când lăuza nu are cu ce să-și alăpteze noul născut, iea fâșia (cu care leagă n. n.) de la ea, leagă o ceapă și o lingură apoi merge în trei dimineți după olaltă, începând de Marția, înainte de răsăritul soarelui—la fântână și trăgând vadra, bea apă cu lingura de trei ori zicând cuvintele următoare după fiecare băutură :

Eu beau cu lingura apă.

Să-mi vină lapte ca la o vacă.

Apoi imbucând din ceapă de trei ori zice după fiecare imbucătură :

Eu imbuc din ceapă

Să-mi vină lapte ca la o iapă.

Dacă însă nici după aceasta nu-i vine lapte, e credința că nou-năs-

cutul nu e de trăit.

1133.—Când noul născut vede *ciurda* (până la etatea de un an) i se dă vre-un *bătuț* ori vre-un fir de pai ca noaptea visând să nu se sperie.

Bara, Transilvania

P. Ugliș.

1134.—Zice că mătrăguna i-aducătoare de avere. Dacă te duci într'o zi de Duminică acolo, în câmp la dânsa și-i dai mâncare și băutură, —vin și pâne, și-o iai cu lăutari și cu norod acasă, pe urmă o ții tot în cînste și te-arăți voios și nu te sfădești cu nimeni și nu blastămi, —că de te scapi cu ceva dintr'aiestea te omoară,—apoi poți s'o trimești ori și unde și să-i cei ori șice, că-ți aduce și-ți dă.

Da atâta să știi, să nu care cumva să treacă Duminică fără a nu-i aduce lăutari și Români din sat să facă joc, iar tu să fii tare bucuros, mai ales în ziua asta.

1135.—Cică dacă ouă găina o stărchitură de ou și ține cineva stărchitura cea subțioară 9 zile și 9 nopți într'o casă pustie, fără sămân de cruce, ori icoană, iese un pui mititeluș și negru, și-acela-i dracul. Dracul ista i-acelui care a ținut oul subțioară și-l poate trimete unde vrea să-i aducă ce-i vrea inima, da trebuie să fie cică cu inima tot voioasă și să-i deie îngrijire, și cu nimica să nu-i bănuiască, că-l omoară când nici gândește.

Amu dacă oul cel stărchit îl strici și-l întinzi pe farfurie, fără să-l sdrobești, iese un cap de șarpe.

1136.—Dacă ți s'arată prin vis un jidan, se zice că ți s'o aratat îngerul, iar dacă te 'ntâlnești c'un jidan când pleci la drum are să ți meargă tare bine pe orișiunde te-i duce și ori ce-i face.

1137.—Când geme o apă, are să cheară un om în ea.

1138.—Iarna când huește pădurea, are să viscolească.

1139.—Când întrece-o lingură la masă, are să-ți vie un oaspă chiar atunci.

Dongele-Vaslui

G. I. Popescu

BOLI LA OAMENI. LEACURI ȘI DESCÂNTECE

158.—De fiori (*De luat în de vânt*)

Când te izea cu frig, când te înfioarează, când ți se sburlește părul de pe corp de frig, sau mai bine când ești cam răcit, mai ușor, ca să-ți treacă, faci astfel: te duci la un pățul acoperit cu coceni și rupi în *chezi* o mână de frunzișoare de acelea ce le bate vântul. Vii în casă, și într'un ceob cu cărbuui aprinși, pui tămăie dela Bobotează amestecată cu acele frunzișoare. Apoi descalțat, *desfălăurat*, sau numai desfăcut la

¹ Din patru colțuri, cruciș.

toate hainele, te-aplecă pe acel fum, de altfel foarte tare ca să-l respiri. După ce ți-ai afumat toate părțile corpului, îl stingi cu apă zicând : «Boală, cu vântul ai venit, cu vântul să te duci.»

Acel scum îl lepezi într'un loc curat.¹

Spusă de mama Boureni-Dolj.

N. I. Dumitrașcu.

159.—De săgetătură²

A purces săgetătura
Și cu pocitura³
Pe câmpii fugind și țipând
Și nimeni nu le-a văzut,
Nimeni nu le-a auzit;
Numai Maica Domnului
Le-a auzit și le-a văzut,
Și le-a și întrebat:
— Unde vă duceți săgetătură
Și cu pocitură
Pe câmpii fugind și țipând ?
Noi ne ducem la (cutare)

Să-l (s'o) săgetăm și să-l pocitim
— Nu vă duceți la (cutare)
Să-l săgetați și să-l pocitați;
Duceți-vă pe câmpii
Prin urlați și prin iaduri
Și lăsați pe bolnavul (cutare)
Curat și luminat
Ca maică-sa ce l-a făcut
Ca Dumnezeu ce l-a lăsat
Să-i fie de leac.

Auzit de la moș Ștefan Tântu Gău
reni-Vaslui.

Descântecul se face în apă ne-ncepută. Zicând descântecul de trei ori, stângem în apă nouă cărbunii aprinși. După aceea se spală cu ea pe față, pe piept și pe părțile trupului unde simte înțepături de săgetătură.

S. P. Chiricel.

160.—De roșată

A plecat omul roș poroș,
În pădurea roș poroș
Cu toporul roș poroș.
Și-a tăiat lemnul roș poroș
Și l-a luat în spate roș poroș
Și l-a dus la casa roș poroș
Și l-a pus pe trunchiu roș poroș
Și a tăiat lemnele roș poroș
Și le-a dus în casă roș poroș
Și-a făcut focul roș poroș,
În cuptorul roș poroș

Și s'a dus la pârâu roș poroș
Cu coafele roș poroș
Și-a adus apă roș poroș
Și-a pus în oale roș poroș
Și s'a încălzit apa roș poroș
Și s'a dus la târg roș poroș
Și a cumpărat făină roș poroș
Și a pus-o în sac roș poroș
Și-a dus-o la casă roș poroș,
A cernut-o prin sită roș poroș,
În covată roș poroș

¹ Spune mama . „M'am pomenit în vis c'o femeie: „Doamne, Nițo, fă tu așa (ca mai sus) și-ai să vezi c'are să-ți treacă.“ Și a doua zi, seara, am făcut așa și dimineața nu mi-a mai fost nimic.”

² Junghiu puternic, dureros.

³ Moleșală grea, boală ca din senin.

Și-a plămădit pânea roș poroș
 Și-a dospit pânea roș poroș
 Și a făcut pânea roș poroș
 Și-a pus-o în cuptor roș poroș
 Pe lopată roș poroș
 Și s'a copt pânea roș poroș
 Și a scos pânea roș poroș,
 Cu lopata roș poroș
 Și-a pus-o în dăsași roș poroș
 Și-a tăiat-o cu cuțitele roș poroș
 Și-a dus-o la târg roș poroș
 Și-a pus-o pe mese roș poroș
 Și cel ce-a mâncat a crapat
 Și cel ce-a văzut a orbit
 Cel ce a auzit a asurzit
 Și toți au pierit.
 Așa să peie potca

Giunghiurile și săgețile
 Și roșata și ochii cei răi
 Să peie, să răspeie,
 Ca spuma de mare
 Ca roua de soare
 Ca stupitul sub picioare (aici spun
 ne numele bolnavului)
 Nu gândi nimică
 Că bine ți s'alege
 De tot leacul tău
 Să saie, să răsai
 Ca argintul curai
 Ca aurul strecurat,
 Ca Dumnezeu ce te-a lăsat.
 Descântecul de la mine și leacul
 de la Dumnezeu.

161.—Ca leac pentru roșată se pune mămăligă crudă la locul durut.

162.—Se mai face un fel de ceai din romoniță și săcărică; acestea fierde laolaltă și în loc de apă, bolnavul să bea din acest ceai.

Auzite de la Acsinia Filimon Mătu din Valea-Putnei Bucovina.

Teofil Bisom.

163.—De bube dulci

Voi bube dulci,
 Bine vă primenirăți,
 La bisărică plecarăți,
 Calea v'așinui
 Cu pământ că vă mânjii.
 Voi vă mânîarăți
 Din vârf v'aplecarăți,
 Din rădăcină vă uscarăți

Și din trup secarăți
 Să v'aplecați
 Să vă uscați
 Și să secați
 Pe N. să-l lăsați
 Curat, luminat,
 Ca roua din cer picat.
 Antonești-Teleorn. M. Apostolescu.

164. De albeață

Albeață prin pălitură,
 Albeață prin săgetătură,
 Albeață din sărbătoare,
 Albeață de Vineri,
 Albeață de Miercuri,
 Albeață de 99 de feluri,
 Să nu rămâi nici cât un fir de mac

În Marea Neagră aruncat,
 În patru despicat.
 (Se descântă cu busuioc)

De la mama, Aglaia Urzică din Vârful-Câmpului, Dorohoi.

D. Urzică

VORBE ADÂNCI

- 755.—Nu zice hop, până nu-i sări.
- 756.—Rău, când are omul mai lungă Sâmbăta de cât Duminica, —va să zică atunci când e mai lungă cămeşa de cât fusta.
- 757.—Rău, când chiorul prinde la ochi.
- 758.—Amu le pare rău celor ce au murit, — se zice atunci, când după un şuvoiu mare de ploaie repede, se face iarăşi vreme frumoasă.
- 759.—Ascunde-ţi oca din turească, să nu i se vadă gâtul; adică bagă de seamă, că semnele mărturisesc împotriva zisei tale.
- 760.—Nu cauţi cănele, ci cauţi a cui e cănele.
- 761.—Mai văzut-ai piele de drac întinsă pe gard?
- 762.—Îţi doreşte şapte turme de oi şi 14 de lupi!
- 763.—Baba bătrână nu se teme de ciomagul gros.
- 764.—Nu ți-i ciudă că trece şoarecile prin brazdă, dar ți-i ciudă că face cărare.
- 765.—Lasă, c'are să fie căldură, de-are să treacă genunchii de gură, adică are să vie iarna.
- 766.—Omul pică din'r'un copac şi încă se hodineşte... vorbă ironică, pentru cei, cari făcând o treabă cât de neînsemnată, caută degrabă odihnă.
- 767.—Lungă-i limba boului, dar el n'o arată toată.
- 768.—Omul care poate duce un ũhal de meu pe gheaţă, n'are dreptul să zică vre-o dată că nu poate avea copii, —va să zică: e uşor a avea dar greu a ţinea copii.

Mănăstireni-Botoşani.

D. Furtună.

- 769.—A dat răsfulul în ei.
- 770.—A ajuns coada cap.
- 771.—A băut pisica oţet=s'a iuţit.
- 772.—A pus mînuşa unde-i place.
- 773.—Asta-i rac pe colac,
- 774.—A fi stîlpul casei.
- 775.—A pus-o la ciochină, la uitare.
- 776.—Are balta peşte.
- 777.—A înţecat dracul colacul. Acolo e şi dracul cu colacii.
- 778.—Bună ţară, rea tocmeală.
- 779.—li cade coada de râie şi tot ţine bârligată coada în sus.

780.—Cine-o râde, să plătească.

781.—Cum e sfântul, și tămâia.

782.—Cade omul din tufan și tot s'odihnește un an.

783.—Cine mișcă tot mai pișcă,

784.—Cine șade, coada-i cade.

785.—Calul este cu patru picioare și tot se poticnește.

786.—Cui e foame, codri visează.

787.—Călătorului îi stă bine cu drumul.

Jud. Olt

G. Poboran

788.—Șarpele nu te mușcă până nu-! calci pe coadă.

789.—Parcă are peri de lup, așa fuge lumea de el.

790.—Trage ca mielul la oaie, adică cu plăcere, blândețe și bună-voință.

791.—La el nu găsești nici cât a orbi un șoarece=e sărac cu desă-vârșire.

792.—Ca glonțul din pușcă=fuge de-i scapără picioarele, de mănâncă pământul.

793.—De oamenii spâni, însemnați, să te ferești, să fugi ca de dracul.

794.—După ce că e urît îl mai chiamă și Neacșu.

795.—Se ține după el ca scaiul de oaie.

796.—Fierbe sângele 'n el=de năcăjit și supărat ce este.

797.—Om adânc=șiret și prefăcut,

798.—Somnul e rupt din moarte.

799.—Trăiește ca viermele în hrean=s'a învățat cu răul.

800.—Se oblojește la nas, ca să-i treacă de deget.

801.—Tranca-fleanca, mere acre; se zice despre cei care vorbesc de-geaba, trângănesc de pomană.

Auzite de la părinții mei Ioana și Nae M. Popescu din com. Voicești Jud. Vâlcea

I. N. Popescu.

802.—Eu o țin de coarne și el zice că e șută.

803.—Vorba ăluia : «Să fie mama cât de slabă, dar numai să miște din labă !

804.—Tai fagurele de la ulei și plec de mănânc miere la altul.

805.—Pe-un magar prost îl mai duc și oile.

806.—Țin la tine ca ȋiganul la pila ruginită.

807.—Acu' nu câută cucul ci urlă lupul.

808.—Dor n'am avut vre-o mie și-am pierdut vre-o sută.

809.—Ai rămas ca o pilă ștearsă.

810.—Șapte cântă, șapte joacă.

811.—Ei de, ca omul, tot de-ai noștri !

Din Obilav-Vâlcea, Boureni și Risipiți-Dolj.

N. I. Dumitrașcu.

812.—A-și căpăta *alageaua*==a o păli.

813.—A avea albeață în călcăie==a face pe bolnavul fără ca să aibă ceva.

814.—Tot doi bani ș'un ort==și cu asta tot nimic nu faci.

815.—I-a ieșit brânza'n barbă==a îmbătrâni.

816.—Parcă-i o *brezaie* se zice despre femeia, căreia îi place să se gătească, dar n'are gust.

817.—Parcă-i copt în călți se zice despre omul gălbicios și bolnav.

818.—A fi *cârjaliiu*==a fi om șiret, fără rușine.

819.—A pune la gurguiata==a da uitărei.

Trusești Botoșani

C. Atanasiu.

820.—Nu-s bătrân de bătrânețe, ci-s bătrân de fuste crețe==când vrea să spună unul c'a fost mare craiu în tinerețe.

821.—Da ce? A căzut horna? Lasă că viu acuș==glume ce fac părinții când îi cheamă acasă femeile și n'ar vrea să se ducă.

822.—N'o să mai audă cucul==despre unul bolnav care n'are semne să ajungă'n primăvară.

823.—Botul ghițelului : când i s'a rupt cuiva pantalonul în dreptul genunchiului și i se vede ismana,

824.—La paștele calului, sau când o fâta porcul==când vrei să spui că n'o să faci un lucru nici odată.

Auzite în Vârlezi-Covurului.

Ion N. Vârlezeanu.

825.—Dacă te frigi de borș suflă și în lapte acru.

826.—Las' să fure că Dumnezeu știe a cui ie sacul.

827.—Peste Prut e cinci lei calul și șapte lei oul de găscă.

828.—Irmilicul zicea «Tatăl nostru» și curcanul «crezul».

829.—De cât să zic «vai de noi,» mai bine «vai de mine».

830.—Dă-i. popă, pintenii, că-i bate eapa cu călcăile,

831.—Ferească Dumnezeu lupul de jiganie și tâlharul de om rău.

832.—Mai bine tocmeală lungă de cât sfadă pe urmă.

833.—Il întinde ca pe cureaua cea scurtă.

834.—Strânge omul bune (fapte) și ia dracul pe jumătate; da' de strânge omul rele (fapte) le ia dracul pe toate și pe stăpân alături.

835.—Pe cine doare, leagă.

836.—De cât îi crește un nepot. mai bine un porc; că porcul îți unge botul, dar nepotul îți rupe gâtul.

837.—Când iese urzica, se împute furca.

838.—Dintr'o ... două fluere nu es.

839.—Cine tae rășchitoare, baba-i moare.

- 840.—De copii și coate coale nu se teme Românul.
 841.—Scară la cer și evrei la secere nu s'a pomenit.
 842.—Hatârul să nu-i strici, dar nici capul să nu-i spargi.
 843.—Mal de mămăligă și pârau de lapte nu s'a văzut.
 844.—Popa legat nu face calabalâc (tărăboi)
 845.—De frumoasă nu-i urâtă, nici de rău nu-i șade bine.

M. Lupescu.

BOLI LA VITE, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

18.—**Tatarca** o fac boii și vacile, dar mai ales boii. Ea se face la gât și are formă de umftătură, ca o strachină de mare, Boul are dureri și nu mânâncă.

Ca să se vindece Tatarca se freacă cu dosul ceaunului ori cu un bolohan mare ferbinte. Unia mai pun la ea o legătură din mațe de *tatarcă* (un bostan turtit și galben) ferte ori prăjite cu untură de porc rancedă întinse pe o petică *pârășită* și puse ferbinți peste bolă. Dacă boala se ia din pripă dă repede înapoi; dacă boala-i veche se pun legături ferbinți și dese și când bolfa s'a muiat se sparge cu *stricneaua*.

De la Gr. Fârsan din Spătărești-Suceava,

M. Lupescu

U R A Ț I I

34.—Orație la nuntă

—*Bună dimineață, cinstiți socri mari!*

In ce voe vă aflați?

—*In voia vinului și a rachiului.*

Dar dumnevoastă, flăcăi,

Ce umblați, ce căutați?

—*Noi căutăm, socri mari, ce căutăm.*

Și ce umblăm, ce căutăm,

Seamă de călări ne dăm.

Se sculă împăratul nostru (N)

Cu oastea la vânatoare

Să vâneze munții cu brazil,

Mărăcinașii cu iepurașii.

Vânară ce vânară,

Până ce dete soarele dăsară

Și văzură o urmă de zinișoară

*Atunci ne luarăm după urma ei cu
umbletul*

Pe aburii vântului,

Pe fața pământului,

Tot bând și ospătând,

Din pistoale slobozând,

*Și de curtile dumnevoastră, cinstiți so-
cristii, întrebând*

Cuvântu' nostru este, socrii mari:

Ori zinișoara aceea să ne-o arătați,

Ori cuvântu' dumnevoastră să ni-l dați.

Cuvântu' nostru ce este?

Patru basmale de in umplute cu hir;

Dar fie și de arnici,

Numai să fie d'aici.

*Fie și de mătasă,
 Numai să fie de la cinstita mireasă
 Să nu fie de la niscăi babe oarbe
 Să ne ia caii de gloabe;
 Nici dela niscăi vecini,
 Să dăm de pricini.
 Noi tot am mai sta, cinstiți socri,
 D'am mai ură,
 Dar ni-i de ai de pe bătătură,
 Că stau jos ca stupii
 Și urlă ca lupii.
 Și tot am mai sta
 D'am mai ură
 Dar ni-i de ale fete moșate
 Ce au rămas cu gurile căscate.
 Muieti-le câte o cojiță de azimioară,
 Să mai ia prin ăle gurișoare
 Și să li să mai potoaie gându',
 Până le-o veni și lor rându'.
 Noi tot am mai sta, cinstiți socri,
 D'am mai ura,
 Dar ni-i frică că am înseră
 Și avem de trecut văi adânci,
 Cu ape reci,
 Și munți negri întunecoși,
 Rămâneți. cinstiți socri mari sănătoși.*

(Com. Săgeata-Buzeu) **C. N. Mateescu**

35.—Iertăciunea

*Ascultați, masă frumoasă,
 A 'ngenuchiat 'naintea dumnevoastră
 Acești tineri, voinici,
 Cu lacrimi vărsate,
 Cu fețele plecate,
 Și vă roagă să-i iertați*

*Să-i blagosloviți
 Că nu-i începerea din ei
 Ci din Moș Adam
 Și din Baba Eva.
 C'a luat coastă din coastă
 Și sânge din sânge,
 Și s'a 'ntrupat
 Cum Dumnezeu a lăsat
 Din cerul cu stelele
 Din câmpul cu florile
 Și s'au împreunat
 Și Domnul i-a binecuvântat.
 Și d'ăia vă roagă acești coconi
 Cu lacrimi pornite,
 Cu fețele smerite,
 Să-i iertați
 Că nu sunt ei vinovați.
 Ș'apoi știți
 Părinți și frați;
 Că iertarea părinților,
 Întărește casa fiilor:
 Iertarea de naș
 Nu are 'n lume locaș.
 Iar blestemul părinților
 Risipește casa fiilor,
 Și eu ca un țigan mare
 Vă rog să aibă iertare.*

Cuvintele ce se rostesc la iertăciunea mirilor, după cununie când se duc pe calea 'ntoarsă, sau calea 'naltă cum se zice la socrii, cu ploconul.

Se zic de trei ori, apoi tinerii se scoală de unde slau ingenunchiați și sărută mâna tuturor meseuilor.

Beiu-Teleorman **Mih. Adameștianu**

O SAMĂ DE CUVINTE

1746—1833

Cocăe==moțae de somn.

A se moțâi==a se uda (Copăceni-Vâlcea)

Copaci ingemănărați==ingemănați.

Săpoi==târâncop.

- Acov*==butoi mai mare.
Ranga==un fier lung, 1 jum.—2 m. la un capăt ascuțit servește să cioplească uleiurile. (Coltești-Vâlcea)
Săcăia==cuțit de tăiat pâne etc.
Desăg==cergă mițoasă,
Iurgan==plapomă.
Cumbară==cumătră.
Sănie==Masă rotundă mică, cu trei picioare. (Șerbești-Covurlui).
Mere troscoțene==mere pădurețe. (Corodești-Tutova)
Obrația casei==locul din fața casei.
Ogradă de vie==unde sunt 20-30 pogoane (Vârtejcoi R. Sărat)
Plai de vie==idem (Giorocu-Mare-Dolj)
Straturi de ceapă (Moldova)
Pogoane de ceapă (Icoana-Olt)
Brasă de ceapă (Vârtejcoi R. Sărat)
Răzoare (Giorocu-Mare Dolj).
Qanj==plantă acățătoare pe copaci: nu are fruct și are frunza ca lre-meul (Vârtejcoi R. Sărat)
Aguridarul e pomul, agurida e fructul.

Lt. Al. Saint-Georges.

- Bilță*==Dovleac cu lațuri în el pentru prins pasări ce vin la semințe (mai ales iarna.)
Ciptă == Spițuri, horbote, (Gorj).
Terej, Știom == Parii ce se bat în pământ în cari se prind cu cuie de fier lănteșii, pe cari se bat scândurile. formând gardul sau uluca. (Obislav-Vâlcea)
Pêng == (cal) cu pete albe (*pê-ag*, se pronunță.)
Terceat, ca și *pèag*.
Ușș! hea hea! Sê zice astfel la pasări, mai ales la găini, de ex. când le gonești de pe răzoare.
Strin în deosebire de *străin*. Străin înseamnă de altă nație, pe când *strin* de alt neam (familie.)
«Star'ar arsdă să stea!» Se zice atunci când cineva e necăjit. De exemplu : o femeie n'a luat furca în brâu de când s'a luminat de ziuă, fiindcă a avut atâtea și atâtea de făcut și de câte ori vede furca parcă, îi e necaz și atunci ea zice : *Las' să stea, star'ar arsdă să stea!»* (Boureni-Dolj)
Pârșcău, == «Dete Dumnezeu un *pârșcău* de zăpadă» A nins puțin de de-abia a acoperit pământul, aproape nimic. (Radovan-Dolj)

N. I. Dumitrașcu,

A face cangă = a face ceartă, bocluc, scandal.

Morocâne = om morocănos, ursuz, posac, posomorît.

Bliot = om bâlbâit, căruia nu-i înțelegei vorba.

Bodolan = ciolan mare.

A lua în răsghios = a lua pe cineva cu repede și pe neașteptate.

A ulmă = a mirosi, a simți. Se zice despre lume într'o expresie populară: «Așa-i lumea, bot de câne ulmă bine» adică află tot iute și degrabă.

Jorăști Covurlui.

Petru G. Savin.

Badana = perie de văruit.

Băle = cotoarele uscate de la cartofi, fasole, mazăre, linte, bob ș. a.

Braniște = uzufructul vânatului și pescuitului.

Chircăiesc, cocoarele *chircăie*.

Depun, «vaca, iapa, oaia, capra a *depus* (lapte în pulpă) acum deci «în curând are să fete.»

Imbrac = am să *imbrac* și icoana ceia, am să o *incadrez*.

Pătrăuți pe Suceava Bucovina

Al. Morariu

Tragă = vasul cu care se scoate țuca din butoaie ori vinul.

Ștacheț = blănițele de la gardurile de grădinițe așezate verticale și puse rare una de alta.

Talaș = *râșchituri* ce ies de la lemnul dat cu rindeaua.

Băzdoacă = un lemn cu o măciucă mare la un capăt; o folosesc ciobanii și pădurarii.

Cotoi = motan, se mai zice și la piciorul dintr'o pasăre friptă.

Vetrilă = umbrelă

Conțeș = când pui o broboadă pe spate. „Ți-ai pus conțeșul pe spate.

Lănțeș = la garduri, lemnele puse orizontal.

Ocheți = pătrățelele de la ciorapi, prin care se vără acele.

Poporniță = un coș de papură, servește la târguit în piață.

Răgălii = nuele încurcate într'o gărlă.

Scornici = turtă de ma'ai, tăiată bucățele și prăjită în untură, se mai zice și *purici*.

Scorbelit = răscolit.

Slatina

C. Georgescu-Munteanu.

Bolbotini = legumele cu fructe (pepenii, castraveții, dovlecii).

Broască = rindea.

Bălătenie = animal mic și urit (degenerat).

Cebală = v. *bălătenie*.

Chirnav = aproape bolnav, convalescent.

Chisăr = teslă,

Drojeni (a) = a vorbi vrute și nevrute.

Garniță = cantă, căldare de tinichea zincuită.

Gurgumeu = grămadă mică și strânsă de paie, pământ sau grădnuțe.

Gropan = groapă cu apă.

Goroveală = lichid tulbure, murdar.

Mucure = partea de la *drugă* (știulete) în sus a porumbului.

Mucuri (a) = a tăia mucurii.

Moșmoni (a) = a lucra încet.

Polomeac = căldare de aramă cositorită peste tot (și înăuntru).

Primez = zid despărțitor.

Goicea mică Dolj.

Enache S. Buzatu.

Țenchiu = umblă din Țenchiu în Țenchiu, din loc în loc și nu găsește ce să mănânce.

Suloaie = pânila cele lungi.

A smârca = a plânge; nici că plânge, nici că tace, ci numai smârcește.

Mleac = a duminat în strachina cu lapte prea multă mămăligă așa că s'a făcut mleac, terciu, de ți-e silă să mai mănânci.

Jneap = codru mare de turtă, mămăligă.

Ojic = *duhăneală* și usturătură pe gât, din pricina vreunei mâncări ce nu prea ți-a plăcut.

Hodâc = când cineva merge schiopătând, face hodâc, hodâc, merge hodăcăind, parcă dă în gropi.

A horcâni = a dormi cu sgomot, răsuflând pe gură și pe nas sforăit.

Boștină = cea ce rămâne din faguri după ce s'a scos ceara.

Jaloviță = prăjină mare.

Voicești-Vâlcea

Ioan N. Popescu.

GLUME, JTII, TACLALÉ

221.—De-ale lui moș Vasilache.

Pleacă dis de dimineață la țară cu poruncă înaltă chiar de la zapciu.

Până să sosească la satul către care plecase, de și nu era tocmai departe, mai ales calare fiind, își petrece ziua tolănit la umbra unor salcâmi înfloriți ca în luna lui Mai și calul paște liniștit în împrejurime

Spre seară se trezește din somn, îl silia foamea, și fără multă gân-

dire încălecă pe cal ș'o tulește spre satul unde'l aștepta primarul cu poruncă.

La întâia cârciumă se așează pe mâncate...

Primarul pornise spre întâmpinarea lui. În întâiul sat nu-l găsi, nici în al treilea; tocmai în al patrulea sat îl vede în cârciumă mâncând:

—Da'ce faci aici măi omule?

—Ce să fac? Mânânc! Parcă nu vede! se îndreaptă către negustor.

—Păi, ia să-mi dai porunca ceia.

—Care? îl întrebă mirat Vasilache.

—Cea pentru primăria noastră.

—Așa, pentru primărie, nu pentru tine.

Se crucește ca de dracul. Se supără strașnic primarul, da' Vasilache nici nu se gândea de supararea lui.

Toată rugămintea nici scutirea de drumul prin cele 3 sate au rămas rele. El știa că e pentru primărie...

Încalecă pe cal și plecă în galop.

Primarul și negustorul se uită după el cum aproape sbura cu hoanța de cal.

Sosește la primăria cu pricina și pune cartea în cutia de poștă.

Până să se întoarcă spre suprefectură înoptează. Vine tot la negustorul de unde plecase.

—Domnule, calul meu e obosit și vreau să-l hodinesc!

Îi dă negustorul fân și îl așează într'un grajd.

În cârciumă erau niște țărani cu carele goale; se întorceau spre oraș

—Măi oameni buni, zise Vasilache când întâ pe ușă, am niște marfă de dus până la suprefectură, care 'mi-o duceți.

—E multă? întrebă unul

—Nu!

—E în ladă? O fi ceva opinci.

—E...e...

—Bine ți-o duc eu! udăugă țaranul

—Atunci să-mi pui marfa în car și pleacă iar pe ușă că țaranii erau gata de drum.

În loc să pună ochii pe carul omului cu voia bună, se oprește lângă carul cel mai aproape de grajd. Scoate ambele roate de dinapoi, iea calul de căpăstru și-l trage spre car, urcându-l sus, cu traista de grăunțe prinsă de gât.

Pune roatele înapoi și calul stă în picioare în car.

—Ce-i asta măi vere! întrebă țaranul făcând o cruce mai mare de cât crucea carului.

—Uite nenisorule ce marfă are ăsta, zice altul.

—Da' cum îl urcă măi frate? se miră un altul?

Toate mirările rămuseră fără isbândă; Vasilache intră în cârciumă să ia un *fluștuc*.

Cine e nebunul ăsta? întrebă pe negustor țaranul cu marfa.

Cârciumarul grăbit răspunde scurt: —De la subprefectură.

Tăcu omul ca pământul și porni la drum cu carul încărcat.

Vasilache merge o bucată de drum pe jos: ce-și ia de samă că e prea obositor ș'apoi calul stă pe loc nu ostenește.

Se urcă în car și încăleacă pe cal.

S'au încercat țărani să-l eie în răs însă el rămânea rece la toate impunseturile lor.

Trece pe dinaintea porței boierului care era primar în oraș și boierul privea la trecători de pe drumul scaldat de razele lunii plină.

Cum îl vede pe cal în căruță îl întrebă boierul:

—Da ce faci măi Vasilache?

—Stau ce să fac.

—Apoi așa?

—Da' cum?!

—De unde vii?

—Fui cu un ordin până la.... și n'a spus-o unde.

—Da nebun mai ești măi Vasilache, și râde de să prăpădește; aproape mai chiamă și feciorii să-l vadă.

—Al dracului om boierule, zise un țaran din gramada de oameni ce se strânse lângă car; spuse că are niște marfă. Noi credeam că e opinci. Când colo poftim?

—Pă-i astea nu's opinci mă? întrebă răstit Vasilache

—Are dreptate adăugă boierul, opinci nelucrate, și privește lung la șirul de care în mijlocul căruia stă Vasilache cu calul său.

Ș'asa a mers până acasă la el....

Al. Teodoru

222. Jidanul la teatru.

Un jidan o dată să duce la teatru cu nevasta și un copil al lui a-nume Ițic.

Jidanul a luat loc în față; iar pe Ițic l-a dus tocmai sus ca să facă o mică economie.

Când fu în timpul jocului Jidanul a început să strige la copil:

— Ițic, bagă de seamă ca de sus jos să nu pici, că e locu mult mai scump aici.

(Jidanului nu-i era că cade Ițic și moare de la o așa înălțime; lui îi era că este locu mai scump și păgubește).

Dela Ioniță Pr. Ionessu din Veleşti-Dolj

Șt. St. Tuțescu

223. Țiganul la stână.

Un țigan tot auzise el că cine se duce la stână mănâncă bine: caș dulce urdă și jântiță, și iese sătul de acolo cum îi sacul.

Ce-și pune el în gând? se duce și el la stână.

Baciu, om *sagaciu*, ce chitește el? după ce a poftit pe țigan să șadă, sloboade o cupă de zăr ce era acru de mama focului și i-o întinde țiganului, care o pune la gură și crezând că-l cinstește o bea de dușcă. Numai ce începe țiganul a face din ochi și a se oțări și zice către baciu :

—Tatăl d-tale trăește?

—Ba o murit de mult.

—Da lui îi plăcea *haista* (zărul cel acru) zice țiganul, arătând polobocul cu zăr (*năcreală*).

—Cum nu, răspunde baciul; de câte ori venea pe la stână bea câte trei cupe după-o-laltă.

Iaca de hasta a murit saracul, zice țiganul făcându-și cruce, Dumnezeu să-l iartel.

Culeasă din Bogdănești-Suceava

Pr. M. Cărlănescu

224.—Brânza țiganului.

Un român întreabă pe un țigan!

—Mă țigane, tu ai văzut brânză?

—Iacă așa și vorbă la dumniata; eu am și baut.

—Și ce culoare avea?

—Neagră zău era.

—Ce dracu mă țigane, nu ți-e rușine să spui așa minciuni gogonate?

—Da de ce romanico?

Pentru că iată de ce: brânză nici nu se bea și nici neagră nu-i.

Aoleo manca-te-aș, mă luă gura pe dinainte: laptele se bea și de la oi negre se ia.

—Mă țigane, ia lasă tu gluma la o parte și spune drept, ai văzut brânză sau nu? Că uite traista asta de la mine, o am plină cu pâne și brânză și dacă spui drept, îți dau și ție să mânânci să duci ș'acasă la copii.

Țiganul bucurându-se că a dat chilipirul peste el zice:

—Ia asculta romanică, zău, să ma traznească sfântul Ialie și să n'am parte de ibovnicul¹ lulelei mele, care l-am ca mōstenirc de la bunicul meu, un țigan destul de procopsit și daștept, dacă n'oi spune drept:

Brânză n'am văzut, n'am băut și n'am mâncat; dar mi-a spus tetea că i-a spus tetea al său, bunic al meu, că într'o zi ducându-se la

¹ Cărligul cu care se scormonește luleaua.

un român acasă să-i ceară o traistă pe malai, a dat peste el mâncând brânză la masă.

Bogdana-Teleorman

Marin Rădulescu

225.—Ho, ho, ho, ho! Dobrogea

Ci-că un țigan bogat, cum era Sandu, a plecat într-o zi cum e d'aci la Suseni, călare pe un cal ca de arendaș și și-a luat o *ghebdă*¹ pe el, îmbrăcat bine.

Pe un câmp, a început o ploae de turnă cu *donța*² și l-a făcut pe Țigen ciuciulete³

Cum mergea el, iată un român de la Suseni: a tost venind p'o iapă slabă tot calare și l-a fost apucat ploaia dar ăla ca să scape de picătură, se abătuse la o cruce⁴ și șezuse și el și iapa în cruce, că, de, avea numai un antirias⁵ rupt.

Dacă s'a potolit ploaia, a plecat iar românul și s'a întâlnit cu țiganul nostru.

Ala, learcă de-i eșia fum după nările calului, iar românul svântat pe iepșoară.

—Da bine, Romanico! Ce făcuși de nu te umpluși de apă?

—E! mă Țigane ! Iapa mea merge printre picături, nu ca al tău.

—Așa: Hai să schimbăm dară.

—Să-mi dai și gheaba ta ca să mă cunoască calu' și încă 5 lei. Așa schimb.

Și au schimbat; iar românul a încălicat pe cal și când a fost mergând, a fost lepădând lespede pe noroiu,

Pă urmă, iar a început să plouă, și o dată a stat iapa de noroiu și Țiganul s'a dat jos și a început să fluere a pagubă și să se uite lung.

Atunci iată un român cu o căruță de dovlegi Turcești.

—Ce e, Românicho acolo?

Ce să fie? zise omul, luându-l la vale sămânță de cai buni, Țigane!

—Aoleu ! Am avut eu un cal bun și acu-i duc doru! Nu vrei, Romanicho, să-ți dau iapa asta să-mi dai o sămânță?

—Îți dau, măi țigane, da să stai trei zile aici să-l clocești. Te legi?

—Mă leg.

—Așa? Hai să schimbăm.

Și au schimbat. După ce a plecat românul, Țiganul a rămas pe do-vleac.

Da n'a apucat să stea ca de când m'apucau să spui, că uite o căruță cu fân.

¹ Zeghe. ² Donța de apă. ³ Ca pe un ciuciulete (o ciupercă comestibilă). ⁴ Cruce de acioală. ⁵ Haină de lână albă, lungă până la pământ și cu găitane.

—Păziă, Țigane, că te ajunge carul cu fân, i-a strigat omul de lângă boi. Țiganul s'a sculat, iar dovleacul s'a dat atunci de-a dura pe coastă devală și a nemerit într'un stuf. Din stuf a ieșit un epure și atunci Țiganul a început să se mire să bată din palme și să dea să-l oprească:

—Ho, ho, ho, ho, Dobrogea!

Dă eră mic și fugeă:

Dar dacă era și mai mare.

Fugeă și mai tare!..

Până a rămas și fără iapă și fără dovleac, că mânzul care socotia el că a eșit din dovleac, nu s'a mai văzut.

C. Rădulescu-Codin

226.—Ce face Dumnezeu

Acu cică un împărat, îi plăcea să stea de vorbă cu pehlivanii împărăției sale, și cine să găsia mai cu cap să-l pângărească, era răsplătit bine. De unde, până unde, aude unul că împăratul pusese în *cinghel* (spânzurătoare) pe mulți și se hotărî ca să meargă el la împărat și de nu va izbândi el, apoi altul nu-i mai dă de leac. Cum intră și dete de împărat, acesta îl și întrebă: Că „ce face acuma D-zeu.”

«Hei înălțate împărate, toate aș ști de aș fi îmbrăcat în straele înălțării tale, pe dată!» «Cum se poate bre!» «Uite așa.»

Și împăratul pe dată se desbracă, și-i dete hainele sale, pehlivanului. «Ei bre, acuma ce face D-zeu?» «Ce să facă iaca durează (face) mereu la scări.» «Cum se poate?» «Iaca cum. Face scări pentru unii de scoborât, caalde măriă ta și pentru alții de ridicat ca mine.» «Valeu hoțule m'ai pângălit, afară că te spânzur!» Dar prefăcutul împărat dădu ordin să-l ducă pe golanul ista, la dubă. Pehlivanul, când să-l scoată soldatul pe împărat îmbrăcat, zice la urechea lui: «Iaca ce făcu D-zeu». Și se dete pe față.

Spusă de Moș Petrache Șușnescu, Balintosti-Covurlui.

N. I. Munteanu

C A N T E C E

1115.—*Foaie verde măr domnesc
Stau pe loc și mă gândesc
Ce-oî să fac ce-oî să petrec.*

*Toată vara eu muncesc !
Ce folos de munca mea
Intră 'n punga altuia ;*

*Mă dusei și la palat,
E ciocoiul gulerat.
—Ce cauți, măi opincar?
—Cat dreptate, boieri mari!
—Și de vi-i vorba așa
Pe toți dracul să vă ia;
Rămâi liftă la domnie
Eu mă duc la haiducie
Și de-oi prinde vre-un ciocoi
De cinci piei o să-l despoi*

Auzită dela frate-meu Dumitru Valea
Hogei-Vaslui Gh. I. Popescu

1116.—*La grădina ocolită
Unde-i iarba tăvălită
De-un băet și de-o fetiță.
Băetul mergea răsând,
Fata după el plângând.
Taci fetiță nu mai plânge
C'o să-ți dăruiesc ceva.
Când o fi la nunta ta
Ceva, ceva, mamudea,¹
—Nu-mi trebuie mamudea
Și'mi trebuiești dumneta.
—Tata vrea ca să mă 'nsoare
Dar măicuța nu mă lasă
Că-i duc pe dracul în casă.*

Letca nouă, Vlașca, V. Mitocariu.

1117—*Când mi se face dor,
Nici noaptea nu pociu să dorm;
Când gândesc să dorm mai bine,
Fuge somnu' de la mine;
Când gândesc să dorm mai dulce
Fuge somnu' și se duce,
Ochii rămâne și plânge.
Plângeți, ochi și lăcrămați,
Că voi sânteți vinovați,
Duc' odată nu priviți,
Pre cel ce întâiu iubiți;*

¹ Para turcească.

*Și-al doilea nu câtați
Cu cine vă 'mpreunați.*

INSEMNARE. Acest cântec s'a găsit între niște file de manuscris rămase la Mănăstirea Dintr'un Lemn dela A. Pann. Neposedând toate broșurile tipărite de A. Pann, nu pot să-mi dau sama dacă acest cântec a mai fost cîndva tipărit sau nu.

C. N. Mateescu

1118.—*Foaie verde de sipic
Când eram copil mai mic
Purtam nume de voinic
N'aveam frică de nimic.
Și-apoi dacă mă mării,
Cu curvele mă 'ndrăgii
Curvele mă fermecară
Numele mi le schimbără
Imi lăură numele mele
Care mi-am crescut cu ele
Și-mi deter' altele rele
De nu poci trăi cu ele,
Numele mieu de voinic
Il făcur'om de nimic....*

Auzit dela tată-meu în Scundu-Vâlcea

C. Danielescu

1119.—*Șam zis verde fir de
nalbă*

*Anicuța Anică dragă
Hai cu mine la ogradă
Să-ți facă primaru salbă
Și notaru roche neagră
Secretaru-ți iea broboadă
Ajutoru-ți iea cercei
Cine ți-a mai lăa cercei
Să se spânzure ca ei
C' aseară ți-am lăat cercei*

Ș'acum te văd fără ei.

Ardeoani-Bacău Ștefan Sărăcuțu

1120.—*Sbiară Ioian în grădină*

Și-o fată mare-l 'ngână

—Taci, fată, nu mă 'ngâna

Că nu sbier de d-ta

Și sbier de soția mea.

De când soțul mi-a murit

Trag în jug necumpănit

Cu restee de argint

Și mereu tot otâncit

Auzită dela C. A. Săndoiu din com.
Panaghia-Dolju.

1121.—*Foaie verde d'un mărari*

Ferice de pădurari

Cum se plimbă prin lăstari

Cu portofelul cu bani,

Numai poli și icușari

Să dea pe la fete mari.

Numai poli și galbeni mici

Să dea pe la ibovnici.

Auzită dela Al. Dumitrescu Alexandria-Teleorman.

D. Sameș

1122.—*M'a făcut maica Lunia,*

De năcaz până-i lumea;

M'a făcut maica 'ntr'o noapte,

Trag năcaz până la moarte.

Vai Doamne rău mai hătut !

Pentru cele dedemult.

1123. *Auzi mândră cucul cântă*

Eși afară și-l ascultă,

Și de-o cânta cucul bine,

Șă tragi nădejde de mine,

Iar de-o cânta cucul rău

Nădejdea-i la Dumnezeu.

Transilvania.

Vasile Zdrenghea

1124.—*Frunză verde trei grana-*
nate,

Ce ne facem noi, mări frate,

De-atâta streinătate ?

Tu strein și eu strein,

Hai în codru să trăim,

Unde-a fi codrul mai des

Să ne facem bordeș,

Cu ușorii de cireș,

Cu ferestrele de-alamă;

Ca să-și dea părinții seamă.

Ne-au făcut și ne-au crescut

Și prin lume ne-a 'mpărțit,

Noroc nu ne-au dăruit

Norocirea ne-a fost bună,

Dar mintea ne-a fost nebună.

De la eleva Stan M. cl. III Costești-Tutova

Maria I. Mircea

C R O N I C A

Șezătoarea își începe vol. XIII cu *Descânțete* din colecția S. Crainic și *Ghici-tori* din colecția G. Fira și I. N. Popescu.

* Cu prilejul iarmarocului din Bârlad, de la sf. Ioan de toamnă, în Fundațiunea Stroe Belloescu, Sindicatul agricol tutovean a înjghebat o frumoasă expozițiune de industrie casnică, aproape în întregime ca produs al războiului și al acului. Va fi un păcat dacă nu se va face o descriere pe larg a lucrurilor expuse, însoțind-o cu reproducerea fotografică *cari rămân* la îndemâna mai multora.

P.

Poșta Administrației.

G. Popescu, *Doagele Vaslui*. Revista vi s'a trimis la vreme dar se vede că cineva v'a furat-o. Am mai trimis un exemplar. Ș'au primit abonamentele; d. H. Fischer-Galați;

an. 1--V: d. *St. Popescu* Cuza Vodă, jum. an: d. *C. V. Toni*, Drăgășeni-Covurlui 5 lei: d-na *E. Pangrati*, București, 5 lei: d. *Lt. A. Clodeanu*, 5 lei: d. *G. I. Tulucă*, Soveja, jum. an abon.: d. *G. I. Chelaru*, prof. București, 5 lei: d. *Lt. Negoescu*, București, cotizațiuni 15 lei: d. *Iancu I. Dumitrescu*, P. Olt, 5 lei: d. *I. Turturcanu*, Pătrăuți-Bucovina, jum. abon.: d. *I. Delibaș* Mitoc-Dorohoi, 5 lei: d. *I. Vlădoianu*, Bălăcești-Gorj, 5 lei: d. prof. *Dr. G. Weigand*, Lipsca, 12 lei: d. *N. Iordan*, Străoani de sus, Putna, 5 lei: d. *V. Greciuc* prof. Câmpulung Bucov, 6 lei: d. *Dr. B. Tenora*, Viena, 12 lei: d-ra *Ioana Gângioveanu*, Craiova, 5 lei: d. *Gr. Vasiliu* Bârlad, 15 lei: d. *C. M. Popescu* seminarist, 5 lei: d. *I. Ursulescu*, Bogdănești-Suceava 5 lei: d. *Dr. P. Bogdan* Iași, 5 lei: d. *A. Moisei*, Nemțișor Neamț, cotiz. 20 lei: d. *A. Necula*, Băbeni-Vâlcea, 5 lei: d. *G. I. Popescu*, Doagele Vaslui jum. abon. d. *A. Iacobescu*, Bărbulești-Dâmbovița, 5 lei: d. *A. Vasiliu*, Tătăruși-Suceava, 5 lei: d. *E. S. Buzatu*, Doba-Romanați jum. abonam. d. *P. Ugliș*, Barafalva-Transilvania 5 lei: d. *N. I. Dumitrașcu* București, cotiz. 6 lei 80 b.

Cărți primite la redacție:

N. Iorga : *Trei lecții de istorie*, despre însemnătatea Românilor în istoria universală, ținute pentru *A. S. R. Principele Carol* la deschiderea Cursurilor de vară din Vălenii de Munte. Vălenii de Munte, 1912. Tip. „Neamul românesc” 50 p. 75 b.

N. Iorga : *Să părăsim ortodoxia ?* Conferență, Vălenii de munte, 1912. Tip. „Neamul românesc” 34 p. 60 bani.

N. Iorga . *O genealogie a Basarabilor* însemnări critice Vălenii-de-Munte, 1912. Tip. „Neamul românesc” 16 p. 20 bani.

N. Iorga . *Trei drame* Vălenii de-Munte 1912 Tip. „Neamul românesc” 98 p. 3 lei

A. Agapus : *Spre ideal* poesii, Vălenii-de-Munte, 1912 Tip. „N. românesc” 24 p. 50 b.

N. Iorga : *Cugetări* Vălenii de Munte, 1912. Tip. „Neamul românesc” 320 p. lei 2,50.

Delapeșca (Petre Ugliș) *Din literatura poporană; vol. I Poesii poporane*, Lugoj, 1909, Tip. Husvéth și Hoffer, 80p, 50 fileri.

Delapeșca (Petre Ugliș) *Din literatura poporană; vol. II Povești din popor*, Lugoj, 1911 Tip: Husvéth și Hoffer, 164 p. 60 fileri.

N. Iorga : *Chestiunea Rinului* (istorie a Europei în legătură cu această chestie) lecții ținute la școala de războiu, Vălenii-de-Munte, 1912, Tip. „Neamul Românesc. 274 pagini 5 lei.

N. Iorga. *Pagini despre Basarabia de astăzi* Vălenii de Munte 1912, Tip. „Neamul românesc” 114 p, 1 leu 50.

Conan Doyle : *O crimă celebră* în românește de P. Ionescu (No 28 din Biblioteca „Lumina”) Buc. f. a. Librăria Nouă, 124 p. 30 b.

N. I. Dumitrașcu. *La nămeaz, la umbra carului*, snoave Vălenii-de-Munte, 1912, tip „Neamul românesc” 32 p, 10 b.

Reviste noi primite în urmă:

Zori de ziua, revistă politică și literară sub direcția d-lor V. G. Buțureanu și G. D. Rânzescu, studenți universitari. (apare de două ori pe lună). Un no. 20 bani. Red. și adm. Tip N. P. Peiu Bârlad.

O B O L U L

*intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «ION
CRREAGA» pentru strângerea fondului :*

===== **Bustul lui Ion Creangă în Bârlad** =====

Suma adunată și depusă pentru fructificare Lei 919.—

Către Colaboratori

În numerile viitoare se vor publica toate știrile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului**: legende, credințe și datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie și anume :

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlplnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèele, Vine-rea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zaceș-tenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui *Artur Gorovei*
Fălticeni

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An I.	—	—	—	—	—	—	—	—	3,00
„Ion Creangă” An II.	—	—	—	—	—	—	—	—	6,00
„Ion Creangă” An III.	—	—	—	—	—	—	—	—	6,00
„Ion Creangă” An IV.	—	—	—	—	—	—	—	—	6,00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	—	—	—	—	0,10
Calendarul Revistei „Ion Creangă” pe 1912	—	—	—	—	—	—	—	—	1,50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	—	—	—	—	0,20
„ „ Jocuri de copii I	—	—	—	—	—	—	—	—	1,40
„ „ „ „ II	—	—	—	—	—	—	—	—	1,60
„ „ „ „ III	—	—	—	—	—	—	—	—	1,50
„ „ Cimitiruri românești	—	—	—	—	—	—	—	—	10,00
„ „ Industria casnică la Români	—	—	—	—	—	—	—	—	0,00
„ „ Sărbătorile de vară la Român	—	—	—	—	—	—	—	—	2,00
„ „ Boli și leacuri	—	—	—	—	—	—	—	—	1,00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătasă	—	—	—	—	—	—	—	—	0,10
St. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	—	—	—	—	2,00
„ Colinde din popor	—	—	—	—	—	—	—	—	0,30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	—	—	—	—	2,50
Petru G. Savin: Clăcărește	—	—	—	—	—	—	—	—	0,40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	—	—	—	—	—	—	—	—	0,30
A. M. Nour: Descânțec și vrâji	—	—	—	—	—	—	—	—	0,30
Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, povești	—	—	—	—	—	—	—	—	1,25

== Se trimite franco numai după achitarea deplină ==

O Casă de sfat și de cetire

12 August 1912, prin stăruința d-lui judecător al Ocului Boroaea, a preoților, învățătorilor și fruntașilor săteni din localitate, s'a pus începutul casei de sfat și cetire «Unirea» din comuna Boroaea, județul Suceava.

Scopul casei fiind între altele și înființarea unei biblioteci populare, rugăm călduros pe toți d-nii autori și editori de cărți, redactori de reviste și ziare precum și pe orice doritor pentru luminarea sateanului, să contribuie cu cât e posibil la sporirea bibliotecii, încredințându-i de recunoștința noastră.

Cu toată stima, V. TOMEGBA

Învățător, com. Bozoaia

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Tăiatul porcului în Ardeoani-Bacău

REDAȚIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

B Â R L A D

EXEMPLARUL :

În țară 40 bani
În străinătate 50 »

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei
În străinătate 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU.

<https://biblioteca-digitala.ro>

Întemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui], St. Capșa [București], G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (București), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar-nă (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Bălințești-Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Pentru condițiunile de înscrieri noi. să se ceară deslușiri la Redacție sau Administrație numai până la sfârșitul acestui an

C U P R I N S U L :

- C. N. Mateescu.—Judecata strugurelui.
N. I. Dumitrașcu.—Masa săteanului.
C. Rădulescu-Codin, P. G. Savin.—Cântece bătrânești.
I. I. Ciuncanu.—Ceva despre cânepă.
N. V. Hănțescu.—Miriună (poveste).
G. I. Popescu, Lt. Saint-Georges, Al. Voicu, C. N. Mateescu, C. Georgescu-Munteanu, A. M. Nour, Al. Moisei.—Gîcitori.
A. Gorovei și M. Lupescu.—Botanica populară.
I. Preutescu, D. Gr. Furtună, C. M. Popescu, M. Lupescu, Victor I. Popa, A. Moisei, S. P. Colibași. Datine și credințe.
T. Bizom, D. Petrescu, Al. Leontescu, Victor Lazar, P. Ugliș.—De-ale copiilor.
Pr. Fl. A. Drăghici.—O samă de cuvinte.
Al. Moisei, S. P. Chiricel, S. Manole, A. Munteanu, Maria I. Mircea, I. N. Vârlezeanu, I. I. Nadă. Cântece.
T. Pamfile, M. Lupescu, H. Taciuc.—CRONICA.
Poșta Redacției. Poșta Administrației. Bibliografie.
Ilustrațiuni: Tăiatul porcului în Ardeoani-Bacău, Hora lui Mașosu.

Pr. T. Bălășel

Sfânta Duminică

Povestiri populare române

La autor: Ștefănești-Vâlcea. Prețul 20 bani.

Artur Gorovei

Filosofia Babelor

La autor în Fălticeni.

Prețul 50 bani.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:

T. PAMFILE

Bărlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei

În străinătate . . 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

Peste puțin, cinstiții abonați cari au rămas în urmă cu plata abonamentului, vor primi prin factorii postali chitanțe spre achitare. Îi rugăm, dară, să nu iea acest mijloc de plată în nume de rău.

ADMINISTRAȚIA

62.—Tălatul porcului în Ardeoani-Bacău.

(după o fotografie comunicată de d. D. I. Procopie)

JUDECATA STRUGURELUI

Când împărăția prea slăvita gutuie și o'lăduia prea slăvita chitră, atunci sobornicia erodieă. Para era paraclisier mare, marula marele logofăt, năramza mare stolnic, cireașa mare cămărașiu, pruna mare viștiereasă, iară alunele și căpșunile era toate logofeți de taină ai împă-

ratului. Atunci merse strugurile înaintea împăratului pârînd și zicînd :

Prea cinstite împărate! Să fie prin știrea împărăției tale, că întîi credinciosul piper cu comisul cimbru și spătaru' nucă de la Indeia porunca împărăției tale nu o păzește și cum nu se cade, o batjoco-rește.

Iară împăratul îi zise: Ai martori să spuie de față? — Am — zise strugurul — întîi pe maslina doamna, starița linte, năutul, bobul, sângerau' gonitu' de duhul necurat; pe proslăvitul castravete și pre egumenul fasole umflătorul de pânțece și pre dumnealui vornicul dovleac. Pre aceștia pre toți îi am marturi foarte credincioși.

Dară când căută cam departe, unde vinea ceapa veninată, cu douăsprezece veșminte mohorite îmbrăcată și cu barba târiș pe jos. Și cum ajunsese înaintea împăratului, se jură zicînd : De nu va fi acestea minciuni, să n'am parte eu de frate-meu usturoiu, de cuscru-mieu praz, de socrul meu hrean, fii-mea ridiche, ginerele meu ardei, nepoții mei morcovi și pătrinjei și nepoatele mele brojbi și gulii. Să spuie acum de față cu mine.

Atunci împăratul porunci celor ce ședea lângă dănsul :

Întîi tu, varză învoaltă, sfeclă, spanacule, deschideți-vă cărțile și judecați după pravilă. Și să se strângă toți boierii divanului : nucile, căpsunile, alunile, stafidele, migdalele, roșcovele, ciulinu' și cu cel mare judecător știru'.

Ei judicară după pravilă și găsiră pre strugure vinovat.

Atunci strugurile se văita și strigă zicînd și strigînd că și zarzăra împreună cu caisa ce ține de Persida¹ (*sic*), că dumnezeescu' pepene, de mare scârbă a crăpat, că zigurossul (*sic*) și înghimposul agrișu' își ascute ghimpii să-i înfigă în grumazul împăratului.

Atunci împăratu' necăjit, blestemă pe strugure zicînd : Tu de lemn să fii spânzurat, de cuțit cărn tăiat și de voinic tânăr în lin călcat.

Sângele tău să-l bea bărbații, mintea să li se veselească, dară *oichii* în cap să le roșiască, picioarele să li se împleticească, prin noroaie ca porcii să se tăvălească și cu ciomegile în cap unii pe alții să se lovească²

INSEMNARE.—Varianta aceasta s'a aflat între niște file de manuscris rămase la Mănăstirea-dintr'un-Lemn de la Anton Pann.

C. N. Mateescu

MASA SĂTEANULUI

Boureni-Dolj.—În timp de vară, în toiul muncii, atunci când trebuie să-și depuie toate puterile să răsbească munca, săteanul nostru e ne-

¹ Persia. ² O altă variantă s'a publicat în „Ion Creangă” IV. p. 376.

voit să mănânce de mai multe ori pe zi, ca să facă față forțelor pierdute, sau să dea trupului cea ce a pierdut prin muncă. Căci, muncind din ravărsatul zorilor până înnoptat,—să lăsăm că el se scoală mai de noapte, (cam pe la 2 și jumătate, 3, vara, așa că la ziuă. până'n răsăritul soarelui, să fie pe brazdă sau pe *postată*) până pe la 8, 8 și jumătate, 9, cât e lumină,—își ostioiește puterile, își consumă forța mușchulară.

În timpul muncii și la muncă.—Așa dar omul, odată sculat și plecat pe drum la muncă, *de cu dimineață*, în căruță, în car, ori pe lângă boi *îmbucă* ceva, de obicei numai *pâine goală*, ba, câte-odată fie cu brânză ș. a. ce se pot ține în mână.

Știu și eu, că de câte ori mă duceam la plug, pe lângă boi, *îmbucam* din pâinea caldă ce-o aveam în sân, fie cât de de-noapte ar fi fost, pe negură; sau, de mă duceam la cărat (de grâu), în car, asemenea; de mă duceam la secerat, stând pe lădița căruții și mănând caii, muma, căuta în traistă și frângea un codru de pâine caldă pe care mi-l întindea, dând apoi și celorlalți din căruță — „să luăm în gură până la loc.”

Ba alții însă, de cu-noapte *îmbucă* bine, pân' n'a pleca la muncă: «să ne vedem scăpați de o grijă», îmi răspundeau când îi găsim pe întuneric, cu masa pusă: la unii cu puilul fript și făcut *moare*¹ în strachină și cu mămăliga caldă sau pâinea alături; la alții cu strachina cu lapte dulce în care era duminată mămăligă caldă, și când nici eu nuplecăm pân' nu mai rămânea nimic nici în caldare—... Mi-aduc aminte!

«La loc,» la câmp, de la ceasurile 9 și jumătate «când vine trenul de la Craiova» lumea mănâncă *de prânz*.

Atunci, pe toată lumea ai s'o vezi trăgându-se spre car sau căruță ca să mănânce.

Din lotul nostru «de pe Cioroiu» (moșia Seliștea-Crucii) când eram pe deal (să nu credeți că cine știe ce dealuri sunt în partea locului... de-abea se cunosc), vedeam, că odată cu trecerea acestui tren,—parcă ar fi fost o toacă din cer, ori, cine știe ce ordin de la împărăție,—că toată lumea se lăsa de muncă și pleca la care sau căruțe, la mâncare. Tot câmpul, cât zăria cu ochii: Băilești, viile «Gogoneața,» Galicea mare, Galiciuica, spre Giubega, Cioroiaie, Seliștea-Crucii, Boureni, îi vedeai mișcând..

¹ *Moare*, se numește puilul sau alte paseri fripte, rupte și puse într'o strachină, în care era mai înainte apă caldicioasă. După ce s'a pus puilul, se sarează. Se mănâncă sugând sau întingând cu bucașele. Are un gust... ne mai pomenit de bun... Mă rog, *puiul făcut moare!* Mai este încă o vorbă: „*Moare de sare*” sau „sărat ocnă!” adică foarte sărat.

Mă chema mama și mi-arăta: —la uită-te Nică, ia uite la fetele sălișteanului cum se sbeguie fugind cât pot spre căruță...» Ori: —la uite și copiii băileșteanului cum aleargă spre căruță la traistă...»

Pe nenea Ion al lui Mărin Vică nu-l făceai să mai stea după ce a trecut trenul din dreptul lui, Doamne păzește! Două cuiburi să mai fi avut de îngropat și nu mai sta; lăsa sapa și drumul îi era la car... Ori să-l faci să taie și cele două mâini de grâu ce mai rămăsese din postată? Feri-te-ar sfântul!

Plecând toți spre car, și până când or așeza masa,—care nu e alta de cât o *mesală* (față de masă) ori traistă așternută jos, pe cari pun bucatele,—se așează cu toți roată împrejurul ei, jos: unul mai tânăr, sau o fată, pleacă la apă, sau, dacă e numai omul cu femecea, se duce bărbatul, mai rar femeea.

Și acum, la 9 și jumătate, 10, se mănâncă *de prânz*, după 6—7 ceasuri de muncă, de azi dimineață.

Dacă trece cineva, sau dacă vine cineva zice: — «Prânz bun» sau «masă bună la oameni» și căruia i se răspunde: — „Mulțumim d-tale” sau „d-voastră” dacă sunt mai mulți și nu este lăsat până nu iea din masă: iar de zice c'a mâncat, să iea barem de două-trei ori din picioare. După masă, după ce se închină, mai auzi pe câte unul sughițând și altul zicându-i: „Da ce îți-o mai fi mă, ori te 'necași?” — „Da de unde mă, mă pomenește soacră-mea,” zicând mai tărișor ca să-l audă nevastă-sa.

Iar când e soarele «cruce burții» «în dreptul buricului», între 1 și 2, lumea mănâncă *de namiaz*¹; după cum se vede, cam după patru ceasuri de muncă.

Cu toate că mai trece un tren de marfă, nu mai dau zor pentru mâncare... Acum auzi: — «Incepu lumea să plece spre căruțe...Să mergem și noi:» — «Stați să tăiem și firele astea și mergem.»

După această masă, mai toată lumea se odihnește,—*se culcă de namiaz*, la umbra carului sau a căruței, când, câte unuia nu-i tace gura, până n'adorm cu toții.

Cam după vre-o oră, pe la 3, *pe la chindioară, pe la chindia mică*, se scoală.

Cel care s'a deșteptat întâi, grăbit, gândindu-se c'au dormit atât de mult, strigă pe ceilalți: — «Sculăți băieți! Sculați oameni, sculați că e soarele la chindie... Haide-ți să-i mai dăm un zor.

Și după ce *beau bine* apă, pleacă iarăși «pe loc.»

În timpul muncii se bea foarte multă apă din cauza căldurii; norocul celui care se duce să aducă, că se mai răcorește la fântână.

Apoi, pe la *chindia mare*, cam pe la 4 seara, se mai iea câte-o coa-

¹ Să se pronunțe *namineaz* francez, cu *gn* foarte mult înmuiat.

jă de pâine în gură, goală, mai ales de cei ce se duc mai des la căruță după apă, ba unii mănâncă *«de chindie.»*

Pe la ceasurile 8, 8 și jumătate, 9, după scăpătutul soarelui, toată lumea pleacă acasă. Iar pe la 9, 10, ba și 11, după cum a fost drumul de lung, după ce femeia (cu fetele sau nora) a gătit, chiamă pe bărbați și frați de pe la vite, să vie să mănânce *de seară, de cină, — cinează.*

Bărbații *mai închid ochii* până femeia face demăncarea și după ce-au isprăvit pe-afară cu vitile, iar după masă se culcă; pe când femeia, s'apucă de face aluatul de *decuseară* cum se zice, sau frământă pânea pentru a doua zi, apoi se culcă și ea pe la 11, 11 și jumătate sau 12 ! și-o lasă să se dospească, pentru ca a doua zi pe la 2, 2 și jumătate ! să se scoale s'o coacă și să facă și de *legume* ca să n'o apuce ziua «cu cerga 'n cap,» așa că în răsăritul soare'ui să fie negreșit «în capul locului.» Pe bărbați, dimineața, potrivește de-i scoală să puie vitele la car sau căruță, atunci când crede ea c'au să fie cu toții gata de plecare.

Trebuie să amintesc, că, ziua, în timpul muncii, la câmp, nu se întrebuințează băuturi alcoolice nici înainte, nici după masă, decât foarte arare ori și numai atunci când sunt oameni cu ziua; pe când seara, da, mai rar și tot când au fost oameni cu plată. Acum, când vre-unul nu voiește a bea paharul, sau când se observă că unii nu-l pot bea tot, se aude câte-un :

Cine nu l-o bea tot,
Să sârnte pisu'n bot.

Prin părțile noastre, femeile n'aduc *în cap, pe cap, în banișă*, mâncarea la câmp, după cum am văzut în județul Vâlcea și Gorj, sau partea de mijloc și Nord a județului Dolj, părțile deluroase, — pentru prânz și namiaz *când rămân și ele* la muncă. Și nici țuică, — cum spusei, n'aduc la muncă. Sau dacă se aduce mâncare la câmp, o aduc numai femei bătrâne și numai când locul este împrejurul satului, lângă sat, chestie de nepierdere de vreme, să muncească cât mai mult.

Așa dar mâncarea o icaui de dimineață când pleacă.

La câmp, mâncarea se duce și se păstrează în traistă sau disagi, — în care se pune și legumea — și care, apoi, se pune în lada căruței, ori într'un colț al căruței, sub căruță lângă roată, la umbră; iar când au câni cu nărav, sau au vecinii, ca să nu rămâie fără de ea, o leagă în vârful proțapului, care apoi îl ridică în sus, unde n'au să mai ajungă... Sau dacă este vr'un pom, o pune în pom.

Legumele lichide, le aduc în oale, acoperite; moarea, în străchini

mai ales, care se ține pe mâni, în căruță, pe drum, sau se face «la loc.»

Apa se aduce în butoaie mai mari, când e lume mai multă, butoaiașe cum obișnuiesc cei cari nu vor să se lase de obiceiul părinților, în boate, în troci (obiceiu vechiu), urcioare și pentru copii, urciorașe.

Sigur, că aceasta e masa săteanului vara și numai în timpul muncii.

Și, să nu uit, depinde și de felul muncii, de ex. *la mașină*, se mănâncă odată *de prânz*, la 10, și odată *de namiaz*, 1, 1 și jumătate, 2; iar seara 10-12, *acasă*.

Depinde și de anotimpuri: primăvara, toamna și mai ales iarna, de multe ori se mai trece pe lângă *prânz* și *chindie*, rămânând *namiazul* care, mai ales iarna, ia numele de *prânz*, cam ora 12 (vorbesc când este *acasă*, iarna).

Acasă. Serbătorea «*aci, de dimineață* (8-9) *luăm în gură; de prânz* (cam 12) și *seara* (8-10).

În zilele de lucru, de dimineața se ia în gură mai ales ce-a rămas de cu-seară; restul zilei ca și Duminica.

Pe când iarna, mai întotdeauna trece *dimineața* și se mănâncă *de prânz*, cam pe la 12 și seara de la 7-9.

În zilele de dulce, mai ieă ceva în gură și peste zi; dar în cele de post... mai nici odată.

Aceasta este *masa săteanului* în comuna mea.

N. I. Dumitrașcu.

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

33.—Scorpia.

Foaie verde trei granate
 Departe, vere, departe,
 La inima câmpului
 La puțu' porumbului,
 La tufele leului,
 Între furcă și ntre puț,
 Zace-un tinerel voinic
 Cu inima pe pământ.
 Ficații i-a putrezit,
 Rinichii i-a mucețit.
 O foiță ca nalba
 P'acolo cine trecea?

Trei ciocoi feciori de domn.
 Din grea oaste mi-au scăpat
 Și multă cale-au umblat;
 Sunt de sete secetoși
 Și de lume *mârșioși*.
 De sete ce mi-le-era,
 Puțu'n samă nu-l бага.
D'ale tinerel voinic
 Dintre furcă și ntre puț.
 Cum cu ochii mi-i zăria
 Din gură că le striga:
 —Ce voi așa că-mi treceți

Pe la puț nu v'abăteți ?
Că și eu am fos ca voi
Scăpat de griji și nevoi,
Pe la ăst puț că mi-am dat
Și calul mi l-am legat
Calul mi s'a scuturat,
Dăsagii 'n puț mi-a dat :
Dăsagii cu galbenii,
Ceaslovu' cu cărțile;
Mi-a perdut moșiile.
Care, vere, s'o afla
Și-n puț, frate, mi-o intra,
Toți gălbenașii să-și ia
Numai ceaslovu' să-mi dea
Ceaslovu' cu cărțile
Să câștig moșiile.
Când așa mi-ș auzia
Al mai mare ce făcea ?
Că-i mai mare,
Minte n'are,
Că e 'nbrăcat ca un domn
Și n'are minte de om;
El la puț că se ducea
Și din gură că zicea;
—Cată f.... mumă-sa
Așa mult că n'am umblat
Peste bun câștig mi-am dat,
De haine se desbrăcă,
Sus pe ghizduri se urcă,
Toate părți că se uita
Să vază pe cineva.
Nu vedea pe nimenea,
In citură s'așeza
Și în puț că se lăsa
Apa 'n ghizduri se umfla
Scorpia că-l înghiția.
Doi frați, vere, rămânea
Trei ceasuri că-mi adăsta :
Frate-său nu mai venia.
La puț că mi se ducea
Și-âl mai mijlociu zicea.

—D'alei tinerel voinic
Dintre furcă și 'ntre puț,
Vezi, frate-meu nu mai vine;
Ori că nu cunoaște bine,
Or în puț că s'a 'necat,
Or ceva că l-a mâncat.
—D'ale vere, verișcane,
Nici în puț nu s'a 'necat
Nici nimic nu l-a mâncat.
Desagii mi-este cam grei,
Nu poate ieși cu ei.
Când așa mi-ș auzia,
Al mijlociu ce făcea ?
De haine se desbrăcă
Și la puț că se ducea,
Sus pe ghizduri se urca
Toate părți că se uita
Să vază pe cineva;
Nu vedea pe nimenea,
In citură se lăsa,
Drept în puț că mi-ș intra:
Apa'n ghizduri se umfla
Și scorpia îl mânca.
Al mai mic că rămânea
Trei ceasuri că adăsta,
Pe frățiori, nu-i vedea;
Lângă puț că se ducea
Și din gură cuvântă :
—D'alei tinerel voinic
Dintre furcă și 'ntre puț,
Frații mi s'au înecat
Or ceva că i-a mâncat?
—Nici în puț nu s'a 'necat
Nici nimic nu i-a mâncat :
Stă, galbenii socotește,
Ție parte nu-ți găsește,
Singuri, ei te oropsește.
El așa când auzia,
De haine se desbrăcă,
Sus pe ghizduri se urca
Să vază pe cineva,

Nu vedea pe nimenea ;
 Da, când se uita d'oparte
 Nu așa tare departe,
 P'un drumuleț părăsit
 Cu negară-acoperit,
 Nu mai de Mircea, știut,
 Tare-mi vedea, d'un voinic.
 D'alei Mircea ciobanaș
 Fața lui, bulgăr de caș,
 Cu cămașa ca tina,
 Cu pielea ca hârtia,
 Cu căciula necroită,
 Cu măciuca nestrujită.
 Tot de scorpie gătită.
 El din gură că striga :
 —la stai, vere, nu-mi intra,
 Că'n puț este scorpia
 Și-afară Samodia;
 De trei ani mă bat cu ea.
 Nici n'o bat, nici nu mă bate,
 Doar îmi ies sudori de moarte:
 De-o vrea Dumnezeu cu noi,
 O s'o batem amândoi.
 El la puț că mi-ș venia,
 Paloș din teacă scotea,
 Și pe ghizduri l-așeza
 Și din gură că zicea :
 —Ține, vere, de mănunchiu
 C'o să ții și eu de vârf,
 Că scorpia d'o eși,
 P'amândoi ne-o prăpădi.
 Dară tinerel voinic
 Dintre furcă și 'ntre puț

Când de Mircea mi-auzia,
 Pui de șarpe se făcea
 Și pe furcă se lua.
 Dară Mircea ce făcea ?
 Cu măciuca că-l plesnia
 Pe cărarea capului
 Unde-i pasă șarpelui,
 'Ncepea șarpe de-a țipa
 Și scorpia l-auzia,
 Cu gura proțap ieșia
 Ca să cuprinză lumea
 Să găsească pe Mircea,
 Paloșu 'n gură că-l lua,
 Până 'n coadă se spârgea.
 Doi frați, frate, că-mi ieșia,
 Vii nevătămați era
 Și din gură că-mi zicea :
 —Cată, f.... mumă-sa,
 Dacă nu venia Mircea
 Ne mâncase scorpia.
 Câte patru-mi tainia,
 Frați de cruce se prindea,
 Pe scorpie mi-o toca,
 Mare clae mi-o făcea.
 Apoi Mircea ce-mi făcea ?
 Oile că le mulgea,
 Și laptele că-l fierbea :
 Câte patru se 'mbăia,
 De boale se curăța.

C. Rădulescu-Codin

De la Niță Gheorghe Țigănușu, din
 Furești-Muscel.

34. — Cântecul lui Peneș.

Frunză verde trei migdale
 La Eși pe ulița mare,
 Șăde Peneș la închisoare,
 Inchis în grosul cel mare,
 Maică-sa la Domn s'a dus
 Și din gur' așa i-a spus :

— Dă-mi fecioru' să-l însor
 Mi-a venit vremea să mor,
 Da Domnul așa i-a zis :
 —Nu ești babă de murit
 Ci ești babă de trăit,
 Iar pe Peneș nu ți-l dau

Că am să ți-l însor eu,
 Naș ii va fi paloșul,
 Cununie sabia;
 Maică-sa la el mergea,
 Și din gur' așa-i zicea :
 —Vezi tu Peneș, dragul meu,
 Vezi beția și curvia
 Cum te-a scos la mișelie ?
 Dară Peneș ce-mi zicea :
 Maică, măicuța mea
 Nici de samă nu băga
 Că eu de-aici oi scăpa.
 Am 3 cai de la 3 crai,
 Unul alb ca omătul,
 Unul negru ca corbul,
 Altu roșu ca bujori,
 Na-ți cheia și-i descue
 Grajdul de piatră din stânga
 Și pe roșu l-ai lua ;
 Să-i pui șaua voinicește
 Și-l închingă muerește,
 Și mi-l mână haiducește.
 Maică-sa nu zăbovi,
 Și pe roșu îl aduse,
 Lângă temniță-l legă.
 Dintr'o nare strănutară
 Temnița se risipiră,
 Peneș afară eșiră,
 Și din gur'asă grăiră

—Roșule, căluțul meu
 Mai poți dragă 'n bătrânețe
 Cum puteai la tinerețe,
 —Valeu, drag stăpânul meu,
 Ce-am putut la tinerețe,
 Indoit la bătrânețe.
 Domnul din scaun degrabă
 Veni pe Peneș să-l vadă.
 Dar Peneș s'urcă la scară
 Roșu că se frământără
 Și'n nouri se înalțară !
 Și de-acolo le strigară :
 Bine la mână v'am fost,
 N'ați avut nici un folos !
 Eu pe sus și voi pe jos
 Rămâi, Doamne, sănătos,
 Grijă de Peneș îți iea
 Și-i avea de țara ta.
 Și-i scădea birurile,
 Și-i păzi hotarele,
 Și biserici îi zidi,
 Și de suflet te-i griji
 Că mult n'ai a mai domni.

Cântat de moș Ion Stan de 70 ani
 lin și duos, cu frumoasa melodie a
 cântecelor haiducești în ziua de 3 Sep-
 tembrie 1912.

(Jorăști-Covurlui)

Petru Gh. Savin

CEVA DESPRE CÂNEPĂ

Cânepa este o plantă folositoare, care nu lipsește din grădina mai
 fie-cărui gospodar din satele noastre.

Cum se cultivă. Se alege o parte din miriștea, adică locul casei, care
 se sapă mai mărunț, anume pentru ea, pentru că semința ei este mică
 și de acea pământul trebuie să fie *sdrușit* bine, cât de mărunț și gunoit
 bine. Pe unele locuri pe unde pământul este potrivit cam nisipos, nu se
 mai pune gunoi, ceea ce se întâmplă prin țara noastră mai mult prin
 zona șesoasă adică la luncă, Părțile sau mai bine zis, locurile cari se

alege pentru cânepă, se alege cam prin luna lui Aprilie când s'a terminat cu aratul. Unii oameni, de obicei mai mult pe la munte, locurile de cânepă le lucrează și în grădina de legume care este despărțită în față sau la o parte a casei. Iar prin satele mai la luncă, desprecari am spus că pământul e mai moale, se face sau se sãmănă cânepa chiar mai departe de casă, ba încă în luncă unde sunt pogoanele de grâu și porumb. Am spus locurile și pământurile cu calitățile lor cum trebuie; și acuș venim la creșterea ei. După ce s'a sãmănat cânepa chiar a doua zi, se pune, un copil păzitor să păzească, să nu vie vrăbiile, *cincizile*, presurile, aceste trei păsări, ca să îi caute sãmânța. Și păzitorul acesta este deștept căci iea o blană și un ciocan de lemn și toată ziua bate împrejurul locului ca să nu vină păsările; paza aceasta se face vre-o două săptămâni până când cânepa încolțește și prinde putere. Unii păzitori mai pun bețe mari pe margine, și de care leagă niște sfori subțirele de ele pe margine, în cruciși, în curmeziș, și sforile astea au lipite de ele bucăți de hârtie cari sperie păsările. Iar când vine stăpânul și găsește mai multe, le gonește cu blestemul ăsta :

Hea, hea, păsărică, păsărea,
Nu mânca cânepa,
Căci te mănă inima!

Tot aceste vorbe le mai zice și păzitorul cel cu toaca. Aceste obiceiuri sunt mai mult la munte. Unii oameni care nu cam țin la ea așa, fac niște *momâi* (oameni falși) din țoale, haine vechi, cari le pune în mijloc și în prăjini mai înalte. Orășenii, adică boerii, cei care se plimbă vara prin satele noastre, se miră de modul cum se fac momăile astea, și despre cari ei nici nu știu ce însemnătate au. Ne știind că asta e *frica* ce *păzește pepenii*.

Aceasta a fost prima lucrare cu sãmănatul. Acuș venim la cules. Cam printre lunile Iulie și August ea se începe să dea în copt. Atunci gospodina, căci asta e treaba mai mult a ei, merge și o culege făcând-o maldări cam atât cât poate să coprindă, legând-o la capul cel cu sãmânța.

Se pune la soare să se mai usce bine dacă nu e coaptă bine; și atunci când s'a copt bine, se scutură sãmânța cu un mai sau *pisălău* de lemn pe un *butiuc*, sau *chiutuc* cum se zice prin Moldova. Și sãmânța se mai pune și ea la soare; și când s'a uscat bine se pune fie în *uleie* și se așează în podul casei, alții în borcane mari de pământ alții în *postăvi* sau vre-un hărdăiaș mic care-l pun în pivniță. Iar cotorul adică firele, se duc și le așează în topilă, vre-o băltoacă mică în care se scurge vreun isvor sau și pe gărlă, dar mai mult unde-i apă stătătoare și unde tufișul sau crângul să fie mai des, să nu vadă închinații de copii și să

o ia și să facă bice! Tot acuși, la culesul cânepei, cântecul glăsuește așa femeii leneșe:

Foaie verde sămulastră,
Nevastă, cânepa-i coapă
Și tu dormi dormir-ai moartă!

Ea zice astfel:

Foaie verde foaie lată,
Omule-s bolnavă moartă

Și cânepa noastră-i coaptă;
Iea coasa și gresia
Și-mi cosește cânepa.
Fă-o apoi maldărele
Și mi-o pune pe coșere.
Dor mi-o mai trece de șele.

Dacă s'a pus maldărele de cânepă în topilă, se pune peste ele niște tufoae, crengi de copac și pe ele pietri, lespezi mai grele, ca să stea mai mult în apă, să nu eșe de asupra. Se lasă ca vre-o săptămână, două, având grija ca să se ducă din când în când pe la ea și a încerca dacă se jupoaie cu înlesnire teiul sau firele de pe cotor. Când se vede că s'a murat, o scoate și o pune să se usuce la soare; atunci își schimbă culoarea în alb. După ce s'a uscat bine, se trece la meliță, de unde alege fuiorul, care acuş îl pune în lucrare.

Ce se face din ea: Odată fuiorul ales de *posdării* după cum se rice prin satele din Oltenia, gospodinele îl dărăcesc, îl torc, îl fierb, îl urzesc și fac pânză din el. Unele gospodine bat cânepă în cânepă, adică și urziala, și bet ala tot de cânepă. Însă se alege la așa ceva o lucrare mai bună, firul cât de subțire și fără noduri pe el. Din pânza pusă pe război, fac unele din gospodine mese sau fețe de mese, șervete (prosoape), aceste mai mult pe la luncă am văzut obiceiul ăsta, pe unde cămăși cam rar se poartă. Prin satele de la munte cei mai mulți oameni poartă cămășile de cânepă, chiar cânepă în cânepă; au cute, bentițe, plăci, pe piept cu flori de bumbăcel alb, care es cu ele în zi de sărbătoare la horă și joacă, de sar scânteii, și nu mai are frică că se rupe, vorba cântecului:

Cu cămașa de fuior,
Să joc hora 'ntr'un picior.

Iar cel care are cămașa de bumbac zice iar cântecul:

Cu cămașa de bumbac,
O să fiu neicușei drag.

Dar și gospodarul, flăcăul, fata, sau și cine poartă cămașă de fuior tot nu se lasă căci are și el ac de cojocul lui, căci glăsuește cântecul așa.

Cine poartă bumbacu',
Ducă-se pârdaľnicu';
Bumbacu' pânză străină,
Ne fură puuga din mână.

Aceste obiceiuri frumoase sunt mai mult în partea muntelui, pe unde nu s'a întins comerțul, și câte alte obiceiuri rele și urite, care ne gonesc unele comori frumoase ce le păstrăm de la moși strămoși. Prin

satele de la luncă se fac mai mult *cergi*, un fel de pătură, lână bătută în cânepă, preșuri, tocături de trențe și câte altele, tot bătute în cânepă; aceasta este deosebirea de cei de la munte. că ei păturile și cele lalte le face din lână în lână. Dar gospodinelor cari au lăsat lucru de azi pe ziua de mâne căci când vine primă-vara le cântă o pasere așa :

Suci-dăi, suci-dăi...
Toarce câlții din ulei
C'a venit și ghiocelii...

De aceea pasărea aceasta care este *Pițigoiul* are dreptate de multe ori căci unele gospodine ascund sau lasă câlții în ulei, și se lasă în nădejdea bărbatului, ba încă îl pune să-i cumpere cine știe ce stămburi pulrede de la ovrei și cânepa saraca șade în ulei; dar și pițigoiul cântă de zor, și de mama focului; și de aceea vă spun și eu D-voastră ca să știți de ce cântă, să nu-mi auză fața ce mi-o auzi dosul. Tot de asemenea posdăriile se întrebuințează și ele pentru atâțat focul, iar în satele de la munte pe unde porumbiștile, adică locurile cu porumb, sunt pe lângă pădure, se pun grămezi, grămezi, pe margine, ca noaptea când vine ursul, viezurul, și porcul mistreț (porc sălbatec), se sperie și nu mai între în porumb, să facă jaf, căci așa e în partea muntoasă.

Vâlcele-din-Topești, Gorj.

I. I. Ciuncanu.

POVEȘTI

44.—Povestea lui Miriuță (sfârșit)¹

După ce mai auzi înc'odată aceste cuvinte din gura lui, înainte de a-și părăsi lumea ei, zise către el. Acum, hai să fugim, Miriuță! -- Hai răspunde el. Se schimbă îndată amândoi în câte-o musculiță și o luară la sbor spre lumea pământească. E... hei...! După multă vreme, după multe chinuri, piedici și griji, cu vai nevoie ce au putut ajunge pe lumea pământească. Era un răsărit de soare... Schimbați acum, ea în fată și el în flăcău, se puseră să facă un popas. Miriuță nici nu putea să vorbească de bucurie, că-și mai vede odată lumea lui.

Ochii lui deprinși cu întunericul se simțeau orbiți de lumina soarelui. Cerul cel senin, ca azurul, câmpiile înverzite, copacii înfloriți, cântecul păsărilor prin lunci și al ciocârliei ce se înalță spre cer, apele line ce curgeau prin văi, izvoarele ce țîșneau de prin erburi și pârâeșele ce murmurau în taină un cântec vechiu, strămoșesc și dulce, turmele de oi cu mieii lor sburdalnici și ciobanul însoțit de câinii lui voynici, cari stând pe labe dinaintea lui, îi ascultau cântecul său fermecător și dulce, doina versul cel cu foc, toate aceste frumuseți, îl îmbăta-

¹ Vezi No. trecut, pag. 262.

ră, îl învăluiră în amintiri... și-l făcură să-l cuprindă un somn ușor...

Iubita lui însă nu dormia de loc. Ea îl dezmerda, îi netezea părul și îi ștergea sudoarea de pe față. Dar o presimțire o făcu să-l scoale și să se pornească cât mai curând la drum

După ce au făcut o bucată de cale, ea-i spuse lui. — Miriuță! uită-te în urmă și să-mi spui ce mai este. — Ce să fie? răspunse el uitându-se. Văd un nor negru venind cu grabă. — Acela îi tata, Scaraoțchi, care vine trimis de mama Gindra după noi. — Ce ne facem atunci? întrebă Miriuță. — Eu mă voi face un lan de grâu și tu un jitar bătrân stând într-o colibă. Când va ajunge tata în dreptul tău, o să te întrebe: — N'ai văzut d-ta cumva, om bun, un flăcău și o fată trecând pe aici? Tu atunci să-i răspunzi: — De mic eu sunt jitar, și decând sunt prin părțile acestea, n'am văzut nici odată nici picior de om. Și atunci el o să se întoarcă înapoi. Norul tot venind, ei se schimbă îndată, și când ajunse în dreptul jitarului, se pogorî mai în jos și oprindu-se, o voce din nor întrebă: — Om bun! N'ai văzut d-ta cumva un flăcău trecând pe aici? — Nu, — răspunse jitarul. De când sunt prin părțile acestea, n'am văzut nici odată nici picior de om. La aceste cuvinte, norul începu să se ridice în sus și să se întoarcă îndărăt. Când el nu se mai zăria, lanul cel frumos de grâu se schimbă în față și jitarul cel bătrân în flăcău. — Vezi cum am scăpat de el? — zise ea către Miriuță. Haidem, cât mai iute, ca să nu se întoarcă înapoi. Și ținându-se de mână o luară la fugă amândoi. Când mai au obosit, făcu iar fata mamei Gindra către dânsul: — Miriuță, ia mai uită-le tu înapoi și spune-mi ce mai este, căci ea nu putea să se mai uite în urmă, de oare ce căutând să mai fugă odată din închisoare și pe cale uitându-se în urmă, vânturile pe care le trimisese mă-sa în căutarea ei, o cunoscuseră la față și o duseră pe sus, înapoi. Acum, ea se uită numai înainte și din când în când își acoperea și fața cu mâinile, când avea presimțiri rele. Miriuță se uită înapoi și-și întoarse fața îngrozit — Ce vezi? — îl întrebă ea. — Văd tot un nor însă mai mare și mai negru decât cel dintâi, venind și mai iute înspre noi. — Acesta îi tot cănele de tata — zise ea, dar vine mult mai furios decât înainte și de ne va ajunge, ne pierde. — Ce ne facem dar? întrebă Miriuță tremurând, căci furtuna stârnită de iuțimea cu care venia nourul, îi ajungea. — Eu mă voi face 'n grabă o mănăstire părăsită, veche, putregăioasă și acoperită peste tot de mușchi, în clopotnița căreia o să cânte numai cucuveicele a jale; iar tu să te schimbi într'un călugăr bătrân de tot — ca uitat de moarte —, celind pe o carte lângă ușa pridvorului. Când va ajunge tata în dreptul meu, o să te întrebe: — Călugăre bătrâne! călugăre bătrâne! De când stai tu în această mănăstire, nu cumva ai zărit trecând pe aici un flăcău și o fată? Iar tu

ridicându-ți genele în sus cu cârja și uitându-te la el, să-i spui cu duhul blândeței : — De când sânt eu, servul Domnului, monah în această mănăstire părăsită de lume, ființă omenească nu s'a arătat pe aici și nici graiu omenesc n'a răsunit prin acest codru... nu... nu, n'am văzut nimic — și, el atunci o să se întoarcă înapoi. Așa s'au și făcut.

De ce s'apropia norul însoțit de furtună, de ce și cucuveicile cântau mai a ja'e : hu ! hu ! hu ! de răsuna clopotnița mănăstirei; iar călugărul bătrân, care făcea numai metanii până la pământ, își călca cu genunchii barba lui cea albă ca zapada care îi ajungea la brâu. Cum ajunsese nourul în dreptul mănăstirei, se scobori în jos; și oprindu-se, o voce din el întrebă : — Călugăre bătrâne ! Călugăre bătrâne ! De când stai tu în această mănăstire, nu cumva ai văzut trecând pe aicea un flăcău cu o fată ? La aceste cuvinte, călugărul tresărind, își ridică genele cu cârja în sus și uitându-se la el; zise : — De când sunt eu, servul Domnului, monah în această mănăstire părăsită de lume, ființă omenească nu s'a arătat pe aici și nici graiu omenesc n'a răsunit prin acest codru. Nu...nu... n'am văzut nimic. Sfârșind el acestea, norul se ridică și întorcându-se înapoi, se făcu nevăzut. În grabă, mănăstirea se schimbă în fată și călugărul în flăcău. — Vezi, cât de degrabă l'am întors înapoi ? zise fata. — Dacă ne-ar da pace macar de acum înainte ? făcu Miriuță. Erau obosiți din cale-afară și ar fi voit să se mai odihnească puțin, dar presimțirile rele nu-i lăsau. O luară iar la fugă prin locuri de taină. De la o vreme, făcu iar fata către el. — Miriuță, ia mai uită-te tu înapoi și spune-mi ce mai vezi ? — Văd un nor mare de foc, care vine ca fulgerul, zise Miriuță. — Aaa ! Asta îi cațaua de mama, care s'a luat după noi. S'a sfădit acasă cu cănele de tata pentrucă nu ne-a putut da de urmă și acum s'a luat singură după noi, zicând către dânsul : — Am să viu acasă cu ochii lui Miriuță, nu ca tine, să vii tot cum te-ai dus. — Ba, ai să vii cu o mână de colb, nu cu ochii lui Miriuță, îi răspunse el. — Ba am să viu cu ochii lui Miriuță. — Ba ai să-mi vii cu o mână de colb, nu cu ochii lui Miriuță. — Ba am să viu cu ochii lui Miriuță; și tot așa s'au sfădit ei până ce cațaua de mama ni s'a luat pe urmă—Ce ne facem acum ? întrebă Miriuță—că eu simt că mă încălzește în spate. Norul ne-ajunge—Eu mă voi preface, zice ea, într'un iaz mare, iar tu într'un rățoi. Mama o să se oprească pe mal și tot o să te cheme : — Vin la mama, Miriuță, vin la mama, uti...uti...uti... Tu însă numai să te scalzi și să ocăești, dar nu cumva să te uiți înspre dânsa, că-ți fură ochii.—Auzi, așa să faci ! Și se schimbară îndată. Cum ajunsese norul cel de foc în dreptul iazului, se lăsă în jos, în urmă se opri și o voce din el striga :—Vin la mama, Miriuță, vin la mama uti...uti...uti...Vin la mama, Miriuță, vin la mama uti...uti...uti...Rățoiul în

acest timp se tot scâldea, ocâi și din nebăgare de seamă întorcându-se cu capul în spre nor, mama Gindra îi fură ochi.

În urmă norul de foc se ridică, și întorcându-se îndărăt, se făcu nevăzut. Iazul și rățoiul se schimbă îndată în fată și flăcău. Dar ce folos? Miriuță acum era orb.—Ei, ce ți-am spus eu ție Miriuță, ca să nu te uiți în spre dânsa c'o să-ți fiure ochii! N'ai voit să mă ascuți. Miriuță nu zicea nimic, căci se știa vinovat.—Stăi tu aicea, zise ea, că eu mă duc s'o ajung și să-i iau ochii înapoi. Și zicând acestea, se schimbă la clipeală într'o eapă năzdrăvancă cu frâul în vânt, care începu să zboare nu ceva; așa fugea de iute după nor. Mama Gindra, obosită de cale, poposia lângă o fântână, puse cutia cu ochii rățoiului pe ghizdele și fără veste adormi. Fică-sa cum a ajuns-o și văzând-o că doarme dusă, chita ei. Se schimbă iute, s'apropia de fântână, luă ochii rățoiului, puse în cutie o mână de colb, se prefăcu apoi iar în iapă năzdrăvancă și goană înapoi. În acest timp Miriuță adormise. Când eapa s'apropia de el și necheză odată de răsunară codrii de prin împrejurimi, el se trezi. Se schimbă iar în fată frumoasă și-i zise: —Iaca Miriuță, ți-am adus ochi înapoi! Noroc, c'am găsit-o pe mama Gindra dormind obosită de cale, dar altmintrelea nu știu zău ce-aveam să fac. Îl prefăcu îndată în rățoi, îi puse ochii la loc, și în urmă îl schimbă iar în flăcăul Miriuță de mai înainte. Când ajunse acasă mama Gindra, cornoratul cel bătrân eșindu i înalte, îi zise: —Așa-i că ai adus o mână de colb în locul ochilor lui Miriuță? —Ba eu am adus ochii lui Miriuță, răspunse ea îngâmfată. —Ba o mână de colb ai adus, nu ochii lui Miriuță! —Ba eu știu c'am adus ochii lui Miriuță! —Arată-mi-i, să-i văd. —Vrai să ți-i arăt? —Da. Zgrimțoroaica mândră, luă capacul de la cutie și când colo ce să vadă? În loc de ochii lui Miriuță! o mână de colb. De ciudă c'a înșelat-o fiică-sa, se făcu de două ori mai neagră decât era, iar Scaraoțchi cel bătrân, se tăvălia pe jos de răs.

Știind fiica mamei Gindra, că de rușine mă-sa n'o să mai vină după ei, merșeră liniștit aproape de satul lui Miriuță, unde se opriră. Ea nu voi să intre în sat și de aceia îi spusese lui: —Miriută, tu du-te acasă și te veselește cu ai tăi, iar a treia zi, să le spui că voești să te însori și că ți-ai găsit tu o fată într'un sat din apropiere. Deci, pornindu-se singur, să vii tot în locul acesta din marginea satului, lângă tufa aceasta și luându-mă, voi intra atunci în satul tău și ne vom cununa. Până atunci eu mă voi preface într'o păsărică și voi sta aici, așteptându-te. Auzi Miriuță? —Aud, răspunse el, dând să se primească. —Miriută! Miriuță! —zise ea oprindu-l. —Voești să-mi mai spui ceva? —Da, Miriuță! Eu de dragul tău am venit pe lumea aceasta cu tine și

de dragul tău numai mi-am părăsit părinții și împărăția și te-am scăpat de urgia mamei Gindra, care te-ar fi pierdut de n'aș fi fost eu. te rog dar, mai jură-mi odată, înainte de a te duce: îi trăi cu mine, Miriuță? — Oi trăi, drăguță, — răspunse el hotărît. — Mi-i lua de soție, Miriuță? — Te-o lua, drăguță. Ii ținea la mine, Miriuță? — Oi ținea, drăguță. — Nu mi-i uita. Miriuță? — Nu te-o uita, drăguță. — În toată viața ta? — În toată viața mea. — Ii ținea la mine Miriuță? — Oi ținea drăguță. — Și mi-i lua de soție? Te-o lua, drăguță! — zise el și se despărțiră. Intrând în sat, se duse drept acasă. Când îl văzură părinții. Ii se părea că cade casa pe ei de bucurie. Il îmbrățișară și-l sărutară ca pe un fiu a lor ce-ar fi fost mort de ani de zile și acum ca printr'o minune ar fi învieat.

La trei ani de la plecarea lui tot se mai așteptau ei să-l mai aibă acasă, dar acum după ce trecură și patru și el nu mai venia, își luară de-o grijă și îl credeau ca mort. Ii purtară parastasele — de veșnică pomenire—și îi făcură praznic. Când auzi satul de venirea lui, alergară cu toții până lu unul, bătrân și tânăr, ca să-l vadă, ca pe cel ce fusese pe cea lume și stătuse acolo mai bine de patru ani. Deși îl trăgea care'n cotro ca să le spună ce mai este pe acolo, ei nu voia să le spună nici un cuvânt, căci pe: «nu se cade» li-l punea dinainte. Părinții de bucurie, au făcut o petrecere și chemară toate rudele și tot satul de se veseliră cu toții o lună încheiată.

Când se isprăvi pitrecania, părinții îi spuseră, că-i bun de însurat și că ei i-au găsit o fată frumoasă și cu zestre. Cu petrecerea, el uită de iubita lui care l-a scăpat de la moarte, precum și de jurământul făcut, și primi bucuros cuvântul părinților. Au început îndată să se facă pregătiri ca pentru o nuntă, la care să iea parte un sat întreg. Când mirile și cu socrii cei mari porniră s'aducă Mireasa, fiica mamei Gindra știind ce se petrece, se prefăcu din păsărică într'o copiliță mică și ducându-se la Miriuță acasă, se rezămă de poartă și stătea așa. Acasă nu rămasese de cât bucătăresele, să pregătească mâncare. Când o văzut una din ele, stând la poartă, o întrebă: — Da ce stai tu acolo, fată hăi? — Stau și eu mătușă,—răspunse ea — să văd când a veni nunta de la mireasă. — Vino fată 'ncoace, și ni-i da batăr o leacă de ajutor, nu sta acolo la poartă parc'ai fi cusută, că până ce-a veni nunta din alt sat, ți s'or lungi poalele cămeșii de așteptat și urechile de foame.

Fata fără a mai zice vr'un cuvânt, se duse la bucătărie, puse mâna pe-o mătură și începu să fețuiască casa. — Bine, fată mare, zice o femeie cam vâjăită, iaca tu ești de toată treaba...Știi oare flăcăii de asta? Altă ceva, ce-ai mai putea tu face? La aluaturi te pricepi vre-o leacă?

Hora lui Mațosu

63.—Cules de M. Lupescu din Spătărești-Suceava.
Se cânta acum 20 de ani.

Cum să nu, mătu-
tușă. —Așa..., atunci îi
bun, îi bun de tot. Sau
treci dacă'i vorba de
așa la covată. Fata își
suflecă mânicile și s'a-
pucă de făcut plăcinte.
După ce găti de făcut
ca un cuptor bun, luă
din fiecare plăcintă câ-
te o bucată de aluat,
și din el făcu doi hu-
lubași frumoși: un hu-

lub și o hulubiță. Dete apoi plăcintele și hulubașii în cuptor și eșiră
de minune... Femeile bucăterese o lăudară mult, că-i așa de mică și
pricepe atât de bine la coptură; dar cu amețea lor, uitară s'o întrebe
de unde-i și acui este.... Ea le rugă, ca după ce-ar veni nuutașii de la
mireasă și s'or așeza la mesit, să pună acești doi hulubași înaintea mi-
relui și a miresei. Femeile fără să bănuiească ceva, îi făgăduiră și ea
mulțumindu-le, plecă.

Când ea eși din sat, nunta venia de la mireasă cu chiote și strigăte
de veselie. Masa se puse și bucătăreșele făcură așa cum le învățară fe-
tica, ba lăudându-se încă, că hulubașii is făcuți de ele. Tocmai când
masa era în toiul ei și mirele voi să ridice un pahar în sănătatea so-
cilor săi, hulubașii ca prin minune se însuflețiră, săriră jos de pe ma-
să și giugiulindu-se prin casă, hulubița începu să zică către hulubaș:
—Miriută, eu numai de dragul tău am venit pe lumea asta cu tine, numai
de dragul tău mi-am părăsit părinții și te-am scăpat de mânia mamei
Gindra, care de n'aș fi fost eu, de mult te-ar fi pierdut; te rog dar, mai
jură-mi odată înalte de a te duce: —îi trăi cu mine, Miriută? —Oi trăi,
drăguță, —începu să răspundă hulubașul. —Mi-i lua de soție, Miriută?
—Te-oi lua, drăguță. —Îi ținea la mine, Miriută? —Oi ținea, drăguță.
—Nu mi-i uita, Miriută? —Nu te-oi uita, drăguță —În toată viața ta?
—În toată viața mea. —Îi ținea la mine, Miriută? —Oi ținea drăguță.
—Și mi-i lua de soție? —Te-oi lua drăguță! La aceste cuvinte, Miri-
ută trezindu-se ca dintr'un somn, își aduse îndată aminte de jurămân-
tul lui, se sculă de la masă și se duse la iubita lui. Toată lumea în-
cremenise, neștiind ce înseamnă aceasta. Până ce s'au mai învățit nun-
tașii în colo și 'ncoace, Miriută sosi cu fata mamei Gindra; prinși de

mână intrară în casă și Miriuță strigă în gura mare în fața tuturor. —Această fată m'a scăpat de la moarte, și pe aceasta voesc s'o am de mireasă!... Nimenea nu mai zise nici un cuvânt. Mircasa cea dintrăi, ră-mase și ea să petreacă la nuntă, care a ținut un an de zile încheiat. Nuni mari au fost, acel om cu nevastă căruia i se prefăcuse cenușa în peatră scumpă, și la a căreia cărătură luă parte și tatăl lui Miriuță, când giurui necuraților pe timp de trei ani. Cheful a fost nespus de mare.. Muzica și lăutarii au venit din toate părțile și cântau ziua și noaptea; vinul cel din viță curată curgea în râuri, iar cu vasele ce s'au deșartat s'a iezit o gărlă. Nunul cel mare, cu peatra scumpă, care la început avea minte și n'avea bani, giurui tinerilor la masa cea mare un car gospodăresc plin de peatră scumpă, din care dac'ași avea și eu un ou. Doamne, Doamne, ce aș mai face!...

Tinerii s'au îmbogățit și la anul au avut un fecior frumos, da frumos, cum n'a mai fost altul pe lume dimpotriva lui... De atunci Miriuță și cu fata mamei Gindra au tot trăit în fericire; iar dacă n'or fi murit, atunci de bună seamă, că trăesc și astăzi...

Auzită de la moșul meu Leon Halunga. Hântești-Dorohoi.

N. V. Hănțescu

GĂCITORI

366. — *Rugul din pădure.*

Rascaparasca de-ar avea car, s'ar
sui la Dumnezeu.

367. — *Sabia.*

Putinei de aur, limbă de bălaur.

268. — *Ciuda.*

Străchinuță verde, șade jos și nu
se vede.

369. — *Biserica.*

Huhurează creață, șade jos pe
ghiață.

370. — *Postul cel mare și Paștele.*

Șapte foi de varză, și trei ciocane
de aur

371. — *Cântarul.*

Tandalică'n sus, tandalică'n jos;
dacă nu mă crezi, uite pe cristez.

372. — *Curechiul.*

Hulburuș, hulburuș, șade 'ntr'un
picior.

373. — *Ceaunul cu mânăligă.*

Am un frate, când se baligă, toți
se strâng pe lângă el

374. — *Moara.*

Râșniță cofășniță, diamant în coș-
niță.

375. — *Mața.*

Mărușă nerasă umblă noaptea
*
prin casă.
Deget fără unghii, umblă să te'n
junghe.

376. — *Râșnița.*

Sus țurlui, jos țurlui, și la mijloc
fiu! Iiu! Iiu.

- 377.— *Leneo*.
Ciolane rupte, șale durute.
- 378.— *Patul*.
Ce-i făcut și tot îl faci, și iar îl
destaci.
- 379.— *In pântecel măsai*.
Unde-a stat fiecare om închis,
nouă luni.
- 380.— *Ceața*.
Ce apă-i mai mare'n lume.
- 381.— *Coasa*.
Cătaua lipova, linge câmpul cu
limba.
- 382.— *Căciula*.
Retevei rotund, bagă părul în fund.
Valen Hoge-Vaslui.
G. I. Popescu
- 383.— *Coțofana cu porcul*.
Titirică, pișcă,
Incalică pe trișcoi, pișcoi,
Iar trișcoi, pișcoi,
Nu poate să încalice pe titirișcă,
pișcă.
- 384.— *Glonțul puștei*.
Tândărică lemn uscat,
Trece pe sub Țarigrad.
385. *Ochii omului*.
Am două gogoșele,
Cât le-arunc,
Atât se duc.
- 386.— *Tunetul*.
Bate toba la Moldova,
Și s'aude la Craiova.
L-t Al. Saint-Georges
- 387.— *Cartea*
Rădăcină de citină,
Iar voinicii o mai răsfiră.
- 388.— *Lulea*.
Găinușă, ciușă,

- Dă cu ciocul prin cenuză.
- 389.— *Cântarul*.
Găinușă, ciușă,
Cu minciunile'n gușă
Cu dreptatea pe spinare.
- 390.— *Șeaua*.
Ii șea, și-i așa,
Ți-ai spune și nu-i așa.
- 391.— *Lacătul*.
Poeraș cu haine scurte,
E mare judecător în curte.
Al. Voicu
- 392 — *Femea însărcinată*.
Trece donda pe cărare
Cu 4 mâini, cu patru picioare,
Cu 40 de unghioare.
- 393.— *Vatra, coșul, fumul*.
Mama lată,
Tata gros,
Nenea Ion flueros.
- 394.— *Soba*.
Am o fată mare;
Toți câți intră'n casă
O iau în brațe.
- 395.— *Pătutul*.
Am un unchiaș cu un ochiu.
- 396.— *Bota de apă*.
Iltăc, băltăc,
De barbă-l duc,
De barbă-l aduc.
- 397.— *Opincele*.
Am două vaci,
Dacă le leg, merg.
Dacă nu le leg, nu merg.
- 398.— *Parii gardului*.
În pădure ne-am născut,
În pădure am crescut;
Acasă ne aduseră,

Și'n horă ne puseră.

399. — *Sfredelul.*

Am un bou,
El face gunoiul,
El îl rânește.

400. — *Lipitoarea.*

Obială tătarească,
Cine-o ghici, să se zgârciască.

401. — *Cântarul.*

Ce stă drept,
Și din coadă : făta-făta !

402. — *Capul.*

Ce e mic la vedere și mare la
încăpere?

*

Pe cine un om îl poartă și cu-
prinde lumea toată?

403. — *Ciapa.*

Cu picioarele în vânt,
Și cu barba în pământ.

404. — *Bozia.*

Mic, verde,
Tânăr, bătrân;
Bătrân, călugăr.

405. — *Cioara și porcul.*

Țânța-mânța șade pe țânțoi-mân-
țoi.
Dar țânțoi-mânțoi, nu șade pe
țânța-mânța.

Jud. Argeș și Muscel.

C. N. Mateescu

406. — *Strugurile.*

Chipul meu e tot bubos
Și la nimenea scârbos,
Chiar de 'mpărat sânt cinstit.
Și la masă sânt primit

407. — *Tocul de scris.*

Trei mă duc,
Trei mă adapă,

Trei mă aduc.

408. — *Minciuna.*

Un orb mă vede,
Un schiop mă prinde,
Un golan mă ține în sân.

Slatina.

C. Georgescu-Munteanu

409. — *Ciorapul cu cărișgele.*

Cu cinci pari și cu-o nuia,
Faci gardul cât îi vrea.

410. — *Ciutura cu tuturoiu.*

Este o fată de pandur,
Și-o pupă lumea în c...

411. — *Ţhinda.*

Ce atârnă'n jos belită ?

412. — *Pisica.*

Mihai sfârșog,
Șade lângă foc;
Unge curelele,
Lucește mustățile.

413. — *Luntrea.*

Am o rață fără viață,
Dar te poartă în spinare
Trecând gârla cât de mare.

414. — *Ochii.*

Ai în pat să ne culcăm
Două negre s'astupăm.

Silistea-Gumești, Telcorman.

A. M. Nour

415. — *Șaua.*

Ce-i mai mică de cât porcul,
Și mai mare de cât calul ?

416. — *Hornul și funigimea.*

Am un sac cu flori,
Și șede cu gura în jos,
Și nu se varsă.

417.—*Scoica*.

Sus cobae,
Jos cobae,
La mijloc carne de oae.

418.—*Muşuroacle*.

De-aici şi până la mare,
Tot funduri de caldare.

419.—*Oul*.

M'o trimes doamna de sus,
La doamna de jos;
Să-mi dai vin şi 'rachiu,
Aşezate 'ntr'un butoiu.

Nenţişor-Neamţ.

Al. Moisei

BOTANICA POPULARĂ

49.—*Ciuboţica cucului*.

Ciuboţica cucului creşte prin fâneţe primăvara înaintea altor ierburi. Nu face craci, e erboasă. Cu frunza ca a cireşului, groasă, de un verde închis, crestată pe margină şi păroasă. Înfloreste prin Mai, are floare galbenă, într'un picior lungăreţ şi în forma unui păhăruţ. Mirosul ei e frumos.

Ciuboţica cucului pisată şi cu apă se bea contra frigurilor. Cu floarea ei amestecată cu floare de soc se face ceai pentru înăduşală, pentru cei cu durere de piept.

Căzându-i floarea, nu mai înfloreste până la anul. În Bucovina se crede că spre o fi scutit de gălci, este bine a înghiţi trei flori de ciuboţica cucului,

50.—*Ciulinul*,

Ciulinul e un soi de spin. În leacuri n'are întrebuinţări şi în cântece rar se aude. Aşa într'un bocet din Basarabia :

Cărăruşă la vecin
Creşte iarbă şi ciulini. ¹

51.—*Ciumafai*.

Ciumafaiul numit şi *laur*, *turbare*, *ciuma fetei*, *ciumăfoae*, *bolandariţă*, *porc*, *nebună*, *buruiian* sau *laur porcesc*, are frunze simple în formă de inimă crestăte pe margine. Florile lui sunt albe şi în formă de pahar. Se înmulţeşte din seminţe, care nu degeră iarna. Fructul său în formă de măr e acoperit cu ghimpi, semânţa e neagră şi e aşezată rânduri în lăuntrul fructului,

Mirosul frunzelor e greoi. Frunzele de ciuma foi pălite (pârlite) în foc sunt bune de pus la răni şi tăeturi. Semânţa de ciumafai sezută în spirt e bună când te dor picioarele. lei zamă de-aceia şi te speli ori te freci şi durerea fuge. La încheituri mai ales e o bună doctorie.

Cu măr verde de ciumafai se joacă copii. Din flori fac pocnitori. Când e coaptă sămânța, fructul îl fac copii porci și boi, punându-le niște lemnișoare cari închipuesc picioarele și coada.

52.— Cânepa broaștei.

Cânepa broaștei sau *lâna broaștei* crește în bălțile stătute, în băltoage și are o culoare verde frumoasă.

Se pune pe ranele copiilor sau ale oamenilor ce se frig sau se o-păresc ca să scoată ferbințeala.

A. Gorovei și M. Lupescu

DATINE ȘI CREDINȚE

1140.—In zilele de 15, 16, 17 Iulie sunt circovii de vară. Peste an sunt trei rânduri de circovi: Iarna, Vara și Toamna. In zilele de circovi nu trebuie să împungi cu acul, cu sula, să nu torci, să nu te lai, să nu te piepteni căci sunt răi de lupi.

Un om *a'ngrusit* o păreche de opinci într'un circov de toamnă (aceștia cad prin luna Noembrie) și a doua zi a găsit 3 oi omorite de lupi.

1141.—Mărina 17 Iulie e cel mai mare circov de vară și bună de lupi, Unii oameni nu țin tustrei circovii ci numai pe aceasta pe Mărirea.

1142.—Sfântu Ilie bun pentru tunete, trăsnete. Când tună se zice că el umblă cu căruța prin cer. In această zi femeile ce au copii morți duc colivă de mere la biserică și împart pe la oameni de sufletul copiilor și apoi mănâncă și ele. In această zi nu se svârle cu mere pere în sus căci bate piatra. Dacă va tuna în ziua de Sfântu-Ilie toate poamele vor fi vermănoase anul acela.

1143.—In ziua de 21 Iulie e Ilie Pălie fratele lui Sfântu-Ilie. Oamenii îl țin că-i bun pentru lighioi.

1144.—In ziua de 22 e Foca. El se ține pentru arsuri focuri și pentru că-l țin și Turcii.

Bălățești-Neamț.

I. Preutescu

1145.—Eaca ce să faci, dacă vrei să-ți cânte strașnic fluerul sau trișca: Umplând fluerul cu lapte de capră neagră și astupându-l la cele două capete, du-l în crucea nopții la crucea drumului de la hotarul satului și-l îngroapă acolo. După trei zile și trei nopți du-te tot singur și tot în crucea nopții, desgroapă-l și vino cu spatele înapoi; da' nu cumva să te întorci sau să te temi, că împetrești pe loc și te iau Rusaliele.

1146.—Se zice că, dacă vrei să strici casa cuiva, trebuie să faci acest farmec : Să pui 10 fire de sămânță de cânepă sub lăicerul așternut pe patul celor doi și să le lași 3 zile și 3 nopți. În a 4-a zi, aruncă-le în foc. Și macar o pocnitură de ar auzi, li s'a dus gospodăria pe apa Sâmbătei.

1147.—Ferească Dumnezeu să pue o fată pălărie de băet în cap, că-i cade părul tot !..

1148.—Vai și amar e de casa ceia, la care s'ar afla să cânte vre-o găină cucoșește !... E mai rău de cât când urlă cânele..

1149.—Când s'o afla să-ți intre vre-o broască în casă, să știi că-i semn de sărăcie !..

Mănăstireni-Botoșani.

D. Gr. Furtună

1150. — *Filipii de toamnă țin 3 zile (14, 15, 16, Noembrie)*. În aceste zile nu se dă sare vitelor, că le mănâncă lupii. Nu se dă nimic din casă mai ales foc, fiind rău de pagubă. Tot pentru acest lucru femeile sunt oprite de a lucra : bărbații însă, pot să lucreze, numai să nu iacă gu-noiu cu burghiul sau sfredelul, pentru că lupii vin și fură din vite. Gu-noiul nu trebuie dat afară, ci strâns la un loc până trec zilele cu Filipii. Și nu se dă afară pentru că vine lupul să ia cărbuni, el neputând lega pui până n'o mânca cărbuni din zilele acestea.

1151.—*Varvara, Sava, sf. Nicolae (4, 5, 6 Decembrie)* sunt zilele bubatului (vârșatului). În fiecare zi se fac cât 3 turtițe de pâne, care se ung cu miere în lipsă de miere, cu zahăr topit și se dau la copii de pomână, împreună cu pește, fasole boabe nefierte puse pe o farfurie (la noi se zice mai mult *făsu*) și câte un fuior de cânepă. La prima turtiță se zice : Să fie bubatului ălui mare : să fie bun ca pâinea și dulce ca mie-rea. Tot așa la a doua : Să fie bubatului ălui mijlociu, etc. și la a treia : Să fie bubatului ălui mic, etc.

1152.—În ziua de *Ignat (20 Decembrie: Martirul Ignatiu)*, e bine să se tăie porcii cei negri. Din carnea lor iei o bucată și împreună cu tămâie și floarea soarelui, le duci la biserică în ziua de *Bobotează* să le boteze dopa ; carnea aceea e bună când te dor picioarele ; să te ungi pe unde te junghie.

1153.—În ziua de *Crăciun* dis de dimineață femeile se duc la cimitir spre a tămâia morții că de, e zi mare. Apoi venind acasă împart turtile de pâne cu carne proaspătă de porc, pentru sufletul celor adormiți întru Domnul.

Gorunești-Vâlcea.

C. M. Popescu

1154.—*Postul Precistei*. Mulți gospodari mai de mult, în Postul Mare, postiau postul maicei Preciste. El se postia așa : în săptămâna I-a a

postului săptămâna mare se postia toată ziua Luni; în săptămâna a II-a se postea Marți, în a III-a Mercuri, în a IV-a Joi, în a V-a Vineri iar în a VI-a Sâmbătă. În săptămâna patimilor se postește toate zilele și nu se mănâncă de cât o dată în zi, sara, după ce a răsărit *steaua ciobanului*. Cine vra să aibă noroc și să ajungă zile bune, postește cu drag și D-zeu îi ajută.

Jud. Suceava

M. Lupescu

1155.—Fata care cântă la masă, are să ia un bărbat nebun.

Dela M. Sevastos-Iași.

1156.—Un bărbat când botează întâi, trebuie să boteze o iată, iar o femeie trebuie să boteze un băet. Altfel copilul moare.

1157.—Nu e bine să te uiți noaptea în oglindă.

1158.—Cine mănâncă spuma dela lapte, îmbătrânește degrabă.

Dela bunica mea Elena Pavelescu-Bârlad.

1159.—După ce ai mâncat ouă, strivește coaja, căci de n'o strivești, cără dracii apă cu ea.

Mama mea Aspasia I. Popa Călmățuia-Tecuci.

Victor I. Popa

1160.—Când sar scânteii în casă îți vine un prieten.

1161.—Când te împedici de lăvicere, primești musafiri.

1162.—Când vezi primăvara întâi miei negrii, te mănâncă puricii.

1163.—Când vezi primăvara întâi fluturi galbeni, tot anul vei fi bolnav.

1164.—Când cântă cucoșul în prag, vin musafiri.

1165.—Când auzi întâi primăvara tunând, să-ți dai în cap cu o piatră, ori cu-un fier; ca să fii sănătos.

1166.—Când latră cânele e semn a pustiu, și e mai bine a-l omor pe el.

1167.—Când cântă găina cucoșește, moare cineva din casă.

1168.—Când intră o pasere în casă e semn că-ți moare cineva din casă.

1169.—Când iese un jidan ori popa la drum înainte, îți merge rău.

Nemțisor.

Al. Moisei

1170.—Ca un copil să nu se mai deoache, să-l cântărești, sau să-l dai să sugă de la o țigancă, sau să-l dai de trei ori pe fereastră afară (adică îl dai pe fereastră, ți-l prinde cineva, ți-l aduce pe ușă și apoi iarăși îl dai pe fereastră, etc.)

1171.—Să nu scalzi copilul cu apă ce a dormit afară, că a trecut peste ea fel de fel de *erezuri de noapte* și se bolnăvește.

1172.—Să nu uiți ceva de ale copilului să sfințească soarele peste ele că are să plângă într'una.

1173.—Când va începe oamenii să-și lungească căruțele (vara, pentru a căra cele de pe câmp) să știi că copiii au urdinare.

1174.—Ce ai cusut Duminica, să descoși, că e rău de fulgere și de trăsnite. De ai lucrat ceva să cauți să fărâmi.

1175.—Când un copil va râde dela 3-4 zile, să știi că va eși viteaz mare, mare răsboinic.

1176.—Copilul când râde în somn să știi că se joacă Maica Precista cu el, iar de plânge, atunci îl ciartă.

1177.—Copilul mic cunoaște pe mama și pe tata lui, că le pune D-zeu câte o stea 'n frunte.

1178.—Să nu isbești merele unul de altul că are să dea piatră.

1179.—Să nu stai nici odată unde pică streășina.

1180.—De ți se pare vreodată seara (noaptea) că te strigă cineva, să nu ești degrabă că te pocește, să mai aștepți să te mai strige până la trei ori și apoi să ești făcându-ți cruce.

Jud. Ilfov.

S. P. Colibași

DE-ALE COPIILOR

253.—Am o oae galbănă
Sede jos și deapănă,
Deapănă ată subțire
Ca să-mi facă cușmă mie,
Și se 'nchină cucului
Ca s'o dea robului.
Cucule Maria ta
Să fac schimb cu d-ta
Să-mi dai calul cel porumb
Să mă duc la Câmpu-lung
După prav și după plumb,
După pușcă de pușcat
După prav de încărcat,
Ca să pușc o pasărea
Frumușaua ta ș'a mea.

254.—Când bătu ceasul la unu
Badea-i gata ca păunul;
Când bătu ceasul la două,
Cu inima ruptă 'n nouă;
Când bătu ceasul la trii
Să știu bade dacă vii;
Când bătu ceasul la patru,

Mândrulița așterne patul:
Când bătu ceasul la cinci
Mândruliță, eu 's aici;
Când bătu ceasul la șese,
Bădița de unde iese;
Când bătu ceasul la șapte,
Două fete spăriete.
Când bătu ceasul la opt,
Spăriete-s rău de tot.
Când bătu ceasul la nouă,
Spăriete's amândouă;
Când bătu ceasul la zece,
Spăriete's de-un berbec.
Vatra Donei Bucovina Teofil Bizom.

255.—Unica

Dodica
Tretica
Patrica
Cinca
Rânca
Socotoi
Mocotoi

Tânase
Gheorghe

256.—Una mija patca
Cotei porumbaca
Cuțitele Domnului
Sabia curcannlui
Tronc, bonc, poloboc
Dă moara la loc.

257.—Pumna reța
Pumna pi
Chestin boli
Na costi
Tangăr, mangăr, na cartof
Tiațtof, berlinger bof.

258.—Colo'n vale p'un pietroi
O codobătură s'un codobăturoi
Codobătura nu putea să codobă-
turească pe codobăturoi
Codobăturoiul, codobături pe co-
dobătură.

259.—Ceapă albă, iapă albă.

260.—Porcul poartă clopotul

261.—Putină pritocitoare, pulnică
pritocitorică.
Culese din Iazu-Ialomița. **D. Petrescu**

262.—Uni,
Doni,
Tini,
Pani,
Cinga,
Linga,
Stoti,
Loti,
Muți,
Tenchi.

263.—Vine Turcu' mânios,
Cu pistolu' ruginos :
Dă-mi, Mariță, cheile,

Să discui odăile,
Vai! vai! nu's la mine :
Ci-s la maica'n București,
După curțele domnești ;
Unde se ouă rațele,
Clocoti-ț'ar mațele.
Cioc,
Boc,
Boboc,
Treci la loc,
Vlăsânești-Dorohoiu. **Al. Leontescu**

264.—Când eram la școala pri-
mară germană din Sibiu, jucân-
du-mă cu copii *nemți* număram
astfel ca să aflăm pe cel ce a-
vea să ne prindă :
Echete,
Pechete,
Țucărte mi
Abăl, fabăl, domini,
Elț, pelt,
Pila puf,
Nus, bus,
Du bist draus (tu ești afară, ai e-
șit). Pe care rămânea vorba *draus*
(afară), trebuia să alerge să ne
prindă. E deci și nemțește.
Vezi no. 250 p. 250

265.—In Jina (județul Sibiului)
jocul descris la No. 252 p. 250
se numește «de-a orbenicea».
Victor Lazar

266.—Una lică-ciucilică
Ciucipană-păpărană
Jëllica-bèlnica
Rinci-pinci

267.—Una mână
Codo mână
Vramorea
Praporea,

Cotcozie
 Năsălie
 Ciongai
 Bongai
 Bèlenzai
 Trosc.
268.—Una lie
 Judelie
 Judecata
 Prèumblata
 Reptu
 Creptu
 Siminic
 Paște'n câmp.
269.—Una
 Duna
 Trina
 Pana
 Știnca
 Linca,
 Stodea

Bodea,
 Cioc
 La loc.
270.—Una ramă
 Cătăramă
 Tridear
 Vridear
 Sărărai
 Cum te tai
 Polomidă
 Polomai
 Tucton sedic,
271.—Am-tam
 Tobo-cam
 Seli-veli
 Mișcu-țam
 Ciaci-vari
 Dobori
 Buza, buza
 Ribițchi.
 Ardeal.

P. Ugliš

O SAMĂ DE CUVINTE

1834—1857

Acir==aștept să mi se dea. d. p. I *acir să mănânc*. II *nu cumva c'o s'acir să-mi dea să mănânc* ?

Albinez==încep să umblu după o boală lungă și să lucrez câte ceva. d. p. *Ce mai face C. ? Mai albineză și el, slavă Domnului.*

Mă alivănesc==mă alipesc de cineva ca să trăesc. d. e. *s'a alivănit și el săracu' pe lângă cutare.*

Ama==ci numai, dar s. e. *n'ai fost așa dă voinic e ama bun de zurbalăc.*

Amnic==în stare, vrednic s. e. e *amnic să-și fie viața.*

Amușat==stricat, de obicei se întrebuințează pentru carnea proaspătă intrată în putrefacțiune.

Anevoe==greu exp. e anevoe să faci..

Araiman==voinic (la copil); *are un araiman dă copil!*

Arabie==cel care vine repede; s. e. *mai încet, arabie !*

Arioi=grup de oi despărțit de turmă s. e. *rupse un arioi*.

Arămuc=arioi.

Așteamătu=a merge binișor și fără să se simță pe urma cuiva s. e. *se luă așteamătu după el*.

Aricit=pocit, necrescut normal din cauza unei boli când a fost mic.

Caciofiu=vânat, cenușiu (în special la găini).

Caciorit=batjocurit (mai ales la vâpsirea diferitelor stofe, când nu e o vâpsire reușită, uniformă).

Căfâni=a nu se îmbuca bine, cum ar fi de pildă, o osie prea subțire pentru gaura roții, sau un picior prea mic pentru un pantof; în mers nu se potrivesc.

A. călci=când curge apa, printr'o gaură prea strâmtă și face sgomot din cauza aerului, care intră în vas

Căldu=necopt bine (despre cereale). Se zice și pâinii scoasă din cup-tor nerăscoaptă.

Cantaur=stricat la minte.

Carabă=umflat, sătul.

Cășcălit=făcut din grabă, d. p. *cășcălii mătigu numai de căt*. Tot așa de des se obișnuște și când mănânci fără să prinzi de veste.

A-i cășuna=a stăruî într'o hotărîre d. p. *mi-a cășunat să învăț meș-teșugu' ăsta*.

Cășmet=soartă, noroc.

Ceaurit=amăgit, zăpăcit.

Principelo-Ferdinand,-Teleormanu.

Pr. Fl. A. Drăghici

C Â N T E C E

1125.—*Măi femeie cu barbat,
la, te uită pe subț pat,
Că d'un an nu-i măturat.
Pune boii la tînjală,
Și scoate gunoiu'-afară.*

1126.—*Bute-o, bate-o la podele,
La fusta cu catifele.*

1127.—*Ia, mai zi, mai zi, mai zi,
Că la vară ți-oi cosi,
Unde-a fi iarba mai deasă,
Și copila mai frumoasă.*

1138.—*Ia, mai zi, mai zi, mai zi,
Că la vară ți-oi cosi,
Unde-a fi iarba mai rară,
Și copila bălăioară.*

Nemțîșor-Neamț.

Al. Moisei

1129.—*Fruză verde foi de fagi,
Ți-am spus sara und' să tragi:
La casa cu coșu 'nalt,
La pâsmaci (?) cu lîlieac,
Unde te inbeam cu drag.
'N-bătătură cu răsură,*

O B O L U L

*intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «ION
CRREAGA» pentru strângerea fondului :*

===== **Bustul lui Ion Creangă în Bârlad** =====

Suma adunată și depusă pentru fructificare Lei 919.—

Către Colaboratori

In numerile viitoare se vor publica toate știrile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului**: legende, credințe și datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie și anume :

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerêtele, Vine-rea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zaceș-tenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui

Artur Gorovei
Fălticeni

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I. —	—	—	—	3.00
„Ion Creangă” An. II. —	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. III. —	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. IV. —	—	—	—	6.00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	0.10
Calendarul Revistei „Ion Creangă” pe 1912	—	—	—	1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc,”	—	—	—	0.20
--	---	---	---	------

„ ” Jocuri de copii I	—	—	—	1.40
-----------------------	---	---	---	------

„ ” ” ” II	—	—	—	1.60
------------	---	---	---	------

„ ” ” ” III	—	—	—	1.50
-------------	---	---	---	------

„ ” Cimitiruri românești	—	—	—	10.00
--------------------------	---	---	---	-------

„ ” Industria casnică la Români	—	—	—	0.00
---------------------------------	---	---	---	------

„ ” Sărbătorile de vară la Român	—	—	—	2.00
----------------------------------	---	---	---	------

„ ” Boli și leacuri	—	—	—	1.00
---------------------	---	---	---	------

M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătase	—	—	—	0.10
---	---	---	---	------

Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	2.00
--	---	---	---	------

Tim. „Popovici: Colinde din popor	—	—	—	0.30
-----------------------------------	---	---	---	------

Tim. „Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	2.50
--	---	---	---	------

Petru G. Savin: Clăcășește	—	—	—	0.40
----------------------------	---	---	---	------

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	—	—	—	0.30
---------------------------------------	---	---	---	------

A. M. Nour: Descănțele și vrăji	—	—	—	0.30
---------------------------------	---	---	---	------

Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, povești	—	—	—	1.25
--	---	---	---	------

—Se trimit franco numai după achitarea deplină—

O JUMĂTATE VAGON

DE

 MERE

Roșii, fără oțet, domnicele, domnești și muntenesci, se află culese gata, spre vânzare. Fiind tari, ele se pot păstra până în vară.

C. SÂNDULESCU

Mălini-Suceava

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Copii cu steaua

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

B Â R L A D

EXEMPLARUL :

In țară 40 bani
In străinătate 50 „

ABONAMENTUL ANUAL

In țară 5 lei
In străinătate 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU,

<https://biblioteca-digitala.ro>

Întemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui], St. Capșa [București], G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (București), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarmă (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Valcea], D. Mihalache [Goleștii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțisor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Bălințești-Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tușescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Pentru condițiunile de înscrieri noi, să se ceară deslușiri la Redacție sau Administrație numai până la sfârșitul acestui an

C U P R I N S U L :

- T. Pamfile.—Viața și neveința sfântului prea cuviosului Macarie.
N. I. Dumitrașcu.—Cântece de stea.
C. N. Mateescu, D. Gr. Furtună, T. Bizom, P. G. Savin, Al. Teodoru, I. I. Ciuncanu.—Povestiri și legende.
S. P. Chiricel, Z. Grigoriu, Radu Fulger, C. M. Popescu, D. Petrescu, M. Lupescu.—Boli la oameni, leacuri și descântece.
Al. Morariu.—Colinde.
C. N. Mateescu, A. M. Nour, C. Atanasie, G. I. Popescu, I. I. Nadă, I. Preutescu, V. Știrbu, Pr. F. A. Drăghici.—Datine și Credințe.
N. I. Popescu, M. Adameșianu, C. Atanasie, N. V. Hânțescu.—Vorbe adânci.
N. I. Dumitrașcu, T. S. Dimitriu-Șoimu, Al. Moisei, Lt. Saint-Georges.—O samă de cuvinte.
C. Rădulescu-Codin, Pr. M. Cărlănescu, V. I. Căuia, Al. Leontescu, T. Vasilian, V. B. Țirica.—Glume, jâții, taclale.
P.—CRONICA.
Bibliografie.
Ilustrațiuni: Copii cu steaua, Colind.

Pr. T. Bălășel

Sfânta Duminică

Povestiri populare române

La autor: Ștefănești-Vâlcea. — Prețul 20 bani.

Artur Gorovei

Filosofia Babelor

La autor în Fălticeni.

Prețul 50 bani.

*Și'n mijloc cu busuioc
Unde mă iubeai cu foc,
Unde-ți eram lumină,
Și dor de la inimă.*

1130.—*Foaie verde de bujor.
Doamne, bate-l-ai de dor,
C'o muchie de topor,
Că prea sunt aprins de dor.
Dacă văzuui, ce văzuui,
Puseiu dorul căpătăiu,
Cu dragostea mă 'năvăliu,
Și dormiu, mă odihniiu.
Peste noapte, mă sculăiu,
Dragosteu mi-o sărutăiu.*

Auzite în tren, în ziua de 3 Martie
:912 de la Iulica Șt. Lungan.

Usca de sus-Romanași.

S. P. Chiricel

1131.—*Mărită-te fă Anică,
Nu ești bună de nimică.*

1132.—*Asta-i fata lui cărbune,
Cum îi spui, așa se pune.*

1133.—*Asta-i fata lui Tanasă
Cum îi spui așa se lasă.*

1134.—*Măncatu-s doamne de străini
Ca iarba de boi bătrâni;
Și măncatu-s de ai miei
Ca iarba de mielușei.*

Auzite de la soldatul Cananău Va-
sile din Reg. Cantemir No. 12.
Com. Vulturești, jud. Vaslui.

S. Manole

1135.—*Eu iubesc, mama iubește,
Pânza 'n casă se 'ncălcește;
Eu iubesc pe Constantin,
Maica mea pe Gherasim.
Toată noaptea ne sfădim,
Că-i mai frumos Gherasim;
Gherasim e om frumos,*

*Constantin e tot mucos.
Eu iubesc ca o copilă,
Maica e căfea bătrână.
Eu iubesc la mahala,
Maica 'mi ține ulița.*

Auzit de la fetele Casandra și Veta
Șuşnescu, Bălințești-Covurlui.

A. Munteanu

1136.—*Când mă uit din crâng în
luncă,*

*Imi văd puicuța la muncă,
Și la prăuz cu demâncare,
Și sara la desmierdare.
Du-mă Doamne unde-i luna.
Să dau cu puicuța mâna.
Când e lună, nu mai jace,
Să las pe puicuța 'n pace,
Să iubesc pe cine-mi place.
Dintr'o mie, dintr'o sută,
Dintr'o sută, dintr'o mie,
Numai să-mi samene mie.
Depart, puico, depart,
Două dealuri și-o pădure,
Pe noi numai ne desparte.
Haide vino la pădure
Să ne sărutăm odată.*

Fie ori și ce ar fi

Nimeni nu ne-o despărți.

De la Onciu I. elev cl. III.

Costești-Tutova **Maria I. Mircea**

1137.—*Foaie verde mărăcine
S'o aprins carnea pe vine.
Es afară să mă stâng
Și mai tare mă aprind,
Și de amărit ce sunt
Nu văd iarba pe pământ
Nici soarele răsărind.
Rădești-Tutova.*

1138.—*De te-aș prinde la un loc
Miticușo. of!*

*Mijlocelul să ți-l frâng
Miticușo, of!
Și trei coaste dea-rând
Să te duci acas' plângând'*

1139.—*Săracul românul meu
El muncește și eu beau;
Aș mai bea ș'aș mai mânca
Dar, n'am de unde lua.*

Vârlezi-Covurlui.

Ioan N. Vârlezeanu

1140.—*Tot mergând la puica'n deal
Mi s'a despotcovit calu',
Dar nu-i vina calului,*

*Nici a potcovarului,
Ci e vina tot a mea,
Că m'am dus prez des la ea.*

1141.—*Foaie verde mărăciune,
Eu plec, satule, din tine
La dușmanii le pare bine
Numai mie-mi pare rău,
Cam lăsat trei mândre'n el
Foaie verde de măr dulce,
Ești lelișo 'n deal la cruce
Și te uită cum mă duce.*

Rădești-Tutova.

I. I. Nadă

C R O N I C A

Provocat de d-l Pascu, prin niște aprecieri cari mă țintau pe mine și pe toți acei ce ne trudim din greu pe-un ogor, de care ghetetele subțiri și mânușele albe nu se pot atinge, i-am răspuns în n-rele 1, 2, 4 și 5. arătând o mulțime de greșeli strecurate în teza d-sale de doctorat în filologie: *Despre Cîmălituri*. Nu scrisesem că d. Pascu nu trebuie să greșească, dar strigasem că oamenii, oricât de mari ar fi, n'au dreptul să se creadă fără greșeli pe de o parte, iar pe de alta că n'au dreptul în trufia lor, să caute a micșora, a îneca avânturile cari le pun și le strâng cu cea mai mare jertfă ospețele lor de oameni mari.

Scrisesem acele șire întăi pentru altă lume și numai apoi pentru d-l Pascu, iar de atunci au trecut cinci luni. D-l Pascu n'a răspuns. Pricina o aflăm abia acum în *Arhiva* an. XXIII p. 275 și ne-o spune d. August Scriban în două articolașe la rând: „O trivialitate a revistei „Ion Creangă” și „Probe de limbă din revista „Ion Creangă” când scrie: „D-l Pascu e doctor în litere [...] a publicat deja câteva volume și numeroase articole atât în țară, cât și în străinătate și este deci un om de știință recunoscut...”

Pe d. Pascu,—om de știință, da, dar nu pentru dovezile aduse de d. Scriban,—zice d-sa că l-am atacat „într'un ton [...] într'un stil și cu o știință [...] care făcea imposibil un răspuns.” Și cine-s eu? „Un simplu... care... face folklor ca diletant auto didact.” Firește, d. Doctor Pascu, nu s'a putut însuși pune la vorbă cu un simplu... și atunci a poruncit sau a îngăduit d-lui Scriban, să zicem ca mai sus: un simplu profesor de limba latină, care în orele libere face filologie, să-l apere, atacând revista „Ion Creangă.”

Dar se poate că d. Pascu nici nu știe despre asta.

Atacul îl dă prin trei părți.

Întăi zice că revista „Ion Creangă” e trivială fiindcă în acest an, pag. 124 publică o jâtie care de obicei nu se publică și pe care o „însoțește” [=însoțește] cu arătarea aceasta: „Pentru care Redacția cere iertare. S'a tipărit numai pentru d. Dr. G. Pascu.”

D. Pascu e de părere că astfel de bucăți trebuie să se publice. De asta trebuie să se

scandalizeze d. Scriban. Și mărturisesc : sunt încântat că l-am putut scandaliza.

Apoi zice că revista „și fără asta e destul de criticabilă.” Asta n'am știut-o ! O revistă ca a noastră, pe care noi o socotiam căzută din cer, să fie criticabilă, „destul de criticabilă” ! D. Scriban va fi atât de milostiv să se oprească la acest edict, Din când în când să-l mai editeze dar *Expunerea de motive* s'o lese de-oparte, s'o amâne: pentru niște oameni *simplici* or fi prea lungă.

Și în sfârșit arată că revista noastră publică în pomenita bucată de care se leagă și pomenita trivialitate, trei greșeli : *păcăleală* în loc de *păcăleală*, *hălțâie* în loc de *hălțâie* și *să iese* în loc de „*se iasă*.”

S'a întâmplat însă că revista a păstrat manuscrisul acestei bucăți și dacă d. Scriban ne trimite 15 lei, îl putem publica în facsimile. Ne-am hotărât : Trebuie „se” isprăvim cu obiceiul de-a căuta noduri în papură și „se” nu mai punem bețe în roate pe vremurile acestea gloduroase !

* D-l C. M. Popescu ne scrie că a primit și d-sa o *Rugăciune de la Ierusalim*. Fata care a murit e din „orașul Volga.”

T. Pamfile.

Soția lui Ion Creangă.—Într'un număr din „Universul” din luna Septembrie a. c. s'a dat o informație, că la Iași, a murit d-na *Ecaterina Ion Creangă*, soția marelui nostru povestitor.

Am cerut „Universului” desmințirea acestei vești, dar nu s'a îndreptat greșala.

Pentru cititorii revistei „Ion Creangă” și pentru cine vrea să știe, adevărul este acesta :

Soția lui Ion Creangă a murit de mult, de vre-o 30 ani. El după moartea soției și-a luat în casă o servitoare — femeie deșteaptă și curată — Tincă Vartic care l-a slujit cât a trăit.

La moartea sa, el a spus fraților săi, că lasă casa lui, Tincăi Varatic, ca răsplătă pentru credința cu care l-a slujit. Tincă Vartic, în urmă s'a căsătorit cu un dn. Deliu din Iași, cu care a trăit până mai zilele trecute când a murit.

Cine cerceta bujdeuca lui „Moș Ion Creangă” căpăta, dacă o găsea în duși buni, multe știri de la ea, asupra vieții lui Creangă. Multora li se recomanda ca soție a lui Creangă, căci căpăta bacșiș de la vizitatori. De sigur că vre-unul de aceștia mai cercetând bujdeuca lui Creangă și aflând că Tincă Vartic a murit, a dat vestea prin „Universul” că a murit Ecaterina Ion Creangă. Adevărul însă e cel spus mai sus.

M. Lupescu.

* În revista săptămânală „Nedilea” din Lemberg a apărut în traducere ruteană „Popa Duhu” de Ion Creangă. Traducerea e făcută de d-șoara Ecaterina Mandicevski, profesoară în Cernăuți. Tot acolo se anunță apropiata apariție a altor traduceri din Creangă și anume : *Amintirile*, *Harap Alb*. Moș Ion Roată și *Ivan Turbincă*. *Harap Alb* va apărea ilustrat. Peste scurt timp se va traduce și restul operelor lui Creangă și va apărea astfel complet.

Aceasta va fi, credem, prima dată, când un autor român va fi tradus în întregime într-o limbă străină

N. Teaciu

prof. la șc. norm. Cernăuți

Poșta Redacției.

Domnilor : T. Vasiliu, primit; Al. Leontescu, primit; C. Hristea, primit. Dorim însă culegeri mai felurite; C. M. Popescu, primit, mulțămiri. V. Moisiu. Legenda aceea

nu s'a publicat încă și fiindcă se va publica, nu se poate înapoia: mi-ați făgăduit atâtă, încât...

Poșta Administrației.

Domnilor G. C. Constantinescu, Potlogi-Romanați și *L. Bazilescu*, Tălpașul-Dolj, vi s'a trimis ce-ați cerut.

S'a primit de la d-nii *A. Mărculescu* șeful gărei Zorleni, 5 lei, abon. V; *I. N. Popescu*, Ștefănești-Vâlcea 5 lei abon. V. *A. Cardaș* 5 lei. *Prof. V. Ghițescu* 5 lei. *P. Ștefănescu* cotizații 15 lei. *S. Capsa* cotizații 30 lei. *S. P. Colibași* 2.50. *Librăria Națională* Orăștie. 4.50; *D. Furtună*, cotiz. 1.10. *N. I. Dumitrașcu* cotiz. 5.35. *N. I. Munteanu* Zărnești, cotiz. 5 lei; *T. C. Blendea*, 5 lei. *D. Col. Ionescu* Dorohoi, 5 lei, abon. an. V.

Cărți primite la Redacție.

Dr. Corneliu Șumuleanu: *Spulberarea unei calomnii*, cu privire la conducerea institutului de chimie din Iași, Vălenii de munte, 1912, Tip. „Neamul Românesc” 198 p. 2 lei.

Artur Gorovei: *Filosofia Babelor* sau ghicire de norocire ce fac femeile cele văduve și fetele pe la ajunurile sărbătorilor celor mari, tipărită pentru întâia oară de Pah. A. G. L. Fălticeni, 1912, Tip. „Gutenberg” 12 p. 50 bani.

Pr. T. Bălășel: *Sfânta Duminică*, povestiri populare române. Cărticica no. 2 din Biblioteca societății culturale și de ajutor „Dragostea creștină” din com. Ștefănești, jud. Vâlcea, Vălenii de Munte 1911, Tip. „Neamul Românesc” 74 pag. 20 bani.

Alexandrescu-Dorna: *Popasuri*, lucruri de demult, (No. 774 din „Biblioteca pentru toți”) București, f. a. libr. Leon Alcalay, 96 p. 30 bani.

N. Iorga: *Nevoia reînnoirii conștiințelor istorice în învățământul secundar*, București, 1912, edit. Casei Școalelor, 44 pag. 30 bani.

Florian Cristescu: *Insemnări asupra învățământului popular românesc din Transilvania și Ungaria*, București 1912, Tip. Socec, 32 p. 40 bani.

V. Greciuc: *Utracvismul* sau Două limbi de predare la liceele (gimnaziile) românești din Bucovina. Cernăuți, 1911, Tip. so. „Școala română” în Suceava, 40 p.

N. Iorga: *Mănăstirea Hurezului*. Desvoltarea și viața ei Vălenii de munte, 1912, Tip. „Neamul românesc” 80 p. 75 bani.

N. Iorga: *Portul românesc popular*, conferință, Vălenii de Munte, 1912, Tip. „Neamul românesc, 32 p. 75 bani

Reviste noi primite în urmă.

Lumina, apare săptămânal. Adm. str. Carol 52 în ? Un exemplar 10 b.

Apărarea națională, organ naționalist-democrat, apare săptămânal. Craiova, Red. și Adm. str. Bolintineanu 2, Director G. Mil. Demetrescu; un no. 5 bani.

Reuniunea învățătorilor apare lunar Redacția Iosif Stanca în Rosa u. p. Marospetres, comit. Arad; abon. 7 coroane.

Sfatul sâtenilor, gazetă pentru popor, apare de două ori pe lună sub îngrijirea Asociației învățătorilor buzoeni, abon. anual 3 lei. Adm. I. Pegu-Breazu, prin Mizil.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:

T. PAMFILE

Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei

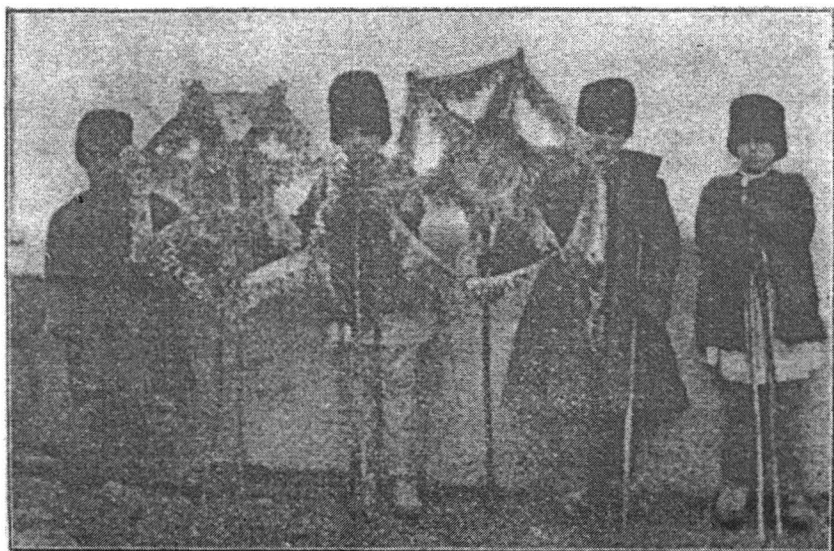
În străinătate, 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

. Zorleni-Tutova

INSEMNARE.—Peste puțin va ieși de sub tipar CALENDARUL REVISTEI „ION CREANGĂ“ PE ANUL 1913. Fiindcă se scoate într'un număr mic de exemplare, cine va pofti să-l aibă, trebuie să-l ceară din vreme. Costul de 1 LEU 50 B. se va trimite în Bârlad, str. Promoroacele.

64. -Copii cu steaua în Ardeoani-Bacău. După o fotografie comunic. de d. D. I. Procopie.

Viața și nevoința sfântului prea cuviosului Macarie

Acest minunat sfnt prea cuviosul Macarie în vremile când s'au fost aflat el la Sihăstrie, mergîndu întru o zi pe o cărare prin pustietate, iar

„Ion Creangă“. V

*100

în urma lui vine un înger în chip călugăresc; și dacă să apropiere în-
gerul de sîntul Macarie, îi păru că iaste călugăr de pustietate, și-i zisă
sfîntul Macarie : Dmnezeu să te erte fiiul meu; deci mai mear-
sără împreună puțintel pre un drum iar sfîntul Macarie văzând pre
înger în chip călugăresc și frumusețea lui minunată foarte, minunân-
du-să sfîntul, zisă cătră înger : minune frate de tinerețile tale și de
frumusețile tale și mă gîndesc în gîndul meu că nu iaste cu pu-
tință la suflet de om; ci te jur pre numele lui Dmnezeu să-mi spui
drept ci ești tu. Iar îngerul îndată făcînd metanie cătră sfîntul Macarie
și zisă : blagoslovește părinte sfînte, că eu sînt îngerul lui Dmnezeu,
și am venit să-ți spui cîte le poțesti și nu le știi și nu le cunoști.
Pentru aceeaia întrebă-mă să-ț spui ce-ț este voe. Atunci sfîntul căzu
și să închină cătră înger și zisă : Mulțămesc Dmnezeului meu că
me-au trimis îndreptătoriu să mă îndreptezi care nu le știem și le poț-
tem să le află. Atuncia răspunsă îngerul și zisă sfîntului Macarie : spu-
ne-m părinte ce voești și ce poțesti a afla. Atunci zisă sfîntului Ma-
carie : spune-m sfînte îngere în ceialaltă lume fără de sfîrșit oamenii
cei morți să cunosc unii cu alții? Și zisă îngerul: ascultă părinte sfînte,
după cum vezi întru această lume oamînii de cu sară dorm, iar dacă
să face dimineață și să întimpină unul cu altul, și-ș dau bună ziua și
vorbesc amîndoi; într'acest chip este și ceialaltă lume; unul cu altul,
să cunosc și să veselesc și pre ceia ce nu i-au mai văzut nici odată,
acolo pre aceia îi cunoaște, precum un om întru un tîrg ci vede bo-
eri mari sau săraci și întrebă care este acesta și dacă întrebă îi află
și pre carile nu l-au mai aflat nici l-au văzut vre odată întru acesta
chip și acolo iaste. Numai zise: adevărat sfînte părinte numai pentru
drepti, iar pentru păcătoși nici să văd, nici să cunosc, nici să aud
unul cu altul. Atuncia sfîntul Macarie zise : spune-mi și aceasta sfînte
îngere, dacă esă sufletul din trup ce să face și pomenirile pentru ce
le fac oamenii? Zisă îngerul : ascultă părinte sfînte pentru morți cînd
să desparte sufletul de trup, atuncia îl eu îngerii și a treia zi îl duc
în cer ca să-l închine Dmnezeului nostru Is Hs, iar de la pămînt până
la ceriu sînt cete de diavoli care să chîmă vameși, și șed întru în-
tîmpinarea sufletului acei necurați diavoli și să arată catastihurile care
sînt păcatile oamenilor scrisă de dișii, și le arată îngerilor și zic așa:
iată în cutare zi, cutare om au făcut păcate, sau au furat, sau au curvit
sau au precurvit, sau au căzut cu bărbat iarăși bărbat, sau s'au scîr-
bit cu femeia sa și a făcut cumva malachie și alte păcate ce au făcut
toate le spune îngerului. Iar dacă va fi făcut vre un bine acela om,
aduc și îngerii catastihurile lor și le arată diavolilor, ci de va fi făcut
acel om milostenie ori de va fi făcut leturghii, ori de să va fi rugat
lui Dmnezeu cu lacrimi, iar le spun îngerii de față și stau de se pri-

cesc ingerii cu diavolii; și de va fi făcut mai multe bunătați decît răutăți, acel suflet îl eu ingerii și-l suie la altă scară și acolo să află alți vameși mai mari, scârșnesc cu dinții lor și le dă o mare groaze și să silesc să ia acel suflet de la inger, iar sufletul de frică și de groaze mare, merge de să ascunde în sinul ingerului, și acolo să face socoteală mare și amestecătură multă, dar cum va pute ingerii să facă ca să-l scoată. Iar după ce se mintuiaște de acolo merge la al treilea scară și acolo să găsească mai mari vameși și mai sălbatici, deci acolo să face mai mare gilceavă și sfadă cari îl vor lua ingerii au diavolii; și dacă să mintuește și de acolo, îl duc la al patrulea scară. după aceea îl sue la poarta ceriului și acolo iaste la poartă al șaptelea scară, este ceata curvarilor, și cine are putere părinte sînte să-ț spue sfada și groaza aceea ce fac acelui suflet acei spurcații diavoli; iar de să va întimpla să fie călugăr mai mare sfadă fac diavolii și zic așa : unde te duci călugăre, au nu știi tu ceia ce ai curvit și ai spurcat cinul călugăresc și ingeresc, întoarce-te înapoi, și te du în iadul cel întunecat și în focul nestins și fără de sfîrșit că acolo țe-ai gătit. Și dacă îi întoarce viclenii de diavoli și să duc pe sub pămînt în loc întunecat și în pe-deapsă mare și vai de acela suflet care au greșit, și cade pre mîna diavolilor de-l întorc diavolii de la ingeri. Și iar zisă sîntul inger : ce limbă poate să-ți spue părinte sînte, ce necaz fac acelui suflet ce cade pre mîna lor, că eu sînt inger și mă întristez de cazna aceea ce fac acei suflet ce-l iau diavolii. Iar de să va întimpla acel suflet să fie curat. îl eu ingerii cu mare bucurie și veselie și îl sue în ceriu și întru întîmpinarea lui sîntii ingeri și cu veselie îl sărută și îl duc cu mare lucrurie până la scaunul ceriului și îl închină Dmnelui nostru Is Hs și atunci vede lăcașurile tuturor sîntilor și mucenicilor și sîntilor oșteni, și cele noă cete de ingeri pe carii îi aude cîntînd și vede lumina soarelui celui mare. Iar întrebă sîntul Macarie: dar pomenile pentru ce le fac oamenii. Și ingerul zise: precum ț am spus înainte că a treia zi merge de să închină sufletul lui Dmnezeu, deci pomenile sînt în loc de pocloane înaintea lui Dmnezeu; apoi iar eu ingerii sufletul și-l poartă de-i arată pre unde au umblat pre pămînt în toată viața lui și ce au făcut, și în ce loc au furat sau au curvit sau au făcut moarte, sau au făcut cumva vreo asuprire și toate rețele ce au făcut întru această lume i le arată ingerul: și iar îi arată cîte bunătați a făcut sau milostenie, sau liturghii, sau au postit și cu metanii și cu lacrimi s'au rugat lui Dmnezeu și cîte răutăți și bunătați au făcut, toate i le arată până a noua zi, apoi mergi iar la închinare; pentru aceeaia dau deș fac liturghii și fac pomene pentru aduceri aminte Dmnelui nostru Is Hs pentru acel suflet cînd îl va primi Dmnezeu; deci pentru aceea să fac pomenile și liturghiile pentru folosul sufletului; și după aceea să

încină și a noua zi, iar îl eu îngerii pe acel suflet și iar îl duc în lume și-i arată raiul și sînul lui Avraam, lăcașurile și odihna dreptilor iar sufletui dacă vede aceste lăcașuri minunate, să roagă să-l lasă să lăcuască acolo unde lăcuiesc dreptii, iar îngerii îl iau și-l duc în iad unde să muncesc păcătoșii. Și zice cătră dînsul: aici sînt vermiu cei neadormiți și acolo iaste scîrșnirea dinților. Și mai arată pîrăul cel de foc și tot tartarul și toate pedepsele cite sînt de se pedepsesc păcătoșii i le arată iar păcătoșii cu mare pedeapsă să pedepsesc, iar mai pedeapsă de cît a curvarului și a furtului nu iaste a'tă muncă. Și iar zice s'ntul inger cătră sîntul Macarie: adevărat sînte părinte iaste mai mare pedeapsă a călugărului păcătos și a preoților și a preoteselor. Și apoi iar îl iau îngerii și-l duc la închisoare de (*pătat*) de zile; deci pentru aceia să fac pomenile și leturghiile pentru mort că atuncia vrea să dei samă, răspunsul milostivului Dmnezeu după faptele lui ce au lăcut până a fost viu; atuncia îl așază și șade până la zioa învierii; atuncia va învia și trupul de-ș va lua plata după fapte'e lui. Atunci sîntul Macarie oftă și lăcrămă zicînd: vai de zioa aceia ci s'au născut acelu păcătos, mai bine să nu să fi născut; iar sîntul inger zise: adevărat sînte părinte pentru păcătoși iar pentru drepti ferice de ei. Răspunse sîntul Macarie zicînd: rogu-mă sînte ingere spune-mi și aceasta: are vre-o milă păcătosul. Răspunse ingerul și zisă: ba părinte nici împărăția dreptilor n'are s'îrșit, nici munca păcătoșilor n'are s'îrșit, că de ar lua cineva din mare cite un grăunț de năsip într-o mie de ani și mai mult n'ar avea să să isprăvească, așa este de mult înșărăia dreptilor ca năsipul mării. [iar] munca păcătoșilor nu are sîrșit nici odată. Și iar zise sîntul Macarie sînte ingere spune-mi și aceasta: care sînt este mai mi'os spre oameni ca să să roage păcătoșii de oameni la dînsul și el să să roage la Dmnezeu pentru dînsii? Răspunse ingerul și zise: Toți sînții sînt mi'ostivi spre oameni, iar oamenii fără minte grăesc multe cu minie pre sînți; iar sînții îngeri sînt foarte mi'ostivi spre oameni căci că iubesc soășania oamenilor, și sînt mii de ceate. Înaintea l'mnului nostru Is Hs iaste Prea Sînta Născătoare de Dmnezeu de să roagă zioa și noaptea pentru norodul omenesc, pentru dînsii la Dmnezeu, pentru păcătoși și pentru rugămîntea sînției sale se chivernisește astăzi lumea, iar oamenii clivitesc mu te spre Dmnezeu și spre sînți, pentru aceia și Dmnezeu și sînții îngeri i-au urit pre dînsii.

Atunci zise bătrînul Macarie: Oare fiște ce păcat despartă pe om de la Dmnezeu, iar blestămul, m'nia și zavistia stăpînește pre tot omul, acest lucru pogoară sufletul omului la iad. Și iar zise bătrînul Macarie: spune-mi ce păcat este mai urit lui Dmnezeu. Ingerul zise: Scîrnava

de mîndrie, că pentru mîndrie s'au izgonit Adam din raiu, și pentru mîndrie mai marii îngerilor au căzut din ceriu și s'au făcut diavol, și Fariseul unul dintr'aceia ce poște bunătățile au pierdut. Atunce zise sîntul Macarie îngerului: spune-mi care oameni să pedepsesc mai rău de cît alții. Iar îngerul zisă: ți-am spus părinte că curvarul și acel ce blastămă; ce-ți sîuiu și aceasta că de desuțul iadului, că este și alt iad mai cumplit, foc de care să chiamă mai cumplit, și fiul periciunii; acolo să muncesc preoții care fac curvie și apoi cîntă sînta Evanghelie, și călugărițele cari fac curvie, și preotesele și diiaconii și diiaconite, cinul părintesc la ceata îngerilor ce au căzut din ceriu, va să se îplinească din cei buni, și cu mare cinste să cinstesc. Deci pentru aceia călugării și preoții cei curvari, la mari pedepse încap. Așijderea cei ce calcă poruncile și bez-zaconii (*sic*) și primesc pre cei ce calcă poruncile și slujba, și fac faptele mirenilor, pentru aceia vor să dei samă la Dmnezeu. Și iar zisă îngerul către sîntul Macarie: dar ce voești sînte părinte ca să-ț mai spuui? Și sîntul Macarie răspunsă zicînd: Mulțămesc lui Dmnezeu că ne-au trimis îndreptare. După care nepregetînd sîntul Macarie, au izhovit aceste cuvinte, și le-au lăsat în lume, ca oricare va celi să să pocăiască de păcatele sale și pentru folosul sufletelor sale, gîndind și cum va să dei răspunsul la înfricoșata judecată la al doilea venire la dreptul judecătoriu Dmnu nostru Is Hs, căruia i se cuvine cinstea și mărirea în vecii veacilor, Amir.

După un manuscrispt tutovean dinainte de anul 1838.

Tudor Pamfile.

CÂNTECE DE STEA

14.— *Steaua de sus răsare*
Cu cea taină mare,
Și steaua dă raze
La maghi luminează;
Și maghi grădesc,
Grai filozofesc:
— Că tu ești proorocită
De Varlam vestită.
Că de când pămîntul
S'a născut cuvîntul.
Născînd pe Christos
Lumii de folos.
Că a ta ivire

Ne 'nvață intocmire;
Că nouă ne scrie
La astronomie:
Că s'a născut jos
Impăratul Christos,
Din cetatea lui David
Pilde arătînd.
Și dac'au văzut,
S'au călătorit
Și'ndat'-au aflat
Pe cel ce-au căutat,
Și i s'au închinat
Ca la un mare Impărat

*Cu daruri în mâini fiind,
Lui Christos cântând:
—Cucoane Împărate
Și prea Luminat...
Și din ce chip ești venit?
Din fecioară te-ai născut,
Din fecioară curată
Și prea luminată,*

*Pentru aceia ne rugăm
Ca și de la noi
Să primești darul lumesc
Și pe cel dumnezeesc.
Iar de-acum pân' la vecie,
Mila Domnului să fie
Tuturor cu bucurie
Și cu mare veselie!..*

Prooroceaua: Ascultați, ascultați dumneavoastră cinstiți boeri, la povățuitori, trei crai filozofi, mergând prin lume, au găsit pe Christos, prunc mic, înfășat, în iesle culcat, cu mare bucurie au strigat: —Ascultați D-v cinstiți boieri mari, c'aceasta este steaua care s'a proorocit mai 'nainte de voroomnicul Varlam, de acești trei crai-filozofi, de lumină purtători, zicând că vor răsări o stea dintre Israiliteni, care va sfărâma pe toți domnii movileni. Mergând ei după rază până în Vit'eem, acolo am găsit pe Christos în ieslea vitelor culcat, și cu buze de bucurie a strigat! Adusu-i-s'a daruri: aur, zmirnă și tămâie. În cea 'naltă norocire dumnezeiască, El ni s'a născut pentru toți vecii, Amin!

(Confruntată cu „Spicuri din trecut“ VII no. 4 din IV).

Din Băiești-Vâlcea.

N. I. Dumitrașcu

POVESTIRI ȘI LEGENDE

201.—Povestea potârnichei.

Potârnicchia scoate câte 20 de pui pe vară și cum se fac mari, puii se răspândesc și nu se mai întâlnesc unii cu alții niciodată. Mai înainte vreme însă nu era așa, ci potârnichea cu puii săi trăiau cu toții laolaltă în stoluri și nimic nu-i făceau să se despartă.

Se spune însă că într'una din zile, pe când Maica Domnului se plimba călare, puii unei potârniche zburând în stol dintr'un lăstar, i-au speriat calul și a trântit-o la pământ.

Supărată de această ispravă, ea îi blestemă, ca de aci înainte să trăiască tot risipiți și niciodată să nu se mai adune. Și de atunci ei tot risipiți trăesc până în ziua de azi.

Com. Săgeata-Buzeu

C. N. Mateescu

202.—Albina și bondarul de câmp.

Păcate și pace! Și să nu gândești că-i ușoară boală și dragostea

asta! Când nu le va fi dat să se iee, pot să se îndrăgostească doi din cap până în picioare—și tot degeaba-i; ca de dogoarea focului li se usucă inima, dar rupă-se pârdașnica, până și ca putregaiul, că dacă este parte, și nu-i noroc—tot degeaba-i!

Așa pățește bondarul de câmp cu albina din știubei. Cine știe cum se vor fi îndrăgostit ei! Poate cât umblă pe câmpii, strângând fiecare, de prin gura floricelilor, mireasma agonisitei celei dulci, cu care se laudă către toată lumea. Fie care însă, cu ale sale păcate. Albina e cuminte, și, firește, i-ar trebui un bărbat cuminte. Tocmai bondarul de câmp nu-i așa! Și de aceia Dumnezeu nu-i lasă să se iec, și iată cum îi trudește nepotriveala lor. Albina, ca o fată harnică, și cum adesea n'are pereche între fete din partea cumineniei, iesă în primăvară la lucru. E însă subțirică și slăbuță, ca din *temnic*¹. Bondarul, ieșind tanțos și zdravăn, cine știe de unde, îl auzi cum o îmbie pe biata albină, spunându și dorul inimei: —Să ne luăm, să ne luăm, să ne luăm!

Albina, prăpădită și fără glas aproape, n'are grija asta, și de abea mai poate bâzâi incetinel: —Nu, nu, nu! Și, nu rămâne.

Vine toamna. Cade brumă rece. Cine este acum veselă și bucuroasă? Albina! Cui îi trebue acum măritiș? Albinei! Are și dreptate: că-i voi-nică și cu multă voieșie, iar zestrea-i este frumoasă, că stau fagurii cum stau pernele cele gata de ducă ale fetelor de măritat. De aceia, unde se rotește albina noastră pe lângă bondar și strigă mereu: —Să ne luăm, să ne luăm! Dar bondarul, fiindcă n'a fost strângător și înțelept, acum îl prinde a strânge frigul de spete și-l încalecă nevoia: e slab și prăpădit și, de-abea, de-abea mai bâzâie, ca un flămând ce e: —Nu, nu, nu!

Cu mare greu întinde din lăbuțe și șoptește somnoros și amorfit, până înghiață de-al binelea: —Nu, nu, nu! Și tot *nu* rămâne.

Dă-mi, Doamne, dragoste, fără pacoste!

Dumitru Furtună

203.—Șoarecul și paiangănul:

După ce au răstignit jidanii pe Domnul Hristos, Maica Domnului, umbla plângând și tânguindu-se de jale și de durere, că au răstignit pe fiul ei. Pe unde mergea ea plângând, plângeau de jelea ei toate vietățile de pe pământ; iarba câmpului și florile livezilor se plecau înaintea Maicei Domnului în semn de jale.

Un stol de rândunele au eșit înaintea Maicei Domnului, pe un câmp frumos și i-au spus că fiul ei a treia-zi are să învie din morți și i s'a arăta ei și apostolilor. Atunci s'a mai liniștit Maica Domnului. Și a zis Maica Domnului către rândunele: Voi rândunelelor, de azi înainte să fiți

¹ *Temnic*, loc în pământ unde se țin știubeile iarna.

cele mai curate păseri de pe fața pământului, și la care casă veți face voi cuibul, aceia casă să fie cu noroc și cine va sparge cuibul vostru să fie blăstămat.

A mers Maica Domnului mai departe, a trecut printr'o pădure, și s'a întâlnit cu un paingân și c'un șoarece; și văzând paingânul și șoarecul pe Maica Domnului plângând i-au zis : degeaba plângi, că fiul tău îi mort și nu mai învie după cum crezi tu; dar Maica Domnului a zis : fiul meu e fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu face ce voește. Și s'a dus Maica Domnului mai departe, ș'a tot mers până ce-a dat într'o pădure. Temându-se să nu se rătăcească, s'a întors înapoi pe unde a venit. Dar, văzând paingânul și șoarecele că Maica Domnului nu le-au dat nici o blagoslovenie, s'au sfătuit ca, când or mai vedea-o, s'o spânzure. A zis șoarecul cătră paingân : pentru-că n'a vrut Maica Domnului să ne blagoslovească, tu paingânule fă o funie și când om vedea-o, să o spânzurăm.

Și n'a trecut mult, numai ce iată că vine Maica Domnului tot pe acel loc la paingân și la șoarec. Paingânul făcuse o ată groasă legată de-o creangă și șoarecul săpasă sub creangă o groapă adâncă. Dar Maica Domnului a știut gândul paingânului și al șoarecului și le-a zis : tu paingânule ai făcut ată să mă spânzuri pe mine; tot spurcat și plin de vermi să fii și cine te-a vedea, să te ucidă; și tu șoarecule atăta de spurcat să fii de azi înainte și unde vei peri tu să rămâe locul spurcat și cine te-a vedea să te omoare, și cine va ucide un șoarec ori un paingân, să-i ierte Dumnezeu trei păcate; și cum a zis Maica Domnului, așa a rămas.

De-atunci șoarecul și paingânul sânt spurcați.

Auzită dela bunicul meu Nechita Bizom, Valra Dornei, Bucovinei. Teofil Bizom

204.—Ciocârlia, vulpea și ogarul.

Era odată o ciocârlie, și săraca avea un năcaz. Vorba ceia: De năcaz și de belea, nu mai scapă nimenea. Iar năcazul ei, era că de la o vreme nu mai putea biata de ea să-și ridice nici un pușor, nici o odraslă, de răul unei cumătre vulpi, care dăduse de ospăț împărătesc și mai ales cu pușorii ei. Căci, cum simțea vulpea că ciocârlia trebuie să fi scos pușori, își anina un spine de coadă în chip de plug și pleca. Unde? La arat! Hăis-cea, hăis-cea, făcea ea gură ca omul în treabă și cum făcea, cum dădea peste ciocârlie.

—D'apoi bine ciocârlie, iar ai scos pui pe moșia mea? Fugi că te mânânc și pe tine acuși! Ciocârlia saraca sbura iar vulpea îi mânca pușorii.

Și așa un an, doi, trei.

Nu-ș' cum dă Dumnezeu, în al patrulea an de se întâlnește ciocârlia cu un ogar. Dar ciocârlia, plânsă, plânsă, și supărată, ca omul năcăjit, asuprit și fără putere.

—Da ce-i cumătră ciocârlie, o întreabă ogarul, ce ai?

—Hei, oftă ciocârlia din greu, și privind într'o parte abătută. Ce să am, cumătre ogar, ia năcazuri!

—Da ce-ai pățit? o întreabă ogarul milos.

—Ce să pătesc, cumătre ogar! De atâta amar de vreme de când mă chinuesc să-mi ridic și eu niște pușori. Când însă să zic și eu Doamne ajută, iacă și vulpea cu un spine, aninat de coadă vine să-și are moșia. Hăis cea, hăis cea, dă peste mine și-mi zice: Iar ai scos pui pe moșia mea? Fugi, de vrei să nu te mânânc și pe tine; eu saraca'n de mine fug ca una ce nu-i mă pot pune înpotrivă, iar ea mă lasă fără pușori. Aci ciocârlia se opri oftând privind cu neîncredere la ogar. Ce putea el să-i facă, cum și cu ce era el să ajute! Dar iar nu se știe din ce tufă sare epurile! Și la nevoc de la cine nu te aștepți, de acolo te capeți. Așa și cu ciocârlia și cu ogarul!

Ogarul care tot timpul cât îi povesti ciocârlia necazul ei șezuse nemîșcat, doar de dăduse câteva semne de ascultare cu urechea flușturind-o, grăi scuturându-și capul:

—Aista ți-i necazul, cumătră ciocârlie, vra să zică?

—Aista cumătre ogar!

—Apoi hai să merg și eu cu dumneta și de-ți voi putea face vre un bine, ți-l voi face din toată inima.

Și s'au pornit spre cuibul ciocârliei. Ogarul se dă în dos după o tufă și așteaptă să vină vulpea.

Nu zăbovește mult și iaca și vulpea cu scaiul în coadă eșise la arat!

—Hăis-cea, hăis cea.

Dapoi bine ciocârlie iar... dar nu-și isprăvi vorba, că ogarul din tufă nu a mai pulut răbda și sdup la ea, iar vulpea, n'a mai stat la vorbă ci o rupe la fugă neneo și vorba ceia, «la drum pârléo»: fugea ogarul nu prea fugea, dar știu că vulpea mânca pământ, că așa de tare fugea, că săria colbul în urmă!

Fuga vulpea, fuga ogarul, până ce vulpea ajunge la vizunie și-și scăpă pelea eftin din ghiara morții. Iar ogarul găfâind ostenit și înciudat că i-a scăpat vulpea sedea și el cu capul vârit în gura vizuinii, așteptând poate cine știe, mai iesă vulpea iar să dea ochi cu el.

Ași, de unde! Că vulpea bucuroasă că s'a văzut la adăpost, nici gând n'avea. Dar neavând altă ceva de lucru, hai să intre în vorbă cu dânsa singură:

--Halal de tine vulpe, știu că ții mult la pielea ta. Cum făcuși, cum dresesi, scapași teafără!

Hai întreabă și pe ochi :

—Ochișorii mei, voi ce făceați când mă gonia ogarul?

--Ce să facem, răspunseră ochii, noi ne uitam și'n dreapta și'n stânga, doar om vedea unde să te putem ascunde.

—Sărăcuții ochișori ! Și vulpea mulțumită îi mângăie cu labă.

Hai să întrebe și picioarele de dinaile :

—Da voi, picioruțe de dinainte, ce făceați când mă gonia ogarul?

---Ce să facem! Noi alergam cât ce puteam să ajungem mai degrabă la vizuine și să te scăpăm !

--Bine, dragele mele, bine, așa să faceți întotdeauna; și le sărută și le desmerdă mulțumită; apoi întreabă și pe cele de dinapoi :

--Da voi picioruțe de dinapoi ce făceați când mă gonia ogarul ?

--Ce să facem ? noi svârleam cu țărână în ochi să-l chiorîm ca să te scăpăm !

—Dragele mele dragi, le alintă și le săruta vulpea mulțumită. Așa să face întotdeauna.

N'are de lucru. Hai să întrebe și coada :

—Dar tu coadă ?

—Apoi de, eu mă dădeam când într'o parte când în alta, când de când să mă apuce. Noroc de picioare, că de nu erau ele nu mai vedeam soarele nici eu, dar nici tu !

—Așa, vra să zică, numai tu nu ții cu mine. Așa, noroc de picioare, vra să zică; cât dinspre partea ta, nu mai vedeam soarele ! Eși afară, proasto, eși tu nu trebuie să stai la un loc cu mine, nici cu ochișorii și nici cu picioruțele. Eși afară și vulpea, se tot dădea îndărăt cu chip ca să dea coada afară, iar ogarul care era tot la gura vizuinei atâta aștepta, când numai cât a zărit-o a și înhățat-o. Haț ! și trage vârtos de coadă și după coadă, coșcogeamite vulpe întreagă ! Și a ogarului a fost vulpea.

Șireată ea vulpea, dar de pe semne că așa-i din vechi : Toată pasearea pe limba ei pierde.

De atunci ciocârlia își scoate puii nesupărată, iar moșia vulpii a rămas nearată.

Din Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin

20.5—Cerșetorul.

Un cerșetor avea o fată tânără de o frumuseță fără pereche. Toată lumea rămânea uimită de chipul ei. O ceruse mulți flăcăi de nevastă

și cerșetorul — ca omul însămnat — nu vrea de loc s'o mărire. Și doar o ceruse tot băeți buni. Venise la ea și mai așa, dar nici nu le primia vorba tată-său

Într-o zi venise un băiat cu multă avere și îndrăsnise să-i zică bătrânului de fată.

— N'o mărît, oameni buni, n'o mărît! Atâta fată am, o țin ca pe o floare rară.

Fetii îi alunecase ochii mai de mult la băet cu toate că era cam prostuț dar averea lui o ispitia.

Mai strică el vorba de câteva ori și tot âst răspuns îl avea.

Incepuse a-i displace unchiașului atâta bârâială pe cap și într'una din zile cum îl vede, îi zice:

— Știi ce? Eu îți dau fata dar cu un singur legământ: să cerșești și dumneta din sat în sat cel puțin un an, și atunci ți-o dau.

— Să știi că mă duc, dar cu ce mă încredințezi că mi-o dai la so-rocul acela?

— Uite-o! e aci și aude.

Pleacă băiatul acasă și își așează toate prinprejur și roagă pe fată să aibă și ea grijă să se mai ducă din când în când pe acolo pe unde va stăpâni mai târziu.

Își face desagi și pornește la drum. Tot ce câștiga ducea la cârciumă și făcea sunători.

Trecu anul și fata nici nu băgă de seamă. Venise numai de vre-o două, trei ori prin satul lui.

— Să mai umblu încă un an! își șise el, că mai strâng ceva icosari.

Trecu anul, fata își vedea de dragoste până într'una din zile, dacă vede că nu vine nici după trei luni de la împlinirea anului, prinde a fugi cu un băiat ce o îndrăgostise.

Când veni băiatul din cerșetorie și află de cele petrecute, spuse, de altfel tare rece:

— Apoi bine a făcut, tcă tot n'o mai luam eu de acum. Abia mă învățai cu viața asta; și ce bună e!

Nici nu ar, nici nu seamăn și nici nu duc nici o grijă. Cine trăește mai bine ca mine? Eu cred că nimeni.

Și-și iea toiagul pribegieidîn nou.

Îi prinse bine meșteșugul: mai bine de cât plugul,

Jud. Prahova

Al. Teodoru

206.—Ceva despre rândunele.

Doamne multe mai știu și bătrânii noștri, căci ne minunăm de spu-

sele meșteșugite așa de bine, încât nu ne mai vine să plecăm de lângă ei. Se știe foarte bine că primă-vara și în tot timpul verei păsările ne desmiardă cu cântecele lor frumoase. O, dar dacă ar cânta ele totdeauna precum crede omul; ce ar mânca? Însă nu este așa, căci și ele vorbesc și ele se roagă lui Dumnezeu, și ele de multe ori se întâmplă de plâng și ele muncesc în stânga și în dreapta, după hrană, după câte altele, de care au trebuință.

De aceea omul de câte ori le aude ciripind, crede că cântă, însă nu-i dă în gând, căci poate or fi și ele în rugăciune, sau în sfat, sau că poate îi vestește chiar lui vre-un semn, sau vre-o preschimbare de timp. De aceea și eu cel care cunosc cât de puțin, limba păsărească, din moși strămoși și de la mulți bătrâni pe care îi apuc de câte fire albe are în barbă, atâta povești să-mi spună, încep să spui povestea, pe rând la fiecare pasăre ce i-am învățat cântecul și vorba ei.

A venit primăvara, anotimpul cel mai frumos de peste an. Acuș începe să vie Rândunica cel dintâi ospet care-l primim în căminurile noastre pe streșina casei. Copii și toată lumea ascultă cu bucurie la cântecul ei; ba încă se ferește să nu-i spurce, căci dimineața până nu răsare soarele ieau ceva sărat în gură, ca primăvara, când toate sânt noi. Unii oameni se feresc să nu vadă numai una întâi, căci tot anu merge singur, iar alții se miră și se întreabă că ce o zice ea prin cântecul ei.

Iată eu să vă spui: Se știe că ea pleacă toamna când sânt tot felul de legume, iar acuș abia urzicile sânt răsărite; și de aceea ele cântă așa:

«Astă-vară când am plecat, am lăsat, fasole, cartofi, porumb, pere mere, struguri dulci; iar acuș când vin găsesc urziiiciiii goaaaleeee».

Aceste este cântecul ei care-l cântă pe streșină, pe acoperișul casei, în văzluh, pe ori și unde s'ar afla, însă fără trebuință.

Și cântecul 'acesta' este mai totdeauna în gura ei primă-vara vre-o două luni, până când își scoate pui și atunci își cam schimbă cântecul acesta într'alt-fel de cântec, care singurul acela îl mai are. Și cântecul acesta, cel de al doilea îl cântă ea în trei locuri, dar nu are nici un înțeles, dar omul filosof cum sânt oamenii noștri bătrâni care ne păstrează această comoară din moși strămoși, ne spune o mulțime de semne când îl cântă sau zice cântecul cel de al doilea cari aproape nu se înțelege.

Întâia oră când îl zice atunci când cineva ar cerca să se aproprie de cuibul ei, sau când vre-o pisică ar fi pe jos în apropiere de cuib. Atunci se strâng mai multe și fac sgomot și se apropie de dușman și aproape să-l lovească cu aripile, însă sborul li-i cât de repede așa că ele

fiind multe zăpăcesc, fie cu sgomotul, fie mai cu lovirea aripilor, căci rândunica e foarte rea când se vede în față cu dușmanul; îl gonește numai de cât și atunci încetează.

Totdeauna când este vre-un *huli* sau *hărete* (pasăre răpitoare), când este în apropiere de casa omului, ele dau semnal, ba încă se strâng stoluri mari și-l biruește pe huli, căci îl sue la depărtări mari în văzduh. Poporul însă știe foarte bine că vara când le aude cântecul ăsta, dau gură la găini hui, hui, hui, și atunci găinele se strâng pe lângă casă unde se ascund pe unde pot și cu ochii la *ulibăile* ce se învârtesc pe deasupra lor; nu mai îndrăsnesc să facă o șoaptă,

Când este semn de ploaie, tot asemenea rândunicile, se strâng în stoluri și se apropie de pământ, se învârtesc, dau ocoale dacă e vre-un om, vitelor de asemenea le dau ocoale și fac sgomotul ăsta care ar cam suna așa : liic, liic, liic, liic în graiul păsăresc; iar în graiul omului : fugiți, fugiți, fugiți, fugiți...

Se poate să fie chiar așa în graiul omului, pentru că de aceea oamenii cunosc când vine ploaia, după sgomotul ăsta, și apropierea de pământ a rândunecilor.

Cântecul sau vorba asta care o zice rândunica când vine în ajutorul omului, n'o știu bătrânii, dar după semnele spuse pe ei cam așa ar fi : fugiți, adică să fugă de pericol, de ploaie de pe câmp, pasările domestice ale gospodarului de huli și dușmanul, omul, copii sau pisica, dela cuiabarul ei cu pui, care e păcat să-l strici.

Acestea au fost ce știu despre vorba și cântecul rândunicei, care vedem că e o pasăre frumoasă; ea ne aduce veselia în casă, ne desmeardă cu cântecul ei, ne vestește schimbarea timpului, venirea huliului și a altor huligăi, iar ca drept recunoștință ne spune să nu-i spargem cuibul, că e păcat; iar d-voastră de mai știți ceva despre ea, să mai spuneți că e de folos; și să îndrăznească cineva să spună că nu este așa după cum vă spusei eu!

Vâlcele-din-Topești, Gorj.

Ion I. Ciuncanu.

BOALE LA OAMENI. LEACURI SI DESCÂNTECE

165.—Descântec de bubă rea

A plecat sfânta Maria-Mare

Și a tăiat un cal mare
Și a făcut un prasnici mare,
Și a chemat toate bubele

Toate bubele ghivezii¹,
 Toate bubele naramzii²,
 Toate le-a chemat
 Și le-a ospătat,
 Numai buba (cutăruia)
 N'a chemat-o și n'a ospătat-o.
 Ea de ciudă și de mânie,
 Rădăcina i-a secăt,
 Vârful i s'a secăt
 Și cutare a rămas
 Luminat și curat,
 Ca Dumnezeu ce l-o lăsat
 Ca maica ce l-a făcut.

Auzit de la bunica mea, Comănești-
 Bacău.

S. P. Chiricel

166. — Descântec de albeață

Tu albeață te luai,
 Pe pământ te sămănai,
 Cu secera te săcerai,
 Snop te legai,
 În clae te așezi,
 În care te 'ncărcai,
 La arie te dusei,
 Pe arie te pusei,
 Cu caii te trierăi,
 Cu grebla te greblăi,
 Cu mătura te măturăi,
 La vrav te strânsei,
 În sac te pusei,
 La moară te dusei,
 În coș te turnăi,
 Din coș în teică,
 Din teică în covată,
 Din covată te strânsei,
 Și'n sac te pusei,
 În drum te dusei,
 Să chei și să răschei,

Ca spuma de mare
 Ca roua de soare.

Se spune de nouă ori și se
 scuipă în ochi la fiecare dată;
 iar vitei se aruncă cu sare în
 ochi.

Humulești-Neamț. Z. Grigoriu.

167. — Descântec de junghiu.

A plecat
 Pe o cale,
 Pe o carare
 Și s'a întâlnit cu spurcatu' 'n cale
 — Spurcatule,
 Necuratule,
 Pe sub pământ ai venit,
 Pe sub pământ să te duci.
 Junghi de sară,
 Junghi din cântarea cocoșilor,
 Junghi din răvărsatul zorilor,
 Junghi din râul lui Cristos,
 Junghi de la mamă,
 Junghi de la tată,
 Junghi de la surată,
 Junghi de la cumnată,
 Junghi de la vecină,
 Junghi de la străină,
 Junghi de sf. Luni,
 Junghi de sf. Marți,
 Junghi de sf. Miercuri,
 Junghi de sf. Joi,
 Junghi de sf. Vineri,
 Junghi de sf. Sâmbătă,
 Pe ele 15 crai le 'ntâlniră
 Și la gât le tăiară
 Și'n pământ le 'ngropară.
 Eși junghi din trupul lui...
 Și-l lasă curat,
 Luminat,

¹ Roș-închise, purpurii. ² Portocalii.

Cum Dumnezeu l-a lăsat.

Cum se face. — Dacă cineva e bolnav de junghi, atunci chiamă o babă și îi descântă în modul următor : iea câteva picături de unt-de-lemn din candelă, îl amestecă cu un altul nesfințit și după ce îl amestecă din nou cu oțet, în care a pus niște erbururi tari

(lemnul calului), trage (fricțiunea-ză) bolnavul bine, zice de trei ori descântecul, îi pune rachiul de drojdie pe cap și-i dă să miroase oțet tare.

Auzit de la baba Nastasia de fel din Pomanai. Pentru ca să-l pot prinde a trebuit să mă fac de cinci ori bolnav de junghiu!

Stroești-Teleorman Radu Fulger.

168.—Pentru ca să nu te latre câinii când treci pe dinaintea lor, să faci cu mâna dreaptă pe podul palinii celeilalte mâni, așa ca și când ai tăia cu cuțitul în forma crucii și să zici până ai trece de ei, următoarele versuri :

Taie-i gura cu custura,
Până-oiu trece bățătura.

Cules din Fântâna Banului-Dolj.

169.—Descântec de deochiu

Pui apă într'un pahar, apoi cu un cuțit iei câte-un cărbune din foc, pe care îl pui în acea apă. Și pui atâția cărbuni, câte persoane-ți amintești că au venit în casă în ziua aceea în care s'a sunțit copilul că e bolnav. Pentru fiecare cărbune se numește o persoană. Astfel zici : «De-o fi deocheat de cutare, să cazi la fundul paharului; de nu, să nu cazi.» Cărbunele care cade îl iei, îl pisezi, îl pui tot în apa aceea lepădând pe ceilalți cărbuni și apoi dai celui bolnav să bea.

Cules din Gorunești-Vâlcea.

C. M. Popescu

170.—Descântec de aplecate

Aplecate din foame, aplecate din sete, aplecate din răbdare, aplecate din auzire, aplecate din lăcomie, aplecate din flămânzie, aplecatele să iasă din inimă, de sub inimă, din ficiți, de sub ficiți, din plămâni, de sub plămâni, din melcii ochilor, din sgârciul nasului, din fața obrazului din patruzeci și patru de oase, (cutare) să rămâe curat, luminat, ca argintul curat, ca aurul strecurat, ca zi bună a maichii ce a fapt ; ca roua din câmp, ca poala maichii sf. Marie. Descântecul de la mine, leacul de la Dumnezeu și Maica Precista. Leacul fie, să nu fie, dar pita să mi se știe, ș'o copae de făină, ș'o bucată de slănină.

171.—Descântec de gălci

Au plecat gălcile, cu șomâlcile, cu ținghiurile, cu durerile, optile cu șaptille, șaptille cu șasile, șasile cu cincile, cincile cu patrule, patrule cu treile, treile cu douăle, douăle cu una, una cu nici una, (cutare) să rămână curat, luminat, ca argintul curat, ca anul strecurat, ca zi bună a maichii ce a fapt, ca roua din câmp, ca poala maichii sf. Marie. Descântecul de la mine, leacul de la Dumnezeu și Maica Precista.

Leacul fie, să nu fie, dar pita să mi se știe, ș'o copae de făină, ș'o bucată de slănină.

Iazu-Ialomița.

D. Petrescu

172.—Iurii sau mehlimuri

Iururile sunt leacuri bune pentru tăieturi și orice răni. Ele se fac așa:

să iea untură de porc sleită și nesărată,
ceară de albina curată și galbenă,
râșână albă și curată,
rachiu de spirit
undenaft și sapon bun, și
untdelemn.

Toate acestea se pun într'un coșlei de hârtie albă și se fierb la lumânare. După ce s'au amestecat bine, se sleesc, se pune într'o cutioară ori într'un gavanoșel curat și te ungi la tăetură ori la rană după ce ai spalat-o cu leșie și cu sapon prost.

Auzit de la baba Erhănoae din Broșteni-Suceava.

173.—Altfel

Să iei de 10 bani tămâe, de 20 bani smirnă, de 10 bani sacâz alb, de 10 bani sapon turcesc, de 15 bani rachiu de drojdie, un albuș de ou și păcișele de in ori cânepă; se fierb și se sleiesc, apoi te ungi la rană.

Auzit de la d-na Smaranda Vlădoianu din Ploești.

174.—De mușcătură de câne.

Când cineva-i mușcat de câne, se tămăduiește așa: se iea o bucată de spălător (de la bucătărie), se șterge rana, iar pe rană se pune un gologan de aramă de 5 ori 10 bani.

Dacă omul e speriat de câne, se afumă noaptea când doarme cu păr luat de pe cânele ce l-a mușcat,

M. Lupescu.

COLINDE

Fig. 65.

28.--Sculați, sculați, mari boeriu: ¹

Dimineața lui Crăciunu

Că vă vin colindătorii

D. l. Cr.

Trei cucoși negri-au cântatu,

Trei voinici s'au deșteptatu,

Haideți voinici la vânatu

Să vânăm un cerbușoru,

Cerbușoru, l-am vânatu,

Adă acul și săgeata.

Nu mă săgeta pe mine

Că și eu sunt om ca tine,

Da's de maica blăstămatu

Să fiu fiară de pădure

Nouă luni și nouă luniu,

Și vre-o două săptămâni.

Eu aii am împlinit,

Jos la fară-am scoboritu.

Bucovina.

Alex. Morariu

DATINE ȘI CREDINȚE

Arătare ce însemnează noițiile pe unghii, scoasă din fisionomie.

1191.—De vor fi noiți albe pe unghia degetului celui mare, fâgăduiește noroc în oaste, sau la însurăciune, sau în casă, însă de vor fi în mijlocul unghii; iară negri, ori în ce loc ar fi, tot din împotrivă.

1192.—Semne albe de vor fi pe degetul cel ce arată, noroc de la cei duhovnicești și dela mireni cinste și bogăție; iară cele negri semne sau gropine arată pagubă, și răutate, și lucru de judecată.

1193.—Semne sau noiți albe de vor fi pe degetul cel din mijloc, arată noroc la starea casei; iară cele negre, îngroznică cădere, în boale și moarte.

1194.—Noiți albe de vor fi pe unghia degetului celui de lângă cel mic, să fâgăduiește cu mila de la stăpânii cei mari, cinste, bogăție; iară negre, tot dimpotrivă.

¹ Fie care vers se repetă și după repetirea lui urmează refrenul:

„Dimineața lui Crăciun“.

„Ion Creangă”.—V.

1185.—Noiți albe de vor fi pe unghia degetului celui mic, arată ori și ce bine și cale cu noroc; iară cele negre împotrivă.

Însă ia bine samă că sunt și gropine pe unghii, care tot rău înseamnă. Și cele albe, care sânt împrăstiate pe margini, arată tot scârbă

Insemnare. Scoasă dintr'un manuscris anterior anului 1792.

C. N. Mateescu

1186.—Obiceiuri la Sf. Vasile. La sfântul Vasile (anul nou) fiecare țăran care are câte un copil sau chiar doi și mai mulți poate până la vârsta de 3 ani, merge cu el la moașa copilului, unde îl «dă de grindă». La plecare de acasă, țăranul și mama copilului nu uită ca să iea o ploscă de vin, una cu rachiu, câteva pâni făcute în casă și un purcel sau al-e mîncări gata.

Ajunși la moașă, unde se întâmplă foarte des să mai fie alți câțiva tot cu acest scop, pun o masă mare, în jurul căreia se adun părinți și copii de dat de grindă, de către moașe și părinții lui și după ce i s'a pus o pâne în cap, în care moașa a înfipt câțiva gologani, îl ridică de trei ori în sus până aproape de grindă (tavan). În acest timp moașa îi urează să trăiască și să îmbătrânească și după ce l-a ridicat de trei ori, îi rupe pânea 'n cap. Când șirul celor cari trebuiau dați de grindă s'a sfârșit, se așează cu toții la masă și petrec toată ziua.

În ajunul anului nou fetele se strâng la una din ele și acolo își caută norocul. Sunt mai multe feluri de a găci viitorul, dar se obișnuiesc mai ales prin partea locului cele de mai jos.

Se iea cositor și-l topește până se face lichid, apoi se toarnă într'un vas cu apă. După ce s'a răcit, îl scoate și după forma care a luat-o, găcește cum va fi viitorul ginere. De va lua forma mai mult sau mai puțin a unui cal, atunci ginerele va fi bogat nevoie mare; de nu va avea nici o formă, atunci fata aceia nu se mărită în anul ce vine. Cositorul astfel turnat se păstrează până la anul viitor. Fata care n'a fost mulțumită prin această prezicere aleargă la un alt mijloc ca să găcească viitorul ginere. Se duce în coșarul unde sunt oile și pe întuneric caută una din ele pe care o leagă cu fir roș pe după gât. Dimineața viitoare se duce din nou în coșar. Dacă oaia care a fost legată e frumoasă, atunci ginerele va fi și el frumos, dacă din întâmplare vre-o fată leagă berbecul, atunci nunta e aproape. Tot așa procedează și cu găinele. Mai e și un alt mijloc de a găci dacă se mărită curând. Se duce în grajdul unde sunt vitele mari, la un bou de pildă. Acolo atinge cu piciorul vita care e culcată și-i zice: «hăis la un an» dacă nu se scoală; îi zice din nou «hăis la doi»; dacă nici atunci nu se scoală, o lovește tare și strigă «hăis la cinci». Dacă vita se va scula repede de la pri-

ma dată, fata se mărită de curând; vai de fata a cărei vite nu se vor scula de jos; toată ziua va plânge.

În unele părți se mai procedează și așa pentru găcirea ginerului.

Fiecare fată aleargă la gard și cu un semn roșu își înseamnă fiecărui câte-o ulucă ținând minte locul cu semnul. Dimineața se duce să vadă semnul cu uluca. Dacă uluca va fi dreaptă și frumoasă atunci și ginerile va fi frumos, iar dacă nu rău, va fi de fata cu ginerele. Se întam lă ca flăcăii să simtă aceasta și să schimbă semnele atunci; să te ții ceartă, care foarte adesea să sfârșește prin căsătorie !

Siliștea-Gumești, Teleorman.

A. M. Nour

1187.—În ziua de Sân-Petru de iarnă sau Filipii de iarnă și încă 2 zile după această sărbătoare, femeile nu lucrează nimic, nu mătură, nu dau sare și foc din casă nimănui, căci e rău de pagubă.

1188.—Sf. Iuda, Elisen, Vartolomeu, Gherman, se serbează de frică să nu bată piatra.

1189.—În ziua nașterii sf. Ioan Botezătorul, numită «Sânziene sau Drăgaica» nu se lucrează, căci te pocește și vei juca ca Drăgaicele.

Drăgaicele sunt un fel de șoimane, rusalii cari opăcesc oamenii. În această zi se adună disdedimează de pe câmp tot felul de burueni, bune de leac peste an. Mai cu seamă e foarte trebuitor usturoiul luat din Sânzieni. Dacă se poate, în ziua asta e bine să umbli încins cu o cicoare, c'apoi n'ai grija că te vor durea șălele în timpul anului.

1190.—Adormirea Sf. Ana trebuie să o serbezi, c'apoi de nu, vei da în somnul 'cel lung,

1191.—La 4 și 5 Decembrie se serbează Sf. Varvara și sf. Sava. Care dintre copii n'a zăcut de vărsat, să nu mănânce în ziua asta fructe uscate, c'apoi îndată le vine boala.

1192.—În ziua de Ignat nu se lucrează înainte de a vedea sânge.

1193.—În Sâmbăta lui Lazăr nu se lucrează la lucru voinicesc, căci e rău de căzături, deoarece Lazăr a murit căzând dintr'un copac.

1194.—În ajunul lui Sf. Gheorghe se serbează «Măneacătoarea», când trebuie să te plimbi mult dimineața, ca să li sănătos peste an.

1195.—În «Miercurea cea strâmbă» nu se lucrează iarăși, c'apoi altfel să nu ți se întâmple ceva.

Trușești-Botoșani.

C. Atanasiu

1196.—Băeții când le pică un dinte, îl svârl pe șură și zic : Cioară, cioara de la moară, cu făina 'n poală, na-ți un dinte de ciolan, dă-mi unul de oțel,—ca să le creasce altul mai frumos.

1197.—De găsești un ac pe drum să nu-l ieai, că de-l ieai, rămâi la un ac.

1198.—Nu-i bine să mături paturile ori scaunele cu mătura, că-ți mături norocul din casă.

1199.—Zice că dacă pune-o fată o pălărie bărbătească în cap, îi pică părul; ca să nu-i pice, trebuie s'o *stuchească* în fund și s'o svârle jos răpede.

1200.—Dacă dai Lunea, gunoiul afară, îți dai norocul.

1201.—Cică când auzi pupăză 'ntâi: pu! pu! pu! tu să-i zici: pupă-mă tu pe mine, — că ea atunci a zis o vorbă de rușine.

1202.—Dacă dormi afară în ziua de Rusalii, ți se iea graiul.

1203.—Găinele și găstele când beu apă și țin pliscul în sus, se roagă la Drmnezeu.

1204.—Măța cică de 12 ori, noaptea, umblă să te strângă de gât, de-aceia-i bine s'o înlături de pe lângă tine.

1205.—Găzele care vin noaptea la lumină, vor s'o stângă.

1206.—Când scârțâe o mobilă din casă, are să moară cineva din casa cea.

1207.—Dacă suflă 'n foc doi odată, are să se sfădească amândoi.

Valea Hogeii-Vaslui,

Gh. I. Popescu

1208.—Pentru ca cei căsătoriți să trăiască bine, când sunt miri, să li se dea un ou copt și să mănânce amândoi din el.

1209.—Când nucii înfloresc, să nu pui mâna pe frunze, că faci pecingeni.

1210.—Ca să lege bine castraveții, să se răsădească printre ei o plantă numită «motocei».

1211.—Ca să lege pepenii, oamenii iau flori, le duc la răscrucea drumurilor și le bat cu bățul până nu mai rămâne nimic din ele.

1212.—Când pleci de-acasă și ai uitat ceva, să nu te mai întorci înapoi, că-ți merge rău.

1213.—Când stai la masă și scăpi ceva jos, când te pleci să-l ei, să nu sufli peste el, că-ți iea dracul sufletul.

1214.—Ca să ții minte ce-a învățat, să fierbi cărțile și să le bei zeama.

1215.—Când ți-a mers rău într-o afacere se zice că ai plecat cu piciorul stâng de-acasă

Rădești-Tutova.

I. I. Nadă

1216.—Sfânta Ana (adormirea ei). Mama Maicei Domnului o țin unii oameni și pe alocorea e hram.

1217.—Pintilie Călătorul. Acum se călătorește vara. De acum nu se mai scaldă nimeni în pârau.

1218.—1 August. Macovei cap de post și ziua crucei. Sunt trei zile a

crucei pe an: Toamna-14 Septembrie, Duminica III din postul mare și ziua de 1 August. Se face aghiazmă pe la creștinii ce doresc.

1219.—**Macaveii** sunt în număr de cinci, după alții de 7 și țin oamenii ce au copii ca să fie feriți de boale și de ori ce alte năpaste.

1220.—**6 August.** Schimbarea la față; se numește și Probajeni. În această zi oamenii trebuie să fie împărați dinainte căci de-i va apuca ziua Schimbărei, sfădiți îi probazăște și vor rămânea așa peste tot anul. Acum oamenii râtează stupii și aduc miere la biserică când li se cetește molifta.

1221.—**15 August.** Sfânta Maria mare (Adormirea) Maicei Domnului, mare hram la Mănăstirea Varatec și un fel de iarmaroc unde vin oamenii de pe la 40-50 km.

1222.—**24 August.** Sfântu-Ioan de toamnă, se mai numește și Brumariu fiindcă de multe ori el vine brumă și zăpadă. Acestuia îi mai zic oamenii Sfântu Ion celui căruia îi taie capul pe curechi. Mâncare de post și nu se face horă (joc.) Se aduc vitele din munte.

Fălțâtești-Neamț.

I. Preutescu

1223.—Procoavele sau «Acoperemântul Maicii Domnului» e tare bine să se ție și să ne rugăm ca să ne acopere Maica Domnului și să ne aibă în pază de toate primejdiile: de înec, de foc, de cumpănă, de năpastie, de ducă-se pe pustii sau ucigă-l toaca și de vrăjmașul cel rău.

1224.—De Filipi, să nu se lucreze; te mănâncă lupii, atât pe om cât și vitele lui. Mai degrabă să se lucreze «într'o zi mare», sărghătoare mare, de cât în ziua de Filipi.

Un om s'a dus la moară înspre Filipi; noaptea și l-a găsit mâncat de lupi; numai picioarele de la genunchi în jos îi rămăsese.

1225.—Sf. Andrei, se ține de lupi și de strigoi. Seara spre Sf. Andrei se fac cruci cu usturoi pe la ferești, ușe, șuri, ocoale, hambare, melițoe, ca să nu vie «strigile», strigoi, care ieau limba dela melițoe și se bat la hotare.

S'au văzut «lupte între strigoi» de către unii săteni ce s'au apucat în rămășag.

1226.—În ziua de mucenița Catrina, nu se lucrează că-i cu primejdie; arde casa.

1227.—În ziua de Ignat se tae porcii, dela cari se strânge untura de pe „chiști“, mațe, ce-i bună de leac când se ivesc boliști de porci în sat.

1228.—Ziua Macoveilor sau «Ziua crucei de Vară» nu se culege cânepă, că-i cu primejdie. Sunt cazuri de s'au găsit culegători morți în cânepă.

1229.—Foca e sărbătoare mare căci doar o țin și păgânii. Bătrânii spun c'o țineau și turcii. Să nu se lucreze, căci ard casele, strânsurile și toată gospodăria.

Vânătorii-Neamț.

V. Știrbu

1230.—Femeia trebuie să se scoale în picioare, când trece preotul pe cale și să nu-i treacă calea. Pentru bărbați laici nu se scoală în picioare, dar calea nu poate să le-o treacă. (Se zice că se trece calea când treci înaintea unuia, care vine pe un drum perpendicular pe al tău. Femeia trebuie să aștepte până trece partea bărbătească —fie și flăcău—, și dacă cumva s'a oprit ea, trebuie să-l ocolească, făcându-și drumul pe la spatele lui. Dacă femeia nu s'a sculat, când a trecut preotul, vede pământul sub ea de 9 stânjeni—și e păcat—, iar dacă i-a trecut calea va arde în vâlvorile iadului pe lumea cealaltă.

1231.—Cât umblă plugurile pe câmp să nu găurești urechile fetiților, pentru cercei că li se rupe lobul lesne și nu ține cercelul.

1232.—Tot din această cauză femeia însărcinată să nu mănânce ficați fie de pasere fie de altceva.

1233.—Cine poartă cercei are vedere bună. Femeia cu vederea slăbită să-și puie cercei că-i vin vederile.

1234.—Când deșiri fir de pe fus sau de pe mosor (când faci ghem sau dapeni), să nu sfârșești firul în mână, ci să-l arunci jos când mai e fir ca de 2, 3 palme. Pe cea care face așa nici odată n'are s'o prindă pândarul, când s'o ispita și ea să fure ori struguri, ori porumb, etc.

1235.—Fetiții să nu-i pui în ureche întâi aur sau argint, ci altceva: Aurul sau argintul, nu suferă cerceii de alt metal.

1236.—Fetii, care cântă cu cavalul sau cu fluerul îi crește nasul cât ele.

1237.—Cui îi lene să ducă la locul lui vasul, pe care l-a adus cu apă de baut ori pentru el ori pentru altul mai mare ca el, îi crește nasul cât vasul acela.

1238.—Nu se croește Marția și Sâmbătă și nu se taie gura la cămașă pentru că Marți s'a croit pământul iar Sâmbătă s'a sfârșit.

1239.—Să nu te scoli dimineața cu c . . în sus, că mănânci bătaie în ziua aceia.

1240.—Dacă așezi scaunele, unul peste altul, unul cu picioarele în jos și altul cu ele în sus, se face ceartă în casa.

1241.—Ai pășit peste altul, trebuie să-l despășești, că-ți înoadă chiotoarea (de la cămașa lui) și nu mai crești.

1242.—Când sughiți, te pomeneste cineva.

1243.—Când își arată doi mâinile drepte, sunt vorbiți de bine, iar când își arată stângile, de rău.

1244.—Când îți ții urechile, te injură cineva.

1245.—Când e lună plină de Sf. Dumitru va fi o iarnă blândă; când e pe jumătate va fi iarna potrivită, iar când e nouă, va fi iarna groaznică.

1246.—Dacă Vineri e vreme frumoasă, se strică vremea cu siguranță.

Principele Ferdinand, Teleorman,

Pr. Florea A. Drăghici.

VORBE ADÂNCI

846.—Se cunoaște puica pe creastă.

847.—Cine știe? Pân'la anul ori că moare măgarul, ori că pierde samarul.

848.—Cârciuma de lângă drum e ca fata mare, pe care o sărută toți.

849.—Are chiag=se zice la cineva care e bogat.

850.—Surd în vânt=fără socoteală.

851.—Fiind că mălai nu e *hici*, fă două (mămăligi) mai mici.

852.—Fă-ți gura pâlnie și burta tobă, se zice unuia care bea și mănâncă mult.

853.—Ii poți omori purecile pe burtă, așa de sătul ce e.

854.—Într'un călcâi, adică iute (repede), îndemânatic; au făcut demân-care într'un călcâi.

Voicești-Vâlcea.

N. I. Popescu

855.—Mielul blând, o vorbă zice, de la două mume suga.

856.—Lupul moare de bătrân, și de rele tot e bun.

857.—Lupul, părul poate-și schimbă, dar năravu-i tot pe limbă.

858.—Apa cât de mare vine, piatra tot în vad rămâne.

859.—Țiganu 'mpărat să fie, că tot pleacă la cerșie.

860.—Tot nașul, își are nașul, ca și furtul păgubașul.

861.—Până boii a geme, tot carul se screme.

862.—Fără câne 'n bățatură, ești ca fără dinți în gură.

863.—Hoțul e c'un păcat două, păgubașul e cu nouă.

864.—Cu sultanul faci ce faci, dar cu pașa cum te 'mpaci.

865.—Pân' s'ajungi la Dumnezeu, mii de sfinți în drumul tău, toți cu mâna întinsă ceu.

866.—De om roș și cal balan, să ferești ca de satan.

867.—Mică e paraua, dar grea-i e daraua.

868.—Banul e rotund, se duce, ori în ce parte s'apuce.

869.—Găina când e în gramadă, risipește și cu coada.

870.—La omul sărac, nici boii nu trag.

871.—La cel nevoiaș adesea, nici fumul pe coș (horn) nu iese.

872.—Cine de glumă nu știe, nu e om de omenie.

873.—Fuga e cam cu rușine, dar adesea prinde bine.

874.—De boer, boer să fii, dar de frică tot să știi.

875.—De boer fii și boer, dar tot dărdăi când e ger.

876.—Pepenii, frica'i păzește, pândarul, doar se numește.

877.—Cine se gândește, și apoi vorbește, bine nimerește.

878.—Copilul să nu se mângâe, doar în somn, el să nu știe.

879.—Om cu om se întâlnește, unde, când nici se gândește.

880.—Norocu-i orb ca sobolul, cade tot unde-i nomolul.

881.—Săracul cât de sărac, dac'a prins un comănac, scoate coarne ca de drac.

882.—Capra, știți, cât de râioasă, tot stă cu coada sumeasă.

883.—Cu nebunu'n clin să n'ai, nici să-i iei și nici să-i dai.

Beiu-Teleorman.

Mihail Adameștianu

884.—Cum e acul, așa și cojocul.

885.—Cu cât te afunzi, cu atât te cufunzi.

886.—Mai bine un ban în pungă, decât făgăduință lungă.

887.—A auzit clopotul, dar nu știe la care biserică.

888.—Ajung unii boeri mari, iar eu sunt fecior de popă și-ajunseiu să bat la tobă.

889.—Butea plină nu s'aude, butea goală face multă hodorogeală.

890.—A mânca turta, dar a rămas *cârpătorul*—a tăgăduit un fapt, pe care-l dau pe față urmele lăsate.

891.—Capul lui a mai fost la o cioată de răchită—,se zice despre unul care se amestecă în treburile altora și face multe pozne.

892.—A căuta *coclețe*—a căuta nod în papapură.

893.—A da în *stampă*—a da de gol.

894.—A vărsa putina cu *huște*—a spune totul despre un lucru, ce trebuia să-l ții ascuus.

895.—A-l *ingâla*—a-l ocări.

Din Trușești-Cotoșani.

C. Atanasiu

896.—Totdeauna urma alege, și de aceia, să nu zici hop, până ce nu-i sări.

897.—Fug oamenii, ca de popă ras, adică au pățit odată ceva și pe urmă s'au cumișit.

- 898.—Rana de la inimă, nu se vindecă degrabă.
 899.—De cât bogat și încărcat de păcat, mai bine sărac și curat.
 900.—Unde sunt copii și babe, nici dracul nu se mai poate apropia.
 901.—Pântecele n'are oglindă.
 902.—Cu parale îți poți găsi până și neamuri.
 903.—Cine are să se îmbete, să se îmbete de dimineață, căci peste zi, toți proștii beau.
 904.—Nu umbla cu capul în traistă, adică gândește-te ce faci.
 905.—Nu-i greu lucru, a te face de răs.
 906.—O vacă bălegată, feștește toată cireada.
 907.—Celui ce-a murit eri, azi îi pare rău,—adică vremea s'a făcut mai frumoasă azi.
 908.—Strâmbii, voesc să îndrepte țara și dreptii n'o lasă.
 909.—Picăturile îndesate, găuresc și piatra.

Hânțești-Dorohoi,

N. V. Hânțescu

O SAMĂ DE CUVINTE

1858—1903

- Sclugă*==slugă.
Conac==muncirăm, făcurăm, dresărăm, acum haid să-i facem și conacul==adică să mâncăm.
Da ce că !..==mult îmi pasă!
Dorb, pl. *dorbur*==scorburi în copaci.
Eu e ?==eu ai?
Giunerț==glumeț.
Hupoare==năplăială, zăpuc, cald peste fire, fără vânt.
Incherbat (a *incherbă*)==adunat, strâns.
Impielmat (a *impielma*)==amestecat.
Moldă—al ie mare.
Mohilă==movilă mică (mușuroiu) împrejurul unui țâruș sau pom, ce se face de inginer sau altcineva, ca să despartă două proprietăți.
 Jud. Dolj și Vâlcea.
Șod==caraghios.
Foștomoc==ghem, grămadă (a căzul foștomoc==a căzul grămadă).
Foalele calului==pântecile calului.
Stiump==stâlp (*stiumpul* casei==feciorul care a rămas pe lângă bătrâni acasă).

N. I. Dumitrașcu

Din *băbăluc*==din moși, strămoși.

Tot natul==fie care.

Orlac==tovarăș (după sârbește).

Zehar==zahăr.

Chinieș==primar; acum se mai zice și *jude*.

Măgrini--salcâmi.

Șe goge==din sârbescul *stagodi*--rice.

A-și bate *boiul*==a se zbuciuma.

Givan==vorbă (stă la *givan*==stă la *taifas*, stră de vorbă) de la turcescul *divan*.

A *givăni*==a vorbi.

Mășie==apoi.

Bløj==sperietoarea pe care o pun țaranii pentru paseri prin livezi ca ugoare.

Din ?

Tr. S. Dimitriu-Șoimu

Urnioc==se zice urzei de la pânză.

Zăurdacă==se zice la zară înăcrită.

Suvac==se zice la o sulă de lemn, ce se întrebuințează la îngurzit opincile.

Butac==se zice unui bou cu coarnele scurte și capul gros.

Troinic==mâhnit.

Camcă==un clește de lemn, sau când prinzi pe cineva.

Nemțîșor-Neamț.

Al. Moisei

Găldău==iaz. Oltenia.

Strâmtari==pantaloni albi, strâmți pe vână, cu găitane albe ca la Unguri și cu *ghizde* (buzunări); se prind cu *brăcinarul* (cureaua).

Sanie pentru făcut învârtită==tavă pentru făcut plăcintă.

Polca==e o haină pe talie.

Cabanul==e o haină femeiască, largă.

Din toate părțile.

Lt. A. Saint-Georges

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

227.--Baba 'n coteriță

O mătușă se ducea totdeauna la biserică; cum se crăpa de ziuă, era acolo, de n'avea țârcovnicii loc de ea, nici să măture,

— Mută-te, babo, mai încolo.

Se muta cu chin cu vai, dar când citea câte ceva, mătuşa se apropia de el şi mai mai îl îngâna cu rugăciunile ei când punea mânele la piept şi striga în gura mare :

— Primeşte-mă Doamne, primeşte-mă Doamne !

Ce să facă ţârcovnicul ? Vorbeşte cu un văr al lui şi dete gaură prin bolta şi podul bisericei, iar pe-acolo slobozîră o funie drept spre mijlocul bisericei. Apoi legară o *târnă* de capul funiei. Şi se vorbiră s'o ridice când i-o face semn.

— Sui babo 'n *coteriţă* (târnă, coş.) Are să te ridice sus la cer că ţi-a auzit Dumnezeu rugăciunea făcută atâta vreme.

Bucuria babei.

— Primeşte-mă Doamne ! începu să zică şi se sui în coteriţă.

— Primeşte-o, Doamne, sus la cer, zicea şi ţârcovnicul, să audă văru-său din fundul bisericei.

Şi o înălţă până sus la boltă.

— Primeşte-o Doamne, primeşte-o, că-i aproape de cer, zicea ţârcovnicul de jos şi atunci ce să vezi dumneata ?

Odată, *secu'* de văru-său tăia funia de la tavan şi... sdup ! coteriţa jos de i-a urlat capul bieteii babe :

— Tune naiba 'n tine şi'n casa ta şi'n cine o mai da pe la biserică.

Şi... mere bune

În gura cui spune.

Auzită de la Constanţa E. Gorgorin din Corni jud. Dolj.

C. Rădulescu-Codin

228.—Țiganul la praşilă

Un gospodar avea mare nevoie de praşilă că-i piereau popuşoi în buruiiană. Ce să facă ? Se duce şi tocmeşte la prăşit un țigan. Se apucă amândoi de treabă. Prăşesc ei ce prăşesc, dar țiganul tot sta în coada sapei şi se uita la soare; părăndu-i se ziua prea mare, începe a face din mână în jos la soare: gea soare, gea soare !

Românul vede şi de-odată se face că nu-l pricepe, dar ca să rădă de țigan, prinde si el a face cu mâna să meargă soarele înapoi.

Țiganul băgând de seamă, nici una, nici două, svârle sapa şi zice :
— Bădişorule, încaltea nici p'a mea, nici p'a dumatile, lasă soarele cum vrea el.

— Bine, zise românul şi țiganul punând mâna pe sapă a prăşit vrând, nevrând până 'n asfinţit.

Culeasă din Bogdăneşti-Suceava

Pr. M. Cărlănescu

229.—Nu trage de barbă că se rupe leuca

Intr'una din zile, pe când un român se întorcea de la oraș, se întâlnește în cale cu un jidan. Atât unul cât și altul erau cu căruțele.

Când se întâlnesc, jidanul cu toate că avea loc pe alături, nu vrea să iasă din drum și dă să treacă înainte; dar când colo, își prinde capătul osiei de căruța Românului. Românul, văzând una ca asta, sare repede din căruță, înșfacă pe jidan de barbă și trage și întinde și la dreapta și la stânga de parcă scărmana lână; iar jidanul ținându-se cu mâna de leucă și ne mai putând de durere zice:

— Măi badi Ioane, nu trage de barbă că se rupe leuca.

Românul însă îl mițuia mereu.

De la o vreme, jidanul se scăpă cu mâinile de leucă și s'apucă de iarbă și iar se roagă zicând:

— Badi Ioane, mă rog, dă drumul de barbă că se rupe iarba.

Geaba se ruga însă, căci ce i păsa Românului.

Tot trăgând așa, numai ce se rupe iarba de care se ținea jidanul și plin de supărare zice:

— Lasă badi Ioane: nici eu n'oi pune briciu în barbă, dar nici tu coasa 'n iarbă!

V. I. Căuia.

230.—Țiganul mort.

Se duse țiganul într'o iarnă la pădure, ca să taie lemne. Ajunge țiganul în pădure. Se suie într'un copac și începe să taie la crengi. Amu n'are de lucru țiganul și s'apucă și dă cu barda și în creangă pe care sta.

Un român trecând pe acolo îi zice:

— Măi țigane, ce ești prost de vrei să tai creanga ceia! Tu nu vezi, că dacă-i tăia-o, ai să pici jos și ai să mori.

Da țiganul încă parcă se înciudă și-i răspunse românului:

— Da ce tu ești omul lui Dumnezeu, de știi, că am să pic jos și am să mor?

Românul nici nu ascultă aceste vorbe și porni înainte. N'apucă însă, să meargă până departe că numai ce aude că strigă țiganul:

— Stăi omul lui Dumnezeu, stăi căci rău m'ai urgisit.

Dar românul nu se mai întoarce, ci mergând înainte îi spuse:

— Asta nu-i nimic țigane, dar să știi, că de-a pica iapa ta în genunchi de trei ori pân' acasă, mori.

Țiganul mai stătu puțin și pe urmă o croi spre casă. Din păcate am

uitat să vă spun, că iapa țiganului era una dintr'acele, cari avea poticneală și de aceasta românul a căutat să-l sperie pe țigan.

Pe drum iapa țiganului se poticni. Țiganul când a văzut, a zis:

—Auleu nu mai am de cât două suflete.

S'a întâmplat și a doua oară acelaș lucru. Când a treia oară, țiganul începu să strige:

—Săriți oameni buni, c'am să mor.

Se dă țiganul atunci jos din sanie și s'apucă de-și face o groapă mare și apoi se aruncă în ea.

La un timp de noapte vin lupii și s'apucă să mânânce iapa țiganului. Da țiganul zice atunci din groapă către iapă:

—De n'ar fi tetea mort, el te-ar scăpa, da'asa, c'e unde!

Și-i mâncară lupii iapa. A doua zi trecu pe acolo un boer și-l întrebă pe țigan, de ce stă în groapă. Dar țiganul tot spunea:

—Am murit, să trăiți, cuconașule.

Și tot așa spunea la fiecare întrebare a boierului.

Atunci unde nu prinde a-i da boierul la spinare c'un *hahân* (ciomag) și dă-i și dă-i, până ce țiganul eși din groapă strigând și fugind de nu-l ajungeau călcăile:

—Să trăiți cuconașule, că m'ați înviat.

Auzită de la Gheorghe F. Ota.
Vlăsnești-Dorohoi.

Alexandru Al. Leontescu

231.—Danciul la Paști.

Avea țiganul de cumătru pe un românaș mai cuprins din sat. Venind sărbătorile Paștelui, țiganca însăilase pentru odraslă-i o pereche de izmene de pânză târcată și chiar în ziua de Paști, dis-de-dimineață, după ieșirea de la biserică, îmbracă pe dănciuc cu ele, îi pusă în mână o oală cât toate zilele de mari și-l trimise la nașicu-su, cu următoarea povață:

—Mo ureche! Bagă de samă! Hai sa te duci la nașică-tău acasă. Sa nu te'mpinga Sarsaila sa dai «buna dimineața». Sa zici: «Hristos a înviat», că azi-s Paștele, mo! Să le săruți mâna și să cei de la nașică-ta o leaca da lapte, că mi-i rau mie. Hai auzit, tu?

—Ham auzit, mamă!

Pleacă dănciucul, muncindu-se cu gândul, ca să nu uite povața mă-sei. N'apucă s'ajungă bine la ușa casei lui nași-său, și a și început a striga, cât îi ținu gura:

--Hei! Bună dimineața, nașicule! Hiaca ham venit și eu în ziua de

izmene, îmbrăcat cu Paști nouă! M'o trimes oala, cu hastă mamă, să-i dai o leacă de rău, că mama-i lapte.

Auzită de la Antohi Bratoveanu din Aldești-Covurlui.

T. Vasilian

232. – Praznicul unui popă.

Cică era un popă într'un sat, putred de avere dar, sgârcit, de nu-i mai aflai pereche!

Preteasa, cum se brodisa, că nu-i sămăna. Din ce sămânță de oameni o fi fost nu știu, dar era tare blajină și cum se cade.

Într'o zi, când popa era cam chefliu, preteasa găsește că-i bine să-i spue ceva părintelui și începe să-i vorbească;

Ian ascultă părinte! Da oare nu-i rușine pentru noi să privim la oamenii din sat cum pun la prânzuri de toamnă și noi să nu punem? Și apoi te gândește că și noi avem morți cari așteaptă, sărmanii, și noi ținem un hram de pomeneală pe Sfânții Arhangheli. Ia vezi de te du la târg săptămână asta și târguește pentru praznic, că dor om pune și noi Sâmbăta viitoare, dacă ne-a ajuta Dumnezeu.

Popa, care cu toate că era cum v'am spus cam chefliu, s'a trezit când o auzit vorba pretesei, și holbând niște ochi mari, prinde a lua la răfuit pe biata preteasă:

—Da ce preteasă hăi, te scoate banii din casă, dă-ți arde acu de pomeni?

Eu unul nu pot suferi praznic la casa mea; să văd calicii cum se bat de la malai și de la sarmale!

Preteasa iar îl ia cu vorbă bună:

—Da ia lasă părinte vorba asta 'ncolo și fă cum zic eu, că e bine, că nouă n'are cine să ne dee de pomană și suntem pe cale de bătrânețe.

Și așa cu una cu alta, l-a muet pe popă și l-a iăcut să zică da.

Dar iaca ce zice popa:

—Eu în ziua când îi face praznicul, o să-mi fac de treabă la câmp, căci după cum îți spusei, nu pot suferi să privesc praznic la casa mea. Cât pentru blagoslovenia mesei, vei chema un alt preot din satul vecin.

Preteasa nu mai putea de bucurie, ca l-a'nduplecat pe popă.

A doua zi s'a și dus la târg de și-a cumpărat cele trebuincioase pentru praznic.

În ziua când avea să fie praznicul, popa s'a *amânecat* dis-de dimineață și s'o dus la câmp, după cum se făgăduise.

Preteasa în urmă s'a apucat de gălit la bucate și a dat zvoana în tot satul că face praznic și, că să vie toată lumea să mănânce de sufletul morților.

Oamenii când au auzit, au și dat năvală la casa preotului, căci dă, era pomană doar la preotul satului.

Când bagă de samă preoteasa, venise lume în ogradă, mai multă de cât sarmalele ce pusese ea în oală!

Ce să facă ce să dragă?

Numai decât aleargă la *gogerul* porcilor, și scoate pe unu care știa ea că-i *harbariș*, îl dă pe mâna a vre-o câți-va oameni de-l tae și apoi îl face mai mult fript, numai ca să sature toată lumea.

Când toate erau gata, iaca și preotul anume chemat, ca să blagoslovească. Se pune preotul la masă, dar nu uită și întreabă pe pretea-să unde-i preotul de gazdă.

Preoteasa după ce înghite în sec de vre-o câteva ori, îi spune că îi chemat de potropop la târg.

Preotul care venise pentru blagoslovenie, după ce și-a făcut burta dolidură împreună cu dascalii, și-a tuat ziua bună și o plecat.

Mai pe seară numai iaca și poța de gazdă. Preoteasa când l-a văzut, dă repede de-i eși înainte și prinde a-i spune: Doamne părinte, să te fi făcut acasă, să vezi praznic minunat ce-a făcut la casa noastră! Popa de colo răspunse cu jumătate de gură: Ei bine că a fost. — Dar să vezi părinte dragă, face preoteasa. Dar popa de colo: Ce să văd? — De n'ar fi fost, zice preoteasa, gălăn, grăsunul nostru, rămâneam de rușine cu praznicul. — Că ce, nu cumva? Popa s'a priceput pe dată. — Ba chiar așa, zise preoteasa, cam îngrijată. Să moară și nu alt ceva popa de ciudă că i-a tăiat grăsunul de gustul calicilor.

Preoteasa văzându-l așa de amărit, se dă cu binișorul pe lângă popă și își cere ertare, spunându-i că n'are să mai facă treaba asta cât a trăi ea. La vorba asta, popa îi zice preotesei: — Ei dacă te hotărăști că n'ai să mai faci asemenea boanțe de acuma înainte, te ert. Cât despre praznic, multe s'au dus dracului de la mire, ducă-se și asta!

Auzită de la Șt. Costăchescu, Bârlad.

Vasile B. Țirica

C R O N I C A

A. Scriban: Ortografia românească. Părerile d-lui Scriban cu privire la ortografia hotărâtă de Academia română și poruncită a se urma în toate școlile țării, de Ministere, sunt cunoscute cititorilor acestei reviste, după cum sunt cunoscute și umilele noastre păreri. Noi recunoaștem ortografiei de astăzi caracterul oficial și unilare și dintr'un simț de disciplină, căruia de pildă Francezii se jertfesc de o mie de ori mai mult de cât noi, ne supunem, pe cât putem și ne pricepem. D-l Scriban însă se răsvrăște. D-sa e fonetist „Nici o literă nu se scrie dacă nu se pronunță“ (p. 9). Dovadă, d-sa scrie pretutindeni articulat: *lemuu, pământu, ajutoru*, ș. a. și *pîn, pintre, pintru*, ș. a. pe motiv că toată Dacia vorbește așa. Vorbește poporul? De cei nu primește atunci în totul fonetica graiului popular, care la urma urmei, nici n-este cunoscută?

Ridicându-se împotriva anarhiceii ortografiei academice, d. Scriban stabilește mai multe reguli de cât însăși Academia: o pildă: diftongul *ea* trebuie să se folosească numai după o consonantă: *leagă, ceară*, pe când *ia* se va scrie la începutul cuvântului și după o vocală: *iască, iarbă, măiastră, trăiască*; totuși se va scrie *viață*, nu *veață* căci „asta nu contrazice regula de mai sus“, căci, atari „cuvinte au altă ex-

plicațiune De exemplu. *viață* s'a contras din *vîiață* adică *vi* din *vîu* și cufixu eață", lucruri pe cari unul, cel ce scrie cum vorbește, trebuie să le știe! Și de acestea câte poftiți până la sfârșitul broșurei.

Dorind să fie un grofolog democrat, d. Scriban reușește să fie un strașnic autocrat.

La urma urmei însă, această carte cuprinde niște păreri pe lângă cari poate trece cine vrea și poate. Ceia ce este supărător, — am putea spune chiar, folosind un cuvânt tot de pe la Iași — ceea ce este enervant în această carte de 40 de fețe sunt greșelile de tipar. Fiindcă cărticica se află la „Edițiunea întâia: 5000 de exemplare“, credem că facem un ales serviciu nu numai cetitorilor ei, dar și autorului punând aici pomelnicul acestor greșeli, mari și mici, nelăsând de-oparte pentru folosul streinilor, nici chiar literile întoarse:

Pag. 3 în loc de *dă* trebuie *de*; 6 *tinichia-tinichia*; 7 *coalițiune-coalițiune*; 8 *fi-și, cousonantă-consonantă, ban-ban*; 9 *dăpă-după*; 11 *ortoarafia-ortografia*; 14 *German-Germani, limbii-limbii, produce-produce. Eürope-Europii, conjunctiunea-conjunctiunea*; 15 *Aademia-Academia*, 16 *nn nu, iscălcească-iscălcească*; 17 *calicate-calitate, achizițiune-achizițiune*; 19 *suces-succes*; 20 *dur-dar*, 21 *bine bine-bine, piulită-piulită, accentuat-accentuat, întrebunțează-întrebunțează*; 23 *astel-asfel (astfel), data-dată, odata odată* (și iar) *odata-odată, uu-un*; 24 *Lahovori-Lahovari*; 25 *Monitorul Oastei-Monitoru Oastei*; 26 *articolul-articolu, atunci-atunci*; 27 *Munteniü-Munteniü, și-și, natur-Natur, scre-scrie*; 28 *la-la*; 29 *veia-acea*; 30 *sa-se*; 32 *corțea-carte*; 34 *Căeisc-căiesc*; 35 *dumneaiei-dumneaiei*; 36 *frite-frie, Ianuarii-Ianuari, deie-idee*; 37 *cu-cu, invelesc-invelesc, lămîie-lămîie*, 39 *per-per*; 40 *vespie-vespe*.

Mai adăogăm că nu toată lumea zice *vioi, eu pui*, că la pag. 17 a uitat pe Y la titulatură, că și Moldovenii zic *azi noapte* (fals, falș, — treaba lor) că în Moldova se zice mai ales *câșlig* (p. 34) și că d. Scriban scrie pretutîndeni *consonantă* pe când la vocabular poruncește să se scrie „*consonată* (falș *consoană*)“.

Cu toate acestea, această carte la care d-l Scriban „de vreo zece ani“ tot s'a gândit s'o scoată, va contribui de bună seamă „la ușurarea comunicațiunii intelectuale a românimii din toată Dacia și de afară de Dacia“!

* D-l Ilie Constantinescu, profesor în Caracal ne scrie că printre elevii din acel oraș a umblat pe 1911-2 o rugăciune în felul celor publicate de noi pag. 194-5. O alta e publicată în rev. „*Rațiunea*“, April Mai 1912 (an. II no. 7-10, pag. 8.)

Cărți primite la Redacție.

G. Aslan, *Educația prin sine însuș*, Ediția III (No. 787-8 din „Biblioteca pentru toți“) București, 1912. Libr. Alcalay, 270 p. 60 bani.

Dr. D. Busuioacă, *Sistemele de arendare aplicate pe moșiile Academiei*, studiu economic, Ediția a doua, revăzută și complectată cu un adaos de pe domeniul silvic de pe moșiile Academiei, București, 1912, libr. Socec ș. a. fără preț, 164 p. și mai multe tabele.

Sachelarul I. C. Beldie: *Pildele Mântuitorului culese din sfintele evanghelii*. București, 1912, tip. Socec, 32 p. 40 bani.

Victor Anestin: *Romanul Cerului*, astronomie pentru toți (No. 775-6 din „Biblioteca pentru toți“) București f. a. Libr. L. Alcalay, 160 p. 60 b.

Em. Elefterescu, *De toate și din toate pentru popor sau Cartea Neamului* pe 1913. Vălenii de Munte, 1913 Tip. „*Neamul românesc*“ 224 pag. 2 lei (2 coroane.)

N. Iorga, *Scrisori de boeri*, Vălenii de Munte, 1912, Tip. „*Neamul românesc*“ 166 p. 1 leu 75.

Reviste noi primite în urmă.

Vocea Invățătorilor. Direcția în Beiu-Teleorman abon. anual 4 lei.

O B O L U L

*intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «ION
CRREAGA» pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată și depusă pentru fructificare Lei 919.—

Gătre Colaboratori

În numerile viitoare se vor publica toate știrile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului** : legende, credințe și datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie și anume :

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerëlele, Vine-
rea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. An-
drei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zaceș-
tenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și
toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui *Artur Gorovei*
Fălticeni

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I. —	—	—	—	—	3.00
„Ion Creangă” An. II. —	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. III. —	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. IV. —	—	—	—	—	6.00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” — 0.10

Calendarul Revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc,” — 0.20

„ „ Jocuri de copii I — — — — 1.40

„ „ „ „ II — — — — 1.60

„ „ „ „ III — — — — 1.50

„ „ Cimitiruri românești — — — — 10.00

„ „ Industria casnică la Români — — — — 0.00

„ „ Sărbătorile de vară la Român — — — — 2.00

„ „ Boli și leacuri — — — — 1.00

M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătăasă — — — — 0.10

Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00

„ „ Colinde din popor — — — — 0.30

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — — — — 2.50

Petru G. Savin: Clăcășește — — — — 0.40

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece — — — — 0.30

A. M. Nour: Descăntece și vrăji — — — — 0.30

Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, povești — — — — 1.25

—Se trimit franco numai după achitarea deplină—

1 9 1 3

Din toate și de toate pentru popor

SAU

Cartea Neamului

cuprinzând :

Date istorice, Tradițiunile, Credințele, Datinele, origina și istoricul lor, aranjate lunar. Literatură și calendar.

Intocmit și mult adăogat de

EMANOIL ELEFTERESCU

Vălenii-de-Munte Soc. coop. «Neamul Românesc»

PREȚUL 2 LEI (2 coroane)

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

ION CREANGA
(DIACON)

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

B Â R L A D

EXEMPLAUL :

În țară . . . 40 bani

În străinătate . . . 50 »

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . 5 lei

În străinătate . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, C. D. LUPĂȘCU,

<https://biblioteca-digitala.ro>

Întemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurlui), St. Capșa (București), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (București), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstirea-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar-nik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Valcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), N. I. Munteanu (Bălănești-Covurlui), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), A. Negoescu (Bârlad), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), C. Patriche (Zorleni-Tutova), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), N. Stoleriu (Baia-Suceava), A. Tenea (Adam-Tutova), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zota (Dorna-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

Pentru condițiunile de înscrieri noi, să se ceară deslușiri la Redacție sau Administrație numai până la sfârșitul acestui an

CUPRINSUL:

M. Lupescu.—Amintire despre Ion Creangă
N. I. Dumitrașcu.—Crăciunul și obiceiurile lui.
T. Pamfile.—Spicuri din trecut.
N. I. Dumitrașcu, C. M. Popescu, P. Ugliș.—Colinde.
C. N. Mateescu, Al. Leontescu, D. Gr. Furtună, V. Știrbu.—Povestiri și legende.
N. Munteanu, C. G. Vartolomei, I. Pruteanu, X. X., I. N. Vârlezeanu, I. I. Madă, G. Ursache, D. Urzică, I. Dăscălescu.—Datine și credințe.
S. P. Chiricel, Al. Moisei.—Vrăji și farmece.
Pr. Fl. A. Drăghici, Al. Moisei, N. V. Hăntănescu, I. N. Popescu, P. G. Savin.—O samă de cuvinte.
D. Sameș, N. I. Munteanu, St. Manole, C. Cristea, D. Urzică, G. Iacobeanu-Delaluncă, N. I. Antonovici, C. Daniilescu.—Cântece.
N. I. Munteanu, Al. Teodorescu, I. C. Bogzar, Gh. I. Popescu, M. Rădulescu.—Glume, jâti, taci-tale.
P.—CRONICA.
Poșta redacției, Poșta administrației, Bibliografie.
Ilustrațiuni: Copii cu colindul.

Cel mai potrivit dar de sărbători pentru copii :

POVESTIRI MORALE despre Dumnezeu și tainele Dumnezezești, despre cinstirea părinților și bătrânilor; despre muncă și economie; despre minte, noroc și sărăcie; despre nemulțumire și lăcomie; povești împotriva beției; povești cu pilde și povește. Carte medaliată la expoziția din 1906; premiată de societatea pentru răspândirea scrierilor și publicațiilor morale patriotice și de folos ptactic «Steaua» din București. Cea mai potrivită pentru citit la șezători sătești; cercurile culturale sătești; școli de adulți; școli ireobeliene; lecturi săptămânale în școlile primare și pentru tineret în deobște. Trimeasă acasă costă 1 leu. S. T. Kirileanu Broșteni-Suceava.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 5 lei

În străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

A apărut CALENDARUL REVISTEI „ION CREANGĂ” PE ANUL 1913, cuprinzând, pe lângă partea calendaristică, numeroase articole și ilustrațiuni, cari pot aduce unele foloase în mâinile celor ce vor căuta spre ele. Cine va dori să-l aibă, îl va cere de la Redacția acestei reviste, din Bârlad. Costul unui exemplar: 1 leu 50 bani.

66.—Copii cu colindul

După o fotografie comunicată de d-l D. I. Precopie, com. Ardeoani, jud. Bacău.

AMINTIRE DESPRE ION CREANGA

Parcă-l văd ș'acum pe «Moș Creangă», cum ne era nouă drag să-l strigăm și cum îi plăcea și lui să-l chemăm: gras, greoiu, în haine de „Ion Creangă” V.—12

*102

și ac călugăresc de la Văratice, cu pălărie mare și cenușie, vara, cu căciulă brumărie, iarna, și cu băț gros și cioturos în mână, sprijin vrednic stăpânului și ajutor la nevoie. Mergea pe drum încet, iar când îl luam cam repede, începea a găfăi și adesea ne zicea :

— Mă luați prea repede, măi băeți; nu vă puneți mintea c'un moșneag ca mine!

Sunt 21 de ani de atunci și parcă a fost ieri; și cu toate acestea, amintirea fermecătorului povestitor ni-e încă vie în suflet. Și cu cât vremea trece, cu atât și amintirea lui rămâne mai siantă și mai dragă aceloră ce l-au cunoscut și prețuit.

Eram vre-o 5-6 normaliști cari aveam tragere de inimă și ne duceam mai totdeauna să facem «practică pedagogică» la școala lui Creangă, cum i se zicea pe atunci, deși director al ei era Brașovanu, — căci școlile de aplicație de pe lângă școalele normale nu erau. Și tare îi era drag lui Creangă că ne ducem să-i furăm meșteșugul, mai ales după ce aflase el că și noi suntem feciori de gospodari. Ii plăcea să fie încunjurat de tineret și mai ales de cel nestricat: «că doar cu dâșii îmi mai petrec și eu zilele; de cioflingari de iști de prin târg, îs sătul până'n gât», ne spunea el adesea.

Noi, și în recreații, și pe stradă, când ne duceam acasă, îl luam în mijlocul nostru și mereu îl necăjiam cu fel de fel de întrebări, căci era om practic și sac de povești bătrânești și înțelepte: când vedea că îl necăjim prea tare, ne pișca cu satirele lui meșteșugite, dar orice răspuns ni-l da cu bunătate și răzând.

Odată, un jidănaș obraznic, rău și ticălos, — de care prin orașe se găsesc adesea cu îmbelșugare, — din clasa lui, făcuse niște năzbâtii și bătlăii pe drum și spărsese capul unui alt băiet din clasa I, c'o piatră. Creangă află de faptele lui. Cum îl vede în școală, îl chiamă la el, îl cercetează, îl judeca și găsindu-l vinovat, îi *pușcă* o sfântă de bătaie, de ne-am îngrozit.

Noi abia așteptam să se sfârșiască lecțiile și să-l luăm la răfueală pentru fapta lui. I. Hudică, unul din tovarășii noștri, acum mort, care era mai îndrăzneț, se făcu răsunsetul indignării noastre și i zice:

— Bine, domnule Creangă, — nu i-a mai zis «moșule» în semn de indignare. — noi învățăm în școală la pedagogie să nu creștem băeții cu pumni și cu stâlceli, cum ai făcut dumneta azi și aici vedem lucru pe dos.

— Hei, măi băieți, se vede că nu v'ați pălit cu capul de pragul de sus, ca să vedeți pe cel de jos; voi socotiți că lumea-i toată după un calup. Iți vedea și voi când veți fi ca mine ce trebuie să faceți cu ti-

căloși de aiștia cari sparg ferestrele pe drum și capetele oamenilor. Pedagogia nu-i pentru toți ticăloșii și răii, ci pentru firele blânde.

Și cu adevărat, mai târziu s'a adeverit că și moș Creangă avea dreptate.

În toamna lui 1883, într'o de-amează, după ce-și mântui lecțiile, moș Creangă ne trase într'o clasă și ne zise:

— Măi băieți, voi sunteți de iști mai de modă nouă, mai cetiți și mai cu carte, nu ca un az-bucoavnă veche ca mine; ia ascultați să vă citească moșul o prostie de a lui, că chipurile, mă pune Cornilă să măigălesc și eu niște hârtie cu câte-o drăcovenie; și unde-ți vedea c'am greșit, să mă îndreptați.

Și ne cetia frumoasa lui bucată «Moș Ion Roată și Unirea» publicată întâiaș dată în Almanachul societății «Junimea» din Viena.

Când sfârși povestirea ne venea să-l sărutăm; cu toții într'un glas am strigat: «Ura! Moș Creangă, n'ai nevoie să fii îndreptat de niște băieți ca noi.»

Creangă, Dumnezeu să-l ierte, se înroși.

Și cu cât vremea trece, cu atâta amintirea despre el se sapă mai adânc și reiese mai vie în sufletele celor ce l-au cunoscut, mai ales că pe urmele lui pușini și poate nici unul nu calcă.

(Retipărire)

M. Lupescu.

CRACIUNUL ȘI OBICEIURILE LUI

Nouă, în deosebi, Românilor, ne place să ne lălim cu numele de Romani; dar nu este de ajuns numai atât, ci trebuie să dovedim aceasta prin ceva. Pe lângă altele, obiceiurile poporului nostru sunt icoane vii ce ne pot dovedi origina noastră, care origină de altfel, precum se știe, ne-au dovedit-o în destul învățații noștri.

De Crăciun sunt legate o mulțime de obiceiuri, cari se deosebesc de la un loc, la altul.

Crăciunul se poate asemăna cu o stea, căci după cum între stelele ce lucesc pe bolta cerească sunt unele cu o lumină mai vie, tot așa și printre sărbătorile bisericești creștine, sunt unele cari ni se impun mai mult: sunt sărbătorile mari. Între acestea este și *Nașterea Domnului* — *Crăciunul*, care poate fi numită și «Luceafărul sărbătorilor.»

Cum am spus, de această sărbătoare sunt legate o mulțime de obi-

ceiuri și credințe, cari contribuiesc mult la mărirea frumuseței acestei zile.

Creștinismul, încă din primele secole, a instituit în noaptea de 24-25 Decembrie o serbare. *sărbătoarea Nașterii Domnului*, cunoscută la noi sub numele de *Crăciun*.

Cu cinci zile înaintea Crăciunului este *Ignatul*. Fiecare Român își taie porcul său, hrănit cu îngrijire din vară. În zorii zilei¹ se aud sute de *guiuciri*. Fumuri groase se văd înălțându-se² aproape din fiecare curte de la țară. De-acum cinci zile mai sunt până la Crăciun.³

Cele ce întâlnim în popor cu această ocazie sunt :

Colinde, cu diferite credințe și obiceiuri.

În seara de 23-24, copii se duc cu colinda sau *Moș-Ajunul*. Mergând la fiecare casă, urează «Bună dimineața...» și, spre bucuria lor, primesc *colindele*.

Tot în această seară, flăcăii se duc pe la familiile cari au fete mari și le urează noroc și fericire la măritiș.

În ziua de 24 Decembrie, preotul cu cântărețul, umblă din casă în casă cu o icoană ce reprezintă *Nașterea*.

În această zi, unele femei prind liliaci și-i îngroapă într'un furnicar, pentru ca, după ce putrezesc, să le iea oasele și să facă, — să descante, — cu ele «de urât», «de dragoste» etc.

Steaua, *Vicleimul* și *jocul păpușilor*, cari obiceiuri la orașe au dispărut sau sunt destul de caraghioase.

Steaua. Cu steaua se umblă din seara Crăciunului și până în seara de 7 Ianuarie (sf. Ion). Înainte, copiii umblau cu steaua în costume orientale, imitând portul celor trei magi; astăzi, avându-se în vedere câștigul, nu se mai îmbracă în asemenea haine.

Vicleimul semnifică orașul Vitleem.

În Moldova și Transilvania poartă numele de «Irozi.» În vechime era mai pompos ca astăzi. Între persoane figura o logodnică și un mire, personificând pe Fecioara Maria și Iosif cu pruncul, apoi Irod, magii, etc. așa că alcătuiau o trupă numeroasă care se îndrepta pe strade în sunete de tobe.

Jocul păpușilor, e acum aproape dispărut. Se presupune că într'o cutie e reprezentat în mic orașul Vitleem cu grădina palatului lui Irod.

¹ În părțile de jos ale Doljului, se taie mai mult în ziua de ajun, 24 Dec. (N.I.D.)

² Când se pârlesc porcii. (N. I. D.)

³ Și, cum se obișnuiește la noi în Ploreni : „și haț pe maț.” (N. I. D.)

De o parte, în fundul grădinei, sunt case; iar Irod şade pe scaun având la dreapta şi la stânga gardă. Păzitorul grădinei este «Moş Ioni-că.» Păpuşele reprezintă tipuri cu cari biciuiesc felurite viţii ale socie-tăţii.

*

Ca o coronă a tuturor obiceiurilor, Românul a mai găsit altfel de petrecere, ce începe chiar în ziua de Crăciun şi ţine toate sărbătorile.

Fete şi flăcăi vin cârduri spre cârciuma din vale a satului. Hora se întinde în curte. Bătrâni şi copii, azezaţi pe de margini, cari pe trunchiuri de fag, cari pe gardul din apropiere şi privesc. Lăutarii cântă mereu, zâmbetul se vede pe toate buzele, veselie mişcă inimile.

Şi câte multe alte plăceri nu adaugă aceste obiceiuri păstrate de atâtea veacuri cu scumpătate dela strămoşii noştri !

(Spicuri dintr'un manuscris-dizertaţie, găsit cu ocaziunea revizuirii trenului 294 în gara Piatra-Olt, în Ianuarie 1912. E scris, se vede, de un elev de şcoală normală, de fel din Romanişti)

N. I. Dumitraşcu

SPICURI DIN TRECUT

X.

În interesanta carte a *Păr. I. Antonovici, Documente Bârlădene*, vol. I, (Bârlad, Tip. N. P. Peiu, 1911), care cuprinde mărturiile trecutului, legate de credinţa-ne strămoşească în acest colţ de ţară, cetim pe faţa 384 acest document.

«Prea sfântite stăpâne,

Mulţi din localnicii vieţuitori în această poliţie Bârlad, când li se întâmplă de să săvârşesc din viaţă familii de a lor, vin la mine şi cu stăruinţă cer de a li se da voe ca, în vremea când îşi duc morţii lor la biserică spre înmormântare, pe lângă preoţii şi slujitorii bisericeşti, să fie şi *lăutari cu muzică*, ca să cânte în urmă, punând înainte că această orânduială s'ar fi obicinuind atât în capitalie precum şi în alte oraşă : Galaţi, Focşani, Tecuciul şi aiurea ; şi fiindcă *pără acum*, în această poliţie acest felu de obicei nu s'an urmat *pără acum*, eu nici unuia nui-am încuviinţat cerirea *pără* mai întâi nu voi raportui Preosv. Pentru care cu adâncă supunere raportuesc şi mă rog să am stăpâneasca deslegare : să încuviinţăz asemenea ceriri, ci o iac localnicii Bârlădeni, ca să le dua voe să-şi petreacă morţii cu lăutari şi cu muzică pân la biserici sau să nu le încuviinţăz : căci *pără* când voi priimi stăpâneasca

Preosfinției voastre dizlegare, nici de cum voi pute scăpa de cerirea și supărarea ce-mi fac.

Al Prea Sî. V. plecat și supusă slugă,

Prot. ținut. Tutovei, *Constantin [Vrabie] Iconom.*

No. 52

1852, Martie 6, Bârlad»

XI

Din N. Iorga, *Studii și documente*, VI, p. 134-5 :

Judecată sub Grigore Callimachi (—1769) între Gheorghe Goian, mazil, cu «Parascheva Gălcuiasă de la Hrișcani, iar de la acest Țânut; jăluindu Gheorghie Goian că, având Parascheva o fată mare, una născută a ei, au făcut tocmală și au logodit, ca să o ia lui-sî muiare, și după așăzare, au rânduit și zi însămnată, când să se facă nunta. Și, după voroava și așezare lor, apropiindu-să ziua însămnată, au făcut Gheorghie Goian toată gătire, și s'au adunat nuntașii. Și, începând nunta, după obicei, s'au gătit și au purces să meargă la Hrișcani, la Parascheva, ca să ia mireasa. Și mergând ei la drum, i-au întâlnit un mazăl anume Ioniță Bantăș, și au spus că în zadar să ostinești, că pe logodnica lui au luat-o Ursachi Soroceanul. Și el, auzind aceasta, pe toți nuntașii, cât era, i-au lăsat să-s întoarcă înapoi la casa lui, și el singur s'au dus ca să vadă de iaste adevărul după cum au auzit. Și, mergând, au aflat adevărul: cum că Ursachi Soroceanul i-au luat logodnica. Și nuntașii, întorcându-să la casa lui Gheorghie Goian, au așteptat până au luat răspunsu de la Gheorghie Goian cum că adevărul iaste ceea ce au auzit și așa s'au împrăștiat și nuntașii; iară cele gătite toate s'au trecut cu chemații aceia. Și am întrebat pe Gheorghie Goian: i-au dat Parascheva în știre cum că ia vră să-sî de fata după altul? Și Goian zăce că nu l-au înștiințat. Și, întrebând noi pe Parascheva, ce are să răspundă la jaloaba lui Goian, și ea au zis că n'are a răspunde nemică, că toate câte jăluiaște Gheorghie Goian sânt adevărate, și nice înștiințare nu i-au făcut, și mărturisești că, fiind îndemnată de unii mazili, greșală au făcut la aceasta, După toate acestea, au arătat Gheorghie Goian izvod de cheltuială ce-au făcut cu nuntașii. La care luând noi samă și socotind toate cu amăruntul, ce-am găsit cu cale și cu dreptate, s'au făcut toată cheltuiala șasezeci și șapte lei, o sută șasă bani, afară de unsprăzece lei ce-au dat la schimburile logodniî. Și la toată cheltuiala ce-au făcut Gheorghie Goian, s'au dat platnică Parascheva Gălcuiasă, să plătiască după cum arată mai sus, iar acei unsprezece lei ce au dat Goian la schimburi, am rânduit să-i dă indoit, adică doaozăci doi lei, după cum scrie Armenopol, în sfânta pravilă,

cap 187, de zăce; „doi oameni s'au logodit dând arvună, iară care dintr'amândoi îi va părè rău și să va lepăda, acela să dea indoit arvona ce au luat“. Deci și noi, urmând la aceasta, așa am rânduit.»

Tudor Pamfile

COLINDE

29.—*Moș Crăciun cel mai bătrân,
Cu-a lui barbă peste sân,
Leroi, Doamne leroi,¹
Moș Crăciun șeade la masă
In zorzoane² de matasă...
Și sculați, boieri, sculați,
Și sculați copilele
Să măture curțile...*

...*Curțile sânt jugrăvile,
Pe din afar' poleite;
Iar de-asupra celor curți,
Sânt doi pomi mari înfloriți
De cotoare³ depărtați,
De vârfete⁴ 'mpreunați...
Moș Crăciun cel mai bătrân,
Cu-a lui barbă peste sân,
Are-un cal cam gălbior;
Nu-i galbin de gălbior,
Ci-i galbin de-alergător,
Că-l gonește-un vânător,
Pe fața pământului,
Pe suflarea vântului...
Moș Crăciun cel mai bătrân,
Duse mâna prin saele.
Scoase-un pâlce de turturele;
Turturelele sburără,
Tot mai sus se înălțară
Și pe-un munte se lăsară,
Pietricele 'n guși luară*

*Pe pământ iar se lăsară,
Pietricele' lepădară!
Moș Crăciun cel mai bătrân
Cu-a lui barbă peste sân...
La anul și la mulți ani!*

Din com. Turburea, jud. Gorjiu, 1911.

N. I. Dumitrașcu

30.—*Sus, boieri, nu mai dormiți
O, Leroi Doamne⁵
Vremea e să vă gătiți,
Casa să vă măturați,
Musa să v'o încărcați.
Cu colindul azi venim
Și pe Domnul vi-l vestim,
Că s'a născut Domn frumos,
Numele lui e Hristos.
Nu dormiți în astă seară,
Ci ședeți de privegheală,
Ș'asteptați pe Domnul sfânt,
Să vă vie pe pământ.
Să vă dea Hristos de toate:
Bucurie, sănătate,
Pace'n casă și în țară
Și niciun dușman pe-afară.*

Comunicat de D. Ionescu, semiuarist, și cules dela flăcăul Ioan Rădulescu din com. Largu, jud. Buzău, în ziua de 26 Decembrie 1911.

C M. Popescu

¹ Se repetă după fiecare două versuri. ² Imbrăcămintă, veștmânt. ³ Trunchiuri, tulpnini. ⁴ Vârfuri. ⁵ După fiecare vers se zice: O, Leroi, Doamne!

31.—*Mândru-i Domnu' d'adormit
Sub un măr mândru'nflorit.
Scoală, Doamne, nu dormi,
Că decând ai adormit,
Earba verde te-o'ngrădit,
Florile te-or cotropit,
Și lumea s'o păgănit.*

*Sudue fecior pe tată
Și mamele-și fac păcate
D'atunci nu-i rod în bucate.
Nici nu-i grâu, nici nu-i săcară,
Numai neghinioara goală.*

Ardeal.

Petre Ugliș

POVESTIRI SI LEGENDE

207.—Basmul lui Dumnezeu.

A fost un om mare, și-a luat un topor mare, și-a tăiat un copac mare, și-a făcut o biserică mare, cu nouă altare, cu nouă uși și cu nouă zăbrele. În zăbreaua mare, șade Santa Măria-Mare; în zăbreaua mică, șade Santa Măria-mică; în zăbreaua din mijloc, șade maica Domnului. Maica Domnului ședea, carte citea, lacrămile îi curgea, cu mărhamă le ștergea, slove de aur se făcea.

Se uită Maica Domnului pe umărul stâng și n'a văzut pe nimeni; se uită și pe umărul drept și văzu pe Ion, sfântul Ion pe un cal alb. Ci nu era alb de fel, ci era alb de spumă. Și îl întrebă Maica Domnului:

—Ioane, sfinte ioane, n'ai văzut un fiu al meu, Domnul Dumnezeu, și un fin al tău?

—Nu l-am văzut, maică, dar de auzit, am auzit că-l căznesc câinii de jidovi la poarta lui Pilat pe cruce de brad. Maica Domnului dacă auzia, lepăda haine cerești și lua haine călugărești și pleca multă cale împărăție, fața albă sgârbind, păr galben smulgând, plângând și tânguind prin spini și prin mărăcini. Și s'a întâlnit cu o gârlă; dincolo de gârlă era un cal, un măgar și o salcie. Maica Domnului a zis: Vino încoace, calule, să trec, că mă înec; iar calul n'a voit să vie, și Maica Domnului l-a blestemat: să mânânci și sațiu să nu mai ai. A chemat pe măgar și măgarul a venit, dar Maica Domnului i-a zis: întoarce-te îndărăt, că ești prea mărunt și mă înec. Apoi i-a zis sălciei. Sălcioară, sălcioară, pleacă-ți vârful și te fă punte să trec, că mă înec. Iar salcia și-a plecat vârful și s'a făcut punte și a trecut Maica Domnului și i-a zis:—Să fii blagoslovită; în ziua de Florii, să te ia toți oamenii prin mâni în biserică. Plecă Maica Domnului multă cale împărăție, fața albă sgârbind, păr galben smulgând și tânguind prin spini și prin mărăcini și s'a întâlnit cu un meșter de lemn.

—Meștere de lemn, meștere de lemn, n'ai văzut un fiu al meu, Domnul Dumnezeu ?

—Nu l-am văzut, dar au venit la mine ca să-i fac crucea și de ce a zis ca să o fac mai mică, d'aceea am făcut-o mai mare ; și de ce a zis ca s'o fac mai ușoară, d'aceea am făcut-o mai grea. Maica Domnului a zis : Meștere de lemn, meștere de lemn, nici un spor să nu se aleagă de lucrul tău.

Plecă Maica Domnului multă cale împărăție, față albă sgâriind, păr galben smulgând, plângând și tânguind prin spini și prin mărăcini și s'a întâlnit cu un meșter de fier ; și-l întrebă Maica Domnului zicând : Meștere de fier, meștere de fier, n'ai văzut un fiu al meu, Domnul Dumnezeu ?—N'am văzut, Maica Domnului, dar a venit la mine să-i fac piroane de fier ; de ce au zis să le fac mai suptiri, de aceea le-am făcut mai groase și de ce a zis să le fac mai ascuțite, de aceea le-am făcut mai neascuțite. Maica Domnului a zis : —Meștere de fier, meștere de fier, să dai cu ciocanul, ca să capeți banul.

Plecă Maica Domnului multă cale împărăție, fața albă sgâriind, păr galben smulgând, plângând și tânguind prin spini și prin mărăcini, până a ajuns la poarta lui Pilat. Maica Domnului a dat cu piciorul stâng și nu s'a deschis ; a dat cu piciorul drept și s'a deschis.

Când în curte, era o piatră ascuțită și s'a pus cu inima pe ea ca să se taie, dar piatra s'a topit ca ceara de foc. Maica Domnului s'a scusculat și ovreii au văzut-o și i-au zis : Mario, Mario, când s'a face pâinea spic de grâu, și păharul de vin viță de strugure, și ouăle albe de la babă, roșii, și cocoșul din strachină o învia și din aripi o da, atunci fiul tău o mai înviea.

Dar nici vorba nu sfârșia și pâinea spic de grâu se făcea, păharul viță de strugure se făcea, și ouăle albe se roșia și cocoșul înviea și din aripi da și pe toți îi orbia, și Domnul Hristos înviea.

Maica Domnului dacă îl vedea, îi zice : Fiul meu Dumnezeu, mare putere ți-am dat eu ție, să nu te dai câinilor de jidovi să te chinuiască și să te omoare.

—Maică, maică, nu m'am dat pentru unul ori pentru doi, ci m'am dat pentru lumea toată. Că până nu mă dădusem eu, n'auziam cocoșul cântând, bicișor trosnind, flueras zicând, nici a dori fiica de maică, nici maica de fiică ; nici vaca de vițel, nici vițelul de vacă ; nici oaia de miel, nici mielul de oaie. Dar când m'am dat, pre toate le-am auzit.

—Fiul meu Dumnezeu, cine o ști povestea ta, și o povesti-o la anul, la jumătatea de an, la lună, la săptămână, să mâi dreptii să îl ia de mână dreaptă și să-l ducă pe calea cea dreaptă, la mese întinse, la făclii aprinse și pahare pline. Iar cine o ști-o și n'o povesti-o, nici la

anul, nici la jumătatea de an, nici la lună, nici la săptămână, să măi strâmbii tăi, să-l ia de mâna stângă, să-l ducă pe calea cea strâmbă, la meşe strânse, la făclii stinse şi la păhare goale.

(Variantă din com. Săgeata-Buzeu)

C. N. Mateescu

208.—De ce-s ciobanii voinici.

Un boier întrebă odată pe-un cioban de-al său.

—Ce mânânci tu, măi ciobane, de eşti aşa de voinic ?

—Urs, cucoane!

—Cum îi ursul, bre ?

—Apoi iaca cum îi, cucoane : «Iai o bucată de brânză şi-o învăleşti cu o bucată de mămăligă, apoi tot acest boţ îl faci rotund şi îl pui pe cărbuni până ce se coace. Şi aista-i ursul, cucoane !

—Cum, bre ? Eu mânânc mâncări de cari tu nici n'ai văzut, nici n'ai auzit, şi cu toate aceste veşnic îs bolnav şi n'am nici o vlagă 'n mine.

—Cucoane, zise ciobanul. Eu vă voiu dovedi, că mâncările pe cari le mâncaţi Dumnevoastră, nu-s bune. Şi iaca cum : «Să puneţi Dumnevoastră un fel de bucate şi cu ursul într'un dulap ; după trei zile să venim şi să vedem, ale cui are să fie mai bune.

La trei zile vine boierul, vine şi ciobanul să vadă bucatele. Ale boierului erau toate stricate şi mucegăile, dar ursul era tot bun.

Şi iaca de ce-s ciobanii voinici şi rumeni la faţă.

Auzită de la Ion Enescu, Zvorâştea-Dorohoi.

Alex. Al. Leontescu

209.—Bătrânii ajunşi în mintea copiilor

În vremea veche, pe când norocul se tăvălia pe oriunde şi-şi rupea oasele prin toate casele, cătându-ne pe noi, trăiau, într'un sat de pe malul Prutului, un om ş'o femeie. Ii dăruise Dumnezeu numai c'o fată, da' care, vorbind la felul adevărului, puneă supt covată poate şi zece feciori de-ai altora. Că era hărnicuţă fata şi, pe lângă toate păcatele, frumoasă, *dimona*, povestit de frumoasă !

Ş'asa, de unde şi până unde, cade tronc la inimă unui flăcăias din satul de-alături. Flăcăiaşul, şi el, bată l-ar sfichiul biciului, frumos ca sfântu' soare'n zi de vară ! Ei, şi dacă s'au apucat a întâlni ochii cei frumoşi, apoi ce socoţi ? Uşor nu se mai despărţesc. Că dragostea, pârdaşnică, la unii ca dânşii nu-i grea să pornească.

Povestea veche :

Frunză verde de trei cope
 Dragostea de un' se 'ncepe ?
 De la ochi, de la sprincene.
 De la gātu' cu mărgele.

Ș'a venit flăcăiașul înpețit la fată. Da' părinții n'o dau. Vin căslegile, flăcăiașul iar o cere; părinții n'o dau. Și fata s'ar fi dus cu dragă inimă, că doar nu de frunzulița mărului ofta și cânta de-o bucată de vreme:

Părinți-o zis că nu m'or da,
Eu zic că m'oiu îneca;
Unde-a fi balta uscată,
Ca să'ncapă zăstrea toată.

Cânta așa, biata, cât îi ziulica de mare, și numai mâni-sa-i spunea din când în când aleanul; că mama, saraca, știe și crede mai multe! Da' tată-su nu, și nu, și iar nu. Chitea și socotea și el, ca omul, și zicea că dac'ar avea flăcăiașul ceva avere, bine de bine; da' așa, ce să faci cu două trăiste goale, pline cu vânt? Cum să ții gospodărie numai cu gândul plin de draga mea? Că frumusețea nu se tae cu cuțitul pe masă, și câte și câte. Da' vremea trecea și dragostea creștea. Iar dacă dragostea s'a prins și crește, apoi dă 'ncotro-i da, și fă-ți și punte pe uscat, nu mai trece 'ncotro te mână ea. C'asa au făcut și tinerii cei doi. S'a dat flăcăiașul în vorbă cu fata și cum știți Dumnevoastră, mintea femeiască îi c'un fir de păr mai tare de cât papura bălții, iaca 'n sara de *sfințului* Vasile, s'a dus fata să dea colacul urătorilor și dusă a fost...

Rămâi, maică, sănătoasă;
Dacă n'ai fost bucuroasă,
De-ai mei pețitori la casă.

Iar flăcăiașul a luat-o 'n *părângă* ș'a dus-o acasă la dânsul și -- Dumnezeu nu-i ca omul cel rău -- au durat la un loc gospodărioară bună, cum fiecare ar dori-o când ar vedea-o și n'ar avea-o. Ș'au trăit ei așa, fără sfadă, fără supărări, până la adânci bătrânețe. Copii n'au avut pace-sanatate. Deci de grija lor au fost scutiți. De iuți, prea iuți n'au fost, ci cu toată chibzuiala și gândul cel bun își pârpaliau viața până ce, cum zic, i-a împovărat omătul și gerul bătrânețelor.

Și, ca toți moșnegii, au ajuns și ei în mintea copiilor: Ca și copiii se jucau, ca și dâșii adesea plângeau, ca și dâșii spuneau ce-i drept ș'adevărat ca'n numele tatălui; ca și copiii prindeau a se ciondăni pentru *ciga-niga*, apoi ca și dâșii se 'mpăcau cu trei păstări de bob; mă rog, curat ca și copii, ajunseseră bieții moșnegi de-abea, de-abea, să mai meargă *tropățel*. Drept aceia nu-i de-a mirării dacă 'ntr'o bună zi s'apucă moșneagul și-i zice băbuștei:

--Fa băbușcă, ia să ne jucăm noi; da' știi tu, fa, de-a ce?

--De-a ce?

--De-a furatele!

--Hai!

—Eu mă 'nchipuesc a fi holteiu și vreau să te fur de la părinții tăi; tu, fa, ai să ieși cu colacu', ca de sfântul Vasile, ș'ai să fugi cu mine în lume.

Și se duce moșneagul la poartă și prinde-a ocoli gardurile casei, prinde-a pândi, cât a fi putut și el zări, cu chip ca s'o găbjască pe babă. Și nu mai stărea 'n gându' lui:

Of, of, of,
 Inimă de ciof!
 Pui de budibaciu,
 Iau vin', puieci, 'ncoaci!...

Da' baba ghilită și mocoșită ca o mireasă, înșfăcând iute-un colac, ieseă tupiluș în prag s'odată dă să-l întindă la plugari și plugarii, cum am zice moșneagul, nicăiri. Se uită 'ntr'acoace, se uită 'ntracolea, moșneagul nicăiri. Ci el se mocoșă mereu la ferestuica din dosul casei să ure. Da' nu ura cu clopot, nici cu talancă, ci, știți cu ce? C'o pungă de galbeni. Că el, ocolind grădina, a dădut de punga asta și, de vreme ce n'avea clopot, a prins a se 'ndeinna la urat cu dânsa:

Aho, ho, aho,
 Mai încetu' eu talanca,
 Că s'a scula baba Safta!
 Că ea s'o suit în pod
 Și 'ntr'un fund de oboroc.
 Și-o lasat futa zălog:
 Da' eu aș mai ura, aș mai ura,

Da' mi-i că tare-oiu însăra
 Și fata 'n pod șfarog s'a usca,
 Și greu m'a blăstama,
 De nu vă place vorba mea,
 Dați-o jos, ș'aspu-s vedea!...
 Aho, ho, ziua de mânc.
 Să vă fie boeri, de bine!..

S'așa, după ce a urat, moșneagul și-a luat și plata urăturii—colacul—c'așa i sfântul Vasile, cu colacu'n mână, lăsat de Dumnezeu sfântul, Și când i-a arătat babei punga cea de galbeni, bucură-te bucurie și scârbește-te scârbă!

—Iraaa... omule hăi! A fi picat de la cel ce era în căruța, care a trecut pe-aci, știi, cu patru cai *buziș*.¹

—Ba, mai bine zi, că Dumnezeu ne-a dat-o de zăstre, fa băbușcă, zise moșneagul răsând din baerile inimei ca băeții cei mici, când iaca, vine poruncă de la ispravnic să se ducă și el la județ să jure, dacă a găsit ori nu o pungă de galbeni. Se duce moșneagul. S'a jurat zice c'așa:

—Doamne! Eu mă jur pe numele Tău cel sfânt și bun, că nu vreau să-mi împovărez ist suflet de păcate și că într'adevăr eu am găsit o pungă de galbeni, când am furat de la părinții ei pe băbușca mea. A cui o fi astă pungă, cu care am și urat la fereastră atunci, ca de sfântu' Vasile, iee-și-o!

¹ *Buziș*, alăturați unul de altul; a se deosebi de vorbele: „la varyă” ori „în șir”.

Păgubașul, când, a auzit vorbele astea, a gândit poate că-l iea în râs și, alungând de-acolo pe moșneag, a zis :

—Du-te cât te vâd, moșule... Că nu te-oiu putea ajunge, ia amuși! Ce? Când ai furat dumneta pe baba dumitale, era lupul câțel și pe mine mama nici nu m'a fost făcut... Eu întreb de punga mea, nu de vremea când dumneta te-ai însurat.

—Apoi, dragul moșului, eu *de-aceia* știu; de alta n'am auzit. poți să întrebi și pe baba mea, că tot așa ți-a spune.

Și s'a dus moșneagul, rămânând cu baba furată, c'un jurământ drept și c'o pungă plină de gălbinei; cine n'a crede, să n'aibă parte de ei.

Împărtășită mic de Al. Palibuga, Vlăsinești-Dorohoi,

Dumitru Furtună

210.—Povestea puilor de prepeliță

Amu, ci-că odată, o prepeliță își avea cuibul cu trei pușori într'un lan de grâu de pe malul mării. O dusesse ei tare bine și tare cum se cade, căci știți colo, ca'n grâu : mîncărică de-agata, umbră de-ajuns, ș'apoi nici nu-i spăria nimeni căci doar grăul avea pîndar. Mă rog, bine, bine de tot le ticnise, păcît a fi să nu spun drept.

Dar este o vorbă, că «n'aduce anul, ce aduce ceasul» ori «după vreme bună, vine și vreme rea»; așa ș'aici: a dat Dumnezeu vreme bună de s'a secerat grăul, s'a carat, iar bieții pușori nu se sburătăcise. Și ce să vezi, drăguța mea: de unde, până unde, iată că s'o *aciuit* prin preajma cuibului niște vînători, cu niște prepelici ca aceea, ce nu mai aveau astămpăr; hojma alergau și schelălăiau în toate părțile. cât ți-i ziulica de mare. Nimic altceva nu se mai auzea decât trosniturile puștilor și hămăitul cânilor ce răspândeau groază și fiori în toate părțile. Degeaba se trudea sărmana prepeliță să-și învelească puii cu aripioarele, căci tot degeaba. Ți-ai găsit; cum să nu se tot audă pocnițul puștilor ș'apoi la urma urmei, parcă prepeliciarilor le era rușine de prepeliță?

Dac'a văzut ea, ș'a văzut, că nu-i chip de trăit într'aist loc fără de noroc, și-a pus în gând să-și mute pușorii pe meleagurile celeilalte coaste de mare, unde nu era țipenie de om.

Zis și făcut. Într'o seară liniștită, inhăță puiul cel mare sub aripă și sbârrrrrr cu el pe de-asupra mării către zarea depărtată. Pe deasupra apei, răpusă de osteneală stătu deasupra unui sorb și grăi puiului său de sub aripă :

—Vezi dragul mamei cum e mama pentru puiul său? Mă zbucium și îmi pun viața în primejdie numai să vă vadă mama scăpați de moarte.

—Lasă' masă, răspunse puiul, și noi vom căuta de tine la bătrânețele tale, când vom fi mari și voinici!

Când auzi prepelița vorbele acestea, ce să vezi dumneta om bun? S'apucă și lăsă aripa, dând drumul puiului în apă de se înecă.

Necăjită, amărită și'ngândurată ca vai de capul ei, se întoarse înapoi, luă puiul cel mijlociu sub aripa mamei și cu el, iar sbârrrr pe deasupra apei întinse ca o pânză fără margini.

Deasupra sorbului, cuprinsă iar de osteneală și de sbucium, se opri iar din sbor și vorbi puiului mijlociu ca și celui mare, iar el răspunse:

—Lasă, mamă, că și noi la bătrânețele tale o să te căutăm tot cu grija pe care o ai tu de noi!

Prepelița se întristă și de vorba puiului mijlociu; lăsă aripa și puiul căzu în valurile mării care-l înghițiră cât ai bate'n palme.

Ugilită și ca vai de capul ei, după cele ce se întâmplase, de-i venea săraca să-și ia lumea'n cap, să-și fac'o seamă, singura nădejde ce-i mai rămăsese era la *mezinul*.

Se'ntoarse de luă pe-al treilea puiu, pe cel mai mititel și mai drăgălaș mamei și cu el sub aripă, iar sbrrrrr pe deasupra lacului: fără fund. La sorb se opri și zise:

—Vezi dragul mamei, câtă grijă are mama de voi, cât sbucium și chin pe sufletul meu, numai ca doar să vă vadă mama scăpați cu viață din primejdie!

—Lasă mamă, răspunse puiul, și noi când vom fi mari ca tine, o să căutăm să îngrijim de puii noștri tot cu acea dragoste cu care îngrijești tu de noi.

Și mama strânse cu drag puiul sub aripă, îl trecu pe malul celălalt, îl căută și-l îngriji cu focul dragostei de mamă, căci numai acesta, mititelul mamei, vorbise lucru drept și adevărat.

Auzită de la Popescu-Vânători, iar el de la moș Fuligă-Neamț.

Vânători-Neamț.

V. Știrbu

DATINE ȘI CREDINȚE

1247 —Dacă nu cauți pe amândouă părțile în capul cui-va, când te-ai apucat de cătat, cică te va mânca lupul.

1248.—Când pierzi ceva, să scuipi în palmă și mergând pe locul acela unde crezi că ai pierdut lucrul, să zici trei ori:

Scoate drace ce ai furat
Că tu ori da cu parul în cap;

Una, două, trei,
Idată ești!

și să dai a treia oară cu palma cealaltă de-a tăișul, și unde va sări mai mult scuiptat, acolo e lucrul pierdut.

1249.—Când se clătește ochiul stâng, te vorbesc dușmanii; atunci să faci ochiului cruce de trei ori și să nu spui la nimeni, că nu se va mai clăti; asemenea să nu spui de ochiul drept care însămnă bine, căci ei multe văd și nu spune totdeauna.

1250.—Când se căsătoresc doi împreună, înainte de a pleca la cununie, se rupe de către nună sau un neam de-a acestia, în capul miresei un colac împletit de mână ei. Și svârlindu-l în cele patru părți, zice în gând că ori unde va călca să-i fie în plin și cu belșug. Cine prinde vr'o bucată, că lumea se strânge busna la colacul miresei, de e tânăr și-l va păstra, lesne se va căsători, iar de e mai martur și-l va păstra, va avea spor la trebi și izbândă.

Culese din Bursucani-Tutova.

N. Munteanu

1251.—De la 1 August nimeni nu se mai scaldă, căci s'a răcit apa cu totul, scaldându-se cerbul în ea.

1252.—De la Schimbarea la față (Probajeni) toate se schimbă; —frunzele copacilor îngălbenesc și cad, -- pentru că și Iristos s'a schimbat la față.

1253.—Tot în ziua de Probajeni nu-i bine să te sfădești cu nimeni, c'apoi ești probozit tot anul.

1254.—De ce nu se mânâncă varză în ziua de Sânzenii? Pentru că sf. Ioan i s'a tăiat capul pe curechiu.

1255.—În seara dinspre sf. Andrei, se ung ușorii ușelor și cercevelile ferestrilor cu usturoiu — ca să nu se apropie strigoii de casă; de asemenea ușile grajdurilor, poieților, porțile de la ogradă ș. c. l. se ung în semnul crucii, ca să nu se apropie fiarele, dar mai ales lupii.

1256.—Dacă în noaptea sf. Vasile, în crucea nopții, poate nimeri cineva ca să se afle în grajdul vitelor, le poate auzi vorbind; graiul lor îl aude, dar bine, zice-se, că nu-i de omul acela pe urmă.

Larga-Bacău.

C. Gh. Vartolomei

1257.—*Sfântu' mucenic Ignatie, 20 Decembrie.* Acum se taie porcii în această zi, căci oamenii au și cam gătit cu popușoi din hambare. Porcului nu-i mai dau de mâncare, ci numai apă cu sare, pentru a fi curat când îl vor tăia. De aici proverbul: «Nu se'ngrașă porcul la Ignat» adică ori ce lucru trebuie făcut dinainte, nu când i-a sosit ziua.

De oarece tăiatul porcului e ceva însemnat în viața omului de peste an, să vorbim ceva despre această tăiere. Se adună mai mulți oameni,

da' între ei e unul mai bun, după a căruî mână carnea să frăgeseşte, adună paie, găteje şi tuleie de haldan cu cari fac foc. Apoi c'un juvăt scot porcul din coţeţ şi acel care e bun la mână, îl taie. Unii îi vără cuţitul la inimă, alţi îi tae gătiţa. Cel mai bun chip e vărârea cuţitului la inimă căci atunci moare mai degrabă. În acest moment nu trebuie să se uite vre-unul căruia i-ar fi milă, căci atunci porcul nu moare şi carnea nu se face bună. După ce a murit, îi smulg părul care-i bun de badana, îi leagă picioarele, îl pun pe pae şi-l pârlesc. După aceasta îl rad bine de jig şi-l spală.

Apoi se face probă, cât va fi de groasă slănina; unii zic că va fi cât grosimea cozei, unde coada este mai groasă.

După aceasta se taie pe spinare desfăcându-se slănina, şi se soate fiecare bucată spălându-se.

Fierea se scoate cu cea mai mare băgare de seamă spre a nu învina carnea; se mai strânge zicând că e bună de leac. Capul se taie cu toporul, de la gât şi i se face o cruce cu cuţitul.

Băieţii caută beşica spre a o umfla şi spre a pune în ea grăunţe ca să sune.

După ce porcul a fost gătit de *cinătuît* (bucăţit), se presoară cu sare şi apoi se pune în slatină, în care şede vre-o două săptămâni, când se iea şi se pune la fum.

Fetele strâng splina pentru ca s'o frigă şi să o mănânce, pentru a le creşte părul; băieţii cei mici, coada, pe care au s'o mănânce pentru a nu se uda în pat.

La oamenii care au tăiat porcul, le dau rachiu şi mâncare.

Luni înaintea Crăciunului este iarmaroc la noi la Tg. Neamţ. Aici oamenii vând vite, pâne şi se pregătesc cu cele trebuincioase pentru sărbători cumpărându-şi făină, untdelemn, lumânări ş. a.

În săptămâna dinaintea Crăciunului, nevestele harnice grijesc casele pentru a nu le apuca sărbătorile în starea de necurăţenie. Dau cu var păreţii, lipsesc faţa casei, gura sobei şi vatra.

Scutură păturile şi curăţesc lucrurile de colb.

Bălăţeşti-Neamţ

I. Preutescu

1258.—Când te doare capul, să săruţi sus între umeri pe care poartă roşu la cap (o floare sau o fundă), şi durerea îţi trece curând.

2259.—Când adormi pentru întâia oară într'un pat străin, ori-ce vei visa, şi se isbândeşte.

2260.—Când îţi dă cineva o batistă, sau ieai cuiva o batistă, înseamnă desparţire. Nu însă desparţire pentru totdeauna, ci una vremelnică. Pen-

tru aceea, cine o primește, să aibă grija a o da îndărăt,

X. X.¹

2261.—La omul bun nu se dau câinii.

2262.—Cănele rău e cu cerul gurei roș.

2263.—Căteii întâi nu sunt buni de lăsat, că mor.

2264.—Dacă-ți cântă pupăza când ești flămând, te-a spurcat.

2265.—Când îți esă înainte plecat fiind la drum, vulpe sau lup, îți merge bine.

2266.—De vrei să nu te doară mijlocul la secere, vara să nu mânânci ouă roșii în ziua întâi de Paști.

2267.—Când încep frunzile urzicilor a se găuri, nu mai sunt bune de mâncat, căci le-a spurcat cucul.

2268.—De mânânci din oală, o să-ți ploae la nuntă.

2269.—Când se spală mâța și se uită la cofa cu apă, în timpul ernei, o să ningă.

2270.—Omul cu ochii mititei, e om rău.

Vârlezi-Covurlui.

I. N. Vârlezeanu

2271.—Noaptea să nu dai foc din casă, că plâng copiii.

2272.—Când găsești un șearpe și nu-l omori căci îți iea puterea.

2273.—Jugul de la boi nu e bine să-l pui pe foc, căci ai pagubă în vite.

2274.—Ciocanele rămase dela curățirea popușoilor pentru sămânță, să nu se pună pe foc, că fac popușoii mulți tăciun.

2275.—Când li se tae întâi unghiile la copiii mici, să se arunce tăeturile la un mușuroi cu furnici ca să fie strângători ca furnicile.

2276.—Când un om are ducă-se pe pustiu și l-a apucat într'un loc, să-i desbraci cămeșa de pe el și s'o îngropi în acel loc, că-i trece.

2277.—Când cineva a făcut o scurtă, ca să-i treacă, să-i dai un cărbune aprins pe gura cămeșei și să zici :

Fugi scurtă,
Că te ajunge foc viu ;
Cum te ajunge,
Cum te frige.

2278.—Cojile rămase după ce au eșit puii din ouă, să nu se arunce, că la anul es puii cu capetele sparte.

2279.—Să nu arunci acul din mână, că-ți moare un copil atât de mare, cât de departe ai aruncat acul.

2280.—Când mânzii sunt mititei, să li se lege la gât un găvan de lingură, că nu-i mai mânâncă lupii.

2281.—Ca să nu te mânânce puricii, să nu omori nici unul.

2282.—Când îți muști limba 'n gură, se zice că te vorbesc dușmanii

¹ Am dori să știm cine ne-a trimis aceste credințe.

de rău și ca să nu te mai vorbească, să apuci un nastur de la cămașă și să-l strângi în dinți.

Rădești-Tutova.

I. I. Nadă

2283.—Cele nouă Joi sunt de după Paști până după «Duminica mare»; în aceste zile nu lucră că-i rău; în vie, nu călca nici cu vederea de frică să nu se mănânce frunza la viță.

2284.—„Foca”. Iată istoria acestei sărbători: În vremea de demult, un Turc s'a dus în această zi la câmp, pentru a-și căra grâul. După ce și-a încărcat carul, a luat-o spre casă: Pe drum a făcut o țigară, a scos chibritul și-a aprins țigara și l-a svârlit.

El nu a observat că svârlise focul în carul cu snopi de grâu. Cum bătea și o leacă de vânt, nu i-a trebuit mult, până să se aprindă.

Când a băgat turcul de seamă, era prea târziu, căci focul cuprinsese tot grâul. După această bună ispravă, Turcul a plecat spre casă numai cu boi fără car.

Acasă fiind întrebat de nevastă-sa și de oamenii din sat, a început să le spună ce a pățit.

Atunci unul mai *căpos*, s'a apucat și a însemnat luna și ziua, botezând-o tot-odată, dându-i numele de «Foca». De atunci s'a împânzit svinul de minunile acestei sărbători.

Săteanul nostru de frică să nu-i ardă holdele, o serbează și în timpul de față.

Adjud.

G. Ursache

2285.—Să nu mănânci cu strachina pe genunchi, căci îți mănânci pacatele.

2286.—Mâța se uită pe fereastră a vreme bună, iar când se ascunde în cotruță, e vreme ră.

2287.—Când umbli cu pui de rândunică, faci alunële.

2288.—Când primavara vei vedea pentru întâia oară un fluture roș, vei prinde ușor roiul.

2289.—De vei vedea, un singur cocostârc, pentru întâia oară, vei fi toată vara în singurătate.

2290.—Când plouă cu soare, se zice că o fată mare a dat de poză.

2291.—Când împrejurul casei cârțița scoate mușuroae, cel de casă își va schimba locuința.

2292.—Vrăbiile ciripesc a ploae.

2293.—Gâștile se scaldă a ploae.

2294.—Când cade o stea, se zice că a murit un om.

2295.—Când te pășește cineva, trebue să te pășească înapoi, căci altfel nu mai crești.

2296.—După cununie tinerii se 'ntorc pe altă cale, și intră în casă pe altă ușa.

2297.—Când vezi vr'un vârticuș pe drum, să te ferești că acolo e necuratul.

2298.—Când auzi întâia oară tunând, să-ți dai cu ceva tare în cap.

2299.—În drum de-ți va eși un epure, afacerea îți va merge rău.

Vârful Câmpului, Dorohoi.

D. Urzică

2300.—În satele depe șesul Siretului și a Sucevei, ziua de după lăsa-tul de sec, când cad «Filipii», se serbează mai strașnic de cât ziua Dum-niceii.

Duminica se mai îndrăznește să se lucreze, dar de «Cilichi» să te fe-rească Dumnezeu să lucrezi, că-i zi primejdioasă.

«Cei din casă nu trebuie să se pieptene în această zi, mai ales săte-nii cari au vite, căci atâția lupi sar la oi, câți dinți are pieptenele cu cari ai umblat și câte fire de păr au trecut prin pieptene.

Nici nu se coasă în această zi, mai cu seamă în casa săteanului dru-meț ori cărauș. De câte ori împungi cu acul, atâția lupi te năpădesc la drum, ori atâția dușmani sar la tine.

Nici la pădure nu se merge, nici cu toporul nu se taie, căci toți pri-etenii te părăsesc și se feresc de tine ca surcelele din lemnul tăet și mai rău, că ți se taie norocul și vai de omul fără pic de noroc, că tot a-nul muncește și strădănuște, dar nimic nu se prinde de gospodăria lui cum nu se lipește lemnul tăet de toporul cu cari umbli în ziua de «Ci-lichii.

Nu să cade în această zi să îndrăznești a lucra. E zi și sfântă și primejdioasă.»¹

Corni-Botoșani.

I. Dăscălescu

VRAJI ȘI FARMECE

57.—De desfăcut. (În apă).

M'am sculat, m'am gătit, m'am
împodobit,
La Biserică am pornit,
Când la cale de cărare,
M'am întâlnit cu vrăjmașii mei,

Cu dușmanii mei, cu pizmașii mei.
De pământ m'a trântit,
Și tare m'a tăvălit, și tare m'a
feștelit.
Din urmă m'a luat,

¹ Culegătorul acestor credințe, fiind învățător și punându-și școlarii și școlărițele la lucru, să facă tot ceea ce se crede că nu-i bine de făcut, a fost întâmpinat de Nicula Simiceanu cu vorbele: „Asta-i școală? Strică lumea, strică credința“, pe cari le-a în-tărit și d-l primar, „Da, așa-i, și foarte adevărat, domnule Simicene!“

Și în surpătură de râpă m'a dat,
 În coji de rac, în peri de drac.
 În spate mi a pus, piele de urs,
 În mâni mi-a pus, mănuși de urs,
 În cap piele de lupi,
 În picioare papuci de urs.
 Eu m'am sculat cum am putut,
 Și la Biserica am pornit.
 Și am plecat pe-un câmp lung,
 Și am văzut un măr mare,
 Inflorat și înrotat,
 Și-acolo am plecat:
 Iaca Maica Domnului m'a văzut,
 Maica Domnului când m'a văzut,
 Tare m'a urît; de uritul meu,
 De datul meu, de faptul meu,
 De trimisul meu.
 Și înapoi m'a mânat:
 Du-te bălosule, și uriciosule.
 Eu așa m'am supărat
 Și 'napoi m'am înturnat,
 Și la Dumnezeu m'am rugat,
 Și la Biserică am plecat.
 Când la Biserică am ajuns,
 Biserica, de datul meu,
 De faptul meu și de bălosul meu,
 Odată, icoanele din cui au picat,
 Fereștile s'au întunecat,
 Popa în altar s'a băgat,
 Ușile s'au închis,
 Făcliele s'au stins,
 Popii au amorțit,
 Dascalii au muțit.
 Eu am plâns și m'am văicărat,
 Și de la Biserică am plecat.
 Atunci am văzut că-s legat și-s
 fermecat.
 La Dumnezeu m'am rugat,
 Și 'napoi m'am înturnat.
 Maica Domnului m'a văzut și m'a
 auzit.

Și la mine s'a scoborit,
 Pe scară de ceară,
 Cu toiag de argint,
 Și pe scaun de jilț s'a pus.
 O zis Maica Domnului:
 Nu plânge (cutare)
 Că te duci la (cutare)¹
 Care ți'a descânta,
 Ca cu mâna ți'a lua
 Junghiurile și săgețile,
 Și daturile și fapturile,
 Și trimesurile.
 De-a fi de fină, de vecină,
 De străină, de surată,
 De cumnată, de femei cu casă,
 De fete frumoase.
 Și cu apă te-i spăla,
 Ca cucul îi cânta,
 Ca păunul te-i înrota,
 Și la Biserică îi pleca.
 La Biserică când îi ajunge.
 Fereștile s'or lumina,
 Icoanele în cui, s'or ridica,
 Ușile s'or deschide,
 Făcliile s'or aprinde.
 Popa din altar s'o uita,
 Biserica se va lumina.
 La slujbă oi asculta,
 Evanghelia oi săruta,
 Toți în față s'or uita,
 Și cu bine m'or întreba.
 Și apa să se ducă din vad în vad,
 Și în alt vad, să se facă în lup
 turbat.
 Să se ducă în capul
 Cui mi-a dat și mi-a aruncat.
 De-a fi viu, să se pue în capul
 Cu-i mi-o dat;
 De-a fi mort, să i-se pue pe mor-
 mântu i.

¹ Cel ce descântă.

După ce s'a terminat descântecul de nouă ori, cel bolnav se spală cu apa descântată la încheeturile și părțile trupului unde simte durerea. Iar restul apei se aruncă într'un loc curat.

Auzit de la bunica mea, Comănești-Bacău.

S. P. Chiricel

58.—De ursită.

Către sară iese fata cu brâul discins, pe vreme senină și pe lună plină și face în sus cu el către lună și lovind în streșina casei, zice :

Lună, lună,	Să-l iei și să-l vâri sub pat.
Doamnă bună,	Și de sub pat, să-l dai pe ușă
Bun cal ai,	afară.
Și frâu n'ai,	Și la mine să-l pornești,
Să te duci la ursita mea,	Prin pădure fără sine. ¹
Să te duci și să mi-l aduci.	Și prin sat fără rușine.
De le-i găsi dormind pe pat,	

Apoi strângând brâul gramadă, îl împunge cu acul și zice :

Te împung prin inimă :

Apoi se duce la foc și-l învâlește cu o mătușă făculă din 3 mlăzi de alun, 3 de soc și 3 de plop și iarăși zice :

Alunul să-l aducă de bun,
Socul să-l aleagă cu noroc,
Plopul să-l aducă pe loc.

Nemțisor-Neamț.

Al. Moisei

O SAMĂ DE CUVINTE

1904—2007

Ciriclic—terciu, mămligă duminată în apă sau în oțet, pentru a fi mâncată.

Ciofâni—a mânca câte puțin și binișor. D. p. Ai, *mâncă mai repede; până când o să-mi tot ciofâni?*

Ciofeac—ceva ce nu poate fi încorporat într'o grupă. *Nici popă, nici plugar, un ciofeac.*

Ciucă—gând fix asupra cuiva.

Ciopor—lume multă grămadită.

Ciurpen—ciorchină de strugure.

¹ Frică, stială.

Ciocârlău—pătulăș de nule împletite, răjlojit pe o roată de car și lărgit din ce în ce.

Cleafăt—tovărășie flecărească. D. p. nu intru eu în cleafātu' lor.

Cleașcă—mașină hodorogită.

Colcăi—a fierbe, mai ale: viermii într'o rană.

Concenit—păcătoșit.

Covei—ascunziș. *Are coveie la inimă*—are gânduri ascunse.

Coșmelie—casă nu tocmai solidă.

Corconit—ferit de frig, de greutate.

Cocârțau—dumicați de pâne sau de mămăligă prăjiți în untură. Și se mai zice și *purice*.

Cemetie—rude, neam d. p. *sântem cemetie*—suntem dintr'un neam.

Cēsnic—inchis la inimă, tăcut și retras.

Chelfănesc, *chelfăneală*—bătaie cu repezita

Chiostec—unghiu, strâmtoare. *E la chiostec*—e la mare strâmtoare.

Chirnog—cel care cere și tot se vaită, că n'are.

Chită—bucet, și dorință imperioasă, d. p. «nu mi-e de altceva, dar mi-e chita să-l văz scăpat de beleaua asta».

Chelciug—pungă. Numai în expresiunea: «am parale la chelciug».

Chișlav—om care zice «cea» când toți zic «ăis».

Chișă—motiv ascuns.

Ciucurluc—un mic petec, care se pune sus la pantaloni, la oparte.

Ciocșăt—ajuns de băutură, «s'a ciocșăt, s'a îmbătăt».

Clocimp—partea rămasă dintr'o ramură, care nu s'a tăiat bine de lângă tulpină.

Ciorđit—furat.

Ciuđit—speriat, (la cai).

Ciotănos—osos.

Principele Ferdinand, Teleorman

Pr. Fl. A. Drăghici

Sancă—drac.

Săncăit—îndrăcit.

Joanghină, *bojoanghină*, *bojoghină* se zice cărnei tari și slabe.

Bodrangoasa—supărăcioasă.

Hoșop, *hușup*—tronc (interjec).

A năzări—a se părea, a avea ilusie.

Brojghi—căpățini mici de curechiu.

Holgoș—destul, deajuns.

Heie—*heiuri*—lucrurile de lângă casă.

Helbe—*heltiugă*—se zice mâncărilor ce se dau la mascuri,--porci.

Zătorci—mamèle.

A da cotrobol—a da de-a mărunțelu' împrejur.

A cotloji—a lua ceva fără veste.

Dă-o de tudină—dă-o de răpă.

Mi-i scândură—mi-i scârbă.

Durlă—(se zice unui copil desmațat)

Gnezuină—mijlocu' unui hotar.

Merieie—rotunde, mai mult cilindrice (lemne merieie.)

Ciorb—*sorb*—tău (baltă).

Sjârcă—sgârcită.

Hughium—prost, îngâmfat.

A bodrânji—a supăra.

Nemțșor Neamț.

Al. Moisei

Humelnic—păzitor la o stadoală, căsoae sau coșăre.

Morșă—a se boțâ ceva. «Iraa,, da rău ți s'o mai morșât barizul, cu-mătră Zanaidă.

Bălăți—a se lăți ceva. «Mi-am încrețit fusta și s'o bălățit.

Tereblecea—om de nimică, poreclă. «De ce nu te astâmperi, măi tereblecea ?

Mogoroagea—poreclă dată unul om tăcut, șugubăț, dar care tace și mocnește într'însul.

Conoci—a se codi la ceva, a-și găsi treabă. «Până s'o conocit, s'a făcut soarele sus.

Buzalaie—bălării, burueni mari.

Ghijarău—poreclă dată unui om bătrân care se amestecă în ceva. «Ce nu s'astâmpără oare ghijarău' ista ?»

Gitiuană (vitiuană)—carne de vită tânără, fără grăsime; i se mai zice și «macră»; «Nu-mi da grăsime, dă-mi carne vitiuană, c'acea îmi place.

Iușniță, iușcă—biciu, biciușcă : de obicei, se înțelege numai, biciul fără coadă.

Hânțești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu

Sădălică—Vasilică.

Licit—semeniș; «ia uitați-vă cum seamănă ăsta cu ta-său, e licit ca-pul lui».

Surlă—o gramadă de lemne aridată în sus, de formă conică.

Șușoi—pui de iepure, «vatui».

Șoacăț—șoarece.

Spârcdeală—gâniete de gâscă, rață, subțire.

A se spârcâi—a se gânieț.

Șteap, ștepleag—partea de deasupra rădăcinii unei plante, sau chiar și de lemn în care te înțepi la picior.

Zăpsăt—îndesat, înțesat : «văzui la cutare portofelul zăpsăt de bani»; am auzit vorbindu-se de cutare femei când se pieptănă : ia pieptenile zăpsăt de păduchi.

A somni—a spune despre ceva, ceea ce trebuia ținut ascuns, în gând'

pitulat. «Cine-o mai somni să spue că eu am pitulat mere în masă?

Țârșuri==lemne cu crăci multe, mărunte.

Țanc==tocmai pe tocmai s'a potrivit, nici mai mult nici mai puțin.

Tăman==tocmai.

Tenchiu==nimic; făină nu e mai tenchiu, adică absolut de loc.

Hiciu==hățăș, zăvoiu mic și des.

Hici==zicătoarea: —Măi bărbate, mălai nu e hici.

—Apoi, atunci, dacă mălai nu e hici,

Să facem două mai mici (mămăligi).

Voicești-Vâlcea.

I. N. Popescu

Iruc==harnic, vioi, desghețat. «Măi, da' iruc om îi!»

Târgoliște==locuri de foc, de mâncături de nutreț, într'un cuvânt tot ceia ce rămâne, *murdălc* de pe popasul unui tabon (șir) de care într'un loc.

Orodnic==urît, slut. «U! orodnicu-i, Doamne!

Codofăț==se zice unui copil, bunăoară, care se ține după cine-va: *Codofățule*, iară te-ai luat după mine!

Litore==fă acasă, litore! expresie auzită zicându-se de cătră o nevestă unui copil ce se ținea după ea. Înțelesul nu-i l-am putut afla lămurit!

Troșchi, cuvânt, ce se dă celor ce fac lucrările de a'ndoasele. Pare a fi un nume propriu, și purtătorul acestui nume ar fi trăit o viață și faptele lui au rămas pildă.

Alihnitură==junghiu ușurel ce-l simți între coaste.

Pleghii==prostii, vorbe degeabă.

Prois==gust, plăcere. Expresie: «Apoi—dă,—vreu să i-l dau de bun proisul meu cutare lucru.

Cu iortapala==cu totul, cu grămada, fără se mai țină nici o regulă, nici o măsură, când se dă sau se ia ceva. Ex: «Ho mă, că aici nu-i cu iortapala și-i cu rânduiala.

Buchiumbări==sunt un fel de găini care la urechi au niște buburuza ca lîntea. Acestor buburuza li se zice buchiumbari de unde și găina se numește găină cu buchiumbari. Dealtfel găinele sunt și *patici* cu picioarele scurte, *nadolence* cu picioarele mari, lungi etc.

Nămală==se zice că un lucru e dat cu nămală, când îl împrumuți cui-va. Acelaș înțeles «cu chirie».

Jorăști-Covurlui.

Petru. Gh Savin

C Â N T E C E

1142.—*Iau cuțitul să tai pită,
Lacrmile jos îmi pic â;*

*Intru'n cârciumă, beau vin,
Lacrămile tot îmi vin.*

*la să beau, că sunt străin,
Ca și-o floare din grădină,
Dar nici ea nu e străină,
C' are flori și rădăcină.*

1143.—*Sus mi-i luna,
Jos pădurea,
Mai de vale mi-i grădina,
Grădinița mi-i cu mure,
Murele să le-adunăm.
Și-amândoi să ne luăm
Of Didino, mor
Sus mi-e cerul,
Jos mi-e norul,
Depart-e-i puica cu dorul
Of Didino mor.*

1144.—*Lunia, Marția n'am lucrat,
Mai de când m'am măritat,
Miercuri e de ologie,
Joia e de dobitoace,
Vinerea dracu' mai toarce,
Sâmbăta mă ciuciulesc,
Duminica până'n prânz
Mă pieptin și mă gătesc.*

Auzite dela Al. Dumitrescu.

Alexandria.

D. Sameș

1145.—*În pădurea inverzită,
Să-mi săpați mormântul meu,
Unde nu-i nici glod nici piatră,
Nici pământul nu e greu.
Să-mi face-ți coșug de nuc,
Să mă 'ngroape mai adânc,
Și capacul de argint.
Să-mi mai scrie pe capac,
Tot ce am iubit cu drag.
Când o fi la moartra mea,
Să-mi chemați ibovnica;
Să-mi fie lumânarea,
Să mor cu ochii la ea.*

Auzită de la Elisabeta Șuşneanu.

Jud. Covurlui. **N. I. Munteanu**

1146.—*Foaie verde, foaie lată,
Lino dragă,¹
La fantănița de piatră,
Mi s'a strâns fată cu fată,
Și'mi vorbeau de măritat:
—Ce să facem fetelor?
Foaie verde, foaie lată,
Toți flăcăi-s în armată,
Și-o rămas diclerile,²
De ne poartă beșile.
Foaie verde haraboi
Să mergem în Dorohoi.
Să ne rugăm de ciocoi,
Să dea drumul la flăcăi,
Să ne mărităm și noi.
Iată drumul că le-a dat,
Numai armurașul (sic) meu
S'a oprit la grajd de cai.*

1147.—*Foaie verde iarbă grasă,
Fă-mă Doamne ce m'ai face;
Fă-mă pasere buiastră,³
Să-mi văd puiul meu ce-mi face.
Sau învață tâlhărie.
El învață teorie,
Și îmi scrie o hârtie
Ca să mi-o trimeată mie.
Șapte scrisori mi-a trimis
Nici una n'am înțeles.*

Auzit de la soldatul Cașanău Vasile din reg. 12 Cantemir.

Șt. Manole

1148.—*Foaie verde lemn uscat,
Mult mândro, eu am umblat,
Dar tu nici nu te-ai uitat,
De-am cerut un sărutat,*

¹ „Lino dragă“ se repetă după fiecare rând.

² Cei mai păcătoși.

³ Corupție din „măiastră“.

*Cu-altul tu te-ai măritat,
Zicând că ți mai bogat.*

1149.—*Foaie verde de sulcină,
M'am întâlnit în grădină,
În grădina cucului,
Cu fata boerului,
Și-amândoi noi ne-am iubit,
Ne-am luat grija de trăit,
Toți s' uitau cu jind la mine:
Se ține noroc de tine,
De noroc m'am săturat,
Ea cu-altul s'a măritat.*

1150.—*Foaie verde, foae lată,
Am umblat în lumea toată,
Și la vale și la deal,
Fără să umbli pe cal,
Tot cătându-te pe tine,
Dar am dat peste mai bine,
Una frumoasa ca focul,
Lumea zice că-i norocul.*

Auzit de la Ion al Sandei din Cluj-
cani-Tutova.

C. Hristea

1151.—*Foaie verde și-un du-
dău*

*Murgule, căluțul meu,
Ce oftezi așa de greu,
Ori ți-i greu de trupul meu.
Nu mi-i greu de trupul tău.
—Tinare, stăpânul meu,
Ci mi-i greu naravul tău,
Că naravul care-l faci,
Cu amar ai să-l mai tragi;
Pe la toate crâșmele,
Mi te plimbi cu mândrele.
Dar la crâșma cea din vale,
M'ai legat la chiotoare,
Și mâncare mi-ai fost dat:
Mi-ai dat fân nuelile,
Și grăunțe stelile.*

1152.—*Foaie verde foi de fagi,
Când m'ar lua câți mi-s diagi,
N'ar mai fi frunză pe fagi,
Dar nici crenge la copaci.
Când m'ar lua câți mă'nghie,
N'ar mai fi poamă la vie.*

1153.—*Cucule porumbule,
Vara vii, vara te duci,
Mă mir iarna ce mânănci.
Mânănc muguraș de fag
Și-i cânt codrului cu drag;
Mânănc muguraș de teiu,
Și cânt codrului temei.*

1154.—*Foaie verde ș-o alună,
Pe sub soare, pe sub lună,
Fuge-un cal cu iarbă'n gură;
Nu știu calu-i, ori îi leu.
Ori îi pușorul meu.*

1155.—*Foaie verde paiu sacară,
Fu Marie, Mărioară,
Asară și-alaltă sară,
Am fost la poarta matală,
Și mă-ta ședea pe prag,
Și se peptăna pe prag,
C'o buca' de lemn de fag,
S'a gândit că te-oi lua.
Nu te teme, nu te-oi lua,
Că la voi îi casa grea,
Și mă-ta-i femee rea;
Și mă-ta-i fermecătoare,
Mă tem să nu mă omoare.*

1156.—*Foaie verde peliniță,
Ești Marie la portiță,
Și-mi dă apă și guriță.
—Ba ț-oi da-o cu chirie,
Când s'o coace poama'n vie;
Poama'n vie s'a cules,
Alt pușor mi-am ales,
Mai de soi și mai de viță,
Nu ca tine-o rămășiță;*

*Mai de soiu și mai ceva,
Nu ca tine-o mascara.*

Dela V. A. Petri, Grănești-Dorohoi.

D. Urzică

1157.—*Ș'am auzit puică bine,
Că m'ai fi uitat pe mine;
Și dai altuia guriță,
Sara când eși la porțiță.
Ce folos e dar de miște,
Că bat calea pentru tine.
Amar de-a noastră iubire,
Că a fost în despărțire.
Te rog neică, neiculiță,
Vin diseară la porțiță,
Și ce-am greșit tot ți-oiu spune,
Căci mă jur pe al meu nume:
N'am iubit altul pe lume.*

1158.—*Ș'aseară mergeam la
vare,*

*Leana, îmi eși eși în cale,
Și-mi grăi cu glas de jale:
Măi bădiță și măi bade,
Spune-mi drept și cum se cade;
Spune-mi drept și-adevărat,
Nu-mi ține drumul legat,
Ca pe-un dobitoc la gard.
Dobitocu-i dobitoc,
Tot îl scoți la iarmaroc;
Dar o floricea ca mine,
Cum să nu mă iee nime?
Să mă poarte-n pălărie!
Bădișor fără de lege,
Du-te, du-te și-ți alege*

Dintr'o sută:

Una slută;

Dintr'o mie

O urgie,

*Nu ca mine strug de vie,
Să mă pui la pălărie.*

1159.—*Frunză verde arțarel,
Când eram mai mititel,
Nici-o treabă nu făceam;
Unde mă culcam dormiam.
Dar de când m'am facut mare,
Mi-i mâncarea de calare
Și odihna din picioare.*

Lunca-Bacău.

G. Iacobeanu-Delaluncă

1160.—*Și-am zis verde trei
migdale,
De ce plângi, voinic, cu jale,
Ori ți-i grea arma'n spinare
Ori ți-i dor de acasă tare?
—Nu mi-i grea arma'n spinare,
Ci, mi-i dor de-acasă tare,
C'am lăsat boi 'njugăți.
Și părinții supărați.
C'am lăsat murgul pascănd
Și puicuța suspinând.
Pentru-o armă ruginoasă
Lăsă-i casă, lăsă-i masă,
Lăsă-i nevastă frumoasă
Cu doi copilași în brață.
Unul striga: mamă, mamă,
Nimenea nu-l băga'n seamă,
Altul striga: tată, tată,
Când aud că-mi zice tată,
La inimă mă săgeată.*

1161.—*Și-aru zis verde de trei
brazi,
De viai, maică, să mă cați,
Între Prut și'ntre Galați,
C'acolo suntem chemați
O sută și cinci soldați,
Stau în armă răzâmați,
Nebăuți și nemâncați.*

Culese de la Sergentul Andrei Angheluță, din reg. 18 Șt. cel-Marc-Iași.

N. I. Antonovici

1162.—*Foaie verde matostat,
Când eram voinic bûeat,
Purtam calul ne'nvăţat,
Şi chimirul ferecat;
Şi-apoi dacă mă'nsuraiu
Dedei calul pe mălaiu,
Şi chimirul pe tărâte,
Să fac mândrii chisăliţă;
Să-şi moaie jurebile,
Şi depănăturile
Ca să-ţi ţese pânzele.*

De la tatăl meu. **C. Daniilescu**

1163.—*Mă loane, mă-ta moare,
—Hai la dracu, că mi-i foame,
La' să moară hă-to'n bot,
Mi-a mâncat mălaiul tot.*

1164.—*Cu-ţi pasca şi un păs-
coiu,
Şi-o firtă de usturoiu.
Cu-ţi pasca şi o bucată*

*Şi copilul de pe vatră
Care cere noaptea papă.*

1165.—*Hătu-i legea babei mele,
Că'n gură n'are măsele,
Şi la gât poartă mărgele.
Când vorbeşte, te stropeşte,
Când bea apă, forfoteşte.*

1166.—*Când ţi-oi trage una'n
cap,
Ai s'ajungi pe sub proţap,
Da ţi-oi trage una'n frunte,
Să mâi boii dinainte.
Ză-i-mă!*

1167.—*Țâne-o, țâne-o, n'o lă-
sați,
Că rămâneți descâlțați;
Ia zi una și tu Nuță,
Eu încălțat, tu desculță.*

Auzit de la bunica mea Lina.

N. I. Munteanu

GLUME, JĂTII, TACLALE

333.—Borșul călugăresc

Acu cică trei călugări plecară la un drum tovărășie. Merse ei ce merse până ce ajunseră într'un sat, osteniți. Trase la o casă de gospodari; aceștia ca după rânduiala Românului, nu știau cum să le mai intre în voe ca să-i ospeteze mai bine, mai ales că erau fețe sfinte, bisericesti. Tăiară o găină și o făcură borș, cum e obiceiul des al țarei. Când le puse masa, și le aduse borșul, femeia cam prostănacă, nu-l potrivea ca să nu fie prea fierbinte ci îl turnă așa clocotit prin străchini și înghieră (poftiră) pe oaspeți să îndemne la mâncare. Călugării după ce făcură închinăciunile cuvenite, nu mai așteptară poșteală a doua oară, iar când cel mai batrân dintre dâșii gustară, se fripse strașnic căci era prea fierbinte, iar ca să nu sufere numai el, ci și tovarășii săi, nu le spuse nimic ci se uită în sus zicând: «*Da sus e cerul*».

Cel de al doilea privind la cer, puse lingura la gură și pățind tot așa

iar n'a voit să prevestească pe cel de al treilea, ci se uită în jos spunând: «*Că jos e pământul*».

Cel de al treilea, încredințat că tovarășii vorbesc poate din scriptură, fără să bănuiască ceva, umplu lingura bine și când o băgă în gură, se fripe așa de tare, că trăti lingura de masă repede și zise «*Între cer și între pământ mulți nătărăi mai sunt*» (mulți măgari). Și de atunci când cineva se frige se zice că mănâncă borș călugăresc.

Spusă de tata; Iursucani-Tutova.

N. I. Munteanu

234.—Uiuiu și iară, iară....

Un ȋigan se învoește cu un român să se ducă la o stână să fure o oaie.

— Și n'ai nici o grijă! Mă cunosc ciobanii și dumneata le sări în staol, prinzi oaia și te cari!...

Invoirea se face și pleacă spre stână să-și pună planul în aplicare.

Căinii tabără pe ȋigan când se aproprie de stână și unul din ciobani dă fuga să-l apere.

— Ce cauți, măi ȋigane?

— Iaca și maninc și eu lapte!

Se duc la stână ciobanul și ȋiganul. Când îl văd ceilalți încep a bate în palme de bucurie, că o să le cante ȋiganul cu cobza; își luase instrumentul la el.

— Șezi mă și mănâncă...

Stă ȋiganul și începe a mânca. Dar nu prea mânca...

Abia s'a sculat unul dintre ciobani și ȋiganul începe a sdrângăni cobza.

— Mănâncă băăă, striga baciul la el.

— Las' că maninc...

Termină ciobanii și se scoală de la masă. ȋiganul cânta mereu și se încinge o horă bătută de suna opinca în călcăe.

Se ridică și ȋiganul și privește peste bordeiul ciobanilor și vede pe român în staul alergând între oi.

— Mai pe spate caculate. Ca te vezi pe jumătate! strigă ȋiganul.

Ciobanii chiuiau de foc și românul se aplecă mai jos, să nu-l vadă ciobanii din fața bordeiului.

Prinde o oaie și-o aruncă pe spate și o tulește de fugă.

— Uiuiu și iară iară ia-o și te carăăă, mai striga ȋiganul de bucurie când vede pe român cu oaia în spate.

— Ihaaa! sună măăă, ȋipă și ciobanii.

Din iuteala cu care mergea hoțul, dă peste o potae de cătel, ce dormea în umbra gardului de la staul și dă un ȋipăt de se trezesc toți căinii de lângă ciobani,

Românul trânteste oaia jos și o iea la fugă pe câmp, cu câinii grămadă după el, gata să-l rupă.

— Pe el mă ! strigă ciobanii și îl pune pe goană cu câinii toți.

Țiganul a sfeclit-o când a văzut așa :

— Nha ! se fii al dracului !

N'a terminat bine ultima vorbă și ciobanul l-a luat în primire și i-a dat o bătae să nu-i mai vie gust de furat oi.

Auzită de la Ioniță Tudor, Ploești.

Alex. Teodoru

235.—Postul țigănesc.

Un țigan după îndemnul unui vecin al său, Român, se hotărăște se postească și el odată postul Crăciunului.

În ziua de ajunul Crăciunului, vine vecinul său la dânsul să vadă ce mai face, și aduce și câteva varză¹. Când colo ce să vadă ? Țiganul fusese prin sat și capatase o oală de chișleag,² și tocmai în momentul acela îi făcea petrecania.³

Românul văzând că țiganul n'a mai vrut să postească și ziua de ajun, îi zise :

— Bine măi țigane, dacă ai postit tu tot postul, te lua dracu, dacă mai posteai și azi ?

Înapoi de, Românico, zise țiganul ; de acu «ori Ajunul ori Crăciunul».

Ioan C. Bogzar

Auzită de la Gheorghe Bârcă din com. Secueni Jud. Roman.

236.—Înainte vreme când se duceau flăcăii în pețit, era obiceiuri să se rămâie cu fetele din păcăleli ; așa amu într'un rând se duc patru la o fată. Ca s'o încurce, îi spun că pe unul îl cheamă *luncă*, pe altul *tufă*, pe celălalt *băț* și pe ist din urmă *ciocălău*. Dracul de fată însă i-a priceput și pe loc a și răspuns :

— Păi băț'ăi, eu prin luncă m'alerg, prin tufe mă scap, de băț mă țiiu, și ciocălăul mă șterg.

237.—Într'un rând iar se duc la o fată băetanul cu tată-so ; fata după ce le-o aratat toată zestrea, o scos la urmă și niște pânză ; și cum s'a făcut, cum s'a dres, când a dat fata să rădice pânza ceia, s'o scăpat cu cu... una. Prins-a iștia a râde, de mai că erau să leșine. Da copila nu s'a pierdut, că era hoată. zice : Pentru atâta mă râdeți d-voastră oameni buni ? D'apoi până am făcut eu toată pânza asta câte părțeli am tras, hehehe ! Și i-a ramas și asta pe români.

¹ Plăcinte cu varză. ² Lapte de vacă prins, fără smântână. ³ Îl mânca.

238.---Amu odată un cioban suia oile la munte; și numai se 'ntâlnește cu doi învățați adică cu capul mai mare, care vrând să-l pue în mare încurcală, cică l'o întrebat așa:

-- De unde? Unde? Cum? Câte?

Da flăcăoanul era un tâlhar isteț de pozună; zice:

-- Dela văi! La munte! Toader! și cinci sute. Și așa-i că i-o pus sub cofă?

Valea Hogeii-Vaslui.

Gh. I. Popescu

236.--- Bai Ivan la București.

Bai Ivan auzise că la București e foarte frumos: Cei de acolo trăiesc ca 'n rai; pâine și de ale mâncării se găsesc pe toate străzile; iar în loc de case, sunt palate mărețe, lucru mare și minunate cum nu s'a mai văzut. În fine, cât privește despre bani, nu-ți mai trebuesc, căci de; Unde într'un oraș ca în povești cu atâta bogății și frumusețuri, unde blagoslovenia Domnului a învrednicit atâtea suflete să trăiască ca în paradis, se vede cât de coio, că va fi îngăduit și unui om ca bai Ivan, să nu fie lipsit de atâtea bunătăți, că doar și el e robul Domnului și măcar 2—3 zile, dacă nu mai mult, să apuce din fericirea celor de acolo.

Zis și făcut. Bai Ivan a și plecat, să se încredințeze de lauda atâtor, care-i spusese lui.

Intors din călătorie îl întreabă un vecin:

— Bre bai Ivane, cum ți s'a părut viața dela București?

Bai Ivan cuprins de gânduri negre, scârbit de necazurile ce le avusesese cu vederea atâtor lucruri frumoase, palate mândre, mândre încă și mai ceva ca la nă Sofia lor și gândindu-se mai mult că cu toate frumusețile de acolo nici bietul stomac nu și-l potolise cu nimic, căci de... cu gândul că va găsi acolo de toată, plecase nepregătit, bietul om;.. aproape descurajat de așa întâmplări zise; Eeeee... bade Gheorghe, la București, cine are bea și mânâncă, cine nu, cu ochii se uită. Ai parale bevuș bere, n'ai parale, bevuș apă, fics popă, fics dracu.

Bogdana-Teleorman.

Marin Rădulescu

CRONICA

* În **Șezătoarea** XIII, p. 136-54, o cercetare comparativă cu privire la *Legenda arborilor îmbrățișați* ce cresc pe normânțele a doi îndrăgiți, de d-l Artur Gorociei.

* **Sânzianna**, o nouă și plină de făgăduință revistă ieșană, dă pe scurt, *Dracul în basmele și credințele poporului român* de d-l E. Bourcau.

* *Făr. T. Bălășel*, a cărui străduință pe tărâmurile culturale și economice se desfășoară mult în paguba folclorului românesc, ne dă în No. 2 al bibliotecii societății culturale „Dragostea creștină” din comuna Ștefănești jud. Vâlcea, un mănunchiu de povești populare, **Sfânta Duminică**. Scopul firesc este: creșterea și îndreptarea noastră printr’ ale noastre. prin „tâlcul” literaturii populare. Și dacă altora le stă rău chiar unele eforturi de modestie, părintelui Bălășel, *cu adevărat* „iubitor părinte duhovnicesc,” îi stă foarte bine când zice celui ce ve vedea această cârtică de povestiri: „Fie-ricede de cel ce le va ceti, le va înțelege și le va urma întocmai după înțelesul lor adânc”.

P.

Poșta Redacției

D-lor *C. Atanas*. În acest caz, relațiunea își pierde pentru noi toată importanța și deci nu se va mai publica. *G. Vlad. Răc*. Nu se poate publica „un joc.” Nu-i o culegere, ci o compunere cu toate chiuiturile cele cari se spun de altfel ori când. Dorim culegeri curate. *T. E. Alex. Tecuciu*. Sunt bune, dar vor aștepta prea mult până să le vină rândul. Alt soi de culegere se poate publica mai curând. *I. N. Popescu*. Ți-am trimis un no. vechiu, că altul n’aveam; greșala s’a îndreptat la tabla cuprinsului. În colo, cum vezi: e bine și pace. *M. T. A.* Cu părere de rău nu putem face recenzii de cât pentru lucrările ce au o legătură cu limba, literatura sau arta populară.

Poșta administrației

S’au primit și se mulțumește pentru d-nii abonați: *G. N. Munteanu* prof. Alexandria 5 lei. *Dr. I. Simionescu* prof. univ. Iași 5 lei. *D-ra Maria I. Mircea* învățăt. Costești 2.50. *I. I. Raianu* prof. Bârlad 5 lei. *I. I. Ciuncanu* Militari Ilfov 5 lei. *I. C. Ionescu* inv. Seciu Dolj 5 lei. Școala din *Balaceanu R.* Sarat 5 lei. *Preotul Bobulesc*: Iași 5. *M. Anastasiu* inst. Kilia 5 lei. *D. Gr. Furtună*, Eneurești, cotiz. 1 l. 50 b.

Cărți primite la redacție

Alexandru Cuzin: *Cooperația sătenească în România*, studiu critic, cu un articol instructiv: „Rostul cooperației în România” de A. C. Cuza, București 1912 „Tipografia românească” 82 p. 1 leu.

Elena Farago. *Pentru copii*, versuri, Craiova 1912. Edit. Tip. „Ramuri”, 1 leu.

M. T. Adameșteanu. *Muguri dintr’o primăvară*, Poezii, Alexandria, Tip. „Speranța” 130 p. 1 leu 50 b.

Archim. I. Scriban. *Învățămintele filozofice-morale din Naufragiul Titanicului*. București, 1912, „Tipografia Românescă”, 61 p. 60 bani.

General St. Stoika. *Franța și România*. București 1912, „Tipografia românească” 16 p. 50 bani.

P. Kropotkin. *Războiul*. București „Tipografia românească” 30 p. 20 bani.

Dr. Ion Urban Jarnik: *Beția de cuvinte și altele*, extras din Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913, Bârlad, Tip. C. D. Lupașcu, 20 p. f. preț.

Sach. I. C. Beldie. *Viața lui Paul de Toba*, extras din Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913. Bârlad Tip. C. D. Lupașcu, 16 p. f. preț.

Reviste noi primite în urmă

Sânziana, apăr. lunar, Red. Str. Gafencu 1, Adm. str. Bușinescu, 25, Iași. Abon. 6 lei pe an.

„ION CREANGĂ“

CUPRINSUL ANULUI V.

I. Articole, felurite (74-97).

I. I. Ciuncanu, Cevă despre cânepă, 297; *N. I. Dumitrașcu*, Masa săteanului, 291; Crăciunul și obiceiurile lui, 355; *G. Fira*, Steaua, 259; *G. T. Kirileanu*, Menirea revistelor de prin județe 82; *S. T. Kirileanu*, Un învățător între învățători, 68; *M. Lupescu*, Două zeci de ani de la întemeierea revistei «Șezătoarea», 71; O rugăciune de la Ierusalim, 193; Amintire despre Ion Creangă, 353; *C. N. Mateescu*, Spicuiri folclorice din scrieri mai vechi, 167; Cântecul pustiei, 259; Judecata strugurelui, 289; *L. Mrejeriu*, Amintire despre «Șezătoarea», 78; *Lt. A. Nicolescu*, Cometa 196; *T. Pamfile*, Învățați și diletanți, 2, 33, 103, 131; Literatura populară, Indrumări și culegeri: Artur Gorovei-Șezătoarea, 66. *S. Fl. Marian*, 161; Un vechi fanar de mână, 146; O rugăciune de la Ierusalim, 194; Călătoria Maicii Domnului la Iad, 225; Viața și nevoința sfântului, preacuviosului Măcarie, 321; Spicuiri din trecut: IX, 257, X-XI, 357; *Drag. Popescu și M. Radulescu*, Masa săteanului 230; *I. N. Popescu*, Masa săteanului, 229; *Dr. I. Urban Jarnik*, Prinos de dragoste și altele, 97; Vorbire, 129; *Al. Vasiliu*, Despre «Șezătoarea» și directorul ei, d. Artur Gorovei, 74.

II. Povești (41-44)

I. I. Ciuncanu, Minte și norocul, 136; *Ecat. Clime*, Spuma de mare, 6; *N. V. Hanțescu*, Povestea lui Miriuță, 197, 233, 262, 300; *I. Neculau*, Frumoși ca soarele și ca luna, 7, 38.

III. Povestiri și legende (179-210)

C. Atanasiu, De ce face albina miere, 12; *Teofil Bizom*, Praznicul lui Osândilă cu tabacarii, 171; Povestea calului, 247; Soarele și paianjănul, 327; *S. P. Chiricel*, Diavolul și îmbucătura, 110; *I. I. Ciuncanu*, Povestea busuiocului, 87; Paserile și omul la judecata de-apoi, 247; Ceva despre rândunele, 321; *N. I. Dumitrașcu*, Ciobanul, ciuma, holera și moartea, 44; Omul și sf. Arhanghel, 246; *Gh. Fira*, Ariciul 109; *D. Furtună*, De-ale strigoilor, 11; Premintele Solomon, 109; Albina și bondarul de câmp, 326; Bătrânii ajunși în mintea copiilor, 362. *Al. A. Leontescu*, De ce-s ciobanii voinici, 362; *M. Lupescu*, Povestea cocoarelor și a scaiului, 42; Fetele lui Adam, 108; *C. N. Mateescu*, Povestea potârnichei, 326; Basmul lui Dumnezeu, 360; *Pr. I. D. Mihai*, Ariciul și iarba fiarelor, 15; *Al. Moisei*, Solomonarul și balaurul, 45; *N. I. Munteanu*, Portul moldovanului, 110; *Il. Onciul*, Cum trebuie să fie femeia, 173; *C. Radulescu-Codin*, Dumnezeu știe, 13; *P. G. Savin*, Datoria moldovanului și jidanului către țigan, 46; Bogații au sărăcit și-au flămânzit, iar cei ce-l căută pe dânsul, nu se vor lipsi de tot binele, 172; Ciocărlia, vulpea și ogarul, 328; *V. Știrbu*, Povestea puilor de prepeliță, 365; *M. Tănăsescu*, Dumnezeu păcălit de sf. Gheorghe, 47; *Al. Teodoru*, Cerșetorul, 330; *V. B. Țirica*, Paharul morții, 111.

IV. Botanica populară (38-52)

N. I. Dumitrașcu, Costrei, 216; *A. Gorovei și M. Lupescu*, Bostanul, 19; Bulbucii, 20; Bujorul, 85; Buretele de mare, Buruienile de tăetură,

86; Crăpusnicul, 150; Costreiu, Crăița, 150; Cireșul, coada șoarecui-lui, 215; Ciuboțica cucului, ciulinul, ciumafai, 309; Cânepa broaștei, 310.

V. Datine și credințe (901-2300)

G. C. Arteni, 148, 179; C. Atanasiu, 59, 207, 339; S. P. Chiricel, 208; S. P. Colibași, 116, 149, 312; T. I. Cruceanu, 49; I. Dășvălescu, 371; Pr. Fl. A. Drăghici, 242, 267, 341; N. I. Dumitrașcu, 115, 148, 179; G. Fira, 202; D. Gr. Furtună, 48, 310; C. Georgescu-Munteanu, 244; N. V. Hănțescu, 49, 117; M. Lupescu, 147, 177, 240, 311; P. Marinică, 179; C. N. Mateescu, 337; V. Mitocariu, 205; A. Moisei, 312; V. Moisiu, 50, 116; N. I. Munteanu, 149, 366; I. I. Nadă, 48, 245, 340, 369; A. M. Nour, 338; G. Pohoran, 206; V. I. Popa, 312; C. M. Popescu, 311; G. I. Popescu, 270, 339; I. N. Popescu, 178; I. Preutescu, 47, 117, 207, 210, 340, 367; V. Știrbu, 341; P. Ugliș, 268; G. Ursache, 370; D. Urzică, 370. I. N. Vârlezeanu, 243, 369; Gh. I. Vartolomei, 367; X. X, 368.

VI. Boli la oameni, leacuri și descânțece (139-174)

M. Apostolescu, De bube dulci, 176, 272; C. Atanasiu, De sordumaș, T. Bizom, De roșată, 271; S. P. Chiricel, Pentru turnarea cositorului, 51; De cel perit, 174; De săgetatură, 271; De bubă rea, 333; P. Danilescu, De holeră, 53; N. I. Dumitrașcu, De gălci, 175; De fiori, 270; R. Fulger, De junghiu, 344; Z. Grigoriu, De albeață, 334; N. V. Hănțescu, De beșica neagră, 52; De beșica rea, 176; M. Lupescu, Iruri, mușcături de câne, 336; D. Mihalache, Buba molcomișă, De friguri, de pecingini, 177; M. I. Mircea, De gălci, 52; A. Moisei, Pentru junghiu, Iarba lui Tatîn pentru vătămătură, 177; A. M. Nour, De junghiu, 174; D. Petrescu, De aplecate, 335; De gălci, 336; C. M. Popescu, De câni, De deochiu, 335. I. N. Popescu, De bubă, 52; De obrintit, 174; D. Urzică, De albeață, 272.

VII. Boli la vite, leacuri și descânțece (18)

M. Lupescu, Tatarca, 276.

VIII. Vrăji și farmece (40-58)

C. Atanasiu, De defăcut, 282; S. P. Chiricel, De defăcut de ursită prin fier, 232; De defăcut în apă, 371; S. P. Colibași, De plânsul copilului, 231; G. Fira, Mut mai mut, 9; D. Furtună, De dragoste, 153, 242; A. Moisei, Pentru descoperirea vrașmașului, 155; De dragoste, 232. De ursită, 373; I. Preutescu, De dragoste, 154; G. P. Savin, De dragoste, 10, 154.

IX. Urații (28-35)

M. Adameșteanu, 277; V. Gh. Beldie, 41; Tr. Gherman, 150; C. N. Mateescu, 276; I. N. Popescu, 180.

X. Colinde (25-31)

N. Bradea, 83. Pr. Fl. A. Drăghici, 84. N. I. Dumitrașcu, 359. Al. Morariu, 337. I. I. Nadă, 245. C. M. Popescu, 359. P. Ugliș, 360.

XI. Plugușoare (10-11)

A. Moisei, 260; N. I. Munteanu, 101.

XII. Căntece de stea (11-14)

N. I. Dumitrașcu, 86, 209, 325; *I. Preutescu*, 86.

XIII. Bocete (4-6)

Al. Vasiliu, 37, 118, 185.

XIV. Găcitori (258-419)

M. Apostolescu, 213. *Ec. Clime*, 63, 212. *C. Georgescu-Munteanu*, 308. *N. V. Hănțescu*, 142. *P. Marinică*, 213. *C. N. Mateescu*, 62, 141, 211, 307; *Al. Moisei*, 308. *N. I. Munteanu*, 212. *A. M. Nour*, 308. *G. I. Popescu*, 306. *Al. Saint-Georges*, 307. *M. Tândănescu*, 213; *Șt. Tuțescu*, 142, 214. *Al. Voicu*, 307.

XV. De-ale copiilor (183-271)

T. Bizom, 313. *N. I. Dumitrașcu*, 18. *V. Lăzăr*, 314. *Al. Leontescu*, 314. *C. N. Mateescu*, 17, 105, 183, 249. *M. I. Mircea*, 106, 250. *Al. Moisei*, 107, 184. *Il. Onciul*, 107. *N. Păsculescu*, 17. *D. Petrescu*, 313. *C. M. Popescu*, 18, 106. *I. N. Popescu*, 18. *Șt. Popescu*, 184. *I. Preutescu*, 250. *P. Ugliș*, 250, 314.

XVI. Căntece bătrânești (31-34)

Pr. Fl. A. Drăghici, Oancea, 134, 164; *C. Rădulescu-Codin*, Scorpio, 294. *P. G. Savin*, Cântecul lui Peneș, 296. *Al. Vasiliu*, Gheorghilaș, 5.

XVII. Căntece (963-1167)

N. I. Antonovici, 379. *M. Apostolescu*, 93. *G. C. Arteni*, 24, 123; *C. Atanasiu*, 92. *Pr. I. C. Beldie*, 23, 56. *T. Bizom*, 122. *S. P. Chiricel*, 121, 316. *I. Ciobanu*, 23, 56. *Al. Cioranu*, 218. *S. P. Colibași*, 188. *I. I. Ciuncanu*, 11, 53, 121, 190; *C. Daniilescu*, 23, 55, 93, 119, 189, 286, 389; *N. I. Dumitrașcu*, 57. *G. Fira*, 54. *C. Georgescu-Munteanu*, 25, 54, 120, 155, 190. *N. St. Graur*, 157, 217. *Z. Grigoriu*, 24, 55. *N. V. Hănțescu*, 94. *C. Hristea*, 377. *G. Iacobeanu-Delaluncă*, 379. *C. Ioanișiu*, 190. *T. Ivan*, 24. *St. Manole*, 156, 189, 317, 377; *C. N. Mateescu*, 90, 286. *D. Mihalache*, 57, 218. *M. I. Mircea*, 57, 92, 157, 188, 287, 317. *V. Mitocariu*, 286. *A. Moisei*, 91, 316. *A. Morariu*, 55, 90, 120, 189. *N. I. Munteanu*, 317, 377, 380; *I. I. Nadă*, 120, 318. *Il. Onciul*, 25. *C. Patriche*, 93, 119. *G. Poboran*, 57. *C. M. Popescu*, 25, 54, 92. *G. I. Popescu*, 285. *I. N. Popescu*, 23, 91, 156. *I. Popescu-Curpen*, 122. *I. Preutescu*, 123. *G. Răcoasa*, 156. *C. Rădulescu-Codin*, 56, 93, 118. *D. Sameș*, 121, 190, 218, 287, 376; *St. Sărăcuț*, 286. *P. G. Savin*, 57, 91, 120. *M. Tândănescu*, 119. *Șt. St. Tuțescu*, 91, 118. *D. Urzică*, 121, 157, 219, 378; *I. N. Vârlezeanu*, 317. *V. Zdrenghia*, 189, 219.

XVIII. Vorbe adânci (573-946)

M. Adameșteanu, 343. *C. Atanasiu*, 114, 145, 275, 344. *Pr. T. Bălășel*, 20. *S. P. Chiricel*, 144. *G. A. Cosmovici*, 113, 143. *N. I. Dumitrașcu*, 274. *D. Gr. Furtună*, 114, 209, 273. *N. V. Hănțescu*, 21, 344. *M. Lupescu*, 275. *P. Marinică*, 211. *Al. Moisei*, 23, 210. *V. Moisiu*, 210. *Al. Morariu*, 22, 145; *A. M. Nour*, 211. *G. Poboran*, 273. *I. N. Popescu*, 115, 145, 210, 274, 343. *I. Preutescu*, 22. *P. G. Savin*, 210. *I. N. Vârlezeanu*, 275.

XIX. 0 samă de cuvinte (1544-2007)

E. S. Buzatu, 279. *P. Cârstean*, 62. *I. I. Ciuncanu*, 26. *Pr. Fl. A. Drăghici*, 219, 315, 373. *N. I. Dumitrașcu*, 278, 345. *Tr. S. Dumitriu-Șoinu*, 345. *D. Gr. Furtună*, 94. *C. Georgescu-Munteanu*, 279. *N. V. Hânțescu*, 375. *Al. Moisei*, 152, 183, 346, 374. *V. Moisiu*, 62, 95. *Al. Morariu*, 279. *N. I. Munteanu*, 95, 182. *I. I. Nadă*, 95. *I. Onciul*, 61, 126, 152. *I. N. Popescu*, 126, 280, 375. *I. Prentescu*, 152, 182. *Lt. Al. Saint-Georges*, 277. 346. *P. G. Savin*, 278, 376.

XX. Glume, Jâții, Taciile (189-239)

C. Atanasiu, Țiganul staroste, 59. *V. G. Beldie*, Cismele țiganului, 29. *I. C. Bogzar*, Postul țiganului, 382. *N. Bradea*, Na-vă învierea, luă-v'ar dracul, 60. *Pr. M. Cărlănescu*, Sfatul cu limbă de moarte al țiganului, 124; Țiganul la stână, 223; Țiganul la prașilă, 347; *V. I. Cănea*, Nu trage de barbă că se rupe leuca, 348; *Al. Cioranu*, Țiganul și iapa 61, Snoave, 125. *N. I. Dumitrașcu*, O păcăleală, 125; Glas!, întrebări, 253. *Avere*, 254. *D. Furtună*, Prostie omenească, 58. *Ar fi fost mai bine*, 123. *Musca și puricele*, 222. *N. V. Hânțescu*, Adă lumânarea, dascal, 188. *C. V. Ioanișin*, Pe un hoț îl spânzură porcul furat, 159. *Al. Leontescu*, Țiganul mort, 348. *S. Manole*, Dascalul la măturisit, 252. *A. Moisei*, Rusul căptușit, 125. *N. I. Munteanu*, Femeia face din barbat pe dracul 27. Doftorul și zodierul, 59. Paștele lui popa Dovleac, 154. *Ce face Dumnezeu*, 285. *Il. Onciul*, Șiretenia țiganului, 222. *G. I. Popescu*, 382, 383. *M. Rădulescu*, Brânza țiganului, 283. *Bai Ivan la București*, 353. *C. Rădulescu-Codrin*, Ho, ho, ho, ho, Dobrogea, 284. *Baba 'n coteriță*, 346. *P. S. Savin*, Femeia îndărătnică, 221. *M. Tănăsescu*, Ceasul bulgăresc, lepure bulgăresc, 29. *Al. Teodoru*, Popa păcălit, 158. Pătania unui popă, 185. Săracul și banii, 213. De ale lui moș Vasilache, 280. Uiu-ii și iară, iară, 381. *V. B. Țirica*, Praznicul unui popă, 350. *Șt. St. Tușescu*, Mocanul la grijit, 30. Turcul și Românul la vânat, 60. Biserica țiganului, 187. Jidanul la teatru, 282. *T. Vasilian*, Danciul la Paști, 349.

Ilustrații (51-66)

Româncă din Muscel, 1. Ia văzi, neică (G. Tira : muzică), 54. *Artur Gorovei*, 65. *M. Lupescu*, 69. Port din Dolj, 113. Vechiu fanar de mână, 146. Imblăciul, 147. Sim. Fl. Marian, 163. Căntece (S. P. Colibași : muzică), 188. Port din Neamț, 193. Stea, 259. Tăiatul porcului, 259. Hora lui Mătoșu (M. Lupescu : muzică), 305. Copiii cu steaua, 321. Colind (Al. Morariu : muzică), 337. Copii cu colindul, 353.

CRONICA

C. A. 223. *N. I. Dumitrașcu*, 127, 159, 191. *M. Lupescu*, 31, 127, 319. *P.* 30, 63, 96, 126, 159, 191, 223, 256, 287, 318, 351, 383. *T. Popovici*, 191. *N. Teaciuc*, 319.

Insemnări 1, 33, 97, 161, 225, 257.

Poșta Redacției 32, 64, 128, 160, 192, 224, 256, 319, 352, 384.

Poșta Administrației : 32, 64, 96, 128, 160, 192, 224, 287, 320, 384.

Bibliografie : 32, 64, 96, 128, 160, 192, 224, 288, 320, 352, 384.

Cuprinsul anului V (supliment I-IV)

O B O L U L

*Intemeietorilor. abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei "ION
CREANGA" pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

<i>Foiaia no. 94, încredințată d-lui N. Stoleriu, com. Baia jud. Suceava :</i>	
N. Stoleriu, I. Ciocârlan, I. Jocu, I. Sân-Georgiu, D. Tomescu câte 1 leu	
E. Ionescu, D. V. Ţoni câte 2 lei; Gr. Grecu, 30 b. Em. Stănescu 50 b.	
Total	9.80
Suma din urmă . . .	919.—
Total general . . .	928.80

Veste către iubitorii de carte

Cercul „Deșteptarea sătenilor“ a scos de sub tipar **Calendarul sătenilor** pe anul 1913. (anul X) cu următorul cuprins: Urare de anul nou; Lumină fraților. Cuvânt de deșteptare. Calendarul celor 12 luni cu felurite sfaturi și învățături pe luni despre lege, despre gospodărie, cu zile însemnate în istoria neamului, cu loc pentru însemnări și pentru șecotelele casei. Apoi: Cuvintele Mitropolitului Veniamin Costachi despre sărbători. Rugăciunea alegătorului. Cum stă țara. 40 de ani de domnie a lui Ștefan cel Mare și a M. S. Regelui. Măria Sa Regina la 76 ani. Principele Carol la 20 de ani. Sărbările de la Iași cu desvelirea statuiei lui Cuza-Vodă (8 chipuri și vederi). 40 de ani de la moartea lui Cuza. Costache Negri și desvelirea statuiei lui. Avram Iancu „regele munților“ (49 ani de la moarte). Dobrescu-Argeș deputatul țărănilor (10 ani de la moarte). Sărbările pentru Basarabia. Căntece din Basarabia, Bucovina și Ardeal. Băile (scăldătorile). Un obicei cu urmări grozave. Sporul băncilor și țevărășilor sătești. Un sat plin de cărturari (în Ardeal). Concursul de porturi naționale (Vălenii de munte). Jocurile de la crăsmă. Fapta unui administrator de plasă model. Școală pentru cooperative. Săteni de laudă. Obștiile de păduri. Premiile și concursurile între gospodari. Alergări de cai țărănești. Meșteșuguri gospodărești. Vânzarea cerealelor de săteni. Sfaturi și vești gospodărești. Casele din America. Istории și povești. Cuvinte de haz și alte bucurii frumoase și folositoare.

Calendarul are 33 chipuri și vederi, mai multe ca totdeauna iar pe de-asupra o copertă în 3 culori. Să nu lipsească din casa nici unui om cu știință de carte. Prețul 50 bani.

Cine trimite banii pe 15 Calendar primește încă 3 în dar și portretul lui Cuza-Vodă. Cine trimete pe 31, primește 7 în dar și 2 portrete. Cei cari au plătit 2 lei abonamentul pe un an la foaia „Vestitorul satelor“, îl primesc în dar. Librăriile primesc 25 la sută rabat.

Tot la cercul acesta se mai găsește: Cărțile de închinăciuni (15 bani), de plugșoare (15 bani), Prohodul Domnului (15 bani), Cărțică despre unirea țărilor și Cuza Vodă (25 bani), Portretul Marelui Domn Cuza (20 bani), Portretul Principei lui Carol și Mitropolitului Șaguna câte 10 b. ni.

D-sale D-lui

Artur Garovei
Fălticeni

CARTI FOLOSITOARE

in Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi
toarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. IV.	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. V.	—	—	—	5.00

și postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” — 0.10

Calendarul Revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1.50

Calendarul Revistei „Ion Creangă” pe 1913 — 1.50

Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — 0.20

„Jocuri de copii I — 1.40

„Jocuri de copii II — 1.60

„Jocuri de copii III — 1.50

„Cimilituri românești — 1.00

„Industria casnică la Români — 10.00

„Sărbătorile de vară la Români — 2.00

„Boli și leacuri — 1.00

„Cântece de țară — 4.00

M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătase — 0.10

Șt. St. Tușescu și P. Dănilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00

„Colinde din popor — 0.30

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 2.50

Petru G. Savin: Clăcășește — 0.40

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece — 0.30

A. M. Nour: Descăntece și vrăji — 0.30

Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — 1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

A apărut :

CÂNTECE DE ȚARĂ

Culegere de

Tudor Pamfile

EDIȚIA ACADEMIEI ROMANE

Prețul 4 lei

Se găsește de vânzare la redacția a-
cestei reviste în Bârlad.

A Apărut :

CALENDARUL REVISTEI ION CREANGA

Pe 1913

**Parte calendaristică. Sfaturi
Numeroase articole și ilus-
trații artistice executate.**

Prețul 1 leu 50 b.

De vânzare la redacția acestei reviste
în Bârlad.

Vol. IV:

ISBN (10): 973-7603-72-9

ISBN (13): 978-973-7603-72-2